

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

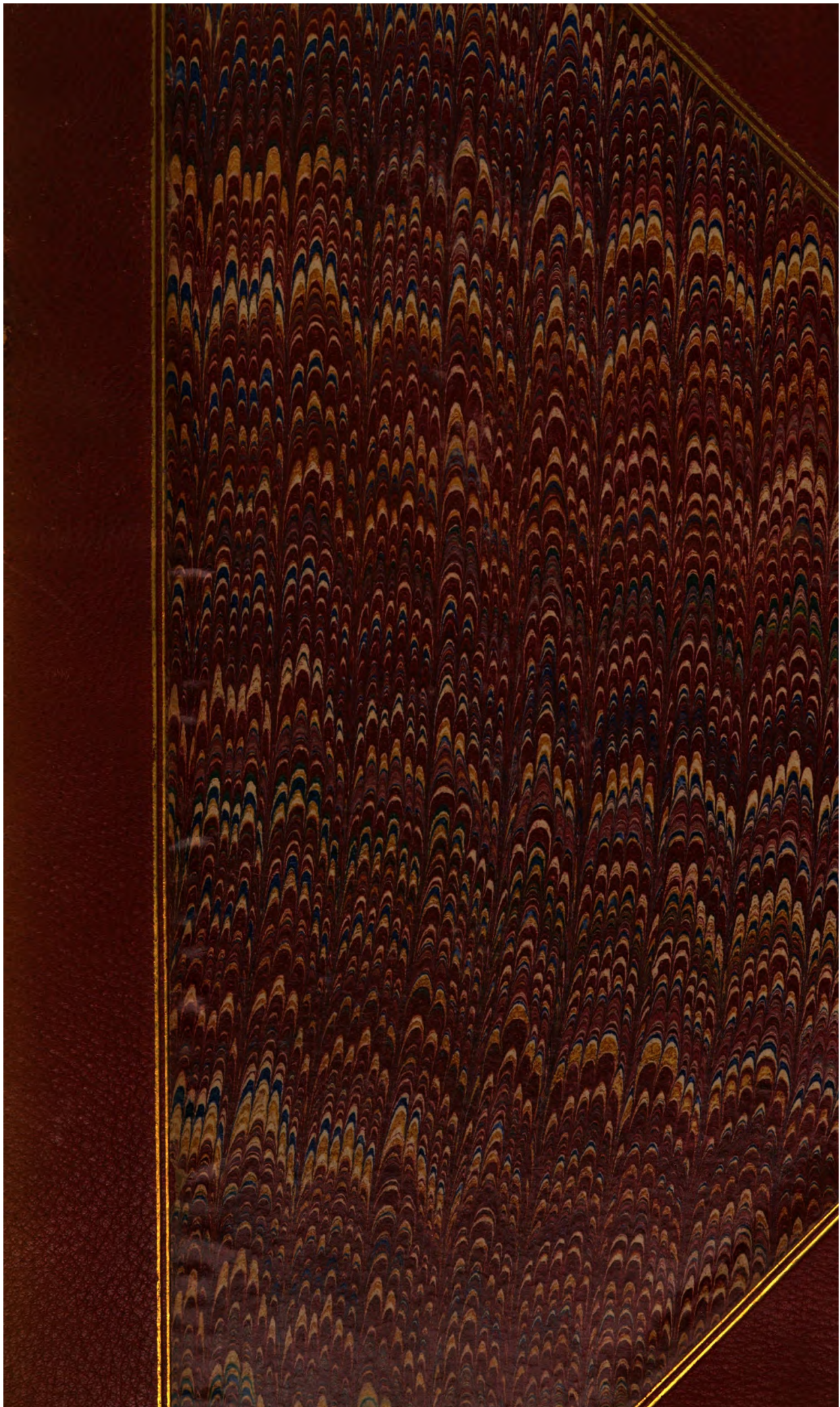
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

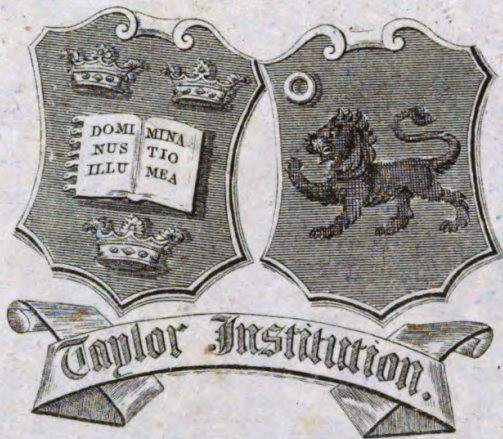
<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

~~57.016~~
200 f 5
233

PA2104.R2.A1.1874/5
743017

302687651

ΑΠΑΝΤΑ
ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΤΟΥ

ΡΑΓΚΑΒΗ

ΤΟΜΟΣ Ε΄

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΔΡΑΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἀκαδημίας

1875

57. c 12.

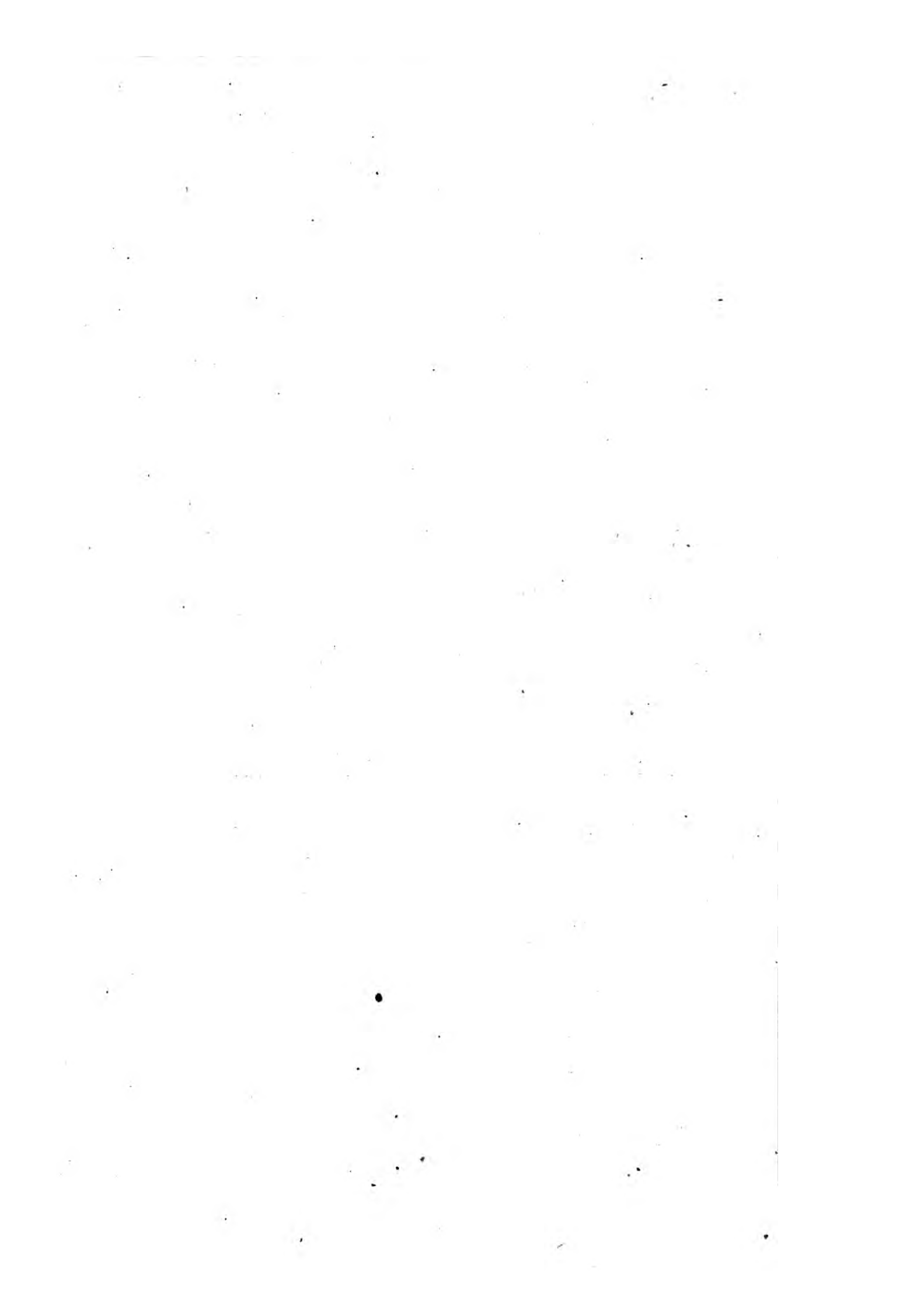
Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΔΡΑΜΑΤΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ, ΕΙΡΗΝΗ, ΟΡΝΙΘΕΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Μετάφρασις ἀρχαίων ποιημάτων εἰς τὴν καθομιλουμένην δύναται μέχρι τινὸς νὰ θεωρηθῆ ὡς βεβήλωσις, διότι καὶ ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ τὴν ἀδέξιον χεῖρα, καὶ ὑπὸ τῆς ἀτελεστεράς γλώσσης τὸ δύσχηστον ἐργαλεῖον, τ' ἀριστουργήματα ἐκεῖνα, στερούμενα τοῦ πλείστου τῆς περὶ τὴν ἔκφρασιν λεπτότητος καὶ δυνάμεως, καὶ οὕτως εἶπεῖν τῆς λαμπρᾶς αὐτῶν ἐπιφανείας ἀπογυμνούμενα, περιέρχονται εἰς ἡμᾶς ὡς τὰ ἄνθη ὧν ἐμαράνθη ἡ ζωρότης τοῦ χρώματος, ὧν ἀπετρίβη ὁ χνοὺς καὶ ἐξητμίσθη τὸ ἄρωμα, ἢ ὡς τὸ ἄγαλμα οὗ ἀπειρόκαλος σμίλη ἀπέξεσε τὴν ἀρχαίαν ἐπιδερμίδα.

Αἱ παροῦσαι δὲ μεταφράσεις ἐγένοντο ἐν παρέργων μέρει, μόνην ἀξίωσιν ἔχουσαι νὰ παράσχωσι, δίκην ἀμυδρῶν φωτογραφημάτων, γενικὴν τινα ἔννοιαν τῶν λαμπρῶν πρωτοτύπων, καὶ τοῖς ἤττον ἐξωκειωμένοις πρὸς τὰς κλασικὰς ἀναγνώσεις νὰ καταστήσωσι διὰ παραδειγμάτων καταληπτὴν τὴν ἀθρόαν ἐντύπωσιν ἣν ἀπετέλουν ἐπὶ τῶν συγχρόνων αἰδραματικαὶ συνθέσεις, καὶ ἣν καταστρέφει δι' αὐτοὺς μέχρι τινὸς μελέτη ἐπίπονος, συνεχῶς εἰς γλωσσικὰς δυσχερείας προσκρούουσα, φιλολογικῶν ἐρμηνειῶν δεομένη, καὶ τῆς μαγείας τῆς στιχουργικῆς ἁρμονίας ἐστερημένη.

Ἐνεκα τούτου ἐν ταύταις ταῖς μεταφράσεσι μετὰ τῆς κατὰ δύναμιν ἀκριθείας ἐπεζητήθη καὶ ἡ προσωδικὴ ταυτότης, ὅπως οὐ μόνον πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν ἀποτείνωνται ὁμοίως τοῖς πρωτοτύποις, καὶ παριστῶσι τὰς αὐτὰς ἐννοίας διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβλήματος περιβεβλημένας.

Ἄλλ' εἶναι τὸ τοιοῦτον ἐφικτὸν ἄρα, καὶ δύναται ἡ ἀρχαία προσωδία νὰ μετοχετευθῆ εἰς τὴν νέαν ἡμῶν γλῶσσαν, ὅταν,

ὡς κοινῶς δοξάζεται, αἱ στιχουργίαι τῶν δύο γλωσσῶν στηρίζονται ἐπὶ βάσεων διαφόρων, καὶ μάλιστα ἀντιθέτων, ἢ μὲν ἐπὶ τοῦ χρόνου, ἢ δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου; Περὶ τούτου εἶχον ἄλλοτε συντόμως πραγματευθῆ (1)· ἐπειδὴ δ' αἱ παροῦσαι μεταφράσεις εἰσὶ τῆς γνώμης μου ἐκείνης ἢ ἐφαρμογῇ, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον νομίζω, συγκεφαλαίων αὐτὴν ἐνταῦθα, νὰ προσθέσω καὶ τινὰς περαιτέρω ἀναπτύξεις καὶ παρατηρήσεις.

Ἡ στιχουργία, ἢ τέχνη τοῦ τῶν συλλαβῶν ῥυθμοῦ, εἶναι μία τῶν τῆς ἀρμονίας ἐφαρμογῶν, ἢ δ' ἀρμονία, συνδυασμὸς ἤχων τοιοῦτος, ὥστε ν' ἀρέσκη εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως λοιπὸν διακρίνωμεν ποῦ ἔγκειται ἡ διαφορὰ δύο στιχουργιῶν, πρέπει ν' ἀρχήσωμεν ἀπὸ τῆς ἐρένης τῆς φύσεως αὐτοῦ τοῦ ἤχου, τῆς πρώτης καὶ κοινῆς αὐτῶν βάσεως.

Δύο σωμάτων συγκρουομένων, ἀποτελεῖται εἰς τὸν ἀέρα παλμὸς, αἰσθητὸς τῇ ἀκοῇ, ὅστις ὀνομάζεται ἤχος. Εἰσὶ δὲ παντὸς παλμοῦ, καὶ ἐπόμενος καὶ παντὸς ἤχου τὰ μόνον δυνατὰ προσόντα, πλὴν τῆς διευθύνσεως, ἥτις ἐνταῦθα εἶναι ἀδιάφορος, διότι ὁ ἤχος ἔχει κυκλοτερεῖς τοὺς παλμοὺς, ἢ ταχύτης καὶ ἢ διάρκειας. Οἱ ἤχοι λοιπὸν κατὰ ταῦτα καὶ μόνον διακρίνονται καὶ ποικίλλονται. Ἡ ταχύτης τῶν παλμῶν ἀποτελεῖ ἐπὶ τοῦ ἀκουστικοῦ τυμπάνου αἰσθησιν, ἥτις καλεῖται ὀξύτης, καὶ ἂν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρόνου, ἐντὸς φέρ' εἰπεῖν ἐνὸς δευτερολέπτου, μία κροῦσις παράγῃ ἑκατὸν παλμοὺς, ἄλλη δὲ διακοσίους, ἢ δευτέρα εἶναι δις ὀξύτερα τῆς πρώτης. Ἡ δὲ τῶν παλμῶν διάρκεια ἀποτελεῖ τῶν ἤχων τὸ μῆκος, καὶ κροῦσις ἥς οἱ παλμοὶ διαρκοῦσιν ἐπὶ δύο δευτερόλεπτα, παράγει, ἐννοεῖται, ἤχον διπλασίως μακρότερον ἄλλης κρούσεως, ἥς οἱ παλμοὶ, εἴτε ἰσοταχεῖς εἴτε μὴ, διαρκοῦσιν ἐν δευτερόλεπτον.

Ταῦτα εἰσὶ τὰ μόνον δύο πάθη τοῦ ἤχου, αἱ μόναι αὐτοῦ ἀλ-

(1) Περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς προσωδίας, κατ' ἀντιπαράθεσιν αὐτῆς πρὸς τὴν νέαν, ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τῶν διαφόρων ποιημάτων μου, ἐν σελίσι 399—438.

λοιώσεις, ὁ στήμων καὶ ἡ κρόκη ἐξ ὧν ἐξυφαίνεται ὁ χρυσοῦς πέπλος τῆς ἁρμονίας.

Ἡ διάρκεια τοῦ ἤχου λέγεται παρὰ τοῖς μουσικοῖς χρόνος, καὶ τὰ κλάσματα, ἢ αἱ ὑποδιαίρέσεις αὐτοῦ δηλοῦνται ἐν τοῖς μουσικοῖς σημείοις διὰ τῶν λεγομένων ἀγκυλῶν (croches) διαφόρου βαθμοῦ· ἢ δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀξύτης λέγεται τόπος, καὶ οἱ διάφοροι αὐτῆς βαθμοὶ, ταττόμενοι κατὰ σειρὰν εὐάρεστον τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀκοῇ, ἀποτελοῦσι τὴν διατονικὴν κλίμακα, ἣτις διὰ πέντε ὀριζοντείων γραμμῶν ἐμφαίνεται ἐν τοῖς μουσικοῖς σημείοις.

Ἐκ μόνων τῶν δύο τούτων στοιχείων δύναται ν' ἀπαρτίζηται καὶ ἡ μουσικὴ, ἢ ἐντελεστάτη αὕτη τῶν τῆς ἁρμονίας ἐφαρμογῶν, καὶ πλὴν αὐτῶν ἄλλη βᾶσις δὲν ὑπάρχει διὰ τὴν στιχουργίαν. Ἡ διαφορὰ ὅμως μεταξὺ μουσικῆς καὶ στιχουργίας συνίσταται κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ μὲν ποιεῖται χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν τοῦ ἤχου ἀλλοιώσεων πρὸς παραγωγὴν ἔσματος, ἢ δὲ τῆς μιᾶς μόνης πρὸς καταρτισμὸν ῥυθμοῦ.

Ἄν ἐπὶ μουσικοῦ ὄργάνου κρούσωμεν ἀλληλοδιαδόχως, κατ'ἔσπιν διάρκειαν, δύο ἢ πλείονας τόνους διαφόρου ὀξύτητος, ῥυθμὸν οὐδένα παράγομεν, ἐν ᾧ ῥυθμὸς ἐξ ἐναντίας ἀποτελεῖται ἂν κρούσωμεν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόνον, νῦν μὲν διαρκέστερον, νῦν δὲ ἥττον διαρκῶς, κατὰ τινα ὀρισμένην τάξιν. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου, φέρ' εἰπεῖν, στοιχείου τῆς ἁρμονίας, ἐπὶ τοῦ τόνου, στηρίζεται τὸ ἴσον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, διότι παρακολουθεῖ ἐν μέσῳ ὄρω τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῆς ὀξύτητος τῆς ψαλμωδίας, ἀνεξαρτήτως τῆς διαρκείας τῶν τόνων· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐτέρου στοιχείου μόνου, τοῦ χρόνου, στηρίζεται ἡ τυμπανοκρουσία, διότι τὸ τύμπανον ποικιλίαν τόνων δὲν ἔχει. Ἡ τυμπανοκρουσία λοιπὸν ἀποτελεῖ ῥυθμὸν, ἐν ᾧ τὸ ἴσον δὲν ἀποτελεῖ.

Ἐκ τούτων λοιπῶν συμπεραίνεται, ὅτι ἐκ τῶν δύο τῆς ἁρμονίας στοιχείων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν μουσικὴν, ἢ στιχουργ-

γία ἑνὸς μόνου ποιεῖται χρῆσιν, καὶ τοῦτο ὅτι εἶναι ὁ χρόνος καὶ οὐχὶ ὁ τόνος.

Καὶ ὡς μὲν πρὸς τὴν στιχουργίαν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, τοῦτο παρὰ πάντων ὁμολογεῖται. Ἡ προσωδία αὐτῆς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ χρόνου τῶν συλλαβῶν ἢ τῶν ἐν αὐταῖς φωνηέντων, ὧν τινὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ, τινὰ δὲ ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ των μετ' ἄλλων γραμμάτων, προφέρονται ἢ μακρῶς ἢ βραχέως.

Ὡς πρὸς τὴν στιχουργίαν ὁμως τῆς νεωτέρας ἡμῶν γλώσσης, κοινῶς πιστεύεται ὅτι ὁ τόνος εἶναι ἡ βᾶσις αὐτῆς, ὅπερ ἀντιβαίνει εἰς τὰ προῤῥηθέντα περὶ τῆς φύσεως πάσης στιχουργίας· διὸ σκεπτέον μὴ τις ἐμφιλοχωρῆ παρεξήγησις ἐξ ἐναλλαγῆς ὀνομάτων προερχομένη, καὶ ζητητέον τίς ἀληθῶς ἡ φύσις τοῦ παρ' ἡμῖν λεγομένου τόνου.

Ὁ τόνος ὑπῆρχε καὶ ἐν τῇ προφορᾷ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, μαρτυρούμενος καὶ ὑπὸ τινων τῶν τότε συγγραφέων, καὶ ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα γραμματικῶν, οἵτινες ἀπὸ τῆς δευτέρας μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος ἐφεῦρον καὶ γραφικὰ σημεῖα πρὸς παράστασιν αὐτοῦ (1). Ἐφηρμόζετο δὲ εἰς τὰς λέξεις ὡς πάθος τι τῶν συλλαβῶν, διακρίνον αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων. Οὕτως ὁ Πλάτων λέγει (2)· « Σκόπει . . . περὶ ὀνομάτων, ὅτι πολλάκις ἐπεμβάλλομεν γράμματα, τὰ δ' ἐξαιρουμέν, παρ' ὃ βουλόμεθα ὀνομάζεσθαι, καὶ τὰς ὀξύτητας μεταβάλλομεν, οἷον Διὶ φίλος. Τοῦτο, ἵνα ἀντὶ ῥήματος ὄνομα ἡμῖν γένηται, τό τε ἕτερον αὐτόθεν ἰῶτα ἐξείλομεν, καὶ ἀντὶ ὀξείας τῆς μέσης συλλαβῆς βαρεῖαν ἐφθεγξάμεθα· ἄλλων δὲ τούναντίον ἐμβάλλομεν γράμματα, τὰ δὲ βαρύτερα ὀξύτερα φθεγγόμεθα. » Ὅτι δ' εἶχε τότε ἐν τῇ γλώσσῃ ὁ τόνος τὸν προῤῥηθέντα μουσικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα, καὶ κατὰ τοῦτον ἡλλοίου τὰς συλλαβὰς, τοῦτο ἀποδείκνυται ἔκ τε τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὀρισμῶν αὐτοῦ τε καὶ

(1) Ἀριστοφ. Βυζάντ. *Fragm. ed. Nauck. Hall. 1848.* — Ἀπολλων. (Γραμματικῶν ἐπὶ Μάρκου Ἀντων. β' ἀπὸ Χ. ἑκατονταετ.) π. συντάξ. Β, 12—19.—Δ, 1.—(2) Κρατύλ. 35.

τῶν μερῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν μεταγενεστέρας τοῖς σημείοις αὐτοῦ ἀποδοθέντων ὀνομάτων. Οὕτως ὁ Ξενοφῶν (1), καὶ τοι ὑπὸ γενικωτέραν ἔννοιαν ὡς πάθος φωνῆς ἐκλαμβάνων τὸν τόνον, ἀναφέρει ὅμως ὡς κατηγορούμενα αὐτοῦ «τὸ ὀξύ, βαρὺ, μικρὸν, μέγα», ὧν τὰ δύο τελευταῖα ἀφορῶσι τὸ λαμπρότερον ἢ ἀμυδρότερον τῆς φωνῆς. Ὁ δ' Ἀριστοτέλης, περὶ ταῦτοφώνων λέξεων ὀμιλῶν (2), καὶ εἰς Ἰλιάδος Ψ, 328 ἀναφερόμενος, λέγει μεταξὺ οὐ καὶ οὗ τὸ ἐν κατὰ προσῳδίαν ὀξύτερον τοῦ ἐτέρου, καὶ τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνων περὶ τῆς σημασίας τῆς διαφορουμένης φράσεως οὐ (ἢ οὗ) καταλύεις, λέγει (3): «Ὡς δὲ λυτέον δῆλον· οὐ γὰρ ταῦτ' σημαίνει τὸ μὲν ὀξύτερον τὸ δὲ βαρύτερον ῥηθέν.» Καὶ ἐν τῇ ῥητορικῇ δὲ (4) λέγει περὶ τῆς ὑποκρίσεως, ὅτι «Ἔστι δὲ αὕτη μὲν ἐν τῇ φωνῇ πῶς αὐτῇ δεῖ χρῆσθαι πρὸς ἕκαστον πάθος· οἷον πότε μεγάλη καὶ πότε μικρὰ καὶ πότε μέση· καὶ πῶς τοῖς τόνοις, οἷον ὀξεῖα καὶ βαρεῖα καὶ μέση, καὶ τοῖς ῥυθμοῖς, τίσι πρὸς ἕκαστα.»

Οἱ δὲ γραμματικοὶ ἐκάλουν τὸν τόνον προσῳδίαν ἰδίως, ὅτι «προσάδεται ταῖς συλλαβαῖς» (5): «Προσῳδία... καὶ ἡ ἐν τῇ ἐκφωνήσει γινομένη, τουτέστιν ἐν τῷ παροξύνεσθαι λέξιν, ἢ ὀξύνεσθαι ἢ περισπᾶσθαι» (6). Καὶ οἱ Λατῖνοι ἔλεγον αὐτὸν Accentus (ab accinendo, quod sit quasi quidam cujusque syllabæ cantus) (7), καὶ tenores, ἐξ ἀρχαιοτέρου tonos κατὰ Κουϊγκτιλιανὸν (8), ὅστις καὶ προστίθησι: «Tenores... vel accentus quas Græci προσῳδίας vocant», καὶ καθ' ὃν διαιρεῖται ὁ τόνος εἰς *acutus* καὶ *gravis*. Ὁ Πορφύριος δὲ (τοῦ γ' αἰῶνος μ. Χ.), γράφει κατὰ Διονύσιον τὸν Θραῦκα (τοῦ α' αἰῶνος π. Χ.), ὅτι «ἡ μὲν ὀξεῖα ποιότης συλλαβῆς τεταμένον ἔχουσα φθόγγον, βαρεῖα δὲ, ποιότης συλλαβῆς ὑφειμένον ἔχου-

(1) Κυνηγετ. Γ, 1. — (2) Π. σοφιστ. Ἐλέγχ. Α, 4. — (3) Αἰτ. 21. — Ἰδ. καὶ 23. — (4) Γ, 1. — (5) Diomedis, de Orat. II, de accent. — (6) Γ. Χοιροβοσκός, π. προσῳδιῶν, ἐν Villois. Anecd. Gr. II, σ. 103. — (7) Diomed. ib. — (8) I, 5, (22).

σα φθόγγον» (1), και πρὸς ἐξήγησιν τῶν ποιοτήτων τούτων τῶν συλλαβῶν μνημονεύει τῶν περὶ *Μουσικῆς* τοῦ Κουίγκτιλιανοῦ, καθ' ἃ « ἄνεσιν μὲν εἶναι λέγει ἡνίκα ἀπὸ τοῦ ὀξυτέρου τόνου ἐπὶ βαρύτερον ἢ φωνὴ χωρῆ, ἐπίτασιν δὲ, ὅταν ἐκ βαρυτέρου μεταβαίνη πρὸς ὀξύτερον. . . . Γίνεται δ' ἢ μὲν βαρύτης κάτωθεν ἀναφερομένου τοῦ πνεύματος, ἢ δ' ὀξύτης ἐπιπολῆς προΐεμένου, ὡς οἱ Μουσικοὶ φασιν. » Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ῥητῶς μαρτυρεῖται ἢ εἰς τὰς λέξεις *ὀξεῖα* καὶ *βαρεῖα* ἐν τῇ προσωδίᾳ διδομένη μουσικῇ σημασία. Ὁμοίως δὲ καὶ ῥητῶς καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τοῦ Πλάτωνος (2): « *Περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων φθόγγους ἄρ' οὐχ οὕτως; Ὁ μὲν τοὺς συγκεραννυμένους τε καὶ μὴ τέχνην ἔχων γινώσκειν, μουσικὸς, ὁ δὲ μὴ ξυριεῖς, ἄμουσος.* »

Ἐκ δὲ τῶν σημείων ἃ ἐφεῦρον οἱ γραμματικοί, ὠνόμασαν τὸ ἐν *ὀξεῖαν*, ὡς δηλοῦν τὸν ὀξύτερον, δηλαδή τὸν ἐν τῇ διατονικῇ κλίμακι ὑψηλότερον τόνον, τὸ δ' ἄλλο *βαρεῖαν*, δηλοῦν τόνον ἐκείνου βαρύτερον καὶ ταπεινότερον ἐν τῇ κλίμακι. Ἡ δὲ περισπωμένη ἐδήλου τόνον σύνθετον, ὅστις ἐπὶ μακρᾶς ἢ χρονικῶς διπλῆς τιθέμενος συλλαβῆς, ἐδήλου ὅτι ἡ προφορὰ αὐτῆς ἤρχετο ἀπὸ ὀξυτέρας καὶ ἐθλάτο ἢ *περιεσπᾶτο* εἰς βαρυτέραν.

Συνίστατο δ' ἐν τῇ γλώσσῃ ἡ θέσις τῶν τόνων, ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους καὶ τὴν χρονικὴν προσωδίαν σχέσις εἰς ταῦτα κυρίως.

α'. Πᾶσα συλλαβὴ μὴ ὀξεῖα (ἢ περισπωμένη, διότι καὶ αὕτη περιεῖχεν ὀξεῖαν) ἦν βαρεῖα, ὡς ὁ Πλάτων κατὰ τὰ ἄνωθι ῥηθέντα (3) λέγει ὅτι ἐν τῇ λέξει Δίφιλος, ἢ συλλαβὴ *φι*, ἥτις ὀξεῖα ἐπροφέρετο πρὸ τῆς συνθέσεως (ἐν τῇ λέξει φίλος), προφέρεται ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει *βαρεῖα*. Οὕτω δὲ καὶ ἐγράφετο παρὰ τῶν πρώτων γραμματικῶν, βαρεῖαν φέρουσα, πᾶσα συλλαβὴ μὴ ὀξυνομένη ἢ περισπωμένη (π. χ. φιλοσόφία), δι' ὃ καὶ ἡ

(1) Πορφύρ. π. προσωδ. ἐν Villoison, Anecd. Gr. 109 καὶ 181. — (2) Σοφιστ. 33 (253). — (3) Πλατ. Κρατύλ. 35.

βαρεῖα φαίνεται ὅτι ἐλέγετο παρ' αὐτῶν τόνος συλλαβικός (').

β'. Οὐδέποτε συλλαβὴ δξύνεται, μὴ ἐπομένης μιᾶς τοῦλάχιστον βαρείας, ἢ δὴ τὸ πλεῖστον (ἐμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐγκλιτικῶν), ὧν ὅμως ἡ δευτέρα νὰ μὴ εἶναι μακρὰ, διότι, ὡς λήγουσα, παρατείνεται τότε φυσικῶς τοσοῦτον, ὥστε ὁ τόνος αὐτῆς ἀποβαίνει σχεδὸν εἰς δύο βαρείας, καὶ ἡ ὀξεῖα θὰ προηγεῖτο τότε τριῶν βαρειῶν, ὅπερ ἡ Ἑλληνικὴ ἀκοή δὲν ἐπέτρεπεν· ἐν ᾧ, ἂν μακρὰ εἶναι ἡ παραλήγουσα, ὁ τόνος αὐτῆς, συνεφελκόμενος ὑπὸ τῆς παρακειμένης ὀξεῖας τῆς προπαραληγούσης, συστέλλεται μᾶλλον εἰς μίαν μόνην βαρεῖαν, καὶ τοι ἐπὶ μακρᾶς συλλαβῆς κειμένην. Ἐντεῦθεν οἱ κανόνες ὅτι «Ὁξεῖα οὐ τίθεται οὔτε ἐπέκεινα τῆς προπαραληγούσης, οὔτε ἐπὶ τῆς ληγούσης πλὴν ἐν τέλει φράσεως ἢ πρὸ στιγμῆς», καὶ ὅτι «Μακρᾶς οὔσης τῆς ληγούσης, ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης ὀξεῖα οὐ τίθεται.»

γ'. Ὄταν ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ὀξὺς τόνος μακρᾶς συλλαβῆς προηγήται βαρέως τόνου βραχείας, τότε θλάται, βαρυνόμενος ἀπὸ τοῦ μέσου αὐτοῦ, ὡς προπαρασκευάζων τὴν εἰς τὸν βαρὺν μετάβασιν. Ἄν ὅμως ἔπωνται δύο βραχεῖς τόνοι βαρεῖς, ἢ εἰς μὲν ἀλλὰ μακρὸς, ὅστις ἀντιστοιχεῖ σχεδὸν πρὸς δύο βραχεῖς, τότε ὁ ὀξὺς τόνος, ὅπως μὴ καταγωνίζεται ὑπὸ τῶν ἐπομένων βαρέων, καὶ ἔχη τὴν δύναμιν τοῦ ἔλκειν αὐτοὺς καὶ διατηρεῖν τὴν ἄρσιν τῆς φωνῆς πρὸ αὐτῶν, δὲν θλάται, ἀλλὰ μένει ὀλόκληρος ἐπὶ τῆς μακρᾶς συλλαβῆς. Καὶ εἰς τὸ τέλος δὲ λέξεως τίθεται ὀξὺς τόνος θλώμενος, διότι τότε διαιρεῖται εἰς ὀξεῖαν παρακολουθουμένην ὑπὸ βαρείας κατὰ τὸ β'. Ἐντεῦθεν πηγάζουσιν οἱ κανόνες ὅτι «Περισπωμένη μόνον ἐπὶ μακρᾶς συλλαβῆς τίθεται», «Εἰς προπαραλήγουσαν περισπωμένη οὐ τίθεται», «Μακρὰ πρὸ μακρᾶς δξύνεται» καὶ «Μακρὰ πρὸ βραχείας περισπᾶται.»

Ἐπὶ δὲ τῆς στιχουργίας οὐδεμίαν εἶχεν ἐπιρροὴν ὁ τόνος οὗτος, οὐδ' ὑπάρχει τὸ ἐλάχιστον ἔχνος στίχων ἐν τῷ μεσαιῶνι,

(1) Πορφυρ. Αὐτ. 109 καὶ 111.

εἴτε ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ ποιήσῃ εἴτε ἐν τῇ καθαρῶς δημοτικῇ (1), στηριζομένων ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν τόνων (2). Εἶναι δὲ καὶ τοῦτο ἀπόδειξις τοῦ μουσικοῦ χαρακτῆρος τοῦ τόγου, διότι, ὡς εἶδομεν, ὁ μουσικὸς τόνος οὐδὲν ἄλλο ἀποτελεῖ ῥυθμόν.

Ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν γλῶσσα, οὕτως ἀμφοτέρω τὰ τῆς μουσικῆς κεκτημένη στοιχεῖα, ἦν βεβαίως γλῶσσα μελωδικωτάτη, ἦν γλῶσσα ᾄδουσα. Ὅ,τι δ' ἐκώλυεν αὐτὴν τοῦ ν' ἀποβῆ εἰς καθαρὸν ᾄσμα, ἦν ὅτι οὔτε τῆς χρονικῆς μονάδος πάντα τὰ κλάσματα παρεδέχετο αὐτὴ, οὔτε τῆς ὀξύτητος πάσας τὰς διατονικὰς ὑποδιαίρεσεις, ἀλλὰ δύο μόνον διέκρινε χρόνους, τὸν σχετικῶς μακρότερον καὶ τὸν σχετικῶς βραχύτερον, ὡς λέγει καὶ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἡφαιστίωνος (3). « Οἱ γραμματικοὶ (οἱ μετρικοὶ δηλαδὴ) ἐκεῖνον μακρὸν χρόνον ἐπίστανται, τὸν ἔχοντα δύο χρόνους, καὶ οὐ καταγίνονται εἰς μεῖζόν τι· οἱ δὲ ῥυθμικοὶ (οἱ μουσικοὶ δηλ.) λέγουσι τὸν δε εἶναι μακρότερον τοῦ δε. » Ὅμοίως δὲ διέκρινεν ἡ γλῶσσα καὶ δύο μόνους τόνους, τὸν σχετικῶς ὀξύτερον ἢ βαρύτερον, διότι ὁ περισπώμενος ἦν τόνος περιέχων ἐν συνθέσει τὸν βαρὺν μετὰ τὸν ὀξύ. Καὶ ἕτερα δὲ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ ἀπλοῦ λόγου ἦν βεβαίως, ὅτι ἐν τούτῳ οἱ δύο τόνοι εἶχον ἐλαχίστην τὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, καὶ ἐλάσσονα τῆς διέσεως, ἥτις τῷ τετάρτῳ τοῦ τόνου ἰσοδυναμοῦσα (4), ἦν ἤδη αἰσθητὴ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μουσικῇ.

Καὶ οὕτως ὅμως δύσληπτον ἴσως πάλιν μένει πῶς ἐν τῇ προφορᾷ συνεβίβαζεν ἡ Ἑλληνικὴ τὰ δύο ταῦτα μουσικὰ στοιχεῖα. Τοῦτο μέχρι τινὸς ἐξηγεῖ τὸ παράδειγμά τινων νεωτέρων γλωσσῶν, ὡς τῆς Σουηδικῆς, ἥτις ἔχει τι τὸ ᾄδον ἐν τῇ προφορᾷ, προσέτι δὲ καὶ τῶν πλείστων δημωδῶν διαλέκτων, αἵτινες εἰς

(1) Kæster, dissert. de cantilenis popularibus veterum Græcorum, Berol. 1831. — Zell, Ferienschr. I, 55. — Π. Σκολιῶν Ulrici, Gesch. d. hellen. Dichtk. B, σ. 376. — Cladius. — Ilgen. — (2) Τὸ ἐναντίον εἶπεν ὁ Apel, Metrik, II, ἐν ἀρχῇ, καὶ S. Mutzl, Ueb. d. accentuirende Rhythmik, in neuen Sprachen. Landsch. 1835, ἀλλ' οὐδεμίαν φέρουσιν ἀπόδειξιν. — (3) Σ. 150. — (4) Σηξτ. Ἐμπειρ. πρὸς μουσ. κ. 46, σ. 366.

τὸ στόμα τοῦ λαοῦ διατηροῦσι τόνον τινὰ ἰδιαίτερον, τὸ παρά τοις Γάλλοις κυριωνυμικῶς λεγόμενον accent, ὃν ὅμως κατατρίβει καὶ βαθμηδὸν ἐξαφανίζει ἢ κομψοτέρα τῶν ἀνωτέρων τάξεων προφορά. Καὶ παρ' ἡμῖν δ' αὐτοῖς ἀπαντῶμεν τὸν ὑπασματικὸν τοῦτον τόνον ἔτι παρὰ πολλοῖς τῶν νησιωτῶν μάλιστα, καὶ ἐν τῇ δημῳδῇ προφορᾷ τῶν Ἑπτανησίων.

Ὡς δ' ἂν μὴ ἤρκει ἡ πρὸς συμβιβασμὸν τῶν δύο τούτων στοιχείων προκύπτουσα δυσκολία περὶ τὴν προφορὰν, τινὲς τῶν μετρικῶν προσθέτουσι καὶ ἄλλο τρίτον, τὴν σφοδρότητα τοῦ τόνου (Ictus), ἣν λέγουσι καὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόνου (τοῦ μήκους καὶ τοῦ ὕψους τῆς φωνῆς) διάφορον, καὶ ἣν θεωροῦσιν ὡς ἐπίσης ἀναγκαίαν εἰς καταρτισμὸν τῶν μετρικῶν περιόδων, ὅτε μὲν εἰς τὰς μακρὰς ὅτε δ' εἰς τὰς βραχείας, ἄλλοτε εἰς τὰς τετονισμένας, ἄλλοτε εἰς τὰς ἀτονίστους συλλαβὰς αὐτὴν ἐφαρμόζοντες, ὥστε δικαίως δύναται νὰ ἐρωτηθῇ, ἐπὶ τίνι βάσει ὁ συντάττων ἢ ἀναγινώσκων στίχον τινὰ ἐδύνατο νὰ γνωρίξῃ ποίας συλλαβὰς νὰ θεωρήσῃ ὡς εἰς τὸ στοιχεῖον τοῦτο ὑποκειμένας. Ἄλλὰ γραμματικοὶ τινες, οἷον ὁ Πρισκιανὸς, ἐξηγοῦσι τὸν Ictus ὡς αὐτὸν τὸν τόνον, ὀρθῶς, ὡς φρονοῦμεν, κυρίως διὰ τὴν Δατινικὴν γλῶσσαν, καθ' ἣν, ὡς παρ' ἡμῖν σήμερον, μία κυρίως συλλαβὴ ἀπερρόφα τὴν ὅλην δύναμιν τῆς προφορᾶς τῆς λέξεως.

Τοιοῦτος ἦν ὁ χαρακτήρ τοῦ τόνου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ. Διετηρήθη ὁ αὐτὸς καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ;

Τὰ σημεῖα τῶν τόνων ἐξηκολούθησαν τιθέμενα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν συλλαβῶν, καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς γραμματικοὺς κανόνας, καθ' οὓς ἐτίθεντο ἤδη ἐπὶ τῶν πρώτων γραμματικῶν, μετὰ μιᾶς ὅμως σπουδαίας διαφορᾶς, ὅτι ἡ βαρεῖα ἐξέλιπεν ἔνωρὶς ἀπὸ πασῶν τῶν συλλαβῶν, πλὴν τῆς ληγούσης τῶν λέξεων, αἵτινες ἄλλον τόνον δὲν ἔχουσιν.

Ἄλλ' ὡς πρὸς τὴν προφορὰν, τὰ σημεῖα ταῦτα μετέβαλον τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν χαρακτήρα, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τῶν ἐπομένων.

Πρῶτον, τρία ὄντα τὰ σημεῖα τοῦ τόνου, ἔχουσι σήμερον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν προφορὰν, ἤτοι ἡ ὀξεῖα κατ' οὐδὲν ὀξύτερον προφέρεται τῆς βαρείας, καὶ ἡ περισπωμένη οὐδόλως περιέχει δύο τόνους, ὀξὺν μεταβαίνοντα εἰς βαρύν. Ἄρα δὲν χρησιμεύουσι πλέον εἰς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐφευρέθησαν, ἤτοι εἰς τὸ νὰ ποικίλλωσι τὴν προφορὰν τῶν διαφόρων συλλαβῶν.

Δεύτερον, ἡ οἶον δῆποτε τόνον φέρουσα συλλαβὴ διακρίνεται κατὰ τὴν προφορὰν τῆς οὐδένα τόνον φερούσης, ἢ τῆς ἀτονίστου, ὡς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν σήμερον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς τῶν σημείων τούτων ἐφευρέσεως αἱ παρ' ἡμῖν ἀτόνιστοι δὲν διεκρίνοντο τῶν φερουσῶν βαρεῖαν, διότι, ὡς ἐρρέθη, πᾶσα συλλαβὴ μὴ φέρουσα ὀξεῖαν ἢ περισπωμένην, ἔφερε βαρεῖαν.

Τρίτον τέλος, οἱ τόνοι εἰσὶ σήμερον ἡ βάσις τοῦ στιχουργικοῦ ῥυθμοῦ, ἐν ᾧ, ὡς εἶδομεν, τὸ πάλαι δὲν ἠδύναντο, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, νὰ ἔχωσιν, ὡς οὐδ' εἶχον σχεδὸν παντάπασιν, ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐκ τούτων ἄρα συμπεραίνεται ὅτι αἱ συλλαβαὶ δὲν διαίρουνται σήμερον εἰς ὀξύτονους καὶ βαρυτόνους (κατὰ προφορὰν), ἀλλ' ἀπλῶς εἰς τετονισμένας καὶ ἀτονίστους· ὅτι ἐπομένως ὁ τόνος δὲν εἶναι πλέον τῆς διαφόρου ὀξύτητος, ἀλλ' ἄλλου τινὸς πάθους τῆς φωνῆς ἐνδεικτικὸς, καὶ ἰδίως πάθους ἀπαρτίζοντος στιχουργικὸν ῥυθμὸν, ὁποῖον εἶδαμεν ὅτι κυρίως εἶναι μόνος ὁ χρόνος. Ὡστε κατὰ ταῦτα ὀρθὸν φαίνεται νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ τρία σημεῖα, καὶ τοι τὸ ἀρχαῖον σχῆμα, τὰς ἀρχαίας ἐπωνυμίας καὶ τὰς ἀρχαίας θέσεις διατηροῦντα, μετέβαλον ὅμως ἐντελῶς τὸν ἀρχαῖον χαρακτῆρα, καὶ δὲν ἐμφαίνουσι πλέον τὸν τόνον ἀλλὰ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν, δὲν ἐμφαίνουσι τὴν ὀξύτητα, ἀλλὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ ὅτι τὴν σήμερον μακρῶς προφέρονται οὐχὶ αἱ συλλαβαὶ αἱ ἔχουσαι ἐν τῶν φύσει ἢ θέσει μακρῶν φωνηέντων, ἀλλ' αἱ φέρουσαι ἐν, ἀδιάφορον ποῖον, τῶν τριῶν τονικῶν σημείων. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, καὶ ἕκαστος συνομολογεῖ ὅτι

σήμερον οὐδόλως διακρίνομεν μεταξὺ τῆς προφορᾶς τῆς πρώτης συλλαβῆς τῶν δύο τούτων λέξεων *παιδίον* καὶ *πεδίον*, ἢ τῆς τελευταίας τῶν λέξεων *λιπὼν* καὶ *λοιπὼν*. Ὡς δὲ πρὸς τὸ δεύτερον, ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθές, ὡς ἐκ τῶν προτέρων φαίνεται, πρέπει καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ν' ἀποδείκνυται, καὶ ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ συνδυασμὸς μακρῶν καὶ βραχειῶν συλλαβῶν ἀπετέλει στίχους, πρέπει, ἂν αἱ παρ' ἡμῖν τετονισμέναι εἰσὶ τῶ ὄντι ὡς πρὸς τὴν προφορὰν ὅ,τι ἦσαν αἱ τῶν ἀρχαίων μακρὰι, ἀντικαθιστάμεναι αὗται εἰς τὰς μακρὰς χώρας μετρικοῦ τινος τύπου ἐκ τῶν συνηθεστέρων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στιχουργίᾳ, καὶ καταλείπουσαι τὰς βραχείας χώρας διὰ τὰς ἀτονίστους συλλαβάς, ν' ἀποτελῶσι στίχους καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἀκοὴν αἰσθητούς. Οὕτως, ἂν λάβωμεν τὸν Ἰαμβικὸν τετράμετρον καταληκτικὸν, οὗ μεγίστη γίνεται χρῆσις καὶ παρὰ τραγικοῖς καὶ παρὰ κωμικοῖς ποιηταῖς, καὶ οὗ ὁ τύπος εἶναι

— — — , — — — , — — — , — — —

καὶ ἀντικαταστήσωμεν εἰς τὰς βραχείας συλλαβάς ἀτονίστους (·), εἰς δὲ τὰς μακρὰς, τετονισμένας (˘ ἢ ˘ ˘), ἔξομεν τὸν τύπον

· · · · , · · · · , · · · · , · · · ·

Τοῦτον δ' ἂν ἐκφράσωμεν διὰ συλλαβῶν, ὡς ἐν τῷ ἐπομένῳ παραδείγματι φέρ' εἶπεῖν,

“Ἐβῆκ' ὁ δράκος καὶ λαλεῖ, λεβέντη θὰ σ' ἀρπάξω”

ἢ

“Ἡ αὔρα κλαί' εἰς τοὺς δρυμοὺς, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους ὄχθας”,

ἔχομεν τὸν συνήθη δεκαπεντασύλλαβον ἢ *πολιτικὸν* λεγόμενον στίχον, τὸν τῶν *κλεπτικῶν* ἀσμάτων, καὶ τῶν ἐκτενεστέρων ἡμῶν συνθέσεων.

Ὅταν λοιπὸν παρ' ἡμῖν ὁ τόνος, ἀντικαθιστάμενος εἰς τὴν θέσιν τοῦ χρόνου ἐν τοῖς ἀρχαίοις μέτροις, φέρῃ τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμα ὡς πρὸς τὴν στιχουργίαν, φαίνεται ἀποδεδειγμένον ὅτι αἱ ἤδη τονιζόμεναι συλλαβαὶ ἀντιστοιχοῦσιν ὡς πρὸς τὴν προφορὰν εἰς τῶν παλαιῶν τὰς μακρὰς, αἱ δ' ἀτόνιστοι εἰς τὰς

βραχείας· ὅτι ἐπομένως ὁ μὲν χρόνος ἀπὸ ἄλλων εἰς ἄλλας μετέπεσε συλλαβᾶς (1), ὁ δὲ τόνος παντελῶς ἐξέλιπεν, ἂν καὶ διετηρήθησαν τὰ σημεῖά του, τὸν χρόνον ἤδη ἐμφαίνοντα.

Ἄλλὰ πῶς συνέβη ἡ παράδοξος αὕτη μεταβολή; Τὸ ἀπλοῦστερον εἶναι νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ ἀγνοοῦμεν, χωρὶς ἡ ἄγνοια τῆς αἰτίας κατ' οὐδὲν νὰ παραβλάπτῃ τὴν βεβαιότητα τοῦ ἀποτελέσματος. Οὐδεὶς ἠρνήθη ποτὲ τοῦ Νείλου τὸν ῥοῦν, διότι ἄγνωστοι κρύπτονται τοῦ ποταμοῦ αἱ πηγαί. Δὲν ἐλλείπουσιν ὁμως ἴσως καὶ διδόμενά τινα, ἐφ' ὧν δύναται νὰ στηριχθῇ ἂν ὄχι ἡ ἐπίλυσις τοῦ ζητήματος τούτου, ἀλλὰ τις ὀπωσοῦν πιθανὴ περὶ αὐτοῦ ὑπόθεσις.

Εἰς τὰς πλείστας τῶν γλωσσῶν, αἵτινες κέκτηνται ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα, τὸ τοῦ χρόνου καὶ τὸ τοῦ τόνου ὁμοῦ, δυσχερῶς ταῦτα συμβιβάζονται, καὶ διατελοῦσιν ὡς ἐν πάλῃ διηνεκεῖ, ἑκατέρου τείνοντος νὰ ἐπικρατήσῃ· δι' ὃ καὶ, ὡς ἐρρέθη, αἱ διάλεκτοι ἀπὸ τῶν κατωτέρων εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας ἀνακύπτουσαι, καὶ γενικώτερον καλλιεργούμεναι, ἀποβάλλουσι τὴν ἰδιόρρυθμον αὐτῶν προφορὰν τὴν λεγομένην accent. Ὁμοίος ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν δύο στοιχείων τῆς προφορᾶς ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἡ γλῶσσα, ὡς προείπομεν, σχεδὸν ἐψάλλετο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, διότι τινὲς τῶν συλλαβῶν ἐπροφέροντο βραχύτεραι καὶ τινες μακρότεραι, καὶ πάλιν ἄλλαι ὀξύτεραι καὶ ἄλλαι βαρύτεραι. Ἄλλὰ κατ' ὀλίγον ἔτεινε βεβαίως καὶ ἐν αὐτῇ τὸ ἐν τῶν στοιχείων ν' ἀπορρόφησῃ τὸ ἕτερον, πρὸς ἀφελεστέραν καὶ εὐχερεστέραν ἀπαγγελίαν· καὶ ἐν μὲν τῇ ποιήσει, ἐν ἣ ὁ χρόνος ἦν τὸ πρὸς ὀρθὴν ἀπαγγελίαν ἀναπόφευκτον στοιχεῖον, εἰς αὐτὸ βεβαίως ἐδίδετο πρωτίστη προσοχὴ, καὶ ἴσως αὐτὸ συνεχέντρον ἐν ἑαυτῷ τὴν κυρίως δύναμιν τῆς προφορᾶς τῶν λέξεων (τὸν παρεξηγηθέντα ὑπὸ τινῶν Ictus. Ἰδ. σελ. 1γ'),

(1) Ἰδ. καὶ Henrichsen, ueb d. sogenannten politischen Verse, μεταφρ. Γερμ. σ. 26, σημ.

οὐδετεροῦν κατὰ μέρος τὸν τόνον· ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ, ἐν ᾧ ὁ χρόνος δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα, ὁ τόνος ἐπετείνετο πιθανῶς καὶ συνεχέντρου μᾶλλον αὐτὸς τὴν ὅλην προφορὰν τῆς λέξεως. Οὕτως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ αἱ ὀξύτονοι καὶ περισπώμεναι συλλαβαὶ ἀπέβαιναν αἰ κοιναὶ ἐστίαὶ τῆς δυνάμεως τῆς προφορᾶς ἐν ἐκάστη λέξει, καὶ ἐνεδύοντο τὸν χαρακτήρα δὲν αἱ μακρὰ εἶχον ἐν τῇ ποιήσει. Τοῦτο δὲ συνέβαινε καὶ ἐν αὐτῇ ἤδη τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ παρ' Αἰολεῦσι, παρ' οἷς, κατὰ τὸν γραμματικὸν Ἀπολλώνιον (1), ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη ἐβράχυνε τὰς μετ' αὐτὴν ἐπομένας συλλαβὰς, ὡς καὶ σήμερον ἔτι αἰολικῶς λέγει ὁ ὄχλος ἡ κόκκινη, τῆς θάλασσης, μεταθέτων τὸν τόνον εἰς τὴν προπαραλήγουσαν, καὶ βραχύνων τὴν λήγουσαν. Αὕτη ἡ αἰολικὴ τῆς προφορᾶς τάσις ὑπερίσχυσε κατ' ὀλίγον ἐν πάσῃ τῇ γλώσσῃ, ὅταν ἀπὸ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος συνανεμίγησαν αἱ διάλεκτοι, καὶ ἡ Αἰολικὴ μεγίστην ἔλαβεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μορφώσεως τῆς κοινῆς γλώσσης, διὰ τε τὴν βαρύτητα ἣν οἱ Αἰολεῖς εἶχον λάβει ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων περὶ τὰ τέλη, καὶ διὰ τὸν μέγαν τῶν Αἰολέων πληθυσμὸν, οὗ ἡ ἐπιρροὴ ἐξενίκα ἀφ' ὅτου ἔπαυσεν ὑπερισχύων τῶν Ἀθηναίων ὁ πολιτισμός.

Ἐχομεν δὲ καὶ προφανὲς σύμπτωμα τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ ἀρχαίου χαρακτήρος τοῦ τόνου, τὴν ἀφαίρεσιν τῆς βαρείας ἀφ' ὅλων τῶν μὴ ὀξυνομένων καὶ περισπωμένων συλλαβῶν, πλὴν τῆς ληγούσης τῶν λέξεων αἵτινες ἐστεροῦντο ἄλλου τόνου. Τῶν λέξεων τούτων πᾶσαι αἰ συλλαβαὶ ἐπροφέροντο κατ' ἀρχὰς ἰσοτόνως, δι' ὃ καὶ πᾶσαι τὸ αὐτὸ τονικὸν σημεῖον ἔφερον, ὡς π. χ. ἡ λέξις ἀρετή. Ἀλλ' ὅτε, ὡς ὑπεθέσαμεν, ἐν ἐκάστη λέξει ἡ δύναμις πασῶν τῶν συλλαβῶν, καὶ αὐτὴ ἡ ἐν τῇ προφορᾷ χρονικὴ αὐτῶν ἀξία συνεκεντρώθη εἰς μίαν συλλαβὴν, τὴν ὀξυνομένην (καὶ τὴν περισπωμένην), τότε ἐν ταῖς λέξεσι ταῖς ἐστερημέναις συλλαβῆς ὀξυτόνου, ἡ δύναμις αὕτη συνεσωρεύετο

(1) Δ, 2.

εἰς τὴν λήγουσαν, διὸ καὶ διετήρησαν οἱ τότε γραμματικοὶ τὸ σημεῖον τοῦ τόνου ἐπ' αὐτῆς, διακρινομένης ἐπομένως κατὰ προφορὰν τῶν λοιπῶν ἄλλοτε ἐπίσης βαρυτονουμένων. Τῆς τοιαύτης διακρίσεως τῆς ληγούσης σύμπτωμα ἤδη ὑπῆρχε καὶ ἀρχαιότερον, ὅτε, διαστελλομένων ἔτι κατὰ προφορὰν τῶν τόνων εἰς τὸ τέλος φράσεως καὶ πρὸ στιγμῆς, ὠξύνετο ἡ λήγουσα μὴ ἄλλως ὀξυνομένης λέξεως. Παρέχει δὲ παράδειγμα ἔτι τοῦ τοιούτου περὶ τὴν προφορὰν συμπτώματος ἡμῖν μέχρι τινὸς ἡ Γαλλικὴ, ἐν ἣ, ἀκριβῶς προφερομένη, πᾶσαι αἱ συλλαβαὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν χρονικὴν δύναμιν, τὸν αὐτὸν τόνον, ὡς σήμερον λέγομεν, δι' ὃ καὶ ἡ γλῶσσα αὕτη εἶναι ὀλίγον κατάλληλος πρὸς ἔντεχνον στιχοιουργίαν. Οἱ ἀτελῶς ὅμως αὐτὴν προφέροντες, οἷον οἱ ξένοι συνήθως, καὶ πολλοὶ τῶν ἐπαρχιωτῶν, συγκεντροῦσιν, ὡς ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους περὶ ὧν πρόκειται, πᾶσαν τὴν δύναμιν εἰς τὴν λήγουσαν. Οὕτως αἱ λέξεις maison, destination ὑπὸ μὲν τῶν καθαρευόντων Γάλλων προφέρονται maison, destination, ὑπὸ δὲ τῶν ἤττον ἀκριβολόγων maison, destination, καὶ κακῶς λέγεται καὶ διδάσκεται ὅτι γενικῶς ἡ Γαλλικὴ ἔχει τὸν τόνον εἰς τὰς ληγούσας τῶν λέξεων.

Ἦρξατο δὲ πιθανῶς ἡ παραμέλησις τῆς χρονικῆς τῶν συλλαβῶν ἀξίας, καὶ μετ' αὐτῆς ἡ μετάπτωσις τῶν μακρῶν εἰς τὰς τονιζομένας συλλαβὰς (τὰς ὀξυνομένας, περισπωμένας καὶ τὰς εἰς τὴν λήγουσαν τὴν βαρεῖαν συγκεντρούσας), βαθμηδὸν μόνον καὶ ἀφ' ὧν χρόνων ἡ ποίησις, ἤττον ἐπιμελῶς ἀσκουμένη, ἐπαύσατο κοινὴ τροφή καὶ ἐντρύφημα, ὡς πρότερον, οὔσα τοῦ ἔθνους, καὶ τὴν τῶν πολλῶν ἀκοὴν ἀπὸ τε τῆς σκηνῆς καὶ ἐν ταῖς πανηγύρεσι θέλγουσα, ὡς ὅτε ἀπηγγέλλοντο αἱ Ὀμηρικαὶ ῥαψωδίαὶ ἐν πανδήμοις ἀκροάσεσι τῶν Παναθηναίων.

Ἦδη ἐξ ὅτου εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπερίσχυσαν τὰ Μακεδονικὰ ὄπλα, ἀπέδρα αὐτῆς σχεδὸν παντάπασι καὶ ἡ Μοῦσα κατόπιν τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἡ νέα κωμωδία εἶναι ἡ μόνη σχεδὸν καὶ ἐσχάτη αὐτῆς ἀντήχησις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πατρίδι της. Ἄφ' ἧς

ὅμως ἡμέρας ἢ Ἑλλάς ὑπέκυψεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἔκτοτε ἀπεξήρανθη ἐντελῶς ἢ εὐγενῆς πηγὴ τῆς ποιήσεως, εἰς ἣς τὰ πλούσια νάματα ἐποτίζετο ἄλλοτε ἢ διάνοια ὅλου τοῦ ἔθνους, καὶ ἣς ἡ ἄρμονία ἀπετυποῦτο ὡραία καὶ ἐπὶ πάσης τῆς γλώσσης, καὶ τινων λογίων τὰ σπάνια καὶ ἀπειρόκαλα τὰ πλεῖστα γυμνάσματα ὀλίγον ἀντήχουν εἰς τὸν λαόν, καὶ ὀλίγην εἶχον ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ νοῦς ἢ ἐπὶ τῆς γλώσσης του. Ἐκτοτε, μὴ πλέον ὑποβοηθουμένη καὶ συντηρουμένη ὑπὸ τῆς στιχουργικῆς ἀπαγγελίας, ἤρχισε κυρίως διαστρεφομένη ἢ προφορᾶ, καὶ μάλιστα ἢ τῆς χρονικῆς προσωδίας.

Τῆς τοιαύτης παραφθορᾶς ὑπάρχουσι τεκμήρια βέβαια αἱ διαφοροὶ ἰδίως μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κορίνθου, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς καὶ αὐτῆς τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἀπαντῶμεναι ὀρθογραφικαὶ ἀλλοιώσεις, ἐξ ὧν ἀποδείκνυται ὅτι διάφορα γράμματα οὐ μόνον εἶχον ἀπολέσει ἤδη τότε τὴν ἀρχαιότεραν οἷαν δῆποτε προφορᾶν των, καὶ εἶχον λάβει τὴν νῦν παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει, ἀλλ' ὅτι εἶχεν ἐπίσης παύσει καὶ ἡ διάκρισις τοῦ χρόνου ἀνεξαρτήτως τοῦ τόνου. Οὕτως ἐν ἐπιγραφαῖς Μεγαρικαῖς χρόνου ἀκριβῶς μὲν ἀγνώστου, προηγηθέντος ὅμως τῆς ἐν Μεγάρους εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀπαντῶνται αἱ γραφαὶ κέρρυπτε (ἀντὶ κέρρυπται), δόξες, μυρίες (ἀντὶ δόξαις, μυρίαις) κτλ. (1)

Ἡ δὲ ὑπ' ἀριθ. 3440 ἐπιγραφή τῆς συλλογῆς τοῦ Βοικχίου, ἐκ Λυδίας, ἐν ἣ γράφεται *ε̅ δε̅ τε μάμμε* (ἀντὶ αἱ δέ τε μάμμαι), περιέχει καὶ χρονολογίαν, τὸ ἔτος 268 ἢ 269 μ. Χ., ἐξ οὗ δεικνυται ὅτι κατὰ τὴν τρίτην ἤδη μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἢ δίφθογγος ΑΙ, οὔτε ἄλλως οὔτε μακρότερον ἐπροφέρετο τοῦ Ε. Τὸ αὐτὸ τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν, ὁμοίας ὀρθογραφικᾶς παρεκτροπᾶς ἐχουσῶν ἐπιγραφῶν, ὡς πρὸς τὴν ἐναλλαγὴν τοῦ ΕΙ καὶ Ι, τοῦ Ω καὶ Ο' ὥστε καὶ ἂν ἀληθῆς μέχρι τινὸς ὑποτεθῆ ἢ ἔρασμικὴ προφορᾶ ἐπὶ τῶν κλασικῶν χρόνων,

(1) Bæckh, Corp. Inser. nr. 1051, 1056, 1067.

ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅμως τῶν χριστιανικῶν αἰώνων τοῦλάχιστον εἶχεν ἐντελῶς ἐκλείψει, καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ προσωδία της. Ἐκτοτε λοιπὸν εἶχον παύσει αἱ ἄλλοτε μακρὰι συλλαβαὶ μακρῶς προφερόμεναι, καὶ ἔκτοτε ἐπομένως πρέπει νὰ χρονολογηθῆ καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ ἀρχαίου χαρακτῆρος τοῦ τόνου, ἀρξάμενου ν' ἀπορροφᾷ τὴν τοῦ χρόνου δύναμιν, καὶ ν' ἀντικαθίσταται ἀντ' αὐτοῦ.

Ἀληθές εἶναι ὅτι ἐν τοῖς χειρογράφοις πρὸ τῆς Ζ' ἑκατονταετηρίδος σημεῖα τόνων δὲν ἀπαντῶνται (1). Οὐ μόνον δὲ ἡ ἔκτοτε χρῆσις αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ κατὰ τὸν Β' πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα εὕρεσις των ἐγένετο, ὡς νομίζομεν, οὐχὶ διότι τότε μάλιστα διεκρίνετο ἡ κατὰ τὰ διάφορα σημεῖα διάφορος τονικῆ τῶν συλλαβῶν ἀξία, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον διότι τότε εἶχεν ἀρχίσει ἐξαλειφομένη καὶ ἐκλείπουσα, καὶ οἱ γραμματικοὶ ἤθελον διὰ σημείων νὰ τὴν ἐξασφαλίσωσι, καὶ νὰ διατηρήσωσι τὴν μνήμην αὐτῆς· οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἀντιγραφεῖς ἐποιοῦντο χρῆσιν τῶν τριῶν σημείων, ὧν δὲν διέκρινον πλέον τὴν διάφορον προφορὰν, κατὰ τοὺς ὑπὸ τῶν γραμματικῶν τεθέντας κανόνας. Γραπτὴν τούτου ἀπόδειξιν ἔχομεν ἐν ψαλτήριον τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος (2), οὗ αἱ τονιζόμεναι συλλαβαὶ φέρουσι πᾶσαι μίαν στιγμὴν ὡς μόνον σημεῖον, οἷον: *Μακάριος ἀγῆρ ὅς οὐκ ἐπορεύθη ἐν οὐδῶ ἀσεβῶν*, ὅπερ δεικνύει ὅτι τότε οὐδεμίᾳ πλέον ἐγένετο διάκρισις μεταξὺ τῶν ὀξυνομένων, τῶν βαρυνομένων ἢ τῶν περισπωμένων συλλαβῶν, ἀλλὰ μόνον μεταξὺ τῆς ἐν ἑκάστη λέξει τονιζομένης, καὶ τῶν ἀτονίστων. Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (τῆς Θ' ἢ Ι' ἑκατονταετηρίδος) εἶναι καὶ ἕτερον χειρόγραφον (3), ἀποδεικνύον ὅτι εἶχεν ἀπολεσθῆ ἐπίσης ἐν τῇ προφορᾷ καὶ ἡ διάκρισις τῶν πνευμάτων, διότι ἀμφότερα τὰ πνεύματα σημειοῦνται αὐτόθι δι' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου √. Ὑπῆρχε δ' ἡ μὴ διάκρισις αὕτη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων ἐν τῇ διαλέκτῳ τῶν Αἰολέων, οἵτινες ἦσαν ψιλῶται.

(1) Montfaucon, Paléogr. gr. I, σ. 83. — (2) Montfaucon, ib. — (3) Ib., IV, b, σ. 299.

Κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν λοιπὸν τῶν χρόνων ἀλληλουχίαν, τὸ Ἑλληνικὸν οὕς ἀπέμαθε τὴν ἀκριβῆ διάκρισιν τῆς ἀρχαίας χρονικῆς προσωδίας τῶν συλλαβῶν, ἀφ' ὅτου ἀπεγαλακτίσθη τῆς ἀπολαύσεως τῶν ποιητικῶν ἀκροάσεων· ὁ δὲ τόνος, παραμείνας ἐν τῇ γλώσῃ, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς τοῦ λαοῦ διαλέκτοις, ἐπιμονώτερον, διότι δὲν συνεδέετο μετὰ τῆς ἀποσβεσθείσης ποιήσεως, ἐκληρονόμησε βαθμηδὸν τὸν τὰς ἀρχαίας αὐτοῦ θέσεις καταλείποντα χρόνον, ἀλλὰ συγχρόνως ἀντήλλαξεν ἐν τῇ τριβῇ, καὶ καθ' ὅσον αἱ διάλεκτοι συνεμίγνυντο εἰς γλῶσσαν κοινήν, τὸν ἴδιον αὐτοῦ μουσικὸν χαρακτῆρα πρὸς τὸν τοῦ χρόνου στιχουργικόν, ὥστε κατήντησε μέχρι τέλους, τονικῶς μὲν, ἤτοι ὀξυτέρα ἢ βαρυτέρα, οὐδεμία συλλαβὴ νὰ προφέρηται πλέον ἐν τῇ κοινῇ γλώσῃ, αἱ δὲ τονιζόμεναι συλλαβαί, ἀδιάφορον ποῖον εἶχον τόνον, νὰ προφέρωνται χρονικῶς μακρότεραι τῶν λοιπῶν, καὶ ἐπομένως νὰ δύνανται νὰ χρησιμεύωσιν, ὡς καὶ τῶ ὄντι ἤρξαντο χρησιμεύουσαι, ὡς βάσις τῆς στιχουργίας.

Ἐκτοτε λοιπὸν ἀντὶ αἱ μακρῶς προφερόμεναι συλλαβαί νὰ διακρίνωνται ὡς τὸ πάλαι ἐκ τῶν γραμμάτων ἐξ ὧν συνετίθεντο, εἶχον ὡς μόνον γνῶρισμα τὸ ὅτι ἔφερον τόνους, πλὴν ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων, καθ' ἃς τινες λέξεις, καὶ τοι φέρουσαι σημεῖον τόνου, προφέρονται ὅμως βραχέως, ἤτοι ὡς ἀτόνιστοι, οἷον τὰ ἄρθρα, αἱ προθέσεις, καὶ τινὰ μόρια. Ἄλλα δὲ τινὰ μόρια ἐξ ἐναντίας, καὶ τοι ἐκ συνηθείας ἄνευ τόνου γραφόμενα, προφέρονται ὅμως μακρῶς ἢ τετονισμένως (οἷον ὡς κτλ.) Ἐτέρα δ' ἐξαίρεσις εἶναι ὅτι, ὡς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, οὕτω καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς, ἐνίοτε ἐντὸς τοῦ στίχου ἢ ἄρσις ἐξασθενεῖ τὴν συλλαβὴν, ὥστε καὶ τοι μακρὰ ἐκλαμβάνεται ὡς βραχεῖα, ἢ δὲ θέσις ἐξ ἐναντίας τὴν ἐνδυναμεί. Ἡ μετάπτωσις λοιπὸν αὕτη τοῦ μακροῦ χρόνου ἀπὸ ἄλλων εἰς ἄλλας συλλαβάς παρεξηγουμένη, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν διίσχυρισμόν ὅτι ἐν τῇ νέᾳ στιχουργίᾳ ὁ τόνος ἀντικατέστησε τὸν χρόνον.

Δὲν εἶναι ἄρα ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχουσι γλῶσσαι ἔχουσαι τὸν τό-

νον, καὶ ἄλλαι τὸν χρόνον ὡς βάσιν τῆς στιχουργίας των, καὶ ὅτι αἱ δύο αὗται βάσεις αὐτῆς διαφέρουσιν ἀλλήλων. Εἰς ἀπόδειξιν προτείνονται ἐνίοτε γλῶσσαι τινές, καὶ σήμερον ἔχουσαι στιχουργίαν ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ τόνου βαίνουσαν. Τοιαύτη δ' ὑποτίθεται μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν ἡ Γερμανικὴ, ἣτις ἐπιτυχῶς ἀπομιμείται τῆς ἀρχαίας στιχουργίας τὰ μέτρα, τοιαῦται δὲ καὶ διάφοροι Ἀσιατικαὶ γλῶσσαι, ὡς ἡ Περσικὴ καὶ ἡ Ἀραβικὴ.

Ἄλλ' ἐν τῇ Γερμανικῇ αἱ μακρὰὶ συλλαβαὶ ἐξ ὧν ἐξυφαίνεται ἡ στιχουργία αὐτῆς, ἡ κατὰ τὴν ἀρχαίαν διατετυπωμένη, εἰσὶν αὐταὶ αἱ προφερόμεναι ὡς τετονισμέναι. Οὕτως ἐν τῷ ἑξαμέτρῳ

«Hæere mich Gott, der du Chrysa mit silbernem Bogen beherrschest»

ἡ τετονισμένη συλλαβὴ τῆς λέξεως *hæere* εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ἡ θέσις ἢ ἡ μακρὰ τοῦ πρώτου δακτύλου· ὁμοίως ἡ λέξις *Gott* διὰ τὸν δεύτερον δάκτυλον, καὶ ἐν ταῖς λέξεσι *silbernem, Bogen, beherrschest* αἱ τετονισμέναι συλλαβαὶ εἰσὶν αὐταὶ αἱ μακρὰὶ τῶν δακτύλων. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Γερμανικὴ ἐν ταῖς συνθέσεσι διατηρεῖ ἀμφοτέρων τῶν συνθετικῶν μερῶν τοὺς τόνους ἢ τοὺς χρόνους, διὰ τοῦτο περιέχει ἀφθόνους μακρὰς συλλαβάς, καὶ εἶναι μᾶλλον σπονδιακὴ τῆς ἡμετέρας.

Ὡς δὲ πρὸς τὰς Ἀσιανὰς γλώσσας, εἰς τὸ δίστιχον φέρ' εἰπεῖν

«Μπι μπερ ἔϊ σαμπὰ σεγιᾶ μι μπε γκιούλ εἴ φιγάνι μπουλμπούλ·

»Βε ιδὰ σουίλτε μίνι, φεκεμὰ ρεεῖ τενι κοῦλ» (1),

οὗ ὁ πρῶτος στίχος εἶναι Περσικὸς, ὁ δὲ δεύτερος Ἀραβικὸς, ὑπάρχουσί τινες συλλαβαὶ, ἃς ἡ ὀρθὴ ἀπαγγελία ἐπιτηδεύεται ἰδίως μηκύνουσα· ἀλλ' αὐταὶ εἰσὶν αἱ ἴδιαι αἵτινες καὶ ὡς τετονισμέναι προφέρονται, ἥτοι εἰσὶν αὐταὶ αἱ καθ' ἑαυτὰς μακρὰὶ, ἃς ἀπαγγέλλων ὁ ποιητὴς μηκύνει ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τὸ ἀσματικώτερον.

(1) «Φέρε, ὦ Ζέφυρε, πρὸς τὸ ῥόδον τοὺς θρήνους τῆς ἀηδόνος·
κ' ἐὰν σ' ἐρωτήσῃ περὶ ἡμῶν, εἰπέ ὅτι μᾶς εἶδες.»

Πάντες ἐπομένως πασῶν τῶν γλωσσῶν οἱ στίχοι βαίνουσι κατὰ χρόνον, οὐδὲ δύνανται ἄλλως, ἢ δὲ πρὸς τοὺς ἀρχαίους οὐσιώδης διαφορά τῶν παρ' ἡμῖν εἶναι, ὅτι ἐν τοῖς νέοις στίχοις ὁ χρόνος διὰ τονικῶν σημείων ἐνδεικνύμενος, ἀπ' ἄλλων εἰς ἄλλας μετέπεσε συλλαβάς. Εἰς ταύτην δὲ προστίθεται καὶ ἑτέρα δευτερεύουσα, ὅτι ἄλλοτε μὲν ἐκάστη λέξις ἐδύνατο νὰ ἔχη πλείονας μακρὰς συλλαβάς, ἤδη δὲ, ἐπειδὴ μία ἀπορρόφα τὴν τῆς ὅλης λέξεως δύναμιν, δὲν ἔχει ἐκάστη εἰμὴ μίαν μόνην μακρὰν ἢ τετονισμένην, ἢ δύω ἐνίοτε, ὁσάκις εἰς λέξιν προπαροξύτονον ἔπεται λέξις ἐγκλινομένη.

Δύναται δὲ ἡ τοιαύτη περὶ τῶν χρόνων ἀλλοίωσις νὰ καταδειχθῇ παρ' ἡμῖν ἤδη ἀπὸ τῆς Ζ' ἐκατονταετηρίδος. Ὅταν ὁ Φωκᾶς (βασιλεύσας ἐν ἔτει 602—610), ἤργοπόρει νὰ φανῇ εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ὁ ἀνυπόμονος ὄχλος ἔψαλλε σκώπτων αὐτὸν, καὶ τὴν ἀπουσίαν του εἰς οἶνοποσίαν ἀποδίδων, τὴν ἀκόλουθον σατυρικὴν ἐπιφώνησιν·

« Πάλιν τὸν καῦκον ἔπιες
πάλιν τὸν νοῦν ἀπόλεσες » (1),

ἐξ οὗ ἀποδείκνυται ἕκτοτε ὅτι ἡ ἄνω ἐξηγηθεῖσα ἀλλοίωσις τῆς προσωδίας ἦν τοσοῦτον ἐρριζωμένη, ὥστε κατ' αὐτὴν ἐρρυθμίζετο τοῦ λοιποῦ ἡ δημοτικὴ στιχουργία.

Ἀναφέρω δὲ τὴν δημοτικὴν στιχουργίαν οὐχὶ τυχαίως, ἀλλὰ διότι κατὰ τοὺς χρόνους ἰδίως τούτους βαθὺ ἦν καὶ μέγα τὸ χάσμα τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς λογίας ποιήσεως. Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ Ὀρφεὺς καὶ ὁ Ὅμηρος δὲν ἔψαλλον δι' ὀλίγους τινὰς καὶ τοὺς ἐκλεκτοτάτους, ἀλλ' εἶχον ἀκροατήριον τοὺς πολλοὺς, ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ὁμοίως δ' ὅταν τὴν ἐθνικὴν λύραν διεδέχθη ὁ δραματικὸς κύθορος, πᾶσαι αἱ τῶν πολιτῶν τάξεις ἤκουον καὶ ἐχειροκρότουν τὰ ἐπὶ σκηνῆς διδασκόμενα, καὶ οἱ λυρικοὶ ἤδον κατὰ τοὺς ἀγῶνας ἢ ἐν τοῖς ᾠδαίοις

(1) Κατὰ Θεοφάνην· « Πάλιν (εἰς) τὸν καῦκον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν ἀπέλεσες », κατὰ δὲ Κεδρηνόν· « Πάλιν τὸν οἶνον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν ἀπόλεσας. »

εἰς ἐπήκοον ἐπίσης τοῦ πλήθους. Ἄλλ' ἤδη οἱ ῥαψῶδοι εἶχον σιωπήσει, τὰ θέατρα εἶχον καταστραφῆ, ὁ λαὸς κυρίαν διασκέδασιν εἶχε τὰς θηριομαχίας καὶ τὰ ἵπποδρόμια, καὶ οἱ σπάνιοι γραμματικοί, οἱ ἐνίοτε εἰς στίχων ἐπιδιδόμενοι σύνθεσιν, ἔγραφον συνήθως δι' ἑαυτοὺς μόνους εἰς ἐπίδειξιν πολυμαθείας, ἢ διὰ τοὺς αὐτοκράτορας ἢ τοὺς αὐλικούς αὐτῶν διὰ κολακειᾶν· αἱ δὲ δημῶδεις συνθέσεις ἦσαν φροῦδα τινὰ τῶν περιστάσεων προϊόντα, ἐν στιγμῇ παραγόμενα καὶ ἐν στιγμῇ λησμονούμενα, ὑπὸ δὲ τῶν λογίων ὑπερηφάνως περιφρονούμενα. Ταῦτα δ' ἐγράφοντο ἢ μᾶλλον ἐψάλλοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀγνοοῦντος τοὺς γραπτοὺς κανόνας τῆς ἀρχαίας καὶ οὐκέτι ἐν χρήσει οὔσης γραμματικῆς, ἐπομένου δὲ τῷ ἀληθεῖ κανόνι τῆς ἀκοῆς αὐτοῦ, καὶ τὰς συλλαβὰς μακρῶς προφέροντος ὅπου ἐν τῇ γραφῇ ἔφερον τόνον, ἐνῶ οἱ λόγοι ἐκεῖνοι ἐνόμιζον ὅτι ἐκπίπτουσι τῆς γραμματικῆς αὐτῶν ἀξιοπρεπείας, καὶ ὅτι εἰς πᾶν μέτρον καὶ εἰς πάντα ῥυθμὸν προσέκρουον, ἂν ἐγκατέλειπον τὴν ἀρχίαν καὶ τότε ἐκλειπτύϊαν προσωδίαν ἐκείνην. Εἰς τὸ νεκρὸν ἐπομένως γράμμα τῶν γραμματικῶν κανόνων ἐμμένοντες, ἔγραφον στίχους, οἵτινες διὰ τὸ οὖς τῶν συγχρόνων ἦσαν πεζὸς λόγος, καὶ αὐτὸς βεβιασμένος καὶ ἄχαρις, καὶ ὡς ἐναρμόνιοι ἐδύναντο νὰ ἐκτιμηθῶσι μόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Ξενοφῶντος, ἐὰν ἤθελον ἀναζήσει.

Ἄλλὰ καὶ τοῦτο οὐχὶ πάντοτε καὶ οὐχὶ ἐντελῶς. Οἱ βρενθυόμενοι ἐπὶ τῷ ὀνόματι γραμματικῶν καὶ λογίων, δὲν ἦσαν πάντοτε τοσοῦτον ἐξωκειωμένοι πρὸς τὴν ἀρχαίαν γραμματικὴν, ὅσον εἶχον τὴν τούτου ἀξίωσιν. Οἱ πλείστοι αὐτῶν δὲν ἠνωχλοῦντο ὑπερακριβολογοῦντες περὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' ὡς μὲν βραχέα ἐθεώρουν ἐν γένει τὸ ε καὶ τὸ ο, ἀδιαφοροῦντες δι' ὅσα δήποτε καὶ ἂν εἶποντο σύμφωνα, ὡς μακρὰ δὲ τὸ η καὶ τὸ ω, μὴ ἐρευνηῶντες ἂν προηγοῦντο φωνήεντος, καὶ τὰ δίχρονα α, ι καὶ υ ἐξελάμβανον ὡς ἀδιάφορα, ἃ ἐδύναντο νὰ μεταχειρίζωνται ὅτε μὲν ἤθελον, ὡς μακρὰ, ὅτε δὲ ἤθελον, ὡς βραχέα. Διὰ ταιούτων λοι-

πὸν προχείρων καὶ εὐχερῶν προσωδικῶν κανόνων κατεσκεύαζον ὑποτιθεμένους τριμέτρους Ἰαμβικούς στίχους, δεχομένους εἰς τὰς περιττὰς χώρας καὶ σπονδεῖον, ἔχοντας δὲ τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν ἀδιάφορον.

Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι Ἰαμβοὶ ἦσαν πάσης ἀρμονίας ἐστερημένοι καὶ εἰς αὐτῶν τῶν πεπαιδευμένων τὰ ὦτα, εἰθισμένα εἰς προσωδῖαν ἄλλην ἤδη ἐκείνης εἰς ἣν ἐπροσπάθουν νὰ στιχουργήσωσιν. Εἷς ἐξ αὐτῶν (1) ὁμολογεῖ ὅτι καὶ ὁ τόπος πολλὴν εὐρυθμίαν ποιεῖ, διὸ δεῖ σπουδάζειν τὴν σύνθεσιν τῶν ὀξυτόνων, προπαροξυτόνων καὶ τοιούτων λέξεων, καὶ ὑπαλλάσσειν αὐτὰς ἐμμελῶς, καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ χώρᾳ τὴν παροξύτονον, ὡς εὔηχον, ἀεὶ τιθέται.

Καίτοι ἄρα ἀγωνιζόμενοι εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχαίων προσωδικῶν κανόνων, οὓς καὶ τοσοῦτον ἀτελῶς ἐγνώριζον, ἀλλ' ἐνόησαν οὐδὲ κἄν εὔηχόν τι ἐδύναντο νὰ παραγάγωσιν, ἀν δὲν ἠκολούθουν τὸν τόνον, ὅστις ἦν τότε ἡ ἀληθὴς βᾶσις τῆς προσωδίας, καὶ ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αἰώνων πολλοὶ ἐπιδίδονται εἰς παράδοξόν τι στιχουργικὸν τέχνασμα, τὴν ποίησιν στίχων οἷτινες, ἐν ᾧ μετροῦνται κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῶν συλλαβῶν προσωδῖαν (ἀτελεῖ ὡς τότε τὴν ἐνόουν), ἀνταποκρίνονται συγχρόνως καὶ εἰς τῆς νεωτέρας προσωδίας τὰς ἀξιώσεις, ὡς ἀν ἤθελον οἱ ποιηταὶ τῶν νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν τύχην αὐτῶν, οἷα δὴποτε τῶν δύο προσωδιῶν τῆς Ἑλλην. γλώσσης καὶ ἀν ἐξενίκα εἰς τὸ μέλλον, εἴτε ἡ 4 αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, εἴτε ἡ 4 μετὰ Χριστὸν ἐπικρατοῦσα.

Ἄλλὰ τόσον ὀλίγον ἠσθάνοντο τότε τὴν φύσιν τῶν ἀρχαίων στίχων οὓς ἐποίουν, ὥστε οὐδ' ἐπροσπάθουν κἄν διὰ τοῦ τόνου νὰ παραγάγωσιν ἀποτέλεσμα ἀνάλογον ἐπὶ τῆς ἀκοῆς πρὸς ἐκεῖνο ὃ ἔπρεπε νὰ ἐλπίζωσιν ὅτι θὰ παρῆγον οἱ στίχοι τῶν ἐπὶ τῶν συγχρόνων τοῦ Εὐριπίδου. Ἐν ᾧ λοιπὸν κατὰ τὸν ἀρχαῖον χρό-

(1) Ἰωσήφ Ῥακενδύτης, περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος, ἐν Walz, Rhetor. gr. T. III, 563.

νον τῶν συλλαβῶν, ἢ τὸν ὑπ' αὐτῶν ὑποτιθέμενον τοιοῦτον, συνέταπτον Ἰαμβικούς τριμέτρους ἀκαταλήκτους, κατὰ τὸν νέον αὐτῶν χρόνον ἢ κατὰ τὸν λεγόμενον τόνον, συνέταπτον στίχους ἀσυναρτήτους, συγκειμένους ἕκαστον ἐκ δύο κώλων Ἰαμβικῶν, ἑνὸς μονομέτρου ὑπερκαταλήκτου (— — —, —), καὶ ἑνὸς διμέτρου καταληκτικοῦ (— — —, — —), ἀδιαφόρως εἴτε τοῦ ἑνὸς κώλου προηγουμένου εἴτε τοῦ ἄλλου· ὥστε μετρούμενος μὲν ὁ στίχος κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ ὀρθογραφικὴν ἀξίαν τῶν συλλαβῶν (πάντοτε ὡς οἱ τότε ἐξελάμβανον τὴν ἀξίαν ταύτην) ἔχει τὸν ρυθμόν·

— — — —, — — — —, — — — —,

ἀναγινωσκόμενος δὲ, τὸν ρυθμόν·

— — — —, — — — —

ἢ

— — — —, — — — —.

Προσέτι δὲ εἰς ὅλους τοὺς πόδας των, πλὴν τοῦ τελευταίου, ὄντος καθαροῦ ἰάμβου, μετεχειρίζοντο ἀδιαφόρως ἰάμβον καὶ πυρρίχιον ἢ τροχαῖον, ὥστε πολλάκις ὁ κατ' ὀρθογραφίαν τρίμετρος ἰαμβικός ἀνεγινώσκετο κατὰ τόνον ὡς τρίμετρος τροχαῖκός.

Κατ' ὀλίγον ὁμῶς ἤρχισαν ἐννοοῦντες πόσον κενὸν καὶ ἐντελῶς ἄχρηστον ἦν τὸ αὐτοῖς ἤδη ἱκανῶς δυσχερὲς παίγνιον τοῦ προσμετρεῖν τοὺς στίχους των καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν προσωδίαν, ἥτις εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα καὶ ἀκούοντα ἔμενεν ὄλως ξένη, καὶ οὕτω βαθμηδὸν ἐγκαταλείψαντες τὸ λόγιον καὶ μάταιον τοῦτο τέχνασμα τῆς διπλοπροσώπου στιχοιουργίας, περιωρίσθησαν μέχρι τέλους εἰς τὸ νὰ γράφωσι στίχους στηριζομένους μόνον ἐπὶ τῆς τότε αἰσθητῆς προσωδίας ἣν ὁ τόνος ἐδείκνυεν, ὅσον καὶ ἂν τοῦτο κατ' ἀρχὰς περιεφρονεῖτο ὑπὸ τῶν αὐστηροτέρων· ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ οὕτως ἐλευθεριάζοντες ἠσχύνοντο διὰ τοῦτο, καὶ ἐνόμιζον ἀναγκαῖον αὐτοὶ ἑαυτοὺς νὰ ἐλέγξωσι, καὶ νὰ ἐξιλεώσωσι τρόπον τινὰ τὸν ἀναγνώστην ὡς βάρβαρα, βάνουσα, ἀγυρτικά, ἄτεχνα, ἠμαξευμένα γράφοντες, οὐχὶ ὑπὲρ τῶν σπουδαίων, ἀλλὰ πρὸς χάριν τοῦ βαναύσου ὄχλου. Οὕτως αὐτὸς ὁ Τζέτζης, ὁ τὰς

Χιλιάδας του ἐν τῇ δωδεκάτῃ ἑκατονταετηρίδι ἐντελῶς κατὰ τὴν νέαν στιχουργίαν συγγράψας, τὰ αὐστηρότατα κατ' αὐτῶν σωρεύει ἐπίθετα (1).

Οὐχ ἤττον ὁμοῦς ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἐθνικῆς αἰσθησεως στηριζομένη, ὑπερίσχυσε μέχρι τέλους, ἰδίως ἀπὸ τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος, ἡ νέα στιχουργία, ἥτις ὡς μακρὰς καὶ βραχείας ἐδέχθη τὰς συλλαβὰς ὅσας ἡ σύγχρονος, οὐχὶ ὅσας ἡ πρὸ πολλῶν αἰῶνων προφορὰ ἐδέχετο ὡς τοιαύτας, ἦτοι τὰς διὰ τῶν σημειουμένας· ἡ δὲ παλαιὰ στιχουργία, χρῆσιν ποιουμένη προσωδίας βωβῆς τὸν τεῦθεν εἰς τὴν ἀκοήν, καὶ μόνον εἰς τὴν ὄρασιν ὁμιλούσης, ἐγκατελείφθη ἔκτοτε εἰς φιλολογικὰ γυμνάσματα τῶν σχολείων, καὶ οὕτως ἐπεκράτησεν ὁ σημερινὸς τῆς στιχουργίας τρόπος.

Ἐκ τούτων λοιπὸν δῆλον γίνεται ὅτι ἡ νῦν στιχουργία εἶναι αὐτὴ ἡ ἀρχαία, ἄλλας μόνον ἀντ' ἄλλων δεχομένη μακρὰς συλλαβὰς, καὶ, ὡς ἐρρέθη, ὀλιγωτέρας ἢ τότε, διότι τὸ πάλαι ἡ γλῶσσα ἐδέχετο καὶ πολλὰς μακρὰς ἐν τῇ αὐτῇ λέξει, τὴν σήμερον δ' ἔχει μίαν μόνον ἐν ἑκάστη, καὶ ἔν τισι τῶν βραχυτέρων οὐδεμίαν, ὡς ἐν ταῖς προθέσεσι κτλ., ὥστε ἡ στιχουργία, καὶ ἐν γένει ἡ γλῶσσα, εἶναι σήμερον ὀλιγώτερον σπονδιακὴ, καὶ σχεδὸν παντάπασι δὲν ἐπιδέχεται τοὺς βαρεῖς πόδας τοὺς λεγομένους Μολοσσοὺς, Ἐπιτρίτους, Βακχείους, Ἰωνικούς. Οὐδὲν ἄρα τὸ κωλύον νὰ συντεθῶσι σήμερον κατ' ἀρχαῖα μετρικὰ διαγράμματα στίχοι τοῦλάχιστον ἐκ τῶν μὴ ἀναγκαίως ἐχόντων τοὺς ῥηθέντας βαρεῖς πόδας, στίχοι οἵτινες, τιθεμένων εἰς τὰς μακρὰς χώρας τῶν τὴν σήμερον μακρῶς προφερομένων, ἦτοι τῶν τוניζομένων συλλαβῶν, νὰ παράγωσιν ἐφ' ἡμῶν ἢ ἐντύπωσιν παρῆγον ἐπὶ τῆς ἀκοῆς τῶν προγόνων ἡμῶν οἱ ἀρχαῖοι. Κατὰ τοῦτο τὸ σύστημα ἐγένετο ἡ παροῦσα τῶν τεσσάρων δραμάτων μετάφρασις. Ἀλλὰ μένει εἰσέτι νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν ὅ,τι ἐν θεωρίᾳ καὶ ἐκ τῶν προτέρων φαίνεται ὀρθόν, ἀποδείκνυται ὡς

(1) Ἰαμβ. μετὰ τὰς Χιλ. 1—14, 187 ἐπ. καὶ Χιλ. ΙΒ, 239.

τοιούτον και διὰ τῆς πράξεως και ἐκ τῶν ὑστέρων, και μέχρι τίνος περιορίζεται ἴσως ἡ τῶν δύο προσωδιῶν ὁμοιότης ὑπὸ τῆς ῥηθείσης ὀλιγωτέρας χρήσεως τῶν μακρῶν συλλαβῶν ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ. Πρὸς ἐξακρίβωσιν δὲ τούτου ἀναγκαῖον νομίζομεν ἄλλοτε ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον ἕκαστον τῶν ἀρχαίων μέτρων ἐφηρμόσθη ἢ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν νεωτέραν στιχουργίαν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν κοινοτέρων.

Ὁ στίχος εἶναι τὸ ἔνδυμα ὃ περιβάλλεται ἡ γλῶσσα διαρρυθμιζομένη εἰς ἄσμα, και οἱ στίχοι ἤρξαντο, ὡς πανταχοῦ, οὕτω και ἐν Ἑλλάδι, συντιθέμενοι ὅπως ἄδωνται. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον, ἐκτεινομένου τοῦ κύκλου τῆς φιλολογίας, ἐγράφοντο και ποιήματα οὐχὶ κυρίως πρὸς σκοπὸν ἄσματος, ἀλλὰ και πρὸς ἀπλὴν ἀνάγνωσιν ἢ ἀπαγγελίαν. Καίτοι ὅμως εἰς τὴν διάνοιαν ἀποτεινόμενα μάλιστα, και παραιτούμενα τῆς μαγείας τῆς μουσικῆς, οὐχ ἥττον ἐπεκαλοῦντο και τῶν αἰσθήσεων τὴν ἐπικουρίαν, και ἐπέτεινον ἔτι τὴν ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν και τὴν ἐκ τοῦ κάλλους τῶν εἰκόνων ἐντύπωσιν, δανειζόμενα τὴν ὠραιότητα τῶν γλωσσῶν, τὴν γλῶσσαν τῆς ἀρμονίας, και δι' αὐτῆς διεμορφοῦντο εἰς ἀνώτατον γλωσσικὸν καλλιτέχνημα. Ἐπρεπε δ' ἡ ἀρμονία αὐτῶν τοσοῦτον ἀκριβῆς νὰ εἶναι, ὥστε και διὰ μόνης τῆς ἀπαγγελίας, και ἄνευ τῆς ἐπικουρίας τῆς μουσικῆς, νὰ προσβάλλῃ τὸ οὖς καθαρῶς και εὐλήπτως, και διὰ γνωστοῦ, ὠρισμένου, συνεχῶς και κατὰ σταθεροὺς κανόνας ἐπαναλαμβανομένου ῥυθμοῦ, νὰ διεγείρῃ τὴν ἀκοὴν ἐμμελῶς, ὥστε ἡ στιχουργία ν' ἀποβαίνει οὕτως εἰπεῖν εἰς ἄσμα τῶν μὴ ἄδόντων.

Τὰ εἰς τοιαύτας τακτικὰς στιχηρὰς συνθέσεις εὐχρηστα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μέτρα εἰσὶ τὰ ἐπόμενα:

Α'. Τὸ Ἰαμβικόν.

Ὁ Ἰαμβος, εἰς τῶν συνηθεστάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στιχουργίᾳ ποδῶν, συγκείμενος ἐκ συλλαβῆς βραχείας και ἐκ συλλαβῆς μα-

κρᾶς (ὡς φέρω, υ-), εἶναι ἐπίσης κοινότατος ποῦς παρ' ἡμῖν σήμερον, ἔχων ἀτόνιστον καὶ μετ' αὐτὴν τετονισμένην συλλαβὴν (οἶον σοφός·)

Ἐκ τοῦ ποδὸς τούτου τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνηθέστατα ἐξυφασμένα μέτρα ἦσαν·

α' Παρὰ τοῖς λυρικοῖς (Ἀνακρέοντι κλ.) τὸ λεγόμενον δίμετρον, τὸ ἀκατάληκτον ἢ τὸ καταληκτικὸν (οἶον: Ἐρασμῖη πέλεια, υ-υ-, υ-υ-), ὧν ἐπίσης πολλὴν ποιεῖται χρῆσιν καὶ παρ' ἡμῖν σήμερον ἢ λυρική ποιήσις (οἶον: τὴν ἄνοιξι μιὰ μέρα. Χριστόπ.)

Ἄλλ' ἐπισημότεροι ἦσαν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ Ἰαμβικοὶ τετράμετροι καταληκτικοί, καὶ οἱ τρίμετροι ἀκατάληκτοι, στίχοι, οἵτινες ἀμφότεροι κατῆλθον μέχρις ἡμῶν.

β' Ὁ τετράμετρος καταληκτικὸς ἦν δημώδης πιθανῶς τὸ πάλαι, διότι χρῆσιν αὐτοῦ ἐποιοῦντο κυρίως οἱ κωμικοὶ (1). Ἐμεινε δὲ καὶ μετὰ ταῦτα δι' ὅλων τῶν χρόνων προσφιλὴς τῷ λαῷ, ὥστε καὶ ὅταν ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς οἱ λόγιοι ἐματαιοπόουν στιχουργοῦντες ἐν γλώσσῃ καὶ ἀρμονίᾳ τοῖς πολλοῖς ἀκατάληπτω, ἢ ἐπὶ τοῦ ἐρήμου τότε Παρνασσοῦ ὡς χλόη ἐπὶ γυμνοῦ πεδίου ἐπιφαινομένη δημοτικὴ ποιήσις εὐρίσκεται τοῦ στίχου μάλιστα τούτου χρῆσιν ποιουμένη, καὶ δι' αὐτοῦ ἔγραφον οἱ Τζέτζαι καὶ οἱ Πτωχοπρόδρομοι, τὰ μέτρα ἀποκαλοῦντες πολιτικά, οἶονεὶ δημώδη, κατ' ἀντίθεσιν τῶν λογίων. Καὶ μετὰ παρέλευσιν δὲ πολλῶν ἄλλων ἑκατονταετηρίδων, αὐτὸν ἔτι τὸν στίχον φαίνεται προτιμῶσα ἢ δημοτικὴ ἡμῶν ποιήσις, κατ' αὐτὸν στιχουργοῦσα τὰς πλείστας τῶν πρωτοτύπων καὶ ἀφελῶν ἐμπνεύσεων τοῦ ὄχλου καὶ τῶν ὀρεσιβίων ἀρματωλῶν. Τὸ δ' ἔθνος, ἐν ὅσῳ ἄνωθεν ἐπιέζετο ὑπὸ τῆς τυραννίας, τὴν ζωτικὴν αὐτοῦ ἰκμάδα κάτωθεν ἀρυόμενον μᾶλλον, τὸν στίχον τοῦτον κυρίως ἐδανείζετο ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τὰς μακροτέρας καὶ σοβαρώτερας ποιητικὰς του συνθέσεις.

Τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν ἀληθῆ φύσιν τοῦ στίχου τούτου

(1) Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 547, Βάτρ. 712, κτλ.

παρεγνώριζον ἐντελῶς οἱ χρῆσιν αὐτοῦ ποιούμενοι Βυζαντινοὶ, καὶ *καθημαξενμένον* αὐτὸν ἀποκαλοῦντες ⁽¹⁾ καὶ *βάρβαρον*, καὶ *ἄτεχρον*, καὶ *μέτρον ἄμετρον* ⁽²⁾, συγγνώμην αἰτοῦσιν ὅτι ὡς *βούβαλοι* ⁽³⁾ χρῶνται αὐτῷ *μέτρῳ μούσης ἀγυρτίδος* ⁽⁴⁾,

« ἢ τὴν ποδῶν εὐρυθμον οὐ τηρεῖ βᾶσιν,
πάσας δὲ μισεῖ διχρόνους καὶ τριχρόνους,
κανῶν δὲ τέχνης οὐδαμῶς αὐτῆς φίλος » ⁽⁵⁾.

Ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων ὁ Εὐστάθιος ⁽⁶⁾ τοὺς νομίζει *τροχαϊκοὺς* (« *Οἱ δημοτικοὶ στίχοι, οἱ τὸ παλαιὸν μὲν τροχαϊκῶς ποδιζόμενοι, καθ' ἃ καὶ Αἰσχύλος ἐν Πέρσαις δηλοῖ, ἄρτι δὲ πολιτικοὶ ὀνομαζόμενοι* »). Ὁμοίως καὶ ὁ Λέων Ἀλλάτιος *Metri trochaici sunt; quemadmodum enim illi septem pedibus et syllaba constant, ita et hi* ⁽⁷⁾. Τὸν Αἰσχύλον δ' ἀναφέρει ὁ Εὐστάθιος, διὰ μνήμης ἔχων στίχους τινὰς, οἷον

« Ὡ βαθυζώνων ἄνασσα Περσίδων ὑπερτάτη »,

οἵτινες, διότι συνέπεσαν αὐτῶν νὰ τονίζωνται αἱ βραχεῖαι συλλαβαί, ἀτόνιστοι δὲ νὰ μένωσιν αἱ μακραὶ, ἤχοῦσι παρὰ τοῖς νεωτέροις ὡς Ἰαμβικοὶ ἢ πολιτικοί. Ὁ δὲ Δουκάγγιος ⁽⁸⁾, ἀναφέρων καὶ τὸν D. Heinsius (ad Hesiodum, p. 96), φαίνεται ὅτι τοὺς θεωρεῖ ἐπίσης ὡς τροχαϊκοὺς, διότι τοὺς λέγει τετραμέτρους Ἰππονακτεῖους, ἢτοι χωλοὺς, ἢ ἔχοντας τὸν τελευταῖον πόδα ἀνεστραμμένον, καθότι ἡ παραλήγουσα αὐτῶν εἶναι μακρὰ ἢ τονιζομένη, ὅπερ ἐν τοῖς Ἰάμβοις ἤθελε καταρτίζει καταληκτικὸν τετράμετρον καὶ οὐχὶ χωλόν.

Ἄλλ' ὁ στίχος οὗτος, ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ἀποκλειστικῆς αὐτοῦ χρήσεως ἐν ποιήσει ἀκαλλιεργήτῳ, δὲν συνετάττετο βεβαίως πάντοτε μετὰ πολλῆς ἀκριθείας καὶ κανονικότητος· οὐχ

(1) Τζέτζ. Χιλ. Θ, 282, καὶ π. Μέτρ. εἰς Crameri Anecd. Gr. III, σ. 308.—

(2) I. Μαυροπόδ. ἐν Ducange Gloss. Append. σ. 156. — (3) Τζέτζ. Σχόλ. εἰς Χιλ. Γ, 58, καὶ Σχ. εἰς ἐπιστ. Θ, σ. 361. — (4) Αὐτ., Χιλ. Α.—

(5) Τζέτζ. Αὐτ. — (6) Εἰς Ἰλ. Α, 11. — (7) De Simeonum Scriptis.— (8) Gloss. Gr. Ἰδ. καὶ Gloss. Med. et inf. Latin.

ἦττον ὁμως ὡς πρὸς τὰ κυριώτερα διετήρησε τοὺς χαρακτῆρας οὓς εἶχε καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ποιήσει. Εἰσὶ δὲ οὗτοι μάλιστα οἱ ἐξῆς·

1. Οἱ Ἰαμβοὶ ἐν πάσῃ τακτικῇ συνθέσει μετροῦνται κατὰ διποδίαν. Κατ' ἀρχὰς οἱ Ἰαμβογράφοι (οἶον ὁ Ἀρχίλοχος κλ.) μετεχειρίζοντο εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν στίχων τῶν (τῶν τριμέτρων κἄν), σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὸν Ἰαμβὸν μόνον. Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι στίχοι εἶχόν τι τὸ μονότονον καὶ δυσκίνητον, δι' ὃ οἱ μετὰ ταῦτα ποιηταὶ, οἱ δραματικοὶ ἰδίως, ἐλευθερίᾳ μερίζονι χρώμενοι, ἐμέτρουν τοὺς πόδας ἀνὰ δύο, καὶ ἐκ τοῦ ζεύγους (τῆς διποδίας), τὸν ἕνα μόνον, τὸν δεύτερον, ἐποίουν ἀναγκαίως Ἰαμβὸν, τὸν δ' ἄλλον, τὸν πρῶτον, καὶ σπονδεῖον, ὅπερ ἐποίκιλλε καὶ ἐξωγόνει τὸν στίχον. Ἐν ᾧ λοιπὸν αἱ ἄρτιαὶ χῶραι (ἢ β', δ', ς') ἐκάστου στίχου ἔπρεπε νὰ περιέχωσιν ἰάμβους, αἱ περιτταὶ (ἢ α', γ', ε') ἐδύναντο κατ' ἄδειαν νὰ ᾔηαι καὶ σπονδεῖοι. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐξέτεινον ἔτι μᾶλλον τὴν ἄδειαν ταύτην, ἀδιάφορον θεωροῦντες ἐν ἐκάστῃ διποδίᾳ τίς τῶν δύο ποδῶν ᾔη σπονδεῖος.

Αὐτὸν τοῦτον τὸν χαρακτῆρα ἔχουσι καὶ παρ' ἡμῖν οἱ Ἰαμβοὶ σήμερον, μετρούμενοι ἐπίσης κατὰ διποδίαν, ἀδιαφόρου δὲ οὔσης τῆς θέσεως τοῦ ἰάμβου ἐν τῇ διποδίᾳ. Στίχοι ἔχοντες πάντας τοὺς πόδας καθαρὸς ἰάμβους, ὡς ἐν σελ. ιε', εἰσὶ σπάνιοι, καὶ οὐχὶ λίαν εὔηχοι. Ἰπάρχει ὁμως διαφορὰ τις μεταξὺ τῶν ἡμετέρων ἰάμβων καὶ τῶν ἀρχαίων, ὅτι σήμερον ἐν αὐτοῖς πλέκονται οὐχὶ σπονδεῖοι, διὰ τὴν ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ σπάνιν τῶν ἀλλεπαλλήλων μακρῶν συλλαβῶν, ἀλλ' οἱ ἐν γλώσσῃ ἧς ἐν γένει ἐβραχύνθη ἡ προφορὰ πάντων πρὸς τοὺς σπονδεῖους συγγενέστατοι πόδες, οἱ πυρρῆχιον, οἵτινες μετὰ τῶν σπονδειῶν κοινὸν ἔχουσι τὸν χαρακτῆρα τῆς πρὸς ἀλληλα ἰσότητος τῶν δύο αὐτῶν μερῶν, συγκείμενοι ἐκ δύο βραχειῶν ὡς ἐκεῖνοι ἐκ δύο μακρῶν, καὶ μετὰ τῶν ἰάμβων τὴν αὐτὴν ᾔηαι καὶ οἱ σπονδεῖοι σχέσιν, διότι ἐπαναλαμβάνουσι δις τὸν ἕνα χρόνον αὐτῶν, τὸν βραχὺν, ὡς οἱ σπονδεῖοι ἐπαναλαμβάνουσι τὸν μακρὸν. Στίχος φέρ' εἰπεῖν ἔχων τὸν ἰσομερῆ πόδα (τὸν πυρρῆχιον) ἐν πάσαις καὶ μόναις ταῖς περιτταῖς

χώραις (πλὴν τῆς ἐβδόμης), ὡς ἐπέτρεπεν ὁ ἀρχαῖος κανὼν διὰ τὸν σπονδεῖον, εἶναι ὁ ἐξῆς:

«Τοὺς εὐσεβεῖς πολεμιστάς καὶ τὸν στρατάρχην ψάλλω.»

— —, — — | — —, — — || — —, — — | — — —

Ὁ δὲ στίχος:

«Ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπέφερε μεγάλα τῷ μεγάλῳ»,

— —, — — | — —, — — || — —, — — | — — —

ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ διποδίᾳ ἔχων ἱαμβον τὸν πρῶτον καὶ πυρρίχιον τὸν δεύτερον πόδα, ὡς παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ποικίλλει εὐφώνως τὸ μέτρον.

Ἐν γένει δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἱαμβοὶ μετὰ σπονδείων συνδυαζόμενοι, ἀπετέλουν Ἰωρικούς, οἱ δὲ νέοι μετὰ πυρρίχιων παίωνας.

Ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι ἐν τῇ μετρήσει, ἢ μᾶλλον ἐν τῷ ῥυθμῷ τῶν ἱαμβικῶν καὶ τροχαϊκῶν στίχων παρ' ἡμῖν, ὁ πυρρίχιος σχεδὸν ἐξομοιοῦται πρὸς ἱαμβον ἢ τροχαῖον, μικρὸν διὰ τῆς προφορᾶς, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἄσματι, ἐκτεινομένης τῆς τῇ μακρᾷ ἀντιστοιχοῦσης συλλαβῆς. Οὕτως ὁ στίχος:

«Τ' Ἀκροκεράυνια βουνὰ κοιμῶνται εἰς τὸ σκότος»,

προφέρεται σχεδὸν, καὶ θὰ ἐψάλλετο:

«Τ' ἀκρόκεραυνιά βουνὰ κοιμῶνται εἰς τὸ σκότος»

καὶ ὁ στίχος:

«Ἡ ὑπούργημα μὲ δίδεις ἢ ἐφημερίδα γράφω»,

προφέρεται σχεδὸν, καὶ μάλιστα ψάλλεται:

«Ἡ ὑπούργημά με δίδεις ἢ ἐφήμερίδα γράφω.»

Ὁμοίως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ σπονδεῖος ἐν τῷ ἱαμβικῷ καὶ τροχαϊκῷ μέτρῳ ἦν σχεδὸν ἱαμβος ἢ τροχαῖος, διότι ἢ τῇ βραχείᾳ ἀντιστοιχοῦσα συλλαβὴ αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο, ἢτοι ἀπηγγέλλετο, καὶ πρὸ πάντων ἐψάλλετο βραχύτερον τῆς ἄλλης. Οὕτω λέγει ὁ Ἀριστόξενος (1), ὅτι τῶν τοιούτων σπονδείων ἢ μία συλλαβὴ εἶχε πρὸς τὴν ἄλλην (ἢ δευτέρα πρὸς τὴν πρώτην ἐν τοῖς

(1) Ἀριστείδ. σ. 294.

ιαμβικούς μέτροις, ἢ πρώτη πρὸς τὴν δευτέραν ἐν τοῖς τροχαϊκοῖς) οὐχὶ ὡς 2 : 2, ἀλλ' ὡς 2 : 1 $\frac{1}{2}$. Ἄρα ἐν ταῖς αὐταῖς περιστάσεσιν ἢ προφορὰ καθίστησι παρ' ἡμῖν τὸν πυρρίχιον, καὶ καθίστα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸν σπονδεῖον, σχεδὸν εἰς ἰαμβον ἢ τροχαῖον.

2. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ σπονδείου, ὁ ἰαμβικός τετράμετρος ἐδέχτο καὶ ἐτέρους τινὰς πόδας, τὸν τρίβραχυν εἰς πάσας τὰς χώρας, πλὴν τῆς ἐβδόμης, τὸν ἀνάπαιστον εἰς πάσας πλὴν τῆς τετάρτης καὶ τῆς ἐβδόμης, καὶ τὸν δάκτυλον εἰς τὴν πρώτην, τρίτην καὶ πέμπτην. Ταῦτα ὅμως ἦσαν μᾶλλον ἐλευθερίαι καὶ ἄδειαι, οὐχὶ ἀναπόφευκτοι εἰς τὴν στιχουργίαν, ἥτις κατ' ἀρχὰς ὀλιγίστην ἐποιεῖτο χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ἐνίοτε μᾶλλον ὡς ἐλαττώματα ἢ ὡς προτερήματα τοῦ ἀρχαίου στίχου πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν, ὡς μὴ συντελοῦντα παντάπασιν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν ἀρμονικώτερον· οὕτω λέγει ὁ Ἡφαιστίων περὶ τοῦ ἀναπαιστού ἐν τῷ ἰαμβικῷ μέτρῳ ⁽¹⁾. «Εὐρίσκεται δὲ παρὰ τοῖς κωμικοῖς συνεχῶς ὁ ἀνάπαιστος· τὸν γὰρ βίον οὗτοι μιμούμενοι, θέλουσι δοκεῖν διαλελυμένως διαλέγεσθαι καὶ μὴ ἐμμέτρως.» Ταῦτά δὲ λέγουσι καὶ ὁ Κικέρων, ὁ Πρισκιανὸς, ὁ Ρουφῖνος ⁽²⁾, καὶ ὁ Τερεντιανὸς Μαῦρος ⁽³⁾, ὥστε καὶ ἡ τῶν ποδῶν τούτων ἔλλειψις οὐδόλως ἄλλοιοῖ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἡμετέρας στιχουργίας, ἥτις τρισυλλάβων ποδῶν ἐν τοῖς ἰαμβικοῖς οὐδεμίαν ποιεῖται χρῆσιν, πλὴν ἐπὶ συνιζήσεων, ὡς π. χ.

«Ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Κίσαβος, τὰ δύο βουνὰ μαλώνουν.»

—, —, — | — — —, — — || — —, — — —, | — — —

Ἄλλ' ὅπου ἄλλοτε ἦν δεκτὸς τρίβραχυς, δύναται σήμερον νὰ τεθῆ δίβραχυς ἢ πυρρίχιος, καὶ καθὼς δύο ἰάμβους ἐδύναντο ν' ἀντικαταστήσωσι δύο τρίβραχεις, ἢ δύο ἀλλεπάλληλοι ἀνάπαιστοι, πόδες ἐν οἷς τὸ βραχὺ στοιχεῖον ἐπιπολάζει μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἰάμβῳ, οὕτω σήμερον τὴν θέσιν αὐτῶν δύνανται νὰ κατα-

(1) E, γ'. — (2) De Metris. (3) Terontianus Maurus, de litteris, syllabis, pedibus et metris.

λάβωσιν, ἐν ταῖς αὐταῖς χώραις ἐν αἷς οἱ ἀνάπαιστοι ἐδύναντο ν' ἀλληλουχῶνται, ἤτοι ἐν τῇ πρώτῃ καὶ τῇ γ' διποδίᾳ, δύο πυρρίχιοι ὅπως δ' ὁ στίχος ἢ εὐηχος, καλὸν εἶναι μετὰ τοὺς δύο πυρρίχιους νὰ ἔπηται ἴαμβος, ὡς συνήθως εἶπετο καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μετὰ δύο τριβράχεις ἢ ἀναπαίστους.

Ἄν ὅμως ὁ τριβραχὺς δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἴαμβος χαλαρὸς ἢ ἀναλελυμένος, καὶ ὁ ἀνάπαιστος ὡς ἴαμβος ἐπιτεταμένος δι' ἀναδιπλασιασμοῦ τῆς βραχείας, ὁ δάκτυλος ἔχει χαρακτῆρα ὅλως ἀντίθετον τοῦ ἰάμβου, ἤτοι τροχαίου ἐπιτεταμένου, διότι ἡ μακρὰ προηγείται δύο βραχειῶν. Οὐχ ἦττον ὅμως ἐδέχετο καὶ τοῦτον ὁ ἰαμβικὸς τετράμετρος εἰς ἄς χώρας καὶ τὸν σπονδεῖον, ἤτοι εἰς πάσας τὰς περιττάς, πλὴν τῆς ἐβδόμης. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ στιχουργίᾳ, δεχομένη τὸν συγγενῆ τοῦ δακτύλου τροχαῖον, οὐ μόνον εἰς τὴν α' καὶ ε' χώραν, ὡς τινες εἶπον (1), ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γ', ὅπου ὅμως ἡ ὀρθὴ ἀρμονία ἀπαιτεῖ νὰ προηγῆται ἢ ἴαμβος, ἢ διαίρεσις, ἥτις τὴν πρώτην διποδίαν ὡς αὐτοτελῆ στίχον μονόμετρον ἀποτελοῦσα, καθιστᾷ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συλλαβὴν οὕτως εἰπεῖν ἀδιάφορον, καὶ ἐπομένως τὸν πυρρίχιον μεταβάλλει εἰς ἴαμβον. Οὕτως ὀρθῶς ἔχουσιν οἱ στίχοι:

Τρία πουλάκια κάθουνταν, τὰ τρί' ἀράδ' ἀράδα.

— υ, υ — | υ —, υ υ || υ —, υ — | υ — υ

ἔχων τὸν πρῶτον πόδα τροχαῖον

Ὁ χριστεπώνυμος στρατὸς, μέγα φρονῶν, μετέβη,

υ υ, υ — | υ υ, υ — || — υ, υ — | υ — υ

ἔχων τὸν ε' πόδα τροχαῖον

Μηδὲ κυνὸς χείρων ὄφθῆς περὶ τὸν σὸν δεσπότην,

υ —, υ — | — υ, υ — || υ —, υ — | υ — υ

(Γ. Λατιν. 876)

ἔχων τροχαῖον τὸν γ' πόδα, ἀλλὰ μετὰ ἴαμβον,
καὶ

(1) Struve, Περὶ πολιτικ. στιχ.

Τηλαύγημα, λέπρος ἀρχή· τευτάζειν τὸ πλανᾶσθαι,

—, — | —, — || —, — | — —

(Ψελ. π. Γραμμ. 459)

ἔχων τὸν γ' πόδα τροχαῖον, ἀλλὰ μετὰ διαίρεσιν· ἐνῶ ὁ στίχος

καὶ δύο λεπτὰ προτιμᾶ πολυταλάντων δώρων,

—, — | —, — || —, — | — —

(Λακτ. 501)

καὶ τοι ἔχων ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ ἀπαραλλάκτως τὴν αὐτὴν προσωδίαν τοῦ προηγουμένου, εἶναι ἐσφαλμένος, διότι εἰς τὴν συλλαβὴν *λεπ* δὲν ὑπάρχει διαίρεσις.

Ἐν γένει δὲ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι, ὅπως ὁ στίχος ἢ εὐ-
ρυθμος, πρέπει μετὰ διποδίαν στερουμένην ἰάμβου, ὁ πρῶτος ἀμέσως ἐπόμενος ποῦς νὰ ἦναι ἰάμβος, ὕπερ ἐφίλει καὶ ἡ ἀρ-
χαία προσωδία.

Τὰ στιχορρήματα τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἐνίοτέ τινα τῶν δημο-
τικῶν ἀσμάτων, περιέχουσι στίχους παραβαίνοντας τὸν κανόνα
τοῦτον, εἴτε ἐξ ἀβελτηρίας ἀμαθῶν καὶ ἀνεπιτηδείων στιχορρ-
γῶν, ἐστερημένων ἀκοῆς ἡσκημένης, ἢ νομιζόντων ἐπιτετραμμέ-
νον αὐτοῖς νὰ στρεβλῶσι τὰς λέξεις πρὸς χρῆσιν τῶν στίχων των,
εἴτε ἐκ τῆς ἐν ἀντιγράφοις ἢ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα παραφθο-
ρᾶς τῶν στίχων, οἵτινες οὕτως ἀπέβαινον παράτονοι καὶ ὅλως
ἐσφαλμένοι (1). Τοιοῦτοι εἰσίν·

«Ἐν σοὶ γὰρ ἐγκατοίκησεν ἡ τοῦ Θεοῦ προνοία»

ἐν ᾧ ὁ Πτωχοπρόδρομος (Α' στ. 49) μετέβαλε τὸ πρόνοια εἰς
προνοία διὰ τὴν προσωδίαν.

Ὅμοίως ἐν τῷ στίχῳ (455)·

«Καὶ μελανίτζιν ὀλιγον, καὶ τώρα νὰ ποῦ φθάνω»

μετέβαλεν ὀλιγον εἰς ὀλιγον ἢ ὀλιγον· καὶ ἐν (480)·

«καὶ ψυχικὸν ψωμὶν τρωγεις, καὶ δίδουν σε καὶ βάσσον»,

ἔθηκε παρὰ τὸν κανόνα τὸν τροχαῖον τρώγεις εἰς τὸν δ' πόδα,
ἐγκλίνας τὴν λέξιν παρὰ τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσης, καὶ παρατεί-
νας μὲν τὴν δύναμιν τῆς θέσεως *μιν*, ἀσθενήσας δὲ πέραν τοῦ

(1) Id. May. R. I. F. Henrichsen, ueb. d. sogenannten politischen Verse bey den
Griechen, uebers v. Friedrichsen, s. 61.

δέοντος τὴν ἄρσιν τρώ. Οὕτω καὶ ὁ Γεώργ. Λαπίθης γράφει (287)·

«Τῶν ἀκολάστων δὲ πλέον τοῖς ἔργοις ἢ τοῖς τρόποις»,

ἐγκλίνων ἀτόπως τὸ πλέον·

Ἄλλαχού δὲ, ἐν τῷ στίχῳ τοῦ Πτωχοπροδρόμου (47)·

«Εἰ γὰρ καὶ λέξων ἠρχόμεν μυθοπλαστῶν τοὺς λόγους»,

τὴν λέξιν ἠρχόμεν ἔγραψε βεβαίως λόγιός τις ἀντιγραφεὺς ἀντὶ τοῦ κατὰ προσωδίαν ὀρθοῦ ἠρχομένου, ὃ λέγει καὶ σήμερον ὁ λαός.

Παράτῳ δὲ καὶ ἐσφαλμένος εἶναι ὁ στίχος (Γ. Λαπίθ. 820)·

«Καὶ φιλέταιρος, ὁ φιλῶν σύμπαντας τοὺς ἀνθρώπους»,

— — — — | — — — — || — — — — | — — — —

διότι ὁ δεύτερος ποῦς εἶναι τροχαῖος ἐν διποδίᾳ μὴ ἐχούσῃ οὐδένα ἴαμβον, καὶ μὴ ἀμέσως ἐπομένου ἰάμβου. Ὅμοίως (Γ. Λαπίθ. 699)·

«Κρατεῖν ἡδονῶν ἔθιζε, καὶ θυμοῦ τε καὶ γλώττης»,

— — — — | — — — — || — — — — | — — — —

διότι ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ὁ ἕκτος ποῦς εἶναι τροχαῖος.

Ὁ δὲ στίχος (Ἄωνυμ. π. Γραμματ. 89)·

«Ὅρθῃ πτώσει ὀνόματος πρώτοις εἴτε δευτέροις»

— — — — | — — — — || — — — — | — — — —

τὰ αὐτὰ ἔχει ἐλαττώματα· ἀλλ' εἰς τὸν δεύτερον πόδα ἢ ἀρ-
ρυθμία, χωρὶς νὰ ἐκλείπη, μετριάζεται ὅπως οὖν διὰ τοῦτου, ὅτι
τοῦ τροχαίου προηγείται ἴαμβος, καὶ ἢ ἐν θέσει μακρὰ συλλα-
βὴ αὐτοῦ ἀπορροφᾷ ἐν μέρει τὴν δύναμιν τῆς ἐν ἄρσει τοῦ ἐπο-
μένου ποδός.

3. Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπῆρχεν ἡ θεωρία αὕτη τῆς ὑπερ-
βαλλούσης δυνάμεως τῶν ἐν τῇ θέσει συλλαβῶν, ὥστε βραχεῖται
μὲν οὔσαι ἐν μέρει νὰ μηκύνωνται, μακραὶ δὲ νὰ ὑπερισχύω-
σι τῶν ἐν ἄρσει μακρῶν, καὶ τούναντίον τῆς ἀσθενείας τῶν ἐν
ἄρσει, συστελλομένων πολλάκις, εἰ καὶ εἰσὶ μακραὶ, βραχυτέ-
ρων δ' ἀποβαινουσῶν ἢ αἰ ἐν θέσει βραχεῖται. Καταλλήλως δ' ἐ-
φαρμοζομένη ἡ θεωρία αὕτη, πολλὰς διορθοῖ φαινομένης ἀνω-

μακρίας τοῦ στίχου, καὶ συντελεῖ εἰς μείζονα ποικιλίαν αὐτοῦ.
Οὕτως οἱ στίχοι·

«Ἐννεὸς πάλιν λέγεται ὁ ἔκθαμβος ὑπάρχων»
 ~, - - | ~ -, ~ ~ || ~ -, ~ ~ | ~ - ~
 (Λεξικ. Σχεδογρ. 209)

καὶ

«Παριναῶ φεύγειν εὐπρεπῶς προφάσεσιν εὐλόγοις»,
 ~, - - | ~ ~, ~ - || ~ -, ~ ~ | ~ - ~
 (Γ. Λαπίθ. 273)

ἔχουσιν ἀμφότεροι τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα, ὅτι ὁ β' ποῦς εἶναι σπον-
 δεῖος· ἀλλ' ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο ἡ διαφορὰ, ὅτι ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ μετὰ τὸν σπονδεῖον ἔπεται πυρρῆχιος, ὥστε ἡ ἐν θέσει μα-
 κρὰ τοῦ σπονδείου (φεύ) συγκεντροῖ εἰς ἑαυτὴν πλείονα δύναμιν,
 δι' ἧς ὁ σπονδεῖος ἀποβαίνει σχεδὸν εἰς ἴαμβον, ἐν ᾧ ἐν τῷ πρώ-
 τῳ, ἐπομένου ἰάμβου μετὰ τὸν σπονδεῖον, ἡ δύναμις τῆς δευτέ-
 ρας συλλαβῆς τούτου (πά) δὲν ἀυξάνει πολὺ, δι' ἧς καὶ ὁ στί-
 χος οὗτος δὲν ἔχει τοῦ ἄλλου τὴν ἀρμονίαν.

4. Ὁ ἰαμβικός τετράμετρος ἐν τῇ ἐβδόμῃ χώρᾳ οὐδένα ἄλ-
 λον πόδα ἐδέχετο πλὴν τοῦ ἰάμβου, καὶ τὸν αὐτὸν κανόνα ἀκο-
 λουθεῖ καὶ ἡ σημερινὴ στιχουργία· μόνον δ' ἐν μιᾷ περιπτώσει,
 οὐχὶ ἐπιτρέπει, ἀλλ' ἀνέχεται ὅπως οὖν τὸν σπονδεῖον ἐν τῇ χώ-
 ρᾳ ταύτῃ, ὅταν ἐν τῇ προηγουμένῃ διποδίᾳ ὑπάρχη εἰς καθαρὸς
 ἴαμβος, οὗ ἡ ἐν θέσει μακρὰ, ἐλαττοῦσα τὴν δύναμιν τῆς ἐν ἄρσει
 μακρᾶς τοῦ σπονδείου, νὰ μεταβάλλῃ αὐτὸν σχεδὸν πάλιν εἰς
 ἴαμβον. Οὕτως ἀπορρίπτεος δὲν εἶναι ὁ στίχος (Γ. Λαπίθ. 40)·

«Καὶ οὕτως ἀπολήφεται τὸ πάλαι κτηθὲν σῶμα»,
 ~ -, ~ ~ | ~ -, ~ ~ || ~ -, ~ ~ | - -, ~

διότι ἡ μακρὰ πά ἀπορρόφα τὴν δύναμιν τῆς συλλαβῆς θεν, καὶ
 θεν σῶ ἀποβαίνει σχεδὸν εἰς ἴαμβον· ἀλλ' ἐσφαλμένος εἶναι ὁ στί-
 χος (Λεξ. Σχεδογρ. 115)·

«Ἄφ' οὗ καὶ δολιχόσκιον τὸ μακρὰν σκίαν ἔχον»,
 ~ -, ~ ~ | ~ -, ~ ~ || ~ ~, - ~ | - -, ~

καὶ (Γιλ. π. Γραμμ. 252)

«πληθυντικὸν οὐ πέφυκε πρόσωπον ποιεῖν τρίτον»,
 ~ ~, ~ - | ~ -, ~ ~ || - ~, ~ ~ | - -, ~

διότι ἐν ἀμφοτέροις ἡ τρίτη διποδία ἴαμβον δὲν ἔχει, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ἐνδυναμουμένη ἢ μακρὰ (κράν), καὶ κειμένη εἰς θέσιν εἰς ἣν ἀπητεῖτο βραχεῖα, αὐξάνει τοῦ στίχου τὸ ἐλάττωμα· εἰς δὲ τὸν δεύτερον, ἡ δύναμις τῆς μακρᾶς (πρό) δὲν φθάνει ὅπως ἀπορροφήσῃ τὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς τοῦ σπονδείου (εἶν).

5. Ὁ ἰαμβικός τετράμετρος ἔχει τομὴν μετὰ τὸν τέταρτον πόδα, ἥτοι ὁ ποῦς οὗτος καταλήγει εἰς πλήρη καὶ αὐτοτελῆ λέξιν. Τὸν κανόνα τοῦτον παρημέλουν ἐνίοτε οἱ κωμικοὶ, δι' ἀδείας ἥτις βεβαίως δὲν καθίστα τὸν στίχον εὐρυθμότερον, διότι ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιστάσει, καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ἔμενεν ἀπαράβατος. Ὁ Τζέτζης ἐκ τῶν γραμματικῶν τὸν παρέβη ἐπίσης ἐνίοτε, παίζων μᾶλλον ἢ σπουδάζων, καὶ τοῦτο ἐν μακροσυνθέτοις λέξεσι, καθ' ἃς ἡ τομὴ πέπτει μετὰ τῶν δύο μερῶν τῆς συνθέσεως. Καὶ οὕτως ὅμως ὁ στίχος στερεῖται πάσης ἁρμονίας, ἂν ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ ἡ λέξις δὲν ἀναγνωσθῇ ὡς δίχα τετμημένη. Τοιοῦτος ὁ στίχος (Χιλ. Α, 813).

«Ἦν σοῦσον ἀλουργές, πεντεκαίδεκαπηχναῖον.»

* Ἄλλως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ στιχοιουργίᾳ ἡ τοιαύτη τομὴ τηρεῖται πάντοτε ἀκριβέστατα.

Διὰ τοῦ στίχου τούτου εἰσὶ γεγραμμένα καὶ μετεφράσθησαν τὰ χωρία τῶν Νεφελῶν, στ. 1022—1072, καὶ 1332—1366 καὶ 1378—1428, κλ.

6. Ἄν δ' ἔτι ἀπαιτῆται ἀπόδειξις τις ὅτι οἱ στίχοι οὗτοι ἀποτελοῦσι τὴν αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἀκοῆς ἐντύπωσιν ἣν ἀπετέλουν οἱ ἀρχαῖοι τετράμετροι, καὶ ὅτι ἡ τοῦ λεγομένου σήμερον τόνου προφορά ἐτίθετο ἐπὶ τῶν μακρῶν συλλαβῶν, ἀρκεῖ ἐνὸς τοιούτου τετραμέτρου νὰ μεταθέσωμεν τοὺς τόνους εἰς τὰς μακρὰς χώρας, καὶ ἔξομεν τὸ αὐτὸ τῶν σημερινῶν πολιτικῶν στίχων ἀποτέλεσμα· ὡς π. χ. ὁ στίχος τῶν Νεφελῶν·

«Ὁὐ φῆσι χρῆναι τοὺς νέους ἀσκεῖν, ἐγὼ δὲ φῆμι»,

μεταγραφόμενος εἰς

«Ὁὐ φῆσι χρῆναι τοὺς νεαροὺς ἀσκεῖν, ἐγὼ δὲ φῆμι.»

ἀποτελεῖ ἀκριβῶς τὴν ἁρμονίαν τῶν ἡμετέρων πολιτικῶν στίχων. Τὴν αὐτὴν δ' ἁρμονίαν ἀποτελεῖ καὶ ἀρχαῖος ἰαμβικὸς τετράμετρος, οὗ κατὰ τύχην αἱ μακρὰι συλλαβαὶ φέρουσι τόνον, ὡς ὁ ἄλλος οὗτος τῆς αὐτῆς κωμωδίας·

«Μάτην ἔμοι κεκλαύσεται, σὺ δ' ἐγγεῶν τεθνήξεις.»

γ' Ὁ δὲ ἰαμβικὸς τρίμετρος ἀκατάληκτος ἦν κυρίως ὁ στίχος τοῦ δραματικοῦ διαλόγου, οἰκεῖος μάλιστα τοῖς τραγικοῖς, ἀφ' ὧν ἐδανείσθη αὐτὸν καὶ ἡ κωμωδία. Ἐπίσης καθαρὸς κατ' ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ἰαμβογράφων, ἐμετρεῖτο καὶ αὐτὸς ἔπειτα κατὰ διποδίαν, δεχόμενος εἰς τοὺς ἀρτίους πόδας (παρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις εἰς τοὺς πέντε πρώτους) καὶ σπονδεῖον· εἶχε δὲ τὴν τελευταίαν συλλαβὴν ἀδιάφορον, καὶ ἐδύνατο προσέτι εἰς πάντας μὲν τοὺς πόδας, πλὴν τοῦ τελευταίου, ν' ἀντικαταστήσῃ τρίβραχυν (εἰς τὴν πέμπτην χώραν μετὰ τινων περιορισμῶν), εἰς δὲ τὸν πρῶτον καὶ τρίτον ἐδύνατο ν' ἀντικαταστήσῃ καὶ δάκτυλον, καὶ εἰς μόνον τὸν πρῶτον καὶ ἀνάπαιστον. Οἱ δὲ κωμικοὶ ἐξέτεινον ἔτι μᾶλλον τὰς ἀδείας ταύτας, παραδεχθέντες τὸν δάκτυλον καὶ εἰς τὴν πέμπτην χώραν, ἐνίοτε μετὰ περιορισμῶν, τὸν ἀνάπαιστον εἰς πάσας πλὴν τῆς ἕκτης, φροντίζοντες δ' ὅπως εἰς τρίβραχυν ἢ δάκτυλον μὴ ἔπωνται συνήθως ἀνάπαιστοι. Εἶχε δ' ὁ τρίμετρος τομὴν ἢ τὴν πενθημιμερῆ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τρίτου ἰάμβου, καὶ αὕτη ἦν ἡ συνηθεστάτη, ἢ τὴν ἐφθημιμερῆ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πέμπτου. Ἐνίοτε ὅμως ἐν τῷ διαλόγῳ, καὶ μάλιστα ἐν τῷ κωμικῷ, ἐτίθετο καὶ ἀλλαχοῦ ἡ τομὴ, ἢ καὶ παρημελεῖτο διόλου. Κακὴ δ' ἦν ἡ τομὴ, εἰ καὶ οὐχὶ ἄνευ παραδείγματος, ἢ μετὰ τὸν τρίτον ἰαμβὸν πλήρη.

Ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς τοῦ ὁ στίχος οὗτος δὲν ἦτο τοσοῦτον δημώδης ὅσον ὁ τετράμετρος· οὐχ ἦττον ὅμως ἔμεινεν εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, σπανιώτερος ὅμως ἐκεῖνου, καὶ ἀπαντῶνται δημοτικὰ ἄσματα κατ' αὐτὸν συντεθειμένα, ὡς τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα·

«Ἄλῃ πασᾶς προβγαίνει ἀπ' τὰ Γιάννινα»

καὶ «Ἐβγήκαν τὰ καράβια τὰ Ζαγοριανὰ» κτλ.

ἔχει δὲ καὶ τὴν σήμερον ὁ τρίμετρος ἰαμβικός, ὡς ἀπαντᾷται ἐν τοῖς ῥηθείσιν ἄσμασι, τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ ἃ εἶχε καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στιχουργίᾳ, μετὰ τῶν ἀλλοιώσεων ἃς εἶδομεν ὅτι καὶ ἐν τῷ τετραμέτρῳ ἐπιβάλλει ἢ σπάνις τῶν μακρῶν, καὶ φαίνεται προσφορώτατος ὅπως κατ' αὐτὰ καταλλήλως καλλιεργούμενος, καταλάβῃ αὐθις ἐπίσημον θέσιν ἐν τῇ λογίᾳ, καὶ μάλιστα τῇ δραματικῇ ποιήσει.

B'. Τὸ Τροχαϊκόν.

Ὁ τροχαϊκὸς στίχος ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς ἔμεινε καὶ παρ' ἡμῖν, συνηθέστατος μετὰ τὸν ἰαμβικὸν ἐν τῇ δημώδῃ ποιήσει. Καὶ οὗτος δὲ μετρεῖται κατὰ διποδίαν, δεχόμενος ἀντὶ τοῦ σπονδείου τὸν πυρρίχιον εἰς ὅλας τὰς χώρας, καὶ αὐτὴν τὴν ἔκτην διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς τελευταίας συλλαβῆς, προσέτι δ' ἐν ταῖς περιτταῖς χώραις μὴ ἀποκρούων οὐδ' αὐτὸν ἐνίοτε τὸν ἰαμβον (ἀντὶ τοῦ ἀναπαίστου), ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως ὅτι μετὰ τὸν ἰαμβον πρέπει ἀμέσως νὰ ἔπηται τροχαῖος. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῶν καταληκτικῶν στίχων εἶναι παρ' ἡμῖν ἀδιάφορος.

Ὡς ἐπισημότερα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τροχαϊκὰ μέτρα ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Ἡφαιστίωνος (Κεφ. 5') τὸ δίμετρον καταληκτικόν, τὸ καὶ *Εὐριπίδειον* ἢ *Λυκίθιον* λεγόμενον, τὸ τρίμετρον καὶ τετράμετρον καταληκτικὰ, καὶ *ἔρδοξον* λέγει ὁ Γραμματικὸς τὸ τετράμετρον ἀκατάληκτον, οὗ γίνεται χρῆσις καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις τῆς τε τραγωδίας καὶ τῆς κωμωδίας. Τοῦ πρώτου (- υ - υ, - υ - υ), ὡς καὶ τοῦ ἀκαταλήκτου αὐτοῦ (- υ - υ, - υ - υ) καὶ παρ' ἡμῖν ποιεῖται χρῆσιν ἢ λυρική ποιήσις· οἷον

«Ἦς τὸ βουνὸ ἐγὼ κ' ὁ ἔρωσ
κ' ἡ ἀγάπη μου μαζῆ
κ' ὁ Θεὸς Καιρὸς ὁ γέρος
ἀνεβαίναμε μαζῆ.»

(Ἀκατάλ.)

(Καταλ.)

(Χριστάπουλος.)

«Πύσον μὲ ἀρέσει
ἢ λεπτή σου μέση.»

(Βραχυκ.)

Τὸ δεύτερον, μάλιστα δὲ τὸ ἀκατάληκτον, τρίμετρον (- υ - υ, - υ - υ, - υ - υ) εἶν' ἐπίσης γνωστὸν καὶ σήμερον, οἷον ἐν τῷ δημοτικῷ ἄσματι·

«Σὺν δὲν ἤξευρες, βρὲ Φράγκο, νὰ παλαίψης» . . .

Τὸ τρίτον (- υ - υ, - υ - υ | - υ - υ, - υ - υ), καὶ τὸ τέταρτον (- υ - υ, - υ - υ | - υ - υ, - υ - υ) εἰσὶ καὶ ἤδη οἱ ἐνδοξότεροι τῶν τροχαϊκῶν στίχων. Ὁ καταληκτικὸς ἔχει τὴν τελευταίαν συλλαβὴν ἀδιάφορον, καὶ τομὴν ἔχουσιν ἀμφότεροι μετὰ τὴν δευτέραν διποδίαν, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὅταν στιχηρῶς διετίθεντο. Τοιοῦτοι εἰσὶ·

γ'. «Εἶδα καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τὸν γίγαντα τῆς γῆς»,

δ'. «καὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν εἶδα· μὲ ἰδρωτὰ περιχύνει». . .

Καὶ τῶν στίχων τούτων τὴν ἀρμονίαν ἐξάγομεν, ἂν εἰς ἀρχαῖον τροχαϊκὸν τετράμετρον μεταθέσωμεν τοὺς τόνους εἰς τὰς μακρὰς συλλαβὰς, οἷον, ἂν εἰς τὸν στίχον τῶν Νεφελῶν·

«Ἦν δ' ἀτιμάσῃ τις ὑμᾶς, θνητὸς ὢν, οὔσας θεάς»,

γράφωμεν,

«Ἦν δ' ἀτίμασῆ τις ὑμας, θνητος ὢν οὐσάς θεάς»,

ἢ ἂν ἀπαντήσωμεν τετράμετρον τροχαϊκὸν, οὗ ὅλαι αἱ μακραὶ κατὰ σύμπτωσιν νὰ τονίζωνται· ὡς (αὐτόθεν)

«τοὺς κριτὰς ἃ κερδανοῦσιν, ἦν τι τὸν δε τὸν χορόν.»

Εἰς δὲ τὸν στίχον,

«Ἦ βαθυζώνων ἄνασσα Περσίδων ὑπερτάτη»,

καὶ ἄλλους τινὰς τοιούτους, συμβαίνει ἐντελῶς τὸ ἐναντίον, ὅτι κατὰ σύμπτωσιν αἱ μακραὶ συλλαβαὶ εἰσὶν ἀτόνιστοι, τονίζονται δ' αἱ βραχεῖαι, ὥστε ὁ στίχος, οὕτω τονιζόμενος, ἀποτελεῖ ἐντύπωσιν ἰαμβικοῦ, τοῦ ἀντιθέτου τῷ τροχαϊκῷ, ἐν ᾧ μετατιθεμένης τῆς μακρᾶς προφορᾶς εἰς τὰς μακρὰς συλλαβὰς, ὁ ρυθμὸς αὐτοῦ ἔσται·

«Ἦ βαθύζωνων ἀνάσσα Πέρσιδων ὑπέρτατή.»

Γ'. Τὸ Ἀναπαιστικόν.

Τὸ μέτρον τοῦτο συνέκειτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λυρικοῖς ἐκ καθαρῶν ἀναπαιστων (~ ~ -), ἐχόντων τὸν βηματισμὸν τεταμένων ἰάμβων. Ἐμετρεῖτο δὲ κατὰ διποδίαν, καὶ ἐδέχετο εἰς πᾶσαν χώραν σπονδεῖον, καὶ παρὰ τοῖς δραματικοῖς καὶ δάκτυλον. Ἐνίοτε δ' ἐδέχετο καὶ ἰάμβους (εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν), καὶ τότε ἐλέγετο *λογαοιδικόν*.

* Παρ' ἡμῖν δ' ὁ ἀνάπαιστος, οὗ μέχρι τινὸς γίνεται, καὶ ἔτι πλείων δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις, δέχεται κυρίως ἀναπαίστους καθαροὺς, ἀλλὰ σπανίως, ὅταν κατορθοῦται, δύναται νὰ δεχθῇ καὶ σπονδεῖους, καὶ ἀντ' αὐτῶν, ὡς οἱ λογαοιδικοὶ, καὶ ἰάμβους, εἰς τὰς περιττὰς μόνον χώρας, καὶ προσέτι, ἀντὶ τῶν δακτύλων κρητικῶν, οἵτινες, διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς ἄρσεως καὶ τὸ ἔντονον τῆς θέσεως, ἀποβαίνουσι καὶ οὗτοι εἰς ἀτελεῖς ἀναπαίστους· οὕτω

« τοῦτο μόνον δὲν θέλεις τὸ 'πεῖ », (Σολωμ.)

ἔχει τὸν 1^{ον} ποῦν κρητικόν, ἀντὶ καθαροῦ ἀναπαίστου. Ὁ δὲ στίχος

« Μοναχὸς ὁ ψάλτης πηγαίνει, γυρνᾷ »

ἔχει τὸν πρῶτον πόδα ἰάμβον ἀντὶ ἀναπαίστου.

Ὁ Διονύσιος (1) ἀναφέρει τὸν *κύκλιον* λεγόμενον ἀνάπαιστον, λήγοντα εἰς συλλαβὴν *ἄλογον*, ἥτοι οὐχὶ ἐντελῶς μακρὰν, ἀλλ' ἐκ τῆς θέσεώς της μᾶλλον μηκυνομένην. Τοιούτους πόδας (ὡς ἄδειαν), ἀναγκάζεται νὰ δεχθῇ ἐνίοτε καὶ ἡ ἡμετέρα στιχουργία.

Ὁ ἐπισημότετος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀναπαιστικὸς στίχος ἦν ὁ τετράμετρος καταληκτικὸς εἰς συλλαβὴν, Ἀριστοφάνειος δὲ κληθεὶς, ἐκ τοῦ δοξάσαντος αὐτὸν κωμικοῦ. Τοῦτον δύναται ν' ἀπομιμηθῇ ἡ στιχουργία ἡμῶν, οἷον·

« Ὅτ' αἱ Μοῦσ' ἐσιώπων καὶ γυξ δουλικὴ εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος ἠπλοῦτο. »

(1) Π. συνθ. λέξ. 17.

Δ'. Τὸ Δακτυλικόν.

Τὸ μέτρον τοῦτο (- - -) μετρεῖται κατὰ μονοποδίαν, διότι εἰς πάσας τὰς χώρας ἀδιαφόρως δέχεται ἢ δάκτυλον ἢ σπονδεῖον (πλὴν τῆς προτελευταίας, ἐν ἣ ὁ δάκτυλος εἶναι ἄφευκτος). Τοῦτο, ἀνάλογον τῷ Τροχαϊκῷ, ἦν πολὺ αὐτοῦ βαρύτερον καὶ ἐπισημότερον· ὁ δὲ πάντων γνωστότατος αὐτοῦ στίχος ἦν ὁ ἐξάμετρος καταληκτικὸς, ὁ λεγόμενος Ἡρωϊκός, οὗ ἰδίως ἐποιεῖτο χρῆσιν ἢ ἐπικὴ ποίησις. Οὗτος δὲν διετηρήθη ἐν τῇ δημοτικῇ ἡμῶν ποιήσει, διότι ἦν ξένος καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν δημώδη, καὶ διότι καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις ἢ χρῆσις αὐτοῦ δὲν ἦν ἀπηλλαγμένη τινῶν δυσχερειῶν, ὥστε λέξεων τινῶν οὐδ' ἐδύνατο καὶ νὰ γίνῃ ὀλοτελῶς χρῆσις ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ. Οὕτω λέγει ὁ Κριτίας περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀλκιβιάδου ⁽¹⁾,

« Καὶ νῦν Κλεινίου υἱὸν Ἀθηναῖον στεφανώσω
 Ἀλκιβιάδην, νέοισιν ὑμνήσας τρόποις·
 οὐ γὰρ πως ἦν τοῦνομ' ἐφαρμόζειν ἐλεγείῳ.
 Νῦν δ' ἐν ἱαμβείῳ κείσεται οὐκ ἀμέτρως. »

Οὐδὲν ὅμως κωλύει νὰ υἰοθετηθῇ καὶ ὁ στίχος οὗτος παρ' ἡμῖν, σπανιωτέραν μόνον ἐξ ἀνάγκης ποιούμενος χρῆσιν τῶν σπονδείων, οὐς ἄλλως τε οἱ τε δραματικοὶ καὶ οἱ λυρικοὶ ἀπέκλειον τοῦ ἐξάμετρου. Δύναται ὅμως μέχρι τινὸς ἢ ἡμετέρα στιχουργία νὰ παραδέχῃται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ σπονδείου τροχαῖον, ὅστις καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνεδέετο φυσικῶς μετὰ τοῦ δακτύλου, παρὰ μὲν τοῖς λυρικοῖς ὡς ῥυθμοειδῆς *στρογγύλος* ἢ *ἐπίτροχος* ⁽²⁾, ἐν δὲ τοῖς καταληκτικοῖς ὡς κατέχων τὴν τελευταίαν χώραν, παρὰ τοῖς *αιολικαῖς* λεγομένοις στίχοις ἀντικαθιστῶν τὸν πρῶτον δάκτυλον, ἐν τοῖς *λογαοιδικοῖς* ὦν καὶ εἰς ἄλλας χώρας δεκτὸς, καὶ ἐναυτῷ τέλος τῷ Ὀμήρῳ ἀπαντῶμενος ἐν τισὶ στίχοις, τοῖς *λαγαροῖς* λεγομένοις, οἷος ὁ

« Βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα » (Ὁδυσσ. κ. 60)

ἔχων τὸν δεῦτερον πόδα τροχαῖον.

(1) Ἡρακλ. Β, 9. — (2) Ἀριστ. εἰδ. 31. — Mart. Capell. 191.

Καὶ ὁ Διονύσιος (1) τὸν πόδα «*λάας ἀναίδης*» εἰς παράδειγμα προτείνων, λέγει ὅτι ἀπαντῶνται παρ' Ὀμήρῳ δάκτυλοι παραδειωγμένας ἔχοντες τὰς ἀλόγους (ἤτοι τὰς μακρὰς ἀμφιβόλους οὔσας), ὥστε μὴ πολὺ διαφέρειν ἐπίους τῶν τροχαίων. Ἐννοεῖ δ' ὅτι *λάας* ἀ..., διὰ τὰ δύο *α*, εἶναι ὡς τροχαῖος.

Ἄλλὰ τοῦ τροχαίου τούτου πρέπει μετὰ πολλῆς φειδοῦς νὰ γίνηται χρήσις, ὅπως μὴ ὁ στίχος ἀποβαίνει κοῦφος καὶ χαλαρός· καὶ ἰδίως δύνανται νὰ ἐκλέγωνται λέξεις, ὧν τὴν βραχεῖαν συλλαβὴν μηκύνει ὀπωσοῦν καὶ σήμερον συμφώνων συσσωρευσις, οἷον *πλάστιγξ*. Στίχος ἔχων σπονδεῖον ἔσται φέρ' εἶπεῖν παρ' ἡμῖν·

«ὦ φεῦ! Πῶς οἱ θνητοὶ τοὺς θεοὺς αἰτιῶντ' αἰωνίως!»

Ἐπειδὴ δ' ἡ ἄρσις μέχρι τινὸς μηκύνει, διὰ τοῦτο ἐν τῇ σημερινῇ στιχουργίᾳ, ἐν ἣ ἐπιπολάζουσιν αἱ βραχεῖαι συλλαβαί, δύναται ἴσως ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανίως καὶ κατ' ἐξάίρεσιν, ὁ πρῶτος ποῦς τῶν στίχων, οὔ ἡ ἄρσις εἶναι ἡ ἰσχυροτάτη πασῶν, νὰ εἶναι τρίβραχυς, προφερόμενος περίπου ὡς δάκτυλος. Τοιοῦτοι τινὲς, ἀκέφαλοι (2) λεγόμενοι στίχοι, ἀπαντῶνται καὶ παρ' Ὀμήρῳ, ὡς

«Ἐπίτονος βέβλητο βοὸς ῥινοῖο τετευχώς.»

(Ὀδυσσ. Μ, 423.)

Τοιοῦτος θὰ ᾔην παρ' ἡμῖν ὁ στίχος·

Εἰς τῆς θαλάσσης τὸ κέντρον, τὴν πέριξ κατάβρεκτον νῆσον.

Προσέτι δὲ παρ' Ὀμήρῳ ὡς μακρὰ ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἡ βραχεῖα πρὸ τῆς τομῆς· οἷον

Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὔ δ' οἴκαδ' ἰέσθαι.

(*Ἰλ. Α, 19.)

Ἄλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ.

(Αἴτ. 24.)

Τοιοῦτος ἤθελεν εἶσθαι παρ' ἡμῖν·

Εἶπε τοιαῦτα· τῶν δὲ συνελθόντων ἐσίγα τὸ πλῆθος.

Τομὴν δ' ἔχει ὁ ἐξάμετρος ἢ τὴν πενθημιμερῆ μετὰ τὴν πρῶτην συλλαβὴν τοῦ τρίτου δακτύλου, ὡς

Ψάλλε τὸν ἄνδρα, θεᾶ, | τὸν πολύτροπον, ὅστις τοσοῦτους,

ἢ τὴν κατὰ τρίτον τροχαῖον, μετὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν τοῦ τρίτου δακτύλου, ὡς

(1) Π. συνθ. λέξ. 17. — (2) Σχόλ. εἰς Ἡφαιστ. XI, 93.

«τύπους διήλθε, πορθήσας | τῆς Τροίας τὴν ἔνδοξον πόλιν»,

ἢ τὴν ἐφθημιμερῆ, μετὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν τοῦ τετάρτου πο-
δός, ὅτε συνήθως προηγείται διαίρεσις ἐν τῷ 6' ποδί, οἷον

Χώρας δὲ εἶδεν | ἀνθρώπων πολλὰς, | κ' ἐμελέτησε φρένας,

ἢ τὴν λεγομένην βουκολικὴν τετραποδίαν, μετὰ τὸν τέταρτον
πόδα πλήρη, ὡς παρ' ἡμῖν,

«εἶναι, βουκόλε, γλυκὺ τὸ ψιθύρισμα, | εἶναι κ' ἡ πεύκη.»

Ἐπίσημος δ' ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ὁ πεντάμετρος, συγ-
κείμενος ἐκ δύο πενθημιμερῶν τμημάτων τοῦ ἑξαμέτρου, καὶ
μετὰ τούτου συνδυαζόμενος συνήθως πρὸς καταρτισμὸν τῶν λε-
γομένων Ἡρωοελεγείων. Παρ' ἡμῖν, ἐπειδὴ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στί-
χου τούτου συμπίπτουσι δύο μακρὰι, δὲν εἶναι αὐτὸς τοσοῦτον
εὐχος, οὐδὲ λίαν εὐκολὸς ἡ εἰσαγωγή του. Κείσθω ὁμως εἰς πα-
ράδειγμα ἑξαμέτρου μετὰ πενταμέτρου τὸ ἑξῆς δίστιχον·

«Ἰσταται μὲν ὁ ἀνὴρ ὡς κορμὸς ἀκλονήτου πλατάνου,
ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ ὡς κισσὸς εὐκαμπτος ἔρπ' ἡ γυνή.»

Ταῦτα κυρίως εἰσὶ τὰ μέτρα ἐξ ὧν συνετίθετο ἡ ἀρχαία στι-
χουργία, ἢ πρὸς ἀπλήν ἀνάγνωσιν ἢ ἀπαγγελίαν προωρισμένη,
καὶ τούτων βλέπομεν ὅτι τὰ μὲν σχεδὸν ἀκριβῶς παρέμεινον, τὰ
δὲ ὅτι ἀκωλύτως δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν
στιχουργίαν.

Ὁ Τρισύλλαβος ποῦς ἦν καὶ ὁ Κρητικὸς (- ~ -), ἐξ οὗ ἐδύ-
ναντο ἐπίσης νὰ συνταχθῶσι στίχοι, οἷος ὁ ἀκόλουθος τετρά-
μετρος·

«Μᾶτερ, ὦ πότνια, κλύθι νυμφᾶν ἀβρᾶν.»

- ~ -, - ~ -, - ~ -, - ~ -

Τοιοῦτος θὰ ἦν παρ' ἡμῖν

«Τί γλυκὺ ρίπτεις φῶς! Μὴ κρυβῆς, ὦ ἀστήρ.»

Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι στίχοι ἦσαν τραχεῖς, καὶ σπανίως ἐπετηδεύον-
το (1) αὐτοὺς καθαρὸς οἱ ἀρχαῖοι. Συνήθως δὲ πλέκονται μετὰ
τῶν τετρασυλλάβων παιῶνων, ἢ, ὡς ἄλλως ἐκφράζεται, ἀνα-

(1) Ἡφαιστ. ΙΓ, 43.

λύονται εἰς παίωνας. Οἱ δὲ δύο ἕτεροι τρισύλλαβοι πόδες τέλος, ὁ Βακχεῖος καὶ ὁ Παλιμβάκχειος (- - - καὶ - - -), λέγονται ὑπὸ τοῦ Ἑφαιστῆως ἀνεπιτήδειοι πρὸς μελοποιῖαν.

ε' Ὁ ἀμφίβραχος (- - -) δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς αὐτοτελῶς χρήσιμος εἰς στιχηρὰς συνθέσεις. Δύναται ὁμῶς καὶ αὐτὸς ν' ἀποτελέσῃ στίχους, ὡς

«Ἡ ἄνοιξις ἦλθε καὶ ῥόδα μοιράζει»,

- - -, - - -, - - -, - - -

ἐκτὸς ἂν θεωρηθῆ ὡς δακτυλικὸς μετ' ἀνακρούσεως, οὕτω

- , - - -, - - -, - - -, - -

ς' Τῶν τετρασυλλάβων ποδῶν τέλος ἐγένετο ἐπίσης χρήσις εἰς τὴν στιχουργίαν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνάλυσις τρισυλλάβων, οἷον ὁ προκελευσματικὸς (- - -) τοῦ δακτύλου καὶ τοῦ ἀναπαίστου, καὶ αὐτοῦ ἐγένετο σπανίως χρήσις ἐν τοῖς οἰκείοις μέτροις, κυρίως παρὰ τοῖς κωμικοῖς· οἱ δὲ δύνανται νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς συνθέσεις ἐξ ἀπλουστέρων ποδῶν. Τοιοῦτοι εἰσὶν·

α'. Οἱ παίωνες. Ὁ α' καὶ ὁ γ' παίων (- - - καὶ - - -) σύγκεινται ἐκ τροχαίου ἔχοντος προηγούμενον ἢ ἐπόμενον πυρρίχιον· ὥστε τὸν παιωνικὸν τετράμετρον, ἢ, ὡς καλεῖται, τὸν κρητικὸν μετ' ἀναλελυμένων ποδῶν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἐλαφρὸν τινα τροχαϊκὸν τετράμετρον, οἷον παραδέχεται αὐτὸν ἡ σημερινὴ ἡμῶν στιχουργία. Τοιοῦτος εἶναι φέρ' εἰπεῖν·

«Προτιμῶ ἑκατοντάκις τοῦτον τὸν δερμάτινον»,

ὅστις μετρεῖται

- - - -, - - - -, - - - -, - - -

Εἰς τοὺς τοιοῦτους στίχους παρενεβάλλοντο καὶ μὴ ἀναλελυμένοι κρητικοί, καὶ τότε ὁ στίχος ἐγένετο φέρ' εἰπεῖν·

- - - -, - - - -, - - - -, - - -

οὗ παράδειγμα θὰ ἦτον·

Προτιμῶ καὶ δὶς καὶ τρίς τοῦτον τὸν δερμάτινον.

Ὁ δὲ ε' καὶ δ' παίων (- - - καὶ - - -) εἰσὶν ὡς ἱαμβοί

ἔχοντες προτεταγμένον ἢ ἐπιτεταγμένον πυρρῆχιον, καὶ οἱ ἐξ αὐ-
τῶν τετράμετροι δύνανται καὶ αὐτοὶ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἑλαφροὶ
ιαμβικοὶ, οἷους ποιοῦμεν σήμερον·

«καὶ ᾿ς τὰ ποδάρια του κρατεῖ κεφάλ' ἀνδρειωμένου.»

υ υ υ -, υ υ υ -, υ - υ υ, υ - υ

Ἐν Ὅρνισιν, ὁ στίχ. 1045 λήγει διὰ δύο παιώνων, ἐν ᾧ ὁ
στίχ. 1074, ὁ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ εἰς ἐκεῖνον ἀντιστοιχῶν, λή-
γει διὰ δύο ιαμβικῶν διποδιῶν.

β'. Ὁ δὲ χορίαμβος, οὗ πολλὴ γίνεται χρῆσις παρὰ τοῖς ἀρ-
χαίοις, εἶναι κυρίως σύνθεσις τροχαίου καὶ ἰάμβου, ἢ ἑλαφρά τις
ιαμβικὴ διποδία, οἷαν παραδέχεται ἡ ἡμετέρα στιχουργία ἔχου-
σα ἐν τῇ πρώτῃ χώρᾳ, ἀντὶ σπονδαίου ἢ δακτύλου, τροχαῖον. Καὶ
τῷ ὄντι, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις αὐτοῖς τὰ χοριαμβικὰ μέτρα συνε-
τίθεντο μετὰ τῶν ιαμβικῶν (1), ὡς π. χ. ἐν Χοροῖς Νεφελῶν,
στ. 694, ἐπ. καὶ 934, ἐπ. κτλ., καὶ συνεχῶς ἀπαντᾶται τὸ ἐν
μέτρον ἀντὶ τοῦ ἄλλου ἀντικαθιστάμενον, ὡς ἐν Εὐριπίδου Βάκ-
χαις, ἐν μὲν τῇ στροφῇ ὁ στ. 555 λήγει εἰς τὰς λέξεις· τὰ δ'
ἀμβοάσας (υ - υ -, υ)· ὁ δὲ στίχος 560 εἰς Μάκερα Δίρκα
(υ - υ -, υ). Οἱ δ' ἀντιστοιχοῦντες στίχοι τῆς ἀντιστροφῆς 574
καὶ 579 λήγουσιν εἰς ἀντίπαλον Θεοῖς (- υ υ υ -), καὶ κρυ-
πτὸν ἐν εἰρκαῖς (- υ υ -, υ).

Προσέτι δὲ καὶ ἡ τελευταία ἀτελής διποδία τῶν καταληκτι-
κῶν ἦν οὐχὶ δάκτυλος, ὡς εἶπετο, ἀποτεμνομένης τῆς ἐσχάτης
συλλαβῆς (- υ -, υ), ἀλλ' ἀμφίβραχος ἦτοι ἀτελής ιαμβικὴ διπο-
δία (υ - υ -, υ)· ὥστε οἱ τετράμετροι χορίαμβοι, ἀπλῶς ἀπαγγελό-
μενοι, ἀπετέλουν τὴν αὐτὴν ἀρμονίαν ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ ἰάμβοι·
ψαλλόμενοι δὲ, καὶ ἐπιτεινομένων τῶν μακρῶν, ἐδύναντο ν' ἀπο-
τελῶσι μικρὰν τινα διαφορὰν. Τοιοῦτος χοριαμβικὸς τετράμε-
τρος ἢ τρίμετρος, ὡς τὸν καλοῦσιν οἱ μετρικοὶ, μὴ ἀφορῶντες
πρὸς τὸν τελευταῖον ἀμφίβραχυν, εἶναι π. χ. παρ' ἡμῖν·

Πάλιν ἡ γῆ βόδα φορεῖ, πάλιν γελά τὸ ἔαρ,

- υ υ -, - υ υ -, - υ υ -, υ - υ

(1) Ἑφαίστ. Θ, 29.

ἦτοι ἰαμβικός, ἔχων εἰς τὰς περιττὰς χώρας τροχαίους, ὅπερ ὅμως, διὰ τὴν ἀπλήν ἀπαγγελίαν καθιστᾷ τὸν στίχον ἥττον ἐναρμόνιον, παρ' ἂν τὸν χοριάμβον ἀντικαθίστων ἐνίοτε ἄλλαι ἰαμβικαὶ διποδία, καὶ ὁ ἄνω στίχος εὐρυθμότερος θὰ ἐγίνετο ἂν μετεβάλλετο εἰς

«Πάλιν ἡ γῆ ἀνθοφορεῖ, πάλιν γελαῖ τὸ ἔαρ.»

- ~ - -, ~ ~ - -, - ~ - -, ~ - -

Τούτων ἕνεκα δὲν ἐδιστασαμεν νὰ μεταφράσωμεν ἐν Νεφέλ. 504 τοὺς χοριάμβους, δι' ἰαμβικῶν τετραμέτρων.

Ἐν τῷ ἄσματι

«Μαύρ' εἶν' ἡ νύκτα ᾿ς τὰ βουνά»

τὸ πρῶτον μέτρον εἶναι χοριάμβος - ~ - -, καὶ ἡ μουσικὴ, καθ' ἣν αὐτὸ ψάλλεται, ἔχει ἐπίσης χοριαμβικὸν τὸν ρυθμὸν, ἦτοι ἡμίχρονον, δύο τέταρτα τοῦ χρόνου καὶ πάλιν ἡμίχρονον. Ἄλλα μία τῶν ἄλλων στροφῶν ἄρχεται

«Βαριὰ βαριὰ βοῖζ' ἡ γῆ»,

ἦτοι ἀπὸ ἰαμβικῆς διποδίας, ὡς καὶ ἐν γένει ἡ ὑφή τοῦ ἄσματος εἶναι ἰαμβικὴ καὶ ὅμως ὁ μουσικὸς ρυθμὸς δὲν καταστρέφεται ὡς ἐκ τούτου, ἀλλ' εὐκόλως ἐπανορθοῖ τοὺς ἰάμβους εἰς χοριάμβους. Προσέτι εἰς τὸ Γερμανικὸν ἄσμα, τὸ γνωστὸν τῶν Ληστῶν τοῦ Σχιλλέρου, ἐξ οὗ ἐλήφθη ὁ ρυθμὸς καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ προκειμένου, ὁ πρῶτος στίχος ὧν

Ein freyes Leben führen wir,

μετρεῖται μὲν - - ~ -, ~ - ~ -, ἄδεται δὲ - ~ - -, - ~ - -.

Τινὲς τῶν ἀρχαίων ἐπετηδεύθησαν ὡς κενотоμίαν νὰ ἐκτείνωσι τὸν χοριάμβον μέχρις ἑξαμέτρου (1). Ἄλλα τοῦτο οὐδὲν ἕτερον εἶναι ἢ τετράμετρος ἀκατάληκτος μετὰ διμέτρου καταληκτικοῦ ὡς

«Πάνω ᾿ς τὴν ῥάχιν τοῦ βουνοῦ τρία πουλάκια κάθουνταν,
»τὰ τρι' ἀράδ' ἀράδα.»

γ'. Τὸν ἀρτίσπαστον (~ - - ~) δέχονται οἱ γραμματικοὶ ὡς

(1) Ἡφαιστ. αὐτ. 31.

ὡς πόδα ἐξ οὗ ἐπίσης συντίθενται στίχοι. Ἄλλ' οἱ βαθύτεροι ἐρευνηταὶ (1) ἀποφαίνονται ὅτι στίχοι καθαρῶς ἐκ τοιούτων ποδῶν δὲν συντίθενται, ἢ θὰ ἦσαν λίαν τραχεῖς (2): οἱ δὲ κοινῶς ἀντισπαστικοὶ λεγόμενοι παρὰ λυρικοῖς, εἰσὶν ἀσυνάρτητοι ἐκ διαφορῶν ἄλλων ποδῶν.

δ'. Οἱ δὲ Ἴωνικοί, ἐκ σπονδείου συγκείμενοι καὶ πυρρῆχίου, ὁ μὲν ἀπὸ μείζονος προηγουμένου τοῦ σπονδείου (- - υ υ), ὁ δ' ἀπ' ἐλάσσονος ἐπομένου (υ υ - -), ἐναλλάσσονται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στιχουργίᾳ μετὰ τῶν τροχαϊκῶν διποδιῶν, καὶ ὀλίγον κατὰ τὴν προφορὰν ἐν τῇ ἀπλῇ ἀπαγγελίᾳ ἀπ' αὐτῶν διαφέροντες, ἀκωλύτως δύναται πολλάκις ἀντ' ἐκείνων νὰ τίθενται, ὡς

« Εἰς οὐχ ὀσίην τρυμαλιὴν τὸ κέντρον ὠθεῖς ».

- - υ υ, - - υ υ, - υ - υ - υ

Καὶ ὁ τετράμετρος ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος ἢ ὁ Γαλλιάμβος λεγόμενος, ἔχων οὕτω

υ υ - -, υ υ - -, υ υ - -, υ υ υ

δύναται νὰ λάβῃ καὶ τὸ ἐξῆς σχῆμα

υ υ - -, - υ - -, υ υ - -, - υ υ

ὅπερ εἶναι αὐτὸ τὸ τοῦ ἡμετέρου τροχαϊκοῦ τετραμέτρου.

Ὡστε οὕτω πάντες οἱ τετρασύλλαβοι πόδες ἀνάγονται, ὡς πρὸς τὴν προφορὰν αὐτῶν, εἰς τὴν ἰαμβικὴν ἢ εἰς τὴν τροχαϊκὴν διποδιαν, καὶ δι' ἑκατέρας δύνανται ν' ἀντικαταστηθῶσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ στιχουργίᾳ, χωρὶς οὐσιωδῶς νὰ μακρυνθῶσι τοῦ ἀρχαίου των χαρακτῆρος.

Ζ. Οἱ Γραμματικοὶ ἀναφέρουσι τέλος καὶ στίχους καλουμένους Ἀσυναρτήτους (3), ὧν ἕκαστον κῶλον σύγκειται ἐκ ποδῶν διαφορῶν, ὡς ἂν ἦν διάφορος στίχος. Τοιοῦτο τὸ συγκείμενον ἐξ ἰαμβικοῦ διμέτρου ἀκαταλήκτου καὶ τροχαϊκοῦ ἐφθημιμεροῦς, οἶον (ἐξ Ἀρχιλόχου).

(1) G. Hermann, *element. doctr. Metricae* II, XX, σ. 222. — (2) *Λύτ.* 5, σ. 227. — (3) *Ἠφαιστ.* IΕ', 48.

« Διήμητρος ἀγνῆς καὶ κύρης τὴν πανήγυριν σέβων ».

- - - - , - - - - | - - - - , - - - -

καὶ παρ' ἡμῖν

καὶ ἀπλυσία κ' ἀζυμοσιὰ | καὶ κακὴ καρδίᾳ γιαντί ;

καὶ τὸ κατὰ συλλαβὴν βραχύτερον, τὸ λεγόμενον Εὐριπίδειον
τεσσαρεςκαιδεκασύλλαβον, οἶον (ἐκ Καλλιμάχου)

« Ἐγεστ' Ἀπόλλων τῷ χορῷ τῆς λύρης ἀκούω ».

καὶ παρ' ἡμῖν

« Ἐλάτε, ἄρχισ' ὁ χορὸς, | μᾶς φωνάζ' ἡ λύρα »

Καὶ διάφορα ἄλλα ἀσυνάρτητα συνετίθεντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ δύνανται νὰ συντεθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν, ἰδίως ἐν τοῖς ἄσμασι, κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἤχου ἢ τοῦ σκοποῦ.

Συνθέσεις κατὰ συστήματα.

Τοιαύτη ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ ὕψη καὶ σύνταξις τῶν συνήθων στίχων, ὧν, ὡς εἶδαμεν, οἱ μὲν διετηρήθησαν, οἱ δὲ δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν εὐκόλως καὶ παρ' ἡμῖν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐντελῶς ὡς πρὸς τοὺς θεμελιώδεις τῶν χαρακτῆρας.

Συνεπάττοντο δὲ στιχηρῶς, ἦτοι κατ' ἀδιάκοπον διαδοχὴν ὁμοίων στίχων, τὰ ἔπη ἐκεῖνα ὅσα ἦσαν προωρισμένα εἰς ἀπλὴν ἀπαγγελίαν, ἐνίοτε καὶ ὑπὸ μουσικῆς ὑποβοηθουμένην, αἱ ἐπικαὶ ποιήσεις, οἱ δραματικοὶ διάλογοι καὶ πολλάκις καὶ λυρικά μέλη, ὡς αἱ παραβάσεις τῶν κωμικῶν, διάφοροι δραματικοὶ χοροὶ, οἶον ἐν Αἰσχ. Εὐμ. 508 κτλ. ἐκ διμέτρων τροχαϊκῶν, Εὐριπ. Ἴωνι 862 κτλ. ἐκ διμέτρων ἀναπαιστικῶν, ἐν Ἀριστοφ. Βατρ. 384 κτλ. ἐκ διμέτρων ἰαμβικῶν, Ὅρνισι, στ. 1165—1172 ἐκ διμέτρων κρητικῶν, ἐν πλείστοις τοῦ Ἀνακρέοντος κλ.

Ἀλλὰ πολλάκις ἐν λυρικαῖς συνθέσεσιν οἱ στίχοι συνεδυάζοντο καὶ ἀνά δύο ἢ πλείονες εἰς συστήματα ἢ στροφὰς ὁμοίας, ὡς ἐν Ἀριστοφ. Ὅρν. 1448 κτλ. οἱ στίχοι εἰσὶν ἐναλλάξ εἰς τε-

τράμετρος τροχαϊκός βραχυκατάληκτος, και εἰς δίμετρος ἰαμβι-
κός ἀκατάληκτος. Τοιαῦται ἐκτὸς ἄλλων και αἱ σαπφικαὶ στρο-
φαι, ὧν ὁ τύπος

- - - - -
- - - - -
- - - - -

δύναται οὕτω νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν ἡμετέραν στιχουργίαν·

“Πτον, ὄτ’ ἐπλάσθη, λευκὸν τὸ ῥόδον·
πλὴν τὸ ἄσμ’ ἀκούσαν τῆς ἀηδόνος,
τῆς αἰδοῦς τὸ χρῶμα περιεβλήθη
ἐρυθρίασαν”.

Τὰ τοιαῦτα λυρικά ποιήματα, ἀκριβῆ ἔχοντα τὸν ῥυθμὸν, και εἰς τὴν ἀπλὴν ἀνάγνωσιν αἰσθητὸν, ἦσαν πρόσφορα εἰς μελωδίαν πυκνὴν, και ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς σημερινὰς φέρ’ εἰπεῖν canzone ἢ ariette τῆς ἰταλικῆς μελοποιίας.

Πολυσχημάτιστα

Ἄλλ’ ὑπῆρχον και ἑτέρου εἴδους λυρικά συνθέσεις, ὧν ὁ κύριος προορισμὸς ἦν οὐχὶ ν’ ἀναγινώσκωνται, ἀλλὰ μόνον νὰ ᾄδωνται πρὸς αὐλὸν ἢ κιθάραν, αἵτινες ἐπομένως δὲν ἀπητεῖτο νὰ ἔχωσι καθ’ ἑαυτὰς ἐσωτερικὴν μελωδίαν, ἀλλὰ μόνον ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς μουσικῆς, δι’ ὃ και οὐδόλως μικρολογοῦσαι εἰς ἐπανάληψιν ὁμοίων ἀπηχῆσεων πρὸς παραγωγὴν προσωδικῆς ἀρμονίας, οὐδὲ δεσμευόμεναι εἰς στιχουργικοὺς κανόνας και τύπους, ἠκολούθουν ἐλευθέως τὴν ἀνετον ἀρμονίαν, ἣτις ἀφίπτατο ἀπὸ τῶν χορδῶν τῆς κιθάρας.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ ποιητής, ὅστις ἔπρεπε νὰ ᾄῃ και ἐνταυτῷ μουσικός, ὅταν συνέταττε λυρικά μέλη, ἐτόνιζε τὴν λύραν του πρὸς ἓνα τῶν γνωστῶν νόμων, τὸν Δώριον, τὸν Λύδιον, τὸν Φρύγιον, κτλ., και ἐν τῇ μουσικῇ μέθῃ του ἐντὸς τῶν ὀρίων τούτων ἐπενόει μελωδίας παντοίας, και ὡς ἔκρουε τὰς χορδὰς οὕτως ἐξύφαινε και τὴν ποίησιν, ὁμοῦ και ὁμοίως παράγων τὰς δύο ταύτας ἀδελφὰς, ἀποκαλύψεις μιᾶς και τῆς αὐτῆς ἐμπνεύ-

σεως. Τοῦτο λέγει καὶ ὁ σχολιαστὴς Διονυσίου τοῦ Θρακῆος ⁽¹⁾ διὰ τῶν ἐξῆς· «Τὰ χορικά ποιήματα οὐ μόνον ἐμμέτρως γέγραπται, ἀλλὰ καὶ κατὰ μέλος ἐσκέπτοντο, ἃ καὶ διπλασίονα κάματον παρείχε τοῖς σκεπτομένοις, τὸ μέτρον σπουδάζουσι διασώζειν, καὶ τῶν μελῶν ἐπινοεῖν τὴν εὐρεσιν. Ταῦτα οὖν τὰ ποιήματα καλεῖται λυρικά, ὡς ὑπὸ *λύραν ἐσκεμμένα*, καὶ μετὰ λύρας ἐπιδεικνύμενα.»

Οὕτω τὸ ἄσμα τοῦ ἀοιδοῦ ἀνεπτεροῦτο εἰς τὰς ὑπερτάτας τῆς ποιήσεως κορυφάς, μὴ σφηνούμενον πρὸς τύπους ἀκριβεῖς ἀρμονίας, διότι ταύτης ἐνεπιστεύετο τοὺς οἴκας εἰς τὴν μουσικὴν, ὡς τὸ πολύστροφον καὶ πολύτονον ἄσμα τῆς ἀηδόνος, τὸ πρὸς οὐδένα μὲν προσωδικὸν κανόνα διατυπούμενον, οὐχ ἦττον ὅμως κατακηλοῦν τὴν ἀκοήν, διότι αὐτομάτως ἀκολουθεῖ τοὺς ἀσφάλτους κανόνας τῆς φύσεως. Τοιαῦται πρὸ πάντων συνθέσεις ἦσαν αἱ διθυραμβικαὶ, δι' ὧν ὁ Πήγασος ἐφέρετο ἀχαλίνωτος, φυσῶν φλόγας ποιήσεως, καὶ ἐν αἷς καὶ αὐτοὶ οἱ μουσικοὶ νόμοι, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τὰ μέτρα ἐμίγνυντο καὶ συνεχέοντο κατὰ τὴν φορὰν τῆς ἐμπνεύσεως. Περὶ αὐτῶν λέγει ὁ Διονύσιος ⁽²⁾· «Οἱ δέ γε διθυραμβοποιοὶ καὶ τοὺς τρόπους μετέβαλλον, Δωρίους τε καὶ Φρυγίους καὶ Λυδίους ἐν τῷ αὐτῷ ἄσματι ποιοῦντες, καὶ τὰς μελωδίας ἐξήλλαττον, τοτὲ μὲν ἐναρμονίους ποιοῦντες, τοτὲ δὲ χρωματικὰς, τοτὲ δὲ διατόνους, καὶ τοῖς ῥυθμοῖς κατὰ πολλὴν ἄδειαν ἐνεξουσιάζοντες διετέλουν». Τοιαῦτα δὲ ἦσαν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τοῖς δράμασι λυρικῶν ἁσμάτων, τὰ τε χορικά, καὶ οἱ κυρίως λεγόμενοι *Νόμοι*, οἱ ὑπὸ τῶν προσώπων ἢ ἀγωνιστῶν τοῦ δράματος ἀδόμενοι, πρὸ πάντων δὲ οὗτοι, διότι οἱ κυρίως χοροὶ, καθ' ὃ ἀδόμενοι ὑπὸ ψαλτῶν ἦττον ἐμπείρων, συνετάττοντο πρὸς μέλος ἀπλούστερον καὶ ἀκριβέστερον κατὰ τὰ μέτρα καὶ κατὰ τὰς στροφικὰς διαιρέσεις. Τῶν δὲ *Νόμων*, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ⁽³⁾, καθ' ὃ ἀδομένων ὑπὸ ἀγωνιστῶν μιμεῖ-

(1) Π. Τραγῳδ. ἐν d'Ansse de Villosion, Anecd. Gr. II, 179. — (2) Π. συνθ. λέξ. 10'. σ. 262. — (3) Πρόβλ. ΙΘ, 15.

σθαι δυναμένων και διατείνεσθαι, ἦσαν και τὰ μέλη και τὰ ῥήματα ἀεὶ ἕτερα γινόμενα, και, ὡς και οἱ διθύραμβοι, δὲν ἦσαν οὐδ' οἱ Νόμοι ἀντιστροφικοὶ, ἐν ᾧ οἱ χοροὶ ἔψαλλον μᾶλλον μέλη ἑναρμόνια. «Πολλοὺς γὰρ ἀγωνιστικῶς ψάλλειν χαλεπὸν ἦν» και «μεταβάλλειν πολλὰς μεταβολὰς, τῷ ἐνὶ ῥῆον ἢ τοῖς πολλοῖς»... «δι' ἀπλοῦστερα ἐκινούντο αὐτοῖς τὰ μέλη.» Ὁμοίως δὲ λέγει (1) και ὅτι οἱ χοροὶ ἐν ταῖς τραγωδίαις οὐθ' Ὑποδωριστι, οὐθ' Ὑποφρυγιστι ἄδουσιν, «ὅτι μέλος ἤκιστα ἔχουσιν αὐται αἱ ἀρμονίαι, οὗ δεῖ μάλιστα τῷ χορῷ». Οὕτω και ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς μελοδράμασιν οἱ μὲν χοροὶ συνήθως ἄδουσι πρὸς τι μέλος ἀκριβὲς και πυκνὸν, τοῖς δὲ πρωταγωνισταῖς ἀνήκουσι τὰ μεγάλα ἄσματα λελυμένου και ἀνέτου ῥυθμοῦ (airs de bravoure).

Ἡ προσωδικὴ ἄρα ἢ στιχομυρική ὑφὴ τῶν τοιούτων ἀσμάτων δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ, εἰμὴ, ὡς λέγει και ὁ μνησθεὶς σχολιαστῆς, διὰ τῆς γνώσεως τοῦ μέλους πρὸς ὃ ἐποιήθησαν, οὔτε νὰ ἐννοηθῆ ἡ ἀρμονία αὐτῶν ἄλλως ἢ ἀδομένων· ὥστε, ἡ μουσικὴ ἐκάνονιζε τὸν ῥυθμὸν τῶν ποιήσεων τούτων, και οὐχὶ τ' ἀνάπαλιν, δι' ὃ και, ὡς και ἄλλοτε ἐξεφράσθημεν, δικαιότερον ἐδύνατο ἡ φόρμιγξ νὰ ὀνομασθῆ ἀναξιῦμος, ἢ ὅ,τι οἱ ὕμνοι ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ἀναξιφόρμιγγες.

Αἱ ἄνετοι λοιπὸν αὐται και λελυμένοι ᾠδαί, αἱ μὴ γεγραμμένοι πρὸς αὐστηρὸν μέλος, εἶχον μὲν ἐν τῇ προσωδίᾳ τῶν βηπατισμὸν τινα γενικὸν, θεμελιώδη τινὰ ῥυθμὸν, χαρακτηρίζοντα τὸν νόμον καθ' ὃν ἤδοντο, ἀλλὰ και ἐξέκκλινον ἀπ' αὐτοῦ συνεχῶς, διαποικίλλουσαι αὐτὸν διὰ προσθέτων συλλαβῶν ἢ μέτρων ἀντιστοιχοῦντων πρὸς τοῦ μέλους τὰς καμπὰς και τὰς διακλάσεις. Ῥυθμοὶ φέρ' εἰπεῖν δακτυλικοὶ ἐν γένει ἢ ἀναπαιστικοὶ, μετέπιπτον εἰς μέτρα συγγενῆ και ἀντιπαθῆ, εἰς τὸν ἴαμβον ἢ τὸν τροχαῖον ἢ τοὺς λοιποὺς συνθέτους πόδας, και προσέτι προσελάμβανον ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τῷ μέσῳ συλλαβὰς ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀνα-

(1) Προβλ. ΙΘ, 48.

κρούσεων, ἢ πύδας καὶ διποδίας ὑπὸ τὸ ὄνομα βύσεων ἢ ἐν τέλει ὑπὸ τὸ ὄνομα καταλήξεων.

Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἡ ῥυθμικὴ αὕτη διάθεσις, ὅλως ἀυθαίρετος, καὶ ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς μουσικῆς διασκευῆς τοῦ ἄσματος, ἦν κατ' ἰδίαν αἴσθησιν ἔδιδεν αὐτῷ ὁ μελοποιὸς, εἰς οὐδένα ὠρισμένον κανόνα ἠδύνατο νὰ ὑπάγηται, καὶ ὀλίγην, καὶ συνεχῶς συνταραπτομένην εἶχε τὴν αὐτοτελεῖ ἄρμονίαν, καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις αἱ κατ' αὐτὴν διατεθειμέναι ποιήσεις, ἀπλῶς ἀναγινωσκόμεναι, ἤχουν σχεδὸν ὡς πεζὸς λόγος, εἰς ὃν διηκούοντο ἐνίοτέ τινες μελωδικαὶ ἀπηχῆσεις· τούτου ἕνεκα ἀπητεῖτο νὰ ὑποβοηθῆται ὀλίγον ἢ ἀπαγγελία αὐτῶν διὰ τῆς προφορᾶς, ὡς λέγεται καὶ ἐν τῷ προμνησθέντι σχολίῳ, ἐν ᾧ μετὰ τὰς παρατεθείσας λέξεις προστίθεται· «Ταύτην οὖν τὴν λυρικὴν ποίησιν δεῖ μετὰ μέλους ἀναγινώσκειν, εἰ καὶ μὴ παρελάβομεν μηδὲ ὑπομεμνήμεθα τὰ ἐκείνων μέλη.» Τὰ τοιαῦτα ἄρα ἄσματα οὐδ' εἰς στίχους διακρίνονται πάντοτε ἀναγκαιῶς καὶ αὐστηρῶς, ἐκτὸς ὅτι διατέμνονται ὅπου τὸ μέλος ἀπῆτει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν τοιαύτην αὐτῶν τομὴν· ὅπερ δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ἐκ τινων συλλαβῶν ἀποτελουσῶν τὴν ἄλλως μὴ ἐπιτρεπομένην χασμωδίαν, ἢ, ὡς πρὸς τὰ στροφικὰ, ἐκ χωρῶν δεχομένων ἐν στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὅτε μὲν μακρὰν ὅτε δὲ βραχεῖαν συλλαβὴν, ἥτοι συλλαβὴν ἀδιάφορον, ὅπερ ἐστὶν ὁ συνήθης χαρακτηρισμὸς πέρατος στίχου. Ἄλλως δὲ φαίνεται ἢ εἰς στίχους διαίρεσις ἐντὸς τῆς στροφῆς πολλάκις ὅλως ἀδιάφορος, ὡς τοῦτο ἀποδείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι συνεχέστατα ἢ χῶρα καθ' ἣν φαίνεται (φέρ' εἰπεῖν διὰ χασμωδίας) περατούμενος στίχος ἐν στροφῇ, ἐν τῇ ἀντιστροφῇ πίπτει εἰς τὸ μέσον λέξεως, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Τὸ μόνον ἀναγκαῖον εἶναι ἐν τοῖς κατὰ σχέσιν ὁμοίαις, νὰ ὑπάρχωσιν ἴσοι καὶ ὅμοιοι οἱ ἀντιστοιχοῦντες πόδες. Δι' ὃ ὀρθότερον μᾶς φαίνεται νὰ γράφηται πᾶσα ἡ στροφή συνεχῶς, παρὰ νὰ διχοτομῶνται μετὰ τῶν στίχων αἱ λέξεις, ὡς τοῦτο γίνεται πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν.

Μόνον δ' ὅταν ἐψάλλοντο αἱ ὠδαὶ αὐταί, τότε αἱ συλλαβαὶ λαμβάνουσαι τὴν ὑπὸ τοῦ ῥυθμοῦ ἢ ἤχου τοῦ ἄσματος ἀπαιτούμενην μείζονα ἢ ἐλάσσονα ἔκτασιν, τινὲς μὲν ὑπεβάλλοντο εἰς τὰ συνήθη καὶ ἐπικρατοῦντα μέτρα, ὡς, ἐκ τριῶν μακρῶν, ψαλλομένης τῆς μὲν πρώτης μακρότερον, τῶν δ' ἄλλων βραχύτερον, ὁ μολοσσὸς ἀπέβαινε σχεδὸν εἰς δάκτυλον, ἄλλαι δὲ, ἐκ τῆς διδομένης αὐταῖς ἐκφράσεως, ἐφαίνοντο ἀντιστοιχοῦσαι εἰς παρενθέτους τόνους. Ἴσως δὲ καὶ αἱ ὡς ἀδιάφοροι καὶ στίχων ληκτικαὶ θεωρούμεναι, ἦσαν οὐχὶ πάντοτε τοιαῦται, ἀλλ' ἄδειαι τινες ἐνίοτε, διὰ τοῦ ἄσματος διορθούμεναι· διότι ὁ ῥυθμὸς μετὰ τοῦ μέτρου συνεβάδιζε γενικῶς μόνον, οὐχὶ δὲ πάντοτε καὶ ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα ἀκριβῶς, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἐμήκυνε τὰ ἐν ἐκείνῳ βραχέα καὶ ἄλλοτε πάλιν τ' ἀνάπαλιν, ὡς ὁ Λογγίνος ⁽¹⁾: «Ὁ δὲ ῥυθμὸς ὡς βούλεται ἔλκει τοὺς χρόνους· πολλάκις γοῦν καὶ τὸν βραχὺν χρόνον ποιεῖ μακρόν». Καὶ ὁ Διονύσιος ⁽²⁾: «Ἡ ῥυθμικὴ καὶ μουσικὴ μεταβάλλουσιν αὐτὰς (τὰς μακράς καὶ τὰς βραχείας συλλαβάς,) μειοῦσαι καὶ αὔξουσαι, ὥστε πολλάκις εἰς τὰναντία μεταχωρεῖν· οὐ γὰρ ταῖς συλλαβαῖς ἀπευθύνουσι τοὺς χρόνους, ἀλλὰ τοῖς χρόνοις τὰς συλλαβάς.» Καὶ ὁ Marius Victor ⁽³⁾: «Rhythmus . . . breve tempus plerumque longum efficit.» Συνέβαινε δὲ τοῦτο κυρίως ὡς πρὸς τὰς ἐν τῇ τῶν ῥυθμῶν θεωρίᾳ ἀλόγους λεγομένας συλλαβάς, ἃς οἱ ῥυθμικοὶ ἐθεώρουν ὡς (ῥυθμικῶς οὐχὶ μετρικῶς) βραχυτέρας μὲν τῶν μακρῶν, μακροτέρας δὲ τῶν βραχειῶν. Οὕτω τὸ ἄσμα κατηρτίζετο ἄρτιον, ἀνήκον, ὅταν ἐστερεῖτο προσομοίων καὶ παρίσων μερῶν, εἰς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ ἐμβριθεστέραν μελοποιίαν, ἣτις στηρίζεται ἐπὶ τῶν βαθέων τῆς ἀρμονίας κανόνων. Τούτων ἀντίστοιχα γνωρίζει ἡ μουσικὴ σήμερον τὰς μεγάλας συνθέσεις ἐν τοῖς μελοδράμασι, τὰς λεγομένας *Συμφωνίας*, οἷαι αἱ τοῦ Βετ-

(1) Προλεγ. εἰς Ἑραριστ. σ. 139.— (2) Αἰτ. ΙΑ, σ. 64.— (3) Mar. Vict. 1484.

χόβεν, τοῦ Μοζάρτου, καὶ πάντα τὰ μεγάλα μουσικὰ προϊόν-
τα, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει μὲν ὀρχήσεως ἢ ἀσματίου ῥυθμὸς, ἀλλ'
ἐφ' ὧν ἐπιπνέει ἡ ὑπερτάτη καὶ σοφωτάτη τῶν ἀρμονιῶν.

Οὐδὲ τῆς στιχουργίας δὲ ταύτης τὸ εἶδος ἀπώλετο ἐντελῶς
παρ' ἡμῖν μετὰ τὴν μετάπτωσιν τῆς περὶ τὰ μακρὰ προφορᾶς,
ἀλλὰ διετηρήθη μετ' αὐτοῦ ἐκεῖνου τοῦ τῆς ποιήσεως γένους εἰς
θ' κυρίως ἐχρησίμευε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Τὰ μυχιαίτατα τῆς καρδίας αἰσθήματα, τὴν ὑπερτάτην τῆς
διανοίας ἀνάτασιν, τοὺς παιᾶνας θριάμβου, τοὺς ὕμνους τῆς δό-
ξης, τῶν Θεῶν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἐκχύσεις τῆς εὐλαβείας ἐ-
ψαλλεν ἡ λυρική ποίησις διὰ τῶν ἀδεσμεύτων τούτων ῥυθμῶν,
οἵτινες ὠδήγουν χωρὶς νὰ χαλινῶσι τὴν ἔμπνευσιν. Εἰς τὰς με-
γάλας ἑορτὰς τῶν Θεῶν οἱ χοροὶ κατὰ τοὺς ῥυθμοὺς τούτους ἤ-
δον ἀμοιβαδὸν ὕμνους θρησκευτικούς, εἰς οὓς μετὰ ταῦτα συμ-
πλεχθέντες διάλογοι, ἀπετέλεσαν τὸ δράμα, τὸ ἀριστούργημα
τῆς ἀρχαίας ποιήσεως. Ὅταν δὲ μετὰ χρόνων παρέλευσιν καὶ
τὰ φῶτα ἐν Ἑλλάδι ἐσβέσθησαν, καὶ ὁ δημόσιος βίος περιεστᾶ-
λη, καὶ τοὺς εὐγενεῖς θεατρικοὺς ἀγῶνας διεδέχθησαν οἱ βαναυ-
σότεροι τοῦ ἵπποδρομίου, οὓς οἱ Βυζαντινοὶ ἐκληρονόμησαν
παρὰ τῶν Ῥωμαίων, τότε οἱ χοροὶ καὶ οἱ ὕμνοι αὐτῶν ἐπανήλ-
θον εἰς τὴν ἀρχικὴν, τὴν καθαρῶς θρησκευτικὴν αὐτῶν σημασίαν,
καὶ ἡ ἐκκλησία διεδέχθη τὸ θέατρον. Ἐκεῖ οἱ δύο ἡμίχοροι ἐ-
ψαλλον ἐν στροφαῖς καὶ ἀντιστροφαῖς συντεταγμέναις κατὰ τὴν
βάσιν τῆς τῶν ἀρχαίων λυρικῶν προσωδίας, τὰ Τροπάρια αὐ-
τῶν, ὧν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἀρχαίας παρέμεινε μουσικῆς διότι τρό-
πος λέγει ὁ Διονύσιος ἐν τῷ ἄνω παρατεθέντι χωρίῳ (σ. νή.)
τὸν Δώριον, τὸν Λύδιον, τὸν Φρύγιον καὶ ἐν τῷ προμνησθέντι
τετραστίχῳ τοῦ Κριτίου (σ. μζ') φέρεται

«Ἀλκιδιάδην νέοισιν ὕμνήσας τρόποις»

καὶ ὑπὸ Ἐπιχάρμου (1) ἀναφέρονται «οἱ τοὺς ἰάμβους κατὰ τὸν

(1) Πρωιστ. II', 25.

ἀρχαῖον τρόπον» ψάλλοντες. Ἐν δὲ τοῖς τροπαρίοις τούτοις εἰσι, πλὴν τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν Εἰρημῶν, τὰ Στιχηρὰ Προσόμοια, οἷα τὰ ὁμοίόστροφα τῶν παλαιῶν λυρικῶν, καὶ τὰ Αὐτόμελα καὶ ἰδιομελῆ, τὰ Ἀπόστιχα, ἴσως καὶ τὰ Ἀπολυτίκια, οἷα τὰ ἀρχαῖα ἀπολελυμένα καὶ ἀνομοιοστιχα, καὶ τὰ Τριαδικὰ, οὕτω καλούμενα καὶ διότι μὲν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα ψάλλονται, ἀλλὰ καὶ διότι ἀνά τρία εἰς ἓνα ἦχον ἀνήκουσιν, οἷοι οἱ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ ὄρθρου Τριαδικοὶ ὕμνοι, «Σωματικαῖς μορφώσεσι κτλ.», διατηρήσαντα δὲ τό τε ὄνομα καὶ τὴν διάταξιν ἐκ τῶν ἀρχαίων τριαδικῶν, τῶν κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερῶν λεγομένων, περὶ ὧν φησὶν ὁ Ἡφαιστίων (1) ὅτι «τὰς περικοπὰς ὁμοίας ἀλλήλων ἔχει, τὰς δ' ἐν ταῖς περικοπαῖς περιόδους ἀνομοίας· καλεῖται δὲ τὰ μὲν δυαδικὰ, ὅσα δύο ἐν τῇ περικοπῇ περιόδους ἔχει, τὰ δὲ τριαδικὰ, ὅσα τρεῖς».

Καὶ ἐν τοῖς τροπαρίοις λοιπὸν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις τρόποις, ἡ προσωδικὴ ὑφὴ ἦν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐθαίρετος, ἐκ τοῦ ἤχου ἐξαρτωμένη, ἓνα μὲν ἔχουσα γενικὸν ρυθμὸν, ἐν τοῖς πλείστοις ὅμως οὐχὶ ἠναγκασμένως δι' ὅλου τοῦ ἄσματος παρακολουθούμενον, κατὰ τοῦ ἤχου δὲ τούτου τὰς καμπὰς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις διαποικιλλομένη δι' ἄλλων κατὰ σχέσιν ἢ κατ' ἀντιπάθειαν μέτρων, ὥστε, ὡς τὰ χορικά καὶ λυρικά, οὕτω καὶ τὰ τροπάρια, μᾶλλον πεζὸν λόγον ἔρρυθμον ἀπετέλουν ἢ στίχους, καὶ οὕτω συνήθως γράφονται, ἀντιστοιχούντων μὲν ἐν τοῖς προσομοίοις μέτρων πρὸς μέτρα, οὐχὶ ὅμως καὶ περικοπῆς πρὸς περικοπὴν ἀκριβῶς, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐν στίχοις. Καὶ ἐν αὐτοῖς δ' ἐπίσης ἀπαντῶνται ἐνίοτε συλλαβαὶ τινες μὴ αὐστηρῶς ἀνταποκρινόμεναι, διότι εἰσὶ μακραὶ ἢ βραχεῖαι (τετονισμέναι ἢ ἀτόνιστοι) ἐν χώραις καθ' ἃς τὰ προσόμοια αὐτῶν ἔχουσι τ' ἀνάπαλιν· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα διορθοῦνται ὑπὸ τοῦ μέλους. Τοῦτο δὲ δυνάμεθα νᾶ εἴπωμεν οὐχὶ ἐξ εἰκασίας, ὡς ἐπὶ

(1) Περὶ ποιημ. Γ', 64.

τῶν ἀρχαίων λυρικῶν ἐπῶν, ἀλλὰ μετὰ βεβαιότητος, διότι αὐτῶν γνωρίζομεν ἐντελῶς τὰ μέλη. Προσθετέα δ' ὡς πρὸς τὰ τροπάρια καὶ ἡ παρατήρησις, ὅτι, ὡς πρὸς τ' ἀρχαιότερα μάλιστα, ἐπὶ χασμωδίας καὶ συμπτώσεως δύο φωνηέντων γίνεται συνίησις διὰ τῆς μουσικῆς, ὅπερ ἐγένετο προφανῶς καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ποιήσει.

Ἄλλ' ἡ σχέσις καὶ ὁμοιότης αὕτη τῆς μετρικῆς διαθέσεως τῶν ἀρχαίων ᾠδῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, τῇ διαφορᾷ τῆς μεταπτώσεως τῶν μακρῶν εἰς τὰς τετονισμένας συλλαβάς, θέλει προδηλότερον καταδειχθῆ διὰ τῆς ἀναλύσεως δειγμάτων τινῶν ἐξ ἑκατέρων.

1) Ὁ πρῶτος χορὸς τῶν Νεφελῶν («Ἀέναοι Νεφέλαι», στίχ. 275 ἐπ.) βαίνει κατὰ μέτρον δακτυλικὸν μετὰ σπονδείων· ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος στίχος εἶναι δίμετρος ὑπερκατάληκτος, μετ' αὐτὸν δ' ἔπεται ἐξάμετρος ἠρωϊκός, εἶτα τετράμετρος, μετ' αὐτὸν ἐξάμετρος ἀκατάληκτος, εἶτα τέσσαρες τετράμετροι, εἶτα πεντάμετρος καταληκτικός, ἥτοι μετὰ τὸν ἠρωϊκὸν, τριάκοντα δάκτυλοι, καὶ μετ' αὐτοὺς εἰς τροχαιῶς, μετὰ ταῦτα εἰς δάκτυλος καὶ τροχαικὴ διποδία, εἶτα δύο τετράμετροι, ἥτοι ὀκτὼ δάκτυλοι, καὶ ὁ τελευταῖος στίχος σύγκειται ἐκ διμέτρου ἀναπαιστικοῦ ἀκαταλήκτου. Ὁ ὅλος χορὸς ἄρα ὡς βάσιν ἔχει τὸ σπονδειο-δακτυλικὸν μέτρον, διαποικίλλει ὅμως ἐλαφρῶς αὐτὸ διὰ παρενθέσεως κατὰ σχέσιν μὲν τροχαιῶν, κατ' ἀντιπάθειαν δὲ ἀναπαιστων.

2) Τὸ ἐγκώμιον δ' ψάλλει ὁ Στρεψιάδης εἰς ἑαυτὸν (στ. 4185 ἐπ.) βάσιν κυρίως ἔχει τὸν κρητικὸν (- υ -), ἀλλὰ διατέμνει αὐτὸν διὰ μακρᾶς συλλαβῆς, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν στίχων β', γ', δ', ε', ζ', καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στίχου, ε', ἢ παρεμβάλλει βραχεῖαν, ὡς ἐν τῷ μέσῳ τῶν στίχων ζ' καὶ η', μεταβάλλουσαν τὸν κρητικὸν εἰς ἰαμβικὴν διποδίαν, καὶ προσέτι ἄρχεται ἀπὸ ἀναπαιστικῆς διποδίας ὑπερκαταλήκτου (στ. α.).

3) Ἐν ταῖς Ὀρμισι, τὸ ἄσμα τοῦ Ἐποπος (στ. 229, ἐπ.)

σύγκειται ἐξ ἰάμβων καὶ τροχαίων, ἀναμειγμένων μετὰ δακτύλων καὶ ἀναπαίστων, οἵτινες ἐνίοτε, διὰ παρενθέσεως μακρῶν, βαρύνονται εἰς ἰωνικούς ἀπ' ἐλάσσονος, αἱ δὲ μακρᾶι πάντων τῶν ποδῶν συνεχῶς ἀναλύονται πρὸς μίμησιν τῶν συχῶν λαρυγισμῶν τοῦ πτηνοῦ.

4) Ὁ δὲ χορὸς τῆς Εἰρήνης (στ. 755 ἐπ.) ἔχει ἐπίσης δακτύλους ἢ τροχαίους, οἵτινες διὰ προσθήκης μιᾶς μακρᾶς ἢ μιᾶς βραχείας συλλαβῆς μεταπίπτουσιν εἰς ἀναπαίστους ἢ εἰς ἰάμβους παντοίως συμπλεκομένους.

Ἄν δὲ καὶ Πινδαρικήν τινα ᾠδὴν ἐξετάσωμεν, τὴν πρώτην τῶν Ὀλυμπίων ἐν παραδείγματι, ὁ τύπος αὐτῆς ἐστί:

Στρ. - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 5 - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 10 - - - - -
 Ἐπὼδ. - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 - - - - -
 15 - - - - -
 - - - - -
 - - - - -

Ἄρχεται λοιπὸν ἡ στροφή ἀπὸ ἀντισπάστου, ἢ, ὡς ἐδυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν σήμερον, ἐλαφρᾶς τροχαϊκῆς διποδίας, ἥτοι ἰάμβου (ἀντὶ σπονδείου) καὶ τροχαίου· ἔπεται ἰαμβικὴ διποδία, καὶ ἔπειτα τροχαϊκὴ, καὶ πάλιν ἰαμβικὴ καταληκτικὴ (ἀμφίβραχυς). — Ὁ δεύτερος στίχος ἔχει παίωνα τέταρτον καὶ ἰάμβον, ἢ μᾶλλον τροχαϊκὴν διποδίαν μετ' ἀναλελυμένης τῆς πρώτης μακρᾶς, ὑπερκατάληκτον, ἢ μετὰ προσθήκης μακρᾶς, καὶ ἕτερον τροχαῖον,

μετ' αὐτὸν δὲ τρεῖς ἀμφιβράχεις.—'Ο τρίτος εἶναι τροχαϊκὸς δίμετρος καταληκτικός· ὁμοίως καὶ ὁ πέμπτος· ὁ δὲ τέταρτος βραχυκατάληκτος, ἐκτείνων τὸν δεύτερον πόδα εἰς δάκτυλον.—'Ο ἕκτος ἄρχεται ἀπὸ τροχαϊκοῦ τετραμέτρου βραχυκαταλήκτου ἔχοντος τὴν μακρὰν τοῦ τρίτου ποδὸς ἀναλελυμένην, μεθ' ὃν ἴαμβος, καὶ τέλος κῶλον μονόμετρον τροχαϊκὸν ὑπερκατάληκτον.—'Ο ἕβδομος ὁμοίως ἄρχεται ἀπὸ τριμέτρου τροχαϊκοῦ βραχυκαταλήκτου, μεθ' ὃν ἴαμβος, καὶ εἶτα κῶλον μονομέτρου τροχαϊκοῦ καταληκτικοῦ (κρητικός).—'Ο ὄγδοος εἶναι τρίμετρος ἰαμβικός ἔχων τὰς μακρὰς τῆς πρώτης διποδίας ἀναλελυμένας.—'Ο ἔννατος ἄρχεται ἀπὸ ἰάμβου, ἔπεται διποδία τροχαϊκή, καὶ εἶτα ἀνάπαιστος.—'Ομοῖος εἶναι ὁ δέκατος, ἐκτὸς ὅτι οἱ τροχαῖοι εἰσὶ τρεῖς ἀντὶ δύο.—'Ο δ' ἑνδέκατος ὁμοίως ἀπὸ ἰάμβου ἀρχόμενος, ἔχει μετ' αὐτὸν δίμετρον τροχαϊκὸν καταληκτικὸν, οὗ τὴν πρώτην μακρὰν ἀναλελυμένην.

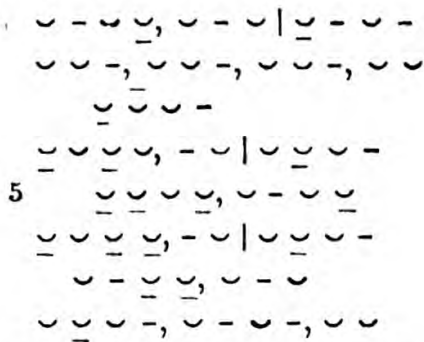
'Η ἐπωδὸς ἄρχεται ὁμοίως ἐξ ἀντισπάστου, ἥτοι ἰάμβου, μεθ' ὃν τροχαῖος (τὴν μακρὰν ἔχων ἀναλελυμένην) ἢ μᾶλλον τροχαϊκὴ διποδία ὑπερκατάληκτος, εἶτα αὔθις τροχαῖος καὶ ἰαμβικὴ διποδία, καὶ πάλιν τροχαϊκὴ διποδία ὑπερκατάληκτος.—'Ο δεύτερος στίχος ἔχει τρεῖς ἀντισπάστους (τοῦ τρίτου ἢ ἁ μακρὰ, ἀναλελυμένη) καὶ συλλαβὴν.—'Ο τρίτος ἔχει δύο τροχαϊκὰς διποδίας, ἓνα ἀντίσπαστον καὶ συλλαβὴν.—'Ο τέταρτος, ἀντίσπαστον καὶ συλλαβὴν, χορίαμβον, ἰαμβικὴν διποδίαν, ἀνάπαιστον καὶ συλλαβὴν.—'Ο πέμπτος, ἀνάπαιστον, ἴαμβον καὶ ἀνάπαιστον, καὶ τροχαϊκὴν διποδίαν ὑπερκατάληκτον.—'Ο ἕκτος ἄρχεται ἀπὸ Ἴωνικοῦ ἀπὸ μείζονος, μεθ' ὃν ἔπονται δύο κρητικοὶ καὶ συλλαβὴ, καὶ πάλιν τρεῖς κρητικοὶ (τοῦ πρώτου ἔχοντος ἀναλελυμένην τὴν πρώτην μακρὰν).—'Ο δ' ἕβδομος ἔχει ὡς ὁ τέταρτος ἀντίσπαστον καὶ συλλαβὴν, χορίαμβον καὶ ἴαμβον, εἶτα δὲ, ἀντὶ ἰάμβου, ἀναπαίστου καὶ συλλαβῆς, ἢ δύο κρητικῶν, ἔχει χορίαμβον καὶ κρητικόν.

'Εκ τούτων εἶναι πρόδηλον, ὅτι ὅλη ἡ ὑφή τῆς ᾠδῆς εἶναι ἐκ

τροχαίων και ἰάμβων, ἐνίοτε ἐκτεινομένων εἰς ἀναπαίστους, και ἄλλοτε μὲν τῶν μακρῶν ἀναλυομένων, ἄλλοτε δὲ διατεμνομένης διὰ συλλαβῶν τῆς τῶν ποδῶν συνεχείας.

Μεταβῶμεν δὲ ἤδη εἰς τὴν ἀνάλυσιν τινῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἄσμάτων, ὡς μακράς, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, σημειοῦντες τὰς τετονισμένας αὐτῶν συλλαβάς, ὡς βραχείας δὲ τὰς ἀτονίστους.

1) Ἐν τῷ μεγάλῳ παρακλητικῷ κανόνι, τὰ τροπάρια τὰ ἀρχόμενα «Πρὸς τίνα καταρύγω», ἔχουσιν, ἀλλήλοις παραβαλλόμενα, τὸν κοινὸν τύπον

Σήκνεται ἐπομένως ἐξ ἰάμβων και τροχαίων μετ' ἀναπαίστων, ἔχοντα τὸν ἄ στίχον δίμετρον ἰαμβικὸν καταληκτικὸν, και ἰαμβικὴν διποδίαν — τὸν β' δίμετρον ἀναπαιστικὸν, καταληκτικὸν εἰς συλλαβὴν — τὸν γ' διποδίαν ἰαμβικὴν — τὸν δ' και ζ' δίμετρον τροχαϊκὸν βραχυκατάληκτον, και διποδίαν ἰαμβικὴν — τὸν ε. δίμετρον ἰαμβικὸν ἀκατάληκτον, και τὸν ζ. και η. καταληκτικόν — τὸν θ' τρίμετρον ἰαμβικὸν βραχυκατάληκτον.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι αἱ ἰαμβικαὶ και τροχαϊκαὶ διποδία δὲν εἶναι καθαρὰ, ὡς σπανίως ταιαῦται ἀπαντῶνται και παρὰ τοῖς ἀρχαίοις και παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ὡς τὸ πάλαι μετὰ σπονδείων συντιθέμεναι ἐλάμβανον μορφήν ἐπιτίτων (αἱ ἰαμβικαὶ ἄ και γ', αἱ τροχαϊκαὶ β' και δ'), οὕτως ἤδη μετὰ πυρρίχιων συνδυαζόμεναι, λαμβάνουσι μορφήν παιῶνων (αἱ ἰαμβικαὶ β' και δ', αἱ τροχαϊκαὶ ἄ και γ'). Οὕτως, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου στίχου,

ἐν ᾧ ἐκ τῶν τεσσάρων κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον γεγραμμένων τροπαρίων τὰ τρία ἔχουσιν ἱαμβον καὶ πυρρίχιον, ἢ παίωνα δευτέρον, (- - - -), τὸ τέταρτον ἔχει καθαρὰν ἱαμβικὴν διποδίαν (- - - -, τὴν δέησιρ-μου)· ὁμοίως καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ὀγδόου στίχου, ἔχει τὸ β' καὶ γ' τροπάριον παίωνα β' ἐν ᾧ τὸ δ' ἱαμβικὴν διποδίαν (εἰ νεύσης ἔ-τι), τὸ δὲ α', καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐβδόμου στίχου, ἀντίσπαστον, (- - - - εἰς σέμωρη), διότι, ὡς εἴχομεν εἰπεῖ, ἐνίοτε εἰς τῆς διποδίας τὴν μίαν χώραν τίθεται καὶ ὁ ἀντίθετος ποῦς. Ὅμοίως εἰς τὸν τρίτον στίχον ἔχουσι τὰ τρία τελευταῖα τροπάρια παίωνα δ', ἥτοι πυρρίχιον καὶ ἱαμβον (- - - -), ἐν ᾧ τὸ α', χοριάμβον, ἥτοι τροχαῖον καὶ ἱαμβον (- - - -, ποῦ πορευθῶ ;) Καὶ τοῦ πέμπτου στίχου ἡ ἀρχὴ εἶναι παίων δ' ἐν τῷ β' καὶ δ' τροπαρίῳ, χοριάμβος δ' ἐν τῷ α', ἐν δὲ τῷ γ' προκελευσματικὸς, ἐκ δύο πυρρίχιων συγκείμενος, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐνίοτε τῇ ἱαμβικῇ διποδίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν, διορθούμενον εὐκόλως ὑπὸ τῆς φωνῆς ἐν τῷ ἄσματι.— Ὅμοίως ὁ δεύτερος στίχος ἄρχεται ἐν μὲν τῷ α' τροπαρίῳ ἀπὸ τροχαϊκῆς διποδίας (- - - -, ποῦ προσδράμω), ἐν δὲ τῷ β' καὶ γ' ἀπὸ παίωνος γ' (πυρρίχιου καὶ τροχαίου - - - -), καὶ ἐν τῷ δ' ἀπὸ Ἰωνικοῦ ἀπ' ἐλάσσονος (πυρρίχιου καὶ σπονδείου, - - - -, καὶ κλαυθμὸν μή). Ὁ δ' ἕκτος στίχος ἄρχεται ἐν τῷ α' καὶ γ' τροπαρίῳ ἀπὸ παίωνος πρώτου (τροχαίου καὶ πυρρίχιου - - - -), ἐν τῷ β' ἀπὸ προκελευσματικοῦ (δύο πυρρίχιων), καὶ ἐν τῷ δ' ἀπὸ χοριάμβου (τροχαίου καὶ ἱάμβου).

2) Τὸ τροπάριον « Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται », ψαλλόμενον κατ' ἤχον πλάγιον δ', ἔχει τὸν ἐπόμενον τύπον·

- - , - - - - , - - -
 - - - , - - - -
 - - - , - - - - , - -
 - - - , - - - - , -
 5 - - , - - - - , -
 - - - , - - - - , -
 - - - - , - -
 - - - - , - - - -

10 υ υ -, υ υ - υ, υ υ υ -
 υ υ, υ υ - υ, - υ υ -
 υ -, υ - υ υ, - υ υ
 - υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ υ, -
 υ - υ, υ υ - υ, υ -, υ υ υ -

Ἐν τούτῳ τῷ τύπῳ ἐπικρατοῦσιν ἐλαφραὶ ἰαμβικαὶ διποδίαί, ἔχουσαι πυρρίχιον ἀντὶ σπονδείου, ὑπὸ σχῆμα παιώνων δ', καὶ διατεμνόμεναι ἐνίοτε μὲν διὰ συλλαβῶν, ὡς καταλήξεων τῶν στίχων (στ. 3-6), ἄλλοτε δὲ δι' ἀναπαίστων ὡς ἐπαρχῶν, ἢ διὰ τροχαίων, καὶ τροχαϊκῶν ἐλαφρῶν διποδιῶν, καὶ διὰ δακτύλων.

3) Ἐν τῇ Ἀκολουθίᾳ τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου, τὰ ἀπόστιχα προσόμοια, τὰ ἀρχόμενα «Τῶν οὐρανίων ἀψίδων...», ψαλλόμενα δὲ κατ' ἦχον ἁ, ἔχουσι τὸν ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως αὐτῶν ἐξαγόμενον γενικὸν τύπον:

 υ υ υ -, υ υ - υ
 υ υ υ -, υ υ -
 υ υ υ -, υ υ -
 υ υ -, υ υ - υ
 5 υ - υ - υ, υ - υ
 υ - υ - υ -
 υ υ -, υ υ -, υ υ
 - υ υ, - υ υ, - υ - υ, - υ
 υ υ - υ, υ υ - υ, υ -

Καὶ ἐν τούτῳ ἐπίσης ἐπικρατεῖ ἡ ἰαμβικὴ διποδία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλαφρὰ (παίων δ'), μετὰ τροχαίων, ἀναπαίστων καὶ δακτύλων.

4) Τοῦ Ἄξιόν ἐστιν ὁ τύπος εἶναι:

- υ - υ, - υ, υ υ -
 υ υ -, υ υ, υ υ υ - υ
 - υ υ υ, - υ υ υ, υ υ - υ υ
 υ υ -, υ υ -, υ
 υ υ υ υ, - υ, υ υ υ -
 υ υ υ υ, - υ, υ υ - υ, υ υ υ -
 υ υ υ υ, - υ, υ - - υ, υ - υ
 υ - υ υ, υ - υ, - υ υ - υ υ

Ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ, ἐν ᾧ αὐθις ἐπικρατοῦσιν οἱ ἰαμβοὶ καὶ οἱ τροχαῖοι μετὰ τινῶν ἀναπαίστων ἀναμιξ, ἐσημειώθησαν ὡς δίχρονοι ἢ ἀμφίβολοι ὅσαι συλλαβαὶ, βραχεῖαι καθ' ἑαυτὰς καὶ ἀτόνιστοι, τονίζονται καὶ μηκύνονται ψαλλόμεναι.

Ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως ἄρα τῶν τύπων τούτων πρὸς τοὺς τῶν ἀρχαίων λυρικῶν ᾠδῶν καὶ τῶν χορικῶν ᾄσματων, οὐδεμίαν δύναται νὰ μείνη ἀμφιβολία, ὅτι ἡ μετρικὴ αὐτῶν διασκευὴ εἶναι ἐντελῶς ἢ αὐτῇ, ἐπὶ μόνῃ τῇ εἰς τὴν γλῶσσαν ἐμφύτῳ διαφορᾷ, ὅτι ἄλλοτε μὲν ἦσαν συνεχέστεραι αἱ μακρὰ, νῦν δ' ἐπικρατοῦσιν αἱ βραχεῖαι. Ἐπίσης δὲ βέβαιον μοι φαίνεται ὅτι ἡ μουσικὴ διώρθου καὶ τῶν μὲν ὡς διορθοῖ καὶ τῶν δὲ τὴν κατάχρησιν, ἄλλοτε μὲν τὰς σπονδιακὰς διποδίας, τοὺς ἐπιτρίτους καὶ τοὺς ἰωνικοὺς, νῦν δὲ τοὺς προκελευσματικοὺς καὶ τοὺς παίωνας, καὶ ἐνίοτε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀντισπάστους καὶ χοριάμβους, τοὺς τε ἀρχαίους καὶ τοὺς νέους, εἰς ἐρρυθμοὺς ἰαμβικὰς ἢ τροχαϊκὰς διποδίας ἐπανορθοῦσα, καὶ προσέτι ἐκ τῶν ἀρχαίων μολοσσῶν καὶ ἐκ τῶν νέων τριβράχων καὶ ἐκ τῶν τότε καὶ νῦν βακχίων, δακτύλους ἢ ἀναπαίστους ἀποτελοῦσα.

Ἡ τοιαύτη πρὸς τὸ μέτρον σχέσις τῆς μουσικῆς, ἣτις βοηθεῖ καὶ συμπληροῖ τὴν προσῳδίαν χωρὶς νὰ τὴν διαστρέφῃ, εἶναι προφανεστάτη καὶ γενικὴ εἰς πᾶσαν μουσικὴν καὶ εἰς πᾶσαν προσῳδίαν. Ὅστις προσέξῃ, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἄδεται τὸ δημοτικὸν ᾄσμα «Ὁ Ὀλυμπος κ' ὁ Κίσσαβος», θέλει πεισθῆ ὅτι ἡ μουσικὴ μηκύνει ἐν τῇ πρώτῃ διποδίᾳ τὴν βραχεῖαν συλλαβὴν *πος*, καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ τὴν συλλαβὴν *βος*· καὶ εἰς τὸ παρατόνωσιν συντεταγμένον ἡμίστιχον τοῦ αὐτοῦ ᾄσματος

«κάθε βρῦσι καὶ κλέφτης»

βραχύνει μὲν τὴν συλλαβὴν *βρῦ*, μηκύνει δὲ τὴν συλλαβὴν *σι*, καὶ προφέρει ἄδουσα *βρυσί*. Ἄλλοτε ἡ μουσικὴ σύνθεσις διατέμνει τὴν μονοτονίαν τῆς προσῳδικῆς, μηκύνουσα ἢ βραχύνουσα ἄλλας συλλαβὰς ἢ ἐκείνας ἃς αὕτη ἀπαιτεῖ, καὶ οὕτω τὴν

ιαμβικὴν διποδίαν μεταβάλλουσα εἰς χορίαμβον, τὴν τροχαϊκὴν εἰς ἀντίσπαστον κλ. Ὡς π. χ. ἐν τῷ ἄσματι

«Μαύρ' εἶν' ἡ νύκτα ἔς τὰ βουνά,»

ἡ μουσικὴ τὰττει χορίαμβον οὐ μόνον κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου στίχου, ὅπου τοιοῦτον συνέπεσε νὰ τάξῃ καὶ ἡ προσωδία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τέταρτον

«Ὁ κλέφτης ξεσπαθώνει,»

μηνύουσα τὸ *Ο*. Ὅταν λοιπὸν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ συνέταττον τοὺς μουσικοὺς ἤχους ὁμοῦ μετὰ τῶν στίχων οἵτινες ἔμελλον νὰ ἄδωνται πρὸς αὐτοὺς, προφανῆς εἶναι ὁ λόγος τῆς ἀπὸ τῶν τακτικῶν μέτρων φαινομένης ἐνίοτε ἀπομακρύνσεως αὐτῶν, καὶ τῆς χρήσεως πολλάκις ποδῶν, οἵτινες εἰς τὴν ἀπλήν ἀνάγνωσιν δὲν φαίνονται εὐηχοὶ καὶ ἀρμονικοὶ, ὡς καὶ συλλαβῶν ἢ μέτρων, ὧν τὰ ὀνόματα βάσεις καὶ ἐπαρχαὶ καὶ ἀνακρούσεις καὶ καταλήξεις, δὲν ἀρκοῦσιν ὅπως ἐξηγήσωσι τὸν ἀρμονικὸν αὐτῶν λόγον.

Κατὰ ταύτας λοιπὸν τὰς ἀρχάς, καὶ μετ' ἐπιφυλάξεων ὡς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἀδείας τοῦ ἄσματος, μᾶς φαίνεται ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ βάσεις τῆς καθ' ἡμᾶς μετρικῆς οὐδὲ ὅπως διαφέρουσι τῶν βάσεων τὰς ἀρχαίας, καὶ τούτου πρακτικὴν ἀπόδειξιν ἐπροσπάθησα νὰ δώσω διὰ τῆς μεταφράσεως τῶν τεσσάρων ἐπομένων δραμάτων.

Ἄν δὲ τὰ ἀνωτέρω ἐξετασθέντα μετρικὰ παραδείγματα ἐλήφθησαν ἐκ τῶν τριῶν ἐν τῷ παρόντι τόμῳ περιεχομένων κωμωδιῶν, οὐδὲν δ' ἐκ τῆς τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους, ἢ παράλειψις αὕτη δὲν ἐγένετο τυχαίως καὶ ἄνευ σκοποῦ. Ἡ Ἀντιγόνη, ὡς γνωστὸν, διδάσκεται ἤδη ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐπὶ τῶν ἐπισημοτέρων θεάτρων τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ περίδοξος μουσικοδιδάσκαλος Μενδελσῶν Βαρτόλδης ἐμελοποίησε τοὺς χεροὺς αὐτῆς. Ἄν δ' ἐπιτρέπῃται νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς ποτε θέλομεν γίνεαι μέτοχοι τῆς εὐγενοῦς ἀπολαύσεως εἰς ἣν πρὸ παντὸς δικαιοῦμεθα καὶ ἐνδια-

φερόμεθα, τοῦτο διὰ μεταφράσεως μόνον ἔσται ἡμῖν ἐφικτόν· διότι πρῶτον μὲν οὐ μόνον τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς λογιωτέροις τῶν ἀκροατῶν, δυσχερὴς ἔσται ἢ ἄνευ μελέτης καὶ βοηθημάτων ἐντελής ἐκ τοῦ προχείρου κατάληψις τοῦ ἀρχαίου κειμένου ἀπὸ σκηνῆς ἀπαγγελλομένου· δεύτερον δὲ, ἡ τῶν ἀρχαίων στίχων ἀρμονία, ὡς παρ' ἡμῖν προφέρονται σήμερον, ἐντελῶς καταστρέφεται, καὶ τὸ ἀριστούργημα τῆς ἀρχαίας δραματικῆς θέλει ἡχεῖ εἰς τὴν ἀκοὴν πεζῶς, καὶ ὡς γεγυμνωμένον τοῦ χαριστάτου αὐτοῦ ρυθμικοῦ κοσμήματος· οὐδὲ δυνάμεθα ἄλλως καταληπτὴν νὰ καταστήσωμεν τὴν τοῦ πρωτοτύπου ἀρμονίαν, ἐκτὸς ἂν ἀποφασίσωμεν νὰ προφέρωμεν πάσας τὰς λέξεις παρατόνως, κατὰ τρόπον γελοῖον καὶ ἀνυπόφορον· τρίτον δὲ καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ Μενδελσῶνος μουσικὴ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀχρηστος καὶ ἀνεφάρμοστος θὰ ἔμενε διὰ τὴν ἡμετέραν σκηνὴν, ὡς συνταχθεῖσα ἐπὶ τῆς προσωδίας τῶν ἀρχαίων στίχων, ἥτις, ὡς εἶπομεν, δὲν δύναται παρ' ἡμῖν νὰ ἐννοηθῇ εἰμὴ διὰ τῆς τῶν τάνων μεταθέσεως.

Ὁ Μενδελσῶν ὅμως συνέθηκε τὴν μουσικὴν του οὐχὶ ἀκριβέστατα ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων ᾠδῶν, ὧν ἡ μετρικὴ διασκευὴ εἶναι ἐνίοτε σκοτεινὴ καὶ ἀμφισβητουμένη, ἀλλ' ἐπὶ Γερμανικῆς μεταφράσεως αὐτῶν, μιμηθείσης ὅσον ἔνεστιν αὐτῶν τὸν ρυθμόν. Ὅπως λοιπὸν ἡ μουσικὴ αὐτοῦ χρησιμεύη καὶ παρ' ἡμῖν, ἦτον ἀνάγκη ν' ἀκολουθήσῃ ἡ ἡμετέρα μετάφρασις ἀκριβέστερον τὸν ρυθμόν τῆς Γερμανικῆς μεταφράσεως, ἥτις μᾶλλον ἢ τὸ ἐλληνικὸν πρῶτότυπον ἐχρησίμευσεν ὡς βᾶσις τῆς μελοποιίας. Ὅσον μικραὶ καὶ ἂν ᾦναι καθ' ἑαυτὰς αἱ διαφοραὶ, ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχουσι, δὲν ἐνόμισα κατάλληλον νὰ προτείνω αὐτὰς μεταξὺ τῶν παραδειγμάτων.

Ἐπὶ τῇ εὐκταίᾳ δ' ὑποθέσει ὅτι παρ' ἡμῖν θέλει ποτὲ καὶ αὐθις ἀναβιώσει τὸ ἐλληνικὸν θέατρον, καὶ ὅτι θέλει ἐνίοτε τιμᾶσθαι καὶ διὰ παραστάσεως τῶν προπατορικῶν ἀριστουργημάτων, ὅτι δ' ἰδίως θέλει διδαχθῆ καὶ παρ' ἡμῖν ποτὲ ἢ τραγω-

διά τῆς Ἀντιγόνης, εἰς ἣν ὁ εὐκλεῆς τῆς Γερμανίας μελοποιὸς ἀπέδωκε τὴν μουσικὴν τῆς ζωῆν, δὲν νομίζω ἄπο σκοποῦ νὰ περατώσω τὸ μακρὸν τοῦτο προοίμιον δι' ὀλίγων τινῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραστάσεως τοῦ δράματος τούτου παρατηρήσεων.

Εὐκταιότατον ἤθελεν εἶσθαι ἂν ἡ μετάφρασις αὕτη, καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη, τὰ ἐρείπια ταῦτα τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας, παριστῶντο ἐντὸς τινος τῶν ἐρειπίων τῶν ἀρχαίων θεάτρων, τῶν σωζομένων καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἐντὸς ἴσως τοῦ ἀρτιωτάτου πάντων, τοῦ ἐν Ἀθήναις Θεάτρου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. Ἄν δὲ τοῦτο ἄποβαίνῃ ἀδύνατον, πρέπει τὸ θέατρον νὰ διασκευάζεται μέχρι τινὸς κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον, συνδεομένης διὰ διὰ δύο ἐκατέρωθεν κλιμακίδων τῆς σκηνῆς μετὰ τῆς πλατείας, ἥτις θέλει χρησιμεύει οὐχὶ διὰ τοὺς θεατὰς, ἀλλ' ὡς ἡ ἀρχαία ὀρχήστρα διὰ τὸν χορὸν, ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τὴν *Θυμέλην*, ἥτοι βωμὸν τετράγωνον, ἐπὶ τριῶν βαθμίδων ὑψούμενον, ἐκατέρωθεν δὲ ἀνὰ μίαν εἴσοδον.

Ἄπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὸ δράμα τοῦτο ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς παρίσταται θέσεως, πλατείας τινὸς ἐν Θήβαις, ἐμπρὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κρέοντος. Κατὰ βάθος δὲ καὶ πλαγίως αὐτῆς, κατὰ τε τὸ μετασκήνιον καὶ τὰ παρασκήνια, ἐκτείνονται αἱ τῶν ἀνακτόρων στοαὶ, οὐχὶ ἐκ γραπτῶν, ἀλλ' ἐξ ἀληθῶν, ξυλίνων ἢ ἄλλως κτιστῶν κίωνων συγκείμεναι, μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνηκόντων ἀρχιτεκτονικῶν κοσμημάτων, καὶ τρεῖς πύλαι ἀνοίγονται ὀπίσω τῆς κατὰ βάθος στοᾶς. Ἄν ὑπῆρχεν εἰσέτι ἀρχαῖόν τι θέατρον, διατηροῦν πάντα αὐτοῦ τὸν ἐσωτερικὸν ἀρχιτεκτονικὸν κόσμον τοῦ μετασκηρίου, τοὺς κίονας αὐτοῦ καὶ τὰ ἀγάλματα, ἄλλης σκηνικῆς διακοσμῆσεως οὐδεμία ἦν ἀνάγκη· τούτου δὲ μὴ ὄντος, πρέπει τὸ ὀπίσω καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς σκηνῆς νὰ ἔχη γραπτὸν παραπέτασμα.

Ὅταν δ' ἄρχηται τὸ δράμα, ἡ αὐλαία δὲν αἴρεται, ὡς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ διὰ τινος μηχανήματος καταβιβάζεται καὶ κρύπτεται ὑπὸ τὴν σκηνὴν, ἐπ' αὐτῆς δὲ εἰσὶν ἤδη ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ

Ἰσμήνη, αἵτινες συνδιαλεγόμεναι προχωροῦσι πρὸς τὸ προσκήνιον, ὑποβοηθούμεναι ὑπὸ ὑποβολέως, κρυπτομένου ἐν τοῖς παρασκηνίοις.

Κατὰ δὲ τὸ τέλος τῆς πρώτης σκηνῆς, (σ. 7.), ἐν ᾧ αἱ δύο ἀδελφαὶ ἀπέρχονται, ὁ χορὸς, συγκείμενος ἐξ ἔνδεκα γερόντων Θεβαίων, προκύπτει ἐκ τῆς δεξιᾶς (ὡς πρὸς τὴν σκηνὴν) εἰσόδου τῆς ὀρχήστρας, προηγουμένων μουσικῶν, οἵτινες καταλαμβάνουσι θέσεις ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς θυμέλης. Εἰς ταύτας δ' ἀναβαίνει καὶ ὁ Ἡγεμὼν τοῦ χοροῦ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένος, διευθύνει αὐτοῦ τὰς κινήσεις διὰ τε τῆς χειρὸς καὶ τοῦ νεύματος· οἱ δὲ χορευταὶ προβαίνουνσι κατὰ στίχον ἐμμέτρως καὶ ὑπορχηστικῶς βηματίζοντες, καὶ ἅμα προκύψωσιν εἰς ὄψιν τῶν θεατῶν, ὁ πρῶτος ἡμίχορος, ἦτοι οἱ πέντε προπορευόμενοι χορευταὶ, ἄρχονται τοῦ ἄσματος, καὶ καταλαμβάνουσι θέσιν παραλλήλως τῇ περιφερείᾳ τῆς ὀρχήστρας, παρὰ τὴν πάροδον δι' ἧς εἰσῆλθον· ἐξακολουθοῦσι δὲ ἄδοντες, ἐν ᾧ ὁ δεύτερος ἡμίχορος, ὀπίσω αὐτῶν διερχόμενος, καταλαμβάνει τὸ ἄλλο τῆς ὀρχήστρας πέρασ, καὶ ἀμφοτέρω οἱ ἡμίχοροι ἵστανται πρὸς τὴν σκηνὴν ἀφορῶντες.

Ἀφ' οὗ δὲ παύσῃ ἄδων ὁ πρῶτος ἡμίχορος, ὁ Ἡγεμὼν ἀπ' αὐτοῦ στρέφεται πρὸς τὸν δεύτερον, καὶ διὰ τῆς χειρὸς τὸν προσκαλεῖ ν' ἀρχίσῃ τὴν ἀντιστροφὴν. Τότε δ' οὗτος, μεταξὺ ἄδων, κινεῖται δι' ὀρχηστικῶν ἐπίσης βημάτων πρὸς τ' ἀριστερά του, διέρχεται ἐμπρὸς τοῦ πρώτου ἡμιχόρου, οὗ καταλαμβάνει τὴν θέσιν, ἐν ᾧ ὁ πρῶτος, καὶ αὐτὸς ὑπορχούμενος, στρέφεται πρὸς τὰ δεξιὰ του, καὶ καταλαμβάνει τὴν ἣν ὁ δεύτερος κατέλιπε θέσιν. Ταῦτά δ' ἐπαναλαμβάνονται καὶ κατὰ τὴν δευτέραν στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν, ἐπὶ μόνῃ τῇ διαφορᾷ ὅτι ἐνταῦθα ἀμφοτέρω οἱ ἡμίχοροι ψάλλουσι συγχρόνως, καὶ ψάλλοντες ἀλλάζουσι τὰς θέσεις, κατὰ τὸ πρῶτον μάλιστα μέρος τῆς στροφῆς πρὸ τοῦ λογαοιδικοῦ ὃ ἐκφέρουσιν ἐν τῇ β'. στροφῇ ἰστάμενοι, ἐν ᾧ, ἐν τῇ ἀντιστροφῇ, τὸ μὲν ἡμισυ αὐτοῦ ἀπαγγέλει ἢ ψάλλει ὁ

Ἡγεμῶν πρὸς τὸν χορὸν ἐστραμμένους, τὸ δ' ἕτερον ἡμισυ ὅλος ὁ χορὸς, ὡς καὶ ἐν τῇ στροφῇ.

Περατουμένου δὲ τοῦ ἄσματος τοῦ χοροῦ (σ. 10), εἰσέρχεται μετὰ συνοδίας ὁ Κρέων διὰ τῆς μέσης ἢ Βασιλείας λεγομένης πύλης τοῦ μετασκηνίου, καὶ προβάς εἰς τὸ προσκῆνιον, ἀποτείνει τὸν λόγον πρὸς τὸν χορὸν. Μετὰ δὲ τὰς τελευταίας αὐτοῦ λέξεις (σ. 12), ὁ Ἡγεμῶν, ἐγκαταλιπὼν τὴν θυμέλην, ἀνέρχεται διὰ μιᾶς τῶν δύο μικρῶν κλιμάκων (τῆς δεξιᾶς τοῖς θεαταῖς) εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ἐνταῦθα διαλέγεται μετὰ τοῦ Ἄνακτος, ἀποτείνων αὐτῷ τοὺς στίχους ὅσοι τῷ χορῷ ἀποδίδονται. Ἐν ᾧ δ' εἰσέρχεται ὁ Φύλαξ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ παρασκηνίου (σ. 13.), ὁ Ἡγεμῶν, καταβάς πάλιν τῆς σκηνῆς, ἐπιστρέφει εἰς τὴν θυμέλην, ὅθεν λέγει τοὺς δύο στίχους μετὰ τὴν τοῦ Φύλακος διήγησιν (σ. 15). Ἀφ' οὗ δ' ἀπέλθωσιν ὅτε Κρέων καὶ ὁ Φύλαξ δι' ὧν εἶχον εἰσέλθει πυλῶν (σ. 17), ὁ Ἡγεμῶν, ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ διαλόγου ἀπέβλεπε πρὸς τὴν σκηνὴν, στρεφόμενος ἤδη πρὸς τὸν πρῶτον ἡμίχορον, νεύει αὐτῷ διὰ τῆς χειρὸς καὶ οὗτος ἄρχεται τῆς στροφῆς, ἐν ᾧ, ὡς προεῖρήθη, κινεῖται ὅπως ἀλλάξῃ θέσιν μετὰ τοῦ δευτέρου ἡμιχοροῦ, καὶ τοῦτο ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς στροφάς.

Ὅταν δὲ ἄρχηται τὸ λογαοιδικὸν τοῦ χοροῦ (σ. 19), φαίνονται πέραν τῆς ἀριστερᾶς (τῇ σκηνῇ) πύλης τοῦ μετασκηνίου, εἰς τὸ βάθος, φύλακες βιαίως κινούμενοι, καὶ μετὰ τὸ πέρασ τῶν λόγων τοῦ χοροῦ, εἰς ἐξ αὐτῶν εἰσέρχεται διὰ ταύτης τῆς πύλης, σύρων ἐκ τοῦ βραχίονος τὴν Ἀντιγόνην, φέρουσαν κάλπην διὰ χειρῶν. Ἀμέσως δ' εἰσέρχεται καὶ ὁ Κρέων διὰ τῆς μεσαίας πύλης. Ὅταν δὲ μετὰ ταῦτα (σ. 26) φαίνεται ἡ Ἰσμήνη, ὁ Ἡγεμῶν, ἀπὸ τῆς θυμέλης, ἀναγγέλλει τὴν ἔλευσιν αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς σκηνῆς (σ. 29), ἀπάγονται αἱ δύο νεάνιδες διὰ τῆς δεξιᾶς (τοῖς ὑποκριταῖς) πύλης τῆς σκηνῆς.

Καθ' ὅλον δὲ τὸ ἐπόμενον ἄσμα τοῦ (σ. 29), ὁ Κρέων δύναται ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὰ παρασκήνια, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν ἀ-

κατανοήτως εἰς τὴν σκηνὴν ὀλίγον πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Αἴμονος (σ. 31), ὅστις εἰσέρχεται διὰ τῆς αὐτῆς πύλης, δι' ἧς ἐξῆλθεν ἡ Ἀντιγόνη. Ὅσα δ' ἐν τῇ μεταξὺ Κρέοντος καὶ Αἴμονος σκηνῇ ἀποδίδονται τῷ χορῷ, ταῦτα λέγει ὁ Ἡγεμὼν ἀπὸ τῆς θυμέλης.

Μετὰ δὲ τὴν ἐξοδὸν τοῦ Αἴμονος διὰ τῆς μέσης πύλης (σ. 38), ὁ Ἡγεμὼν τοῦ χοροῦ ἀνέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ συνδιαλέγεται μετὰ τοῦ Κρέοντος, οὗ ἀπερχομένου, (σ. 39), ἐπαναλαμβάνει πάλιν τὴν θέσιν του ἐπὶ τῆς θυμέλης, ὅθεν διευθύνει τὸ ἄσμα καὶ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ.

Ἡ δ' Ἀντιγόνη προσάγεται πάλιν (σ. 40) δι' ἧς πύλης ἐξῆλθε, καὶ μένει ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀνταποκρινομένη μετὰ τοῦ χοροῦ, ὅστις ᾄδει ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας. Ἀπὸ τῆς θυμέλης δ' ἀπαγγέλει ὁ Ἡγεμὼν καὶ τοὺς δύο στίχους οὓς λέγει μετὰ τὸν μονόλογον τῆς Ἀντιγόνης, (σ. 46), καὶ ἐνῶ ὁ χορὸς ᾄδει ἐκ δευτέρου (σ. 46), οἱ στρατιῶται τοῦ Κρέοντος περικυκλοῦσι τὴν Ἀντιγόνην, τῇ περιβάλλουσιν ἀλύσσεις, καὶ τέλος τὴν ἀπάγουσι διὰ τῆς δεξιᾶς πύλης τῆς σκηνῆς, ἐν ᾧ ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς (σ. 48).

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν οὗτος περατοῖ τὸν λόγον του καὶ ἀπέρχεται, (σελ. 53), ὁ Ἡγεμὼν ἀνέρχεται αὖθις εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ συνδιαλέγεται μετὰ τοῦ Κρέοντος· ἐπιστρέφει δ' εἰς τὴν θυμέλην ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἀποφασίζῃ νὰ σπεύσῃ πρὸς σωτηρίαν τῆς Ἀντιγόνης. (σ. 54.)

Ὁ δ' Ἀγγελοῦς εἰσέρχεται (σ. 56) διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἢ δυτικῆς πύλης καὶ ἀποτείνεται πρὸς τὸν χορὸν, καὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπίκλησιν, ἀνέρχεται ὁ Ἡγεμὼν εἰς τὴν σκηνὴν πρὸς αὐτόν. Μετ' ὀλίγον δ' εἰσέρχεται καὶ ἡ Εὐρυδίκη ἐκ τῆς δεξιᾶς πύλης (σ. 57), καὶ καθ' ἅπασαν τὴν διήγησιν τοῦ Ἀγγέλου μένει σιωπῶσα, καὶ ἀπέρχεται χωρὶς οὐδὲ συλλαβὴν νὰ προσφέρῃ τὴν δ' ἐσωτερικὴν πάλιν ἣν ἐκφράζει ἡ φοβερὰ αὕτη σιγὴ, πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ παραστήσῃ διὰ τῆς ὑποκρίσεως ἢ ἡθοποιίας.

Ἀπέρχεται δὲ διὰ τῆς αὐτῆς πύλης (σ. 60). Ὁ δ' Ἡγεμῶν μένει καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ καταβαίνει μόνον εἰς τὴν ὀρχήστραν ὅταν καὶ ὁ Ἄγγελος ἀποφασίζῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν Εὐρυδίκην (σ. 60), καὶ ἐν ᾧ ὁ Κρέων εἰσάγει τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ του διὰ τῆς μέσης πύλης.

Ὁ δ' Ἐξάγγελος εἰσέρχεται (σ. 62) διὰ τῆς δεξιᾶς πύλης, δι' ἧς ἐξῆλθεν ἡ Εὐρυδίκη. Μετ' ὀλίγον δ' ἀνοίγεται εὐρεία ἡ πύλη αὕτη, καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ ἀνακλιντῆρος φαίνεται ἡ Εὐρυδίκη νεκρά· δύναται μάλιστα ὁ ἀνακλιντῆρ νὰ κομισθῇ καὶ ἐμπρὸς τῆς πύλης εἰς τὴν σκηνὴν ὑπὸ θεραπόντων, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀρχαίου Ἀρακυκλήματος, μηχανῆς ἣτις δὲν δύναται σήμερον καταλλήλως νὰ ἐπαναληφθῇ.

Εἰς τὸ τέλος δὲ, ἀφ' οὗ ἀπαχθῇ ὁ Κρέων (σ. 65), καὶ ἐν ᾧ ὁ χορὸς ἄδει τοὺς τρεῖς προτελευταίους στίχους του, ἀνασύρεται τὸ παραπέτασμα, καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν τελευταίων στίχων, ἀπέρχεται ὁ χορὸς ὑπορχούμενος, δι' ἧς εἰσῆλθε παρόδου.

Διὰ τῆς τοιαύτης μετρικῆς καὶ σκηνικῆς διασκευῆς τῶν ἀρχαίων δραμάτων, νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ δοθῇ σήμερον ἀμυδρά τις ἀντανάκλασις τοῦ ποιητικοῦ ἐκείνου ἡλίου, ὅστις ἔλαμπεν ἄλλοτε ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅστις ἦν εἰς τῶν ὠραιότερων φωστήρων τῆς δόξης της.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἐδιδάχθη ἐν Ὀλ. 84, δ', π. X. 441 .

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΡΕΩΝ, τύραννος Θηβών.

ΑΙΜΩΝ, υἱός του.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, μάντις τυφλός.

ΦΥΛΑΞ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ, ἡ ὑπηρετής.

ΠΑΙΣ ὁδηγῶν τὸν Τειρεσίαν. (Βωδὸν πρόσωπον.)

ΑΝΤΙΓΟΝΗ, ἀνεψιὰ τοῦ Κρέοντος.

ΙΣΜΗΝΗ, ἀδελφὴ αὐτῆς.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ, σύζυγος τοῦ Κρέοντος.

ΧΟΡΟΣ Θηβαίων γερόντων (15).

ΟΠΑΔΟΙ τοῦ Κρέοντος. Γυναῖκες θεράπαιναί τῆς Εὐρυδίκης. (Βωδὰ πρόσωπα.)

Ἡ σκηνὴ εἰς Θήβας, ἐμπρὸς τῶν Ἀνακτόρων.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ καὶ ΙΣΜΗΝΗ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ὦ ἀδελφῆς Ἰσμήνης φίλη κεφαλῆ,
ἤξεύρεις τίνα τῶν Οἰδίποδος κακῶν
ἐπὶ ζωῆς μας δὲν μᾶς ἔπεμψεν ὁ Ζεὺς;
Δὲν βλέπω ποίαν θλίψιν, ποίαν κάκωσιν,
5 ποίαν αἰσχύνην, ποίαν ἐξαχρείωσιν
εἰς σὲ δὲν ἔχει δαφιλεύσει κ' εἰς ἐμέ.
Τί τοῦτο πάλιν, ὃ πανδῆμως λέγεται
ὁ στρατηγὸς κηρύξας εἰς τὴν πόλιν μας;
Τὸ ἤκουσας; ἤξεύρεις; ἢ τὸ ἀγνοεῖς
10 πῶς ἀπειλοῦν τοὺς φίλους τῶν ἐχθρῶν κακά;

ΙΣΜΗΝΗ

Δὲν ἔχω φίλους, Ἀντιγόνη, νὰ μ' εἰποῦν
ἢ γλυκεῖς λόγους ἢ πικροὺς, ἀφ' ἧς στιγμῆς
τῶν δύο ἀδελφῶν μας ἐστερήθημεν,
φεῦ! δι' αὐτοχειρίας αὐθωρεὶ διπλῆς.
15 Ἀφ' οὗ ἀπῆλθε τῶν Ἀργείων ὁ στρατὸς
τὴν νύκτα ταύτην, ἄλλο τι δὲν ἔμαθα
ἢ εὐτυχίας πρόξενον, ἢ θλίψεως.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Καλά. Πρὸς τοῦτο ἔξω τῶν πυλῶν λοιπὸν
ὅπως τ' ἀκούσης μόνη σὺ σ' ἐκάλεσα.

(8) Ὁ Κρέων, ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης.

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΛΗ — Τόμ. Ε']

ΙΣΜΗΝΗ

20 Χρησιμοδοτοῦσα ποίους λόγους φαίνεσαι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τῶν ἀδελφῶν μας δὲν ἐτίμησε τὸν μὲν
ὁ Κρέων θάψας, τὸν δ' ἀφῆκεν ἄταφον;
Τὸν μὲν Ἐτεοκλέα, λέγουσι, καλῶς
καὶ κατὰ νόμον εἰς τὸ χῶμα παραδούς,
25 ἐντίμως εἰς τοὺς κάτω τὸν προέπεμψεν.
Ἄλλὰ τὸν Πολυνείκους ἄθλιον νεκρὸν
εἰς τοὺς πολίτας προκηρύξας λέγεται
οὐδεὶς νὰ μὴ τὸν θάψῃ, ἢ τὸν λυπηθῇ,
ἀλλ' ἀκλαυστον, ἀλλ' ἄταφον, ἀλλὰ βορὰν
30 γλυκεῖαν νὰ τὸν ρίψωσ' εἰς τὰ ὄρνεα.
Ὁ καλὸς Κρέων ταῦτα, λέγουν, διὰ σὲ
κ' ἐμέ, — ναί, λέγω καὶ ἐμέ, — ἐκήρυξε·
καὶ ἔρχετ' ἔτι, κ' εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας
νὰ τὰ κηρύξῃ, καὶ οὐχὶ ὡς πάρεργον
35 τὸ πρᾶγμα νὰ φροντίσῃ, κ' εἰς τοὺς ἀπειθεῖς
νὰ ἐπισείσῃ φόνον δημοτέλεστον.
Αὐτὰ μὲν οὕτω. Σὺ δὲ δεῖξον εὐγενῆς
ἂν ἐγεννήθῃς, ἢ ἐξ εὐγενῶν κακῆ.

ΙΣΜΗΝΗ

Ἄν οὕτω ταῦτα, δυστυχῆς, εἰς τί ἐγὼ
40 ἢ πειθομέν' ἢ ἀπειθοῦσα ὠφελῶ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἄν μετ' ἐμοῦ θὰ συνεργήσῃς σκέφθητι.

ΙΣΜΗΝΗ

Τί μελετᾷς; πρὸς ποῖον τρέχεις κίνδυνον;

(32) Λέγω κ' ἐμέ, — πρὸς ἡν, ἔννοεῖ, τὰ τοιαῦτα κηρύγματα εἰσὶ μά-
ταια.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἡ χεὶρ σου στέργεις νὰ ἐγείρη τὸν νεκρόν;

ΙΣΜΗΝΗ

Νὰ θάψης θέλεις σὺ τὸν ἀποκήρυκτον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

45 Τὸν ἀδελφόν μου καὶ τὸν σὸν, ἀνίσως σὺ
δὲν θέλῃς. Δὲν προδίδω κἂν ἐγὼ αὐτόν.

ΙΣΜΗΝΗ

Ταλαίπωρε! Ὁ Κρέων τὸ ἀπέτρεψε!

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Νὰ μὲ μακρύνῃ τῶν ἐμῶν δὲν ἤμπορεῖ.

ΙΣΜΗΝΗ

Φεῦ! Συλλογίσου, ἀδελφῆ, πῶς ὁ πατήρ

50 μεμισημένος, δυσκλεῆς ἀπώλετο,
ἐξ αὐτοφώρων ἐγκλημάτων μόνος του
τοὺς ὀφθαλμούς του ἐκκοπεῖς αὐτῇ χειρί.

Ἡ δὲ γυνὴ καὶ μήτηρ, — τὸ διπλοῦν δεινόν, —
διὰ πλεκτῆς ἀγχόνης ἀπεβίωσε.

55 Τρίτον δ' οἱ δύο ἀδελφοί μας ἐν μιᾷ
ἡμέρ' αὐτοκτονοῦνται οἱ ταλαίπωροι,
εὐρόντες ὑπ' ἀλλήλων θάνατον κοινόν.

Ἡμεῖς δὲ μόναι μένομεν, καὶ σκέφθητι
τί μᾶς προσμένει, ἂν παραβιάσωμεν

60 τοὺς νόμους τοῦ τυράννου ἢ τὸ κράτος του.

Ἐννόησον γυναῖκες ὅτι εἴμεθα,
καὶ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἤκιστ' ἀξιόμαχοι.

Ἀνάγκ' ἰσχυρωτέροις ὅτε κύπτωμεν,
ν' ἀκούσωμεν καὶ ταῦτα κ' ἔτι χείρονα.

65 Συγχώρησιν αἰτοῦσα τῶν ὑπὸ τὴν γῆν
ἐγὼ, διότ' εἰς βίαν ὑπεχώρησα,

θα ὑπακούσω εἰς τοὺς ἄρχοντας. Φρονῶ
περιττὰς πράξεις ἀντικρυς ἀπόνοιαν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δὲν σὲ προτρέπω, οὐδ' ἂν θέλουσαν σ' ἰδῶ
70 θα σὲ προσλάβω εὐχαρίστως σύντροφον.
Ὡς θέλεις πράξον. Θα τὸν θάψω πλήν ἐγὼ
ἐκεῖνον. Ν' ἀποθάνω θέλω δι' αὐτόν.
Θὰ κεῖται μετὰ φίλης φίλος ἀδελφός,
πανουργησάσης ὄσια. Ἢ τῶν ἐδῶ
75 φιλία, βραχυτέρα τῆς τῶν ὑπὸ γῆν.
Ἐκεῖ θα κεῖμαι πάντα. Σὺ δ' ἂν προτιμᾶς,
ἄτιμα ἔχε τῶν Θεῶν τὰ τίμια.

ΙΣΜΗΝΗ

ὦ! δὲν τὰ ἔχω ἄτιμα· πλήν ν' ἀφηφῶ
τῶν πολιτῶν τὴν βίαν μ' εἶν' ἀδύνατον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

80 Σὺ προφασίζου ταῦτα. Τάφον δὲ ἐγὼ
πορεύομαι νὰ σκάψω εἰς τὸν ἀδελφόν.

ΙΣΜΗΝΗ

ὦ δυστυχῆς! ὦ! πόσον τρέμω διὰ σέ!

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Μὴ δι' ἐμὲ φοβῆσαι· διὰ σὲ λυποῦ.

ΙΣΜΗΝΗ

Κἂν εἰς οὐδένα μὴ εἰπῆς τί μελετᾶς.
85 Ἐμφρόνως κρύψου· θα τὸ κρύψω δὲ κ' ἐγώ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ποσῶς· εἶπέ το· θα μοὶ γίνης μισητὴ
ἂν σιωπῆσης. Κήρυξέ το πανταχοῦ.

ΙΣΜΗΝΗ

Θερμὴν καρδίαν ἔχεις εἰς τὰ περιττά.

ANTIGONH

Ἄλλ' ὅσους πρέπει μάλιστα εὐχαριστῶ.

ΙΣΜΗΝΗ

90 Ἄν ἐπιτύχης. Ἄλλ' ἀδύνατα ζητεῖς.

ANTIGONH

Θὰ παύσω, ὅταν παύσω τοῦ νὰ δύναμαι.

ΙΣΜΗΝΗ

Μηδ' ἐξ ἀρχῆς ἀπαίτει τ' ἀκατόρθωτα.

ANTIGONH

Ἄν ταῦτα λέγῃς, θὰ σὲ θεωρῶ ἐχθρὰν,
κ' ἐχθρὰν δικαίως ὁ νεκρὸς μας ἀδελφός.

95 Ἄλλ' ἐμὲ ἄφες, μὲ τὴν ἀσκεψίαν μου
νὰ πάθω ὅ,τι πάθω. Δὲν θενὰ πεισθῶ
ποτὲ νὰ μὴ ἐκλέξω θάνατον καλόν.

ΙΣΜΗΝΗ

Ἄφ' οὗ τὸ θέλεις, ὑπάγε. Ἡ πράξις σου
ἄνους μὲν εἶναι, εὐγενῶς πλὴν φιλική.¹

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α'²

ΣΤΡΟΦΗ Α'

100 ὦ Ἡλίου ἀκτίς, τὸ κάλλιστον φῶς τὸ ποτὲ φανέν
εἰς ἐπτάπυλον Θήβαν πρὶν,
ἡμέρας βλέμμα ὦ φωταυγές, χρυσοῦν ἀνοιχθὲν
εἰς τῆς Δίρκης εἶχες τὸ ρεῦμα λάμπει,
ὁπότε μ' ὄξυν χαλινὸν

¹ Ἀπέρχονται ἀμφότεραι.

² Ἄφ' οὗ ἔφθασεν ὁ Χορὸς εἰς τὴν ὀρχήστραν. — Εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Χορῶν ἠκολούθησα ἀκριβῶς τὴν μετρικὴν διασκευὴν τοῦ Βοικχίου, καθ' ἣν συνετάχθη καὶ ἡ εἰς τὴν παρούσαν μετάφρασιν ἀκριβῶς ἐφαρμοζομένη μουσικὴ τοῦ Μενδελσῶνος.

(103) Δίρκη, πηγὴ καὶ ῥυαξ εἰς Θήβας.

- 105 τὸν ἐξ Ἄργους λευκάσπιδα
μέγαν στόλον εἰς βαγδαίαν φυγὴν
κατηνάγκασας πρῶτον,
ὃν ἤγειρεν, ὡς ριφθῆ ἔφ' ἡμᾶς
Πολυνείκιος ἔρις· ὡς δ' αἰετὸς
110 κλαγγάζων δῆξυ,
καὶ λευκὸν ὡς χιόνα τείνων πτερὸν,
ὑπερέπτη τὴν γῆν αὐτὴν, πεποιθῶς
καὶ εἰς ὄπλα πολλὰ,
κ' εἰς κράνη βαρέα μ' ἵππούρεις.

Ἡμίχορος Α'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

- 115 Στάς δ' ἐπάνω τῶν οἴκων, φονίαις λόγχαις τε ἀπειλῶν
τὸ ἐπτάπυλον στόμ' αὐτὸς,
ἀπῆλθ', ἔτι πρὶν κορεσθῆ εἰς τὸ αἷμα ἡμῶν
τὸ τραχύ του βράμφορ, τοὺς πύργους πάντας
πρὶν Ἡφαίστου τεφρώση δαυλός.
120 Τόσος ἦρθ' εἰς ὕψη φρικτὸς
Ἄρεως βρόντος, κ' ἔπτηξ' εὐθύς
ὁ ἀντίπαλος δράκων.
Μισεῖ ὁ Ζεὺς ἀκράτων γλωσσῶν
- τὸν μέγалаυχον κόμπων· καὶ τούτους ἰδὼν
125 φερομένους εἰς πολὺ ρεῦμα στρατοῦ,
κ' εἰς χρυσῶν κομπάζοντας ὄπλων κλαγγήν,
ἔσφενδόνισε πῦρ παλτὸν κατ' αὐτοῦ,
ὅτι εἶχεν ἀρθῆ
ἐκ τῶν ἄκρων νὰ δρέψη τὴν νίκην.

(109) Ἡ μεταξὺ Πολυνείκου καὶ Ἑτεοκλέους.

(116) Ἐπτάπυλον στόμα, τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν.

(127) Αὐτοῦ, τοῦ στρατοῦ. Διὰ τὸ περιληπτικὸν μετέπεσεν ἀπὸ τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὸ ἐνικόν.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

ΣΤΡΟΦΗ Β'

- 130 Ἐπεσε δὲ εἰς τὴν στένουσαν γῆν, πυρφόρος
 ἀνθρακωθείς, ὅτ' ἐν μέθῃ φορᾶς λυσσώδους
 ὀρμῶν, ἔπνει σφοδραῖς ἐχθίστων ἀνέμων ῥιπαῖς.
 Ἦσαν δὲ τ' ἄλλα μὲν
 ἄλλως, ἀλλὰ τούτοις ῥοπήν ἄλλην παρέχ' ἵλεως Ἄρης,
 135 μέγας ἐν μάχαις.

(Λογασιδικόν)

- Ἄτ' εἰς πύλας ἑπτὰ οἱ ἑπτὰ λοχαγοί,
 ἴσοι στάντες πρὸς ἴσους, τὰ πάγχυα αὐτῶν
 ὄπλ' ἀφῆκαν χαμαὶ τῷ Τροπαίῳ Διῖ,
 πλὴν τῶν δύο ἀθλίων, οὓς εἰς μὲν πατῆρ
 140 μία δ' ἔτεκε μήτηρ· οἱ δ' ὅμως διπλᾶς
 ἀντιτείνοντες λόγχας, κατὰ τῶν αἰχμῶν
 κοινῆς ἔτυχον μοίρας θανάτου.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β', (ἰδίως)

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

- Πλὴν ἡ φαιδρὰ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκη,
 δοῦσα χαρὰν εἰς τὰς πολυαρμάτους Θήβας.
 145 Δι' δ' ἦδ' εἰς τὴν λήθην δῶμεν τὰς μάχας αὐτάς,
 παννυχίοις χοροῖς
 τοὺς θεῖους ναοὺς περιϊόντες· τὰς Θήβας δ' ἄς κλονίζῃ
 Βάκχος ὁ ἄρχων.

(130) Ὁ Ἀργεῖος στρατός.

(134) Ἦτοι, ἐν ταῖς ἀμφιβρόποις τύχαις τῆς μάχης, ἡ νίκη ἐστράφη παρὰ τὴν προσδοκίαν τῶν Ἀργείων.

(136) Ἑπτὰ, οἱ ἐπὶ Θήβας Ἀργεῖοι ἀρχηγοί.

(138) Τροπαῖος, ἐπίθετον τοῦ Διὸς, ὡς τρέποντος τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν.

(139) Πολυνείκους καὶ Ἐτεοκλέους.

Ὁ Κορυφαῖος ἀΐ ἢ ὁ Ἥγεμῶν

(Λογαιδικόν)

Ἄλλ' ὁ Κρέων χωρεῖ, Μενεκέως υἱός,
150 νεοκήρυκτος ταύτης τῆς γῆς Βασιλεὺς,
κατ' ἀπόφασιν νέας βουλῆς τῶν Θεῶν.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β'

(Λογαιδικόν)

Ὁ δὲ νοῦς του, εἰς σκέψεις τινὰς ναυστολεῖ,
διὰ τοῦτο τὴν σύγκλητον ταύτην ἐδῶ
τῶν γερόντων καλεῖ
155 ἐκ κοινοῦ προκηρύγματος πέμψας.

ΚΡΕΩΝ

(Ἔρχεται μετ' ὀπαδῶν)

Τὴν πόλιν, ἄνδρες, οἱ Θεοὶ χειμάσαντες
εἰς μέγαν σάλον, πάλιν τὴν ἀνώρθωσαν.
Ἐγὼ δὲ πανταχόθεν σᾶς ἐκάλεσα,
ἀγγέλους πέμψας, ὅτι εἶδα πάντοτε
160 τὸ πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Λαῖου σέβας σας.
Ὅταν τὴν πόλιν ὁ Οἰδίπους ἔσωσε
καὶ ἔπειτ' ἀπώλεσθη, ἐτηρήσατε
πρὸς τοὺς υἱούς του σταθερὸν τὸ φρόνημα.
Ἄφ' οὗ δὲ τῶρα διπλῆ μοῖρ' αὐθημερὸν
165 ἀπώλεσε κ' ἐκείνους, τραυματίσαντας
καὶ πληγωθέντας εἰς αὐτόχειρ μίασμα,
ἐγὼ τὰ κράτη ἔχω καὶ τοὺς θρόνους των,
κατ' ἀγχιστεῖαν γένους τὴν πρὸς τοὺς νεκρούς.
Ἄδύνατον μᾶς εἶναι νὰ γνωρίσωμεν
170 ἀνδρὸς ψυχὴν καὶ φρένα, πρὶν αὐτὸς φανῆ
τοὺς νόμους ἐφαρμόζων, καὶ ἀρχὴν ἀσκῶν.
Ἐγὼ, ἀνίστως κυβερνήτης πόλεως

- δὲν ἐπιμέν' εἰς τὰς ἀρίστας τῶν βουλῶν,
 ἀλλ' ὑπὸ φόβου κλείη χεῖλη ἄφωνα,
 175 καὶ νῦν καὶ πάλαι τὸν κηρύττω κάκιστον
 καὶ ἄν τις φίλον ἔχη, τῆς πατρίδος του
 ἀνώτερον, ἐκεῖνον οὐδὲ λέγω κάν.
 Ἐγὼ δέ, ἄς τ' ἀκούσῃ ὁ παντόπτης Ζεὺς,
 οὔτε τὴν βλάβην πρὸς τὴν πόλιν ἔρπουσαν
 180 ἀντὶ τῆς σωτηρίας βλέπων σιωπῶ,
 ἀλλὰ καὶ οὔτε τῆς πατρίδος μου ἐχθρὸν
 λαμβάνω φίλον, τοῦτο μάλιστα νοῶν,
 ὅτι αὐτὴ μᾶς σώζει, ὅτι ἐπ' αὐτῆς
 ὀρθοπλοούσης, τὰς φιλίας πλέκομεν.
 185 Τοιοῦτοις νόμοις τὴν πατρίδα ὠφελῶ
 καὶ τούτοις ἤδη συνωδὰ, ἐκήρυξα
 περὶ τῶν παίδων τοῦ Οἰδίου, προειπὼν,
 τὸν μὲν Ἐτεοκλέα, ὅστις προμαχῶν
 τῆς πόλεώς μας, ἀριστεύσας ἔπεσε,
 190 νὰ θάψωσι, τὰ νόμιμα τελέσαντες,
 ὅσα λαμβάνουν τῶν νεκρῶν οἱ ἀριστοὶ
 τὸν Πολυνείκην δ' ὅστις τὴν πατρώαν γῆν
 καὶ τοὺς Θεοὺς τῆς ἠθέλε τοὺς ἐγγενεῖς
 ὁ ἐκ τῆς ξένης κατελθὼν αὐτὸς φυγὰς,
 195 εἰς πῦρ νὰ παραδώσῃ, κ' εἰς τὰ αἵματα
 ὑμῶν νὰ ἐντρυφήσῃ, δούλους ἄγων σας,
 οὐδεὶς ἐδῶ ἐκεῖνον προεκήρυξα
 νὰ μὴ ἦ κλαύσ' ἢ παραδώσ' εἰς τὴν ταφήν
 νὰ τὸν ἀφήσουν ἄταφον, καὶ ὄρνεα
 200 τὸ σῶμά του καὶ κῦνες νὰ σπαράξωσι.
 Τοιοῦτον ἔχω φρόνημα. Εἰς τοὺς κακοὺς
 δὲν ἀποδίδω τῶν δικαίων τὰς τιμὰς.

Ἄλλ' ὅστις εὖνους πρὸς τὴν πόλιν, ὑπ' ἐμοῦ
τιμᾶται ζῶν ὁμοίως καὶ ἀποθανών.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

205 Ταῦτα σ' ἀρέσκουν, Κρέον, Μενεκέως παῖ,
περί τε φίλων καὶ ἐχθρῶν τῆς πόλεως.
Νὰ θέσης οἴους θέλεις νόμους δύνασαι
περὶ τῶν ὅσοι ζῶσιν ἢ ἀπέθανον.

ΚΡΕΩΝ

Τῶν κηρυχθέντων φύλακες, ἀπέλθετε.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

210 Εἰς νεωτέρους δὸς τὴν ἐπιμέλειαν.

ΚΡΕΩΝ

Εἰς φρουρὰν ἄλλοι τοῦ νεκροῦ ἐτέθησαν.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Τί λοιπὸν ἄλλο διατάττεις εἰς ἡμᾶς;

ΚΡΕΩΝ

Νὰ ἐφορᾶτε, μή τις ἄπιστος φανῇ.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Τίς μωρὸς τόσον, ν' ἀγαπᾷ τὸν θάνατον;

ΚΡΕΩΝ

215 Τοιοῦτος ἔσται ὁμισθός του. Ἄλλ' ἐλπίς
πολλάκις κέρδους φέρ' εἰς ὄλεθρον πολλούς.

ΦΥΛΑΞ (ἐρχόμενος)

Ἔρχομαι δράμων, Βασιλεῦ, καὶ ἔφθασα
πτερῶν τὸν πόδα, καὶ πνοῆς στερούμενος.
Πολλὰς δὲ εἶχον ταλαντεύσεις δισταγμῶν,

220 νὰ ἐπιστρέψ' ὀπίσω λογιζόμενος,
καὶ ἡ ψυχὴ τοιαῦτα μ' ἔλεγε πολλά·
—Τί τρέχεις, τάλας, εἰς τὴν καταδίκην σου;
Πῶς; πάλιν μένεις, δυστυχῆ; Ὁ Κρέων δ' ἄν

παρ' ἄλλου μάθη ταῦτα, τίς ἢ τύχη σου; —

225 Ταῦτ' ἀνεκύκλουν, καὶ βραδέως ἔσπευδον.

Οὕτως ὁδὸς βραχεῖα γίνεται μακρά.

Νὰ ἔλθω τέλος ἀπεφάσισα πρὸς σέ
καὶ νὰ τὰ εἶπω, ἂν καὶ μὴ εὐάρεστα·

διότ' εἰς τὴν ἐλπίδα ἦλθον πεποιθὼς

230 οὐδὲν νὰ πάθω πλὴν τοῦ πεπρωμένου μοι.

ΚΡΕΩΝ

Ἄλλὰ τί εἶναι καὶ τοσοῦτον ἀθυμεῖς;

ΦΥΛΛΕ

Νὰ σ' εἶπῶ πρῶτον δι' ἐμέ· οὐδ' ἔπραξα
τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ἠξεύρω τίς τὸ ἔπραξεν,
οὐδ' εἰς κακὸν νὰ πέσω εἶναι δίκαιον.

ΚΡΕΩΝ

235 Πολὺ διστάζεις, φέρεις γύρω πολλαχῶς
τὸ πρᾶγμα. Νέον φαίνεται τι θὰ εἰπῆς.

ΦΥΛΛΕ

Δειναὶ εἰδήσεις δισταγμὸν ἐμπνέουσι.

ΚΡΕΩΝ

Θὰ εἰπῆς τώρα, νὰ πηγαίνης ἀπ' ἐδῶ;

ΦΥΛΛΕ

Ἴδου σοὶ λέγω. Ἦλθέ τις, καὶ τὸν νεκρὸν

240 ἐνταφιάσας, εἰς τὸ σῶμά του ξηρὰν
ἔχυσε σκόνιν, κ' ἔσπεισε τὰ ὄσια.

ΚΡΕΩΝ

Τί λέγεις; ταῦτα τίς ἀνὴρ ἐτόλμησε;

ΦΥΛΛΕ

Ἄγνοῶ. Ἰγνος οὐδὲν φαίνεται ἐκεῖ
σκαπάνης, ἢ δικέλλης κτύπημα. Ἦ γῆ

245 τραχεῖα εἶναι χέρσος, οὐδ' ὑπὸ τροχῶν

- καθημαξεύθη· ὁ δ' ἐργάτης ἄγνωστος.
 Ὅταν τὸ πρᾶγμα ὁ φρουρὸς μᾶς ἔδειξεν
 ὁ πρῶτος, θαῦμα μᾶς ἐφάνη ἄπορον.
 Ὅ μὲν νεκρὸς ἐχάθη, ἀλλ' οὐχὶ ταφείς·
 250 τῷ ἐπεπάσθη κόνις, ὡς πρὸς ἄγνισιν·
 κυνὸς δὲ ἢ θηρίου ἶχνος οὐδαμοῦ
 ἐφαίνετο ἐλθόντος ἢ σπαράξαντος.
 Κακοὺς δὲ λόγους κατ' ἀλλήλων ἤγειρον
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, καὶ εἰς πληγὰς
 255 θά ἐφθανον, οὐδέ τις τοὺς ἐκώλυε.
 Καθεῖς μὲν εἶναι ὑποπτος τῆς πράξεως,
 φανερός δ' οὔτις. Πάντας κρύπτ' ἡ ἄγνοια.
 Εἰς φλόγας νὰ ριφθῶμεν ἔτοιμ' εἴμεθα,
 καὶ συλλαβόντες ἄνθρακας, εἰς τοὺς Θεοὺς
 260 νὰ ὀρκισθῶμεν, ὅτι οὐδ' ἐπράξαμεν
 τὸ ἔργον, οὐδ' ὁπράξας τίς, γνωρίζομεν.
 Τέλος δ' ἀφ' οὗ ζητοῦντες ἀπηλπίσθημεν,
 εἰς ἡμῶν λέγει, κ' οἱ λοιποὶ ἐκλίναμεν
 τὴν κεφαλὴν ἐντρόμως, οὐδὲ εἶχομεν
 265 τί ν' ἀντειπῶμεν, ἢ τί πράττοντες, καλῶς
 νὰ πράξωμεν. Μᾶς εἶπε ν' ἀναφέρωμεν
 πρὸς σὲ τὸ ἔργον, καὶ νὰ μὴ τὸ κρύψωμεν.
 Αὐτὸ ἐνίκα, καὶ ἐγὼ ὁ ἄθλιος
 κληροῦμαι τοῦτο ν' ἀπολαύσω τὸ καλόν.
 270 Ἔρχομαι δ' ἄκων προφανῶς πρὸς ἄκοντας.
 Διότι ποῖος στέργει ἄγγελον κακῶν;

ΧΟΡΟΣ

ὦ ἀναξ, μήπως εἶναι ἄρα ἐκ Θεοῦ
 τὸ ἔργον τοῦτο μ' ἔρχεται διάνοια.

(259) Εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀθωότητός των.

ΚΡΕΩΝ

- Παῦσαι, πρὶν λέγων μὲ ἰδῆς ὀργῆς μεστὸν,
 275 πρὶν ἐλεγχθῆς καὶ γέρων καὶ ἀνόητος.
 Ἄτοπα λέγεις, λέγων ὅτι οἱ Θεοὶ
 περὶ ἐκείνου τοῦ νεκροῦ φροντίζουσι.
 Καὶ πῶς ; ὡς εὐεργέτην ἐκτιμῶντές τον
 ἔθαψαν τοῦτον, τοὺς εὐστύλους των ναοὺς
 280 ἔλθόντα νὰ ἐμπρήσῃ, τ' ἀναθήματα,
 τὴν γῆν των ν' ἀνατρέψῃ καὶ τοὺς νόμους των ;
 Ἦ τοὺς κακοὺς τιμῶντας βλέπεις τοὺς Θεοὺς ;
 Δὲν εἶναι τοῦτο· οἱ βαρέως φέροντες
 τὰς προσταγὰς μου, ἐβλασφήμουν κατ' ἐμοῦ,
 285 τὴν κεφαλὴν των κρυφοσεύοντες, οὐδὲ
 εἰς τὸν ζυγὸν μου ἔστεργον τὸν δίκαιον.
 Καλῶς ἤξεύρω μισθωθέντες ὑπ' αὐτῶν
 οἱ φύλακες πῶς ταῦτα παρηνόμησαν.
 Εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ὁ ἄργυρος, κακὸν
 290 οὐδὲν βλαστάνει· τοῦτο φρούρια πορθεῖ,
 τῶν ἀνδρῶν οἶκους τοῦτο ἐξανίστησι,
 τοῦτο διδάσκει καὶ ἐκτρέπει τῶν βροτῶν
 τὰς χρηστὰς φρένας πρὸς αἰσχρὰν διαγωγὴν·
 τὴν πανουργίαν εἰς τὴν γῆν εἰσήγαγε,
 295 καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἔδειξε δυσσέβειαν.
 Ἄλλ' ὅσοι ταῦτα μισθαρνοῦντες ἔπραξαν,
 ποινὴν δικαίαν ἑαυτοῖς ἠτοίμασαν.
 Καὶ ἂν πιστεύῃς πῶς τὸν Δία σέβομαι,
 σοὶ λέγω τοῦτο, καὶ μεθ' ὅρκου τὸ κυρῶ·
 300 ἀνίσως ταύτης τῆς ταφῆς τὸν αὐτουργὸν
 δὲν εὔρητε κ' ἐμπρὸς μου δὲν τὸν φέρητε,
 δὲν θεν' ἀρκέσῃ οὐδ' ὁ Ἄδης· κρεμαστοὶ

ζῶντες, τὴν ὕβριν θὰ μ' ὁμολογήσητε,
καὶ διδαχθέντες πῶς τὰ κέρδη γίνονται,
305 ν' ἀρπάζητε, καὶ οὕτω καὶ νὰ μάθητε
ὅτι πᾶν κέρδος πάντοτε δὲν ὠφελεῖ,
μάλιστα δ' ὅτι αἱ αἰσχροὶ ἀπολαυαὶ
περισσοτέρους βλάπτουσιν ἢ σώζουσι.

ΦΥΛΛΞ

Μ' ἀφήνεις νὰ λαλήσω ; ἢ ν' ἀποσυρθῶ ;

ΚΡΕΩΝ

310 Δι' ὅσων εἶπες ἱκανῶς μ' ἐβάρυνας.

ΦΥΛΛΞ

Τὴν ψυχὴν ἄρα ἢ τὰ ὦτά σου λυπῶ ;

ΚΡΕΩΝ

Τί ἐξετάζεις πόθεν εἶν' ἡ λύπη μου ;

ΦΥΛΛΞ

Λυπῶ τὰ ὦτα, ὁ δὲ πράξας τὴν ψυχὴν.

ΚΡΕΩΝ

Οὐαί! πῶς λέγεις πράγματα πασίγνωστα!

ΦΥΛΛΞ

315 Ἀλλὰ ὁ πράξας, ἤξευρε δὲν εἶμ' ἐγώ.

ΚΡΕΩΝ

Σὺ, τὴν ψυχὴν σου δι' ἀργύριον προδούς.

ΦΥΛΛΞ

Φεῦ!

Δεινὴ ἀκόμη κ' ἡ ψευδὴς ὑπόνοια.

ΚΡΕΩΝ

Σὺ ὑπονοίας προσποιῶ. Τοὺς πράξαντας

320 ἂν δὲν μ' εἰπῆτε, θὰ ὁμολογήσητε
τὰ κακὰ κέρδη λύπας ὅτι φέρουσι.

('Εξέρχεται.)

ΦΥΛΑΞ

Εἶθ' εὐρεθῶσιν! Εἶτε τοὺς συλλάβης δὲ
ἤ δὲν συλλάβης ὡς τὸ φέρ' ἢ τύχη των,
ἐμὲ δὲν ἔχεις πλέον νὰ μ' ἰδῆς ἐδῶ.

325 **Καὶ** παρ' ἐλπίδα, παρὰ προσδοκίαν μου
σωθεὶς καὶ τώρα, τοὺς Θεοὺς εὐχαριστῶ.
(Ἀναχωρεῖ.)

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α'

ΣΤΡΟΦΗ Α'

Εἰσὶ μεγάλα πολλὰ,
ἀλλὰ τοῦ ἀνθρώπου μεῖζον οὐδέν·
ὅς κ' ἐν νότου χειμῶνι λευκὰς
330 σχίζει θαλασσῶν ὁδοὺς,
τ' ἀφρώδη, μέγα στενάχον-
τα κύματα περῶν,
καὶ τὴν μεγίστην τῶν Θεῶν γῆν,
τὴν ἀκατάστροφον γῆν, τὴν ἀκάματον,
335 καταπονεῖ δι' ἀρότρων, ἃ στρέφουσ' εἰς
ἔτος ἕξ ἔτους ἵππιοι πῶλοι.

Ἡμίχορος Β'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

Καὶ κουφονόων ἔθνη
ὄρνιθων φέρει περιβαλῶν,
καὶ ἀγρίων θηρίων, καὶ
340 ποντοβίων πλωτὰς φυλάς
εἰς σπεύρας δικτυοκλώστους,
ὁ πάνσοφος ἀνὴρ.
Νικᾷ δ' ἐντέχνως τὰ ἐν νάπαις
ἐρημοπλάνητ' ἀγροίμια, κ' ἔκαμψε

345 τὸν λαυσιαύχενα ἵππον, τὸν ἄδμητον
ταῦρον ἐν ζυγῷ διλόφῳ.

Ἡμίχορος Α'

ΣΤΡΟΦΗ Β'

Καὶ τὸν λόγον, καὶ ὕψος φρενός,
καὶ δεινότητα εὔρε θεσμῶν
τῇ πόλει, καὶ πάγων κ' ὑπαίθρων βροχῶν
350 πῶς νὰ φεύγη τὰ βέλη. Παντοῦ
φθάνει, οὔτε πατ' αὐτὸν
ἐν ἀπόρῳ τὸ μέλλον εὐρίσκει. Μόνον δὲ φυγῆ
ἐξ ἄδου δὲν τῷ ἐδόθη. Ἀλλὰ
τῶν δυσιάτων νόσων νικᾷ κινδύνους.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

355 Μηχανώμενος τέχνας αὐτὸς
ὑπὲρ πᾶσαν ἐλπίδα σοφάς,
νῦν ρέπ' εἰς κακὸν καὶ νῦν εἰς καλόν.
Εἶν' ὁ πατρώους νόμους τιμῶν
κ' ἐνόρκους δίκας Θεῶν, δήμου σωτήρ.

360 Ἄπολις δ' ὅστις, ἔμπλεως τόλμης, πράττει τὸ μὴ καλόν,
οὐδ' ὁμόφρων οὔτος ἔστω, οὐδ' ὁ-
μόροφος ἐμοῖ, ταῦτα πράττων.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)¹

(Λογαιδικόν)

ᾠ θαῦμα! Θεόθεν εἰκάζω φανέν
αὐτό. Νὰ διστάζω πῶς ἔτ' ἠμπορῶ
365 ὅτ' εἶν' ἢ νέ' Ἀντιγόνη αὐτή;
ᾠ παῖ δυστυχῆ

¹ Φαίνεται φερομένη ἡ Ἀντιγόνη ὑπὸ τοῦ Φύλακος καὶ ἄλλων φυλάκων.
(359) Ὁ τιμῶν τοὺς νόμους κτλ. εἶναι σωτήρ. Ἄπολις δὲ εἶναι ὅστις κτλ.

370 δυστήνου πατρός τοῦ Οἰδίπου, πρὸς τί
σέ σύρουσ'; Εἰς νόμον ἐφάνης τινὰ
ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ταχθέντ' ἀπειθής,
ἦ καὶ ἄφρον τι πράττουσαν σ' εὖρον;

ΦΥΛΑΞ (ἐπανέρχεται. Μεγαλοφώνως, δεικνύων τὴν
ΑΝΤΙΓΟΝΗΝ εἰσερχομένην)

Ἴδου ἐκείνη, ἣ τὸ ἔργον πράξασα.
Ποῦ εἶν' ὁ Κρέων; Θάπτουσαν τὴν εὖρομεν.

ΧΟΡΟΣ (Ἑγεμῶν)

Ἴδου, ἐγκαίρως ἐκ τῶν οἴκων ἔρχεται.

ΚΡΕΩΝ
(Ἐπανελθὼν)

Τί εἶναι; τί ἡ τύχη ἔφερε καλόν;

ΦΥΛΑΞ

375 Ποτὲ, ὦ ἀναξ, μὴ δοκίζηται κἀνεὶς,
διότι γνώμη ψεύδει γνώμην. Ἔλεγον
κ' ἐγὼ πῶς θεν' ἀργήσω νὰ φανῶ ἐδῶ,
ὁπότ' αἰ ἀπειλαί σου μ' ἐκεραύνωσαν.

Ἄλλ' αἰφνιδία καὶ ἀνέλπιστος χαρὰ
380 εἶν' ὑπερτέρα πάσης ἄλλης ἡδονῆς.

Καί τοι ὁμώσας οὕτως, ἔρχομαι λοιπὸν
τὴν κόρην φέρων, ἣν τὸν τάφον εὖρομεν
διακοσμοῦσαν. Κλῆρον δὲν ἐρρίψαμεν
ἀλλ' εἶν' ἐμὸν καὶ ὄχι ἄλλου ἔρμαιον.

385 Σὺ δ', ἀναξ, τώρα λάβε τὴν, κ' ἐξέτασε
καὶ κρίνε τὴν, ὡς θέλεις. Δίκαιον δ' ἐγὼ
νὰ φύγω, τούτων τῶν κακῶν ἐλεύθερος.

ΚΡΕΩΝ

Καὶ πῶς τὴν φέρεις ταύτην; Ποῦ τὴν ἔλαβες;

ΦΥΛΑΞ

Αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε, καὶ μάθε πῶς.

ΚΡΕΩΝ

390 Καὶ τὸ ἤξεύρεις, καὶ μοὶ λέγεις ἀληθῆ;

ΦΥΛΑΞ

Τὴν εἶδα ὅτι τὸν νεκρὸν ἐκῆδευεν
ὄν σὺ ἀπειπας. Λέγω δῆλα καὶ σαφῆ;

ΚΡΕΩΝ

Καὶ πῶς τὴν εἶδες; Πότε τὴν συνέλαβες;

ΦΥΛΑΞ

Ἴδου τὸ πρᾶγμα· ὅταν ἐπανήλθομεν,

395 ἀπειληθέντες δεινὰ τόσα παρὰ σοῦ,
ἐρρίψαμεν τὴν κόνιν, καὶ γυμνώσαντες
τὸ νεκρὸν σῶμα τὸ ὑποσηπόμενον,
ἐπὶ τοῦ λόφου ἡμεῖθ', ἀποφεύγοντες
ἦν δυσωδίαν ἔφερον ὁ ἄνεμος.

400 Ἄνῆρ δὲ ἄνδρα λοιδορῶν διήγειρεν,
ἂν πρὸς τὸν κόπον τις ὄκνων ἐφαίνετο.
Ἦσαν δὲ ταῦτα, ὡς εἰς μέσον οὐρανὸν
λαμπρὸς ἀνέβη τοῦ ἡλίου ὁ τροχὸς,
καὶ ἔφλεγεν ὁ καύσων. Αἴφνης εἰς τὴν γῆν

405 τυφῶν ἐνσκήψας, ἐπουράνιον κακὸν,
πληροῖ τὰ πέριξ, καὶ συστρέφων ἀνασπᾶ
τὴν κόμην τοῦ πεδίου· ὁ δ' εὐρύς αἰθῆρ
ἦν μέλας. Πάντες κλείομεν τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἄφ' οὗ δ' ἡ θεία νόσος τέλος ἔπαυσεν,
410 ἐφάν' ἡ κόρη, καὶ ὠδύρετο πικρῶς
μ' ὄξεϊαν ὄρνιθος φωνήν, ἥτις κενὴν
νεοσσῶν εὔρε, κ' ὄρφανὴν τὴν φωλεάν.
Γυμνὸν ὁμοίως αὐτ' ἰδοῦσα τὸν νεκρὸν,

κοπετόν ἦρε, καὶ κατάραις φοβεράς
 415 κατὰ τοῦ ταῦτα πράξαντος ἐξέπεμπε.
 Ἐηράν δὲ κόνιν φέρει εἰς τὰς χεῖράς της,
 κ' ἐκ σφυρηλάτου προχοῖδος μὲ συχνὰς
 χοὰς τρισπόνδους ἐπιστέφει τὸν νεκρόν.
 Κ' ἡμεῖς ἰδόντες, ἤλθομεν, κ' εὐθύς αὐτὴν

420 ἐλάβομεν, ἀλλ' ἦτον ἀκατάπληκτος·
 τὰς πρὶν καὶ τότε πράξεις της ἠλέγχομεν,
 χωρὶς ἐκείνη οὐδεμίαν ν' ἀρνηθῆ.

Γλυκὺ δὲ τοῦτο μ' εἶναι καὶ πικρὸν ὁμοῦ,
 ἐγὼ μὲν ὅτι τὰ κακὰ διέφυγα,
 425 γλυκύτετον· πῶς φίλους φέρω δ' εἰς κακόν,
 πικρὸν ἐκεῖνο. Πλὴν τῆς σωτηρίας μου,
 τὸ κατ' ἐμὲ, εἶν' ὅλα ταῦτα δεύτερα.

ΚΡΕΩΝ

Σὲ λέγω, σὲ ποῦ νεύεις πρὸς τὴν γῆν, αὐτὰ
 ὁμολογεῖς, ἢ λέγεις δὲν τὰ ἔπραξας;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

430 Οὐδὲν ἀρνοῦμαι. Λέγω πῶς τὰ ἔπραξα.

ΚΡΕΩΝ

(Πρὸς τὸν φύλακα)

Σὺ μὲν ν' ἀπέλθῃς ὅπου θέλεις ἠμπορεῖς,
 ἔξω βαρείας ἐνοχῆς, κ' ἐλεύθερος.

(Πρὸς τὴν Ἀντιγόνην)

Σὺ λέγε, ὄχ' εἰς μῆκος, ἀλλὰ σύντομα·
 τὸ κηρυχθέν μου πρόσταγμα ἐγνώριζες;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

435 Ἐγνώριζον. Πῶς ὄχι; Ἦν δημόσιον.

ΚΡΕΩΝ

Κ' ἐτόλμας ὅμως πρὸς τοὺς νόμους ν' ἀπειθῆς!

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

- Ὁ Ζεὺς δὲν ἦτον ὁ αὐτὰ κηρύξας μοι,
 οὐδὲ ἡ Δίκη, ἡ τῶν κάτω σύνοικος,
 τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις ὤρισεν,
 440 οὐδ' ὅτ' ἰσχύουν τὰ κηρύγματα τὰ σὰ
 ἐφρόνουν τόσον, ὥστ' ἀγράπτους κ' ἀσφαλεῖς
 τῶν Θεῶν νόμους ν' ἀκυρώσης ὁ θνητός.
 Δὲν ζῶσι χθὲς καὶ τώρα, ἀλλ' αἰείποτε
 αὐτοὶ, καὶ οὐδεὶς οἶδε πότε ἐτέθησαν.
- 445 Αὐτοὺς δὲν θέλω παραβᾶσ' ἀπὸ δειλὸν
 ἀνθρώπων φόβον, νὰ προσκρούσω τοῖς Θεοῖς.
 Πῶς θ' ἀποθάνω μὴ δὲν ἤξευρον, καὶ ἂν
 δὲν εἶχες τὸ κηρύξει σύ; Πρὸ τοῦ καιροῦ
 ἂν ἀποθνήσκω, κέρδος μου τὸ θεωρῶ.
- 450 Ὅστις εἰς θλίψεις, ὡς ἐγὼ, κ' εἰς συμφορὰς
 ζῆ, πῶς τὸν τάφον κέρδος δὲν λογίζεται;
 Ἡ καταδίκη, δι' ἐμὲ τοῦλάχιστον,
 δὲν εἶναι λύπη. Τῆς μητρὸς μου δ' ἄθραπτον
 ἀνίσως εἶχ' ἀφήσει τὸν νεκρὸν υἱὸν,
- 455 ἐκεῖνο θὰ μ' ἐλύπει· ὄχ' ἡ τύχη μου.
 Αἱ πράξεις δέ μου ἂν μωραὶ σοὶ φαίνωνται,
 σχεδὸν μωρὸς εἶν' ὅστις τὰς φρονεῖ μωρὰς.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Ὁμὸν ἡ κόρη βλάστημα πατρὸς ὠμοῦ,
 οὐδὲ ἤξεύρει νὰ ὑπεῖκ' εἰς τὰ κακά.

ΚΡΕΩΝ (πρὸς τὸν Χορὸν)

- 460 Μάθε πρὸ πάντων τὰ σκληρὰ φρονήματα
 αὐτὰ πῶς ταπεινοῦνται· τὸν σκληρότατον
 σίδηρον, ὅμως εἰς τὸ πῦρ τηχόμενον,
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα βλέπεις νὰ σχισθῆ.

- Μικρὸς ἤξεύρω χαλινὸς ὅτι δαμά
 465 τοὺς γοργοτέρους ἵππους. Εἶν' ἀνοίκειος
 ἢ ὑψηλοφροσύνη εἰς δουλεύοντας.
 Αὐτὴ μὲν τότε νὰ ὑβρίζη ἤξευρε
 τοὺς προκειμένους νόμους παραβαίνουσα,
 δευτέρα δ' ὕβρις, ταῦτα ἀφ' οὗ ἔπραξε,
 470 νὰ ἐγκαυχᾶται, πράξασα, καὶ νὰ γελᾷ.
 Αὐτὴ θὰ εἶναι, δὲν θὰ εἶμ' ἐγὼ ἀνὴρ
 ἀνίσως ταῦτ' ἀφήσω ἀτιμώρητα.
 Ἄδελφῆς κόρην, καὶ συγγενεστέραν μου
 ὁ Ζεὺς ἂν ὁ Ἑρκεῖος μοὶ τὴν ἔδιδε,
 475 τῆς κακῆς μοίρας δὲν θὰ τὴν ἀπήλλαττον,
 οὐδὲ τὴν ἀδελφὴν τῆς, ὅτι καὶ αὐτὴ
 τὰ τῆς ταφῆς ἐπίσης ἐσκευώρησε.
 Καλέσατέ την. Εἰς τὸν οἶκον πρὸ μικροῦ
 λυσσωσαν αὐτὴν εἶδα, κ' ἦν ἐκτὸς φρενῶν.
 480 Πολλάκις εἶναι ἢ ψυχὴ καταγγελεὺς
 τῶν πονηρῶν τοῦ σκότους μηχανεύσεων.
 Μισῶ δὲ ὅταν, συλληφθεῖς τις κακουργῶν,
 ζητῆ τὴν πράξιν νὰ κοσμῆ μετέπειτα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Θὰ μὲ φονεύσης. Θέλεις περισσότερον;

ΚΡΕΩΝ

- 485 Δὲν θέλω. Λαβὼν τοῦτο, ἔλαβον τὸ πᾶν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τί περιμένεις; Ἐκ τῶν λόγων σου οὐδεὶς
 δὲν μ' εἶναι, οὔτε θὰ μοὶ εἶναι ἀρεστός.
 Οὔτω κ' ἐμοῦ οἱ λόγοι σὲ δυσαρεστοῦν.

(474) Ὁ Ἑρκεῖος Ζεὺς, ὁ προστάτης τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς οἰκογενείας.

Πλὴν πόθεν κλέος ἐνδοξότερόν ποτε
 490 θὰ εἶχον, πλὴν τὸν ἀδελφόν μου κρύπτουσα
 εἰς τάφον; Οὗτοι θὰ μ' ἐπήνούν ὄλοι των,
 ὁ φόβος ἂν τὸ στόμα δὲν τοῖς ἔκλειε.
 Πολλὰς εὐδαιμονίας ἔχ' ἡ τυραννίς,
 καὶ τὸ νὰ πράττη καὶ λαλῆ ὡς βούλεται.

ΚΡΕΩΝ

495 Σὺ τῶν Καδμείων μόνη βλέπεις ὄλ' αὐτά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Κ' αὐτοὶ τὰ βλέπουν, πλὴν ἐδέθ' ἡ γλῶσσά των.

ΚΡΕΩΝ

Ἄλλ' ἀπ' αὐτοὺς φρονούσα δὲν αἰσχύνεσαι;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τοὺς ὁμοσπλάγχθους νὰ τιμῶ δὲν εἶν' αἰσχρόν.

ΚΡΕΩΝ

Καὶ ὁ νεκρὸς ὁ ἄλλος δὲν εἶν' αἱμά σου;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

500 Ἐνὰς πατρός ἐπίσης καὶ μιᾶς μητρός.

ΚΡΕΩΝ

Πῶς τιμᾶς χάριν πρὸς ἐκεῖνον δυσσεβῆ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εἰς ταῦτα ὁ νεκρὸς του δὲν συμμαρτυρεῖ.

ΚΡΕΩΝ

Τιμᾶς αὐτὸν ἐξ ἴσου πρὸς τὸν δυσσεβῆ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δὲν ἦτο δοῦλος ὁ θανὼν, ἀλλ' ἀδελφός.

ΚΡΕΩΝ

505 Πορθῶν τὴν γῆν μας, ἦν ὁ ἄλλος ἔσωζε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὁ ἄδης ὅμως νόμους ἴσους ἀγαπᾷ.

ΚΡΕΩΝ

Δὲν εἶναι ἴσος ὁ κακὸς πρὸς τὸν καλόν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τίς οἶδε κάτω ἂν ἀρέσκωσιν αὐτά;

ΚΡΕΩΝ

Δὲν εἶναι φίλος ὁ ἐχθρὸς, οὐδὲ θανών.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

510 Κοινὴν φιλίαν, ὄχι ἐχθραν χρεωστῶ.

ΚΡΕΩΝ

Ὑπαγε κάτω, καὶ ἀγάπα τοὺς λοιπὸν
ἐμοῦ δὲ ζῶντος, δὲν θὰ κυβερνᾷ γυνή.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν, βλέπων τὴν Ἰσμήνην προσαγομένην)

Ἡ Ἰσμήνη προκύπτει, ἰδοῦ, τῶν πυλῶν.

Φιλαδέλφων δακρύων τὴν βρέχει σπονδῆ,

515 κ' εἰς τὸ μέτωπον νέφος ἀρθὲν σκοτεινὸν

τῆς καλῆς παρειᾶς

τὰ αἰμόχροα ῥόδ' ἀποπλύνει.

ΚΡΕΩΝ

(Πρὸς τὴν ἸΣΜΗΝΗΝ, ἐρχομένην)

Σὺ, ἡ κατ' οἶκον κρυπτομένη ἔχιδνα,
ἦτις μ' ἠπάτας, καὶ δὲν ἤξευρον κακὸν

520 διπλοῦν πῶς τρέφω, καὶ φθορὰν τοῦ θρόνου μου,

εἰπέ μοι, λέγε, τῆς ἐνταφιάσεως

καὶ σὺ μετέσχες, ἢ ὀμνύεις ἀγνοίαν;

ΙΣΜΗΝΗ

Ἐπραξα τοῦτο, ἂν αὐτὴ ὁμολογῇ,

καὶ συμμετέχ' ὁμοίως τῆς εὐθύνης του.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

525 Ἡ θεία δίκη τοῦτο δὲν τὸ συγχωρεῖ

οὐδὲ σ' ἐδέχθην κοινωνόν, οὐδ' ἤθελες.

ΙΣΜΗΝΗ

Ἄλλ' εἰς τὰς συμφοράς σου δὲν αἰσχύνομαι
 νὰ γίνω σύμπλους τοῦ μεγάλου πάθους σου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Οἱ ἐν τῷ ἄδ' ἠξέυρουν τίς ἢ πράξασα.

530 Μέχρι δὲ λόγων φίλην δὲν χρειάζομαι.

ΙΣΜΗΝΗ

Μὴ μ' ἀτιμάζης, ἀδελφή· δὸς μετὰ σοῦ
 καὶ ν' ἀποθάνω, καὶ ν' ἀγνίσω τὸν νεκρόν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Μὴ ἀποθνήσκης μετ' ἐμοῦ. Τὰς πράξεις μου
 μὴ σφετερίζου. Φθάνω θνήσκουσα ἐγώ.

ΙΣΜΗΝΗ

535 Καὶ τί θὰ μ' εἶναι, ἂν μ' ἀφήσης, ἢ ζωὴ ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τὸν Κρέοντα ἐρώτα. Τούτου κήδεσαι.

ΙΣΜΗΝΗ

Τί ὠφελεῖσαι θλίβουσά με, ἀδελφή ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Γελῶ, ἂν καὶ λυποῦμαι, καὶ με σὲ γελῶ.

ΙΣΜΗΝΗ

Πῶς νὰ σοὶ γίνω δύναμαι ὠφέλιμος ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

540 Σὲ αὐτὴν σῶσον. Ἄν ἐκφύγης, δὲν φθονῶ.

ΙΣΜΗΝΗ

Φεῦ! Δὲν θὰ γίνω μέτοχος τῆς τύχης σου ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σὺ τὴν ζωὴν ἐκλέγεις, ἐγὼ θάνατον.

ΙΣΜΗΝΗ

Σοὶ τὸ προεῖπα, σὲ προειδοποίησα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σὺ καλῶς ταῦτα· ἄλλως δ' ἔκρινα ἐγώ.

ΙΣΜΗΝΗ

545 Λοιπὸν τὸ σφάλμα ἴσον ἀμφοτέρων μας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Θάρρει καὶ ζῆσον. Ἡ ψυχὴ μου πρὸ πολλοῦ
ἀποθανοῦσα, τοὺς νεκροὺς ὑπηρετεῖ.

ΚΡΕΩΝ

Αἱ κόραι αὐται, λέγω, παρεφρόνησαν,
ἢ μὲν ἀρτίως, ἢ δ' ἐκ πρώτης γενετῆς.

ΙΣΜΗΝΗ

550 Ὁ νοῦς, ὦ ἀναξ, δὲν ἐμμέν' εἰς δυστυχεῖς
ὡς κατ' ἀρχὰς βλαστάνει, ἀλλ' ἐξίσταται.

ΚΡΕΩΝ

Εἰς σὲ βεβαίως, τὴν κακοῖς συμπάσχουσαν.

ΙΣΜΗΝΗ

Καὶ πῶς νὰ ζήσω μόνη, καὶ χωρὶς αὐτῆς;

ΚΡΕΩΝ

Αὐτὴ μὴ λέγε. Δὲν ὑπάρχει τοῦ λοιποῦ.

ΙΣΜΗΝΗ

555 Καὶ θὰ φονεύσης τὴν μνηστὴν τοῦ τέκνου σου;

ΚΡΕΩΝ

Εὐκόλως ἄλλους ἔρωτας καλλιεργεῖ.

ΙΣΜΗΝΗ

Οὐχὶ τοσοῦτον ἤρμωσμένους πώποτε.

ΚΡΕΩΝ

Φοβοῦμαι κακὰς νύμφας διὰ τοὺς υἱούς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ὦ φίλτατ' Αἴμων! σ' ἀτιμάζει ὁ πατήρ!

ΚΡΕΩΝ

560 ὦ! μ' ἐνοχλεῖς εἰς ἄκρον, σὺ κ' οἱ γάμοι σου.

ΙΣΜΗΝΗ

Καὶ θὰ χωρήσης τὸν υἱὸν σου ἀπ' αὐτῆς;

ΚΡΕΩΝ

Ὁ ἄδης θὰ χωρίσῃ τὸν δεσμὸν αὐτῶν.

ΙΣΜΗΝΗ

Τὸν θάνατόν της, βλέπω, ἀπεφάσισας.

ΚΡΕΩΝ

Κ' ἐγὼ τὸ βλέπω ὡς καὶ σύ. Ἄλλ' ὕπαγε·

565 ἀπάγετέ την, πρόσπολοι! κ' εἰς τὸ ἐξῆς

αὐτ' αἰ γυναῖκες μὴ ἐλεύθερ' ἔστωσαν.

Ἵποχωροῦσι κ' οἱ θρασεῖς ὅταν ἰδοῦν
τὸν ἄδην ἤδη τῆς ζωῆς των γείτονα.¹

ΧΟΡΟΣ (Κορυφαῖος βαρύφωνος τοῦ Α' Ἡμιχόρου)

Μακάριος οὗ ἀμιγῆς κακῶν ὁ βίος.

570 Ὅταν οἶκον σείσῃ Θεὸς, οὐδὲν λείπει
εἶδος κακῶν, γενεᾶς γενεῶν διέρπον.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Ὅμοίως ἂν δυσχεῖμεροι

κῦμα Θράκiai πνοαῖ

ἐκ θαλασσίου βυθοῦ σκοτεινὸν ἀνάγωσι,

Κορυφαῖος βαρύφωνος τοῦ Α' Ἡμιχόρου

575 τὴν τῶν ἀβύσσων ἄμμον κυλινδεῖ θολήν, καὶ στένουσαι
βροντῶσιν αἰ κυματοπλήγες ὄχθαι.²

Κορυφαῖος βαρύφωνος τοῦ Β' Ἡμιχόρου

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

Εἰς τοὺς Λαβδακείους ἀρχαίους οἶκους βλέπω

¹ Ἡ Ἄντιγόνη καὶ Ἰσμήνη ἀπάγονται εἰς τὰ ἀνάκτορα.² Συγχρόνως Ἡμίχορος α' καὶ β', Μονοφωνία: «Ναὶ αἱ κυματοπλήγες ὄχθαι.» (577) Λάβδακος, ὁ πατήρ τοῦ Λαίου, πατὴρ τοῦ Οἰδίπου.

παλαιὰ δεινὰ εἰς δεινὰ σωρευθέντα·
οὐδέ λυεῖ γένος τὸ γένος, ἀλλὰ Θεῶντις τοὺς κατατρέχει ἀπηνῶς.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

580 Ὡς καὶ τὴν ἐσχάτην
τοῦ Οἰδιπίου κήπου ρίζαν,
τὴν θάλλουσαν εἰς φῶς,

Κορυφαῖος βαρύφωνος τοῦ Β' Ἡμιχόρου

κ' αὐτὴν τῶν νεκρικῶν Θεῶν θερίζ' ἢ φονικὴ κοπίς,
ἄνοια λόγων, φρονημάτων Ἐριννύς.¹

Ἡμίχορος Α' καὶ Β'

ΣΤΡΟΦΗ Β'

585 Τὴν σὴν δύναμιν τίς, ὦ Ζεῦ, ἀνδρῶν ἀψήφως θ' ἀνασεύλη;
ἦν οὔτε δαμάξ ὁ παντογῆρως ὕπνος,
οὔτ' οἱ δρομαῖοι θεῖοι μῆνες.

Πλὴν δυνάστης ἀγήρως, ἔχεις

τοῦ Ὀλύμπου εἰς πάντα χρόνον τὸ λαμπρὸν κράτος.

590 Παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον
κυβερνᾷ οὗτος ὁ νόμος ὁμοῦ.

Κορυφαῖος τοῦ Α' Ἡμιχόρου (Μόνος)

Δὲν διαρκεῖ τῶν θνητῶν ἡ ζωὴ
πάμπολυ ἄνευ βλάβης.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Δὲν διαρκεῖ τῶν θνητῶν ἡ ζωὴ

595 πάμπολυ ἄνευ βλάβης.

¹ Συγχρόνως Ἡμίχορος α' καὶ β', Μονοφωνία: «Κ' αὐτὴν θανάτου τέμνει φονικὴ κοπίς.»

(579) Δηλ. ἡ τιμωρηθεῖσα γενεὰ δὲν ἀπαλλάττει τὴν μετ' αὐτὴν τῆς τιμωρίας.

(581) Τὴν Ἀντιγόνην.

(584) Ἡ ἄνοια τῶν παρατόλμων λόγων τῆς.

(586) Τὰ πάντα γηράσκων.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

Ἡ ἀγχίστροφος εἶν' ἔλπις εἰς πολλοὺς μὲν ὠφέλει ἄνδρας,
ἀλλὰ κ' εἰς πολλοὺς κούφων ἀπάτη πόθων.

Οὔτε προσέρπ' ἡμῖν τις γνῶσις,

ὁ ποῦς πρὶν εἰς τὸ πῦρ ἐγγίση.

600 Ἐν σοφίᾳ ἐρρέθη ἄξιον μνήμης ἔπος.

Τὸ κακὸν καλὸν πῶς φαίνεται

ἐκείνω, ὃν ὁ Θεὸς θέλει νὰ ρίψ' εἰς βλάβην.

Κορυφαῖος βερύφωνος τοῦ Β' Ἡμίχορου

Ζῆ δ' οὐκ εἰς μακρὸν

χρόνον τις ἄνευ βλάβης.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

605

Ζῆ δ' οὐκ εἰς μακρὸν

χρόνον τις ἄνευ βλάβης.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β'

(Λογαοιδικόν)

Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ Αἴμων, τῶν παιδῶν τῶν σῶν¹

ὁ ἔσχατος γόνος. Ἐν θλίψει χωρεῖ

ὑπὲρ τῆς δυστυχοῦς

610 μελλονύμφου αὐτοῦ Ἀντιγόνης ἀλγῶν,

καὶ ὑπὲρ τῆς τοῦ λέχους χηρείας.

ΚΡΕΩΝ

Εὐθὺς ὑπὲρ τοὺς μάντις θά τὸ μάθωμεν.

(Πρὸς τὸν Αἴμωνα, εἰσελθόντα)

Υἱέ, ἀκούσας τὴν τελείαν ψῆφόν μου

περὶ τῆς μελλονύμφου, λυσσῶν ἤλθες κατ' ἐμοῦ ;

615 ἢ εἶμαι, ὅ,τι καὶ ἂν πράξω, φίλος σου ;

(599) Δηλ. πρὶν πυρωθῶμεν, πρὶν ἐμβῶμεν εἰς τὸ πῦρ.

¹ Ὁ Αἴμων προσέρχεται.

ΑΙΜΩΝ

Σὸς εἰμί, πάτερ· μέ ποδηγετεῖς μὲν σὺ
εἰς χρηστὰς γνώμας, ἐγὼ δ' ἔπομ' εὐπειθῶς.
Οὐδὲ ὑπάρχει γάμος τις προτιμητὸς
τῶν ἐδικῶν σου πατρικῶν ὁδηγιῶν.

ΚΡΕΩΝ

- 620 Τοιοῦτον πρέπει φρόνημα νὰ ἔχῃς, παῖ
οὐδὲν τῆς γνώμης τοῦ πατρὸς νὰ προτιμᾷς.
Οἱ ἄνδρες διὰ τοῦτο τέκνα εὐχονται
ἴν' ἀποκτῶσιν εὐπειθῆ κ' ὑπήκοα,
ὥστ' εἰς ἐχθροὺς των ν' ἀντιτάττωσι κακά,
625 καὶ φίλους νὰ τιμῶσιν ἴσα τῷ πατρί.
Ὅστις δὲ τέκνα ἀνωφέλητα γεννᾷ,
τί ἄλλο εἰμὴ βάσανον εἰς ἑαυτὸν
κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς του γέλωτα ἐγέννησε;
Υἱέ, μὴ πνίξῃς εἰς τὰς ἡδονὰς τὸν νοῦν
630 τοῦ γυναικείου ἔρωτος, ἀλλ' ἤξευρε
ψυχρὸν πῶς εἶναι τοῦτο ἐναγκάλισμα
τὸ τῆς κακῆς συζύγου ἐν τῷ οἴκῳ. Τίς
μείζων πλῆγῃ τοῦ φίλου εἶναι τοῦ κακοῦ;
Ἄλλὰ τὴν κόρην τὴν ἐχθρὰν ἀπόπτυσον·
635 νυμφίον ἄφες εἰς τὸν ἄδην νὰ εὐρῆ.
Ἄφ' οὗ αὐτὴν καὶ μόνην ἐκ τῶν πολιτῶν
συνέλαβον προδήλως ἀπιστήσασαν,
δὲν θὰ θελήσω πρὸς τὴν πόλιν νὰ ψευσθῶ.
Θὰ τὴν φονεύσω. Δία τὸν συγγενικὸν
640 ἄς ὑμνῆ. Ὅταν ἀκασμοῦντας παριδῶ
τοὺς συγγενεῖς, τοὺς ξένους πῶς θὰ κυβερνῶ;
Πρὸς τοὺς οἰκείους ὅστις εἶναι δίκαιος,

(639) Ὁ προστάτης τῆς συγγενείας (ξύναιμος.)

- καὶ πρὸς τὴν πόλιν δίκαιος θενά φανῆ·
 ἔστις δὲ νόμους ἢ βιάζ' ἢ ἀθετῆ,
 645 ἢ νὰ προστάζῃ ἐννοεῖ τοὺς ἄρχοντας,
 ἄς μὴ προσμένῃ ἔπαινον ἐκ μέρους μου.
 Εἰς δὲν ἐκλέγ' ἢ πόλις, νὰ πειθώμεθα
 κ' εἰς μικρὰ πρέπει, δίκαια καὶ ἄδικα·
 τὸν ἄνδρα τὸν τοιοῦτον λέγω πεποιθῶς
 650 καλὸν καὶ ν' ἄρχῃ, καὶ νὰ ἀρχῆται καλὸν,
 καὶ ὅταν εἰς πολέμου θύελλαν ταχθῆ,
 ἀνδρεῖον στρατιώτην καὶ ἀτρόμητον.
 Τῇ ἀναρχίᾳ οὐδὲν ὅμοιον κακόν·
 αὐτῇ τὰς πόλεις καταστρέφει, κ' ἐρημοῖ
 655 τοὺς οἴκους τῶν ἀνθρώπων, κ' εἰς πολεμικὰς
 τροπὰς στρατοὺς συντρίβει· τοὺς δ' ἐμμένοντας
 ἢ πειθαρχία σώζει καὶ διατηρεῖ.
 Οὕτω ν' ἀντέχουν χρεωστοῦν οἱ ἔμφρονες,
 καὶ ὅχι νὰ νικῶνται ὑπὸ γυναικός.
 660 Ἄν πέσωμεν, καὶ ἂν ὑπὸ ἄνδρ' ἄς πέσωμεν.
 Ἄς μὴ φανῶμεν γυναικῶν κατώτεροι.

ΧΟΡΟΣ

Τὰς φρένας μας τὸ γῆρας ἂν δὲν ἔκλεψεν,
 ὀρθῶς πῶς λέγεις ὅσα εἶπας κρίνομεν.

ΑΙΜΩΝ

- Πάτερ, τὰς φρένας οἱ Θεοὶ μᾶς ἔδωσαν,
 665 ὑπέρτατον τῶν ἄλλων ὄλων δώρων των.
 Ἐγὼ δὲ δὲν ἤξεύρω οὐδὲ δύναμαι
 νὰ εἶπω ὅτι δὲν ὠμίλησας ὀρθῶς.
 Κ' ἑτέρα γνώμη ἴσως ἔχει πλὴν καλῶς.
 Ὑἱός σου, πρέπει νὰ προσέχω ὑπὲρ σοῦ
 670 εἰς ὅσα λέγ' ἢ πράττει ἢ σὲ ψέγει τις·

- διότι εἶναι τὸ σὸν βλέμμα φοβερὸν
 πρὸς τοὺς λαλοῦντας ὅσα δὲν σὲ τέρπουσιν.
 Ἐγὼ δ' ἐν σκότει νὰ ἀκούω δύναμαι
 πῶς ὄλ' ἡ πόλις κλαίει τὴν νεάνιδα
 675 ὅτι ἀδίκως, ὡς οὐδέποτε γυνή,
 κατεδικάσθη διὰ πράξεις εὐκλειεῖς.
 Τὸν ἀδελφόν της φονευθέντα, κείμενον
 ἀτάφως, οὔτε ἔρμαιον ὠμῶν κυνῶν,
 οὔτε ὀρνέων τὸν ἀφῆκε σπάραγμα.
 680 Χρυσὴν νὰ λάβῃ δὲν ἀξίζει ἀμοιβήν;
 Τοιαῦτα κρυφολέγει φήμη σκοτεινῆ.
 Ἐγὼ δὲ, πάτερ, τῆς εὐημερίας σου
 δὲν ἔχω ἄλλο κτῆμα τιμιώτερον.
 Τίς δόξα τέκνοις μείζων θάλλοντος πατρὸς,
 685 ἢ εἰς πατέρα, εὐτυχοῦντων τῶν υἱῶν;
 Μὴ μίαν μόνην ἔχε τὴν πεποίθησιν,
 πῶς ὅτι λέγεις, κ' οὐδὲν ἄλλο εἶν' ὀρθόν.
 Ὅσοι φρονοῦν πῶς μόνοι αὐτοὶ σκέπτονται,
 πῶς ἔχουν ἢν οὐκ ἄλλος γλῶσσαν ἢ ψυχὴν,
 690 ἐξελεγχθέντες οὗτοι, φαίνονται κενοί.
 Οὐδ' εἰς τοὺς σοφωτέρους νὰ μανθάνωσιν
 αἰσχύνῃ εἶναι, οὔτε νὰ ἐνδίδωσιν.
 Εἰς ρεύματα χειμάρρων, βλέπεις, σώζονται
 τὰ δένδρα ὅσα κάμπτουσι τοὺς κλώνας των,
 695 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' ἀνασπῶνται πρόρριζα.
 Ὅμοίως καὶ ὁ πλοίου κυβερνήτης, ἂν
 τὸν πόδα τοῦ ἱστίου τείνας δὲν χαλαῖ,
 τὸ πλοῖον ἀνατρέπει θαλασσοπορῶν.
 Χάλασον τὸν θυμόν σου, ὑποχώρησον.

(697) Τὸ σχοινίον δι' οὗ τὸ ἱστίον εἶναι δεδεμένον.

700 Φρονῶ δ', ἂν γνώμην ἔχω ὡς νεώτερος,
 ὅτ' εἶναι πάντων τελειότατος ἀνδρῶν
 ὁ ὢν ἀπάσης ἐπιστήμης ἔμπλεως.
 Ὅστις δ' οὐ τοῦτο, τὸ καὶ σπανιώτατον,
 καλὸν ν' ἀκούῃ τοὺς καλὸν τι λέγοντας.

ΧΟΡΟΣ

705 Ἄκουσον, ἀναξ, ἂν τι λέγῃ φρόνιμον
 καὶ σὺ ἐκεῖνον. Εἶπατε κ' οἱ δὴ ὀρθά.

ΚΡΕΩΝ

Θὰ διδαχθῶμεν εἰς τὴν ἡλικίαν μας
 ὑπὸ τοῦ ἀνηλίκου νὰ σκεπτόμεθα;

ΑΙΜΩΝ

Κακὸν δὲν εἶναι. Νέος εἰμ' ἐγὼ,
 710 μὴ πρὸς τὸν χρόνον, πρὸς τὰ ἔργ' ἀπόβλεψον.

ΚΡΕΩΝ

Ἔργον σου εἶναι νὰ τιμᾶς τοὺς ἀπειθεῖς;

ΑΙΜΩΝ

Οὐδ' ἐγὼ θέλω πρὸς κακοὺς εὐσέβειαν.

ΚΡΕΩΝ

Τοιαύτην νόσον μήπως αὕτη δὲν νοσεῖ;

ΑΙΜΩΝ

Ἄλλως δοξάζει τῶν Θηβαίων ὁ λαός.

ΚΡΕΩΝ

715 Θὰ μὲ διδάξῃ ἡ πόλις πῶς νὰ κυβερνῶ;

ΑΙΜΩΝ

Τὸ βλέπεις, λέγων, πῶς λαλεῖς νεανικῶς;

ΚΡΕΩΝ

Εἰς τὴν γῆν ταύτην ἄλλος θ' ἄρχη παρ' ἐμέ;

ΑΙΜΩΝ

Δὲν εἶν' αἱ πόλεις κτήματα ἐνὸς ἀνδρός.

ΚΡΕΩΝ

Καὶ δὲν ἀνήκ' ἡ πόλις εἰς τὸν ἄρχοντα;

ΑΙΜΩΝ

720 Καλῶς ἐρήμου πόλεως θὰ μοναρχῆς!

ΚΡΕΩΝ

Μὲ τὴν γυναῖκα συμμαχεῖ αὐτὸς, θαρρῶ.

ΑΙΜΩΝ

Γυνὴ ἂν εἶσαι ὅτι σοῦ προκήδομαι.

ΚΡΕΩΝ

᾽ὦ κάκιστε, δικάζεις τὸν πατέρα σου;

ΑΙΜΩΝ

Διότι σ' εἶδ' ἀδίκως ἀμαρτάνοντα.

ΚΡΕΩΝ

725 Καὶ ἀμαρτάνω τὴν ἐμὴν ἰσχὺν τιμῶν;

ΑΙΜΩΝ

Δὲν τὴν τιμᾶς, τὸ σέβας τῶν Θεῶν πατῶν.

ΚΡΕΩΝ

᾽ὦ μιαρὲ, ὦ χαῦνε δοῦλε γυναικῶν!

ΑΙΜΩΝ

Πλὴν δὲν θὰ μ' εὖρης δοῦλον πράξεων αἰσχροῶν.

ΚΡΕΩΝ

Ἵπὲρ ἐκείνης εἶναι ὄλ' οἱ λόγοι σου.

ΑΙΜΩΝ

730 Καὶ σοῦ, κ' ἐμοῦ, καὶ ὅσων ὑπὸ γῆν Θεῶν.

ΚΡΕΩΝ

Αὐτὴν μὴ ζῶσαν ἐλπίζε νὰ νυμφευθῆς.

ΑΙΜΩΝ

Θεν' ἀποθάνη καὶ τις ἄλλος μετ' αὐτῆς.

ΚΡΕΩΝ

Κατήντησας καὶ μέχρῃς ἀπειλῆς θρασύς!

ΑΙΜΩΝ

Πρὸς κενὴν γνώμην ἀπειλαὶ τί ὠφελοῦν;

ΚΡΕΩΝ

735 Κενὸς νοὸς σὺ, κλαίων, θὰ μοὶ δώσης νοῦν;

ΑΙΜΩΝ

Εἶσαι πατήρ μου, ἢ θὰ σ' ἔλεγ' ἄφρονα.

ΚΡΕΩΝ

Μὴ μὲ βαρύνης, γυναικὸς ἀνδράποδον.

ΑΙΜΩΝ

Νὰ λέγῃς θέλεις, καὶ ν' ἀκούῃς παντελῶς.

ΚΡΕΩΝ

740 Τῷ ὄντι λέγεις; Ὅμως, μὰ τὸν Ὀλυμπον
αὐτὸν, δὲν θὰ μ' ὑβρίσης, ὑβριστὰ, κ' ἐμέ.
Φέρετ' ἐνταῦθα, κτείνατε τὴν βδελυρὰν,
πρὸ ὀφθαλμῶν, πλησίον τοῦ νυμφίου της.

ΑΙΜΩΝ

745 Οὐχὶ, ἐμπρὸς μου μὴ πιστεύσης πώποτε
πῶς θ' ἀποθάνῃ, οὔτε ἀπὸ σήμερον
τὸ πρόσωπόν μου τοῦ λοιποῦ πῶς θὰ ἰδῆς.
Μαίνου δὲ μ' ἔσους φίλους σου σὲ στέργουσι.¹

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

ὦ βασιλεῦ, ἀπῆλθεν ἐξ ὀργῆς ταχύς.

Ὁ νοῦς τῶν νέων εἶν', ὅταν πονῆ, βαρύς.

ΚΡΕΩΝ

750 Φρονήσ' ἢ πράξῃ πλέον ἢ κατ' ἀνθρώπον,
ποτὲ δὲν θ' ἀπαλλάξῃ τῆς ποινῆς αὐτάς.

ΧΟΡΟΣ

Νὰ τὰς φονεύσης ἀμφοτέρας ἐννοεῖς;

¹ Ἀπέργεται.

ΚΡΕΩΝ

Καλῶς τὸ εἶπας. Ὅχι τὴν μὴ πράξασαν.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ τίς ὁ τρόπος ἔσται τοῦ θανάτου της;

ΚΡΕΩΝ

Εἰς τόπον θέλω φέρων ἔρημον αὐτὴν
 755 τὴν θάψει ζῶσαν εἰς πετρῶδες ὄρυγμα,
 τροφὴν προσθεῖς ὀπόση μόνον ὄσιον,
 εἴν' ἀποφύγῃ ἢ πόλις μας τὸ μίασμα.
 Ἐκεῖ τὸν Ἄδην, μόνον ὃν τιμᾶ Θεὸν,
 προσευχομένη, τοῦ θανάτου ἅς σωθῆ,
 760 ἢ ἅς γνωρίσῃ, πλὴν ἐξώρας, περιττὸς
 πῶς εἶναι κόπος τοὺς ἐν ἄδου νὰ τιμᾶ.¹

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α'

ὦ ἔρω, ἀνίκητος ἐν μάχαις, σὺ,
 ὅστις κ' εἰς κτήματα πίπτεις,
 καὶ εἰς παρθένου καλῆς μαλακὰς παρειὰς φωλεύεις,
 765 ὑπερπόντιος δὲ φοιτᾶς,
 καὶ εἰς ἀγρῶν αὐλάς.
 Σὲ δὲ οὔτε Θεῶν, οὔτ' ἐφημέρων
 τις φεύγει ποτὲ ἀνθρώπων. Μαίνεται δ' ὅστις σ' ἔχει.

Ἡμίχορος Β'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

Σὺ καὶ δικαίων φρένα εἰς ἄδικα,
 770 πρὸς βλάβην, παραφέρεις,
 καὶ σὺ τὴν ἔριν αὐτὴν, ἔριν ὀμαιομον, συνταράττεις.

¹ Ἀπέρχεται.

(763) Ὅτι ὑπάρχει καὶ κτημάτων ἔρω.

(766) Ὁ ἔρω φθάνει καὶ εἰς τὰς ἀγροτικὰς αὐλάς; ἢ καλύδας.

(771) Συνταράττεις ἔριν, ἦτοι ἀίρεις ἔριν.

Βλεφάρων μέγας δὲ νικᾶ
 νύμφης ἐρατεινῆς
 πόθος, ὁ ἐν ἀρχῇ τῶν μεγάλων πάρεδρος
 775 θεσμῶν. Ἄμαχος δὲ μ' αὐτοὺς ἢ θεὰ Ἀφροδίτη παίζει.¹

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Πλὴν φέρομαι ἤδη κ' ἐγὼ τῶν θεσμῶν
 ἐκτός, οὔτε νὰ στήσω τὸ δάκρ' ἤμπορῶ
 τὸ ρέον, ἐνῶ τὴν ἀθλίαν αὐτὴν
 Ἀντιγόνην βαδίζουσαν βλέπω ἐκεῖ
 780 πρὸς τὴν κλίνην αὐτῆς τὴν ὑστάτην.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΣΤΡΟΦΗ Β'

Ἴδέτε μ', ὦ σύνοικοι ταύτης τῆς γῆς,
 πῶς τὴν ἐσχάτην ὁδὸν
 πατῶ, τοῦ ἡλίου πῶς
 προσβλέπω τὸ ἔσχατον φῶς,
 785 οὐχὶ δ' ἔτι. Ζῶσαν δ' ὁ παγκοίτης
 Ἄδης μ' ἄγ' εἰς τὰς ἀκτὰς
 τὰς τοῦ Ἀχέροντος, οὔτε
 ὑμεναίου πείραν λαβοῦσαν, (πρὸς μουσικὴν)
 οὔτε ποτὲ νύμφης μ' ἐψάλησαν ὕμνοι.
 790 Τὸν Ἀχέροντα δ' ἔχω νυμφίον.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Ἐπαίνων ἀξία καὶ ἔνδοξος σὺ,

(772) Μέγας πόθος, ἀνήκων (κατοικῶν) εἰς τὰ βλέφαρα τῆς νύμφης, νικᾶ. Ὁ δὲ πόθος οὗτος εἶναι συμπάρεδρος τῶν μεγάλων θεσμῶν τῆς πλάσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ παντός.

(775) Ἡ Ἀφροδίτη ἀκαταμάχητος παίζει μὲ τοὺς θεσμούς.

¹ Προσάγεται ἡ Ἀντιγόνη ὑπὸ θεραπόντων.

(785) Δὲν θὰ τὸ ἰδῶ πλέον.

(789) Τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα κατὰ τὸ ἀρχαῖον κείμενον.

κατέρχ' εἰς τὰς μαύρας μονὰς τῶν νεκρῶν,
 οὐδ' εἰς φθείρουσαν νόσον ἐνδοῦσα τινά,
 οὐδὲ θυμα πεσοῦσα εἰς ξίφος ὄξυ,
 795 ἀλλ' αὐτόγνωμος, μόνη τῶν ἄλλων θνητῶν,
 ζῶσα σὺ καταβαίνεις εἰς ἄδου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

Τὸν ὄλεθρον ἤκουσα τῆς δυστυχοῦς
 ξένης, τῆς ἐκ Φρυγῶν
 Τανταλίδος, πρὸς Σίπυλον
 800 ἄκρον, ἦν ὡς ἔρπων κισσὸς
 πετρῶν περιδέει βλαστός·
 τὴν τήκει δὲ ὕμβρος ἐκεῖ, (Πρὸς μουσικὴν)
 ὡς λέγ' ἡ φήμη.
 Χιῶν δ' οὐποτ' ἐλλείπει. Ἐκ δὲ
 805 παγκλαύστων βλεφάρων σπονδὴ
 βρέχει τὸν κόλπον τῆς.
 Ὡς αὐτὴν μὲ φονεύει ὁ δαίμων. (Ἄνευ μουσικῆς)

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)
 Ἄλλ' ἐκείνη μὲν ἦν Θεὰ ἐκ Θεῶν,
 ἡμεῖς δὲ θνητοὶ θνητῶν παῖδες ἐσμέν.
 810 Ἄλλὰ καὶ τῷ θνήσκοντι δόξα ἐστὶ
 νὰ λάβ' ἰσόθεον μοῖραν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΣΤΡΟΦΗ Γ'

Φεῦ! σκώπτομαι! ὦ, πρὸς Θεῶν πατρώων, πρὸς τί

(799) Ἐννοεῖ τὴν ὑπὸ τῶν Θεῶν ἀπολιθωθεῖσαν Νιόβην, γυναῖκα τοῦ Ἄμφι-
 φίονος, ξένην δὲ τὴν Θέτιν, διότι ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου. Φρυγίαν δὲ τὴν
 λέγει διότι ὁ Σίπυλος ἐθεωρεῖτο ἐνίοτε ὡς τῆς Φρυγίας ἀντὶ τῆς Λυδίας.

μ' ὑβρίζεις οὐχὶ ἀθλίαν,
 ἀλλ' εὐκλεᾶ; ὦ
 815 πόλις, ὦ πόλεως
 πολυκτήμενες ἄνδρες,
 οὐαὶ,
 Διρκαῖαι κρηναί, ἄλσος
 Θηβῶν εὐαρμάτων, πάντας
 ὑμᾶς ἐπιμάρτυρας κράζω,
 820 ὅποιαν, ποῖοι νόμοι, πῶς ἄκλαυστον
 μὲ φέρουν φίλων πρὸς τυμβῆρες ὄρυγμα κενοφανές!
 Οὐαὶ ἀθλίαν,
 οὔτε θνητὴν, οὔτε θανοῦσαν,
 οὐ σύνοικον ζῶσιν, οὔτε νεκροῖς.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)
 825 Εἰς θράσους φθάσα τὸ ἔσχατον,
 εἰς τῆς δίκης βάθρον ὑψηλόν,
 ὦ τέκνον, ἔπεσας πολύ.
 Πατρῶον σφάλμα τι πληρώνεις.

ANTIGONH

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Γ'

830 Μεριμνας διήγειρας ἀλγεινάς ἐντός μου,
 πατὴρ τρισεγγίστας θλίψεις,
 τὸν τῶν ἐνδόξων Λαβδακιδῶν κοινὸν
 ἀνεπόλησας πόνον.
 Οὐαὶ
 ἀραὶ μητρώων γάμων,

(813) Θεωρεῖ ὡς ὑβριν ὅτι τὴν λέγει εὐκλεᾶ καὶ ὄχι ἀθλίαν.

(821) Ἄκλαυστον (ὑπὸ) φίλων.

(826) Ὑψηλὸν βάθρον δίκης, διότι θάψασα τὸν ἀδελφὸν τῆς ἔπραξεν ἐν-
 δικῶς.

- 835 δεσμοὶ αὐτογέννητοι ἐμοῦ
πατρός τῆ δυσμόρφῳ μητρί μου,
ἐξ ὧν ἐγὼ ἐτέχθην ἢ δύστηνος,
πρὸς οὓς δὲ ἄγαμος, ἀραΐα μέτοικος ἀπέρχομαι!
Οὐαὶ δυστήνων
- 840 λαχῶν, αὐτάδελφέ μου, γάμων,
καὶ νῦν θανῶν, ζῶσαν μὲ φονεύεις.

ΧΟΡΟΣ

Ἰμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

- Τὸ νεκροῦς σέβεσθ' εὐσεβές.
Τὸ κράτος τῶν κρατούντων πλήν
εἰς οὐδέν' ἀρμύζει ν' ἀψηφᾶ.
845 Σὲ δ' ὀργὴ φθείρει αὐτογνώμων.

ANTIGONH

ΕΠΡΑΨ

- Ἄκλαυστος, ἀφίλος, ἄνυμφος,
χωρῶ, τάλαινα. Ὁ δρόμος εἶν' ἔτοιμος.
Οὔτε τῆς θείας λαμπάδος τὸ φῶς
θα ἰδῶ ἢ πολυτλήμων πλέον,
850 οὔτε δὲ φίλος στενάζει
τ' ἀδάκρυτά μου πάθη.

ΚΡΕΩΝ (πρὸ ὀλίγου εἰσελθὼν)

- Ῥόδᾶς καὶ γόους ἐὰν ἦσαν χρήσιμοι,
πρὸ τοῦ θανάτου, τίς θὰ ἔπαυέ ποτε;
Ἄπάγετέ την τάχιστα, κ' εἰς σκοτεινὸν
855 βυθίσατέ την τάφον, ὡς διέταξα,

(835) Ὅτι ἡ μήτηρ τῆς ἐνυμφεύθη τὸν ὄν ἐγέννησε.

(838) Πρὸς οὓς, τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

(840) Τῶν τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀδράστου, ἐξ ὧν προέκυψεν ἡ κατὰ Θεῶν ἐκ-
στρατεία.

(845) Τὴν ἐδικὴν τῆς ὀργῆς.

ἔρημον, μόνην, ν' ἀποθάνῃ ἢ νὰ ζῆ
 ὑπὸ τοιαύτην στέγην ὑποχθόνιον.
 Ἄγνοι πρὸς ταύτην οὔτω θενὰ εἶμεθα,
 τῆς δ' ἄνω μετοικίας θενὰ στερηθῆ.

(Ἀποσύρεται.)

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

- 860 ὦ τάφε, παστὰς σκότους, τὸ ἀείφρουρον
 κατόρυγμα, σοῦ βαίνω τὴν φρικτὴν ὁδὸν
 πρὸς τοὺς ἐμοὺς φιλτάτους, οὓς πολυπληθεῖς
 ἡ Περσεφόνη ἐν νεκροῖς ἐδέξατο.
 Ἐγὼ δ' ἐσχάτη πάντων, δυστυχέστατα
- 865 κατέρχομαι, πρὶν ἔτι λήξ' ἡ μοῖρά μου.
 Τρέφω δ' ἐλπίδας ὅτι φίλη ἔρχομαι
 πρὸς τὸν πατέρα, προσφιλῆς δὲ καὶ πρὸς σέ,
 ὦ μητέρα, κ' εἰς σέ φίλη, ὦ αὐτάδελφε,
 διότι σᾶς θανόντας, σᾶς ἐκόσμησα
- 870 διὰ χειρῶν μου, κ' ἔλουσα, κ' ἐπέχυσα
 χοὰς ἐπικηδείους· καὶ, Πολύνεικες,
 σ' ἐκήδευσα, καὶ οὕτως ἀνταμείβομαι.
 Οἱ ἔμφρονες πλὴν κρίνουν πῶς σ' ἐτίμησα.
 Οὔτε ἂν ἤμην τέκνων μήτηρ, οὔτε ἂν
- 875 ὁ σύζυγός μου ἔκειτο ἀποθανῶν,
 τὴν θέλησιν ἠψήφουν τῶν συμπολιτῶν.
 Λέγω δ' αὐτὰ, κ' εἰς τίνα νόμον ἀφορῶ;
 ἤχρεύσασα, ἄνδρ' ἄλλον θὰ ἐλάμβανον,
 καὶ παῖδας ἄλλους θεν' ἀπέκτων ἐξ αὐτοῦ.
- 880 Ἄλλ' ὅταν νεκροὶ κεῖνται μήτηρ καὶ πατήρ,
 ἀδελφὸς ἄλλος δὲν βλαστάνει δι' ἐμέ.
 Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον σ' ἐπροτίμησα,

(878) ἴδ. Ἡρόδ. Γ, 119.

- καὶ ἀσεβῆς ἐφάνην εἰς τὸν Κρέοντα,
 δεινὰ τολμῶσα, ὦ φιλτάτη κεφαλῇ!
- 885 Καὶ μ' ἀναρπάζει καὶ μὲ φέρει ἄγαμον,
 καὶ ὕμεναίου ἄπειρον, χωρὶς ποτὲ
 νυμφίον νὰ γνωρίσω ἢ παιδὸς τροφήν·
 καὶ μόνη, φίλων ἔρημος, ἡ δύσμοιρος,
 ἔρχομαι ζῶσα εἰς νεκρῶν κατασκαφάς,
- 890 τῶν Θεῶν ποῖον παραβᾶσα θέσπισμα;
 Πλὴν οἴμοι! τὰς ἐλπίδας τί πρὸς τοὺς Θεοὺς
 ἀκόμη στρέφω; τί συμμάχους τοὺς ζητῶ,
 ἂν εὐσεβοῦσα κτείνωμαι ὡς ἀσεβῆς;
 Ἄλλ' ἐὰν ταῦτα τοῖς Θεοῖς ἀρέσκωσιν,
- 895 ἄς πάθ', ὁμολογοῦσα ὅτι ἤμαρτον.
 Ἐὰν δὲ οὗτοι σφάλλωσι, χειρότερα
 ἀφ' ὅσα μ' ἀδικοῦσι δὲν τοῖς εὐχομαι.

(Προχωρεῖ ὁ Κρέων.)

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Τῶν ἰδίων ἀνέμων εἰσέτι ρίπαι
 μετὰ βίας κινουῦσιν αὐτῆς τὴν ψυχὴν.

ΚΡΕΩΝ

- 900 Διὰ τοῦτο, αὐτοὶ οἱ βραδεῖς ὀδηγοὶ
 στεναγμῶν καὶ δακρύων θὰ λάβουν μισθόν.

ANTIGONH

Τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου, φεῦ! γείτων ἐστὶν
 οὗτος ὁ λόγος.

ΚΡΕΩΝ

- Μὴ θάρρει, μὴδ' ἔλπιζε ὅτι εὐθὺς
 905 δὲν θὰ λάβωσι κῦρος οἱ λόγοι αὐτοί.

ANTIGONH

Ἦ πάτριον ἄστῳ τῆς γῆς τῶν Θηβῶν,

καὶ πατρῶοι Θεοί,
 ἰδοὺ ἄγομαι, οὔτε μοὶ μένουν στιγμαί.
 Τῶν Θηβῶν ἡγεμόνες, ἰδέτε μ' ἐδῶ,
 910 τὴν ἐσχάτην λοιπὴν βασιλίδα ὑμῶν,
 ποῖα πάσχω δεινὰ κ' ὑπὸ ποίων ἀνδρῶν,
 τὰ σεβάσμια ὡς σεβασθεῖσα!

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α'

ΣΤΡΟΦΗ Α'

Τοῦ φωτὸς ἐστερήθη τ' οὐρανοῦ
 εἰς αὐλὰς χαλκοδέτους καὶ ἡ Δανάη πρὶν,
 915 καὶ κατεκλείσθη κρυπτὴ
 ἐν τυμβωρύκτῳ θαλάμῳ.
 Εὐγενῆς δὲ κ' ἐκείνη ἦν, ᾧ παῖ, παῖ!
 καὶ σπορὰν ἐταμίευε χρυσόρρυτον Θεοῦ.
 Δεινὴ ὅμως ὑπάρχει ἡ ἰσχὺς ἡ μοιραία.
 920 Οὐτ' ὄμβρος, οὔτε πόλεμος,
 ἢ πύργος, ἢ ἀλίπτυπα
 τὴν διαφεύγουν μαῦρα πλοῖα.

Ἡμίχορος Β'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

Ὁ τοῦ Δρύαντος παῖς, ὁ Ἡδωνῶν
 βασιλεὺς ὁ ὀξύθυμος, ὑπὸ τῆς
 925 Βάκχου ὀργῆς τῆς φρικτῆς

(914) Ὃταν ὁ Ἀκρίσιος ἐνέκλεισε τὴν θυγατέρα τοῦ Δανάη εἰς ὑπόγειον φυλακὴν ἐπίχαλκον, ὡς ἦσαν τὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα τῶν θησαυρῶν.

(918) Διότι ὡς χρυσὸς κατῆλθε πρὸς αὐτὴν ὁ Ζεὺς.

(923) Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῆς Θράκης, περιεφρόνει τὸν Διόνυσον, καὶ ἤνώ-
 γλει τὰς Μαινάδας. Ἐν μάχῃ δὲ φεύγων, καὶ περιπλακείς εἰς κλημα, συνελή-
 φθη καὶ κατεκλείσθη εἰς ἄντρον, ὅπου ἀπέθνηεν ὑπὸ λιμοῦ. Ἰδ. καὶ Ὀμ. Ἰλ.
 Ζ, 140.

λίθων δεσμοῖς ἐνεδέθη.

Οὕτως ἐκ τῆς μανίας φιλοῤῥοεῖ φλέγουσα
 θεία ὀργή· ἔγνω δ' αὐτὴν ὁ ἔμμανῶς
 τὸν Βάκχον προσβαλὼν τῇ ἀναιδεῖ γλώσση,
 930 καὶ τὰς ἐνθέους ἐνοχλῶν
 γυναῖκας, καὶ τὸ θεῖον πῦρ,
 κ' ὀργίζων τὰς φιλαύλους Μούσας.

Ἦμίχορος Α'

ΣΤΡΟΦΗ Β'

Εἰς τῶν πλωτῶν Κυανέων τὴν δίδυμον θάλασσαν,
 πρὸς Βοσπόρου ἀκτὰς καὶ τὸν Θράκιον Σαλμυδησὸν,
 935 ὁ Ἄρης ἐκεῖ ὁ Πολιεὺς κ' εἰς τοὺς δύο Φινεΐδας
 εἶδε τὸ χαῖνον ἔλκος, ἀγρίας συζύγου κακουργίαν,
 τοὺς κύκλους τῶν ὀμμάτων ἐξορυξάσης,
 ἄνευ λόγχης, δι' αἰμοχαρῶν δὲ
 χειρῶν ἀπλῶς, καὶ ἀκμαῖς ἀτράκτων.

Ἦμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

940 Κατατηρόμενοι δὲ οἱ πανάθλιοι, ἔκλαιον
 τ' ἄθλια πάθη μητρὸς, ἧς κακόνυμφος ἦσαν γόνος.
 Ἄλλ' ἦτον αὐτὴ ἀρχηγόνων Ἐρεχθειδῶν σπέρμα.¹

(927) Ἐκ τῆς μανίας προκύπτει ἡ μανία ἐπισύρει.

(933) Κυάναει, αἱ κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ Βοσπόρου νῆσοι αἵτινες ἐνομίζοντο ὅτι ἔπλεον.

(934) Σαλμυδησός, ἡ ἐχθρόξενος λεγομένη, πόλις καὶ χώρα Θρακικὴ εἰς τὸν Εὐξείνιον.

(935) Ὁ Ἄρης ἦν ὁ Πολιοῦχος τῆς Θράκης.

(936) Ὁ Φινεὺς, ἐκ Κλεοπάτρας τῆς θυγατρὸς τοῦ Βορέως καὶ τῆς νύμφης Ὀρειθείας, εἶχε δύο υἱοὺς, οὓς ἡ μητριὰ αὐτῶν κατέκλεισεν εἰς ὑπογείους φυλακὰς καὶ ἐτύφλωσε.

¹ Ἡ Ἀντιγόνη ἀπάγεται ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Κρέοντος. Ὁ δὲ Χορός, εἰς ἐν συσπειρούμενος, θεωρεῖ αὐτήν.

Ταύτην δ' αἰ θύελλ' αἰ πατρῶαι εἰς ἔρημα
 ἔθρεψαν ἄντρα, ἐπ' ὀρθοστάτου ὄρους
 945 τὴν ἀνεμόπουν Βορεάδα·
 Κ' ἐπ' ἐκείνην ὁμῶς μακραιῶνες ἤλθον μοῖραι, ᾧ παῖ!¹

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ (ὑπὸ ΠΑΙΔΟΣ ὀδηγούμενος)

Θηβῶν πρεσβύται, ὁδὸν ἤλθομεν κοινήν
 οἱ δύο, ἐνὸς βλέποντος. Εἰς τοὺς τυφλοὺς
 ἀδύνατος ἢ ἀνοδήγητος ὁδός.

ΚΡΕΩΝ

950 ὦ γέρων Τειρεσία, τί νεώτερον ;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Εὐθύς σοὶ λέγω. Πείθου δ' εἰς τὸν μάντιν σύ.

ΚΡΕΩΝ

Δὲν ἀπεσπάσθην πώποτε τῆς γνώμης σου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Δι' ὃ ἡ πόλις ὑπὸ σέ ὀρθοπλοεῖ.

ΚΡΕΩΝ

Λαβῶν ὀφέλη παρὰ σοῦ ὁμολογῶ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

955 Ἡ τύχη σου νῦν βαίνει ἐπ' ἀκμῆς ξυροῦ.

ΚΡΕΩΝ

Τί λέγεις; φρίττω, γηραιέ, τὸ στόμα σου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Τῆς ἐμῆς τέχνης τὰ σημεῖα ἀκουσον.

Εἰς τὸν ὀρνιθοσκόπον θρόνον καθεσθεις,

λιμέν' ἀρχαῖον πάντων μοι τῶν οἰωνῶν,

(945) Θυγατέρα τοῦ Βορέως.

(946) Ἐπῆλθον κατ' αὐτῆς αἱ ἀθάνατοι μοῖραι.

¹ Ἐν ᾧ ὁ Χορὸς στρέφεται ὅλος πρὸς τὸ μέρος δι' οὗ ἐξάγεται ἢ Ἀντιγόνη, εἰσέρχεται ἀπαρατηρήτως ἐκ τοῦ ἐτέρου ὁ Τειρεσίας, ὀδηγούμενος ὑπὸ παιδός.

- 960 φωνὴν ἀκούω τῶν ὀρνέων ἄγνωστον,
 κλαγγὴν ἀγρίαν, ἄσμα βαρβαρόφθογγον·
 διὰ χηλῶν φονίων πῶς σπαράττονται
 ὁ τῶν πτερύγων μοι προδίδει θόρυβος.
 Τὰ ἱερεῖα ἐρευνῶ περίφοβος
- 965 εἰς τῶν βωμῶν τὰς φλόγας. Εἰς τὰ θύματα
 ὁ Ἥφαιστος δὲν λάμπει, καὶ εἰς τὴν σποδὸν
 ἀτμὶς ἐκ τῶν μηρίων τήκεται ὑγρὰ,
 καὶ πτύει καὶ καπνίζει, καὶ μετέωροι
 πανταχοῦ σπεύρονται χολαί· τὸ λίπος δὲ
- 970 ρευστὸν σταλάζει, τοὺς μηροὺς ἀπογυμνοῦν.
 Τοιαῦτ' ἀπὸ τὸν παῖδα τοῦτον ἔμαθον,
 κακῶν ὀργίων κάκιστα μαντεύματα.
 Ἐγὼ τοὺς ἄλλους, ἐμὲ δ' οὗτος ὀδηγεῖ.
 Νοσεῖ δ' ἡ πόλις ταῦτα ἐξ αἰτίας σῆς·
- 975 διότι πλήρεις καὶ βωμοὶ κ' ἐσχάροι μας
 ἀπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν σπαράγματα
 τοῦ νεκροῦ εἶναι τέκνου τοῦ Οἰδίποδος·
 δι' ὁ θυσίας, οὐδ' εὐχάς μας δέχονται
 οἱ Θεοὶ πλέον, οὐδὲ φλόγας τῶν μηρῶν,
- 980 οὐδ' αἰσιόν τι τὰ πτηνὰ κλαγγάζουσι,
 γευθέντα λίπους ἀνδροφθόρου αἵματος.
 Αὐτὰ, ὦ τέκνον, σκέφθητι· ὅτι κοινὸν
 εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ν' ἀμαρτάνωσιν·
 ὁ δ' ἀμαρτήσας, ἄφρων οὐδὲ ἄβουλος
- 985 ἀνὴρ δὲν εἶναι, ὅστις εἰς κακὸν πεσὼν
 τὸ θεραπεύει, οὐδὲ εἶν' ἀκίνητος.
 Σκαιότης δὲ καλεῖται ἡ αὐθάδεια.
 Ἄλλ' ἄφες τὸν θανόντα, καὶ μὴ κέντα τον.
 Νὰ μετακτείνης τὸν νεκρὸν, τί καύχημα;

990 Πρὸς τὸ καλὸν σου ὀμιλῶ. Εἶναι γλυκὺ
ν' ἀκούῃ τὰ ὀρθά τις ὅταν ὠφελοῦν.

ΚΡΕΩΝ

Ἦ γέρων, ὅλοι ὡς τοξόται πρὸς σκοπὸν
τοξεύετ' ἐμὲ μόνον, οὐδὲ ἄγευστος
τῆς μαντικῆς σας μένω. Ναί, τὸ γένος σας

995 ἀνέκαθεν μ' ἐπώλει καὶ μ' ἐπρόδιδε.

Κερδαίνετε, πωλεῖτε τὸν ἐκ Σάρδεων
ἤλεκτρον, ἂν ποθῆτε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
χρυσὸν, ἐκεῖνον ἔμωσ δὲν θὰ θάψετε,
οὐδ' ἂν βορὰν τῶν τοῦ Διὸς οἱ ἀετοὶ

1000 σάρκας του φέρουν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ.

Ναί, οὐδὲ τοῦτο φοβηθεὶς τὸ μίασμα,
θ' ἀφήσω νὰ τὸν θάψουν, ὅτι ἄνθρωπος
οὐδεὶς ἰσχύει νὰ μιάνῃ τοὺς Θεούς.

Πίπτουν, ὦ γέρων Τειρεσία, κ' οἱ πολὺ

1005 δεινοὶ αἰσχίστην πτώσιν, ἂν αὐτοὶ αἰσχροὺς
τοῦ κέρδους χάριν λόγους καλλωπίζωσι.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Φεῦ!

Κἀνεὶς ἠξεύρει ἄρα, ἢ ἐκφράζεται. . . .

ΚΡΕΩΝ

Τί πρᾶγμα; Ποῖον λόγον λέγεις πάγνωστον;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

1010 Ὅτι τῶν πλούτων μέγιστος ἡ φρόνησις.

ΚΡΕΩΝ

Καθὼς ἡ ἀφροσύνη, μέγιστον κακόν.

(993) Εἶχεν ἀπολέσει καὶ ἕτερον υἷον, τὸν Μενεκέα, κατὰ μαντείαν τοῦ Τει-
ρεσίου.

(997) Ἦλεκτρον, πιθανῶς τὸ μίγμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Ἵπὸ τῆς νόσου ταύτης σὺ κατέχεσαι.

ΚΡΕΩΝ

Τὸν μάντιν ν' ἀνθυβρίσω δὲν ἐπιθυμῶ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Μ' ὑβρίζεις, λέγων πῶς ψευδῆ ἐμάντευσα.

ΚΡΕΩΝ

1015 Φιλάργυρός τις ἢ φυλὴ τῶν μάντεων.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Ἡ τῶν τυράννων δ' αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.

ΚΡΕΩΝ

Ἡξεύρεις ὅτ' εἰς βασιλέα ὀμιλεῖς;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Ναί. Δι' ἐμοῦ τὴν πόλιν σώσας ἔλαβες.

ΚΡΕΩΝ

Σοφὸς μὲν εἶσαι μάντις, πλὴν καὶ ἄδικος.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

1020 Θὰ μ' ἀναγκάσης νὰ σ' εἰπῶ τ' ἀπόρρητα.

ΚΡΕΩΝ

Εἰπέ, πλὴν, λέγων, μὴ τὸ κέρδος θήρευε.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Πρὸς κέρδος ὅτι ὀμιλῶ σοὶ φαίνομαι;

ΚΡΕΩΝ

Δὲν θ' ἀπατήσης, ἥξευρε, τὴν φρένα μου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Καὶ σὺ ἐπίσης ἥξευρε, ὅτι πολλοὺς

1025 τροχοὺς ἡλίου ἐπαλλήλους πρὶν ἰδῆς,
ἓνα τῶν σῶν, καὶ σπλάγχνον ἐκ τῶν σπλάγχνων σου,
πικρὸν θὰ δώσης τῶν νεκρῶν ἀντάλλαγμα,
ὧν τὸν μὲν, κάτω ἐκ τῶν ἄνωθεν βαλῶν,

- εἰς τάφον, ζῶντ', ἀτίμως τὸν κατώκισας·
 1030 τὸν δ' ἄλλον, κτῆμα τῶν Θεῶν τῶν ὑπὸ γῆν,
 τιμῶν φυλάττεις ἄμοιρον, ἀκήδευτον,
 καὶ οὕτως ὄσα οὐδ' εἰς σὲ ἀνήκουσιν
 οὐδ' εἰς Θεοὺς τοὺς ἄνω, παρεβίασας.
 Αὐτῶν ὑστεροφθόροι ἐκδικήτριαι
 1035 αἱ τοῦ Ταρτάρου Ἐρινυῖς καὶ τῶν Θεῶν,
 μὲ τὰς ἰδίας σ' ἐνεδρεύουσι συμφοράς.
 Ἴδὲ καὶ ταῦτ' ἂν λέγω ἀργυρώνητος.
 Ὁ οἶκός σου ταχέως θέλει πληρωθῆ
 κραυγῶν ἀνδρείων, γυναικείων κοπετῶν·
 1040 ἐχθραὶ δὲ ὄλ' αἱ πόλεις θ' ἀναστατωθοῦν,
 ὄσας μὲ σάρκας κύνες κατεμόλυνον,
 ἢ ὄρνεις, ἢ θηρία, τὴν ἀνόσιον
 ὄσμην εἰς τὰς ἐστίας αὐτῶν φέροντα.
 Τοιαῦτα βέλη, ἐπειδὴ μ' ἐπίκρανας,
 1045 πικρὰ ἀφῆκα κατὰ τῆς καρδίας σου,
 καὶ δὲν θὰ φύγῃς τὴν δριμεῖάν των πληγῆν.
 Φέρε με, τέκνον, εἰς τὸν οἶκον, τὸν θυμὸν
 ἔν' ἀφῆ οὗτος εἰς τοὺς νεωτέρους του,
 καὶ μάθη γλῶσσαν ἡσυχον νὰ κυβερνᾷ,
 1050 καὶ νοῦν τῶν νῦν φρενῶν του φρονιμώτερον.¹

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Ἀπῆλθεν, ἀναξ, δεινὰ λέγων ὁ ἀνὴρ.
 Ἡξέυρω δὲ, ἀφ' ὅτου τρίχα πολιὰν
 ἀντὶ τῆς κόμης τῆς μελαίνης ἤλλαξα,
 ὅτι ποτέ του ψεύδη δὲν προουφήτευσε.

ΚΡΕΩΝ

1055 Κ' ἐγὼ ἡξέυρω, καὶ ταραττομαι τὸν νοῦν.

¹ Ἀπέρχεται.

Δειλὸν τὸ νὰ ἐνδώσω. Ἄν δ' ἀντισταθῶ,
δεινὴ φοβοῦμαι βλάβη μὴ πατάξῃ μας.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Φρόνησις πρέπει, Κρέων, Μενεκέως παῖ!

ΚΡΕΩΝ

Τί δὲ νὰ πράξω πρέπει; Λέγε, πείθομαι.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

1060 Ἐλθὼν, τὴν κόρην ἄφες τοῦ ὀρύγματος,
καὶ κτίσον τάφον εἰς τὸν κείμενον νεκρόν.

ΚΡΕΩΝ

Αὐτὰ ἐγκρίνεις; Νὰ ἐνδώσω παραινεῖς;

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

᾽ὦ ἀναξ, ὅσον τάχιστα. Ταχύποδες
ἔρχοντ' αἱ θεῖαι βλάβαι εἰς τοὺς ἄφρονας.

ΚΡΕΩΝ

1065 Φεῦ! θὰ τὸ πράξω μὲ καρδίαν ἄκουσαν.
Ἄλλ' ἡ ἀνάγκη εἶν' ἀκαταμάχητος.

ΧΟΡΟΣ (Ἡγεμῶν)

Ἄπελθε, πράξον, μὴ μεταμελήθητι.

ΚΡΕΩΝ

Ἵπάγω, σπεύδω. Τρέξατε, θεράποντες,
παρόντες καὶ ἀπόντες, καὶ προφθάσατε

1070 μ' ἀξίνας εἰς τὸν τόπον τὸν ἐπιφανῆ.

Ἐγὼ δ', ἀφ' οὗ τὴν γνώμην οὕτως ἤλλαξα,
αὐτὸς ὁ δέσας θὰ τὴν λύσω προσελθών.

Φοβοῦμαι μ' εἶναι ἄριστον ἐν τῇ ζωῇ
τοὺς καθεστῶτας νόμους νὰ σεβώμεθα.¹

¹ Ἀπέρχεται μετὰ τῶν ὀπαδῶν του.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β'

ΣΤΡΟΦΗ Α'

- 1075 Πολυώνυμε, χάρμα νύμφης τῆς Καδμείας,
καὶ τοῦ βαρυβρόντου Διὸς υἱέ,
Θεὲ τῆς λαμπρᾶς Ἰταλίας,
ὁ ἐν κόλποις τῆς Ἐλευσινίας Δηοῦς κοινῶς κυβερνῶν, Βακχεῦ,
Βακχεῦ, Βακχῶν τὴν πόλιν κατοικῶν
1080 Θήβαν, τὰ Ἴσμηνοῦ κάθυγρα ρεῖθρα,
σπορὰν δὲ δράκοντος ἀγρίου.

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

- Σὲ δ' ἐκ πέτρας διλόφου λάμψις οὐρανία βλέπει,
ἔπου νύμφαι Κορύκειαι Βακχίδες βαίνουσι
καὶ ρεῦμα τὸ Καστάλιον,
1085 κ' αἱ κισσοφόροι Νισαῖαι ῥάχεις πέμπουσι
(Πάντες)
ψαλμὸν ἔνθεον τῶν εὐαζόντων,
ὥς κ' ἡ χλωρὰ πολυστάφυλος ὄχθη, ὁπότεν
ἐπισκοπῆς, Θεὲ, τὰς Θήβας.
Ἡμίχορος Α'
Εὐοὶ Βάχχε!

(1075) Τῆς Σεμέλης.

(1077) Διότι πολυάμπελος ἡ Ἰταλία.

(1078) Δηῶ ἡ Δήμητρα. Κόλποι δὲ αἱ εὐφοροὶ πεδιάδες.

(1079) Βακχεῦ, ἐπίθετον τοῦ Βάχχου.

(1080) Ἴσμηνός, ποταμός τῶν Θηβῶν.

(1081) Ὅπου ἐπὶ Κάδμου ἐφύησαν οἱ σπαρτοί.

(1082) Τοῦ Παρνασσοῦ.

(1083) Κορύκειον, ἄντρον ἐν Παρνασσῷ.

(1085) Ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ὄρος ἐν Εὐβοίᾳ.

(1086) Τῶν εὐοὶ ψαλλόντων.

Ἡμίχορος Β'

- 1090 Τὴν πόλιν ἡμῶν ὑπὲρ πᾶσαν πόλιν τιμᾶς,¹
 μετὰ τῆς κεραυνοτόκου μητρός.¹
 Νῦν δ' ὅτε νόσος πάνδημος αὐτήν
 καὶ βιαία ἐνοχλῆ,
 ὑπέρβα¹ καθαρῶ ποδὶ τὸν Παρνασσὸν
 1095 ἢ τὰ στενάζοντα πελάγη.

Ἡμίχορος Α'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

- Ἴω χορηγέ πῦρ πνεόντων ἄστρον,
 ψαλμῶν νυκτικῶν ἐπίσκοπε,²
 παῖ, τοῦ Διὸς γόνε,² μετὰ τῶν Ναξίων σου
 περιπόλων δράμε (ἐλθέ, ἐλθέ, ἐλθέ),
 1100 αἱ πάννουχοι, ἐμμανεῖς, ἄγουσι χοροὺς
 ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ Ἰάχχου.²

ΑΓΓΕΛΟΣ (ἐρχόμενος)

- Πάροικοι Κάδμου, καὶ Ἀμφίονος ἄστοι,
 δὲν θέλ' ὁποῖαν δήποτε ζωὴν ἀνδρὸς
 ποτὲ ἢ μακαρίσει ἢ καταμεμφθῆ,
 1105 διότ' ἢ Τύχῃ ἀνατρέπ' ἢ ἀνορθοῖ
 τὸν εὐτυχοῦντα ἢ τὸν δυστυχήσαντα,
 καὶ οὐδεὶς μάντις τοῦ ἰδίου μέλλοντος.
 Ἦτον ὁ Κρέων ζηλωτὸς, φρονῶ, ποτὲ,
 ἀπ' ἐχθρῶν σώσας τὴν Καδμείαν ταύτην γῆν,

¹ Συγχρόνως Ἡμίχ. α' «Εὐοὶ Βάχχε!»

² Συγχρ. Ἡμίχ. β' «Εὐοὶ Βάχχε!»

(1091) Τῆς Σεμέλης, ἥτις ἔτεκεν ἐν κεραυνοῖς, ὅταν προσῆλθεν ὁ Ζεὺς εἰς αὐτήν.

(1096) Βάχχος χορηγὸς τῶν ἄστρον, ἢ ἕως διὰ τὰς νυκτερινὰς ἀφδουχίας τῶν φυλετῶν αὐτοῦ.

(1098) Ἐν Νάξῳ ἐνομφεύθη ὁ Βάχχος τὴν Ἀριάδην, καὶ ἐτιμᾶτο ἰδίως.

(1101) Ἰαχχοι, ἐπωνύμιον ἢ ἄλλος σχηματισμὸς τοῦ Βάχχου.

- 1110 τῆς χώρας μοναρχίαν παντελεῖ λαβῶν,
καὶ τῶν υἱῶν του βλέπων θάλλοντας βλαστούς.
Πλὴν τώρα πάντα ὥχοντο. Τὰς ἡδονὰς
ὅστις ἂν εἶδε μαρανθείσας τῆς ζωῆς,
τοῦτον οὐ ζῶντα, ἔμψυχον καλῶ νεκρόν.
- 1115 Πλούτει κατ' οἶκον ὅσον θέλεις, δύναμιν
τυράννου ἔχε· ἂν ἐλλείπη δ' ἡ χαρὰ,
τὰ λοιπὰ ὅλα δι' ἀπλῆν σκιὰν καπνοῦ
δὲν ἀγοράζω πρὸς ἀνθρώπου ἡδονήν.

ΧΟΡΟΣ

Τῶν βασιλέων νέαν φέρεις συμφορὰν;

ΑΓΓΕΛΟΣ

- 1120 Ἀπέθανον, κ' οἱ ζῶντες εἰσὶν αἴτιοι.

ΧΟΡΟΣ

Τίς ὁ φονεύσας, λέγε, τίς ὁ φονευθεὶς;¹

ΑΓΓΕΛΟΣ

Μ' αὐτόχειρα ὁ Αἴμων ἔπεσε πληγῆν.

ΧΟΡΟΣ

Τῆς τοῦ πατρός του, ἢ τῆς ἑαυτοῦ χειρός;

ΑΓΓΕΛΟΣ

Αὐτὸς αὐτόχειρ, κατὰ τοῦ πατρός λυσσῶν.

ΧΟΡΟΣ

- 1125 ὦ μάντι, λόγον πόσον εἶπας ἀληθῆ!

ΑΓΓΕΛΟΣ

Αὐτὰ τοιαῦτα. Νὰ ἰδῶμεν τὰ λοιπὰ.²

ΧΟΡΟΣ

Τὴν Εὐρυδίχην βλέπω, τὴν ταλαίπωρον

¹ Ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ φαίνεται ἡ Εὐρυδίχη.

² Εἰσέρχεται ἡ Εὐρυδίχη μετὰ γυναικῶν.

τοῦ Κρέοντος γυναῖκα. Ἐκ τῶν οἴκων τῆς
ἤ τι μαθοῦσα, ἢ τυχαίως ἔρχεται.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

- 1130 ὦ συμπολιταί, λόγον ἤκουσά τινα,
ὄτ' ἐξηρχόμην, ἰκετήριον εὐχὴν
εἰς τῆς Παλλάδος νὰ προσφέρω τὸν ναόν.
Τὰ κλειθρα ἤμην λύουσα τῆς πύλης μου,
ὁπότε φήμη τῆς κατ' οἶκον συμφορᾶς
1135 τὰ ὧτά μου προσβάλλει. Εἰς τῶν γυναικῶν
τὰς χεῖρας τότε ἔρρίφθην ὡς ἀπόπληκτος.
Ἄλλὰ τίς ἦν ἡ φήμη; τίς; εἰπέτε μοι.
Θὰ τὴν ἀκούσω, οὐχὶ ἄπειρος κακῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Παρὼν ὑπῆρχον, ὦ φιλτάτη δέσποινα,
1140 καὶ δὲν θὰ παραλείψω ἀληθὲς αὐδέν.
Πρὸς τί ἀμβλύνων τὴν πληγὴν, νὰ ἐλεγχθῶ
ψευθεῖς; Ὅρθ' εἶναι πάντοτ' ἡ ἀλήθεια.
Παρηκολούθουν ὁδηγῶν τὸν ἄνδρα σου
ἐπὶ τὸν λόφον, ὅπου ἦτο τὸ οἰκτρὸν
1145 τοῦ Πολυνείκου σῶμα, κυνοσπάρακτον.
Αὐτὸν, — τὴν Ἐνοδίαν καὶ τὸν Πλούτωνα
προσευχηθέντες ν' ἀφεθῶσι τῆς ὀργῆς, —
ἀγνώως δὲ λούσαντές τον, κατεκαύσαμεν
εἰς χλωροὺς κλάδους ὅ, τι ἔμενον αὐτοῦ·
1150 καὶ ὀρθοστάτην τύμβον ἐξ οἰκείας γῆς
χώσαντες, πάλιν πρὸς τὸν ὑποχθόνιον
λιθόστρωτον τῆς κόρης ἤλθομεν παστόν.
Φωνὴν δ' ὀξέων κοπετῶν ἀκούσας τις
μακρόθεν ἦδ', εἰς βόθρον τὸν ἀκήδευτον,

(1146) Τὴν Περσεφόνην ἢ Ἐκάτην, ἧτις ἐτιμᾶτο ἐν ταῖς ὁδοῖς.

- 1155 εἰς τὸν δεσπότην Κρέοντα τὴν ἤγγειλεν.
 Αὐτὸν δὲ περιπνέει ἀναρθρος βοή
 ὡς σπεύδει βαίνων· καὶ θρηνώδη στεναγμὸν
 ἀφῆκε λέγων· «ὦ ἐγὼ ταλαίπωρος!
 Ἄρα μαντεύω; ἄρα δυστυχέστατον
- 1160 τῶν πρώην δρόμων δρόμον βαίνω σήμερον;
 Φωνὴ τοῦ τέκνου μὲ προσβάλλει, φύλακες·
 τρέξατ' εὐθέως, πρὸς τὸν τάφον σπεύσατε,
 τὴν θύραν τοῦ ἰδέτε τὴν λιθοπαγῆ.
 Ἴδέτ' ἐκ τοῦ στομίου ἂν τοῦ Αἴμωνος
- 1165 φωνὴ ἠκούσθη. Μ' ἀπατῶσιν οἱ Θεοί;»
 Τοιαῦτα τεθλιμμένος ὁ δεσπότης μας
 μᾶς διατάττει· κ' εἰς τοῦ τύμβου τὸν μυχόν,
 τὴν μὲν εἰς βρόχον τῆς στρεπτῆς σινδόνης τῆς
 ἐκ τοῦ αὐχένος κρεμαμένην εἶδαμεν,
- 1170 τὸν δ' ἐκ τῆς μέσης ταύτην περιπτύσσοντα,
 καὶ κλαίοντα τὴν κλίνην τῆς τὴν νεκρικὴν,
 τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς τοῦ καὶ τὸν γάμον τοῦ.
 Ὅς δὲ τὸν εἶδεν, ἀνοιμώξας γοερῶς,
 πρὸς αὐτὸν ἦλθε, μετὰ θρήνων τὸν καλεῖ·
- 1175 «Ταλαίπωρε, ὅποιον ἔργον ἔπραξας;
 ἢ συμφορὰ τὸν νοῦν σου πῶς διέφθειρε;
 Ἐξέλθε, τέκνον· σ' ἰκετεύω ἐκ ψυχῆς.»
 Ὁ δὲ υἱὸς τὸν εἶδε μ' ὄμμα ἄγριον,
 τὸ πρόσωπόν τοῦ πτύει, καὶ ἐν σιωπῇ
- 1180 τὸ δίστομόν τοῦ ξίφος ἀνασπᾶ. Φυγὴ
 πλὴν τὸν πατέρα ἔσωσεν. Ὁ δ' ἄθλιος,
 καθ' ἑαυτοῦ θυμοῦται, καὶ τὴν μάχαιραν
 εἰς μέσον πῆγει τὸ πλευρὸν, καὶ μ' ἀσθενῆ
 ἀγκῶνα, νοῶν ἔτι, σφίγγει τὴν νεκρᾶν,

- 1185 καὶ πνευστιῶν ἐκβάλλει φύσημα ὄξυ,
καὶ βάφει μ' αἷμα τὴν λευκὴν τῆς παρειᾶν,
εἰς τὰς ἀγκάλας πίπτει τῆς νεκρᾶς νεκρὸς,
οἰκτρὸς νυμφίος εἰς τοῦ ἄδου τὸν παστὸν,
εἰς τοὺς ἀνθρώπους κείμενος παράδειγμα,
1190 ἢ ἀβουλία ὅτι μέγιστον κακόν.¹

ΧΟΡΟΣ

Τί τοῦτο λέγεις; Πῶς ἐξῆλθεν ἡ γυνή,
πρὶν καλὸν λόγον ἢ κακὸν τινα εἰπῆ;

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Μ' ἐκπλήττει τοῦτο. Ἄλλ' ἐλπίζω τοῦ υἱοῦ
ὡς ἤκουσε τὸ πάθος, πῶς ἀπέφυγε
1195 τοὺς δημοσίους θρήνους, ἐπιστρέψασα
νὰ συμπενήσῃ μὲ τὰς θεραπαίνας τῆς.
Δὲν εἶναι ἄφρων, ἄτοπον νὰ πράξῃ τι.

ΧΟΡΟΣ

Ἴσως· κ' ἡ ἄκρα ἔμως σιωπὴ κακὸν
μοὶ φαίνεται, ὡς εἶναι κ' ἡ πολλὴ βοή.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- 1200 Ἄλλ' ἄς ἰδῶμεν, μήπως τί παράφορον
ἢ τεθλιμμένη μελετᾶ καρδία τῆς.
Ἄς ἔμβωμεν ἡσύχως. Εἶναι ἀληθές·
κακὸν ἀγγέλλει καὶ ἡ ἄκρα σιωπὴ.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)²

- Ἄλλ' ἔρχετ', ἰδοὺ, ὁ ἀναξ αὐτὸς,
1205 εἰς τὰς χεῖρας ἐπίσημον μνημα κρατῶν.

¹ Ἡ Εὐρυδίχη ἐξέρχεται.

² Εἰσέρχεται ὁ Κρέων μετ' ὀπαδῶν φέρων μετ' αὐτῶν τὸ σῶμα τοῦ Αἴμωνος.
(1205) Τὸ σῶμα.

Ἐξ ἰδίων, οὐχὶ ὑπὸ ξένων βλαβεῖς,
 νὰ εἰπῶ ἂν μοὶ δίδοται τοῦτο.

ΚΡΕΩΝ

ᾠ φεῦ! φρενῶν ἀφρόνων ἀμαρτήματα!
 θανατηφόρα δεινὰ,
 1210 ᾧ φόνους βλέποντες
 καὶ θανάτους ἐμφυλίων σφαγῶν!
 ᾠ! φεῦ τῶν ἐμῶν ἀφρόνων βουλῶν!
 ᾠ! νέος, υἱέ, ἀκαίρως ἀπῆλθες θανῶν,
 αἰ! αἰ! αἰ! αἰ!
 1215 ἀβούλων ἐμῶν, οὐχὶ σῶν φρενῶν πεσῶν σφάγιον.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Τὸ δίκαιον ἐξώρας, φεῦ! ἐγνώρισας.

ΚΡΕΩΝ

Οὐαὶ

τῆς δυστυχίας! Οὕτως ἔχει. Πλὴν Θεὸς
 ἐγκείμενός μοι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν βαρὺς,
 1220 μ' ἔπεισεν, εἰς ἀγρίας ρίψας με ὕδους,
 καταπατῶν καὶ φθείρων πᾶσάν μου χαράν.
 Φεῦ φεῦ, πόνοι τῶν θνητῶν δύσπονοι!

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ᾠ δέσποτ', ἄλλας συμφοράς μὲν κέκτησαι,
 προσμένεις δ' ἄλλας· εἰς ἀγκάλας σου τὰς μὲν,
 1225 τὰς δ' ἐν ὀλίγῳ εἰς τὸν οἶκον θὰ ἰδῆς.

ΚΡΕΩΝ

Κακὸν ὑπάρχει μείζον τούτων τῶν κακῶν;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

Ἀπέθαν' ἡ γυνή σου, μήτηρ τοῦ νεκροῦ,
 ἡ δυστυχῆς, μ' εἰσέτι χαίνουσαν πληγὴν.

ΚΡΕΩΝ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Α'

Φεῦ, φεῦ!

1230 Ἀχόρταγε ὦ τοῦ ἄδου λιμῆν,
πρὸς τί μ' ἀπολεῖς. ὦ κακάγγελτα
εἰπὼν μοι δεινὰ, τί λόγον λαλεῖς;
Αἰ αἰ! θνήσκοντα καταπέκτεινας.
Τί λέγεις; καὶ τί ἀγγέλλεις καινόν;

1235 Αἰ αἰ αἰ αἰ!
σφαγὴν γυναικὸς
συμβᾶσαν, ἐμοὶ δεινὸν ὄλεθρον.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Ἐκεῖ, ἰδοῦ την. Δὲν ἀπέμεινεν ἐντός.¹

ΚΡΕΩΝ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Β'

Οὐαί.

1240 Δεύτερον τοῦτο βλέπ' ὁ ἄθλιος κακόν!
Τίς ἔσεται ἐμοῦ ἢ τύχη λοιπόν;
Ἐν ᾧ τὸ τέκνον ἔχω εἰς τὰς χεῖράς μου
ὁ τάλας, νεκρὸν προσβλέπω κ' ἕτερον.
Φεῦ φεῦ δυστυχοῦς μητρός! φεῦ υἱοῦ!

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

1245 Εἰς τὸν βωμὸν ἐσφάγη αὕτη, κ' ἔκλεισε
τὰ σκοτεινά της βλέφαρα, θρηνήσασα
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως τὸν παστὸν,
καὶ τούτου πάλιν, τέλος δὲ τὰς πράξεις σου
ὡς παιδοκτόνου τὰς κακὰς ὑμνήσασα.

¹ Φαίνεται ἡ Εὐρυδίχη νεκρά.

(1247) Μεγαρέως, πρῶτος ἀνὴρ της.

ΚΡΕΩΝ

ΣΤΡΟΦΗ Γ'

1250

Αἰ̃ αἰ̃ αἰ̃ αἰ̃!

Ἐκ φρίκης ριγῶ. Διατί κάινεις
διστόμῳ αἰχμῇ νὰ μὴ μὲ τρυπᾶ;

Ταλαίπωρος ἐγώ!

Φεῦ, πόσα φρικτὰ ὑπέστην δεινά!

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

1255

Σὲ ὡς καὶ τούτων, ὡς κ' ἐκείνων τῶν κακῶν
αἴτιον μόνον θνήσκουσα σὲ ἤλεγχε.

ΚΡΕΩΝ

Καὶ ποῖον φόνου τρόπον ἐξελέξατο;

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐτρώθ' ὑπὸ τὸ ἦπαρ, ἅμα ἤκουσε
τοῦ τέκνου τῆς τὸ πάθος τ' ὄξυθρήνητον.

ΚΡΕΩΝ

ΣΤΡΟΦΗ Δ'

1260

ᾠ! φεῦ, φεῦ, οὐδεὶς τῶν ἄλλων θνητῶν,
αἰτία ἐγὼ εἰμὶ τοῦ δεινοῦ.

Ἐγὼ σὸς φονεὺς ὁ ἄθλιος, ναί,
ἐγὼ, ἀληθές. ᾠ σεῖς, ὄπαδοί,
φέρετέ μ' εὐθύς, φέρετέ με σεῖς ἀπ' ἐδώ.

1265

Ἐκπνέων εἰμὶ, ἢ οὔτε εἰμὶ.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)

Κέρδος ζητεῖς, ἂν κέρδος εἴν' ἐν συμφοραῖς.
Τῶν κακῶν εἶναι ἄριστα τὰ βράχιστα.

ΚΡΕΩΝ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Γ'

Ἐλθέ, ἐλθέ,

καλλίστη ἔλθῃ τῶν ἐμῶν μοιρῶν,
 1270 ἔσχάτη πασῶν, καὶ φέρε ταχὺ
 τὸ τέρμα. Ἐλθέ, ὦ μοῖρα, ἔλθε,
 ἡμέρας αὐγὴν μὴ ἄλλην ἰδῶ.

ΧΟΡΟΣ

Ἦμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)
 Μέλλοντα ταῦτα. Τὰ παρόντα σκέφθητι.
 Ἐκείνων δ' ἄλλοι οἱ ἐπιμελούμενοι.

ΚΡΕΩΝ

1275 Ἡὐχῆθην ὅσα ἡ καρδία μου ποθεῖ.

ΧΟΡΟΣ

Ἦμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)
 Μὴ μάτην εὐχου. Δὲν ὑπάρχ' εἰς τοὺς θνητοὺς
 τῆς πεπρωμένης συμφορᾶς ἀποφυγῆ.

ΚΡΕΩΝ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Δ'

Τὸν ἄχρηστον δὲν μ' ἐκβάλλετ' ἐμέ ;
 Ἄκούσιος σοῦ εἰμί, παῖ, φονεὺς,
 1280 καὶ σοῦ, ὦ γυνή! ὦ δύστηνος! ποῦ
 λοιπὸν νὰ ἰδῶ καὶ ποῦ νὰ στραφῶ!
 Δι' ἐμέ τὸ πᾶν διαρρεῖ, κ' εἰς τὴν κεφαλὴν
 μοὶ ἐνέσκηψε δεινὴ συμφορά.¹

ΧΟΡΟΣ

Ἦμίχορος Α' καὶ Β' (Μονοφωνία)
 Τὸ φρονεῖν προκριτέον πολὺ τοῦ εὖ ζῆν
 1285 θεωρῶ, οὐδὲ πρέπει πρὸς τοὺς Θεοὺς
 ν' ἀσεβῆ τις ποτέ.

¹ Ὁ Κρέων ἀπάγεται.

(Ἀπερχόμενος)

Οἱ μέγ' αὐχοὶ λόγοι μεγάλας πληγὰς
ἐπάγουσιν, ἕως τὸ γῆρας ἔλθον,
εὖ φρονεῖν καὶ αὐτὸ νὰ διδάξῃ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ

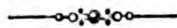
Ἐδιδάχθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ Ἰσάρχου ἀρχοῦτος, Ὀλ. 89, 4, π. X. 424, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἡ' ἔτους τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου· μετασκευασθεῖσαι δὲ, ἐδιδάχθησαν αὖθις μετὰ ἐν ἔτος ἐπὶ Ἀμειλίου ἀρχοῦτος.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ, υἱὸς αὐτοῦ.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
ΜΑΘΗΤΑΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.
ΧΑΙΡΕΦΩΝ.
ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΣΤΡΕΨΙΑΔΟΥ.
ΠΑΣΙΑΣ } Τοκισταί.
ΑΜΥΝΙΑΣ }
ΔΙΚΑΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.
ΑΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.
ΜΑΡΤΥΣ.
ΧΟΡΟΣ ΝΕΦΕΛΩΝ.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ θέσιν πρὸ τῶν οἰκιῶν τοῦ Στρεψιάδου
καὶ τοῦ Σωκράτους.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ, ΘΕΡΑΠΩΝ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Φεῦ, φεῦ!

- Ζεῦ βασιλεῦ! τὸ μῆκος εἶναι τῶν νυκτῶν
ἀπέραντον; ἡμέρα δὲν θενὰ φανῆ;
Πρὸ τόσης ὥρας ἤκουσα τὸν πετεινόν,
5 κ' οἱ δούλοι ρέγγουν. Ἄ! δὲν ἔρρεγγον προτοῦ.
Ὡ νὰ χαθῆς, ὦ πόλεμ', ἐξ αἰτίας σου
οὔτε τοὺς δούλους νὰ παιδεύσω ἤμπορῶ.
Ἄλλ' οὐδ' ὁ νεανίας ὁ καλὸς αὐτὸς
ἐγείρεται τὴν νύκτ', ἀλλ' ἀνεμίζεται,
10 κουκουλωτὸς εἰς πέντε μαλακαῖς προβιαῖς.
Νὰ ρουχαλίσω τὸ λοιπὸν ἄς σκεπασθῶ.
Ὁ δυστυχής! δὲν ἔχω ὕπνον! Μὲ κεντοῦν
οἱ σταῦλοι καὶ τὰ χρέη καὶ τὰ ἔξοδα
αὐτοῦ τοῦ νέου· ἀλλ' αὐτὸς κτενίζεται,
15 μ' ἀμάξας τρέχει, ἵπποδρόμ' ἀγαπᾷ,
καὶ ἵππους ὄνειρεύετ', ἐν ᾧ χάνομαι,
νὰ φθάνουν βλέπων τῶν μηνῶν αἱ εἰκοσταί,

(7) Πρὸ ὀκτῶ ἐτῶν διήρκει ὁ πόλεμος. Τὸ μάχιμον τῶν Ἀθηναίων ἐξεστράτευσεν, ὥστε οἱ πολῖται ἐφοβοῦντο τὸ πλῆθος τῶν δούλων.

(17) Εἰκοσταί, ὄλαι ἀπὸ τῆς εἰκοστῆς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ μηνός, διότι οἱ ἀρχαῖοι ἠρίθμουν πρῶτ η, δευτέρα κλ. ἐπ' εἰκάδι (Πολυδ. Α. 7, 63), ἢ ἠρίθμουν τὰς ἡμέρας τοῦ τελευταίου τρίτου τοῦ μηνός, ἀπὸ τῆς τελευταίας πρὸς τὰ ὀπίσω.

κ' οἱ τόκοι νὰ προβαίνουν. Λύχνον ἀναψε,
παιδί, καὶ τὸ βιβλίον δός μοι νὰ ἰδῶ

- 20 οἱ τόκοι πόσοι, καὶ εἰς ποίους χρεωστῶ
καὶ τί. Μνᾶς θέλω τῷ Πασίᾳ δώδεκα.
Εἰς τὸν Πασίαν δώδεκα; Πῶς; διατί;
Τὸν Κοππατίαν ἀγοράσας. Ἄθλιος!
Καλλήτερα τὸ χέρι δὲν μοῦ ἔκοπταν!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ (ὄνειροπολῶν)

- 25 Μ' ἀδικεῖς, Φίλων. Πήγαινε τὸν δρόμον σου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἴδου ἐκεῖνο τὸ κακὸν ποῦ μ' ἔσβυσεν
ἐν ᾧ κοιμᾶται ἵππους ὄνειρεύεται.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ (ὄνειροπολῶν)

Ὡς πόσους δρόμους τρέχουν τὰ πολεμικά;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἀπείρους τρέχει ὁ πατήρ σου διὰ σέ.

- 30 Ἄλλ' ἄς ἰδῶ τί ἄλλο χρεωστῶ; Τρεῖς μνᾶς
τὸν Ἀμυνίαν διὰ δίφρον καὶ τροχούς.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ (ὄνειροπολῶν)

Τὸν ἵππον λάβε κ' ἄφες τον νὰ κυλισθῆ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εἰς τὴν πτωχείαν, ἄθλιε, μ' ἐκύλισας.

(20) Οἱ τόκοι ἦσαν 1 δρ. τὴν μνᾶν κατὰ μῆνα, ἤτοι 12 τοῖς ἑκατὸν ἑτησίως.

(21) Πασίας, τραπεζίτης, πτωχεύσας διὰ τὰς ἵππικὰς δαπάνας του. Ἴσως πρόγονος (πάππος) τοῦ ἐπὶ Δημοσθένους ζῶντος τραπεζίτου Πασίωνος, ὅστις κατέλιπε τὴν τράπεζαν αὐτοῦ εἰς τὸν υἱὸν του Πασικλῆ (Δημ. ὑπ. Φορμ. 11.)

(23) Ἴπποι φέροντες ἐπὶ τοῦ μηροῦ ἐγκεκαυμένον τὸ γράμμα Κόππα.

(28) Τὰ πολεμικά ἄρματα, ἐννοεῖ, εἰς τοὺς ἀγῶνας.

(31) Ἀμυνίας. Ὑποτίθεται ὅτι αἰνίττεται τὸν ἄρχοντα Ἀμυνίαν ἐφ' οὗ ἐδιδάχθησαν αἱ Νεφέλαι, τρέψας ἐπίτηδες τὸ εἰ εἰς υ.

Κατεδικάσθην, μὲ ζητοῦν ἐνέχυρα
35 διὰ τοὺς τόκους.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ (ἐξυπνῶν)

Δὲν μὲ λέγεις, πάτερ μου,
τί ὄλην νύκτα ἔχεις καὶ στριφογυρνᾶς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! μὲ δαγκάνουν δῆμαρχ' εἰς τὸ στρῶμά μου.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καλὲ ὀλίγον ἄφες με νὰ κοιμηθῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Κοιμοῦ, πλὴν μάθε πῶς τὰ χρέη ὄλ' αὐτὰ
40 κατὰ τῆς κεφαλῆς σου θὰ στραφοῦν ποτέ.

Φεῦ!

ἡ προξενήτρα νὰ χαθῆ κακὴν κακῶς
ποῦ μ' ἔκαμε νὰ πάρω τὴν μητέρα σου.

Γλυκὺν ὡς τότε ἔζοῦσα βίον χωρικόν,

45 ἀμελημένος, ἄπαστρος ἐμούχλιαζα
μ' ἀρνίων πλοῦτον, σταφυλῶν καὶ μελισσῶν.

Τοῦ Μεγακλέους τοῦ ἐκ Μεγακλέων πλὴν

ἀνεψιᾶν ἴπῃρα, χωρικὸς πολίτισσαν

καμαρωτὴν, τρυφῶσαν, κοισυρίζουσαν,

50 καὶ ὅταν ἐκοιμώμην εἰς τὸ πλάγι τῆς,

τυρὶ καὶ τρύγος, κ' ἔρια ἐμύριζα,

κ' ἐκείνη μῦρα, κρόκκον, καὶ φιλήματα,

(37) Οἱ δῆμαρχοι ἦσαν οἱ ἐνεργοῦντες τὰς καταγραφὰς καὶ κατασχέσεις διὰ χρέη.

(47) Μεγακλῆς, ὄνομα ἀριστοκρατικὸν πολλῶν τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν. Ἐξ αὐτῶν κατήγοντο καὶ ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Ἀλκιδίαδης.

(49) Κοισύρα, ἀριστοκρατικὸν ὄνομα γυναικός. Οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ γυνὴ τοῦ Πεισιστράτου, ἢ μᾶλλον τοῦ Ἀλκμαίωνος ἐξ Εὐβοίας.

Γενετυλλίδα, Κωλιάδα, κ' ἔξοδα.

Πλὴν δὲν ἀργοῦσεν· ἔκλωθε κ' ἐξήλωνε.

55 Ἐγὼ δὲ δείχνων πρόφασιν τὸ φόρεμα,
ἔλεγα· γύναι, σὺ τὸ παρεξήλωσες!

ΘΕΡΑΠΩΝ (ἐρχόμενος)

Δὲν ἔχει πλέον λάδι τὸ λυχνάρι μας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὸν λύχνον ὅπου πίνει πάλιν μ' ἀναψες.

Ἔλα κοντά μου νὰ σὲ δείρω.

ΘΕΡΑΠΩΝ

Διατί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

60 Διότι φτύλι ἔβαλες τόσο παχύ.

(Ὁ θεράπων ἀπέρχεται.)

Ἐπειτα δ' ὅταν ἀπεκτήσαμεν υἷον,

ἐγὼ πολλάκις κ' ἡ καλὴ γυναῖκά μου

εἶχομεν λόγους περὶ τοῦ ὀνόματος.

Ἐκείνη μ' ἔππον σύνθετον τὸ ἤθελεν,

65 ὡς Καλλιππίδην, Ξάνθιππον ἢ Χάριππον,

ἐγὼ δὲ Φειδωνίδην, ὡς τοῦ πάππου μου.

Ἦλθομεν τέλος εἰς τινα συμβιβασμόν,

καὶ Φειδιππίδην ὠνομάσαμεν αὐτόν.

Κ' ἐκείνη τὸν υἷον τῆς συχνοχάιδευσεν.

70 «Ὅταν μέγας γίνῃς, καὶ διφρηλατῆς
φορῶν πορφύραν ὡς ὁ Μεγακλῆς». . . . κ' ἐγὼ,

«Εἰς τὸν Φελλέα ὅταν ἴγδοπρόβατα,

ὡς ὁ πατήρ σου χωρικὴν προβιὰν φορῶν. . . .»

(53) Γενετυλλίς καὶ Κωλιάς, ἐπίθετα τῆς Ἀφροδίτης τῶν φιλαρέσκων καὶ φιλοκόσμων γυναικῶν.

(72) Φελλεὺς, χωρίον πετρῶδες ἐν Ἀττικῇ που, βοσκὴ αἰγῶν.

- Αὐτὸς πλὴν εἰς τοὺς λόγους δὲν ἐπέειθετο,
 75 καὶ ἵππων ἔρωσ ἔτρωγε τὸ ἔχειν μου.
 Δι' αὐτὸ τῶρα, ἄγρυπνος ὄλονυκτῆς,
 δρόμον ζητῶ, καὶ ἡῦρα ἀξιόλογον
 καὶ ἂν καὶ τοῦτον καταπέισω, σώζομαι.
 Πλὴν πρῶτον πρέπει νὰ τὸν ἐξυπνίσωμεν.
 80 Πῶς δὲ νὰ τὸν ἔξυπνίσω γλυκυτέρως; πῶς;
 Φειδιππιδάκη, Φειδιππίδη!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Πάτερ, τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Υἱέ μου, φίλησέ με· δὸς τὴν χειρὰ σου.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἴδου, τί εἶναι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Λέγε με, μὲ ἀγαπᾶς;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ναί, μὰ τὸν Ποσειδῶνα, μὰ τὸν Ἴππιον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

- 85 Μὴ τέκνον μου, μὴ τοῦτον, μὴ τὸν Ἴππιον.
 Αὐτὸς εἶν' ὄλων τῶν κακῶν μου αἴτιος.
 Ἄν μ' ἀγαπᾶς ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
 υἱέ μου, πείσου.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Πάλιν τί θενὰ πεισθῶ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Νὰ μεταβάλῃς τάχιστα τοὺς τρόπους σου.

- 90 Ἐλθὲ, ν' ἀκούσῃς τοῦ πατρός σου συμβουλήν.

(84) Ἴππιος, σύνηθεσ ἐπίθετον τοῦ Ποσειδῶνος.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Εἰπέ τί θέλεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Θά πεισθῆς!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ναί, θά πεισθῶ,

σ' ἄμνύω εἰς τὸν Βάκχον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἔλα κἂν ἰδέ.

Τὴν θύραν βλέπεις καὶ τὸν οἶκον τὸν μικρόν!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Τὸν βλέπω. Τ' εἶναι τοῦτο, πάτερ μου, λοιπόν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

95 Ψυχῶν σοφῶν ἐκ' εἶναι φροντιστήριον.

Εἰς τοῦτον κατοικοῦσιν ἄνδρες λέγοντες

καὶ πείθοντες πῶς περίξ εἶναι κλίβανος

ὁ οὐρανός, κ' ἐντός του ἡμεῖς ἄνθρακες.

Αὐτοὶ διδάσκουν, ὅταν τοὺς πληρώσῃ τις,

100 νὰ νικᾷ λέγων δίκαια ἢ ἄδικα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ τίνες εἶναι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τ' ὄνομά των ἀγνοῶ.

μεριμνοφροντισταὶ καλοὶ καὶ ἄξιοι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Αἰβοῖ! ἀχρεῖοι! Τοὺς ἀγύρτας, ἐννοῶ,

καὶ τοὺς ἀνυποδῆτους λέγεις καὶ χλωμοὺς,

(99) Ὁ Σωκράτης ἐπὶ μισθῶ δὲν ἐδίδασκεν (ἂν καὶ τὸ ἐναντίον λέγουσίν τινες, Ἄριστόξ. ἐν Διογ. Λαερτ. Β, 20. Quint. XII, 17.) Ἄλλ' ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Σωκράτους αἰνίττεται πάντας τοὺς σοφιστάς.

105 ὡς ὁ πτωχὸς Σωκράτης καὶ ὁ Χαιρεφῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! ὦ! σιώπα. Μὴ λαλῆς ὡς νήπιον·
καὶ τοῦ πατρός σου τὸ ψωμὶ ἂν ἀγαπᾷς,
γενοῦ εἰς τούτων, φασκελῶν τὴν ἰπικίην.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ποτέ μου, μὰ τὸν Βάκχον, καὶ ἂν μ' ἔδιδες

110 τοῦ Λεωγόρου ἔλους τοὺς φασιανούς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! ἔλα, φίλτατέ μου. Σὲ παρακαλῶ,
νὰ ἔλθης νὰ σπουδάσης.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Νὰ σπουδάσω; τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τοὺς δύο λόγους ὅτι ἔχουν λέγεται,
τὸν βέλτιστον, καὶ ἄλλον τὸν κατώτερον.

115 Ἐκ τούτων δὲ τῶν λόγων ὁ κατώτερος
νικᾷ, μὲ εἶπον, ὅταν ἄδικα λαλῆ.

Ἄν λοιπὸν τοῦτον διδαχθῆς τὸν ἄδικον,
ἀφ' ὅσα χρέη ἔχω ἐξ αἰτίας σου,
οὐδ' ὄβολὸν κἀνένα δὲν θ' ἀπέδιδα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

120 Δὲν θὰ μὲ πείσης. Ἐπειτα πῶς νὰ φανῶ
μαραγκιασμένος καὶ χλωμὸς εἰς τοὺς ἵππεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δὲν θὰ μὲ τρώγῃς πλέον, μὰ τὴν Δήμητραν,

(105) Χαιρεφῶν, ὄπαδὸς καὶ φίλος τοῦ Σωκράτους, Σφήττιος τὸν δῆμον.
Πλάτ. Ἀπολ. Σωκράτ. 21.

(110) Λεωγόρας, ἀβροδίαίτος Ἀθηναῖος; (ἴδ. Ἀθην. Θ, 387.) Οὕτως ἔκα-
λεῖτο καὶ ὁ τοῦ Ἀνδοκίδου πατήρ.

καὶ σὺ καὶ ὁ Ζυγίτης κ' ὁ Σαμφόρας σου.
Θενὰ σὲ στείλω ἀπ' ἐδῶ ἔς τοὺς κόρακας.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

125 Δὲν θὰ μ' ἀφήσῃ ἀνιππον ὁ θεῖός μου
ὁ Μεγακλῆς. Ὑπάγω. Σὲ δὲν σὲ ψηφῶ.

(Φεύγει.)

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ (μόνος)

Ἄ! οὔτ' ἐγὼ θὰ κείτωμ' ἐδῶ ἄπρακτος·
ἀλλὰ θ' ἀπέλθω, εὐχῆθεις εἰς τοὺς Θεοὺς,
ἐγὼ νὰ μάθω εἰς τὸ φροντιστήριον.

130 Πῶς, γέρων ἐπιλήσμων καὶ τὸν νοῦν βραδύς,
θὰ μάθω τρίψιλ' ἀκριβολογήματα;
Ἐμπρός, ἐμπρός. Ὡς πότε θὰ στριφογυρνῶ;
Κἂν δὲν κτυπῶ τὴν θύραν; Παῖ, παιδάριον!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΜΑΘΗΤΗΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΜΑΘΗΤΗΣ

Κατὰ κοράκων! Ποῖος εἶναι ποῦ κτυπᾷ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

135 Ἄπὸ Κικύοννης Στρεψιάδης Φεΐδωνος.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Μὰ τοὺς Θεοὺς, ἀγροῖκος. Πῶς τόσον σφοδρὰ
τὴν θύραν μας λακτίζεις καὶ ἀμέριμνα;
Μίαν ιδέαν ποῦ ἔγεννοῦσ' ἀπέβαλα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Συγχώρησέ με· κατοικῶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

140 Εἰπέ με πλὴν τὸ πρᾶγμα ποῦ ἀπέβαλες.

(123) Ζυγίτης ὁ παρὰ τὸν ζυγὸν ἴππος, Σαμφόρας δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ μηροῦ ἐγ-
κεκαυμένον ἔχων τὸ σημεῖον Σάμ, ἢ ἀρχαῖον Σ (Μ).

(135) Κικύοννη, δῆμος τῆς Ἀττικῆς.

(137) Τὸ μεριμνᾶν ἔχουσι πάντοτε διὰ στόματος οἱ μεριμνοφροντισταὶ
οὔτοι.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Δέν λέγεται εἰς ἄλλους πλὴν εἰς μαθητάς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εἶπέ το τώρα, θάρρει. Ἔρχομαι κ' ἐγὼ
νὰ μαθητεύσω εἰς τὸ φροντιστήριον.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἄς τὸ εἰπῶ· πλὴν ἔχε το μυστήριον.

- 145 Τὸν Χαιρεφῶντα ὁ Σωκράτης ῥώτησε
ὁ φύλλος πόσους τῶν ποδῶν του νὰ πηδᾷ·
διότι τοῦτον εἰς τ' ὀφρύδι ἰδάγκασε,
κ' εἰς τοῦ Σωκράτους ἰπήδησε τὴν κεφαλὴν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ πῶς τὸ ηὔρεν;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἐπιτηδειότατα.

- 150 Ἀνέλυσε κηρίον, φύλλον ἔλαβε,
κ' εἰς τὸ κηρίον ἔχωσε τοὺς πόδας του·
ὡς δ' ἐψυχράνθη, ἐφοροῦσε Περσικὰς.
Αὐτὰς ἐκβάλλων ἰμέτρησε τὸ πῆδημα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἦ τί λεπτότης τῶν φρενῶν! Ζεῦ Βασιλεῦ!

ΜΑΘΗΤΗΣ

- 155 Ἄλλ' ἂν ἀκούσης τοῦ Σωκράτους ἄλλο τι
ἐφεύρεμα!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἦ! ποῖον; σὲ παρακαλῶ.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Εἶχ' ἐρωτήσῃ Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος

(152) Περσικὰ ἰμβάδες, ὑποδήματα.

πῶς φρονεῖ ὅτι ψάλλουσιν οἱ κώνωπες,
ἂν μὲ τὸ στόμα ἢ μὲ τὰ ὀπίσθια.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

160 Καὶ τί ἐκεῖνος εἶπε περὶ κώνωπος;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Εἶπε πῶς εἶναι τ' ἄντερον τοῦ κώνωπος
στενόν· καὶ ἡ λεπτότης τούτου τὴν πνοὴν
ᾧθεϊ μὲ βίαν κατὰ τὰ ὀπίσθια·
ὡς μὲ στενὸν δὲ κοῖλος συνεχόμενος,

165 εἰς τῆς πνοῆς τὴν βίαν ὁ πρωκτὸς ἤχεϊ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! εἶναι σάλπιγξ τῶν κωνώπων ὁ πρωκτὸς!
Εὐδαίμων! εὔρε τὸ ἐντερολόγημα!
Βεβαίως θὰ κερδίζῃ κρίσεις εὐκόλα,
ὁ διαβλέπων τὰ ἄντερα τοῦ κώνωπος.

ΜΑΘΗΤΗΣ

170 Σκέψις μεγάλη πρὸ πολλοῦ ἐξέφυγε
τὸν νοῦν του, ἐξ αἰτίας σαύρας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς αὐτό;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἐν ᾧ ἐζήτει τῆς σελήνης τὰς ὁδοὺς
καὶ περιόδους, καὶ πρὸς τ' ἄνω ἔχασκεν,
ἀπὸ τῆς σκέπης σαῦρα τὸν ἐκόπρισε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

175 Μ' ἀρέσ' ἢ σαῦρα τὸν Σωκράτην λούουσα.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Χθὲς τὸ ἐσπέρας δειπνοῦ ἐστερούμεθα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Κ' αὐτὸς τί ἐσοφίσθη διὰ τὸ ψωμί;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Τὴν τράπεζαν μὲ στάκτην κατεπάσισε,
ὡς διαβήτην τὸ σουβλί ἐστράβωσε,

180 κ' εἰς τὴν παλαίστραν ἔκλεψ' ἓνα φόρεμα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ὡς πότε πλέον τὸν Θαλῆν θαυμάζομεν;
Ἄνοιξε, σπεῦσε, σὺ τὸ φροντιστήριον,
καὶ τὸν Σωκράτην ὅσον τάχος δεῖξόν μοι·
μὲ γαργαλεῖ νὰ μάθω. Ἄνοιξ', ἀνοιξε.

(Ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ φαίνονται μαθηταὶ εἰς διαφόρους θέσεις καὶ μετὰ διαφόρων ἐργαλείων.)

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΜΑΘΗΤΗΣ, ΑΛΛΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

185 ὦ Ἡρακλῆ! τί εἶναι τὰ θηρί' αὐτά;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Καὶ τί σ' ἐκπλήττει; ὁμοιάζουσι μὲ τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μ' ὅσα ἐκ Πύλου ἔφθασαν Λακωνικά.
Αὐτοὶ ἐκεῖ τί τάχα βλέπουν εἰς τὴν γῆν;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Τὰ ὑπὸ γῆν ζητοῦσι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὰ κρομμύδια

(180) Οἱ γεωμέτραι ἐπέπασσον σκόνιν εἰς πίνακα, καὶ εἰς αὐτὴν διέγραφον τὰ σχήματά των. Καὶ ὁ Σωκράτης προσποιούμενος ὅτι γεωμετρικόν τι σχῆμα θὰ λύσῃ, ἐν ᾧ ὅλοι προσεῖχον εἰς τοῦτο, λωποδυτικῶς, καὶ κατὰ τοὺς θαυματοποιούς ἤρπασεν ἐν ἱμάτιον. Ἐτιμωρεῖτο δὲ, κατὰ τὸν νόμον, θανάτω ἢ ἐκ Γυμνασίων ὑφαίρεςις ἱματίων ἢ σκευῶν. «Ἐ? τις . . . ἱμάτιον . . . ὑφέλοιτο.» Δημοσθ. Κ. Τιμοκρ. 736.

(181) Τὸν Μιλήσιον, τὸν ἓνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν.

(187) Τοὺς ἐκ Σφακτηρίας αἰχμαλώτους Σπαρτιάτας.

190 ζητοῦν. Μὴ τόσον δι' αὐτὰ φροντίζετε·
ἤξεύρω ποῦ μεγάλα εἶναι καὶ καλά.
Κ' αὐτοὶ τί κάμνουν, ὅποῦ τόσον σκύπτουσι;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Τὰ σκοτεινὰ ζητοῦσιν εἰς τὸν Τάρταρον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τίδ' ὁ ὀπισινός των βλέπ' εἰς οὐρανόν;

ΜΑΘΗΤΗΣ

195 Ἀστρονομίαν μόνος του διδάσκεται.

(Πρὸς τοὺς μαθητὰς)

Ἐμβάτε, μὴ ἐκεῖνος σᾶς ἰδῆ ἐδώ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! μὴ ἀκόμη, μὴ! ἄς μείνουν. Ἦθελον
νὰ τοῖς εἰπῶ δι' ἓνα πραγματάκι μου.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἄλλὰ νὰ μένουν δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται

200 εἰς τὸν ἀέρα ἔκθετοι πολὺν καιρόν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

(Δεικνύων σφαῖραν οὐρανίαν)

Εἰς τοὺς Θεοὺς σου, πλὴν εἰπέ με, τ' εἶν' αὐτά;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἀστρονομία εἶν' αὕτη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ (δεικνύων γεωμετρικὸν ἐργαλεῖον)

Κ' ἐκεῖνο, τί;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Γεωμετρία.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ εἰς τ' εἶναι χρήσιμον;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Μετρᾷ τὴν γῆν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τοὺς κλήρους τῶν ἀποικιῶν;

ΜΑΘΗΤΗΣ

205 Ὁχι, τὴν ἔλην γῆν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αὐτὸ περίεργον!

Χρήσιμον πράγμα λέγεις καὶ δημοτικόν.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Τῆς γῆς δ' ἐκείνη εἶν' ἡ περιφέρεια,
κ' αὐταὶ εἶν' αἱ Ἀθῆναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἦως; Δὲν πείθομαι,

ἀφ' οὗ δὲν βλέπω δικαστὰς νὰ κάθηνται.

ΜΑΘΗΤΗΣ

210 Αὐτὴ τῶ ὄντι εἶν' ἡ γῆ ἡ Ἀττική.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Κ' οἱ Κικυννεῖς ποῦ εἶναι, οἱ δημόται μου;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ἐδῶ κ' ἐκεῖνοι. Βλέπεις καὶ ἡ Εὐβοία
ἐκεῖ μακρὰν εἰς μῆκος πῶς τεντώνεται.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ὁ Περικλῆς κ' ἡμεῖς δὰ τὴν τεντώσαμεν.

215 Ἡ Λακεδαίμων δὲ ποῦ εἶναι;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ποῦ; Ἐδῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ὦ! τί κοντά μας! Τοῦτο σεῖς φροντίσατε,
πολὺ μακρύτερά μας νὰ τὴν φέρετε.

(204) Οἱ Ἀθηναῖοι ἔχαιρον ἐπὶ τῇ γῇ ἣτις τοῖς ἐπρικοδοτεῖτο ἐν ταῖς κληρουχίαις τῶν κυριευομένων χωρῶν.

(214) Τὴν ἐτεντώσαμεν νεκρὰν, δηλαδὴ τὴν κατεστρέψαμεν. Παίζει πρὸς τὸν λόγον τοῦ μαθητοῦ.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Δὲν εἶναι τρόπος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Νὰ χαθῆτε τὸ λοιπόν.

('Ὁ Σωκράτης φαίνεται κρεμάμενος εἰς καλάθιον.)

ᾠ! ᾠ! Εἰς τὴν κρεμάθραν, ποῖος εἶν' αὐτός;

ΜΑΘΗΤΗΣ

220 Αὐτός.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αὐτός, τίς;

ΜΑΘΗΤΗΣ

Ὁ Σωκράτης.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Σώκρατες!

(Πρὸς τὸν μαθητὴν)

Νὰ τὸν φωνάξης καὶ σὺ ἔλα, δυνατά.

ΜΑΘΗΤΗΣ

Καιρὸν δὲν ἔχω. Φώναξέ τον μόνος σου.

(Φεύγει.)

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ Σώκρατες,

Σωκράτη μου!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τί μὲ καλεῖς, ἐφήμερε;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

225 Πρῶτον εἶπέ τί κάμνεις, σὲ παρακαλῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Περιορῶ τὸν ἥλιον, ἀεροβατῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄπο τὴν κούφαν τοὺς Θεοὺς ὑπερορᾶς;
Τοῦλάχιστον πῶς ὄχι ἐκ τῆς γῆς;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ποτὲ

- δὲν ἤθελον νοήσει τὰ μετέωρα
230 τὸν νοῦν ἂν δὲν ἐκρέμων, κ' ἔννοιαν λεπτήν
μὲ ὅμοιον ἀέρα δὲν ἐμίγνυον.
Ἄν δ' ἀπὸ κάτω τὰ ἐπάνω ἔβλεπον,
δὲν ἤθελον τὰ εὔρει, ἐπειδὴ ἡ γῆ
ἔλκει μὲ βίαν τὴν ἰκμάδα τοῦ νοῦς.
235 Τὸ ἴδιον συμβαίνει κ' εἰς τὰ κάρδαμα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί λέγεις;
Ἔλκει ὁ νοῦς ἰκμάδα εἰς τὰ κάρδαμα!
Κατάβα ὅμως, Σωκρατάκη μου, ἐδῶ,
νά μὲ διδάξης ὅσα θέλω ἀπὸ σέ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

- 240 Τί θέλεις κ' ἤλθες;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Νά μὲ μάθης νά λαλῶ.
Στρυφνοὶ χρεωφειλέται, τόκοι, βάσανα
μοὶ δίδουν, κ' ὑποθήκας μ' ἐπιβάλλουσι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ πῶς, εἶπέ μοι, ἔτυχε νά χρεωθῆς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

- Κακὴ φαγοῦρα ἵππικὴ μ' ἀφάνισε.
245 Πλὴν μάθε με τὸν ἓνα ἐκ τῶν λόγων σου,
αὐτὸν ποῦ δὲν πληρώνει. Ὅσον δὲ ζητεῖς
μισθὸν, πῶς δίδω σοὶ ὁμνύω τοὺς Θεοὺς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ποίους Θεούς ὀμνύεις; Εἰς ἡμᾶς Θεοὶ
δὲν περνοῦν τώρα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Σεῖς δ' εἰς τί ὀμνύετε;

250 Εἰς σιδηρένιους, ὡς εἰς τὸ Βυζάντιον;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὰ θεῖα θέλεις πράγματα νὰ διδαχθῆς
ἔρθῶς ὡς εἶναι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Δί', ἂν ἤμπορῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μὲ τὰς νεφέλας νὰ λαλήσης δέχεσαι,
τὰς ἰδικὰς μας τὰς Θεάς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

᾽Ω! μάλιστα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

255 Εἰς τὴν καθέδραν κάθησε τὴν ἱεράν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐκάθησα, ἰδοῦ με.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Λάβε τῶρ' αὐτὸν

τὸν στέφανον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Στεφάνους θέλω; Σώκρατες,

ὡς ὁ Ἀθάμας μήπως θὰ θυσιασθῶ;

(250) Ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης εἶπεν «οἱ Θεοὶ δὲν περνοῦν» (νόμισμα οὐκ ἔστι), ὁ Στρεψιάδης ἐνθυμήθη τὰ σιδηρὰ νομίσματα τῶν Βυζαντίων (Πλάτ. Πείσανδρ. ἐν Σχολ. Ἀριστοφ.)

(258) Ἀθάμας, ὁ σύζυγος τῆς Νεφέλης, ὅστις θελήσας νὰ θανατώσῃ τὰ παῖδιά του, τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἑλλην, κατεδικάσθη νὰ σφαγῆ εἰς τὸν βωμόν, ἐσώθη δὲ ὑφ' Ἡρακλέους.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Οὐχί! πρὸς μουμένους συνηθίζομεν
260 ἡμεῖς αὐτά.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ τότε θενά γίνω τί;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Γλῶσσα ῥοδάνι, λεπτολόγος, πάσπαλη.

(Τὸν περιχεῖ μὲ πάσπαλην)

Πλὴν μὴν κινεῖσαι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Δί', ἀλήθεια λές.

Ἵως μὲ πασιζεις, θενά γίνω πάσπαλη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ (ἐπισήμως)

Με εὐλάβειαν πρέπει ὁ γέρων σιγῶν τὴν εὐχὴν μου

[αὐτὴν νὰ ἀκούσῃ.

265 ὦ ἀμέτρητε ἀναξ, ὦ δέσποτ' Ἀἴηρ, ποῦ μετέωρον φέ-

[ρεις τὴν γῆν μας,

ὦ λάμπων αἰθῆρ, καὶ Θεαὶ φοβεραὶ, ὦ κεραυνοβρον-

[τῶσαι νεφέλαι,

ἐγερθῆτε, φανῆτε, ὦ δέσποιν', ἐδῶ, ὁ σοφὸς σᾶς κα-

[λεῖ ἐκ τοῦ ὕψους.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὴ ἀκόμη, σιγά, νὰ τυλίξω αὐτὸ, μὴ βραχῶ καὶ μού-

[σκευμα γίνω·

δυστυχία! κ' ἐγὼ νὰ ἐξέλθω, χωρὶς τὸ σκιάδι μαζῆ

[κᾶν νὰ ἔχω!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

270 ὦ νεφέλαι τιμῶμεν', ἐλθέτε λοιπὸν εἰς αὐτὸν νὰ δει-

[χθῆτε τὸν ἄνδρα,

εἶτε κάθησθ' εἰς ἄκρας ποῦ δέρν' ἢ χιών, εἰς σεπτὰς
 [κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου,
 εἶτ' ἐντὸς εἰς τοὺς κήπους τοῦ Ὠκεανοῦ μὲ τὰς νύμ-
 [φας χοροὺς συγκροτεῖτε,
 εἶτε ἂν μ' ὀλοχρῦσους λαγήνους νερὸν εἰς τὰ στόμι' ἂν
 [τλήτε τοῦ Νείλου,
 ἢ ἂν τὴν Μαιῶτιν οἰκῆτε, ἢ ἂν τὰς χιόνας τοῦ Μί-
 [μαντος βράχου,
 275 εὐχαρίστως ἰκέτου ἀκούσατ' εὐχὴν, καὶ δεχθῆτ' εὐμε-
 [νῶς τὴν θυσίαν.

ΧΟΡΟΣ ΝΕΦΕΛΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ΧΟΡΟΣ

(Ἀκούεται μακρόθεν καὶ πλησιάζει κατὰ μικρὸν μὲ βροντὰς καὶ ἀστραπὰς).

ΣΤΡΟΦΗ

*Αφθαρτοὶ φύσεις νεφῶν,
 ἄς ἀναβῶμεν γοργῶς, δροσεραὶ καταλείπουσαι τ' ἄντρα
 ὠκεανοῦ τοῦ πατρὸς τὰ βαρύγδουπα,
 εἰς ὑψηλὰς κορυφὰς, ἄς στολίζουσι δάση πολύδενδρα,
 280 περιφανεῖς ἀκρωρείας νὰ βλέπωμεν
 κ' ἔκτασιν γῆς ἱερᾶς ἀγλαόκαρπον,
 καὶ ποταμίων στροφῶν κελαδήματα,

(274) Μίμας, ὄρος τῆς Θράκης.

(276—88)

—υ—, —υ—, —
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ—, —υ—, —υ—
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ—
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ—, —υ—, —υ—
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ— (4)
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ—, —υ—
 —υ—, —υ—
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ— (2)
 —υ—, —υ—, —υ—, —υ—

καὶ παταγοῦσαν, βαρύβροντον θάλασσαν.

285 Ὅτι στιλπνὸν τοῦ αἰθέρος τ' ἀκοίμητον ὄμμα
 χύνει τ' ἀστράπτων φῶς του.

Πλὴν ἀποσείουσαι τ' ὄμβριον σύννεφον
 ἀπὸ τ' ἀθάνατα σώματ' ἄς ἴδωμεν
 μὲ τηλέσκοπον ὄμμα τὸν κόσμον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἦ νεφέλαι σεβάσμιαι, βλέπω σαφῶς, μὲ ἤκούσατε
 [ὅταν ηὔχθη.

(Πρὸς τὸν Στρεψιάδην)

290 Πῶς; δὲν ἤκουσες σὺ τὴν φωνὴν καὶ βροντὴν τὴν
 [θεόσεπτον, πῶς ἐμυκάτο;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ σᾶς σέβομαι, ὦ τιμημέναι Θεαί, καὶ ποθῶ δὲ κ' ἐ-
 [γὼ νὰ βροντήσω
 πρὸς τὰς θείας βροντὰς σας, καὶ τόσον αὐτὰς τὰς φο-
 [βοῦμαι, καὶ τόσον τὰς τρέμω,
 ὥστε ἢ συγχωρεῖται ἢ ὄχι, ἐδῶ τῶρ' ἀμέσως εὐθύς
 [θ' ἀπολύσω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μὴ χλευάζης, μιμούμενος τρόπους πολλῶν τρυγο-
 [πασσαλειμμένων δαιμόνων,
 295 ἀλλὰ λέγε καλά· μέγα σμῆνος Θεῶν προχωρεῖ πρὸς
 [ἡμᾶς μὲ τραγούδια.

ΧΟΡΟΣ

(Τὸ ᾄσμα ἀκούεται πλησιέστερον.)

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

Κόραι βροχῆς χορηγοί,

(294) Ἐννοεῖ κωμικοὺς ποιητὰς, εἰς ἄτοπα καὶ ἀσεβῆ σκώμματα χαίροντας.

εἰς τὴν παχεῖαν ἐδῶ ἄς προέλθωμεν γῆν τῆς Παλ-
[λάδος,

εὐάνδρον, εὐχαριν τόπον τοῦ Κέκροπος,
ὅπου τελοῦνται μυστήρια ἀφραστα, ὅπου τὸ τέμενος,
300 ἑορτασίμως τοῖς μύσταις ἀνοίγεται,
ὅπου Θεῶν οὐρανίων χαρίσματα,
ὅπου ναοὶ ὑψηλοὶ καὶ ἀγάλματα,
καὶ τῶν μακάρων πομπαὶ ἱερώταται,
καλλιστεφεῖς τῶν Θεῶν πανηγύρεις, θυσίαι,
305 πάντα καιρὸν τελοῦνται,
ὅπου τὴν ἀνοιξιν Βρόμιαι χάριτες,
καὶ μελωδούντων χορῶν ἐρεθίσματα,
καὶ αὐλῶν βαρυτόνιστος Μοῦσα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! εἰπέ μοι, καλὸν νὰ σοὶ δώσῃ ὁ Ζεὺς, ποῖαι ἦσαν,
[ὦ Σώκρατες, αὐται,
310 ὅπου μ' ἔμφασιν τόσῃν μᾶς εἶπον αὐτά; Μήπως ἦσαν
[ἠρώσσαι ἴσως;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τῶν ἀργῶν εἶν' ἀνθρώπων μεγάλαι Θεαὶ, αἱ οὐράναι
[εἶναι νεφέλαι.
Τὰς ιδέας αὐταὶ χορηγοῦσ' εἰς ἡμᾶς, καὶ μᾶς δίδουσι
[νοῦν, εὐγλωττίαν,
ἀγυρτεῖαν καὶ τρόπους τοῦ λέγειν στιλπνοῦς, καὶ κα-
[τάληψιν ἅμα καὶ τόνον.

(303) Τὸ Ἐλευσίσιον.

(306) Βρόμιαι αἱ τοῦ Βάκχου, ἐπιλεγομένου Βρομίου. Τὴν ἀνοιξιν δ' ἐτε-
λοῦντο τὰ Διονύσια.(309) ~ - ~ - , ~ - ~ - ~ - ~ - , ~ - ~ , ὁ Ἀριστο-
φάνειος λεγόμενος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Διὰ τοῦτο ἀκούσασ' αὐτῶν τὴν φωνὴν ἢ ψυχὴ μου εὐ-
 [θὺς ἐπτερώθη,
 315 καὶ τῶν λόγων λεπτότητα τώρα ζητεῖ, καὶ στενωῶς
 [τὸν καπνὸν ν' ἀναλύσῃ,
 καὶ τὴν γνώμην μὲ γνώμην κεντῶσα, ποθεῖ ν' ἀντι-
 [τάττῃ τοὺς λόγους εἰς λόγους.
 Ὡστε ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα φρονῆς δυνατὸν, νὰ ἰδῶ κα-
 [θαρὰ αὐτὰς θέλω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πρὸς τὸν Πάρνηθα γύρισε κύτταξ' ἐκεῖ· καταβαίνουν,
 [τὰς βλέπω, τὸ ὄρος
 μ' ἤσυχίαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ποῦ εἶναι, ὦ δεῖξαί με, ποῦ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἶν' ἐκεῖν' αἱ πολλαὶ ποῦ προβαίνουν
 320 εἰς τοὺς κοίλους κρημνοὺς κ' εἰς τὰ δάση. Αὐταὶ εἰς
 [τὸ πλάγι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Παράδοξον πρᾶγμα!
 Δὲν τὰς βλέπω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὴν εἴσοδον κύτταξ' ἐκεῖ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τώρα μόλις καὶ πῶς διακρίνω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τέλος πάντων δὰ τώρα τὰς βλέπεις, ἐκτὸς κολοκύ-
 [θαις ἂν ἔχῃς ταῖς τσίμπλαις.

(318) Πάρνης, ὄρος τῆς Ἀττικῆς, βορειοδυτικῶς τῆς πόλεως.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Δία, ναί, ναί. ὦ σεβάσμιαι! πῶς κατεσκέπα-
[σαν ὅλα τριγύρω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ οὔτ' ἤξευρες σὺ, ἰοῦδ' ἐπίστευες κἄν ἕως τῶρα
[Θεαὶ ὅτι εἶναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

325 Μὰ τὸν Δία, ποτέ· ἀλλ' ἐφρόνουں καπνὸς, καὶ ὁμίχλη
[καὶ δρόσος πῶς ἦσαν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Δὲν ἤξεύρεις λοιπὸν, μὰ τὸν Δία, αὐταὶ σοφιστὰς ἔτι
[βόσκουσι τόσους,
ἐμπνευσμένους προφήτας, καλοὺς ἰατροὺς, δακτυλι-
[δοπλεξουδοκεράτσους,
καὶ κυκλίων χορῶν τραγουδολυγιστὰς, καὶ ψευδοα-
[στρολόγους ἀγύρτας.
Βόσκου ἄνδρας ποῦ πάντοτε κἀθηντ' ἀργοὶ, ἐπειδὴ
[τὰς ὑμνοῦσ' οἱ τοιοῦτοι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

330 Διὰ τοῦτο ταῖς ψάλλουں: «Υγρῶν νεφελῶν ἐχθρικὴν
[στριφολάμπουσαν βίαν,
κ' ἑκατοντακεφάλου πλεκτάνας Τυφῶ, τριχυμίας μὲ
[λύσσαν φυσώσας,
ἀερίου», προσέτι, «ὑγροὺς οἰωνοὺς, γαμψωνύχους
[πορεῖς τῶν ἀέρων,»
καὶ «ὑδάτων βροχᾶς δροσερῶν Νεφελῶν». Ἄντ' αὐ-
[τῶν δὲ κατέπινον ὄλων
γοβιδίων τεμάχη μεγάλων, καλῶν, καὶ κιχλῶν τρυ-
[φερότατον κρέας.

(330) Χλευάζει πεφουσημένους διθυραμβοποιῶν ἐκφράσεις.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

335 Καὶ ἀδίκως, ἂν εἶναι πρὸς χάριν αὐτῶν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πλὴν εἶπέ με, τί ἔπαθον τώρα,
ἐὰν εἶναι τῷ ὄντι νεφέλαι αὐταί, καὶ θνητὰς ὁμοιά-
[ζουν γυναῖκας;

Αἱ νεφέλαι δὲν εἶναι τοιαῦται.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλὰ πῶς σὲ φαίνοντ' ἐκεῖναι, εἶπέ με.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δὲν ἤξεύρω καλά. Ὅμοιάζουν σχεδὸν μὲ μαλλία ξαν-
[τὰ ποῦ πετῶσι,
πλὴν ποτέ, μὰ τὸν Δία, γυναῖκας, ποτέ, παντελῶς.
[Αὐταὶ δ' ἔχουν καὶ μύτας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

340 Ἄποκρίσου εἰς ὅσα λοιπὸν σ' ἐρωτῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Λέγε, γρήγορα λέγε, τί θέλεις.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πρὸς τὰ ἄνω κυττάζων νεφέλην ποτέ ἦ μὲ κἀνταυ-
[ρον εἶδες ὁμοίαν,
ἦ μὲ πάρδαλιν, λύκον ἦ ταῦρον;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

᾽Ω! ναί, μὰ τὸν Δία· τί ὅμως μὲ τοῦτο;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

᾽Ο,τι σχῆμα θελήσουν λαμβάνουν αὐταί· καὶ καθὼς
[μὲν ἰδοῦν μακρομάλλην
ἅπ' αὐτοὺς τοὺς ἀγρίους μὲ σῶμα δασύ, ὡς κἀνένα
[υἶὸν Ξενοφάντου,

(344) Ὁ υἱὸς τοῦ διθυραμβοποιῦ Ξενοφάντου ἦν ὁ τραγωδοποιὸς Ἱερώνυμος, ᾧ προσάπτει ὁ ποιητὴς ἀκολασίαν. (Ἴδε καὶ Ἄχαρν. 388 καὶ Σφ. 19).

345 περιπαίζουσαν αὐτοῦ τὴν μανίαν, κ' εὐθύς τῶν κενταύ-
[ρων λαμβάνουσαν τὸ σχῆμα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί δέ, ἄρπαγα ὅταν ἰδοῦν τῶν κοινῶν ὡς τὸν Σίμω-
[να, τότε τί κάμνουν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Παριστῶσιν ὁμοίως τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ αἰφνίδια γί-
[νονται λύκοι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δι' αὐτὸ, διὰ τοῦτο τὸν ῥίψασιν χθές τὸν Κλεώνυμον
[αὐταὶ ἰδοῦσαι,
ἐπειδὴ καὶ δειλότατον εἶδον αὐτὸν, ἐνεδύθησαν σχῆ-
[μα ἐλάφου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

350 Τὸν Κλεισθένη δὲ πάλιν ὡς εἶδον αὐταί, βλέπεις, ἔ-
[γειναν τώρα γυναῖκες.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Λοιπὸν χαίρετε, δέσποιναι, ἂν δὲ ποτὲ ἠξιώθησαν
[τοῦτο καὶ ἄλλοι,
παμβασίλισσαι, σείρατε τώρα φωνὴν κ' εἰς ἐμέ, ν' ἂν
[τηχῆσῃ ὡς τ' ἄστρα.

ΧΟΡΟΣ

Χαῖρε, γέρον, υἱὲ παλαιῶν ἡμερῶν, ὅστις λόγους ζη-
[τεῖς φιλομούσους,
καὶ σὺ, ὦ φλυαρίας λεπτιῆς ἱερεῦ, πρὸς ἡμᾶς ἐλθὼν
[λέγε τί θέλεις.

(346) Σίμων, σοφιστὴς Ἀθηναῖος, καὶ τῶν δημοσίων καταχραστὴς, κλέψας χρήματα καὶ ἐξ Ἡρακλείας. (Εὐπολις ἐν πόλεσι, παρὰ Σχολ. Ἀριστοφ.)

(348) Κλεώνυμος, συνεχῶς ὡς δειλὸς διασυρόμενος. (Ἰδ. Ἀχαρν.)

(350) Κλεισθένης, πολλάκις κωμωδούμενος ὡς γυναικώδης, (Ἰδ. Ἀχ. 118. Βάτρ. 48), καὶ κατὰ Σουίδα, συνεχῶς ξυριζόμενος, ὅπως φαίνεται νέος.

355 Ἐπειδὴ δὲν ἀκούομεν ἄλλον τινὰ μετεωροφιλόσοφον
 [τώρα
 τοῦ Προδίκου ἐκτός, ὅτι ἔχει καὶ νοῦν καὶ σοφίαν ἀπέ-
 [ραντον· σὲ δὲ,
 ἐπειδὴ κορδωμένος τοὺς δρόμους περνᾷς, καὶ τὰ μά-
 [τια σου στριφογυρίζεις,
 κ' ἐξυπόλυτος τόσα κακὰ καρτερεῖς, κ' ὅταν βλέπεις
 [ἡμᾶς καμαρόνεις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἦ γῆ! τί φωνή! πόσον ἦτον σεμνή, ἱερά, σοβαρά, τε-
 [ρατώδης!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

360 Ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι αἱ μόναι Θεαί· τὰ λοιπὰ φλυαρίαι
 [εἶν' ὄλα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πλὴν εἰπέ, μὰ τὴν Γῆν, ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς, πῶς; Θεὸς
 [καὶ ἐκεῖνος δὲν εἶναι;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ποῖος Ζεὺς; μὴν εἰπῆς φλυαρίας, καὶ Ζεὺς δὲν ὑπάρ-
 [χει διόλου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί λέγεις;

Καὶ λοιπὸν ποῖος βρέχει; Αὐτοῦ σὲ ζητῶ νὰ μοὶ δώ-
 [σης ἐξήγησιν πρῶτον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἐννοεῖται, αὐταί. Καὶ λαμπρῶς ἠμπορῶ νὰ σοὶ δώ-
 [σω αὐτοῦ ἀποδείξεις.

365 Ἄς ἰδῶμεν· εἰπέ μοι, νὰ βρέχη ποτὲ ποῦ τὸν εἶδες
 [χωρὶς τὰς νεφέλας;

(356) Πρόδικος ὁ Κεῖος, σοφιστής.

ἐν ᾧ ἔπρεπε τότε νὰ βρέχη αὐτὸς εἰς αἰθρίαν, κ' ἔχει
[ναι νὰ λείπουν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ναί, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, κάπως καλὰ τὸν ἐταίριασας
[τοῦτον τὸν λόγον.

Ἐφρονοῦσα προτοῦ πῶς ὁ Ζεὺς κατουρεῖ ἀπὸ κόσκι-
[νον, ὅταν μᾶς βρέχη.

Ἄλλὰ ποῖος, εἶπέ μοι, βροντᾶ; ἐπειδὴ τουρτουρίζ' ὁ-
[ταν τοῦτο ἀκούω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

370 Αὐταὶ πάλιν βροντοῦν κυλιόμεναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς; ᾧ εἶπέ μοι το, πάντολμε ἄνερ!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μὲ νερὸν ὅταν εἶναι γεμάται πολὺ, βιαζόμεναι ἂν
[κινηθῶσι,

πρὸς τὰ κάτω κυλοῦν φορτωμέναι βροχὴν ἐξ ἀνάγ-
[κης, καὶ μ' ὄλον τὸ βᾶρος

ἐν ᾧ πίπτουν, ἢ μία τὴν ἄλλην κτυπᾶ, καὶ μὲ κρό-
[τον καὶ πάταγον σκάνουν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄλλὰ τίς τὰς βιάζει; Δὲν εἶναι ὁ Ζεὺς ποῦ βιάζει αὐ-
[τὰς νὰ κινῶνται;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

375 Ὁ αἰθέριος στρόβιλος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Στρόβιλος! πῶς! Δὲν τὸ ἤξευρα τοῦτο ἀκόμη,

ὅτι Ζεὺς δὲν ὑπάρχει, ἀντὶ δὲ αὐτοῦ ὅτι ἄρχει ὁ στρό-
[βιλος τώρα.

Πλὴν δὲν μοι ἐξήγησας μ' ὅλα αὐτὰ τὴν βροντὴν
[καὶ τὸν κρότον ἀκόμη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Δὲν μὲ ἤκουσας; Λέγω γεμάται νερὸν αἰ νεφέλαι
[πολλάκις ὡς εἶναι,

πῶς ἢ μία τὴν ἄλλην ὀρμῶσα κτυπᾷ, καὶ κροτοῦν
[ἐκ πυκνότητος τότε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

380 Καὶ ἀπόδειξιν ποίαν μοι δίδεις αὐτοῦ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σὲ τὸν ἴδιον, ὡς θὰ σοὶ δεῖξω.

Παναθήναια ὅταν τελῶνται, ζωμὸν τὴν γαστέρα γε-
[μίσας, ἡσθάνθης

ἀνακάτωσιν ἴσως ποτὲ, καὶ αὐτὴ γουργουρίζει μὲ ἔ-

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ [ξαφνον κλόνον;

Ναί, μὰ τὸν Ἀπόλλων', αὐτὴ μ' ἐνοχλεῖ, καὶ ταράτ-
[τεται ἄνω καὶ κάτω,

καὶ κροτεῖ τὸ ζωμάριον ὡς ἡ βροντὴ, κ' ἐκεῖ μέσα
[μεγάλα φωνάζει,

385 πρῶτον πᾶξ σιγανὰ, μετὰ ταῦτα παπᾶξ, καὶ κατό-
[πιν προσθέτει παπάππαξ·

ὅταν δὲ ἀπολύσω διόλου, βροντᾷ παπαπάππαξ, κα-
ΣΩΚΡΑΤΗΣ [θὼς καὶ ἐκεῖναι.

Λοιπὸν σκέψου, ἂν τόση κοιλίτσα μικρὴ φοβεροῦς
[τόσους κρότους τινάξῃ,

(376) Ὁ Στρόβιλος (δίνος) τῶν ἀτόμων, ἢ τῆς οὐρανίας ὕλης, ὡς ἀρχὴ τῆς ἰσορροπίας τοῦ παντός, σύστημα φιλοσοφικὸν τοῦ Δημοκρίτου καὶ τοῦ Ἐμπεδοκλέους.

ὁ ἀὴρ ὅστις εἶναι ἀπέραντος, πῶς, νὰ βροντᾶ δυνατὰ
 [δὲν τὸν πρέπει;
 Διὰ τοῦτο τὰ δύο ὀνόματ' αὐτὰ, ἡ βροντὴ κ' ἡ
 [πορδὴ ὁμοιάζουν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

390 Ἄλλὰ πόθεν ὁ καίων ὄρμαῖ κεραυνός, ὅστις λάμπει
 [μὲ φλόγας, εἰπέ μοι,
 ὅστις ψήνει μὲ φρύγανα ὄσους κτυπαῖ, τσουρουφλαῖ
 [δ' ὄσους μένουσι ζῶντες;
 Κἂν αὐτὸν σφενδονίζει βεβαίως ὁ Ζεὺς, καὶ κτυπαῖ
 [τοὺς κακοὺς ἐπιόρκους.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πῶς, κρονόληρε σὺ, ξαναμώραμα, πῶς, μωρολόγε,
 [μαμμάκουθε γέρον,
 ἂν κτυπαῖ ἐπιόρκους, λοιπὸν διατί νὰ μὴν καύση τὸν
 [Σίμωνα τότε,
 395 ἦ τὸν Θέωρον, ἦ τὸν Κλειώνυμον; Πλὴν εἶν' ἐπιόρκοι
 [οὔτοι μεγάλοι.
 Ἄλλὰ βλέπεις, αὐτὸς τὸν ναόν του κτυπαῖ, καὶ τὸ
 [Σούνιον, ἄκραν τῆς χώρας,
 καὶ τὰς δρυς τὰς μεγάλας. Πρὸς τί δὲ αὐτό; ἦ γνω-
 [ρίζεις καὶ δρυς ἐπιόρκους;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δὲν ἠξεύρω, νομίζω πῶς λέγεις καλά. Κεραυνός δὲ
 ΣΩΚΡΑΤΗΣ [τί εἶναι; εἰπέ μοι.
 Ἐηρὸς ἄνεμος ὅταν συμπέσ' εἰς αὐτὰς νὰ κλεισθῆ, δια-
 [σχίζων τὰ ὕψη,

(394—395) Σίμων, (ἴδε στ. 349).—Κλειώνυμος, (ἴδε στ. 351).—Θέωρος, καὶ ἀλλαχοῦ κωμωδεῖται. Σφ. 43. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἐπιώρκησε διὰ κατάχρησιν, ὁ δὲ δεύτερος διὰ τὴν λειποταξίαν.

400 ἀπὸ μέσα ὡς φρούσκας τὰς πρήσκει, κ' εὐθύς μεθ' ὀρ-
 [μῆς ἰσχυρᾶς, ἐξ ἀνάγκης
 τὰς σπαράττει, καὶ ἔξω ὀρμᾶ δύνατος, ἐπειδὴ ἡ πυ-
 [κνότης τὸν θλίβει·
 καὶ κροτῶν καὶ συρίζων καὶ τρύζων ὀρμᾶ, καὶ αὐτὸς
 [ἑαυτὸν κατακαίει.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Δία, αὐτὸ μὲ συνέβη κ' ἐμὲ τὰ Διάσια ὄτ' ἔτε-
 [λοῦντο.

Συγγενεῖς προσκαλέσας καὶ ψήνων κοιλιᾶν, νὰ τὴν
 [σχίσω δὲν εἶχον φροντίσει·
 405 πλὴν ἐφρούσκων' ἐκείνη, καὶ ἔξαφνα μιᾶ καὶ ὀλόμεσα
 [σπᾶ, καὶ τὰ δύο
 μ' ἐπιτίλισε μάτια μὲ βρώμαις πολλαῖς, καὶ τὸ πρό-
 [σωπον μ' ἔκαυσε δλον.

ΧΟΡΟΣ

Ἦ ἄνθρωπε, ὅστις ποθεῖς παρ' ἡμῶν τὴν μεγάλην σο-
 [φίαν νὰ λάβῃς,
 πόσον θέλεις, ὦ πόσον εὐδαίμων γενῆ μεταξὺ Ἀθη-
 [ναίων κ' Ἑλλήνων,
 ἐὰν κέκτησαι μνήμην καὶ σκέψιν ὀρθὴν, κ' εἰς δεινὰ
 [σταθερὰν καρτερίαν
 410 ἐὰν ἔχ' ἡ ψυχὴ σου, καὶ δὲν ἀπαυδῆς εἴτε ἴστασαι
 [εἴτε βαδίζῃς,
 οὔτε ὅταν κρυώνῃς λυπῆσαι πολὺ, οὔτε πρόγευμα
 [θέλῃς νὰ ἔχῃς,
 καὶ κρασί καὶ γυμνάσι' ἂν δὲν ἀγαπᾶς, καὶ τὰ ἄλλα
 [τ' ἀνόητα ὄλα,

(403) Ἑορτὴ τοῦ Διὸς τὰ Διάσια, τελουμένη Ἀποεστηριῶνος ἢ φθίνοντος.

καὶ ἂν ὡς εὐγενέστερον τοῦτο φρονῆς, ὡς εἰς ἄξιον ἄν-
 [δρα ἀρμόζον,
 νὰ νικᾷ εἴτε πράττη, ἢ σκέπτηται, ἢ μὲ τὰ ὄπλα
 [τῆς γλώσσης παλαίη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

415 ὦ! ἂν μόνον ψυχὴν μὲ ζητοῦν στερεὰν, καὶ δυσκο-
 [λοκοιμήτριαν σκέψιν,
 κ' οἰκονόμον, ταλαίπωρον θέλουν κοιλιὰν, εἰς τὸν δεῖ-
 [πνον θρουμβοχορτασμένην,
 μὴ σὲ μέλ', εἴμ' ἐδῶ, καὶ δι' ὅλα αὐτὰ δυνατὸς, νὰ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

[σφυροκοπανίζης.
 Αἰ! καὶ δὲν θὰ πιστεύης εἰς ἄλλον Θεὸν, ἐκτὸς ὅσα
 [ἡμεῖς θεωροῦμεν,
 τὰς Νεφέλας, τὸ Χάος, ποῦ βλέπεις αὐτὸ, καὶ τὴν
 [γλῶσσαν ἀκόμη, τὰ τρία;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

420 Οὔτε κἂν θὰ λαλήσω τοὺς ἄλλους ποτὲ, οὐδὲ ἂν καθ' ὁ-
 [δὸν τοὺς ἀπήντων
 οὔτε θέλω θυσίας προσφέρ' ἢ σπονδὰς, οὔτε λίβανον
 [θέλω τοῖς καύσει.

ΧΟΡΟΣ

Τί νὰ κάμωμεν θέλεις λοιπὸν διὰ σέ; Θάρρει, λέγε,
 [καὶ δὲν θ' ἀποτύχης,
 ἐπειδὴ καὶ τιμᾶς καὶ θαυμάζεις ἡμᾶς, καὶ ζητεῖς προ-
 [κοπήν ν' ἀποκτήσης.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ὦ δέσποινα, τοῦτο λοιπὸν ἀπὸ σᾶς ἀπαιτῶ τὸ μι-
 [κρόν καὶ τὸ μόνον,
 425 εἰς τὸ λέγειν σταδίους ἐγὼ ἑκατὸν νὰ προτρέχω τῶν
 [ἄλλων Ἑλλήνων.

ΧΟΡΟΣ

Σοὶ χαρίζομεν τοῦτο καθὼς τὸ ζῆτεῖς, καὶ κάνεις ἀπὸ
 [σήμερον ἄλλος
 εἰς τὸν δῆμον προτείνων τὰς γνώμας του, σοῦ συνε-
 [χέστερον θέλει κερδίσει.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὴ μοὶ λέγετε γνώμας μεγάλας, ὦ! μὴ! Δι' αὐτὰς
 [δὲν μοὶ μέλει διόλου.
 Θέλω μόνον νὰ μάθω νὰ στρεψοδικῶ, νὰ γλυστρήσω
 [τὰ δάνεια θέλω.

ΧΟΡΟΣ

430 Θὰ σοὶ γίγη αὐτὸ ποῦ ποθεῖς, ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησας
 [οὔτε τι μέγα.
 Ἄλλὰ τώρα μὲ θάρρος εἰς τούτους ἐδῶ τοὺς ἐμούς
 [λειτουργοὺς παραδόσου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Θενὰ κάμ' ὡς μοὶ λέγετε. Εἴμ' εὐπειθῆς, ἐπειδὴ μὲ
 [πιέζ' ἡ ἀνάγκη,
 ἐξ αἰτίας τῶν ἵππων τῶν κοππατιῶν, καὶ τοῦ γάμου
 [ποῦ μ' ἔσβυσεν ὄλον.

Ἄς μ' ἐπάρουν, ἄς κάμουν ὡς θέλουν μ' ἐμέ.

435 Τοῖς ἀφήνω τὸ σῶμά μου, ἄς τὸ κτυποῦν,
 ἄς κρυώνη, ἄς καίεται ἢ ἄς πεινᾷ,
 ἄς διψᾷ, ἄς τὸ δαίρνουν νὰ γίγη ἀσκόσ'
 νὰ τινάξω τὰ χρέη μου μόνον ζητῶ,
 κ' εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἀνίσως φανῶ

(434) ~~~~~,~~~~~ (11)

~~~~~

~~~~~,~~~~~ (4)

~~~~~

~~~~~,~~~~~

- 440 εὐφραδῆς, θαρβέτος, τολμηρὸς, ἀναιδῆς,
βδελυρὸς, καὶ ψευμάτων καλὸς κολλητῆς,
λογοπλάστῆς, τριμμένος τεχνίτης δικῶν,
νομοκώδηξ, ῥοδάνι, ψαλίδ', ἀλεποῦ,
κουτοπόνηρος, λέρα, ἀγύρτης, αἰσχρὸς,
445 κουρελιᾶ, μιαρὸς,
τετραπέραστος, γλυφοπινάκας φρικτός·
ἔσοι ἂν μ' ἀπαντῶσιν ἂν λέγουν αὐτά,
ἄς τὰ λέγουν, ἄς κάμνουν καθὼς τοῖς φανῆ·
μὰ τὴν Δήμητραν, ἂν καὶ τοῖς εἶν' ἀρεστόν,
450 εἰς αὐτοὺς τοὺς σοφοὺς
κ' ὡς λουκάνικον ἄς μὲ προσφέρουν.

ΧΟΡΟΣ

Ἄτολμον αὐτὸς δὲν ἔχει τὴν ψυχὴν του ἀλλ' ἀνδρείαν.
Μάθε δὲ, ἂν ὑπ' ἐμοῦ διδαχθῆς, ὑψηλὴν ἕως τ' ἄστρα
θ' ἀποκτήσης δόξαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

- 455 Καὶ πῶς αὐτό;

ΧΟΡΟΣ

Μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν πάντα καιρὸν
φθονητότατον βίον τῶν ἄλλων θνητῶν
θὰ ζήσης.

(452—468) - - - - , - - - - , - - - - , - - - - - - - - , - - - - , - - - - , - - - -
- - - - , - - - - , - - - - | - - - - - - - - , - - - - , - - - - - - - -
- - - - , - - - - - - - - , - - - - , - - - - , - - - - , - - - - , - - - -
- - - - - - - - , - - - - , - - - - , - - - -
- - - - , - - - - , - - - - - - - -
- - - - , - - - - , - - - - , - - - - - - - - , - - - - , - - - - , - - - - , - - - -
- - - - - - - -
- - - - , - - - - , - - - -
- - - - , - - - - , - - - -

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

460 Ἄρά γε τοῦτο ἐγὼ
θα τὸ ἴδω ποτέ;

ΧΟΡΟΣ

Καὶ πολλοὶ
θενὰ κάθηνται πάντοτ' ἐκτὸς τῶν κλειστῶν
θυρῶν σου,
θέλοντες σὲ νὰ ἴδουν, καὶ μαζῆσου εἰς λόγον νὰ ἔλθουν,
κλήσεις καὶ δίκας ἀξίας πολλῶν
465 ταλάντων

νὰ σοὶ κοινώσουν ἐρχόμενοι, ὅπως σκεφθοῦν μετὰ σοῦ.

(Πρὸς τὸν Σωκράτην)

Ἄλλὰ ἄρχισον σὺ προδιδάσκων τινὰ εἰς τὸν γέ-
[ροντ' ἀφ' ὅσα θὰ μάθῃ·
νὰ κινήσης ὀλίγον τὴν γνώμην αὐτοῦ, νὰ ἰδῆς κ' ἐξε-
[τάσης τὸν νοῦν του.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

(Πρὸς τὸν Στρεψιάδην)

Εἰπέ μοι τώρα σὺ λοιπὸν τὸν τρόπον σου,
470 ὥστε γνωρίσας ποῖος εἶναι, μηχανὰς
νεοφανεῖς νὰ φέρω ἐναντίον σου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Θὰ μ' ἐκπολιορκήσης, διὰ τοὺς Θεούς;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

᾽Ω! ὄχι. Πλὴν ὀλίγον θέλω νὰ μ' εἰπῆς
ἂν ἔχῃς μνήμην.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Δία, καὶ διπλῆν.
475 Μὲ χρεωστεῖ τις; ἐνθυμοῦμαι, καὶ πολὺ.
Πλὴν χρεωστῶ τι; ὁ πτωχὸς, ξεχνῶ πολὺ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλ' ἔχεις κλίσιν πρὸς τὸ λέγειν φυσικὴν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πρὸς μὲν τὸ λέγειν, ὄχι, πρὸς τὸ παίρνειν, ναί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ πῶς λοιπὸν θὰ μάθῃς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ὦ! πολὺ καλά.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

480 Περὶ τῶν μετεώρων ἔταν τι σοφὸν
θὰ σ' εἰπῶ τώρα, νὰ τ' ἀρπάξῃς πρόσεξε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς; τὴν σοφίαν θενὰ χάπτ' ὡσὰν σκυλί;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄνθρωπος εἶναι ἀμαθὴς καὶ βάρβιτρος!
Φοβοῦμαι, γέρον, ξύλον μὴ χρειάζεσαι.

485 Ἄν τις σὲ δεῖρῃ σὺ τί κάμνεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δέρνομαι,
προσμέν' ὀλίγον, καὶ φωνάζω μάρτυρας,
κ' ἀκόμη τι ὀλίγον, καὶ δικάζομαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὸ φόρεμά σου βγάλε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί! μὴ ἔσφαλα;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἐδῶ εἶν' ἔθος νὰ ἐμβαίνωσι γυμνοί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

490 Διὰ νὰ κλέψω πλὴν ἐγὼ δὲν ἔρχομαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τί φλυαρεῖς; Ἐκδύσου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ (καταθέτων τὸν μανδύαν)

Ἄλλ' εἶπέ μοι σὺ,
προθύμως ἂν μανθάνω κ' εἴμ' ἐπιμελής,
θὰ ὁμοιάσω ποῖον ἐκ τῶν μαθητῶν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὸν Χαιρεφῶντα ὄλος ἀπαράλλακτος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

495 Ὁ ἄθλιος θὰ γίνω, φεῦ! ἡμιθανής!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μὴ φλυαρῆς, ἀλλ' ἔρχου, ἀκολούθει με,
ὀγρήγορα προπάτει.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄλλὰ δός μοι πρὶν
μελόπητταν. Φοβοῦμαι, ὡς νὰ καταβῶ
ἂν εἰς τοῦ Τροφωνίου μοὶ ἐπρότεινες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

500 Προχώρει· τί κυττάζεις; Εἶν' ἡ θύρ' αὐτή.

(Ἐμβαίνουν ἀμφότεροι.)

ΧΟΡΟΣ

Ἀπελθε ὄλος χαρὰ τῆς ἀνδρίας σου ἔνεκα ταύτης.
Εὖνουν τὴν τύχην εὐχομαι εἰς ὃν τινα εἰς γῆρας
ἦλθε βαθύ, πλὴν κ' ἐν αὐτῷ προστρίβεται
εἰς πράγματα νεώτερα ἢ κατ' αὐτὸν,
505 καὶ ἐξασκεῖ σοφίαν.

(494) ἴδε στ. 105.

(498) Οἱ κατερχόμενοι εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Τροφωνίου εἰς Λεβαδίαν, ἔφερον
πλακοῦντα εἰς τὴν χεῖρα.

(501—505) ~~, ~~, ~~, ~~, ~~, ~,
~~, ~~, ~~, ~~, ~,
~~, ~~, ~~, ~,
~~, ~~, ~,
~~, ~,

- Θεαταί, ἀνυποκρίτως πρὸς ὑμᾶς θενά εἰπῶ
 ἀληθείας, μὰ τὸν Βάκχον ὅστις μὲ ἀνέθρεψεν.
 Οὔτω τώρα νὰ νικήσω καὶ νὰ σᾶς φανῶ σοφός,
 καθὼς θεωρῶν πῶς εἴσθε θεαταὶ φιλόκαλοι,
 510 καὶ αὐτὴ ἢ σοφωτέρα τῶν ἐμῶν κωμωδιῶν,
 νὰ γευθῆτε αὐτὴν πρῶτους σᾶς ἠξίωσα, ἀφ' οὗ
 τόσους μ' ἔδωσεν ἀγῶνας. Ὅμως ὑπὸ ἀμαθῶν,
 παρ' ἀξίαν ἐνικήθην. Τ' ἀποδίδω δὲ εἰς σᾶς
 τοὺς σοφοὺς, δι' οὓς τοσαῦτα ἠγωνίσθην ἐργασθεῖς.
 515 Πάλιν πλὴν δὲν θὰ προδώσω σᾶς τοὺς ἀγαθοὺς ποτέ.
 Ὅταν ἄνδρες πρὸς οὓς χαίρω ὅτι ἀποτείνομαι,
 ἤρσαν τὸν Σώφρονά μου πρὶν καὶ τὸν Φαυλόβιον,
 κ' ἐγὼ—ἤμην δὲ παρθένος, γένναν δὲν μ' ἐπέτρεπον,—
 τοὺς ἐξέθεσα, καὶ ἄλλη κόρη τοὺς ἀνέλαβε,
 520 σεῖς δ' ἐθρέψατε γενναίως κ' ἐπαιδεύσατε αὐτοὺς,
 ἀπὸ τότε ἐπιστεύθην ὄλος εἰς τὴν γνώμην σας.

(506) Κυρίως τὸ μέτρον Εὐπολίδειον ἰσόστατον, τροχαϊκὸν καταληκτικόν
 — — — — — | — — — — —, καθ' ὃ θὰ ἦσαν οἱ στίχοι τοιοῦτοι·

Ἐλευθέρως, ὦ θεαταί, πρὸς ὑμᾶς θενά εἰπῶ
 ἀληθείας μὰ τὸν Θεόν, ὅστις μὲ ἀνέθρεψεν.

Ἐπροτίμησα δὲ τὸ τούτω συγγενέστατον τροχαϊκὸν τετράμετρον καταλη-
 κτικόν — — — — — | — — — — —, ὃ ἐπίσης πολλάκις χρῆται ὁ Ἀριστο-
 φάνης, ὡς ἁρμονικώτερον ὅταν ἀπλῶς ἀπαγγέλληται ἄνευ βοήθειας τῆς
 μουσικῆς.

(511) Αἱ Νεφέλαι ἐδιδάχθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ Ἰσάρχου ἄρχοντος, Ὀλ. 89,
 α', καὶ ἠττηθεῖσαι, ἀνταγωνιζομένων Κρατίνου καὶ Ἀμειψίου, ἀνεδιδάχθη-
 σαν αὖθις τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀμεινίου.

(517) Ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος, Ὀλ. 88, β', ὁ Ἀριστοφάνης ἔδωκεν εἰς
 τὸ θέατρον τοὺς Δαιταλεῖς αὐτοῦ, ἐν οἷς παρίσταντο δύο πρόσωπα ὑπὸ
 τὴν ἐπωνυμίαν Σώφρων καὶ Καταπύγων. Ἐδίδαξε δ' αὐτοὺς οὐχ ὁ
 ἴδιος, μὴ ἔχων ἔτι τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς τοῦτο ὠρισμένην ἡλικίαν, ἀλλὰ
 διὰ Κλεωνίδου καὶ Καλλιστράτου, οἵτινες μετὰ ταῦτα ἦσαν οἱ συνήθεις ὑπο-
 κριταί του. Τούτους αἰνίζεται ἐν στίχ. 519.

- Τώρα δὲ, ὡς ἡ Ἥλέκτρα, καὶ ἡ κωμῳδία μου
 ἦλθε καὶ ζητεῖ νὰ εὕρη θεατὰς τόσον σοφοὺς,
 καὶ θὰ τοὺς γνωρίσῃ, κόμην ἀδελφοῦ ἐὰν ἰδῇ.
- 525 Καὶ ἰδέτε πόσον εἶναι σῶφρων, ἔταν πρῶτον μὲν
 οὔτε ἦλθε μὲ βραμμένον κἀνὲν δέρμα κρεμαστὸν,
 παχὺ, κόκκινον εἰς τ' ἄκρα, τῶν παιδίων χλεύασμα·
 οὔτε φαλακροὺς πειράζει, οὔτε σύρει κόρδακα,
 οὐδ' ὁ γέρων ὅστις λέγει στίχους, μὲ τὴν ράβδον του
- 530 δαίρνει, διὰ νὰ σκεπάσῃ ἀηδεῖς ἀστεῖσμούς·
 οὔτε τρέχει μὲ λαμπάδας, οὔτε κράζ' Ἰοῦ ἰοῦ,
 ἀλλ' εἰςἑαυτὴν καὶ μόνην κ' εἰς τοὺς στίχους της θαρρῆϊ.
 Οὔτ' ἐγὼ δὲ καμαρόνω, ὦν τοιοῦτος ποιητῆς,
 οὔτε δις καὶ τρίς εἰσάγων τὰ αὐτὰ σᾶς ἀπατῶ,
- 535 ἀλλ' ἰδέας πάντα νέας λέγω καὶ σοφίζομαι,
 ποτὲ δύω τὰς ἰδίας, καὶ εὐστόχους ὅλας των·
 ὅστις εἶχον μὲν βραπίσει μέγιστον τὸν Κλέωνα,
 ἀφ' οὗ ἔπεσε δὲ, πλέον δὲν τὸν μετεπάτησα.
 Εἰς αὐτοὺς δὲ δίδει μόλις ὁ Ὑπέρβολος λαβὴν,
- 540 ὅλονεν τὸν κοπανίζουσι ὡς καὶ τὴν μητέρα του,
 καὶ ὁ Εὐπολις μὲν πρῶτος παριστᾷ τὸν Μαρικᾶν,
 διαστρέψας τοὺς Ἰππεῖς μου, κάκιστα ὁ κάκιστος,

(522) Ὡς ἐν Κοηφόροις τοῦ Λισχύλου ἡ Ἥλέκτρα γνωρίζει τὸν Ὀρέστην ἐκ τῆς κόμης του, οὕτως ἡ κωμῳδία θὰ γνωρίσῃ τοὺς φίλους τῆς θεατᾶς.

(528) Κόρδαξ, χυδαία καὶ φορτικὴ ὄρχησις. Εἰς πάντα δὲ ταῦτα αἰνίττεται ἄλλων ποιητῶν ἀσέμνους σκηνάς.

(537) Ὁ Κλέων ἀπέθανεν ἐπὶ Ἀμεινίου, καθ' ὃ ἔτος ἐδιδάχθησαν αἱ Νεφέλαι τὸ 6'. Προσέβαλε δ' αὐτὸν ὁ Ἀριστοφάνης κυρίως ἐν τοῖς Ἰππεῦσι, διδαχθεῖσι πρὸ δύω ἐτῶν.

(539) Ὑπέρβολος, λυγροποιὸς δημαγωγός.

(542) Παραπονεῖται κατὰ τοῦ κωμωδοποιοῦ Εὐπόλιδος, ὅτι ἐν τῇ κωμῳδίᾳ αὐτοῦ τῷ Μαρικᾶ, ἐχούσῃ ὡς ὑπόθεσιν τὸν Ὑπέρβολον, ἔκλεψε τοὺς Ἰππεῖς του.

γράϊαν μέθυσον προσθέσας ὄπως σύρη κόρδακα,
 ἦν ὁ Φρύνιχος εἰσῆξεν, ἦν τὸ κῆτος ἔτρωγε·
 545 καὶ ὁ Ἑρμιππος κατόπι παριστᾶ Ὑπέρολον
 κ' ὄλοι σήμερον, τίς πρῶτος, παίζουσι τὸν Ὑπέρολον,
 τὰς εἰκόνας τῶν χελίων τῶν ἐμῶν μιμούμενοι.
 Ὅστις χαίρ' εἰς στίχους τούτων, ἄς μὴ χαίρ' εἰς τοὺς
 [ἐμούς.
 Ἄν μ' ἐμέ δ' εὐχαριστήσθε καὶ τὰς ἐφευρέσεις μου,
 550 εἰς τοὺς μεταγενεστέρους θὰ φανῆτε φρόνιμοι.

Ἡμιχόριον Α'

Πρῶτον τὸν Δία τῶν Θεῶν
 ὕψιστον Ἄνακτα, καλῶ εἰς τὸν χορὸν τὸν μέγαν.
 Ἐπειτα δὲ τὸν πάλλοντα τὴν τρίαίαν,
 τὸν μοχλευτὴν τὸν ἄγριον γῆς καὶ πικρᾶς θαλάσσης,
 555 καὶ τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν σεμνότατον,
 τὸν μεγαλώνυμον πάντων τροφέα, αἰθέρα,
 καὶ τὸν διφροῦχον τὸν λαμπρὸν
 χύνοντ' ἀκτῖνας εἰς τὴν γῆν
 Θεὸν μέγαν παρὰ Θεοῖς
 560 μέγαν καὶ παρ' ἀνθρώποις.

(544) Φαίνεται ὅτι ὁ Εὐπολις εἶχεν εἰσαγάγει ἐν Μαρικᾷ γράϊαν Ἄνδρομέδαν, εἴτε παρωδῶν δράμα τι τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Φρυνίχου, ἢ μιμούμενος κωμωδίαν τινα τοῦ ὁμωνύμου μεταγενεστέρου κωμωδοποιοῦ.

(545) Ὁ Ἑρμιππος, κωμωδίας ποιητὴς καὶ αὐτὸς, ἔγραψεν Ἄρτοπώλιδα, ἐν αἷς κωμωδεῖ τὸν Ὑπέρολον.

(547) Ἐν Ἰπεῦσι (στ. 864) μετεχειρίσθη τὴν εἰκόνα τῶν χελίων.

(551—560) —υ—,υ—υ— | —υ—,υ—υ—,(2 καὶ 4). | —υ—,υ—υ—
 —υ—,υ—υ— | —υ—,υ—υ—, —υ—,υ—υ— | —υ—,υ—υ—
 —υ—,υ—υ—, —υ— | —υ—,υ—υ—
 —υ—,υ—υ—, —υ—, —υ— | —υ—,υ—υ—
 —υ—,υ—υ—, —υ—, —υ—, —υ— | —υ—,υ—υ—
 —υ—,υ—υ—

ΧΟΡΟΣ

Ὡ σοφοὶ ἀκροαταὶ μας, ἐδῶ δότε προσοχὴν,
 ἐπειδὴ ἀδικημένοι προσκλαιόμεθα εἰς σᾶς.
 Τὰς Ἀθήνας ὠφελουῦμεν ὡς οὐδεὶς ἐκ τῶν Θεῶν,
 ὁμῶς μᾶς στερεῖτε μόνας καὶ σπονδῶν καὶ θυσιῶν,
 565 τὰς πιστὰς σας προστατρίας. Ὅταν ἐκστρατεύητε
 ἀπροσκέπτως, σᾶς βροντῶμεν ἢ σᾶς ψιχαλίζομεν·
 ὅταν δὲ τὸν Παφλαγόνα θεομπαίκτην τομαρᾶν
 στρατηγὸν εἶχετ' ἐκλέξει, τὰς ὄφρῦς σκυφρόναμεν,
 κ' ἐχαλνούσαμεν τὸν κόσμον, καὶ ἐβρόντα κ' ἤστραπτε,
 570 κ' ἡ σελήνη τὰς ὁδοὺς τῆς ἄφηνε, κ' ὁ ἥλιος
 τὸ φυτίλι τοῦ ἀμέσως ἔκρυπτεν ὀπίσω του,
 κ' ἔλεγε πῶς δὲν θὰ φέξῃ ἂν ὁ Κλέων στρατηγῆ.
 Τὸν ἐκλέξατε σεῖς ὁμῶς, ἐπειδὴ, ὡς λέγεται,
 ἀπὸ ἀπερισκεψίαν πάσχ' ἡ πόλις, κ' οἱ Θεοὶ
 575 ὄσα σφάλλετε σεῖς, ὄλα εἰς καλὸν πῶς τὰ γυρνοῦν.
 Καὶ αὐτὸ πλὴν νὰ σᾶς γίνῃ ἡμπορεῖ ὠφέλιμον.
 Ἄν τὸν Κλέωνα τὸν γλάρον διὰ δῶρα καὶ κλοπὴν
 συλλαβόντες, εἰς τὸ ξύλον τὸν λαιμόν του σφίξετε,
 καθὼς ἄλλοτε καὶ τῶρα, ἂν καὶ ἐλανθάσθητε,
 580 θὰ στραφῇ τὸ λάθος πάλιν πρὸς καλὸν τῆς πόλεως.

Ἡμιχόριον Β'

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

Πρὸς με, ὦ ἀναξ Δῆλιε,
 Φοῖβε, Κυνθίας ἔφορε, ὑψικεράτου πέτρας.

(561) Τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοί.

(567) Τὸν Κλέωνα, ὃν πολλαχοῦ ὑβρίζει ὡς βυρσοδέψην, καὶ τὸν ὀνομάζει Παφλαγόνα, ὡς φλύαρον, φ α φ λ α τ ᾶ ν. Ταῦτα δὲ ἦσαν γεγραμμένα ἐν ταῖς πρώταις Νεφέλαις, ζῶντος ἔτι τοῦ Κλέωνος.

(581—590) Τὸ μέτρον ὡς στ. 551 κτλ.

(582) Κυνθία πέτρα, ὄρος τῆς Δήλου. Ὁ στίχος ἐκ τοῦ Πινδάρου.

Ἔτι δὲ σὺ ἢ ἔχουσα οἶκον χρυσοῦν
 ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ὅπου σὲ κόραι Λυδῶν τιμῶσι.
 585 Κ' ἢ ἡμετέρα Θεὰ ἢ ἐγγώριος,
 αἰγιδοφόρε σεπτὴ Ἀθηνᾶ, πολιοῦχε,
 κ' ὁ Παρνασσίαν κατοικῶν
 πέτραν, κ' ἐκεῖ δαδοφορῶν
 εἰς Δελφίδων βακχῶν χορὸν,
 590 ὦ φιλόκωμε Βάκχε.

ΧΟΡΟΣ

Ὅταν εἴχομεν κινήσει πρὸς ἐδῶ νὰ ἔλθωμεν,
 μᾶς ἀπήντησ' ἢ σελήνη, καὶ παρήγγειλεν αὐτά·
 Πρῶτον μὲν τοὺς Ἀθηναίους καὶ συμμάχους χαιρετᾷ·
 ἔπειτα θυμόνει, λέγει, κακὰ πάσχουσ' ἀπὸ σᾶς,
 595 ἐν ᾧ σᾶς οὐχὶ μὲ λόγους, φανερά σᾶς ὠφελεῖ.
 Πρῶτον εἰς κηρὶ τὸν μῆνα κέρδος δίδ' ὑπὲρ δραχμῆν,
 ὥστε λέγετε τὸ βράδυ ὄλοι, ὅταν ἔγαινήτε,
 «Παῖ, δαδι μὴν ἀγοράζης· τὸ φεγγάρ' εἶναι λαμπρόν.»
 Ἐπειτα κ' εἰς ἄλλα λέγει σᾶς συνδράμει, ἀλλὰ σεῖς
 600 τὰς ἡμέρας χωρὶς τάξιν ἄνω κάτω φέρετε.
 Δι' αὐτὸ τὴν φοβερίζουσιν οἱ Θεοὶ ἐκάστοτε,
 ὅταν δειπνοῦ στερηθῶσι, κ' ἐπιστρέφωσ' οἴκαδε
 δίχως ἐορτῆς, ὡς θέλει ἢ σειρὰ τῶν ἡμερῶν.
 Ὅταν δὲ καιρὸς θυσίας, κρίνετε, στρεβλώνετε.
 605 Ὅταν δ' ἄλλοτε πενθοῦντες οἱ Θεοὶ νηστεύωμεν,

(584) Ἡ Ἐφεσος κατ' ἀρχὰς ἀνήκε τῇ Λυδίᾳ.

(587—590) Ἐκ τῆς Ὑψιπέλης τοῦ Εὐριπίδου. Ὁ Διόνυσος ἐτιμᾶτο ἐν Παρνασσῷ, ἀφ' οὗτο ἐφόνευσαν αὐτόθι μετὰ Μαινάδων τὸν Πενθέα.

(600) Ἐνεκα τοῦ ἀτάκτου ἡμερολογίου. Ὅλιγα ἔτη πρὶν ὁ ἀστρονόμος Μέτων εἶχεν εἰσαγάγει τὸν χρυσοῦν κληθέντα κύκλον τῆς ἐννεακαίδεκαετηρῆδος, μεταβαλόντά τὴν τάξιν τῶν ἐμβολίων μηνῶν καὶ ἐτῶν.

ἢ διὰ τὸν Σαρπηδόνα ἢ διὰ τὸν Μέμνονα,
 ἔχετε σπονδάς, γελᾶτε. Πλὴν ἐφέτος δι' αὐτὸ
 ὡς ἐκλέχθ' Ἱερομνήμων ὁ Ὑπέρβολος, ἡμεῖς
 τῷ ἠρπάσαμεν τὸ στέμμα. Ἴσως μάθ' εἰς τὸ ἐξῆς
 610 νὰ μετρᾷ μὲ τὴν σελήνην τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ (ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας)

Μὰ τὸ χάος, τὸν ἀέρα, τὴν ἀναπνοὴν,
 ποτὲ δὲν εἶδα ἄλλον τόσον βάνουσον,
 τόσον χονδρὸν κ' εὐήθη κ' ἐπιλήσιμονα,
 ὅστις προσέχων εἰς μικρολογήματα,
 615 πρὶν ἢ τὰ μάθη τὰ ξεχνᾷ. Καὶ οὕτω πλὴν
 τὸν κράζω ἔξω εἰς τὰς θύρας, πρὸς τὸ φῶς.
 Τὴν κλίνην πάρε, Στρεψιάδη, κ' ἔβγα ἴδω.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δὲν μὲ ἀφήνουν, τὴν κρατοῦν οἱ κοριοί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄφες τὴν κάτω τώρα. Πρόσεχε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἴδού.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

620 Νὰ πρωτομάθης τώρα τί ἐπιθυμεῖς

(606) Σαρπηδὼν καὶ Μέμνων, υἱοὶ τοῦ Διὸς, φονευθέντες ἐν Τροίᾳ. Οἱ Θεοὶ ἐπέπνουν δι' αὐτούς.

(608) Εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, συνερχόμενον ἐτησίως, τὸ μὲν θέρος εἰς Δελφοὺς, τὸ δὲ φθινόπωρον εἰς Θερμοπύλας, δώδεκα πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἔπεμπον ἀνὰ δύο ἐπιτρόπους, ὧν ὁ μὲν ἑκαλεῖτο Πυλαγόρας καὶ ὁ ἕτερος Ἱερομνήμων. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἔπεμψαν τὸν λυχνοποιὸν καὶ δημαγωγὸν Ὑπέρβολον. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐπιστρέφοντα, ὀλίγας πιθανῶς ἡμέρας πρὸ τῆς περατώσεως τῶν Νεφελῶν, ὁ ἄνεμος τῷ ἠρπασε τὸν δάφνινον στέφανόν του, ὃν ἐφόρει ὡς ἔμβλημα τῆς ἀποστολῆς του.

ἐξ ὄσων πρὶν δὲν εἶχες διδαχθῆ; Εἰπέ·
τί θέλεις; περὶ μέτρων, στίχων ἢ ῥυθμῶν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Περὶ τῶν μέτρων, μάλιστα. Πρὸ ἡμερῶν
χοϊνίκας δύο μ' ἔκοψεν ὁ ἀλευρᾶς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

625 *Ἄλλο σοὶ λέγω. Ποῖον μέτρον κάλλιστον,
τὸ τρίμετρον ἢ εἶναι τὸ τετράμετρον;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Νομίζω, τοῦ μεδίμνου τὸ δωδέκατον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Παραλαλεῖς, ὦ ἄνερ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αἶ! τί στοίχημα

δωδέκατον πῶς εἶναι τὸ τετράμετρον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

630 Κατὰ κοράκων! Εἶσαι χονδροκέφαλος!
Πλὴν τοὺς ῥυθμοὺς ταχέως θὰ ἐμάνθανες.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί μ' ὠφελοῦν; μὲ δίδουν οἱ ῥυθμοὶ ψωμί;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Κομφὸν σὲ κάμνουν εἰς τὰς συναναστροφάς,
καὶ σὲ διδάσκουν ποῖος τῶν ῥυθμῶν χωρεῖ

635 κατὰ πολεμικὸν ἢ κατὰ δάκτυλον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

*ὦ! ναι, ἡξεύρω· κατὰ δάκτυλον.

(629) Ὁ μεδίμνος εἶχε χοϊνίκας 48. Τούτου λοιπὸν τὸ δωδέκατον εἶχε χοϊνίκας 4, δι' ὃ τὸ λέγει τετράμετρον.

(635) Πολεμικὸς (ἐνοπλος) ῥυθμὸς πρὸς ὃν ἐχώρευον ἐνόπλιος. Συνέχεια ἐκ δύο δακτύλων καὶ ἐνὸς σπονδαίου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἶπέ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ ποῖος ἄλλος παρ' αὐτὸν τὸν δάκτυλον;
 Παιδὶ δὲ ὅταν ἤμην ἄλλοτε, αὐτός.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Βάναυσος εἶσαι καὶ χονδρός.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μωρ' ἀπ' αὐτὰ

640 κἀνὲν νὰ μάθω δὲν ζητῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Αἶ! τί λοιπόν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τῶν δύο λόγων τίς ὁ ἀδικώτατος.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλὰ νὰ μάθῃς ἄλλα πρέπει πρὸ αὐτοῦ.
 Τῶν τετραπόδων ποῖα εἶν' ἀρσενικά;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τ' ἀρσενικά ἤξεύρω, δὲν παραφρονῶ·
 645 κριὸς καὶ ταῦρος, τράγος, σκύλος, ἀετός.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὸ βλέπεις τώρα ὅτι καὶ τὴν θηλυκὴν
 ἀετὸν λέγεις ὅπως τὸν ἀρσενικόν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς τοῦτο;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Λέγεις ἀετὸν καὶ ἀετόν.

(647) Ἄντι ἀετός εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔχει ἀλεκτροῦν, μὴ λεγόμενον καὶ θηλυκῶς σήμερον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ναί, μὰ τὸν Ποσειδῶνα. Πῶς νὰ τὸν εἰπῶ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

650 Πῶς; ἀετῖναν, καὶ ἐκεῖνον ἀετόν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν ἄερα, εὐγε. Ἀετῖναν! ναί.

Θενὰ γεμίσω δι' αὐτὸ τὸ δίδαγμα
ἀπὸ ἀλεῦρι ὄλην σου τὴν κάρδοπον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἴδου καὶ πάλιν ποῦ τὴν λέγεις κάρδοπον,
655 ἀρσενικὴν, καὶ εἶναι θηλυκή.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐγὼ

ἀρσενικὴν τὴν εἶπα κάρδοπον;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ναί, σύ·

ὡς λέγεις τὸν Κλεώνυμον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! πῶς; εἰπέ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὸ αὐτὸ εἶναι κάρδοπος, Κλεώνυμος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

660 Πλὴν κάρδοπον δὲν εἶχεν ὁ Κλεώνυμος·
εἰς τὸ γουδί του ζύμωνε τὸ στρογγυλόν.
Λοιπὸν πῶς πρέπει τοῦ λοιποῦ νὰ λέγω;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πῶς;

Αἶ! τὴν καρδόπην, τὴν Σωστράτην ὡς καλεῖς.

(653) Κάρδοπος, εἶδος σκάφης τῶν ἀρτοποιῶν, ζυμωταριά.

(657) Κλεώνυμος, ἴδ. στ. 348.

(662) Σωστράτης, ὡς θηλυδρίας κατηγορούμενος ὁ Σώστρατος, ἴσως ὁ ἐπὶ τῶν λ' συκοφάντης, περὶ οὗ ὁ Λυσίας, Θ, 13.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄ! τὴν καρδόπην, θηλυκὴν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὅρθότατα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὸ ἐννοῶ. Καρδόπη, Κλεωνύμη. Ναί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

665 Ἄκόμη θενά μάθης, τὰ ὀνόματα
τ' ἀρσενικά τί εἶναι καὶ τὰ θηλυκά.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὰ θηλυκά γνωρίζω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Λέγε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Φίλινα,
καὶ Κλειταγόρα, Δημητρία, Λύσιλλα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄρσενικά δε;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

670 Μύρια· Φιλόξενος,
καὶ Μελησίας, Ἄμυνίας καὶ λοιπά.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄνόητε, δὲν εἶναι ταῦτ' ἀρσενικά.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δὲν τὰ φρονεῖτε σεῖς ἀρσενικά;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ποσῶς.

Τὸν Ἄμυνιαν ἀπαντῶν, πῶς τὸν καλεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς; Κράζω ἔλα, Ἄμυνία, ἔλα ἰδῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

675 Βλέπεις, γυναῖκα Ἀμυνίαν πῶς καλεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Δικαίως, ὅταν δὲν πηγαίν᾽ εἰς πόλεμον.
Πλὴν τί μανθάνω ὅσα ἔλ' ἤξεύρομεν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τίποτε. Ὅμως πλάγιασε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Νὰ κάμω τί;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὅλιγον τι ἐντός σου νὰ συλλογισθῆς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

680 Μὴ εἰς τὸ στρῶμα, Σώκρατες. Ἄν πρέπη δὲ,
ὦ! ἄφες μ' ἐκεῖ κάμω νὰ συλλογισθῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Δὲν γίνεται ἀλλέως.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ κακόμοιρος!

Πῶς θενὰ θρέψω σήμερον τοὺς κοριούς!

ΧΟΡΟΣ

685

Φρόντιζε σὺ, βλέπε καλῶς,
σκέπτου μὲ πάντα τρόπον
τὸν νοῦν πυκνώσας.
Εἰς ἄπορον δ' ἂν εὐρεθῆς,
ταχύς εἰς ἄλλην πῆδα

(684)

--υ--,-υ--
--υ--,-υ--
-υ--υ--
-υ--,-υ--
-υ--,-υ--
-υ--,-υ--
-υ--,-υ--
-υ--,-υ--

690 φρενὸς ιδέαν, καὶ γλυκὺς
ὑπνος ἀπέστω σου μακράν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄττατατὰ, ἀττατατά!

ΧΟΡΟΣ

Τί πάσχεις; τί κάμνεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐχάθην, ὁ πτωχός! Ἀπὸ τὴν κλίνην μου
προβάλλουν, μὲ δαγκάνουν οἱ Κορίνθιοι,

695 καὶ τὰ πλευρά μου σχίζουσι,
καὶ τὴν ψυχὴν μου πίνουσι,
καὶ μ' ἐκριζώνουν τὰ νεφρὰ,
τὴν ἔδραν μ' ἀνασκάπτουσι,
καὶ μ' ἀφανίζουν.

ΧΟΡΟΣ

700 Μὴ δὰ κλαίεσαι τώρα βαρέως καὶ σύ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ πῶς, ὅταν πάγη τὸ ἔχειν μου, φεῦ!
ὅταν πάγουν αἱ ὄψεις μου, πάγ' ἡ ψυχὴ,
ὅταν πάγουν τὰ σάνδαλα, κ' ἔτι ἐκτὸς
ἔλων τούτων, κ' ἐγὼ εἰς φρουρὰν τραγουδῶν,

705 παρ' ὀλίγον νὰ πάγ' ὡς ἐκεῖνα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Αἶ, σὺ τί κάμνεις; πῶς; δὲν σκέπτεσαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐγώ;

ναί, μὰ τὸν Ποσειδῶνα.

(694) Κορίνθιοι, ἀντὶ κοριοί. Οἱ Κορίνθιοι διέκειντο τότε ἐχθρικῶς πρὸς Ἀθηναίους.

(704) Εἰς τὸ ἀρχαῖον παίζει παράγων τὸ φροῦδον ἐκ τοῦ φροῦρᾶ ἔδων. Εἰς τὴν μετάφρασιν δὲν ἦν δυνατὴ ἡ μίμησις τούτου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Και ἐσκέφθης τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄν θὰ μ' ἀφήσουν τίποτε οἱ κοριοί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ᾠ νὰ χαθῆς!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί λέγεις, καλέ; ἔχθηκα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

710 Μὴ ἀποκάμνης· κάθησε κουκουλωτός.
 Νὰ εὕρης πρέπει τρόπους ἀφαιρετικούς,
 καὶ πανουργίας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τίς θὰ μὲ σκεπάσῃ, φεῦ!

μὲ προβειὰς ἰδέας ἀφαιρετικῆς;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἐκεῖ τί κάμνει πάλιν ἄς ἰδῶ αὐτός.

715 Αἰ σύ! Κοιμᾶσαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Φοῖβον παντελῶς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἡῦρές τι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠχι, μὰ τὸν Δία.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τίποτε;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τίποτε ἄλλο πλὴν αὐτοῦ ὅπου κρατῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Κουκουλωμένος νὰ σκεφθῆς δὲν κάθῃσαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πλήν περι τίνος; Σὺ εἶπέ με, Σώκρατες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

720 Τί θέλεις μάλλον εὔρε σὺ καὶ λέγε με.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐγὼ τί θέλω μυριάκις ἤκουσας·
περὶ τῶν τόκων, πῶς ποτὲ νὰ μὴ δοθοῦν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σκεπάσου τώρα, καὶ τὸν νοῦν σου τρίψιλον
λεπτύνας, μικρολόγει, καὶ τὰ πράγματα
725 διαιρῶν, σκέπτου ἀκριβῶς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ δυστυχῆς!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σιώπα· ἂν τις σκέψῃς σὲ στενοχωρῆ,
παραίτει τὴν, καὶ πάλιν ἔπειτα τὸν νοῦν
εἰς τὴν ἰδίαν κίνησον καὶ κλειῖσέ τὴν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Σωκρατουδάκι φίλτατον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τί, γέρον μου;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

730 Εὐρῆκα τόκου γνώμην ἀφαιρετικὴν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄς τὴν ἰδῶμεν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Θέλω νὰ μ' εἰπῆς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὸ τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄν ἀγοράσω μάγισσαν Θεσσαλικήν,
καὶ καταβάσω τὴν σελήνην, κ' ἔπειτα
τὴν κατακλείσω ἐντὸς θήκης στρογγυλῆς,
735 ὡσὰν καθρέπτῃ, καὶ μαζῆ μου τὴν κρατῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ ἔλον τοῦτο τί θὰ σ' ὠφελήσῃ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί;

ἂν ἡ σελήνη πλέον δὲν ἀνέτελλε,
τοὺς τόκους δὲν θὰ εἶχον νὰ πληρώνω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πῶς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Διότ' οἱ τόκοι κατὰ μῆνα δίδονται.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

740 Καλά. Πλὴν ἄλλο σοὶ προβάλλω νόστιμον.
Ἐὰν σ' ἐνάξουν διὰ πέντε τάλαντα,
πῶς θ' ἀποφύγῃς, λέγε μοι, τὴν ἀγωγὴν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς; πῶς; ὦ! δὲν ἤξεύρω. Στάσου νὰ σκεφθῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μὴ στρίπτῃς πάντα περὶ σὲ τὴν γνώμην σου.
745 Εἰς τὸν ἀέρα ἄφες νὰ πετᾷ ὁ νοῦς,
ὡς ζήνα ποῦ δεμένην ἢ κλωστή κρατεῖ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τῆς δίκης σοφωτάτην ἡῦρ' ἀποφυγὴν.
Θὰ τὴν ἐγκρίνης βέβαια.

(732) Αἱ Θεσσαλαὶ μάγισσαι ἐκαυχῶντο ὅτι δι' ἐπωδῶν κατεδίβαζον τὴν σελήνην.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τίς εἶν' αὐτή;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

750 Εἰς τοὺς φαρμακοπώλας εἶδες ἄφευκτα
τὴν πέτραν τὴν ὠραίαν, τὴν διαφανῆ,
ἥτις τὸ πῦρ ἀνάπτει;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τί; τὸ ὑαλί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ναί, μάλιστα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τί τότε;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἔχων ἂν αὐτήν,
ὁ Γραμματεὺς ὡς γράφει τὴν ἀπόφασιν,
σταθῶ μακρὰν ὀλίγον πρὸς τὸν ἥλιον,
755 καὶ ἀναλύσω τῆς γραφῆς τὰ γράμματα...

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σοφὸν τῷ ὄντι, μὰ τὰς Χάριτας!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Χαρά!

Μοὶ διεγράφη δίκη πεντατάλαντος!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὅγλήγορα καὶ τοῦτο ἄρπαξε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὸ τί;

(751) Ὁ βελος ἦν ἔτι σπάνιος εἰς Ἀθήνας, καὶ μόνον παρὰ φαρμακοπώ-
λαις εὑρίσκετο.

(755) Ἐγγραφα ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐπὶ κεκρωμένων πινάκων.

(757) Τὸ τάλαντον=6000 δραχμαίς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πῶς καταδίκης νὰ σωθῆς δικαστικῆς,
760 διὰ μαρτύρων ἔλλειψιν, κρινόμενος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μικρὸν τὰ πράγμα! Εὐκόλον!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἰπέ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἴδού.

Ἐνῶ οἱ ἄλλοι κρίνονται, καὶ πρὶν κληθῆ
ἢ δίκη μου, ἂν τρέξω καὶ ἂν κρεμασθῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Αἶ! φλυαρεῖς!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Διόλου. Τίς, μὰ τοὺς Θεοὺς,
765 θενὰ μ' ἐνάξῃ διὰ νὰ κριθῶ νεκρός;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ληρεῖς, κρημνίσου. Δὲν σὲ θέλω μαθητήν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Διατί; ὄχι, πρὸς Θεῶν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πλὴν λησμονεῖς ἀμέσως ὅ, τι ἔμαθες.

Τ' ἦτον, εἰπέ, τὸ πρῶτον ποῦ σ' ἐδίδαξα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

770 Τ' ἦτον τὸ πρῶτον; τί τὸ πρῶτον; νὰ ἰδῶ.

Τ' ἦτον ἐκείνη ποῦ ζυμόνομεν ψωμί;

ᾠ! ὦ! τί ἦτον;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σύρε εἰς τοὺς κόρακας,
ὦ ξεχασμένον, ἀμαθὲς γερόντιον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! τί θὰ γίνω; θὰ χαθῶ ὁ δυστυχής!
 775 Δὲν ἐδιδάχθην τὰ γλωσσογυρίσματα.
 Νεφέλαι, σεῖς καλόν τι συμβουλεύσατε.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμεῖς μὲν, ὦ πρεσβύτα, συμβουλεύομεν
 υἷόν τινα ἀν' ἔχης καὶ ἀνέθρεψας,
 αὐτὸν νὰ στείλῃς ἀντὶ σοῦ νὰ διδαχθῇ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

780 Υἷόν μὲν ἔχω καὶ καλόν καὶ ἄξιον,
 νὰ μάθῃ πλήν δὲν θέλει. Τί νὰ κάμω ἄγώ;

ΧΟΡΟΣ

Καὶ τὸν ἀφήνεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εἶν' ἀκμαῖος κ' εὐρωστος,
 κ' ἀπὸ Κοισύρας πετακτὰς κατάγεται.
 Πηγαίνω νὰ τὸν φέρω. Ἄν δὲν θέλῃ δέ,
 785 θὰ τὸν διώξω ἀφευκτα τοῦ οἴκου μου.

(Πρὸς τὸν Σωκράτην)

Ἄλλὰ ὀλίγον ἔμβα καὶ περίμεινε.

ΧΟΡΟΣ

Τάχα νοεῖς πόσα καλὰ
 θὰ λάβῃς ἐξ αἰτίας
 ἡμῶν καὶ μόνων;
 790 Εἶν' ἔτοιμος ἔλα αὐτὸς
 νὰ πράττῃ ὡς κελεύεις.

(783) Ἰδ. στ. 49.

(786) Ἴσως ὁ στίχος οὗτος κακῶς προσετέθη ἐνταῦθα ἐκ στ. 826.

(787) Ἀντιστροφή, ἧς οἱ 7 πρῶτοι στίχοι ἔχουσι τὸν ῥυθμὸν τῶν ἀντιστοι-
 χων τῆς στροφῆς στ. 684—690.

Τὸν ἄνδρα μὲ τὴν πετριάν,
 τὸν ξεπαρμένον φανερώς
 γνώρισε σὺ, κ' ὅ,τ' ἤμπορεῖς γλύψον αὐτοῦ.
 795 Ἐπειδὴ ταχέως περνοῦν
 τὰ τοιαῦτα στρεφόμεν' ἄλλως.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐδῶ, μὰ τὴν ὀμίχλην, δὲν θὰ κάθησαι·
 τοὺς Μεγακλέους στήλους πῆγαινε νὰ τρῶς.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Τί ἔχεις, καλὲ πάτερ, καὶ τί ἔπαθες;
 800 Τὰ ἔχασες, μὰ Δία τὸν Ὀλύμπιον!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἴδου, ἰδου, τὸν Δία! ὦ ἀνόητος!
 μεγάλος τόσος, νὰ θαρῶν πῶς εἶναι Ζεὺς!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ τί γελαῖς εἰς τοῦτο;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐνθυμούμενος
 παιδὶ πῶς εἶσαι, καὶ ξαναμωράθηκες.
 805 Πλὴν ἔλα νὰ σὲ μάθω περισσότερα,
 ποῦ νὰ τ' ἀκούσης καὶ νὰ γίνῃς ἄνθρωπος.
 Ἄλλ' εἰς κἀνένα, κύτταξε, μὴ τὰ εἰπῆς.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καλὰ, τί εἶναι;

(794—6) ~~~, ~~~, ~~~
 ~~~, ~~~, ~~~
 ~~~, ~~~, ~~~

(798) "18. στ. 47.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὰ τὸν Δία ὤμοσες;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ναί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Βλέπεις πόσον εἶν' ἡ μάθησις καλή;

810 ὦ Φειδιππίδη, δὲν ὑπάρχει Ζεὺς.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἄλλά;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αὐτὸν ἐξώσας, κυβερνᾷ ὁ στρόβιλος.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Παραλαλεῖς!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εἶν' οὕτω.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ τὸ λέγει τίς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ὁ Μήλιος Σωκράτης καὶ ὁ Χαιρεφῶν,
ὅστις γνωρίζει τὰ ψυλλοπηδήματα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

815 Καὶ σὺ δὲ τόσον, πάτερ, ἐτρελλάθηκες,
κ' εἰς σαλευμένους πείθεσαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Λάλει καλά.

Μὴ κατηγορεῖ ἀνδρας τέχνην ἔχοντας

(811) Κατὰ φιλοσοφικὴν δὴθεν ἀίρεσιν, ὅτι τὸ πᾶν παρήχθη ἐκ στροβιλώδους κινήσεως ἐν τῷ χᾶει. Ἀπέβλεπε δὲ πιθανῶς ὁ Ἀριστοφάνης καὶ εἰς λογοπαίγνιον μεταξὺ τοῦ Δίνου καὶ Διός.

(813) Μήλιον λέγει τὸν Σωκράτην, διότι ὁ Διαγόρας, ὅστις ἦν Μήλιος, κατηγορεῖτο ὡς ἄθεος.

καὶ νοῦν. Ἐκ φειδωλίας τίνα ἐξ αὐτῶν
 νὰ ξυρισθῆ ποτ' εἶδες ἢ ν' ἀλείφηται,
 820 ἢ εἰς λουτρόν νὰ ἔλθῃ νὰ λουσθῆ; Σὺ δὲ
 τὸ βίος μου μὲ λούεις, ὡς ν' ἀπέθανα·
 πλὴν νὰ σπουδάσῃς ἔλα γρήγορ' ἀντ' ἐμοῦ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ παρ' ἐκείνων τί καλὸν θὰ μάθωμεν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τῷ ὄντι; Ὅ,τι εἶναι εἰς τὴν γῆν σοφόν.
 825 Χονδρὸς πῶς εἶσαι θὰ γνωρίσῃς κ' ἀμαθής.
 Πλὴν στάσου, καὶ ὀλίγον πρόσμενέ μ' ἐδώ.

('Εξέρχεται)

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

ᾠ! τί νὰ γίνω; Ὁ πατὴρ παραφρονεῖ!
 Νὰ τὸν ἐνάξω ὡς μὲ σαλευμένον νοῦν;
 Εἰς νεκροθάπτας νὰ εἰπῶ τὴν τρέλλαν του;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

('Επιστρέφει ἔχων πετεινὸν καὶ ὄρνιθα εἰς τὰς χεῖρας)

830 Εἰπέ μοι, τοῦτον πῶς τὸν λέγεις; νὰ ἰδῶ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Πετεινόν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εὐγε, πετεινόν· κ' αὐτὴν ἐδώ;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Αἶ! ὄρνιθα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί λέγεις; ἄς γελάσω κἀν!

(826) Ἰδ. στ. 786.

(832) Εἰς τὸ ἀρχαῖον δ Στρεψιάδης ἀντὶ τοῦ «Τί λέγεις», λέγει «Ἄμ·
 φω ταῦτό;» διότι ὁ Φειδιππίδης καὶ τὸν πετεινὸν καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπίσης
 ἀλεκτρούνα ὠνόμασε.

Μῆ, ὦ υἱέ μου. Τοῦ λοιποῦ ὀνόμαζε
ἐκείνην πετεινίαν, τοῦτον πετεινόν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

835 ὦ! πετεινίαν! Εἶν' αὐτὰ ποῦ σ' ἔμαθαν
οἱ γηγενεῖς ἐκεῖνοι τὰ θαυμάσια;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πολλὰ καὶ ἄλλα. Ὅ,τι πλὴν ἐμάνθανον
εὐθύς τὸ ἐξεχνοῦσα γέρων ὦν πολύ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Τὸ φόρεμά σου διὰ τοῦτο ἔχασες;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

840 Ἐχασα ὄχι, κατεφιλοσόφησα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Τὰ πέδιλά σου, ἄφρον, ποῦ ἐξόδευσας;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εἰς ὅ,τι ἀναγκαῖον, ὡς ὁ Περικλῆς.

Πλὴν περιπάτει, ἔλα καὶ ἀμάρτανε
πεισθεῖς εἰς τὸν πατέρα· κ' ἐγὼ ἄλλοτε,

845 πεισθεῖς σοι, ὅτε ἐξ ἐτῶν ἐτραύλισας,
Ἥλιαστοῦ τὸν πρῶτον ὀβολὸν λαβῶν,
σ' ἠγόρασ' ἀμαξάκι 'ς τὰ Διάσια.

(839) Ἐννοεῖ βεβαίως ὅτι τὸ φόρεμά του ἔκλεψεν ὁ Σωκράτης, εἰς ὃν ἀπέδωκεν ἤδη ταύτην τὴν ἐπιτηδεϊότητα καὶ ἐν στ. 180, καὶ ὅστις ἀνωτέρω εἶχε διατάξει τὸν Στρεψιάδην ν' ἀποδυθῆ, στ. 488.

(842) Ὁ Περικλῆς διδοῦς λόγον τῶν ἐν Ἀκροπόλει χρημάτων, εἶπεν ὅτι εἴκοσι τάλαντα ἐξώδευσεν εἰς ὅ,τι ἀναγκαῖον (εἰς τὸ δέον), ἐννοῶν ὅτι δι' αὐτῶν εἶχε δωροδοκῆσει τοὺς Βασιλεῖς τῆς Σπάρτης. Ἰδ. καὶ Πλουτ. Β. Περικλ. 22. 23.

(846) Ὁβολὸς ἡλιαστοῦ, ὁ δικαστικὸς μισθός.

(847) Ἀμαξις, μικρὸν ἀμαξάκι, ὡς παιγνίδιον. Κατ' ἄλλους καὶ εἶδος πλακοῦντος. — Διάσια, ἡ ἑορτὴ τοῦ Διός.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καιρὸς θὰ ἔλθῃ, πάτερ, νὰ μετανοῆς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐπείσθης, εὖγε. Ἔλα, ἔλα, Σώκρατες.

850 Σοὶ φέρω τὸν υἱόν μου· τὸν κατέπεισα ἄκοντα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

· Εἶναι τὸ παιδὶ μωρούτσικον,
ἀκόμη δὲν ἐτρέφθη ἔς τὰς κρεμάθρας μας.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Θὰ ἔτριβουσὸν σὺ μᾶλλον, ἂν σ' ἐκρέμναγαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄχρεῖε, καταρᾶσαι τὸν διδάσκαλον!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

855 Ἐκρέμναγαν! πῶς εἶπεν ἀηδέστατα,
καὶ μὲ τὰ χεῖλη κρεμασμένα κ' ἀνοικτά!
Πῶς δίκης οὗτος θενὰ μάθ' ὑπεκφυγὴν,
ἢ κλῆσιν, ἢ ἀπάτην καταπειστικὴν,
ὡς δι' ἑνὸς Ταλάντου ὁ Ὑπέρβολος;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

860 Δίδασκε μόνον! εἶναι φύσει εὐμαθής.
Παιδάριον ὁπότε ἦτον τόσον νά,
οἰκίας ὠκοδόμει, πλοῖα ἐγλυφε,
καὶ ἀμαξάκια ἔχοπτε δερμάτινα,
καὶ εἰς βατράχους ῥωδιῶν φλούδας. Τί θαρρεῖς;
865 Ἐκείνους δὲ τοὺς λόγους ἄς τοὺς διδαχθῆ,
ὁ βέλτιστος τίς εἶναι κ' ὁ κατώτερος,

(859) Ὁ Ὑπέρβολος ἦτον ὀψιμαθής. Σουῖδ. φ. Ἄναπειστήρια.

ποῦ νικᾷ, λέγων ἄδικα, τὸν βέλτιστον.
 Τοῦλάχιστον ἀφεύκτως κἂν τὸν ἄδικον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Παρά τῶν λόγων θενὰ διδαχθῆ αὐτῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

870 Ὑπάγω. Ἐχε κατὰ νοῦν πῶς πρόκειται
 νὰ μάθῃ ν' ἀποκρούῃ ὅ,τι δίκαιον.

ΧΟΡΟΣ

(Λείπει.)

ΛΟΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣ, ΛΟΓΟΣ ΑΔΙΚΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣ

Περιπάτει, προχώρει, φανοῦ εἰς αὐτοὺς
 τοὺς πολλοὺς θεατὰς, ἂν καὶ εἶσαι θρασύς.

ΑΔΙΚΟΣ

875 Ὅπου θέλεις ὀδήγ' εἰς πολλοὺς ὁμιλῶν
 εὐκολώτερα θέλω σὲ χάσει ἐγώ.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Θὰ μὲ χάσης! τίς ὦν;

ΑΔΙΚΟΣ

Λόγος.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Πλὴν ὁ κακός.

ΑΔΙΚΟΣ

Ἄλλ' ἐγὼ σὲ νικῶ, τὸν καλλήτερον σὲ,
 καθὼς λέγεις πῶς εἶσαι.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Τί πράττων σοφόν;

(867) Κατὰ τὸν σχολιαστήν, οἱ δύο λόγοι παρίστανται ἐντὸς πλεκτῶν κοφινοειδῶν οἰκίσκων, ὡς τὰ πλέοντα ὄρνεα.

ΑΔΙΚΟΣ

Νέας πάντοτ' εὔρισκων στροφὰς ἰδεῶν.

ΔΙΚΑΙΟΣ

(Δεικνύων τοὺς θεατὰς)

880 ἼΑλλ' αὐταὶ λουλουδίζουν, διότι αὐτοὶ
εἶν' ἀνόητοι.

ΑΔΙΚΟΣ

ἽΟχι, ἀλλ' εἶναι σοφοί.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Νὰ χαθῆς θὰ σὲ κάμω.

ΑΔΙΚΟΣ

Εἰπέ με δὲ πῶς;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Πῶς; τὰ δίκαια λέγων.

ΑΔΙΚΟΣ

Κ' ἐγὼ τ' ἀναιρῶ

885 ἄντιλέγων. Διότι ἀρνοῦμ' ἐντελῶς
ὅτι δίκη ὑπάρχει.

ΔΙΚΑΙΟΣ

ἽΑρνεῖσ' ἐντελῶς;

ΑΔΙΚΟΣ

Ποῦ ὑπάρχει λοιπόν;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Μεταξὺ τῶν Θεῶν.

ΑΔΙΚΟΣ

ἽΕὰν δίκη ὑπάρχει, εἰπέ, πῶς ὁ Ζεὺς
δὲν ἐχάθη, μ' ἀλύσεις δεσμεύσας αὐτὸν
τὸν πατέρα του;

(889) ἽΟταν ὁ Ζεὺς ἐξεθρόνισε τὸν Κρόνον.

ΔΙΚΑΙΟΣ

890 Ὡ! προχωρεῖ τὸ κακὸν
εἰς χειρότερον. Δότε λεκάνην ἐδώ.

ΑΔΙΚΟΣ

Ξαναμώραμα εἶσαι κ' ἀνάλατος σύ.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄναιδέστατος εἶσαι κ' ἀναίσχυντος σύ.

ΑΔΙΚΟΣ

Λέγεις ῥόδ' ἀνηρά.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Βωμολόχος αἰσχρός.

ΑΔΙΚΟΣ

Κρίνων ἀνθ' εἶν' αὐτά.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Τοῦ πατρός σου φονεύς.

ΑΔΙΚΟΣ

895 Μὲ χρυσὸν μὲ πασσιζεις μ' αὐτὰ ποῦ λαλεῖς.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄλλοτ' ἦσαν μολύβι, δὲν ἦσαν χρυσός.

ΑΔΙΚΟΣ

Ἄλλὰ τώρα μοι εἶναι στολή προσφιλῆς.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Αὐθαδέστατος εἶσαι.

ΑΔΙΚΟΣ

Μαμμάκουθος σύ.

ΔΙΚΑΙΟΣ

900 Ἐξ αἰτίας δὲ σοῦ,
καὶ οἱ νέοι ἐδώ τὰ σχολεῖ' ἀμελοῦν.

(896) Δηλ. ἄλλοτε καὶ παρ' ἄλλοις ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ἐξευτελιστικά.

Οἱ λοιποὶ Ἀθηναῖοι θὰ μάθωσι πλὴν
τί διδάσκεις εἰς ὅσους δὲν ἔχουσι νοῦν.

ΑΔΙΚΟΣ

Εἶσαι βρῶμα καὶ λέρα.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ναί, σὺ εὐτυχῆς
ἔμως ἄλλοτε ἦσουν ἀθλίως πτωχός,
905 ὅταν λέγων πῶς Τήλεφος εἶσαι Μυσός,
γνωμικὰ Πανδελέτεια εἶχες τροφήν
εἰς σακκίον κενόν!

ΑΔΙΚΟΣ

᾽Ω! πόσ' εἰς τὸν νοῦν
σοὶ ἐπῆλθε σοφία!

ΔΙΚΑΙΟΣ

᾽Ω! πόση καὶ σοῦ
καὶ αὐτῶν ποῦ σὲ τρέφουν μανία, ἐν ᾧ
910 διαφθείρεις τοὺς νέους καὶ βλάπτεις αὐτούς.

ΑΔΙΚΟΣ

(Δεικνύων τὸν Φειδιππίδην)

Σὺ αὐτὸν θὰ διδάξης, Κρονόμηναιε σύ;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ναί, ἂν πρόκηται ὄντως αὐτὸς νὰ σωθῆ,
ἔχι μόνον νὰ μάθῃ νὰ λέγῃ πολλά.

ΑΔΙΚΟΣ

(Πρὸς τὸν Φειδιππίδην)

Ἐδῶ ἔλα καὶ ἄφες τον. Εἶναι τρελλός.

(905) Τήλεφος, ὁ Μυσῶν Βασιλεὺς, ὁ ὑπὸ Ἀχιλλέως τρωθεὶς καὶ αὔθεις, κατὰ χρησμόν, ὑπ' αὐτοῦ ἰαθεῖς. Ὁ Εὐριπίδης παρέστησεν αὐτὸν ἐν τραγωδίᾳ πτωχὸν καὶ ὡς ἐπαίτην, δι' ὃ συνεχῶς κατηγορεῖ τὸν τραγικὸν ὁ Ἀριστοφάνης. Ὁ δὲ Πανδέλετος ἦν κακοήθης συκοφάντης.

- νοῦ ἐφευρέσεις, καὶ σοφὰς
 σφυρηλατοῦντες γνώμας,
 935 τίς ἀπὸ σᾶς δημηγορῶν
 θὰ φανῆ καλλήτερος.
 Ἦδη δεινὸς ἐπίκειται
 εἰς τὴν σοφίαν κίνδυνος,
 καὶ μεταξὺ τῶν φίλων μας
 940 μέγας ἀγὼν ἠγέρθη.
 Ἄλλ' ὦ σὺ ὁποῦ εἶχες μὲ ἦθη χρηστὰ τοὺς προγό-
 [νους ἡμῶν στεφανώσει,
 ἄφες τώρα ὁποῖαν φωνὴν ἀγαπᾶς, καὶ εἰπέ μας ἡ φύ-
 [σις σου ποῖα.

ΔΙΚΑΙΟΣ

- Ἡ ἀρχαία παιδεία λοιπὸν θὰ εἰπῶ ὁποῖα τις ἦτον τὸ
 [πάλαι,
 ἔταν ἠκμαζον δίκαια λέγων ἐγὼ, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔ-
 [ζων σωφρόνως.
 945 Πρῶτον μὲν ἀπητεῖτο νὰ μὴν ἀκουσθῆ ἡ φωνὴ καὶ
 [τὸ γρὺ τῶν παιδίων
 μετὰ ταῦτα τοὺς δρόμους σεμνῶς νὰ περνοῦν, κ' εἰς
 [τοῦ κιθαριστοῦ νὰ πηγαίνουν,
 ὁμοῦ ὅλοι οἱ γείτονες νέοι γυμνοὶ, καὶ πυκνὴν ἀνέ-
 [στίβα χιόνα.
 Πῶς νὰ ψάλλουν ἐμάνθανον εἶτα ἐκεῖ, ἀνοιγμένους
 [κρατοῦντες τοὺς πόδας,
 ἢ «Πορθοῦσα τὰς πόλεις Παλλὰς φοβερὰ» ἢ «Μα-
 [κρὰν ἀκουόμενος ἦχος»

(947) Γυμνοὶ, δηλ. μὴ ἐγκεκαλυμμένοι εἰς μανδύαν.

(949) Τὸ πρῶτον ἐξ ἄσματος τοῦ Ἀθηναίου Λαμπροκλέους, τὸ δ' ἕτερον Κυδίδου Ἑρμιονέως.

- 950 ἄρμονίαν τονίζοντες, ὡς εἰς αὐτοὺς οἱ πατέρες παρέ-
 [δωκαν πρῶην.
 Πλὴν κἀνεῖς των ἂν ἔψαλλεν βάνουσα ἢ ἂν ἐλύγιζε
 [λύγισμα τόνου
 καθὼς τῶρα ὁ Φρῦνις καὶ οἱ κατ' αὐτὸν τὰ δυσκολο-
 [λύγιστα ψάλλουν,
 ἔσαπίζετο οὗτος ἀπὸ ραβδισμοῦς, ὡς κακῶς ἀφανί-
 [ζων τὰς Μούσας.
 Ὅταν δ' ἦσαν καθήμεν' οἱ παῖδες ἐμπρὸς παιδοτρί-
 [βου, σεμνῶς ἐχρεώστων
 955 τὸν μηρὸν νὰ προτείνωσι, μήπως φανῆ εἰς τῶν ἔξω
 [τὸ βλέμμ' ἀπρεπές τι.
 Ὅταν δὲ ἐσηκῶνοντο, πάλιν καθεῖς νὰ ἰσάσῃ τὴν
 [ἄμμον προσεῖχε,
 μὴ τοῦ νέου των κάλλους εἰς τοὺς ἐραστὰς ἀπομεί-
 [νῃ φαινόμενον ἴχνος.
 Οὐδ' ἠλείφετο τότε παιδίον κἀνὲν ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ
 [κατωτέρω,
 ὥστε ἔθαλλε δρόσος καὶ χνοῦς εἰς αὐτὰ αἰδημόνως,
 [ὡς θάλλ' εἰς τὰ μῆλα·
 960 ἢ κἀνεῖς μαλακαίνων ποτὲ τὴν φωνὴν ἐραστὰς προε-
 [κάλει βαδίζων,
 ἀναιδῶς προξενεύων αὐτὸς ἑαυτὸν, καὶ τὰ βλέμματα
 [παίζων μὲ τέχνην.
 Οὐδὲ εἶχον δειπνοῦντες τὴν ἄδειαν κἀν κεφαλᾶς νὰ
 [ἐκλέγουν ραπάνων,

(952) Φρῦνις, Μυτιληναῖος καθαρωδός, νικήσας ἐν Παναθηναίοις, καὶ νεωτερίσας περὶ τὴν μουσικὴν σύνθεσιν.

(962) Νὰ ἐκλέγουν αὐθαιρέτως δηλαδὴ καὶ προπατωῶς, χωρὶς ἄλλος νὰ τοῖς δίδῃ.

ἀπ' ἐμπρὸς τῶν γερόντων τὸν ἄνηθον, ἢ τοῦ σελίνου
 [τὴν ῥίζαν ν' ἀρπάσουν,
 ἢ μὲ κίχλας καὶ ἄλλα καλὰ νὰ τρυφοῦν, ἢ τοὺς πό-
 [δας αἰσχρῶς νὰ σταυρώνουν.

ΛΔΙΚΟΣ

965 Διῖπόλια ὄλα μυρίζουν αὐτὰ καὶ τεττίγων ὄσμῃν
 [παναρχαίων,
 Βουφονίων ὄσμῃν καὶ Κηκείδου.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄλλὰ μὲ αὐτὰ, μὲ ἀρχαῖα τοιαῦτα,
 ἢ παιδεία μου εἶχεν ἀνδρείους ποτὲ νικητὰς Μαρα-
 [θῶνος ἐκθρέφει.

Ἄντὶ τούτων διδάσκεις τοὺς σήμερον σὺ νὰ φορτώ-
 [νωντ' ἐνδύματ' ἀμέσως,
 ὥστε πνίγομαι ἂν τοὺς ἰδῶ εἰς χοροὺς, Παναθήναια
 [ὄταν τελῶμεν,

970 νὰ κρατοῦν τὴν ἀσπίδα ἐμπρὸς τῆς αἰδοῦς, ἀμελοῦν-
 [τες τῆς Τριτογενείας.

Εἰς αὐτὰ, ὦ παιδίον, πιστεύων, ἐμὲ, τὸν καλλήτερον
 [ἐκλεξε λόγον,
 καὶ θὰ μάθῃς νὰ μὴν ἀγαπᾶς ἀγορὰς, καὶ λουτρῶν
 [ἡδονὰς ν' ἀποφεύγῃς,
 καὶ δι' ὅσα αἰσχρὰ νὰ αἰσχύνεσαι, ἢ ἂν κἀνεὶς σὲ
 [χλευάζῃ, ν' ἀνάπτῃς

(965) Διῖπόλια, ἀρχαιοτάτη ἐορτὴ τοῦ Διὸς, τελουμένη ἐπὶ τῆς Ἀκροπό-
 λεως.—Τέττιγες, ὡς γνωστὸν, τὸ ἀρχαῖον ἔμβλημα τῶν αὐτοχθόνων Ἀθη-
 ναίων.

(966) Βουφόνια, ἀρχαιοτάτη θυσία, τὴν ἀρχὴν λαβοῦσα ἐκ τοῦ φόνου
 βοῦς ὅστις εἰς τὰ Διῖπόλια εἶχε φάγει τὸν ἱερόν πλακοῦντα.—Κηκείδης, ἀρχαῖος
 διθυραμβοποιός.

(970) Τριτογένεια, ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, ἢ γεννηθεῖσα ἐκ τῆς κεφαλῆς (Τρι-
 τῶ ἀϊολιθῆτι) τοῦ Διὸς.

νὰ σηκώνεσαι ἔρθιος ὅταν ἔμπρὸς τοῦ θρανίου σου γέ-
 [ρων περάση,
 975 μὲ ἀνοίκειον τρόπον νὰ μὴν ἀπαντᾷς τοὺς γονεῖς σου,
 [ἀλλ' οὔτε τι ἄλλο
 νὰ μὴν πράττης αἰσχρὸν, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν τῆς αἰ-
 [δοῦς βεβηλοῖς τὴν εἰκόνα·
 οὔτε δὲ νὰ πατῆς εἰς χορεύτριαν, μὴ ἐνῶ χάσκων
 [πρὸς ταύτην κυττάζης,
 σὲ κτυπήσῃ μὲ μῆλον ἢ πόρνη, καὶ σὺ γυμνωθῆς τῆς
 [ἀμώμου σου φήμης·
 οὔτε δὲ ν' ἀντειπῆς τὸν πατέρα ποτὲ, οὔτε Ἴαπετὸν
 [νὰ τὸν κράξῃς,
 980 ἐπιπλήττων ὡς γέροντ' αὐτὸν, ὅστις σὲ μικρὸν ἔθρε-
 [ψεν ὡς κλωσσοπούλι.

ΑΔΙΚΟΣ

Εἰς αὐτὰ, νεανίσκε, ἀνίσως πεισθῆς, μὰ τὸν Βάκχον,
 [καὶ σὺ θενὰ γίνῃς
 Ἴπποκράτους υἱὸς ἀπαράλλακτος, καὶ χαρτοπήτας
 [παντοῦ θὰ καλῆσαι.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄνοθηρός, μ' ἀλειμμένα τὰ μέλη στιλπνά εἰς Γυμνά-
 [σια θέλεις ἐμβαίνει,
 ὄχι ἄνοστ' ἀνάλατα λέγων, καθὼς ὄλ' οἱ σύγχρονοι
 [οὔτ' εἰς τοὺς δρόμους,
 985 οὔτε δὲ περὶ δίκης πολλὰ μεριμνῶν μικραντιλογιο-
 [καταράτου·

(979) Ἴαπετὸς, ὁ γηροντότερος τῶν Θεῶν.

(982) Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἴπποκράτους, οἵτινες ἦσαν βλάκες.

ἀλλ' εἰς τοῦ Ἀκαδήμου ἐκεῖ καταβάς εἰς σκιάς ἐ-
 [λαιῶν θενά τρέχης,
 ἔστεμμένος μὲ φύλλα καλάμου λευκοῦ, μὲ σεμνὸν
 [συνομήλικα φίλον,
 σμιλαγγίου, ζωῆς ἀμερίμνου ὀσμὴν, καὶ πολύφυλ-
 [λον λεύκη μυρίζων,
 κ' εὐφραινόμενος, ὅταν, τὸ ἔαρ, φουσᾷ εἰς πτελέαν καὶ
 [πλάτανον αὔρα.

- 990 Ἄν ὡς λέγω θελήσης νὰ πράξης αὐτὰ,
 κ' ἐπιστήσης τὸν νοῦν μὲ πολλὴν προσοχήν,
 πάντα μὲν θενά ἔχης τὸ στῆθος παχὺ,
 καὶ τὴν ὄψιν λαμπρὰν, καὶ τοὺς ὤμους πλατεῖς,
 καὶ τὴν γλῶσσαν μικρὰν· τὰ ὀπίσω χονδρὰ,
 995 τὰ ἐμπρὸς δὲ μικρὰ· ὡς δὲ λέγουν αὐτοὶ
 ἂν θελήσης νὰ πράξης, θὰ ἔχης εὐθύς
 τὴν μὲν ὄψιν ὠχρὰν, τοὺς δὲ ὤμους μικροὺς,
 τὸ δὲ στῆθος λεπτὸν, τὴν δὲ γλῶσσαν μακρὰν,
 τὰ ὀπίσω μικρὰ καὶ μακρὰ τὰ ἐμπρὸς,
 1000 καὶ πολὺ τὸ ψηφίζειν· καὶ θέλεις πεισθῆ
 νὰ νομίζης καλὸν τὸ αἰσχρὸν καθαυτὸ,
 τὸ καλὸν δὲ αἰσχρὸν, κ' ἐκτὸς ὄλων αὐτῶν,
 θὰ πλησθῆς καὶ παθῶν
 κτηνωδῶν τοῦ αἰσχροῦ Ἀντιμάχου.

(986) Περὶ τὴν Ἀκαδημίαν (εἰς τὰ Σεπόλια) ἦτον τὸ ἄλσος τῶν ἱερῶν
 ἔλαιῶν τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ μέρη πυκνὰ καὶ σύδενδρα ὡς καὶ σήμερον.

(987) Κάλαμος, δι' οὗ ἔστέφοντο οἱ Διόσκουροι, ἤρμοζε τοῖς νεανίαις.

(988) Διὰ λεύκης ἔστέφη ὁ Ἡρακλῆς ὅταν ἀνήγαγε τὸν Κέρβερον ἐκ τοῦ
 Ἄδου, καὶ ἐκ τοῦ ἰδρώτος αὐτοῦ ἐλευκάνθη τὸ ἓν μέρος τῶν φύλλων τῆς Ἠ-
 σκέφης αὕτη ἤρμοζεν εἰς ἀγωνιζομένους νέους.

(1000) Ὡς κακὸν, καὶ ἀγύρταις δημαγωγοῖς ἴδιον θεωρεῖ τὸ πολυψηφίζειν.

(1004) Ἀντίμαχος, ὡς κακοθήτης τις κατηγορούμενος.

ΧΟΡΟΣ

(Πρὸς τὸν Δίκαιον)

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

- 1005 Σὺ δ' ἀσκῶν καλλίπυργον
 πανευκλεῆ σοφίαν,
 τοὺς λόγους σου, ὦ! πῶς κοσμεῖ
 γλυκὺ καὶ σῶφρον ἄνθος!
 Πῶς ἦσαν τρισευδαίμονες
- 1010 ὅσοι ἔζων ὅτε σὺ
 ἦσουν ἰσχύων.

(Πρὸς τὸν Ἄδικον)

Πρὸς αὐτὰ

σὺ μὲ τὴν μοῦσαν τὴν κομφήν
 εἰπέ τι νέον, ἐπειδὴ
 ἔπεισεν οὗτος λέγων.

- 1015 Πρέπει, νομίζω, μ' ἰσχυροὺς ν' ἀντιπαλαίσης λόγους,
 διὰ νὰ μὴ περιπαιχθῆς καὶ νὰ ὑπερισχύσης.

ΑΔΙΚΟΣ

- Στενοχωρία πρὸ πολλοῦ μὲ πνίγει, κ' ἐπεθύμουν
 μ' ἀντιλογίας ὄλ' αὐτὰ νὰ φέρω ἄνω κάτω.
 Κατώτερον μ' ὠνόμασαν ἀπὸ τοὺς δύο λόγους,
 1020 οἱ σοφισταὶ καὶ φροντισταὶ, διότι πρῶτος ἤῤυρα
 πῶς ν' ἀντιλέγω εὖστοχα εἰς νόμους καὶ εἰς δίκας.
 Μυρίων εἶναι ἄξιον στατήρων κ' ἔτι πλέον
 ν' ἀναδειχθῆ τις νικητῆς μ' ἀσθενεστέρους λόγους.

(Πρὸς τὸν Φειδιππίδην)

- Ἴδὲ τίς εἶν' ἡ παιδείυσις ὅπου αὐτὸς πρεσβεύει,
 1025 αὐτὸς ποῦ μὲ θερμὸν νερὸν νὰ λούεσαι δὲν θέλει.

(Πρὸς τὸν Δίκαιον)

Διατί τάχα τὰ θερμὰ λουτρά δὲν σὲ ἀρέσουν;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Διότι εἶναι κάκιστα, κάμνουν δειλὸν τὸν ἄνδρα.

ΑΔΙΚΟΣ

Αἴ! στάσου, στάσου ὡς ἐδῶ, σὲ ἔχω, δὲν μὲ φεύγεις.

Ἄπὸ τὰ τέκνα τοῦ Διὸς, εἶπέ με, ποῖον ἄνδρα
1030 νομίζεις γενναιότερον καὶ ἄριστον εἰς κόπους;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἐγώ; κἀνένα βέβαια ἀπὸ τὸν Ἡρακλέα.

ΑΔΙΚΟΣ

Λοιπὸν Ἡράκλεια λουτρὰ ψυχρὰ ποτὲ ποῦ εἶδες;

Πλὴν τίς εἶν' ἀνδρειότερος;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἴδου αὐτὰ ἐκεῖνα

ποῦ καθ' ἡμέραν λέγοντες οἱ νέοι μεταξὺ τῶν,
1035 ἐν ᾧ γεμίζουσι τὰ λουτρὰ, κενώνουσι τὰς παλαιίστρας.

ΑΔΙΚΟΣ

Κατηγορεῖς τῆς ἀγορᾶς τοὺς λόγους· ἐγὼ ὄχι.

Κακοὶ ἂν εἶναι, διατί ὁ Ὅμηρος μᾶς γράφει
ὁ Νέστωρ πῶς δημηγορεῖ καὶ οἱ σοφοὶ οἱ ἄλλοι;

Περὶ τῆς γλώσσης ἔπειτα· μᾶς λέγει πῶς δὲν πρέπει
1040 οἱ νέοι μᾶς νὰ τὴν ἀσκοῦν· ἐγὼ δὲ ὅτι πρέπει.

Νὰ εἶναι, λέγει, σώφρονες· δύο κακὰ μέγала.

Εἰς ποῖον εἶδές ποτε σὺ διὰ τῆς σωφροσύνης
καλὸν νὰ γίνῃ τίποτε; Εἶπέ· ἀπόδειξέ το.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Πῶς; εἰς ἀπείρους. Ὁ Πηλεὺς ἐκέρδισε τὸ ξίφος.

(1032) Τὰ θερμὰ λουτρὰ ἐλέγοντο Ἡράκλεια, καὶ ἦσαν ἀφιερωμένα τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἰδίως τὰ τῶν Θερμοπυλῶν.

(1044) Τὸν Πηλέα σώφρονα ὄντα, διαβληθέντα δὲ, ἐξέθηκεν Ἀχεστος, ὁ βασιλεὺς Ἰολκοῦ, γυμνὸν εἰς τὰ θηρία· οἱ δὲ Θεοὶ τῷ ἔπεμψαν διὰ τοῦ Ἑρμοῦ μάχαιραν πρὸς σωτηρίαν του. Ἀπολλόδ. Γ, 13.

ΑΔΙΚΟΣ

1045 Τὸ ξίφος, ὁ κακότυχος! Τί νόστιμον τὸ κέρδος!
 Ὅ δὲ Ὑπέρβολος πολλὰ ἀπὸ τῶν λύχνων ἔχει
 μὲ πονηρίαν τάλαντα, καὶ ὄχι μόνον ξίφος.

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄλλὰ τὴν Θέτιν ὁ Πηλεὺς ὦν σώφρων ἐνυμφεύθη.

ΑΔΙΚΟΣ

Τὸν ἄφησε πλὴν κ' ἔφυγε· δὲν ἦτον οὐδ' αὐθάδης,
 1050 οὔτ' εἰς τὰ στρώματα γλυκὺς νὰ παίζῃ ὄλην νύκτα.
 Θέλ' ἢ γυναῖκ' ἀγκάλιασμα, καὶ σ' εἶσαι γεροκρόνος.

(Πρὸς τὸν Φειδιππίδην)

Σκέψου καλὰ, μειράκιον, τί ἔχ' ἢ σωφροσύνη.
 Δι' αὐτὴν πόσων ἡδονῶν θενὰ στερεῆσαι σκέψου,
 κοττάβων, παιδῶν, γυναικῶν, τροφῶν, ποτῶν, χα-
 [χλάνων.

1055 Καὶ τί ἀξίζει ἡ ζωὴ ὅταν αὐτῶν στερεῆσαι;
 Ἄς εἶναι· εἰς τῆς φύσεως ἄς ἔλθω τὰς ἀνάγκας.
 Ἄν ἡμαρτες, ἡγάπησες, μοιχεύων ἐφωράθης,
 εἶσαι χαμένος· νὰ εἰπῆς τί ἔχεις; Πλὴν μαζῆ μου
 τὴν φύσιν χαίρου, χόρευε, αἰσχροὺν μὴ νόμιζέ τι.

1060 Ἄν σὲ συλλάβῃ τις μοιχὸν, ἀπολογεῖσαι λέγων
 πῶς σὺ δὲν ἔσφαλες, ὁ Ζεὺς πῶς πταί' εἰς αὐτὰ ὄλα·
 ὅτι κ' ἐκεῖνον τὸν νικοῦν ὁ ἔρωσ κ' αἱ γυναῖκες,
 καὶ πῶς θνητός συ τοῦ Θεοῦ ἀνώτερος νὰ γίνης;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Κ' ἂν μ' ὄλ' αὐτὰ ρεπανωθῇ καὶ μαδηθῇ μὲ στάκτην,
 1065 θὰ ἔχῃ λόγους νὰ εἰπῇ «ἀναίσχυντος δὲν εἶμαι;»

(1046) Ὁ δημαγωγὸς Ὑπέρβολος ἦν λυχνοποιός.

(1054) Κότταβος, παιγνίδιον τῶν ἀρχαίων.

(1064) Ποινὰ ἐπιβαλλόμενα τοῖς μοιχοῖς.

ΑΔΙΚΟΣ

"Αν εἶναι δὲ ἀναίσχυντος θὰ πάθῃ τί;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Τί ἀπὸ τοῦτο ἄλλο μεγαλήτερον;

ΑΔΙΚΟΣ

Τί θὰ εἰπῆς ἂν σὲ νικήσω εἰς αὐτό;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Θὰ σιωπήσω. Ἄλλο τί;

ΑΔΙΚΟΣ

Εἰπέ λοιπόν.

1070 Ποῖοι τινὲς συνηγοροῦν;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄναίσχυντοι.

ΑΔΙΚΟΣ

Ναί, πείθομαι.

Καὶ ποῖοι εἰν' οἱ τραγικοί;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄναίσχυντοι.

ΑΔΙΚΟΣ

Πολὺ καλά.

Καὶ ποῖοι δὲ δημαγωγοῦν;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἄναίσχυντοι.

ΑΔΙΚΟΣ

Ἴδου λοιπόν.

Ἐνόησας πῶς φλυαρεῖς; Κ' οἱ πλείονες τῶν θεατῶν
ιδε, τί εἶναι;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Βλέπω.

ΑΔΙΚΟΣ

Τί εἶναι λοιπόν;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Οἱ πλείονες,

1075 μὰ τοὺς Θεοὺς, Ἄναισχυντοὶ. Μ' εἶναι γνωστὸς αὐ-
[τὸς ἐδῶ,
κ' αὐτὸς, καὶ ὁ πολύμαλλος ἐκεῖνος.

ΑΔΙΚΟΣ

Τί φρονεῖς λοιπόν;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Πῶς ἐνικήθην. Ἄναιδεῖς, μὰ τοὺς Θεοὺς,
δεχθῆτέ μου τὸ φόρεμα. Αὐτόμολος ἰδοῦ με.
(Πηδᾷ πρὸς αὐτούς. Ὁ Ἄδικος ἐξέρχεται ὑπερηφάνως.)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

(Πρὸς τὸν Στρεψιάδην)

Νὰ πάρῃς τῶρα θέλεις τοῦτον τὸν υἱόν,
1080 ἢ νὰ σὲ τὸν διδάξω πρῶτον νὰ λαλῇ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! Δίδαξε, τιμῶρει τον, ἀκόνισε
τὴν γλῶσσάν του. Τὴν μίαν σιαγόνα του
διὰ μικρὰ δικάρια· τὴν ἄλλην δὲ
ἀκόνισε διὰ μεγάλα πράγματα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

1085 Ἐσύχασε. Θὰ γίνῃ σοφιστὴς καλός.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ

Κατάχλωμος, νομίζω, καὶ κακόμοιρος.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἐμπρὸς λοιπόν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἄλλὰ θαρῶ πῶς θὰ μετανοήσης.

ΧΟΡΟΣ

Οἱ κριταὶ τί θὰ κερδίσουν ἐὰν τοῦτον τὸν Χορὸν
ὠφελήσωσι δικαίως, νὰ εἰπῶμεν θέλομεν.

- 1090 Πρῶτον, ὅταν γεωργῆτε τοὺς ἀγροὺς τὴν ἀνοιξιν,
θενὰ βρέχωμεν σᾶς πρώτους, καὶ τοὺς ἄλλους ὕστερον.
Τὰς ἀμπέλους δ' ὡς γεννήσουν βότρες, θὰ φυλάζωμεν
καὶ ἀπὸ πνιγμὸν τῆς ζέστης καὶ ἀπὸ πολλὰς βροχάς.
Ἄν ἡμᾶς δὲ ἀτιμάσῃ τὰς Θεὰς κἀνεὶς θνητὸς,
1095 ἄς προσέξῃ πόσα ἔχει νὰ μᾶς χρεωστῆ κακά.
Οὔτε οἶνον θὰ τῷ δίδῃ οὔτε ἄλλο τι ἢ γῆ.
Ὡς αἱ ἀμπελοὶ βλαστάνουν κ' αἱ ἐλαῖαι τοῦ ἀνθοῦν,
θὰ κτυπῶμεν μὲ σφενδόνας νὰ τὰς ἀποκόπτωμεν.
Θενὰ βρέχωμεν ἄν κάμνη πλίνθους, καὶ τῆς στέγης τοῦ
1100 θὰ τρυπῶμεν τὰς κεράμους μὲ χαλάζας στρογγυλάς.
Ἄν δὲ νυμφευθῆ ἐκεῖνος, φίλος τοῦ ἢ συγγενῆς,
θενὰ βρέχωμεν τὴν νύκτα ὅλην, καὶ θὰ εὔχεται
εἰς τὴν Αἴγυπτον νὰ εἶναι μᾶλλον ὁ κακὸς κριτής.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

(Μόνος, φέρων ἐπ' ὤμων σακκίον πλήρες ἀλεύρων, καὶ βαδίζων
πρὸς τὸ φροντιστήριον)

- Πέμπτη, τετάρτη, τρίτη, καὶ δευτέρα, καὶ
1105 ἐκείνη ἔπειτ' ἀπὸ τὰς ἡμέρας ποῦ
φοβοῦμαι, φρίττω, ἀποστρέφομαι, εὐθὺς
ἢ νέα τῆς σελήνης καὶ ἢ παλαιά.
Μὲ ὄρκον, λέγουν, οἱ χρεωφειλέται μου

(1107) Ἡ νέα καὶ ἡ παλαιά (ἔνη καὶ νέα) ἦν ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς σελήνης. Ἀπὸ ταύτης ἐν τῇ τελευταίᾳ δεκάδι ἐμετροῦντο αἱ ἡμέραι πρὸς τὰ ὀπίσω. Πέμπτη εἶναι ἡ εἰκοστὴ ἔκτη.

- θα μ' ἀφανίσουν πρυτανεῖα δίδοντες,
 1110 ἐνῶ προτείνω μέτρια καὶ δίκαια.
 «Καλὲ, μὴ λάβῃς τοῦτο τώρα, καὶ αὐτὸ
 ἀνάβαλε, κ' ἐκεῖνο χάρισε.» Κάνεις
 πλὴν δὲ μ' ἀφήνει, ὅλοι μὲ ὑβρίζουσιν
 ἄδικον, λέγουν πῶς θενὰ κριθοῦν μ' ἐμέ.
 1115 Ἄς ἔλθουν νὰ κριθῶμεν. Ἄδιαφορῶ,
 ὁ Φειδιππίδης νὰ λαλῇ ἂν ἔμαθεν.
 Λοιπὸν ἄς κρούσω εἰς τὸ φροντιστήριον.
 Παῖ! λέγω, παῖ, παῖ!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Χαῖρε, ὦ Στρεψιάδες!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Καὶ σὺ ὁμοίως. Λάβε πρῶτον πλὴν αὐτό.

(Τῷ δίδει τὸ ἄλευρον.)

- 1120 Εὐχαριστία πρέπ' εἰς τὸν διδάσκαλον.
 Ὅ δὲ υἱὸς μου ἂν τὸν λόγον ἔμαθεν
 εἶπε, ἐκεῖνον ὃν σὺ ἄρτ' εἰσήγαγες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ᾠ! ναί!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ! εὖγε, Πανουργία ἀνασσα!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ᾠσπε νὰ φύγης πᾶσαν δίκην ἠμπορεῖς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

- 1125 Κ' ἂν ὅτ' ἐδανειζόμεν ἦσαν μάρτυρες;

(1109) Πρυτανεῖα, ὅσα προκατέβαλλον εἰς τὸ δικαστήριον ὁ ἐνάγων.

(1118) Στρεψιάδες, οὕτως ἐν στ. 1186, ἐν τῷ ἀρχαίῳ κειμένῳ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ χίλιοι ἂν ἦσαν, τὸ καλλήτερον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Θεν' ἀνακράξω ὡς εἰς τὰ σύννεφα
βοήν· Ἰὼ, ὦ τοκογλύφοι, κλαύσατε,
καὶ σεῖς καὶ τόκων τόκοι καὶ κεφάλαια.

1130 Δὲν δύνασθε τούντεῦθεν νὰ μὲ βλάψετε.

Ποῖον τοῦ οἴκου ἐντὸς

ἄξιον τρέφω υἷον,

ὅστις λάμπει μὲ δίκοπον γλῶσσαν,

ὑπέρμαχός μου, τῶν ἐχθρῶν μου φόβητρον,

1135 θεραπευτῆς μεγάλων πατρικῶν κακῶν.

Τρέχ' ἀπὸ μέσ' αὐτὸν κάλεσον ὡς ἐδῶ.

Ἰὼ τέκνον, ὦ υἱέ!

ἔξελθ' ἐδῶ!

κράζει ὁ σὸς πατήρ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

1140

Ἰδ' ἐκεῖ ὁ ἀνὴρ-

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Φίλτατε, φίλτατε!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Λάβε αὐτὸν, κ' ἐμπρός.

(1127)	~-~-,~-~-,~-2.
~-~-,~-~-,~-~-2.
~-~,~-~,~-2.
~-,~-,~-,~-
~-~-,~-~-,~-~-
~-~-,~-~-,~-~-
~-~,~-~-,~- | ~-~,~-,~-
~-~-
~-~-,~-
~-~,~-
~-~,~-
~-~-,~- |
|--------|--|---|

(1130) Καὶ τὰ ἐπόμενα, παρωδίαὶ στίχων ἐκ τραγωδιῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἰού, ἰού! ὦ τέκνον μου, ἰώ, ἰώ!

Νὰ βλέπω πόσον χαίρομαι τὴν ὄψιν σου!

1145 ὦ! τώρα ὅλος φαίνεσαι ἀρνητικὸς
καὶ ἀντιλογικὸς, καὶ τὸ ἐγχώριον
καλὲ τί λέγεις; σὲ κοσμεῖ, καὶ φαίνεσαι
πῶς ἀδικεῖσαι ἀδικῶν καὶ κακουργῶν,
καὶ ἔχεις ὄλον Ἀττικὸν τὸ πρόσωπον.

1150 Αἶ! τώρα νὰ μὲ σώσης ὡς μ' ἀφάνισας.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ

Φοβεῖσαι τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὴν νέαν καὶ τὴν παλαιάν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ

Ἐπάρχ' ἡμέρα νέα τις καὶ παλαιά;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τὰ πρυτανεῖα ἔταν θὰ πληρώσωσι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ

Ὅσοι πληρώσουν θὰ χαθοῦν· διότι πῶς

1155 μία ἡμέρα δύο γίνεται ποτέ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Βεβαίως ὄχι;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΑΔΗΣ

Καὶ πῶς; Ἦκουσας γυνὴ
νὰ εἶναι γραῖα, οὔσα νέα ἐνταυτῷ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τοιοῦτος εἶν' ὁ νόμος.

(1153) Οἱ ἀντίδικοί του θὰ πληρώσωσι διὰ τὴν ἐνάξωσι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἄγνοοῦν, θαρρῶ,
αὐτὸς ὁ νόμος τί νοεῖ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Νοεῖ δὲ τί;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

1160 Φιλόδημος ὁ Σόλων ἦν ὁ παλαιός.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί τοῦτο πρὸς τὴν νέαν καὶ τὴν παλαιάν;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Διὰ τὴν κλησιν δύω προσδιώρισεν
ἡμέρας, καὶ τὴν νέαν καὶ τὴν παλαιάν,
ὅπως τὴν νέαν γίνωντ' αἱ καταβολαί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

1165 Τὴν παλαιάν δὲ πῶς ἐπρόσθεσε;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καλῆ,

ἵνα ἐκόντες φθάνωσ' εἰς συμβιβασμὸν
μίαν ἡμέραν πρὶν οἱ ἐγκαλούμενοι,
εἰ δὲ, πρῶτ' τὴν πρώτην νὰ ἐνάγωνται.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς δὲν λαμβάνουν πρυτανεῖα αἱ ἀρχαὶ
1170 ἀντὶ τῆς πρώτης τὴν ἐσχάτην τοῦ μηνός;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Συμβαίνει ὅτι εἰς προγεύστας, κ' εἰς αὐτούς.
Διὰ ν' ἀρπάσουν πρυτανεῖα γρήγορα,
μίαν προτοῦ ἡμέραν τὰ προγεύονται.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εὗγε, εὐθύθεις, ἄθλιοι, τί κάθησθε;

(1171) Προγεῦσται (Προτένοται), ἴσως ἀρχὴ τις ἐπιτετραμμένη νὰ δοκιμάζη τὰ ἱερεῖα. Ἰδ. Ἀθήν. Δ, 21.

- 1175 Σωρὸς πετρῶν, κέρδ' εἶσθε τῶν σοφῶν ἡμῶν,
 ἀριθμοὶ, κτήνη, βραγισμένοι ἀμφορεῖς.
 Εἰς τὸν υἱὸν μου κ' εἰς ἐμὲ ἄς ψάλωμεν
 πρὸς εὐτυχίαν, τὸ ἐμὸν ἐγκώμιον
 « ὦ Στρεψιάδες μάκαρ!
 1180 εἶσαι καὶ σὺ τί σοφός!
 τρέφεις καὶ ποῖον υἱόν! »
 θέλει φθονῶν πᾶς εἰπεῖ
 καὶ φίλος καὶ δημότης, ὅταν
 σὺ εἰς πάλην δικῶν θά νικᾷς.
 1185 Ἄλλὰ νὰ ἔμβης ἤθελον,
 καὶ νὰ σέ φιλεύσω.

ΠΑΣΙΑΣ Ο ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ, ΜΑΡΤΥΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΧΟΡΟΣ

ΠΑΣΙΑΣ (πρὸς τὸν μάρτυρα)

- Τὰ χρήματά του πρέπει νὰ τὰ ρίπτῃ τις;
 Ποτέ. Ἄν τότε ἄφηνον τὴν ἐντροπὴν,
 δὲν θενὰ εἶχον τώρα τὰ τρεχάματα,
 1190 διὰ τὰ χρήματά μου, ὅτε σήμερον
 σὲ σύρω νὰ κλητεύσης. Θενὰ γίνω δὲ
 ἐχθρὸς προσέτι καὶ πρὸς συνδημότην μου.
 Πλὴν δὲν θὰ καταισχύνω τὴν πατρίδα μου·
 τὸν Στρεψιάδην ἐγκαλῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί εἶν' αὐτός;

(1179) ~~, ~~, ~
 ~~, ~- 3.
 ~~, ~~, ~
 ~~, ~-, ~-
 ~~, ~-
 ~-~, ~-

ΠΑΣΙΑΣ

1195 Εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μάρτυρας καλῶ.

Ἡμέρας εἶπε δύο. Τοῦτο δὲ πρὸς τί;

ΠΑΣΙΑΣ

Διὰ τὰς δύο καίδεκα μνάς, τὴν τιμὴν
τοῦ ψαροῦ ἵππου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἴππον; δὲν ἀκούετε;

Γνωστὸν σᾶς εἶναι πῶς μισῶ τὴν ἵππικὴν.

ΠΑΣΙΑΣ

1200 Πῶς θὰ πληρώσης, τοὺς Θεοὺς ὠρκίζεσο.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἀκόμη τότε πλὴν ὁ Φειδιππίδης μου
δὲν ἤξευρε τὸν λόγον τὸν ἀνίκητον.

ΠΑΣΙΑΣ

Καὶ διὰ τοῦτο θ' ἀρνηθῆς τὴν πληρωμὴν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί θ' ἀπελάμβαν' ἄλλο μὲ τὸ μάθημα;

ΠΑΣΙΑΣ

1205 Καὶ θὰ ἐπιορκήσης σὺ πρὸς τοὺς Θεοὺς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ποίους Θεοὺς;

ΠΑΣΙΑΣ

Ἐκείνους οὓς ἐγὼ εἶπῶ·
τὸν Ποσειδῶνα, τὸν Ἑρμῆν, τὸν Δία.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ᾠ!

Τριώβολον προσφέρω ἵνα ὀρκισθῶ.

ΠΑΣΙΑΣ

ὦ, πόσον εἶσαι ἀναιδής, ποῦ νὰ χαθῆς!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

(Δεικνύων τοῦ Πασίου τὴν κοιλίαν)

1210 Ἀλατισμένος ἴσως ἄξιζεν αὐτός.

ΠΑΣΙΑΣ

Μὲ περιπαίζεις!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Θὰ χωρῆ ὡς ἔξ χροεῖς.

ΠΑΣΙΑΣ

Ἀζήμιος, μὰ Δία καὶ μὰ τοὺς Θεοὺς,
δὲν θὰ μὲ παίξῃς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς μ' ἀρέσουν οἱ Θεοί!

Εἰς τοὺς νοοῦντας τί γελοῖος εἶν' ὁ Ζεὺς!

ΠΑΣΙΑΣ

1215 ὦ! διὰ ταῦτα θὰ τιμωρηθῆς ποτέ.
Ἄλλὰ θὰ μὲ πληρώσῃς ὅσα σ' ἔδωσα;
Ναί, ὄχι, ἀποκρίσου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μεῖνε ἤσυχος.

Ἐγὼ ἀμέσως θὰ σ' ἀποκριθῶ σαφῶς.

(Ἀναχωρεῖ εἰς τὴν οἰκίαν του.)

ΠΑΣΙΑΣ

Τί νὰ σκοπεύῃ;

ΜΑΡΤΥΣ

Νὰ πληρώσῃ βέβαια.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

(Ἐξέρχεται τῆς οἰκίας του ἔχων κάρδοπον εἰς τὴν χεῖρα)

1220 Ποῦ εἶναι ὅστις χρήματα ζητεῖ;— Εἰπέ,
τί εἶναι τοῦτο;

ΠΛΑΣΙΑΣ

Τοῦτο τ' εἶναι; Κάρδοπος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Κ' ἔπειτ' ἀκόμη μὲ ζητεῖς ἀργύριον;
 Δὲν δίδω εἰς κἀνένα οὔτε ὄβολον
 ποῦ ὀνομάζει τὴν καρδόπην κάρδοπον.

ΠΛΑΣΙΑΣ

1225 Λοιπὸν δὲν θὰ πληρώσης;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ὡς μοι φαίνεται.

Αἶ! δὲν θὰ κάμης τώρα νὰ ξεκουμβισθῆς
 ἀπὸ τὴν θύραν;

ΠΛΑΣΙΑΣ

Φεύγω ὅμως ἤξευρε
 πῶς θὰ πληρώσω πρυτανεῖα, κ' ἂν χαθῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

1230 Θεὰ τὰ χάσης μὲ τὰς δώδεκα μαζῆ,
 ἂν καὶ δὲν θέλω εἰς σὲ τοῦτο νὰ συμβῆ,
 διότι εἶπες ἀμαθῶς τὴν κάρδοπον.

ΑΜΥΝΙΑΣ ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΜΑΡΤΥΣ, ΧΟΡΟΣ

ΑΜΥΝΙΑΣ

Ἄλλοίμονον!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αἶ! Τίς εἶν' οὗτος ποῦ θρηνεῖ; ἴσως κἀνεὶς
 ἐκ τῶν δαιμόνων τοῦ Καρκίνου κλαίεται;

(1234) Καρκίνος, τραγικός ποιητής, οὗ ὁ υἱὸς Ξενοκλῆς, καὶ αὐτὸς ποιη-
 τῆς, εἰσήγε δεινοπαθοῦντας καὶ θρηνοῦντας.

ΑΜΥΝΙΑΣ

1235 Τί; ποῖος εἶμαι θέλετε νὰ μάθητε;
Δυστυχισμένος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πήγαινε τὸν δρόμον σου.

ΑΜΥΝΙΑΣ

ὦ σκληρὲ δαίμων, τύχη τροχοθραύστρια
τῶν ἐμῶν ἵππων! Ἀθηναῖ! μ' ἀφάνισες!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί δὲ κακόν σε ἔκαμ' ὁ Τληπόλεμος;

ΑΜΥΝΙΑΣ

1240 Μὴ μὲ χλευάζης, φίλε· τὸν υἱὸν εἶπέ
ὅσα μ' ἐπῆρε νὰ μοὶ δώσῃ χρήματα,
ἐν ᾧ καὶ χωρὶς τούτου ἐδυστύχησα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Χρήματα, λέγεις;

ΑΜΥΝΙΑΣ

Ναί, ποῦ τὸν ἐδάνεισα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τῷ ὄντι ἤσουν δυστυχῆς, μὲ φαίνεται.

ΑΜΥΝΙΑΣ

1245 Ὅδηγῶν ἵππους, ξέπεσα, μὰ τοὺς Θεούς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί φλυαρεῖς ἀπ' ὄνου ὡς νὰ ἔπεσες;

ΑΜΥΝΙΑΣ

Τὰ χρήματά μου σὲ ζητῶ, καὶ φλυαρῶ;

(1237) Παρωδία στίχων τραγῳδίας τινὸς τοῦ Ξενοκλέους, υἱοῦ τοῦ Καρκίνου, δι' ὧν ἡ Ἀλκμήνη κλαίει τὸν ὑπὸ τοῦ Τληπολέμου φονευθέντα Λικύμνιον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄδύνατον νὰ εἶσαι ὑγιής.

ΑΜΥΝΙΑΣ

Τί δέ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μέ φαίνεται ὁ νοῦς σου πῶς ἐσάλευσε.

ΑΜΥΝΙΑΣ

1250 Μὰ τὸν Ἑρμῆν, νομίζω σὺ πῶς θὰ κριθῆς,
ἂν δὲν μὲ δώσης τὸ ἀργύριον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Εἰπέ.

Νομίζεις ὅτι νέον πάντοτε ὁ Ζεὺς
νερόν μᾶς βρέχει, ἢ θαρρῆεις ὁ ἥλιος
κάτωθεν πάλιν πῶς τὸ ἴδιον ῥοφᾷ;

ΑΜΥΝΙΑΣ

1255 Οὐδὲ ἤξεύρω, ἀλλ' οὐδὲ μοὶ μέλει κἄν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς δικαιῶσαι δὲ νὰ λάβῃς χρήματα,
ἂν δὲν γνωρίζῃς οὔτε τὰ μετέωρα;

ΑΜΥΝΙΑΣ

Ἄν ἔχῃς σπάνιν ἀργυρίου, δός μοι κἄν
τὸν τόκον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τόκον; τί θηρίον εἶν' αὐτό;

ΑΜΥΝΙΑΣ

1260 Τί ἄλλο; κατὰ μῆνα καὶ ἡμέραν, ὡς
κατρακοιλᾷ ὁ χρόνος, τὸ ἀργύριον
σωρεύεται αὐξάνον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αἴ! Πολὺ καλά.

Φρονεῖς περισσοτέρα ὅτ' ἢ θάλασσα
ὑπάρχει τώρα παρὰ πρὶν;

ΑΜΥΝΙΑΣ

Ἴση φρονῶ.

1265 Ὅρθὸν δὲν εἶναι νὰ αὐξάνη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τότε πῶς

κακόμοιρε, ἐκείνη νὰ μὴ γίνεταί
περισσοτέρα, δεχομένη ποταμούς,
σύ δὲ ν' αὐξήσης θέλεις τὸ ἀργύριον;
Δὲν θὰ τὸ στρίψῃς ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου;

1270 Δότε μ' ἐδῶ τὸ κέντρον.

ΑΜΥΝΙΑΣ

Μάρτυρας καλῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐμπρός, Σαμφόρα· τί προσμένεις; βιάδιζε.

ΑΜΥΝΙΑΣ

Δὲν εἶναι τοῦτο ὕβρις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τρέχα, σ' ἔφθασα,

τὰ σειραφόρα σὰ ὀπίσθια κεντῶν.

Ἄ! φεύγεις; Πῶς νὰ σὲ κινήσω ἤξευρα.

1275 μὲ τοὺς τροχούς σου κ' ἔλα σου τὰ τέθριππα.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Τί εἶναι ν' ἀγαπᾶ τις τὰ κακά! Κερδῶν

(1271) Σαμφόρα, τῷ δίδει τοῦ ἵππου τὸ ὄνομα.

(1273) Σειραφόρος, ὁ ἵππος ὁ ἐκτός τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένος.

(1276—85 καὶ 1286—95)

υ-υ-, υ-υ-υ-υ-

υ-υ-, υ-

υ-υ-, υ-υ- 3.

υ-υ-, υ- 2.

υ-υ-

υ-υ-, υ-

υ-υ-, υ-υ

- ὁ γέρων ἐρασθεῖς,
 νὰ μὲ πληρώσῃ προσπαθεῖ
 τὰ δανεισμένα χρήματα.
 1280 Θεὰ ἐπέλθῃ σήμερον
 εἰς τὸν σοφιστὴν αὐτὸν
 διὰ ὅσας ἐπεχείρισε
 πανουργίας,
 ἀπροσδόκητον κἀνὲν
 1285 κακὸν νὰ λάβῃ αἴφνης.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

- Νομίζω ὅτι θεὰ εὖρη τὸν υἱὸν,
 ὡς εἶχεν εὐχηθῆ,
 ἐξησκημένον νὰ λαλῆ,
 καὶ γνώμας εἰς τὰ δίκαια
 1290 νὰ ἀντιτάττῃ ἰσχυράς·
 ὥστε ὅπου εὐρεθῆ,
 καὶ παμπόνηρ' ἂν εἰπῆ,
 νὰ κερδίζῃ.
 Ἴσως, ἴσως εὐχηθῆ
 1295 βωβὸν νὰ τὸν ἀκούσῃ.

ΧΟΡΟΣ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΦΕΙΑΙΠΠΙΑΔΗΣ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

(Διωκόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του)

ᾠ ᾠ! ᾠ ᾠ!

- ᾠ συνδημόται, γείτονες καὶ συγγενεῖς!
 ᾠ! βοηθήσατέ με! Δέρνομαι κακῶς.
 Τὴν σιαγόνα, ὁ πτωχός! τὴν κεφαλὴν!
 1300 Ἄχρεῖε, δέρνεις τὸν πατέρα;

ΦΕΙΑΙΠΠΙΑΔΗΣ

Πάτερ, ναί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ὅτι μὲ δέρνει δὲν ἀρνεῖται.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Βέβαια.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ὦ νυκτοκλέπτα, πατροκτόνε, μιὰρέ!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Εἶπέ τα πάλιν· λέγε περισσότερα.

Εὐφραίνομαι ν' ἀκούω ὕβρεις, ἤξευρε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

1305 Λακκόπατε!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Μὲ ρόδα μ' ἐπερέχουσες.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς; τὸν πατέρα δέρνεις;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ θενά εἶπῶ

ὅτι δικαίως, μὰ τὸν Δία.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μιὰρὲ,

δικαίως, ὅταν δέρνης τὸν πατέρα σου!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Θὰ τ' ἀποδείξω καὶ θὰ μείνω νικητής.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

1310 Εἰς τοῦτο θὰ νικήσης!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Εὐκολώτατα.

Ὅποῖον θέλεις ἐκ τῶν λόγων ἔκλεξε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί λόγων!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Τὸν καλὸν ἢ τὸν κατώτερον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Σ' ἐδίδαξα, μὰ Δία, ὦ ταλαίπωρε,
 νὰ μ' ἀντιλέγῃς εἰς τὰ δίκαια, ἐάν
 1315 μὲ καταπίσης πῶς καλὸν καὶ δίκαιον
 νὰ δέρονται εἶναι τοὺς πατέρας οἱ υἱοί.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Νομίζω θὰ σὲ πείσω, ὥστε οὐδὲ σὺ
 οὐδὲν νὰ ἔχῃς ν' ἀντειπῆς ὁ ἴδιος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ν' ἀκούσω θέλω τί θενὰ εἰπῆς λοιπὸν.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

1320 ὦ γέρον, τώρα νὰ σκεφθῆς εἰν' ἔργον σου
 πῶς θέλεις νικήσει.

Ἄν βέβαιος δὲν ἦτον, δὲν ἐφαίνετο
 ἀκόλαστος τόσον.

Ἐρείδεται εἰς κάτι, κ' εἶναι φανερόν
 1325 τοῦ νέου τὸ θάρρος.

Ἄλλὰ, πῶς πρωτοήρχισεν ἡ μάχη μεταξύ σας
 νὰ εἰπῆς πρέπ' εἰς τὸν Χορὸν, θὰ τὸ εἰπῆς ἀφεύκτως.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πῶς πρωτοήρχισαν λοιπὸν αἱ ὕβρεις μεταξύ μας
 θὰ σᾶς εἰπῶ· Ἐτρώγαμεν, καθὼς γνωστὸν σᾶς εἶναι
 1330 Τὸν εἶπα δὲ τὴν λύραν τοῦ νὰ λάβῃ καὶ νὰ ψάλῃ
 τοῦ Σιμωνίδου τὸν Κριὸν, πῶς ἐκουρεύθ' ἡ θρίξ του.

(1320) $\begin{array}{l} \cup\text{---}\cup\text{---}\cup\text{---}\cup\text{---} \\ \cup\text{---}\cup\text{---}\cup\text{---} \end{array} \} 3.$

(1331) Σιμωνίδης ὁ Κεῖος ποιητής, ὁ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων θαυμαζόμενος.

Πλὴν μ' εἶπεν, ὅταν πίνωμεν ἀνόητον πῶς εἶναι
 νὰ παίζωμεν καὶ ψάλλωμεν, ὡς γραῖαι ποῦ ἀλέθουν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

1335 Νὰ πατηθῆς καὶ νὰ δαρθῆς δὲν σ' ἔπρεπε, ζητῶν με
 νὰ ψάλω, ὡσὰν τέττιγας νὰ εἶχες εἰς τὸ γεῦμα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τοιαῦτα, ὡς ἀκούετε, μὲ ἔλεγε καὶ τότε,
 καὶ κακὸς εἶπε ποιητῆς πῶς εἶν' ὁ Σιμωνίδης.
 Τὸ πρῶτον μὲν ὑπέμεινα αὐτὰ ἂν καὶ μὲ βίαν.
 Τὸν εἶπα δ' ἔπειτα, λαβὼν μυρσίνην, νὰ μὲ ψάλῃ
 1340 κὰν τοῦ Αἰσχύλου τίποτε. Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη·
 «Τῷ ὄντι πρῶτον ποιητὴν νομίζω τὸν Αἰσχύλον,
 πομπῶδη, χωρὶς σύστασιν, στρυφνὸν καὶ βροντολόγον.»
 Πῶς τότε ἡ καρδία μου ἐσκίρτησε, θαρρῆϊτε!
 Πλὴν τὸν θυμὸν ἐδάγκασα καὶ εἶπα· «Αἶ, ἄς εἶναι.

1345 Εἰπέ μας ἀπὸ τὰ σοφὰ αὐτὰ τὰ νέα τώρα.»
 Τοῦ Εὐριπίδου ἔψαλεν εὐθύς, πῶς ἐνυμφεύθη
 ὁμομητρίαν ἀδελφὴν, Ἡράκλεις ἀδελφός της.
 Αὐτὸ δὲν τὸ ὑπέφερα, κ' εὐθύς τὸν ἐπροπῆρα,
 τὸν εἶπα ὕβρεις καὶ κακά· ἐκεῖθεν, ἐννοεῖται,

1350 πολλὰ ἐλογοφέραμεν. Τότε πηδᾶ ἐκεῖνος,
 μὲ κοπανίζει, μὲ κτυπᾶ, μὲ πνίγει, μὲ συντρίβει.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἄδίκως, ὅταν δὲν φρονῆς καλὸν τὸν Εὐριπίδην,
 ἐκεῖνον τὸν σοφόν;

Ἐγραψεν ἐπινίκιον εἰς ἀθλητὴν τινα καλούμενον Κριὸν, καὶ ἔπαιζεν ἐπὶ τοῦ ὀνόματος· ὁ δὲ Ἀριστοφάνης τὸν χλευάζει.

(1339) Οἱ ψάλλοντες ἢ στίχους ἀπαγγέλλοντες ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖρας κλάδον δάφνης ἢ μυρσίνης.

(1347) Ἐν Αἰόλῳ, ἀπωλεσθείση τραγωδία τοῦ Εὐριπίδου, ὁ Μακαρεὺς ἐνυμφεύετο τὴν ὁμομητρίαν ἀδελφὴν τοῦ Κανάχην.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Σοφὸς ἐκεῖνος; ὦ! σὲ λέγω...

Πλὴν πάλιν θὰ μὲ δείρη.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ναί, δικαίως, μὰ τὸν Δία.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

- 1355 Δικαίως, ὦ ἀναίσχυντε! Ἐγὼ ποῦ σ' εἶχα θρέψει,
 ποῦ ἐπροσπάθουν νὰ νοῶ τραυλίζων τί ἐλάλεις!
 Ἄν μ' ἔλεγες βρῦν σ' ἐνοιῶθα καὶ σ' ἔδιδα νὰ πίνῃς
 ἂν μ' ἐζητοῦσες δὲ μαμμᾶν, σὲ ἔδιδα ψωμάκι
 μόλις δ' ἐφώναζες κακκᾶν, κ' εὐθύς ἀπὸ τὴν θύραν
- 1360 σ' ἐξέφερα, σ' ἐβάσταζα. Σὺ μ' ἐπνιγες δὲ τῶρα,
 κ' ἐν ᾧ ἐβόων κ' ἔκραζα,
 «ἀνάγκην ἔχω», οὔτε κἂν
 σὺ μ' ἔφερες, ὦ μιαρὲ,
 ἕως τὴν θύραν, καὶ πνιγείς
- 1365 τ' ἀπέλυσ' αὐτοῦ κάτω.

ΧΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

Τῶν νέων πρέπει αἱ καρδίαὶ νὰ πηδοῦν
 δι' ὅσα θ' ἀκούσουν.

Ἐὰν τοὺς πείσῃ οὗτος μὲ τοὺς λόγους του,
 τοιαῦτα τολμήσας,

- 1370 τὸ δέρμα δὲν θ' ἀξίζῃ τῶν γερόντων κἂν
 οὐδ' ἓνα ῥεβίθι.

ὦ κινητὰ καὶ μοχλευτὰ τῶν νέων λόγων, ζήτει
 πιθανοὺς λόγους, νὰ φανῆς πῶς ἔμιλεις δικαίως.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καλὰ καὶ νέα πράγματα εὐφραίνομαι γνωρίζων,

- 1375 κ' ἤξεύρων νὰ περιφρονῶ τοὺς καθεστῶτας νόμους,
 Τὸν νοῦν μου ὅταν ἔκδοτον εἰς ἵππους μόνον εἶχον,
 τρεῖς λέξεις ἐὰν ἔλεγον, ἢ τρίτη ἦτον σφάλμα.
 Ἄφ' οὗ πλὴν μ' ἐδιώρθωσε διδάξας με ἐκεῖνος,
 καὶ γνώμας ἔμαθα λεπτάς καὶ λόγους καὶ ιδέας,
 1380 θὰ σᾶς εἰπῶ πῶς δέρνονται δικαίως οἱ πατέρες.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Μὲ ἵππους τρέχε, πήγαινε. Προκρίνω, μὰ τὸν Δία,
 νὰ τρέφω ἵππων τέθριππον, παρὰ νὰ μὲ σαπίζης.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἐκεῖ ποῦ μὲ διέκοψας τὸν λόγον ξαναρχίζω,
 καὶ σ' ἐρωτῶ· μὲ ἔδερνες εἰς τοὺς μικροὺς μου χρόνους;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

- 1385 Ναι, ἀγαπῶν σε βέβαια καὶ εὐνοῶν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Εἰπέ με

δὲν εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ σ' ἀγαπῶ ὁμοίως
 καὶ νὰ σὲ δέρνω, ἐπειδὴ ἀγάπ' εἶναι τὸ ξύλον;
 Πληγῶν θὰ εἶναι ἄγευστον τὸ σῶμά σου, καὶ ὄχι
 τὸ σῶμά μου; Ἐλεύθερος κ' ἐγὼ δὲν ἐγεννήθην;

- 1390 Κλαίουν οἱ παῖδες, δὲν φρονεῖς καὶ ὁ πατήρ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί λέγεις;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Θὰ μὲ εἰπῆς ὅτι αὐτὸ εἶν' ἔργον τῶν παιδίων·
 σὲ λέγω πλὴν, οἱ γέροντες πῶς εἶναι δις παιδία.

(1390) Τοῦτο παρωδία στίχου ἐξ Ἀλκίστιδος τοῦ Εὐριπίδου (694) Χαί-
 ρεις ὁρῶν φῶς· πατέρα δ' οὐ χάρειν δοκεῖς; ἦτοι: Χαίρεις φῶς
 βλέπων· δὲν φρονεῖς καὶ ὁ πατήρ;

Τῶν νέων εὐλογώτερον οἱ γέροντες νὰ κλαίουν,
ὡς πρέπει ὀλιγώτερον ἐκεῖνοι ν' ἀμαρτάνουν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

1395 Δὲν εἶναι νόμος πούποτε νὰ δέρνωνται πατέρες.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Δὲν ἦτον ἄνθρωπος αὐτὸς ποῦ τὰ ἐνομοθέτει,
ὁποῖος εἶσαι σὺ κ' ἐγώ; πλὴν ἔπεισε τοὺς τότε.
Καὶ πῶς κ' ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ ψηφίζων νέον νόμον
νὰ ἐπιτρέψω οἱ υἱοὶ νὰ δέρνουν τοὺς πατέρας;

1400 Ὅσους ἐφάγαμεν δαρμούς πρὶν ἢ τεθῆ ὁ νόμος,
ἅς μὴ τοὺς θεωρήσωμεν, ἅς εἶναι χάρισμα τῶν.
Καὶ κύτταξε τοὺς πετεινοὺς καὶ ὄλα τ' ἄλλα κτήνη
προσβάλουν τοὺς πατέρας τῶν. Εἰς τί δὲν διαφέρουν
ἀπὸ ἡμᾶς, πλὴν πῶς αὐτὰ ψηφίσματα δὲν γράφουν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

1405 Καὶ πῶς λοιπὸν τοὺς πετεινοὺς εἰς ὄλ' ἀφ' οὗ μιμεῖσαι
δὲν τρώγεις κόπρον ὡς αὐτοὶ, κ' εἰς ξύλον δὲν κουριάζεις;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Εἶν' ἄλλο πρᾶγμα· τὸ φρονεῖ ὡς ἄλλο κ' ὁ Σωκράτης.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Πλὴν μὴ μὲ δέρνης, εἰδεμὴ θὰ τὸ μετανοήσης.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ πῶς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐγὼ μὲν πρέπει σὲ νὰ τιμωρῶ δικαίως,

1410 καὶ πάλιν τὸν υἱόν σου σὺ, ἂν ἔχης.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Κ' ἂν δὲν ἔχω
θὰ κλαύσω μάταια, καὶ σὺ καγχάζων θ' ἀποθάνης.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ (πρὸς τοὺς θεατὰς)

Ὅμηλικές μου! δίκαια μὲ φαίνεται πῶς λέγει.
 Τὰ εὐλογα πρέπ' εἰς αὐτοὺς, φρονῶ, νὰ συγχωρῶμεν.
 Ὅρθον νὰ κλαίωμεν, ἐὰν τὰ δίκαι' ἀμελῶμεν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

1415 Καὶ ἄλλην γνώμην ἄκουσον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐχάθην κατὰ κράτος.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Καὶ ἴσως δὲν θὰ λυπηθῆς δι' ὅ,τι σὲ συνέβη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

ὦ! πῶς; Εἶπε ν' ἀκούσωμεν εἰς τί θὰ μ' ὠφελήσης.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

ὦς σὲ, καὶ τὴν μητέρα μου θὰ δείρω.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί; τί λέγεις;

Ἄλλο κακὸν χειρότερον.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Τί δ' ἂν ὁ χείρων λόγος

1420 σὲ πείσῃ ὅτ' εἶναι καλὸν
 νὰ δέρνω τὴν μητέρα μου;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τί; ἂν τὸ κάμῃς καὶ αὐτὸ,
 δὲν σὲ ἐμποδίζει τίποτε
 νὰ πέσης εἰς τὸ βάραθρον,

1425 καὶ ὁ Σωκράτης
 μαζῆ, κ' ὁ χείρων λόγος.

(1412) ~~~, ~~~- 5.

~~~~, ~
 ~~~, ~~~

Αὐτὰ, Νεφέλαι, πάσχω ἔξ αἰτίας σας
τὴν τύχην μου ἀφ' ὅτου σὰς παρέδωσα.

ΧΟΡΟΣ

Ἄλλ' αἴτιος σὺ εἶσαι, στρέψας σεαυτὸν
1430 εἰς πονηρὰ πρὸς ἄλλων βλάβην πράγματα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Αὐτὰ πῶς τότε δὲν μοὶ τὰ ἐλέγετε,
κ' ἐπήρατε τοῦ γέρου χωρικοῦ τὸν νοῦν;

ΧΟΡΟΣ

Πάντοτε τοῦτο κάμνομεν, φίλον τινὰ
ἔταν πραγμάτων ἀπαντῶμεν πονηρῶν,
1435 ὡς εἰς κακὸν ἐκεῖνον νὰ ἐμβάλωμεν,
διὰ νὰ μάθη νὰ φοβῆται τοὺς Θεούς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Φεῦ! ὦ Νεφέλαι, αὐστηρὰ πλὴν δίκαια.
Τὰ δανεισμένα χρήματα δὲν ἔπρεπε
νὰ μὴ τὰ δίδω. Ἔλα δέ, ὦ φίλτατε,
1440 τὸν φαῦλον Χαιρεφῶντα ν' ἀφανίσωμεν,
καὶ τὸν Σωκράτην, ποῦ ἠπάτων σὲ καὶ μέ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Κακὸν δὲν κάμνω εἰς τοὺς διδασκάλους μου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ναί, τὸν πατρῶον Δία, ναί, σεβάσθητι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ἴδου πατρῶον Δία, ὁ μωρόπιστος!
1445 Ὑπάρχει Ζεὺς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ὑπάρχει.

(1430) Λέγει ὅτι ὁ Στρεψιάδης ἔστρεψεν ἑαυτὸν εἰς πονηρά.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

Ὅχι, ἐπειδὴ
αὐτὸν ἐξώσας, κυβερνᾷ ὁ Στρόβιλος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Διόλου! Δία πῶς τὸ στραβοπότηρον
αὐτὸ νὰ ὑπολάβω! Οἶμοι ὁ μωρός!
Θεὸς πῶς εἶσαι νὰ πεισθῶ ἢ χύτρα σύ!

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

1450 Φλυᾶρει τώρα, παραλάλει μόνος σου.

(Φεύγει).

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ (μόνος)

Ἄνοησία! Πόσον παρεφρόνησα,
διώξας χάριν τοῦ Σωκράτους τοὺς Θεούς!
Πλὴν μὴ θυμώνῃς κατ' ἐμοῦ, ὦ φίλ' Ἑρμῆ!
καὶ μὴ μ' ἐξολοθρεύσῃς. Εὐσπλαγχνίσου με.

1455 Τὸν νοῦν μ' ἐπῆρεν ἡ ἀδολεσχί' αὐτῶν.

Εἶπέ με δὲ, συμβούλευσέ με, ἀγωγὴν
νὰ τοῖς κινήσω, ἢ ἂν πρέπη ἄλλο τί.
Νὰ μὴ ζητήσω λέγεις δίκας—καὶ ὀρθῶς,
ἀλλὰ ν' ἀνάψω τὴν οἰκίαν παρευθὺς

1460 τῶν ἀδολέσχων.— ὦ Ξανθία, πρόφθασε,

ἀξίνην λάβε, φέρε καὶ τὴν κλίμακα.
Ἐπειτ' ἀνάβα εἰς τὸ φροντιστήριον,
κατάσκαψον τὴν στέγην, ἂν μὲ ἀγαπᾷς,

(1446) Ἰδ. στ. 811.

(1447) Ὁ Σωκράτης τῷ εἶπε Στρόβιλος, ὁ δ' ἀγροῖκος Στρεψιάδης μὴ ἐννοῶν τὴν λέξιν, ἐκλαμβάνει τὸ στραβοπότηρον. Ἐν τῷ ἀρχαίῳ κειμένῳ ὁ Σωκράτης εἶπε Δίνο, τὸν στρόβιλον τῆς αἰθερίας ὕλης, ὁ δὲ Στρεψιάδης ἐνόησε τὸ ποτήριον τὸ οὕτω καλούμενον, ὃν δ' ἄνευ βάσεως, καὶ κάτωθεν ἀπολήγον εἰς ὄξυ ἢ στογγύλον.

(1453) Προσερχόμενος εἰς Ἑρμοῦ στήλην ἐκεῖ εὕρισκομένην.

- ὡς ἡ οἰκία σύσσωμη νὰ κρημνισθῆ.
 1465 Ἐδὼ λαμπάδα ἀναμμένην δότε με.
 Κ' ἐγὼ θὰ λάβω σήμερον ἐκδίκησιν
 ἀπ' αὐτῶν, ὅσον καὶ ἂν εἶναι γόητες.

ΜΑΘΗΤΑΙ, ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ

ΜΑΘΗΤΗΣ Α'

Ἰοῦ ἰοῦ!

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Σὺ τώρα ρίψε πολλὴν φλόγα, ὦ λαμπάς.

ΜΑΘΗΤΗΣ Α'

- 1470 ὦ ἄνθρωπε, τί κάμνεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἄλλο τί, παρὰ
 μὲ τῆς οἰκίας τὰς δοκοὺς λεπτολογῶ.

ΜΑΘΗΤΗΣ Β'

Φεῦ! Ποῖος, ποῖος καίει τὴν οἰκίαν μας;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Ἐκεῖνος, οὗ τὴν χλαῖναν ἀφηρέσατε.

ΜΑΘΗΤΗΣ Γ'

Μᾶς καταστρέφεις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Κ' ἐγὼ τοῦτο θέλω, ἂν

- 1475 δὲν ψεύσῃ ἡ ἀξίνη τὰς ἐλπίδας μου,
 ἢ ἂν δὲν πέσω κάτω καὶ δὲν συντριβῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Αἶ! σὺ, τί κάμνεις; εἰς τὴν στέγην τί ζητεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Περιορῶ τὸν ἥλιον, ἀεροβατῶν.

(1469) Ἐκτελεῖ ταῦτα.

(1478) Ἰδ. στ. 226.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὁ δυστυχής! ὁ τάλας! Θεὸν ἀποπνιγῶ.

ΧΑΙΡΕΦΩΝ

1480 Κ' ἐγὼ ὁ κακοδαίμων θὰ κατακαῶ.

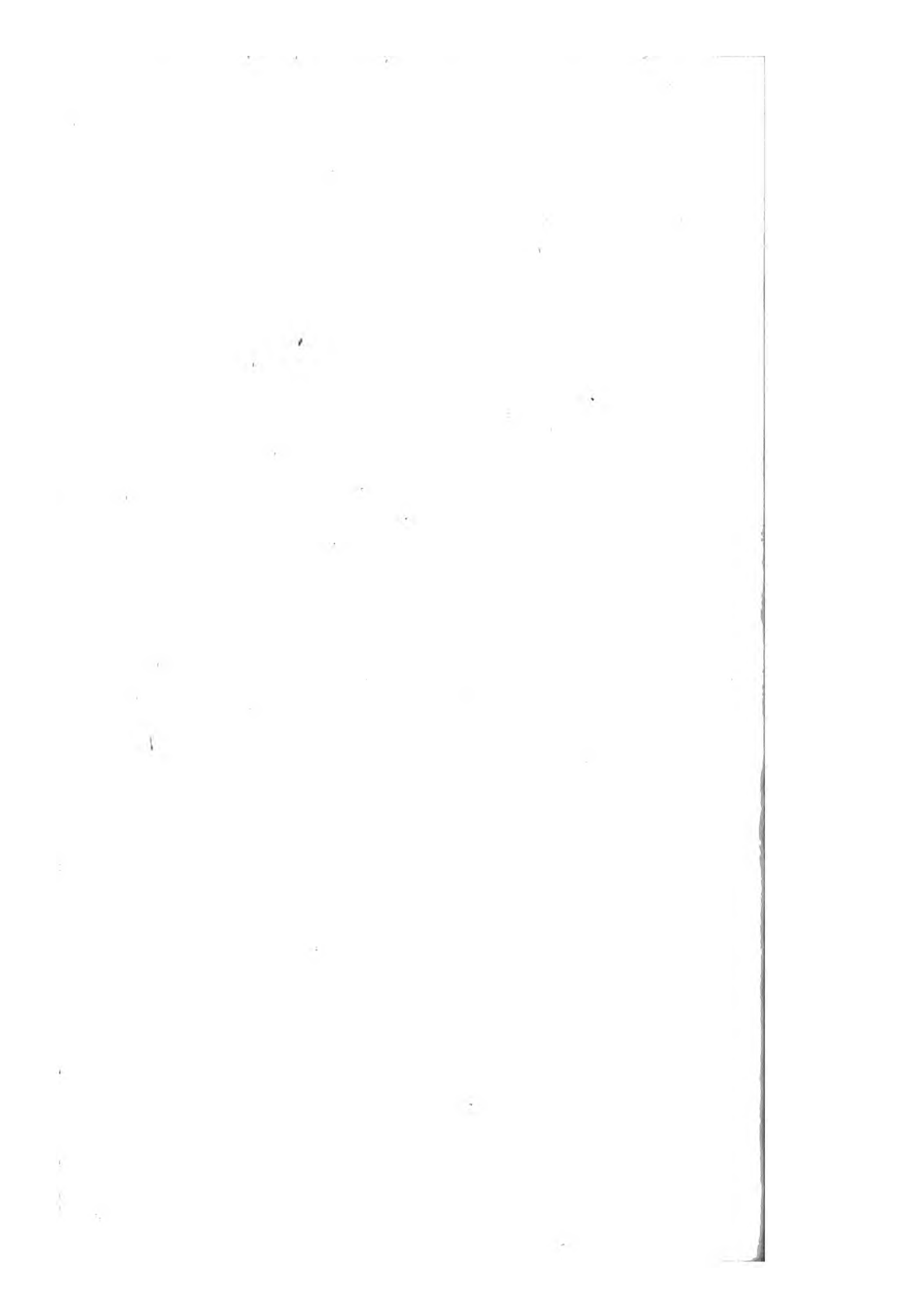
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ

Τίς τοὺς Θεοὺς σᾶς εἶπε νὰ ὑβρίζετε,
τὴν ἔδραν τῆς σελήνης νὰ κυττάζετε;
Ναί, κτύπα, δέρνε, δίωκε, διὰ πολλὰ,
διότ' ἠδίκουν τοὺς Θεοὺς, τὸ πρῶτιστον!

ΧΟΡΟΣ

1485 Νὰ πηγαίνωμεν ἔξω καιρός. Ἄρκετὰ ἐχορεύσαμεν
[σήμερον, φθάνει.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ

*Ἐδιδάχθη ἐπὶ Ἀστυφίλου ἀρχοντος ἐν Ὀλ. 90, α'
π. Χ. 416, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 15^{ου} ἔτους
τοῦ πειλοπονησιακοῦ πολέμου.*

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΡΥΓΑΙΟΣ, ἀμπελουργός.
ΚΟΡΑΙ, θυγατέρες Τρυγαίου.
ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α' } Τρυγαίου.
ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β' }
ΕΡΜΗΣ.
ΠΟΛΕΜΟΣ.
ΑΝΤΑΡΑΣ, (Κυδοιμὸς, ὁπαδὸς τοῦ πολέμου).
ΧΟΡΟΣ γεωργῶν Ἀθμονέων (Μαρουσιωτῶν).
ΙΕΡΟΚΛΗΣ, μάντις.
ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ.
ΛΥΡΟΠΟΙΟΣ.
ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.
ΣΑΛΠΙΓΚΤΗΣ.
ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ.
ΔΟΥΞΕΟΣ.
ΠΑΙΔΙΟΝ Λαμάχου.
ΠΑΙΔΙΟΝ Κλεωνύμου.
ΕΙΡΗΝΗ
ΟΠΩΡΑ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ (θεωρία) } Βασικά πρόσωπα.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ θέσιν ἐμπρὸς τῆς οἰκίας τοῦ Τρυγαίου, καὶ εἰς τὸ βάθος μεγάλην πύλνν ἣτις ὑποτίθεται ἢ τῆς κατοικίας τοῦ Διός.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α', ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α'

Γρήγορα φέρε μάζαν εις τὸν κἀνθαρὸν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Εἰς αὐτὸν δὸς τὴν, νᾶ, τὸν τρισκατάρατον.
Ποτὲ γλυκεῖαν ὡς αὐτὴν δὲν ἔφαγε.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α'

Καὶ ἄλλην μ' ὄνου κόπρον ζύμωσε καὶ δὸς.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

5 Ἴδου καὶ ἄλλην. Ἄλλ' αὐτὴν ποῦ ἔφερες,
τὴν ἔφαγε;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α'

Διόλου μιὰ τὴν ἄρπαξε,
τὴν κύλισε ἔς τὰ πόδια, καὶ τὴν ἔχαψε.
Γρήγορα τρίβε ἄλλην, καὶ συγχνήν πυκνήν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

᾽Ω κοπρολόγοι ἄνδρες, βοηθῆτέ με.

10 Θεὰ πνιγῶ ἀνίσως μὲ ἀφήσετε.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α'

Δὸς ἄλλην, ἄλλην. Ἐρωμένου δὸς παιδός.
Τριμμένην, λέγει, τὴν ἐπιθυμεῖ.

(9) Τοὺς συκοφάντας ῥήτορας αἰνίττεται.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β΄

Ἴδού.

Ἐν κᾶν, ὦ ἄνδρες, δὲν θὰ μοὶ προσάψητε,
ἐν ᾧ ζυμώνω πῶς καὶ τρώγω ἐνταυτῶ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α΄

15 Αἰβοῖ! Φέρ' ἄλλην, κ' ἄλλην, κ' ἄλλην φέρε με,
καὶ τρίβε κ' ἄλλας.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β΄

Ἦχι ἄλλας, πρὸς Θεῶν!

Ἄπηύδησα νὰ σκύπτω εἰς τὸν βόρβορον.
Νὰ φέρω ὄλον προτιμῶ τὸν βόρβορον.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α΄

Εἰς κόρακας ἐκεῖνος, καὶ μαζῆ καὶ σύ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β΄

20 Κάνεις σας ἂν ἤξεύρη, ἄς μὲ τὸ εἰπῆ,
ποῦ ν' ἀγοράσω μύτην χωρὶς ῥώθυνας.
Δὲν εἶναι ἄλλο ἔργον ἀθλιώτερον
τοῦ νὰ ζυμώνη τις διὰ τὸν κἀνθαρὸν.

Ἦ χοῖρος ἢ ὁ σκύλος, κόπρον ὡς εὐρῆ,
25 ἐπάνω πίπτει· φουσκωμένο πλὴν αὐτὸ,
μᾶς καμαρώνει, δὲν τὴν καταδέχεται,
ἂν ὄλην τὴν ἡμέραν δὲν τὴν τρίψωμεν,
ὡς εἰς γυναῖκα πίτταν δίδομεν τριπτὴν.
Ἄλλ' ἂν νὰ τρώγη ἔπαυσε θενὰ ἰδῶ,
30 διὰ τῆς θύρας σκύπτων, μήπως μὲ ἰδῆ.

(14) Δηλ. περὶ τούτου εἶσθε βέβαιοι, ὅτι δὲν τρώγω.

(19) Κατὰ τὸν σχολιαστὴν, τόπος ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις κρημνώδης, κατα-
γώγιον τῶν κοράκων, καὶ ἐνταῦθα ἔρριπτον τοὺς κακούργους. Τὸ δὲ περίερ-
γον ὅτι καὶ τὴν σήμερον στίφη κοράκων ἔχουσι τὸ καταγώγιον αὐτῶν εἰς
κρημνώδη τόπον ὀπίσω τοῦ Μουσείου.

- Ναί, πές' ἐπάνω, τρώγε καὶ μὴν ἀπαυδῆς,
 ὡς ποῦ νὰ σκάσης μίαν ὥραν ἔξαφνα.
 Πῶς ἔσκυψε καὶ τρώγει ὁ κατάρατος,
 ὡς παλαιστής, ἀσκῶν τὰς σιαγόνας του!
 35 καὶ στρέφει καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν
 ἄνω καὶ κάτω, ὡς οἱ συμμαζόνοντες
 εἰς τὰς ὀλκάδας τὰ σχοινία τὰ χονδρά.
 Μιαρὸν ζῶον, βρωμερὸν, ἀχόρταγον!
 Καὶ δὲν ἤξεύρω τίνος εἶν' ὄργῃ Θεοῦ.
 40 Τῆς Ἀφροδίτης δὲν μὲ πολυφαίνεται
 ἢ τῶν Χαρίτων.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α΄

Τίνος δέ;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β΄

ᾠ! βέβαια

Διὸς τὸ τέρας Καταιβάτου εἶν' αὐτό.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Α΄

- Ἐκ τῶν δοκησισόφων θεατῶν κάνεις
 θὰ εἰπῇ τώρα· «Πλὴν τί πράγμα εἶν' αὐτό;
 45 «Ὁ κάνθαρος τί θέλει;» — Ἴων δὲ ἀνὴρ
 καθήμενος πλησίον θ' ἀποκρίνεται·
 «Τὸν Κλέωνα νομίζω πῶς αἰνίττεται,
 »διότι τρώγει δυσωδίας ἀναιδῶς.»
 Πηγαίνω νὰ ποτίσω πλὴν τὸν κάνθαρον.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β΄

- 50 Κ' ἐγὼ τὸν λόγον πρέπ' εἰς τὰ παιδάρια,
 κ' εἰς τοὺς ἀνδρίσκους τώρα, κ' εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ
 εἰς τοὺς μεγίστους ν' ἀποτείνω ἄνδρας, καὶ

(42) Κακέμφατον λογοπαίγνιον.

(45) Παρεστάθη τὸ δράμα ἐν Διονυσίοις, εἰς ἃ παρευρίσκοντο καὶ ξένοι.

εἰς τοὺς ὑπερηφάνους καὶ τρανοὺς ἐδώ.
 Μανίαν νέαν πάσχει ὁ δεσπότης μου
 55 ὄχι ὁποῖαν σεῖς, ἀλλ' ἄλλην, ἕκτακτον.
 Ἡμέραν νύκτα βλέπει πρὸς τὸν οὐρανὸν,
 καὶ χάσκει πρὸς τὸν Δία, καὶ τὸν λοιδορεῖ,
 καὶ λέγει· «Ζεῦ, τί θέλεις καὶ τί μελετᾶς;
 Τὸ σάρωμ' ἄφες, τὴν Ἑλλάδα μὴ σαροῖς.»

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

60 Αἶ! αἶ!

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Σιγά, σιγαῖτε! Θαῤῥῶ ἤκουσα φωνήν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

(Ὅπισω τῆς σκηνῆς)

ὦ Ζεῦ! τί θέλεις νὰ μᾶς κάμῃς τὸν λαόν;
 Δὲν βλέπεις πῶς τὰς πόλεις ἐξεσπόρισες;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Ἴδου ἐκεῖνο τὸ κακὸν ποῦ ἔλεγον.

65 Τῶν μανιῶν του τὸ παράδειγμα ἰδοῦ.
 Ἀκούσατε δὲ ὅταν ἤρχισ' ἡ χολή
 τί πρῶτον εἶπεν. Ἔλεγε καθ' ἑαυτόν·
 «Πῶς κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν Δία ν' ἀναβῶ ;»
 Κατασκευάζων δὲ λεπτὰ κλιμάκια,
 70 πρὸς οὐρανὸν μ' ἐκεῖνα ἐκανζάρωνεν,
 ὡς ποῦ κυλίσας ἔσπασε τὴν κεφαλὴν.
 Πῆγε δ' ἐχθρὸς δὲν ἔξέρω ποῦ ἔς τὸν ἀνεμόν,
 κ' Αἰτναῖον μέγαν ἔφερ' ἐδῶ κάρθαρον,
 καὶ διὰ βίας μ' ἔκαμ' ἵπποκόμον του,

(66) Χολή, ἡ ὀργή, καὶ ἡ μελαγχολία.

(73) Διότι οἱ Αἰτναῖοι ἵπποι ἦσαν ταχεῖς καὶ μεγάλοι.

- 75 καὶ ὡς πουλάρι τὸν χαδεύει, λέγων τον
 «Πηγάσιόν μου, ὦ ἀνδρεῖόν μου πτερὸν,
 »νὰ μὲ πετάξης εἰς τὸν Δία πάρε με!»
 Ἄλλὰ νὰ σκύψω νὰ ἰδῶ τί γίνεται.
 ὦ δυστυχία! Γείτονες, ἐδῶ, ἐδῶ!
- 80 Εἰς τὸν ἀέρα ὁ αὐθέντης μου πετᾶ,
 διασκελίζων ἰππικῶς τὸν κἀνθαρὸν!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

(Φαίνεται ὠχούμενος ἐπὶ κἀνθάρου, καὶ αἰρόμενος εἰς τὸν ἀέρα)

- ἦσυχᾶ, ἦσυχᾶ, φρόνιμα, κἀνθαρε.
 Μὴ ἀκόμη πετᾶς, μὴν πετᾶς ζωηρὰ,
 μὲ τὴν ὄλην σου δύναμιν τῶρ' ἀπ' ἀρχῆς,
 85 πρὶν ἰδρώσης, καὶ πρὶν ξαιμωδιάσῃ καλὰ
 τῶν μελῶν σου τὰς ἴνας ὀρμὴ τῶν πτερῶν.
 Μὴ βρωμᾶς δὲ πρὸ πάντων, σὲ παρακαλῶ.
 Ἄν πλὴν ἐπιμένης καὶ πάντα βρωμᾶς,
 εἰς τὸν σταῦλον νὰ μείνης ἐδῶ προτιμῶ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

- 90 ὦ κύριε δέσποτα, εἶσαι λωλός!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σιωπὴ, σιωπὴ!

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Τί ματαίως ἐκεῖ μετεωροπλοεῖς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὑπὲρ ὄλων ὁμοῦ τῶν Ἑλλήνων πετῶ,
 ἀποτόλμημα νέον σοφῶς τεχνασθεῖς.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

- 95 Τί πετᾶς, καὶ τί ἔγινες ἔξω φρενῶν;

(82—100) Δίμετροι ἀναπαιστικοί, πλὴν τοῦ πρώτου, τετραμέτρου δακτυλικοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Νὰ λαλῆς μὲ τὸν νοῦν σου, καὶ λόγους κακοὺς
 νὰ μὴ γρύζης, ἀλλὰ νὰ μουγγρίζης θρηνῶν.
 Καὶ εἶπε τοὺς ἀνθρώπους παντοῦ νὰ σιγοῦν.
 Τοὺς κοπρῶνας δ' εἶπέ τους καὶ τοὺς ὄχετοὺς
 100 νὰ τοὺς κτίσουν ἐκ νέου μὲ πλίνθους καινάς,
 τὰ ὀπίσθια δὲ νὰ στουμπώσουν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Δὲν θενὰ σιωπήσω ἕως νὰ μ' εἰπῆς
 πρὸς ποῦ σκοπεύεις νὰ πετάξῃς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῦ ἀλλοῦ;

Εἰς οὐρανὸν πρὸς Δία.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Ἄλλὰ τί ζητῶν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

105 Νὰ ἐρωτήσω καὶ νὰ μάθω παρ' αὐτοῦ
 περὶ Ἑλλήνων τί διαβουλεύεται.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Καὶ ἂν δὲν θέλῃ νὰ σ' εἰπῇ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τὸν ἐγκαλῶ
 πῶς εἰς τοὺς Μήδους τὴν Ἑλλάδα πρόδωσε.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β'

Ποτὲ, ἐν ὄσῳ ζῶ, μὰ τὸν Διόνυσον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

110 Δὲν γίνεται ἀλλέως.

(101) Παροιμιακός.

(108) Ὡς ἔπραττον οἱ συκοφάνται. Τότε δ' οἱ Πέρσαι ἐβοήθουν τοὺς Λακκο-
 δαιμονίους.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ Β΄

Φεῦ! ἰοὺ ἰοῦ!

Παιδιά! ὁ πατὴρ σᾶς ἄφησ' ἔρημα,
καὶ φεύγει, κρυφὰ φεύγει εἰς τὸν οὐρανόν.
Παρακαλέσατέ τον, ὦ κακόμοιρα!

ΚΟΡΗ

115 Πάτερ, ὦ πάτερ μου, φήμη τὸν οἶκον
τάχ' ἀληθῆς διατρέχει, πῶς ἔφυγες,
ὅτι μ' ἀφήνεις, κ' ἐκεῖ μὲ τὰ ὄρνεα
κατὰ κοράκων πετᾶς ἀνεμάρπαστος;
Εἶν' ἀληθῆ; ὦ! ἐάν μ' ἀγαπᾶς, ὦ πάτερ, εἰπέ με.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

120 Κᾶτι τι εἶναι. Ἄλλὰ ἀληθεύει πῶς θλίβομαι, κόραι,
ὅταν «παππάκα» φωνάζετε σεῖς, καὶ ψωμὶ μὲ ζητεῖτε,
μέσα δὲ οὔτε λεπτὸν δὲν εὐρίσκεται ὄλως διόλου.
Ἄν ἐπιτύχω δ' ἐγὼ κ' ἐπιστρέψω, θὰ ἔχετ' ἐγκαίρως
ὑπερμεγέθη κουλλούραν φαγί, κ' ἓνα γρόνθον προσφάγι.

ΚΟΡΗ

125 Κ' εἰς τὸν δρόμον τοῦτον θὰ σὲ φέρῃ τίς;
δὲν θὰ σὲ φέρῃ εἰς αὐτὸν βεβαίως ναῦς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πτηνὸν πωλᾶρι θὰ μὲ φέρῃ, ὄχι ναῦς.

ΚΟΡΗ

Πῶς σ' ἦλθεν ἡ ἰδέα, νὰ ἐπισκεφθῆς,
κάνθαρον ζεύξας, τοὺς Θεοὺς, παππάκα μου;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

130 Μόνος αὐτὸς, εὐρέθη εἰς τὸν Αἴσωπον,
τῶν πτηνῶν ὄλων ἀναβάς εἰς τοὺς Θεοὺς.

(114—17) Δακτυλικοὶ τετράμετροι· ὁ πρῶτος καταληκτικός, οἱ ἕτεροι ἀκατάληκτοι.

(118—23) Ἑξάμετροι ἠρωϊκοί.

(130) Γνωστὸς ὁ μῦθος τοῦ Αἰσώπου, Ἄετὸς καὶ Κάνθαρος.

ΚΟΡΗ

ὦ πάτερ, πάτερ! λέγεις πράγμ' ἀπίστευτον.
Πῶς ἦλθε ζῶον βρωμερὸν εἰς τοὺς Θεοὺς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἦλθε κατ' ἔχθραν ἀετοῦ πάλαι ποτὲ
τ' αὐγά του νὰ κυλίση πρὸς ἐκδίκησιν.

ΚΟΡΗ

135 Πηγᾶσου κἂν νὰ ζεύξης ἔπρεπε πτερόν,
κ' εἰς τοὺς Θεοὺς ν' ἀνέλθης τραγικώτερος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Θὰ εἶχ' ἀνάγκην διπλῆς, κόρη μου, τροφῆς.
Τροφὰς δὲ ὅσας καταφάγω σήμερον,
μ' αὐτὰς ἐκείνας θὰ χορτάσω καὶ αὐτόν.

ΚΟΡΗ

140 Ἄν δ' εἰς ὑγρὸν θαλάσσης βάθος κυλισθῆ,
πῶς θὰ γλιστρίση ἐν ᾧ εἶναι πτερωτός;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πρὸς τοῦτο εἶχον ἔτοιμον πηδάλιον,
καὶ πλοῖον ἔχω κάρθαρον Ναξόκτιστον.

ΚΟΡΗ

Τίς δὲ συρόμενόν σε θὰ δεχθῆ λιμῆν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

145 Λιμῆν Κανθάρου κάπου εἶν' ἐν Πειραιεῖ.

ΚΟΡΗ

Πρόσεξε μὴ γλιστρίσης καὶ μὴ χωλαθῆς,

(136) Αἰνίττεται τὰς τραγωδίας Βελλεροφόντην καὶ Περσέα τοῦ Εὐριπίδου.

(143) Πλοῖα τινὰ, κυρίως ἐν Νάξῳ κατασκευαζόμενα, ἔκαλοῦντο Κάρθαροι.

(145) Εἷς τῶν λιμενίσκων τοῦ Πειραιῶς ἔκαλεῖτο Κάρθαρος, ἐξ ὁμωνύμου ἥρωος, λέγουσι.

καὶ εἰς τὸν Εὐριπίδην, ἐπειδὴ χωλὸς,
ἀφορμὴν δώσης τραγωδία νὰ γενῆς!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- Ἐγὼ φροντίζω δι' αὐτά. Πλὴν χαίρετε.
150 Σεῖς δ' ὅταν ἐγὼ τόσα πάσχω διὰ σᾶς,
εἰς τρεῖς ἡμέρας μὴ βρωμοκοπρίζετε·
διότι οὗτος ἂν τὰ μυρισθῆ πετῶν,
θὰ μὲ κατακυλίση κατακέφαλα.
Ἄλλὰ, Πήγασε, χαίρων προχώρα! ἐμπρός!
155 χρυσοχάλινον κρότον ψελίων λαμπρῶν
μ' εὐκίνητ' αὐτία διεγείρων φαιδρά.
Αἴ! τί κάμνεις; τί κάμνεις; ἐκεῖ πῶς γυρνᾶς;
Πρὸς κοπρῶνας τὴν μύτην σου πῶς ὀδηγεῖς;
Λάβε θάρρος καὶ ἄφες μακρὰν σου τὴν γῆν,
160 καὶ δρομαῖον μετέπειτ' ἀπλώνων πτερὸν,
πρὸς τοὺς οἴκους προχώρα ὀρθῶς τοῦ Διός,
δυσωδίας τὴν μύτην γυρίζων μακρὰν,
καὶ τῶν ἡμερουσίων σου ἄλλων τροφῶν.
Ἄνθρωπέ μου, τί κάμνεις; βρωμίζεις ἐκεῖ
165 ἔς τὰς πόρνας πλησίον, κατὰ τὸν Πειραιᾶ;
Θὰ χαθῶ, θὰ χαθῶ! Δὲν τὰ θάπτεις εὐθὺς,
δὲν στιβάζεις ἐπάνωθεν χῶμα πολὺ,
δὲν φυτεύεις ὀρίγανην, κ' ἔπειτ' αὐτὴν
δὲν ποτίζεις μὲ μῦρον; Διότι πεσῶν
170 ἐὰν τίποτε πάθω καὶ ἂν σκοτωθῶ,
διὰ τὴν βρῶμάν σου πέντε ταλάντων τιμὴν

(147) Ἐν Βατράχοις (871) καλεῖ τὸν Εὐριπίδην χωλοποιὸν, διότι τριῶν τραγωδιῶν τοῦ οἴ ἤρωες ἦσαν χωλοί, ὁ Φιλοκτήτης, ὁ Τηλέφος καὶ ὁ Βελλεροφόντης, πεσῶν ἐκ τοῦ Πηγάσου, ὅταν ἀνήρχετο εἰς τοὺς Θεούς. Τοῦτον αἰνίττεται ἰδίως ἐδῶ.

(164) Ἄρθοις ὑψηλὰ, ὑποτίθεται ὅτι βλέπει τὸν Πειραιᾶ.

- θὰ πληρώσῃ τῶν Χίων ἡ πόλις.
 Πῶς τρέμω! Δὲν τὸ λέγω δι' ἀστεϊσμόν.
 Καλὰ τὸν νοῦν σου ἔχε, μηχανοποιέ.
 175 Τὸν ὀμφαλὸν μου τριγυρίζει ἄνεμος·
 πρόσεξε, μήπως θρέψωμεν τὸν κάρθαρον.
 Θαρρῶ δ' ὅτι πλησίον εἶμαι τῶν Θεῶν,
 καὶ βλέπω ἤδη τὴν οἰκίαν τοῦ Διός.
 Αἴ! εἰς τὰς θύρας τοῦ Διός. Ἀνοίξατε!

ΕΡΜΗΣ

- 180 Ποῦ μὲ μυρίζει ἄνθρωπος; ὦ Ἡρακλῆ!
 τί τέρας εἶν' αὐτό;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄλογοκάρθαρος.

ΕΡΜΗΣ

- ᾿Ω βδελυρέ σου, τολμηρὲ, ἀναίσχυντε,
 καὶ χιλιάκις μιὰρὲ, παμμίαρε,
 τῶν μιαρῶν, πῶς ἤλθες, μιαρῶτατε;
 185 Πῶς λέγεσαι, εἶπέ με.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μιαρῶτατος.

ΕΡΜΗΣ

Τί γένους εἶσαι, λέγε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μιαρῶτατος.

ΕΡΜΗΣ

Τίς ὁ πατήρ σου;

(172) Ὡς συνήθιζον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ πᾶν τι νὰ καθιστῶσιν ὑπευθύνους τοὺς συμμάχους, καὶ νὰ τοὺς φορολογῶσι.

(179) Ὁ Τρυγαῖος ἀνεπτερώθη, φαίνεται, ἐκ τῆς ὀρχήστρας, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ λογεῖον, παριστῶν τὸν πρόδομον τοῦ Διός.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τίς; ὁ μιαρῶτατος.

ΕΡΜΗΣ

Δὲν θ' ἀποφύγῃς, μὰ τὴν γῆν, τὰς χεῖράς μου,
ἂν τ' ὄνομά σου ποῖον εἶναι δὲν εἰπῆς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

190 Τρυγαῖος Ἀθμονεὺς, ἀμπελουργὸς καλὸς,
καὶ ὄχι συκοφάντης ἢ πολιτικός.

ΕΡΜΗΣ

Τί δ' ἤλθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ταῦτα σ' ἔφερα τὰ κρέατα.

ΕΡΜΗΣ

Καῦμένε, καὶ πῶς ἤλθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Βλέπεις, ὦ πτωχέ,
πῶς δὲν σὲ εἶμαι πλέον μιαρῶτατος;

195 Πήγαινε, καὶ τὸν Δία κάλει.

ΕΡΜΗΣ

ᾠ! ὀώ!

οὐδὲ θὰ πλησιάσῃς κἂν εἰς τοὺς Θεούς·
ἐχθὲς ἀπῆλθον ὄλοι μετοικήσαντες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῦ τῆς γῆς;

ΕΡΜΗΣ

Νά σου, «γῆς».

(190) Ἀθμονον, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, εἰς Ἀμαρούσιον.

(192) Προσπαθεῖ νὰ τὸν δελεάσῃ.

(193) Ὁ Ἑρμῆς ἐκφράζεται ὡς καμφοθεῖς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῦ δέ;

ΕΡΜΗΣ

Πολὺ μακρὰν,

εἰς οὐρανοὺς ἐπάνω, εἰς τὸ κούφωμα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

200 Καὶ σὺ λοιπὸν πῶς μόνος ἔμεινες ἐδῶ;

ΕΡΜΗΣ

Φρουρῶ τὰ σκεύη τῶν Θεῶν ὅσ' ἄφησαν,
σανίδια καὶ χύτρας καὶ λαίβια.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καὶ διὰ τί δὲ οἱ Θεοὶ μετοίκησαν;

ΕΡΜΗΣ

205 Παροργισθέντες πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐδῶ
ἔπου κατώκουν, ᾤκισαν τὸν Πόλεμον,
ὅ,τι ἂν θέλῃ νὰ σᾶς κάμῃ δόντες σας·
αὐτοὶ δ' ἐπῆγον ὅσον ὑψηλότερα,
ἔπως μὴ βλέπουν ὅτι πολεμεῖτε σεῖς,
μηδὲ ν' ἀκούουν ὅταν τοῖς προσεύχεσθε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

210 Καὶ διατί, εἰπέ μοι, πρὸς ἡμᾶς αὐτά;

ΕΡΜΗΣ

Διότι πολεμεῖτε, ἐνῶ ἔκαμον
αὐτοὶ σπονδάς· καὶ ὅταν οἱ Λακωνικοὶ
νικοῦν ὀλίγον, λέγουν λόγους ὡς αὐτούς·
«Ὁ Ἀττικοῦδης θὰ ἰδῇ, μὰ τῷ Σιώ.»

215 Οἱ Ἀττικωνικοὶ δὲ ὡς νικήσετε,
καὶ δι' εἰρήνην ἔλθωσιν οἱ Λάκωνες,

(214) Οἱ Λάκωνες ἔλεγον Σιὸς ἀντὶ Θεός.

(215) Λέγει Ἀττικωνικός ὡς εἶπε Λακωνικός.

σεῖς λέγετε ἀμέσως· «Μὰ τὴν Ἀθηναῖν,
μᾶς ἀπατῶσι μὴ, μὰ Δία, πείθεσθε.
Θὰ ἔλθουν πάλιν, ἂν τὴν Πύλον ἔχωμεν.»

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

220 Τῶν λόγων μας τῷ ὄντι εἶν' ὁ χαρακτήρ.

ΕΡΜΗΣ

Καὶ δὲν ἤξεύρω δι' αὐτὰ ἐὰν ποτὲ
Εἰρήνην θὰ ἰδῆτε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῦ δὲ εἶν' αὐτή;

ΕΡΜΗΣ

Ὁ Πόλεμος εἰς λάκκον τὴν ἐκρήμνισεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εἰς ποῖον;

ΕΡΜΗΣ

Τοῦτον κάτω. Βλέπεις ἔπειτα

225 ἐπάνω πόσους λίθους ἐπεσώρευσεν,
ὅπως ποτέ σας μὴ τὴν λάβητε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εἰπέ,

ἡμᾶς δὲ τί νὰ κάμη ἐτοιμάζεται;

ΕΡΜΗΣ

Ἐξεύρω μόνον πῶς γουδίον ἔφερε
χθὲς τὸ ἐσπέρας τρομερὸν, ὑπέρογκον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

230 Μὲ τὸ γουδίον τί θὰ κάμη δὲ αὐτό;

ΕΡΜΗΣ

Νὰ κοπανίσῃ μελετᾷ τὰς πόλεις σας.

(219) Αἰνίττεται ὅτι ἀφ' οὗτου ὁ Κλέων ἐκυρίευσεν τὴν Πύλον (᾽Ολ. 68, δ')
οἱ Ἀθηναῖοι φρονηματισθέντες, ἐγένοντο δυσκολώτεροι πρὸς τὴν εἰρήνην.

Ἄλλὰ πηγαίνω. Θέλει, ὡς μοὶ φαίνεται,
 νὰ ἔβγῃ, κ' ἐκεῖ μέσα θορυβεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ὦ φεῦ!

Νὰ φύγω ἄφες. Ὡς νὰ ἤκουσα κ' ἐγὼ
 235 θαρρῶ γουδίου σάλπισμα πολεμικοῦ.

ΠΟΛΕΜΟΣ

(Ἔρχεται κρατῶν μέγα ἰγδίον)

Αἱ ἄνδρες, ἄνδρες, ἄνδρες ἀθλιέστατοι,
 πῶς θὰ πονέσουν γρήγορα τὰ δόντια σας!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Θεὲ Ἀπόλλων! Τὸ γουδίον τί πλατύ!
 Τὸ βλέμμα τοῦ πολέμου πόσον ἄγριον!
 240 Αὐτὸς νὰ εἶν' ἐκεῖνος ὅπου φεύγομεν,
 ὁ εὐρωστος, ἀνδρεῖος διασκελιστής;

ΠΟΛΕΜΟΣ

Τρὶς καὶ πεντάκις ἄθλιαι, ὦ Πρασιαί,
 καὶ παμπολλάκις, θὰ χαθῆτε σήμερον!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Αὐτὸ μὲν τώρα δὲν εἶν', ἄνδρες, δι' ἡμᾶς.
 245 Τὸ κακὸν τοῦτο εἶναι τῆς Λακωνικῆς.

ΠΟΛΕΜΟΣ

ὦ Μέγαρα, ὦ Μέγαρ', ἀπαξάπαντα
 λεπτοτριμμένα, θὰ γενῆτε πάσπαλη.

(242) Εἰς τὸ ἰγδίον του τρίβει καὶ κοπανίζει τὰς πόλεις, ὡς μαγειρεῶν μυττωτῶν, εἶδος καρκεύματος, συνισταμένου εἰς πράσα, τυρὸν, μέλι καὶ σκόρδα. Ῥίπτων δ' εἰς τὸ ἰγδίον τὰ πράσα, λέγει περὶ Πρασιῶν, πόλεως τῆς Διμηρᾶς Ἐπιδαυρίας, ἣν ἐλεηλάτησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ β' ἔτει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θουκ. Β, 56.

(246) Ταῦτα λέγει ῥίπτων εἰς τὸ ἰγδίον σκόρδα, διότι τὰ Μεγαρικά ἦσαν παροιμιωδῶς περίφημα, ὥστε καὶ μεγαρικὰ δάκρυα ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι τὰ προσποιητὰ, καὶ ὑπὸ τῶν σκόρδων προκαλούμενα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Φεῦ, πάλιν φεῦ! Προλέγει εἰς τοὺς Μεγαρεῖς
πόσον μεγάλα καὶ πικρὰ τὰ κλάμματα!

ΠΟΛΕΜΟΣ

250 Φεῦ, Σικελία! Πῶς θενὰ χαθῆς καὶ σύ!
Ἄθλια πόλις! Εἰς τὸν τρίπτην θὰ ξεσθῆς.
Ἄς χύσω μέλι ἀττικὸν ἐπάνω της.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σὺ, ἄλλο λάβε μέλι, μὴ τὸ ἀττικόν.
Τέσσαρας ἔχει ὀβολούς. Μὴ τὸ σκορπᾶς.

ΠΟΛΕΜΟΣ

255 Παῖ, παῖ, Ἄντάρρα!

ΑΝΤΑΡΑΣ

Τί καλεῖς;

ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἦ νὰ χαθῆς!

Ἄργος μὲ στέκεις; Νὰ ὁ γρόνθος διὰ σέ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἦ! ξυνὸς ἦτον.

ΑΝΤΑΡΑΣ

Δυστυχία, δέσποτα!
μήπως καὶ σκόρδα εἰς τὸν γρόνθον ἔβαλες;

ΠΟΛΕΜΟΣ

Τρέξε καὶ φέρε τὸν χειρόμυλον.

ΑΝΤΑΡΑΣ

Καλὲ

260 δὲν ἔχομεν· χθὲς μόνον μετοικήσαμεν.

(250) Ῥίπτει τυρίον, προῖον τῆς Σικελίας, ἣτις ἔτρεφε παχέα ποίμνια· ἡ τοῦ Θεοκρίτου πατρίς.

(255) Ὁ Πόλεμος καλεῖ τὸν ὑπηρέτην του Ἄντάρραν (Κυδοιμόν).

ΠΟΛΕΜΟΣ

Παρ' Ἀθηναίων τρέξ' εὐθύς καὶ ζήτησε.

ΑΝΤΑΡΑΣ

ᾠ, βέβαια. (Ἀλλέως θὰ ταῖς ἔτρωγα).

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Λοιπὸν τί τώρα, ἄθλι' ἀνθρωπάρια;
Βλέπετε πόσον μέγας εἶν' ὁ κίνδυνος.

265 Ἄν αὐτὸς ἔλθῃ φέρων τὸν χειρόμυλον,
καθήμενος θ' ἀλέσῃ πᾶσαν πόλιν μας.
ᾠ! πρὶν τὸν φέρῃ νὰ χαθῇ, Διόνυσε!

ΠΟΛΕΜΟΣ

Αἰ σύ!

ΑΝΤΑΡΑΣ

Τί εἶναι;

ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἐφερές;

ΑΝΤΑΡΑΣ

Τὸ ἀπ' αὐτό.

Τῶν Ἀθηνῶν ἐχάθη ὁ χειρόμυλος,
270 ποῦ τὴν Ἑλλάδα ἤλεθεν, ὁ τομαρᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλῶς ποιῶν, ὦ σεβασμία Ἀθηναῖ,
αὐτὸς ἐχάθη, κ' εἰς τὴν πόλιν ἔγκαιρα,
πρὶν ἐπιχύσῃ εἰς ἐμὲ τὸ ἔντριμμα.

ΠΟΛΕΜΟΣ

Τὸ λοιπὸν ἄλλον ἀπὸ Λακεδαιμόνος
275 τρέχα καὶ φέρε.

(270) Ὁ Κλέων, βυρσοδέψης, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὸν ὀνομάζει, καταστρέφει τὴν Ἑλλάδα.

ΑΝΤΑΡΑΣ

Ἔγινε.

ΠΟΛΕΜΟΣ

Ὅγλήγορα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ὦ ἄνδρες, τί θὰ γίνῃ; Μέγας ὁ ἀγών.
 Ἄλλ' ἂν εἰς Σαμοθράκην τὰ μυστήρια
 κἀνεῖς σας ἐμυήθῃ, ἄς προσευχηθῇ,
 νὰ στραγγουλίση καθ' ὁδὸν τὰ πόδια του.

ΑΝΤΑΡΑΣ

280 ὦ! οἴμοι, οἴμοι ἄθλιος! ὦ! οἴμοι, φεῦ!

ΠΟΛΕΜΟΣ

Τί εἶναι; πάλιν δὲν τὸν φέρεις;

ΑΝΤΑΡΑΣ

Ἔχασε

κ' ἡ Λακεδαιμῶν τὸν χειρόμυλον αὐτῆς.

ΠΟΛΕΜΟΣ

Πῶς; ὦ πανοῦργε;

ΑΝΤΑΡΑΣ

Εἰς τὴν Θράκην καὶ αὐτὴ
 δανείσασά τον, τὸν ἀπώλεσεν ἐκεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

285 ὦ! εὔγε, εὔγε! ἄριστα, Διόσκουροι!

Ἴσως καλὸν μᾶς γίνῃ. Θάρρος, ἄνθρωποι!

ΠΟΛΕΜΟΣ

Αὐτὰ τὰ σκεύη ἔπαρέ τα ἀπ' ἐδώ.

Ἔρχομαι μέσα, καὶ σ' εὐρίσκω κόπανον.

(277) Τὰ μυστήρια τῶν Καβείρων.

(283) Ὁ Βρασίδης ἀπέθανεν ἐν Θράκῃ, συγχρόνως μετὰ τοῦ Κλέωνος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- Τὸ μέλος τώρα ἔρχεται τοῦ Δάτιδος
 290 ποῦ μεσημέρι ἔψαλλεν ἀναισχυντῶν.
 «Πῶς τέρπομαι, κ' εὐφραίνομαι καὶ χαίρομαι.»
 Καλὸν δὲ τώρα εἶναι, ἄνδρες Ἕλληνες,
 σωθέντες ἀπὸ μάχας κ' ἀπὸ ταραχάς,
 τὴν φίλην μας εἰρήνην ν' ἀνασύρωμεν,
 295 πρὶν ἄλλος πάλιν ἐμποδίσῃ κόπανος.
 ὦ ζευγηλάται, κ' ἔμποροι, καὶ τέκτονες,
 καὶ σεῖς τεχνῖται, μέτοικοι καὶ ξένοι σεῖς,
 καὶ νησιῶται, ἔλθετ' ὄλος ὁ λαὸς,
 λάβετε μαζῆ δικέλλας, καὶ σχοινία καὶ μοχλοὺς·
 300 ἴσως τῶρ' ἀγαθῆ τύχῃ καὶ τὴν ἀφαρπάσωμεν.

ΧΟΡΟΣ

Τώρα τρέξατε προθύμως ὄλ' εἰς σωτηρίαν τῆς.
 ὦ πανέλληνες, ὀρμῶμεν τώρα ὑπὲρ πάντοτε,
 τάξεων ἀπαλλαγέντες, καὶ κακῶν φοινικικῶν
 ἐπειδὴ, ἰδοῦ, ἡμέρα λάμπει μισολάμαχος.

(Πρὸς τὸν Τρυγαῖον)

- 305 Ἄλλὰ σὺ ἀρχιτεκτόνει, λέγε τί νὰ κάμωμεν,
 ἐπειδὴ σκοπὸν δὲν ἔχω νὰ τ' ἀφήσω σήμερον,
 εἰς τὸ φῶς πρὶν ἀνασύρω μὲ μοχλοὺς καὶ μηχανάς
 τὴν καὶ φιλαμπελωτάτην καὶ μεγίστην τῶν Θεῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- Σιωπήσατε, μὴ τύχῃ κ' ἡ χαρὰ σας ἢ πολλή
 310 κ' αἰ κραυγαί σας ἐξυπνήσουν μέσα 'κεῖ τὸν Πόλεμον.

(303) Τῶν στρατιωτικῶν τάξεων. Φοινικικῶν δὲ εἶπεν ἀντὶ φοινικῶν, αἰματηρῶν.

(304) Μισοῦσα τὸν στρατηγὸν Λάμαχον, καὶ τοὺς ὡς αὐτὸν τὰ τοῦ πολέμου φρονοῦντας.

ΧΟΡΟΣ

Ἄλλὰ χαίρομεν τοιοῦτον κήρυγμα ἀκούσαντες,
ποῦ νὰ ἔλθωμεν δὲν λέγει μ' ἡμερῶν τριῶν τροφάς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τώρα φοβηθῆτ' ἐκεῖνον τὸν ἐν ἄδου Κέρβερον,
μὴ κραυγάζων καὶ φαφλάζων, καθὼς ἔταν ἦν ἐδῶ,
315 μᾶς παρεμποδίσῃ πάλιν τὴν Θεάν νὰ σύρωμεν.

ΧΟΡΟΣ

Δὲν θενὰ τὴν ἀφαιρέσῃ κἀνεὶς πλέον ἀφ' ἡμῶν,
ἐὰν ἅπαξ μόνον ἔλθῃ εἰς τὰς χεῖράς μας. Ἰού!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μ' ἀφανίζετε, ὦ ἄνδρες, ἂν δὲν σιωπήσετε.
Θενὰ ἔλθῃ νὰ ταραξῆ ὄλα μὲ τοὺς πόδας του.

ΧΟΡΟΣ

320 Ἄς τὰ φέρῃ ἄνω κάτω, ἄς ταραττή, ἄς πατῆ.
Δὲν θὰ παύσω διὰ τοῦτο σήμερον χαιρόμενος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί ἐπάθατε, τί πράγμα; Ἄνθρωποι, μὰ τοὺς Θεούς,
μὴ χαλνᾶτε τὸ καλόν μας ἔργον μὲ τὰ σχήματα.

ΧΟΡΟΣ

Κ' ἐγὼ σχήματα δὲν θέλω· πλὴν χωρὶς νὰ τὰ κινῶ,
325 ἀπὸ ἠδονὴν χορεύουν μόνα τῶν τὰ σκέλη μου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄλλὰ ὄχι περαιτέρω. Παῦσε, παῦσε τὸν χορόν.

ΧΟΡΟΣ

Ἴδου, ἔπαυσα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τὰ λέγεις, πλὴν δὲν παύεις παντελῶς.

(312) Τοῦτο ἔλεγον τὰ στρατιωτικὰ κηρύγματα.

(313) Τὸν Κλέωνα.

ΧΟΡΟΣ

Ἐν καὶ τοῦτο νὰ πηδήσω ἄφες με, καὶ πλέον οὐ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Αἰ! χορεύσατε καὶ τοῦτο, ὅμως ἄλλα οὔτε ἔν.

ΧΟΡΟΣ

330 Δὲν χορεύομεν, ἀνίσως καὶ σὲ εἶν' ὠφέλιμον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Βλέπετ'; ἐξακολουθεῖτε.

ΧΟΡΟΣ

Μὰ τὸν Δία, παύομεν,
ρίψαντες τὸ σκέλος μόνον ἀπ' ἐδῶ τὸ δεξιόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄν δὲν μ' ἐνοχλῆτε ἄλλο, ἔστω, σᾶς τὸ συγχωρῶ.

ΧΟΡΟΣ

335 Ὅμως βλέπεις κατ' ἀνάγκην πρέπει καὶ τ' ἀριστερόν,
ἐπειδὴ σκιρτῶ καὶ χαίρω καὶ γελῶ καὶ ξεφυσῶ,
μᾶλλον παρ' ἔάν τὸ γῆρας, τὴν ἀσπίδ' ἀποφυγών.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μὴ δὰ χαίρεσθε ἀκόμη. Δὲν ἤξεύρετε σαφῶς.

Ὅταν λάβωμεν ἐκείνην, τότε μόνον χαίρεσθε,

καὶ βοᾶτε, καὶ γελᾶτε,

340 μένετε ἢ ναυπλοεῖτε,

γάμους κάμνετε, κοιμᾶσθε,

πανηγύρεις θεωρεῖτε,

τρώγετε, οἰνοποτεῖτε,

εὐωχεῖσθε,

345 Ἴου ἰου φωνάζετε.

ΧΟΡΟΣ

. Εἶθε, εἶθε ποτ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ ἰδῶ.

Πόσα δὲν ὑπέφερα
χαμοκρέββατα, βασάνους, ὅσας ὁ Φορμίων πρὶν!
Οὐδὲ δικαστὴν δὲ πλέον αὐστηρὸν καὶ δύσκολον
350 καὶ σκληρὸν κατὰ τοὺς τρόπους δὲν θὰ μ' εὕρης ὡς
[προτοῦ.

Θέλεις ἀπαλὸν μ' ἰδεῖ
καὶ νεώτερον, ἀνίσως τῶν φροντίδων λυτρωθῶ·
ὅτι κατεστράφημεν καιρὸν τοσοῦτον
κ' εἶμεθα χαμένοι, γύρους φέροντες
355 εἰς τὸ Λύκειον κ' ὀπίσω μὲ ἀσπίδα καὶ μὲ δόρυ.
Σὺ δὲ, τί νὰ πράξω πρέπει, ὅπως σοὶ ἀρέσω,
ἔλα, λέγε·

ὅτι πληρεξούσιόν μου σ' ἔκλεξ' ἡ καλή μου τύχη.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῦ, ἄς ἰδῶ, τοὺς λίθους θὰ σηκώσωμεν;

(346—358) ———, ———, ———, ———
———, ———
———, ———, ———, ———
———, ———, ———, ——— 2.
———, ———
———, ———, ———, ———
———, ———, ———
———, ———, ———
———, ———, ———, ———
———, ———, ———, ———
———
———, ———, ———, ———

Εἰς πᾶσαν ταύτην τὴν στροφὴν ἀντικατέστησαν οἱ παῖονες α' (———) διὰ τῆς δι' ἡμᾶς ἀρμονικωτέρας τροχαϊκῆς διποδίας (———), ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοφάνης μιγνύει τὰ δύο μέτρα.

(348) Ὁ στρατηγὸς Φορμίων ἐσκληραγωγεῖτο. Ἰδ. καὶ Πaus. Α, 23.

ΕΡΜΗΣ

360 ὦ τολμητῖα μιὰρὲ, τί μελετᾶς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Οὐδὲν κακὸν, ἀλλ' ὅ,τι καὶ ὁ Κιλλικῶν.

ΕΡΜΗΣ

Κακότυχε, ἐχάθης.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ναί, ἂν κληρωθῶ.

Θὰ μὲ κληρώσης, τὸ ἡξεύρω, ὦν Ἑρμῆς.

ΕΡΜΗΣ

Ἐχάθης, ἀφανίσθης.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πότε ἄρ' ἀρά γε;

ΕΡΜΗΣ

365 Ἄμέσως τώρα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅμως δὲν ἡγόρασα

τυρὶ, ἀλεύρι, ὡς οἱ ἀποθνήσκοντες.

ΕΡΜΗΣ

Ἐγίνες θρίμμα θρίμμα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τίνι τρόπῳ; πῶς;

Δὲν τὸ ἡσθάνθην τὸ καλὸν ποῦ μ' ἔγινε.

(361) Οὗτος ἐπρόδωσε τὴν Μίλητον εἰς τοὺς Πριηνεῖς, καὶ ἐρωτώμενος τί ἔμελλε νὰ πράξῃ, ἔλεγε «πάντ' ἀγαθὰ».

(363) Ὁ Ἑρμῆς ἦν προστάτης τῶν κληρώσεων. Προκειμένου δὲ νὰ φονευθῶσι πολλοί, ὁ κληρὸς ἀπεφάσιζε περὶ τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς ἕκαστος ὑφίστατο τὴν ποινήν του. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ στίχ. 363.

(366) Οἱ ἐκστρατεύοντες ἐλάμβανον προμηθείας. Τοὺς δ' ἐκστρατεύοντας ὁ εἰρηνικὸς Τρυγαῖος θεωρεῖ ὡς ἀποθνήσκοντας.

ΕΡΜΗΣ

Ἐξέρεις πῶς προεῖπε θάνατον ὁ Ζεὺς
370 εἰς δὴ αὐτὴν ξεθάψη;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τώρα τὸ λοιπὸν
ἀνάγκη πᾶσα ν' ἀποθάνω;

ΕΡΜΗΣ

Βέβαια.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Νὰ πάρω χοῖρον δάνεισέ με τρεῖς δραχμάς·
πρὶν ἀποθάνω χρεωστῶ νὰ μνηθῶ.

ΕΡΜΗΣ

ᾠ Ζεῦ, κεραυνοβρόντα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μὴ, μὰ τοὺς Θεοὺς,
375 μὴ μαρτυρήσης, δέσποτα, παρακαλῶ.

ΕΡΜΗΣ

Δὲν θέλω σιωπήσει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μὰ τὰ κρέατα
ὅσα προθύμως ἐγὼ σ' ἔφερα ἐλθῶν.

ΕΡΜΗΣ

Θενὰ μὲ κοπανίση, ἄθλιε, ὁ Ζεὺς,
ἂν δὲν κρημνίσω σᾶς, φωνάζων, ἀπ' ἐδώ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

380 Μὴ μὲ κρημνίζεις, φίλτατον Ἑρμίδιον.
Τί ἐπάθετε, ὦ ἄνδρες; Στέκεσθ' ἐκεῖ ἐκπληκτοί;
Ἄθλιοι, μὴ σιωπᾶτε· ἄλλως μᾶς ἐκρήμνισε.

(373) Οἱ μυσούμενοι ἔθουον χοῖραν.

ΧΟΡΟΣ

Παντελῶς, Ἑρμῆ, ὦ ἀναξ, παντελῶς, μὴ παντελῶς.

Ἄν ποτὲ χοιρίδιον

385 χαίρων παρ' ἐμοῦ ἐδέχθης καὶ τὸ κατεβρόχθισας,
μὴ, παρακαλῶ, ἐκλάβης ὡς κακὸν τὸ πρᾶγμ' αὐτό.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Δέσποτ' ἀναξ, δὲν ἀκούεις πῶς σὲ κολακεύουσι;

ΧΟΡΟΣ

Μὴ παροργισθῆς μ' ἡμᾶς

ὅταν σὲ παρακαλῶμεν. Ἄφες νὰ τὴν λάβωμεν.

390 Ἄλλὰ νεῦσον εἰς ἡμᾶς νὰ τὴν χαρίσῃς,
μεγαλόδωρε, φιλάνθρωπε Θεέ,
τὰς ὀφρῦς ἂν τοῦ Πεισάνδρου καὶ τοὺς λόφους τοῦ μισῆς.

Κ' ἡμεῖς διὰ μεγίστων μετὰ προθυμίας
καὶ ὀσίων

395 θυσιῶν τὸν πάντα χρόνον, δέσποτα, θὰ σὲ τιμῶμεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐλέησέ τους πλέον, σὲ παρακαλῶ,
ἀφ' οὗ καὶ σὲ τιμῶσι μᾶλλον ἢ προτοῦ.

ΕΡΜΗΣ

Διότι τώρα κλέπτουν μᾶλλον καὶ προτοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μέγα τι πρᾶγμα καὶ δεινὸν θὰ σὲ εἰπῶ,
400 ἐπιβουλήν καθ' ἑλῶν τῶν Θεῶν ὁμοῦ.

ΕΡΜΗΣ

Αἶ, ἔλα λέγε. Ἴσως εἰς αὐτὸ πεισθῶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καὶ ἡ σελήνη κ' ὁ πανοῦργος ἥλιος,

(383—395) Ὡς 346—358.

(398) Διότι ὁ Ἑρμῆς ἦν προστάτης τῶν κλεπτῶν.

πρὸ πολλοῦ χρόνου σᾶς ἐπιβουλεύονται,
προδίδουν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν βάρβαρον.

ΕΡΜΗΣ

405 Διὰ τί τοῦτο;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μὰ τὸν Δία, ἐπειδὴ
εἰς σᾶς ἡμεῖς μεν θύομεν, εἰς τούτους δὲ
οἱ βάρβαροι· πρὸς τοῦτο ἄρα θέλουσι
τὴν παντελῆ σας ὄλων ἐξολόθρευσιν,
κ' αὐτοὶ νὰ λάβουν τῶν Θεῶν τὰς τελετάς.

ΕΡΜΗΣ

410 Ἐκ τούτου τὰς ἡμέρας πάντα ἔκλεπτον,
κ' ἐλαύνοντες τὸν κύκλον περιέτρωγον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ναί, μὰ τὸν Δία. Διὰ τοῦτ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ,
βοήθησόν μας, καὶ ἀνάσπα τὴν μ' ἡμᾶς,
καὶ τὰ μεγάλα Παναθήναια εἰς σέ
415 κ' ὄλας τὰς ἄλλας θὰ τελῶμεν ἑορτάς,
Μυστήριά σοι, Διπόλει', Ἀδώνια·
κ' αἱ ἄλλαι πόλεις διὰ σοῦ θενὰ σωθοῦν,
καὶ εἰς Ἑρμῆν θὰ θύουν Ἀλεξίκακον·
κ' ἄλλα θὰ ἔχῃς ἀγαθὰ· τὸ πρῶτον δὲ,
420 αὐτὴν σοὶ δίδω δῶρον διὰ τὰς σπονδάς.

(Τῷ δίδει μίαν χρυσίδα ἢ χρυσοῦν ποτήριον.)

ΕΡΜΗΣ

ᾠ! πῶς πρὸς τὰς χρυσίδας εἶμαι εὐσπλαγχνος!

(406) Ἡρόδ. Α, 131.

(411) Τὸν κύκλον τῆς σελήνης.

(414) Τὰ μεγάλα Παναθήναια ἑορτάζοντο ἀνὰ πᾶν πέμπτον ἔτος κατὰ Ἐκατομβαιῶνα. Τὰ Διπόλια καὶ Διάσια, κατ' ἔτος, τὸν Σκιροφοριῶνα, καὶ τὰ Ἀδώνια ὁμοίως τὸ θέρος· τὰ δὲ Μυστήρια εἰσὶ τὰ Ἐλευσίγια.

(418) Ἀλεξίκακοι ἦσαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ἡρακλῆς.

Τώρα ἔργον σας, ὦ ἄνδρες, εἶναι. Μὲ πτυάρια
ὅσον τάχιον ἐμβᾶτε καὶ τοὺς λίθους σύρατε.

ΧΟΡΟΣ

Θὰ τὸ κάμωμεν. Σὺ ὅμως, ὦ Θεῶν σοφώτατε,
425 τί νὰ ἐργασθῶμεν πρέπει λέγε μας τεκτονικῶς,
καὶ θαρρῶ νὰ μὴ μᾶς εὐρης ἀναξίους δουλευτάς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Λοιπὸν ἀμέσως τὴν φιάλην κράτει σὺ,
τοῖς Θεοῖς ὅπως εὐχηθέντες, σπείσωμεν.

ΕΡΜΗΣ

Σπονδὴ, σπονδὴ! Εὐφημεῖτ', εὐφημεῖτε!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

430 Αὐτ' ἡ ἡμέρα σπένδοντες εὐχόμεθα
πολλὰ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας καλὰ,
καὶ ὅστις σύρῃ τὰ σχοινία πρόθυμος,
νὰ μὴν ἐγγίση τὴν ἀσπίδ' αὐτὸς ποτέ.

ΧΟΡΟΣ

Ποτέ, μὰ Δία, ἐν εἰρήνῃ δὲ νὰ ζῆ,
435 ἑταίραν ἔχων, καὶ σκαλεύων ἄνθρακας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅστις δὲ μᾶλλον ἀγαπᾷ τὸν πόλεμον,
ποτέ μὴ παύση, ἀναξ ὦ Διόνυσε,
τραβῶν ἀγκίδας ἀπὸ τοὺς ἀγκῶνάς του.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ ἂν ταξιαρχίας τις ποθῶν, φθονῆ
440 εἰς φῶς νὰ μὴν ἀνέλθῃς, σεβαστῆ, αὐτὸς
νὰ πάθ' εἰς μάχας ὅσα ὁ Κλεώνυμος.

(422) Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην τοῦ Ἑρμοῦ φαίνεται ὅτι ὁ Χορὸς ἀνέρχεται ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας εἰς τὴν σκηνήν.

(438) Κατὰ τὸν σχολιαστὴν βέλη, ἤτοι τιτρωσκόμενος ἐν τῇ φυγῇ.

(441) Νὰ γίνῃ ρίψασπις, ὡς ἐν Νεφ. 348. — Ὅρν. 292.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Κ' ἂν δορυξόος, ἢ ἀσπίδων κάπηλος
 τὰς μάχας θέλῃ διὰ νὰ πωλῇ καλὰ,
 κριθὰς νὰ τρώγῃ, συλληφθεὶς ὑπὸ ληστῶν.

ΧΟΡΟΣ

445 Κ' ἂν στρατηγίαν θέλων τις δὲν βοηθῇ,
 ἢ ἂν, νὰ δραπετεύσῃ δοῦλος ἕτοιμος,
 νὰ τροχισθῇ ἐκεῖνος μαστιγούμενος.
 Καλὸν δὲ ἔστω πᾶν ἡμῖν! Ἴη Παιῶν!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄφες τὸ παίω. Λέγε μόνον τὸ ἰή!

ΧΟΡΟΣ

450 Ἴη ἰή! Ναί, λέγω μόνον τὸ ἰή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Χάριτες, ὦραι, Ἀφροδίτη, Πόθ', Ἑρμῆ!

ΧΟΡΟΣ

Μὴ Ἄρην.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μή.

ΧΟΡΟΣ

Μὴ δ' Ἐνυάλιον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μὴ μή.

ΧΟΡΟΣ

Τεντόνετ' ὄλοι· τὰ σχοινία σύρετε.

ΕΡΜΗΣ (ἔλκων)

ὦ εἴα!

(446) Δὲν βοηθῇ.

(449) Δὲν θέλει τὸ παίω, ὡς πόλεμον μυρίζον.

(452) Ἐπιμένων εἰς τὸν Ἄρη, λέγει καὶ τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ, τὸ Ἐνυάλιον.

ΧΟΡΟΣ

455 Ἔϊα μάλα.

ΕΡΜΗΣ

ὦ ἔϊα!

ΧΟΡΟΣ

Ἔϊα ἔτι μάλα.

ΕΡΜΗΣ

ὦ ἔϊα, ἔϊα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πλὴν δὲν σύρουν ὁμοίως οἱ ἄνδρες αὐτοί.
460 Δὲν συνδράμετ' ἐδώ; τί φουσκώνετε σεῖς;
Βοιωτοί, θενά κλαύσετε, φίλοι.

ΕΡΜΗΣ

Ἔϊα αἶ!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἔϊα ὦ!

ΧΟΡΟΣ

Ἔργασθητε, μὴ στέκεσθ', ἐλάτε καὶ σεῖς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

465 Δὲν τεντώνομαι, δὲν ἀνασύρω κ' ἐγώ,
καὶ δὲν πίπτω ἐπάνω, καὶ δὲν προσπαθῶ;

ΕΡΜΗΣ

Πῶς λοιπὸν δὲν προβαίνει τὸ ἔργον;

ΧΟΡΟΣ

Μᾶς ἐμποδίζεις, Λάμαχε, καθήμενος.

Δὲν χρειαζόμεθ', ἄνθρωπε, τὸ μοῦτρόν σου.

(461) Ὁ Χορὸς ὑποτίθεται συντεθειμένος ἐκ κατοίκων ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν. Ὀνομάζει δὲ Ἰσως τοὺς Βοιωτοὺς, διότι εἰς τὰς πεντηκονταετίαις σπονδὰς τὰς γενομένας κατὰ τὸ ἰα' ἔτος τοῦ πολέμου δὲν περιελήφθησαν, (Θουκ. Ε, 20), ἢ διὰ τὰ συμβάντα τοῦ ιγ' ἔτους (Θουκ. Ε, 52).

(468) Αἰνίττεται ὅτι ὁ Λάμαχος ἐκώλυε τὴν εἰρήνην.

ΕΡΜΗΣ

470 Οὐδ' οἱ Ἀργεῖοι οὔτοι πρῶτον ἔσυρον·
 τοὺς δ' ἀγωνιζομένους περιέπαιζον,
 ἐν ᾧ ἔμισθοφόρουν ἑκατέρωθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλὲ, μ' ἀνδρίαν σύρουσιν οἱ Λάκωνες.

ΕΡΜΗΣ

ἽΟσοι κρατοῦν τὸ ξύλον εἶναι πρόθυμοι,
 475 δὲν τοὺς ἀφήνει ὅμως ὁ χαλκοματᾶς.

ΧΟΡΟΣ

Κ' οἱ Μεγαρεῖς δὲν κάμνουν τίποτε· νωθρῶς
 σύρουν, ὡς σκύλοι τοὺς ὀδόντας δείχνοντες,
 ἀπὸ τὴν πείναν πεθαμένοι ἄνθρωποι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Δὲν προχωροῦμεν, ἄνδρες. Ὅμοθυμαδὸν
 480 ἀνάγκη πᾶσα ὄλοι μας νὰ σύρωμεν.

ΕΡΜΗΣ

ἽΩ εἶα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ἽΕἶα μάλα.

ΕΡΜΗΣ

ἽΩ εἶα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ἽΕἶα μὰ τὸν Δία.

ΕΡΜΗΣ

485 ἽΩ εἶα, εἶα.

(470) Οἱ Ἀργεῖοι θεωροῦντο ὡς ἑπαμφοτερίζοντες.

(474) Τὸ ξύλον δι' οὗ ἀνέλκουσι, συγχρόνως ὅμως, καὶ οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς εἰρηνικὰς τέχνας, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ χαλκοματᾶ, ἤτοι τοῦ ὀπλοποιοῦ ἢ τοῦ ὀπλοδιαίτου.

(476) Οἱ Μεγαρεῖς ἦσαν σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων.

ΧΟΡΟΣ

Τὰς κινουῦμεν ὀλίγον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄλλὰ τί κακόν,
 νὰ τεντώνουν οἱ μὲν, ν' ἀντιτείνουν οἱ δέ.
 Θεὰ φάγετε ξύλον, Ἀργεῖοι.

ΕΡΜΗΣ

Ἔϊα δά!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

490 Ἔϊα ὦ!

ΧΟΡΟΣ

Μεταξύ μας πῶς εἶναι τινὲς πονηροί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σεῖς λοιπὸν ποῦ διψᾶτε τοσοῦτον πολὺ
 τὴν εἰρήνην, μ' ἀνδρίαν τεντόνετ' ἐδώ.

ΧΟΡΟΣ

Πολλοὶ ὅμως ἡμᾶς ἐμποδίζουν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

495 ὦ Μεγαρεῖς, πηγαίνειτ' εἰς τοὺς κόρακας!
 Σᾶς μισεῖ, ἄνδρες, ἡ Θεά· δὲν λησμονεῖ
 πῶς πρῶτοι σεῖς μὲ σκόρδα τὴν ἀλείψατε.
 Καὶ σᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, λέγω, παύσατε,
 καὶ μὴν κρατεῖτε ἀπ' ἐδώ ποῦ σύρετε.

500 Δὲν κάμνετ' ἄλλο παρὰ νὰ δικάζετε.
 Ἄν θέλετ' ὅμως ν' ἀνελκύσετε αὐτήν,
 ἀποσυρθῆτ' ὀλίγον πρὸς τὴν θάλασσαν.

(497) Διότι ἐγένοντο πρῶτη ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Ἠλείψαν σκόρδα τὴν Θεάν, διότι ὡς προεῖρήθη πολλὰ καὶ περίφημα ἐγένοντο παρ' αὐτοῖς τὰ σκόρδα, καὶ ἡ δριμύτης των φέρει δάκρυα.

(499) Μὴ ἐξακολουθεῖτε τὸ αὐτὸ σύστημα.

(502) Ἄν θέλωσιν εἰρήνην, τοῖς συμβουλεύει νὰ ἐπιμεληθῶσι τῆς ναυτικῆς των δυνάμεως, ἧτις ἐφόβει τοὺς λακεδαιμονίους.

ΧΟΡΟΣ

Ἦ ἄνδρες, ἔλ' ἄς σύρωμεν οἱ ζευγηλάται μόνον.

ΕΡΜΗΣ

Τώρα καλλήτερα πολὺ τὸ πρᾶγμα προοδεύει.

ΧΟΡΟΣ

505 Τὸ πρᾶγμα, λέγει, προχωρεῖ. Προθυμηθῆτε ὄλοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Οἱ γεωργοὶ σύρουν καλὰ τὸ πρᾶγμα, κἀνεὶς ἄλλος.

ΧΟΡΟΣ

Ἄ'ετε δὰ, ἄ'ετε ὦ!

καὶ πλησιάζ', ἰδοὺ την.

Μὴ ἀποκάμωμεν, ἐμπρός! Ἄνδρεῖ' ἄς ἀνασύρωμεν!

510 Ἴδου, ἰδοὺ ποῦ φθάνει.

Ἦ ἔϊα αἶ, ὦ ἔϊα ὦ!

ὦ ἔϊα ἔϊ, ὦ ἔϊα ἔϊ,

ὦ ἔϊα ἔϊ, ὦ ἔϊα ὦ!

(Ἡ ΕΙΡΗΝΗ ἐξέρχεται τοῦ βόθρου μετὰ δύο ὀπαδῶν της, τῆς Ὀπώρας καὶ τῆς Πανηγύρεως.)

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί νὰ σοὶ εἶπω, ἀμπελόδωρε σεπτῆ;

515 Μὲ ποῖον λόγον σὲ μυριοπίθαρον

νὰ συγχαρῶ; Τοιοῦτος δὲν μ' εὐρίσκεται.

Ὀπώρα χαῖρε, χαῖρε, ὦ Πανήγυρις!

Τί πρόσωπον ποῦ ἔχεις, ὦ Πανήγυρις!

Ἦ πῶς ἠδύνεις τὰς ψυχὰς μυρίζουσα

520 γλυκὰ ὡς ἀστρατία καὶ ὡς ἄρωμα,

καὶ ὄχι καθὼς σάκκος στρατιωτικός.

(515) Διδότι ἡ εἰρήνη πληροῖ οἴνου, ἐλαίου, κλπ. τοὺς πίθους.

(517) Προσφωνεῖ τὰς δύο ὀπαδοὺς τῆς Εἰρήνης.

(520) Ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐκστρατεύειν.

(521) Ὁ στίχος οὗτος ἐν τισιν ἐκδύσσει λέγεται ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ.

ΧΟΡΟΣ

Ἄνδρὸς ἐχθίστου πτύω σκεῦος ἐχθίστον.
 Ξυνοκρομμυδορρέψιμον αὐτὸ βρωμᾶ,
 αὐτὴ δ' ὀπώρας, ἐορτάς, ὑποδοχάς,
 525 αὐλοὺς καὶ κίχλας, τραγωδοὺς, καὶ Σοφοκλεῖς,
 καὶ τραγουδάκια Εὐριπίδου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Νὰ χαθῆς!

Τὴν διαβάλλεις. Δὲν ἀρέσκεται αὐτὴ
 εἰς στιχαρίων ποιητὴν δικανικῶν.

ΧΟΡΟΣ

Κισσὸν, καὶ πλώσκαν, καὶ προβάτων βέλασμα,
 530 γυναικῶν στήθη, ὅταν τρέχωσ' εἰς ἀγροὺς,
 ποτήρι' ἄνω κάτω, δούλην πίνουσαν,
 καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ καλά.

ΕΡΜΗΣ

Κύτταξ' ἐκεῖ

πῶς μεταξὺ των ὄλ' αἱ πόλεις ὀμιλοῦν
 φιλιωμένοι, καὶ γελοῦν χαρούμενοι,
 535 ἂν καὶ τὸ σῶμα μελανὸν ἀπὸ πληγᾶς,
 καὶ σκεπασμένον μὲ κυάθους κ' ἔμπλαστρα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καὶ πολλῶν βλέπων θεατῶν τὰ πρόσωπα,
 αὐτῶν τὰς τέχνας γνῶρισον.

(522) Τοῦ στρατιώτου.

(526) Τὸν Εὐριπίδην τάττει πάντοτε ὡς κατώτερον τοῦ Σοφοκλέους, καὶ τὰ ποιήματά του καλεῖ τραγουδάκια (ἐπύλλια.)

(528) Συνήθως εἰς τὰ δράματα τοῦ Εὐριπίδου φαίνονται ὡς εἰς δικανικοὺς ἀγῶνας ἀγορεύοντα τὰ πρόσωπα.

(530) Ὅταν αἱ γυναῖκες προσέρχονται εἰς τὴν θερμὴν κάμινον καὶ εἰς τὸν κλίβανον, ἔχουσι μᾶλλον ἠνεωγμένον τὸ στήθος.

(536) Κυάθους=βεντούζας.

ΕΡΜΗΣ

ὦ δυστυχῆς!

Ἐκεῖ ἐκεῖνον βλέπεις τὸν λοφοποιὸν
540 ὅπου μαδεῖται; Κ' ὁ ἀξινουργὸς αὐτὸς
ἐβρώμισεν ἐκεῖνον τὸν ξιφοποιόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πῶς χαίρεται δὲν βλέπεις ὁ δρεπανουργὸς,
τὸν δορυξόον πῶς ταῖς ἐπασάλειψε;

ΕΡΜΗΣ

Εἰπέ ν' ἀναχωρήσουν, εἰς τοὺς γεωργούς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

545 Προσοχὴ πάντες! Γεωργοί, ἀπέλθετε
εἰς τὸν ἀγρὸν, λαβόντες καὶ τὰ σκεύη σας,
τῶρ' ἀμέσως, χωρὶς δόρυ, ξίφος ἢ ἀκόντιον,
ὅτ' ἡ παλαιὰ εἰρήνη κατεκάλυψε τὸ πᾶν.
Ψάλλοντες δὲ σκορπισθῆτε εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀγρῶν.

ΧΟΡΟΣ

550 ὦ ἡμέρα εἰς δικαίους ποθητὴ κ' εἰς γεωργούς!
σ' εἶδα, καὶ νὰ χαιρετήσω θέλω τὰς ἀμπέλους μου·
τὰς συκάς ὅπου πρὸ χρόνων νέος ὦν ἐφύτευσα
μετὰ τόσον καιρὸν τώρα ν' ἀσπασθῶ ἐπιθυμῶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τώρα δ' ἄς προσευχηθῶμεν πρῶτον μὲν εἰς τὴν Θεάν
555 ὅπου λόφους καὶ Γοργόνας ἀφ' ἡμῶν ἀφήρσεν·
ἔπειτα δ' εἰς τὰ χωρία εὐθυμοὶ ἄς τρέξωμεν,
τίποτε καλὰ λαβόντες κρέατα ταριχευτά.

(539) Κατασκευάζοντα λόφους διὰ τὰς περικεφαλαίας.

(355) Γοργόνας, ὡς κοσμήματα εἰς τὰς περικεφαλαίας.

ΕΡΜΗΣ

Πῶς τὸ στῖφός των ὠραῖον φαίνεται, ὦ Ποσειδῶν,
κ' εὐθυμον, πυκνὸν ὡς μάζα, ὡς συμπόσιον γοργόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

560 Λαμπρὸν πρᾶγμα, μὰ τὸν Δία, εἴν' ἡ σφύρα ἔνοπλος,
καὶ τὸ τρίκρανον ὠραῖον στίλβον εἰς τὸν ἥλιον.
Τί καλὰς δενδροστοιχίας σχηματίζουν ἐναλλάξ!
ὥστ' ἐπιθυμῶ νὰ ἔβγω καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς ἀγροὺς,
καὶ μὲ δίκηλλαν νὰ φέρω γύρους τὰ χωράφια.

565 Ἄλλ' ἐνθυμηθέντες, ἄνδρες, τὴν ἀρχαίαν δίαιτάν σας,
ἣν αὐτὴ σᾶς ἐχορήγει, καὶ τοὺς ὄρμαθούς ἐκείνους,
καὶ τὰ σῦκα, καὶ τὰ μύρτα, καὶ τὴν τρύγα τὴν γλυ-
[κεῖαν,
καὶ εἰς τὸ πηγᾶδι τ' ἄνθη τὰ καλὰ, καὶ τὰς ἐλαίας
τὰς φιλτάτας,

570 διὰ ταῦτα τώρα ταύτην τὴν Θεὰν ὑμνήσατε.

ΧΟΡΟΣ

Χαῖρε, χαῖρε, φίλη! Πῶς
μᾶς χαροποιεῖς ἐλθοῦσα!
Ὁ πόθος σου μ' ἐδάμασε.

Πῶς εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπόθουν ἐκ ψυχῆς ν' ἀναρπασθῆς!
575 Μέγιστον μᾶς ἦσουν κέρδος, ὦ μυριοπόθητε,
εἰς τοὺς ζῶντας ἡμᾶς ὄλους τὴν γεωργικὴν ζωὴν.
Σὺ μᾶς ὠφέλεις, μόνη σύ.

Εἶχομεν ἐφ' ἡμερῶν σου ἄλλοτε πολλὰ γλυκὰ
καὶ καλὰ κ' ἀνέξοδα.

580 Ἦσουν εἰς τοὺς χωρικούς μας σωτηρία καὶ τροφή,
ὥστε τὰ νωπὰ συκάκια, καὶ τ' ἀμπέλια, καὶ ὄλα

(561) Ὅμιλεῖ περὶ τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων ὡς περὶ ὄπλων.

(574 κτλ.) Ὡς ἐν 346 κτλ.

τ' ἄλλα τὰ φυτὰ ὁμοίως,
 μὲ χαρὰς καὶ γέλοια θενὰ σὲ δεχθούν.
 Ἄλλα ποῦ μακρὰν μᾶς ἦτον ὄλον τοῦτον τὸν καιρὸν
 585 αὐτή; τοῦτο δίδαξέ μας, ὦ Θεῶν εὐνούστατε.

ΕΡΜΗΣ

ὦ σοφοί μου ζευγηλάται, δότε μοι ἀκρόασι,
 ἂν νὰ μάθητε ποθῆτε πῶς αὐτὴ ἀπώλετο.
 Πρῶτος ἦτον ὁ Φειδίας ὅστις ἐκακόπαθεν·
 ἔπειτα τὴν αὐτὴν τύχην φοβηθεὶς ὁ Περικλῆς,
 590 καὶ τὸν τρόπον σας γνωρίζων τὸν δαγκαστικώτατον,
 πρὶν ἢ πάθῃ τι, τὴν πόλιν ἀναψε κ' ἐκόρωσε,
 καὶ μικρὸν σπινθῆρα ρίψας, ψήφισμα μεγαρικόν,
 τόσον πόλεμον ἀνάπτει, ὥστε ἀπὸ τὸν καπνὸν
 ὄλ' οἱ Ἕλληνες δακρῦουν κ' οἱ ἐκεῖ καὶ οἱ ἐδώ·
 595 ἔτρυξε δὲ τὸ ἀμπέλι ὡς τὸ πρωτοήκουσε,
 μ' ἀγανάκτησιν λακτίζων πίθος πίθον ἔκρουεν,
 οὐδ' ὑπῆρχε σωτηρία, κ' ἠφανίζετο αὐτή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Δὲν τὰ ἤκουσα ποτέ μου, μὰ τὸν Φοῖβον, ὄλ' αὐτὰ,
 οὐδὲ παῖαν ἔχει σχέσιν ὁ Φειδίας μετ' αὐτῆς.

ΧΟΡΟΣ

600 Οὐτ' ἐγώ. Ἄ! διὰ τοῦτο εἶναι τόσον εὐμορφη,
 ἐπειδ' εἶναι συγγενῆς του. Πόσα δὲν ἠξεύρομεν!

ΕΡΜΗΣ

ὦς σᾶς εἶδον δὲ αἱ πόλεις ὧν ἐξουσιάζετε

(583) Τροχ. τρίμ. καταλ. Ὁ δὲ 579 δίμ. καταλ.

(588) Ὁ Φειδίας ἐσυκοφαντήθη ὅτι ἔκλεψε χρυσὸν ἐκ τῆς χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς ἣν κατεσκεύασε· καὶ ὁ Περικλῆς, λέγει ὁ ποιητής, φοβηθεὶς μὴ συγκατηγορηθῆ, ὡς φίλος καὶ προστάτης τοῦ Φειδίου, ἀνήψε τὸν πόλεμον διὰ τοῦ Μεγαρικοῦ ψηφίσματος, περὶ οὗ ἴδ. Θουκ.

(601) Ἡ Εἰρήνη ἦν καλὴ, καθὸ συγγενῆς, ἢ σχέσιν ἔχουσα μετὰ τοῦ Φειδίου, τοῦ τεχνίτου τοῦ ὑπερτίτου κάλλους.

- θυμωμένους πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ δόντια τρίζοντας,
 ἀπὸ φόβον πρὸς τοὺς φόρους ἐπενόουν μηχανάς,
 605 κ' ἔπειθον διὰ χρημάτων τῶν Λακώνων τοὺς τράνους.
 Ἐπειδὴ δὲ εἶναι οὗτοι ξενομπαῖκτ' αἰσχροκερδεῖς,
 αἰσchrῶς ἔρριψαν ἐκείνην κ' ἤρπασαν τὸν πόλεμον.
 Πλήν τὰ κέρδη των καὶ τούτων ἔβλαψαν τοὺς γεωρ-
 [γούς,
 ἐπειδὴ καὶ φιλεκδίκως αἱ τριήρεις ἀπ' ἐδῶ
 610 ἐπιπλέουσαι, τὰ σῦκα τῶν ἀθῶων ἔτρωγον.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ δικαίως χωρὶς ἄλλο· τὴν συκιάν μου καὶ αὐτοὶ
 μ' ἔκοψαν, ποῦ ἐγὼ μόνος ἔθρεψα κ' ἐφύτευσα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλὲ βέβαια δικαίως. Πίθον ἐξαμέδιμον
 δὲν μ' ἐσύντριψαν ὁμοίως μέγαν λίθον ρίψαντες;

ΕΡΜΗΣ

- 615 Ὡς δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆλθεν ὁ ἐργατικὸς λαὸς,
 πῶς ὁμοίως ἐπωλεῖτο εἶδε καὶ ἐνόησε.
 Πλήν σταφύλια μὴ ἔχων, καὶ τὰ σῦκα ἀγαπῶν,
 πρὸς τοὺς ῥήτορας ἐστράφη. Οὗτοι δὲ γνωρίζοντες
 πῶς στεροῦντ' ἐπίσης ἄρτου καὶ ἰσχύος οἱ πτωχοί,
 620 τὴν Θεάν αὐτὴν μ' ὀξείας ἀπεδίωκον κραυγὰς,
 ἔταν ἤρχετο πολλακίς εὐνοὺς πρὸς τὴν χώραν σας·
 ἔσειον δὲ τοὺς συμμάχους τοὺς πλουσίους καὶ παχεῖς,
 λέγοντες ὁ εἷς ἢ ἄλλος τὰ Βρασίδου πῶς φρονεῖ,
 καὶ ὡς σκύλοι σεῖς ἀμέσως τὸν κατεσπαράττετε·

(606) Οἱ Λάκωνες ἦσαν ξηνηλάται, καὶ ὁ χρησμὸς αὐτὸς τοὺς ἀνεγνώρισεν
 ὡς φιλοχρημάτους, ἐναντίον τῶν παρ' αὐτοῖς κειμένων νόμων.

(615) Ὁ λαὸς ὁ Ἀττικὸς.

(616) Ὁμοίως ὡς ὁ ἐν Λακωνίᾳ.

(623) Ὅτι ἐλακωνίζον.

- 625 ἐπειδὴ ἡ πόλις αὐτὴ ὠχρῖῳσα κ' ἔντρομος,
ὅ,τι τῇ διέβαλλέ τις, μ' ἠδονὴν τὸ ἔχαπτεν.
Βλέποντες δ' αὐτοὺς οἱ ξένοι ὅτι ξύλον ἔδιδον,
τὸ ἀπύλωτόν των στόμα μὲ χρυσὸν ἐστούμπωνον·
ὥστ' ἐκεῖνοι μὲν ἐπλούτουν ὑπερμέτρως, ἡ δ' Ἑλλάς
- 630 ἐκινδύνευε νὰ μείνῃ ἔρημος· καὶ ὅλ' αὐτὰ
τομαρᾶς τὰ ὑπεκίνει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Παῦσε, δέσποτα Ἑρμῆ·

ἄφησε τὸν ἄνδρα τοῦτον κάτω ὅπου κάθηται.

Δὲν εἶν' ἐδικός μας πλέον, ἐδικός σου εἶν' αὐτός.

Ἄν περὶ ἐκείνου λέγῃς, πῶς πανοῦργος ἦν ὅτ' ἔζη,

- 635 φλύαρος καὶ συκοφάντης, καὶ ζιζάνιον, κουτάλα,
μ' ὅλ' αὐτὰ ὑβρίζεις μόνον ἐδικόν σου ἄνθρωπον.

(Πρὸς τὴν Εἰρήνην)

Τί σιωπᾶς, εἶπέ μοι, ὦ σεπτὴ Θεά;

ΕΡΜΗΣ

Δὲν θέλει νὰ λαλήσῃ πρὸς τοὺς θεατάς·

δργίζεται δι' ὅσα ἔπαθε κακά.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- 640 Ἄς ὁμιλήσῃ κἂν ὀλίγον τι πρὸς σέ.

ΕΡΜΗΣ

Εἶπέ μοι, φίλη, ὅ,τι θέλεις δι' αὐτοὺς,

ὦ μισασπιδωτάτη γυναικῶν, εἶπέ.

Καλὰ, σ' ἀκούω.— Τοῦτο λέγεις;— Ἐννοῶ.

(626) Ἐν τῷ ἀρχαίῳ λογοπαίγνιον· διαβάλλω σημαίνει καὶ τὸ παραθέτω εἰς τὴν τράπεζαν.

(631) Ὁ Κλέων.

(632) Δὲν θέλει νὰ κακολογήσῃ ἀποθανόντα τὸν Κλέωνα. Ἄριστη ἡ ἀρχή, ἀλλ' ὀλίγον τὴν ἐφαρμύζει.

Ἀκούσατέ την διὰ τί σᾶς μέμφεται.

645 Μετὰ τὴν Πύλον προσελθοῦσ' αὐτόκλητος,
σπονδῶν δὲ πλήρες φέρουσα κιβώτιον,
τρὶς ἐδιώχθη ἐκ τῆς ἐκκλησίας σας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐσφάλαμέν σοι. Σύγγνωθί μας, ὦ Θεά·
ὁ νοῦς μας τότε ἦτον εἰς τομάρια.

ΕΡΜΗΣ

650 Ἄκουσον τώρα πάλιν τί μ' ἐρώτησε·
Ἐδῶ τίς ἦτον πρὸς αὐτὴν ὁ ἔχθιστος,
καὶ τίς ὁ φίλος, ὁ πολέμους μὴ ποθῶν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εὐνούστερός της ἦτον ὁ Κλεώνυμος.

ΕΡΜΗΣ

Ὅποῖος δέ τις ἦτον ὁ Κλεώνυμος

655 εἰς τοὺς πολέμους;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ὦ! καλῆς ψυχῆς, ἀλλὰ
πατὴρ δὲν εἶναι οὐ καυχᾶται, ἐπειδὴ
ἂν νὰ ἐξέλθῃ στρατιώτης τῷ συμβῆ,
ἀποβαλτὸς τῶν ὅπλων εὐθύς γίνεται.

ΕΡΜΗΣ

Ἀκούσατε ἀκόμη τί μ' ἐρώτησε·

660 Τὸν λίθον ποῖος κρατεῖ τώρα τῆς Πενυκός;

(645) Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Σφακτηρίας ὑπὸ Κλέωνος, οἱ Σπαρτιᾶται πέμψαντες ἐπρότειναν ν' ἀποδώσωσι τὰς ἀττικὰς τριήρεις, καὶ νὰ συνομολογήσωσιν εἰρήνην. Ἄλλ' ὁ δῆμος τρὶς ἐρωτηθεὶς, ἐνέμεινε, κατὰ πρότασιν τοῦ Κλέωνος, εἰς τὸν πόλεμον.

(649) Δηλ. ἐπιβροῆν εἶχεν ἐν τῷ δήμῳ ὁ σκυτατόμος Κλέων.

(658) Κλεώνυμος ὁ ρίψασπις.

(660) Δηλ. τίς εἶναι ὁ ἐπιβροῆν ἔχων ῥήτωρ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τὸν τόπον τοῦτον ἔχει ὁ Ὑπέρβολος.
Θεά, τί κάμνεις, ποῦ γυρνᾷς τὴν κεφαλὴν;

ΕΡΜΗΣ

Ἄπο τοῦ δήμου στρέφεται. Ὀργίζεται
ὅτι προστάτην πονηρὸν ἀνέλαβε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

665 Εἶν' εἰς τὸ μέλλον ἄχρηστος· ὡς τῶρα δὲ
ὁ δῆμος ἀνευ ἐπιτρόπου καὶ γυμνός,
αὐτὸν ἐζώσθη πρόχειρα τὸν ἄνθρωπον.

ΕΡΜΗΣ

Κ' εἰς τί τὴν πόλιν ὠφελεῖ; σᾶς ἐρωτᾷ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Θὰ φωτισθῶμεν.

ΕΡΜΗΣ

Τίτι τρόπῳ δὲ αὐτό;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

670 Λυχνοποιὸς ἐκεῖνος εἶναι. Ἄν προτοῦ
ἐψηλαφῶμεν σκοτεινὰ τὰ πράγματα,
τοῦντεῦθεν μὲ τὸν λύχνον θὰ σκεπτώμεθα.

ΕΡΜΗΣ

Τί παραγγέλλει νὰ σὲ ἐρωτήσω!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί;

ΕΡΜΗΣ

Πολλά. Τ' ἀρχαῖα ὅσα τότε ἄφησε.

675 Ὁ Σοφοκλῆς τί κάμνει καὶ τί γίνεται;

(661) Ὑπέρβολος ὁ λυχνοποιός.

(664) Προστάτης ἐλέγετο ὁ Ἀθηναῖος ὑφ' ὃν ὠφείλε νὰ ταχθῇ ὁ μέτοικος, ὅπως τὸν ἀντιπροσωπεύῃ εἰς τὰς μετὰ τῆς πολιτείας καὶ τῶν δικαστηρίων σχέσεις του.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλά. Δεινόν τι ὅμως τῷ συνέβη.

ΕΡΜΗΣ

Τί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐκ Σοφοκλέους Σιμωνίδης ἔγινε.

ΕΡΜΗΣ

Πῶς Σιμωνίδης;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Γέρων ὦν καὶ σάπιος,

διὰ τὸ κέρδος πλέει κ' εἰς τὰ φύκια.

ΕΡΜΗΣ

680 Ὁ δὲ σοφὸς Κρατῖνος ζῆ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄπέθανεν,

οἱ Λάκωνες ὁπότε ἔφθασαν.

ΕΡΜΗΣ

Πῶς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πῶς;

Λειποθυμήσας, ὅτι δὲν ὑπέφερεν

ιδῶν πιθάρι οἴνου συντριβόμενον.

Καὶ πόσα ἄλλα ἔπαθεν ἡ πόλις μας!

685 Ποτὲ, Θεά μου, δὲν θενά σ' ἀφήσωμεν.

ΕΡΜΗΣ

Καὶ τώρα τὴν Ὀπώραν ἔπαρε αὐτὴν

(679) Ὅτι γηράσας ὁ Σοφοκλῆς ἔγινε φυλάργυρος, ὡς ἦν ὁ Σιμωνίδης, καὶ διὰ κέρδος εἶναι καλὸς καὶ εἰς φύκη νὰ πλεύσῃ (παροιμ. κ' ἄν ἐπὶ ῥυπὸς πλέοι.)

(680) Κρατῖνος Καλλιμήδους, εἰς τῶν πρωτίστων ποιητῶν τῆς ἀρχαίας κωμωδίας. Ἄπέθανε δὲ ἐν Ὀλ. 89, β', ἡλικίας 97 ἐτῶν (Λουκ. Μακροβ. 25.)

γυναῖκα, καὶ μαζῆ τῆς εἰς τὸν κῆπὸν σου
κατοίκησε, καὶ κάμνε σταφυλόπουλα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Νὰ σὲ φιλήσω ἄφες με, φιλτάτη μου.

690 Θεὰ μὲ βλάβη ἄρα γε μὲ τὸν καιρὸν
ἐὰν χορτάσ' ὀπώραν, δέσποτα Ἑρμῆ;

ΕΡΜΗΣ

Ὅχι, ἂν πίνης μετ' αὐτὴν φλησκούνιον.
Φέρε ἀμέσως τὴν Πανηγυριν αὐτὴν
εἰς τὴν Βουλὴν, ἧς ἦτον κτῆμα ἄλλοτε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

695 Βουλὴ εὐδαίμων διὰ τὴν Πανηγυριν!
ζωμὸν, ὦ! πόσον θὰ ῥοφᾶς· ἡμέρας τρεῖς!
Πόσα θὰ φάγῃς κρέατα κ' ἐντόσθια!
Πλὴν χαῖρε, φίλ' Ἑρμῆ μου.

ΕΡΜΗΣ

Ἄνθρωπε, καὶ σὺ
πήγαινε χαίρων, κ' ἐνθυμοῦ με κάποτε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

700 Ὅπισ' ὀπίσω, κἀνθαρε, πηγαίνωμεν.

ΕΡΜΗΣ

Καλὲ, ἐδῶ δὲν εἶναι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καὶ ποῦ ἔφυγεν;

ΕΡΜΗΣ

Εἰς τοῦ Διὸς τοὺς πόδας ἀστραπηφορεῖ.

(693) Τὴν ἄλλην ὀπαδὸν τῆς Εἰρήνης.

(694) Ἡ Βουλὴ ὠργάνιζε καὶ ἔπεμπε τὰς Πανηγύρεις καὶ Θεωρίας.

(696) Αἱ Πανηγύρεις ἦσαν συνήθως τριήμεροι.

(702) Στίχος ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου τοῦ Εὐριπίδου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Κ' ἐκεῖ ποῦ θενά εὐρη ὁ πτωχὸς τροφήν;

ΕΡΜΗΣ

Τοῦ Γανυμήδους ἀμβροσίαν θὰ βουσκᾶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

705 Κ' ἐγὼ πῶς θὰ καταίβω;

ΕΡΜΗΣ

Μὴ φοβοῦ. Καλά.

Μὲ τὴν Θεάν μας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

(Πρὸς τὴν Εἰρήνην καὶ τὰς ὀπαδοὺς της)

Ἔλθετε, ὦ κόραι μου,

ἐμὲ ἀκολουθεῖτε τάχιστα. Ἐκεῖ

ἐπιθυμοῦντες σᾶς προσμένουν πάμπολλοι.

ΧΟΡΟΣ

Ἄλλὰ πήγαινε χαίρων, τὰ σκεύη δ' ἡμεῖς τῶν ἀ-

[γρῶν εἰς πιστοὺς ὑπηρέτας

710 νὰ φυλάξουν θ' ἀφήσωμεν, μήπως χαθοῦν, ἐπειδὴ

[συνηθίζουσι οἱ κλέπται

νὰ γυρίζουσι ὀλόγυρ' ἀπὸ τὰς σκηναί, νὰ κυττάζουσι

[ἐντὸς, καὶ ν' ἀρπάζουσι.

Ἄλλὰ φύλαττε σὺ μὲν ἀνδρείως αὐτά· ἕνα λόγον

[δ' ἡμεῖς θὰ εἰπῶμεν

πρὸς αὐτοὺς τοὺς παρόντας ἐδὼ θεατὰς, ὡς τὸν φέ-

[ρει ὁ νοῦς καὶ ἡ ὥρα.

Νὰ τὸν δέρνουν μὲν πρέπ' οἱ ραβδοῦχοι, κἀνεὶς κω-

[μωδίας διδάσκαλος ἔταν

(705) Ἄπὸ τοῦ λογείου θέλει νὰ καταβῆ πάλιν εἰς τὴν ὀρχήστραν.

(709) Ὁ Χορὸς φαίνεται ὅτι λέγει ταῦτα ἀπὸ τῆς σκηναίς ἔτι, εἰς τέσσαρας στίχους παραταχθεὶς, ὡς συνήθως εἰς τὰς παραβάσεις.

(712) Σὺ, λέγει πρὸς ὑπηρέτας, οἵτινες ἀποκομίζουσι τὰ σκεύη.

- 715 εἰς τὸ θέατρον ἔλθῃ, κ' ἐμπρός σας προβάς, ἑαυτὸν
 [ἐπαινῆ μ' ἀναπαίστους.
 Ἄλλ' ἂν εὐλογον εἶναι, ὦ κόρη Διὸς, νὰ τιμᾶται δ
 [ἄριστος ὄλων,
 ὁ κλεινότατος ὅστις προέχει πολὺ τῶν λοιπῶν κω-
 [μωδοδιδασκάλων,
 ὁ διδάσκαλος λέγει ἐπαίνους πολλοὺς ὁ ἡμέτερος ὅτι
 [ἄξιζει.
 Τὸ μὲν πρῶτον διότι ἐμπόδις' αὐτὸς τοὺς λοιποὺς ἀν-
 [τιπάλους του μόνος
 720 νὰ χλευάζουν αἰώνια βράχη σαπρὰ καὶ μὲ ψείρας νὰ
 [ἔχουν πολέμους.
 Τοὺς λιμώττοντας ἔπειτ' αὐτοὺς Ἡρακλεῖς ὅπου χά-
 [πτουν μ' ἀχόρταγον πεῖναν,
 καὶ τοὺς ὅσους ἢ φεύγουσιν, ἢ ἀπατοῦν, ἢ ἐπίτηδες
 [δέρνοντ' ἐμπρός σας,
 τοὺς ἐδίωξε πρῶτος ἀτίμως αὐτός. Καὶ τοὺς δούλους
 [ἀπέβαλ' ἐπίσης,
 οὓς σᾶς ἔφερον κλαίοντας πάντοτ' ἐδῶ, πρὸς αὐτὸ
 [ἀποβλέποντες μόνον,
 725 τὸν δαρμένον ὁ σύνδουλος ὅπως ἰδὼν, ἐρωτήσῃ αὐ-
 [τὸν μ' εἰρωνείαν·
 «Τί συνέβ' εἰς τὸ δέρμα σου, ὦ δυστυχῆ; Μήπως ἔ-
 [φοδον ἔκαμ' ἢ μᾶστιξ,
 τὰ πλευρά σου πορθοῦσα μὲ μέγαν στρατὸν καὶ τὴν
 [βράχιν σου δενδροτομοῦσα;»

(716) Ὡ Μοῦσα. (Ὅμ. Ὀδυσσ. Α, 10.)

(720) Αἰνίττεται τὰς εὐτελεῖς ὑποθέσεις ἅς ἐπραγματεύοντο ἄλλοι κωμικοί, ἰδίως δὲ ὁ Εὐπόλις.

(721) Αἰνίττεται τὸν Ἡρακλῆ τοῦ Εὐριπίδου (ἐν Ἀλκῆστιδι), ἰδίως δὲ τὰς κωμωδίας τοῦ Κρατίνου.

Τὰ κακὰ ἐξορίσας αὐτὰ τ' αἰεὶδῆ, σαρκασμοὺς ἀγενεῖς
 [βωμολόχων,
 σᾶς ἐμόρφωσε τέχνην μεγάλην, αὐτὴν ἀνεγείρας
 [λαμπρὰν, καὶ πυργώσας
 730 μὲ μεγάλας μὲν λέξεις, μὲ νοῦν δ' ὑψηλὸν, καὶ μὲ
 [σκώμματα ὄχι χυδαῖα,
 ὄχι μὲν ἰδιώτας ποτὲ κωμωδῶν, γυναικάρια ἢ ἀν-
 [θρωπίσκους,
 ἀλλὰ ἔχων τινὰ Ἑρακλέους ὀργὴν, καὶ προσβάλλων
 [εὐθύς τοὺς μεγίστους,
 βρωμερὰς τομαρίων περάσας ὀσμᾶς, καὶ βορβοροδου-
 [σώδεις φοβέρας.
 Καὶ πρὸ πάντων τῶν ἄλλων μὲν μάχομ' ἐγὼ πρὸς
 [τὸν προιονοδόνητον ἐκεῖνον,
 735 εἰς οὗ μὲν τὸ ἀναίσχυντον βλέμμα δεινῶς αἰσχροῖ
 [ἔλαμπον Κύννης ἀκτῖνες,
 περὶ δὲ τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν κεφαλαὶ ἑκατὸν ἐπαρά-
 [των κολάκων
 κατεγλύφοντο· κρότον δὲ εἶχε φωνῆς ὡς βαράθρου
 [ὀλέθρους γεννῶντος,
 εἶχεν ὄρχεις ἀπλύτους λαμίας, ὀσμὴν δ' εἶχε φώκης,
 [πρωκτὸν δὲ καμήλου.
 Τέρας ὁμῶς τοιοῦτον ἐμπρὸς μου ἰδῶν, δὲν ἐτρόμαξ',
 [ἀλλὰ παρετάχθην,
 740 κ' ἐπολέμουν ἀνδρείως δι' ὄλους μὲν σᾶς, καὶ δι' ὄλας
 [τὰς νήσους τὰς ἄλλας.
 Δι' αὐτὸ ν' ἀποδώσητε πρέπει καὶ σεῖς καὶ νὰ μὴ λη-
 [σμονῆτε τὴν χάριν·

(734) Ἐνοσεῖ τὸν Κλέωνα.

(735) Κύννα, ἑταῖρα ἀναιδῆς ἐν Ἀθήναις, ἧς μέμνηται καὶ ἐν Ἰππεύσι, 711.

(738) Λαμία, μυθολογούμενον τέρας.

ἐπειδὴ ὅταν ἄλλοτ' εὐτύχουν νικῶν, εἰς παλαίστρας
 [δὲν ἔφερον γύρους,
 τὰ παιδιά πειράζων· ἀπαίρων μ' ἐμὲ τὴν σκευὴν μου,
 [εὐθύς ἀνεχώρουν,
 ὀλιγίστους λυπήσας καὶ τέρψας πολλοὺς, καὶ τὰ
 [δέοντα ἔλα τελέσας.

- 745 Διὰ τοῦτο εἶν' εὐλογον ἔλοι ὁμοῦ
 καὶ οἱ ἄνδρες κ' οἱ παῖδες νὰ εἶναι μ' ἐμέ.
 Παραινουῦμεν δ' ἐπίσης καὶ τοὺς φαλακροὺς
 νὰ φροντίσουν ἢ νίκ' εἰς ἡμᾶς νὰ δοθῇ·
 ἐπειδὴ, ἂν νικήσω, θὰ λέγη καθείς,
 750 φαλακρὸν εἰς τραπέζας καὶ δεῖπν' ἂν ἰδῇ,
 «Φαλακρὸς εἶναι, φέρε εἰς τὸν φαλακρὸν,
 δὸς ὀπώρας, στραγάλια ἄφθονα δὸς,
 ἐπειδὴ καὶ τοῦ πλέον γενναίου αὐτὸς
 ποιητοῦ μας τὸ μέτωπον ἔχει.»

ΧΟΡΟΣ

- 755 Μοῦσα, πολέμων βοᾶς
 παραίτησε, κ' ἔλα μ' ἐμέ,
 φίλη, νὰ χορεύσης,
 ὕμνοῦσα καὶ γάμους Θεῶν
 καὶ δεῖπν' ἀνθρώπων,

(742) Αἰνίττεται ἄλλους ὁμοτέχνους του, οἷς προσήπτοντο τὰ τοιαῦτα.

(755) Ὁ Χορὸς κατέβη εἰς τὴν ὀρχήστραν.

- - - , - - - , -	- - - , - - - , - - - , - - - , - - -
- - - , - - - , - - - , -	- - - , - - - , - - -
- - - - -	- - - , - - - , -
- - - , - - - , - - - , -	- - - , - - - , - - -
- - - , - - - , -	- - - , - - - , - - - , - - -
- - - , - - - , - - - , -	- - - , - - -
- - - , - - - , - - - , -	- - - , - - - , - - - , - - -
- - - , - - - , - - -	- - - , - - - , -
- - - , - - - , -	- - - , - - - , - - -

- 760 καὶ τῶν μακάρων χαράς.
Μ' αὐτὰ σὺ Μοῦσα τέρπεσαι.
Ἄν δ' ὁ Καρκῖνος ἐρχόμενος,
μετὰ τῶν παίδων του
θέλη νὰ χορεύσης,
765 μὴ τὸν ἀκούσης κ' ἐφάμιλλος τούτων μὴ ἔλθης,
ἔλους δὲ τούτους ἐκλάμβανε
ὄρτυγας οἰκογενεῖς,
χορευτὰς μὲ λαΐνας λαιμοὺς,
νάνους, κόπρου ἀρνίων σφαιρίδια,
770 μηχανευρέτας·
ᾧν ἐκαυχᾶτ' ὁ πατὴρ ὅτι δρᾶμα μὲν
εἶχεν, ἀλλ' ὅτ' ἡ γαλῆ
τὸ ἔπνιξε τὴν νύκτα.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

- 775 Πρέπ' οἱ σοφοὶ ποιηταὶ
τοιαύτας Χαρίτων ὠδὰς
ἐλικοβοστρύχων
νὰ ψάλλωσιν, ὅταν φαιδρὸν
τὸ χελιδόνι
ἔαρ γλυκὺ κελαδῆ.
780 Χορὸν δὲ οὔτ' ὁ Μόρσιμος
οὔτ' ὁ Μελάνθιος ἔχη, ὡς
ὅταν τὸν ἤκουσα

(762) Ὁ Καρκῖνος, τραγικὸς ποιητὴς, εἶχε τρεῖς παῖδας, Ξενοκλῆν, Ξενότιμον, Ξέναρχον, χορευτὰς μικροὺς τὸ σῶμα, καὶ κωμωδουμένους ὡς ἀδοκίμους. (Ἰδ. καὶ Νεφ. 1234.)

(772) Τὸ δρᾶμα τοῦτο ἐκαλεῖτο Μῦς, καὶ ἠττήθη.

(774—779) Παρωδία ἐκ τῆς Ὁρεστείας τοῦ Στησιχόρου.

(774—792) Τὰ μέτρα ὡς τὰ τῆς στροφῆς.

(780) Μόρσιμος, τραγικὸς ποιητὴς, υἱὸς τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Φιλοκλέους.

(781) Μελάνθιος, τραγικὸς ποιητὴς, ὁ λεπρός. (Ὅρν. 151.)

- νὰ πικρογαρίζη,
 κ' ὁ ἀδελφός του ὁμοῦ μετ' αὐτοῦ ἐχορήγει
 785 τῶν τραγωδῶν, καὶ ἀμφότεροι
 ἄρπυιαι ἦσαν, βοροὶ,
 ψαροφάγοι, γοργόνες, γραιῶν
 φίλοι κ' αἰσχροὶ ἐρασταὶ τραγομάσχαλοι,
 ἰχθυογλάροι.
 790 Πτύσε τους φλέγμα πλατὺ κατὰ πρόσωπον,
 Μοῦσα Θεὰ, καὶ μ' ἐμέ
 εἰς πανηγύρεις παίζε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ, ΥΠΗΡΕΤΗΣ, ΧΟΡΟΣ, ΙΕΡΟΚΛΗΣ

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- Τί δύσκολον ν' ἀνέλθῃ τις εἰς τοὺς Θεούς!
 Ἀπηυδημένα μὲ πονοῦν τὰ σκέλη μου.
 795 Τί μικροὶ ἦσθε, ὡς σᾶς ἔβλεπ' ἄνωθεν!
 τί κακοήθεις φαίνεσθ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ!
 ἀλλὰ κ' ἐντεῦθεν τί κακοηθέστεροι!

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Αὐθέντα, ἦλθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὡς νὰ λέγουν ἤκουσα.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τί ἔπαθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- Οἱ πόδες μοὶ πονοῦν πολὺ
 800 μακρὰν ὁδὸν ἐλθόντος.

(788) Τραγομάσχαλοι (ὧν αἱ μασχάλαι ὄζουσιν ὡς τῶν τράγων) εἶπε διότι ἦσαν τραγικοὶ ποιηταί.

(793) Ὁ Τρυγαῖος ἐπανερχεται εἰς τὴν σκηνὴν, ἣτις ὑποτίθεται ἤδη παριστώσα τὴν γῆν καὶ οὐχὶ πλέον τὴν κατοικίαν τῶν Θεῶν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἄλλ' εἰπέ μοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἄλλον κἀνέν' ἀπήντησας πλανώμενον
εἰς τὸν ἀέρα πλήν σου;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅχι, πλήν ψυχᾶς
δύω ἢ τρεῖς που διθυραμβοποιητῶν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τί δ' ἔκαμνον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Συνῆγον τὰ προοίμια,
805 πετῶσαι, τ' ἀερονεφοκολυμβητά.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Δὲν εἶν' εἰς τοὺς ἀέρας ὅσα λέγουσιν,
ἀποθανόντες ἄστρα πῶς γινόμεθα;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μάλιστα.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Κ' εἶναι τῶρα τίς ἀστὴρ ἐκεῖ
ὁ Χῖος Ἴων;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τίς; Δὲν ἐστιχούργησε
810 τὸν Ἐωσφόρον ποτ' ἐνταῦθα; Ἐκτοτε
Ἄστéρα ὅλοι Ἐωσφόρον τὸν καλοῦν.

(806) Ἰδέαι τῶν Στωϊκῶν.

(810) Ἴων, Χῖος ποιητὴς διθυράμβων καὶ τραγυδιῶν, ἀκμάσας περὶ Ὀλ. 82, ἔγραψε ποτὲ ποίημα ἀρχόμενον διὰ τῆς λέξεως ταύτης.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τί δ' εἶν' ἐκεῖνοι οἱ ἀστέρες ποῦ περνοῦν,
καὶ καίοντ' ἐνῶ τρέχουν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- Αὐτοὶ ἔρχονται
ἀπὸ πλουσίων ἄλλων ἀστρων γεύματα,
815 φανούς κρατοῦντες καὶ εἰς τοὺς φανούς των πῦρ.
Σὺ δ' αὐτὴν λάβε, κ' ἐκεῖ μέσα φέρε την,
θέρμανε ὕδωρ, τὴν λεκάνην γέμισε,
καὶ στρῶσε γάμου κλίνην εἰς αὐτὴν κ' ἐμέ,
καὶ ὄλ' ἀφ' οὗ τὰ κάμης, ἔλα πάλ' ἐδώ.
820 Εἰς τὴν Βουλὴν θὰ δώσω τῶρ' αὐτὴν ἐγώ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Αὐτὰς δὲ ποῦ τὰς ἡῦρες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῦ; εἰς οὐρανοῦς.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Εἰς τοὺς Θεοὺς δὲν δίδω τὸ τριώβολον,
ἐὰν πορνοβοσκῶσιν ὡς οἱ ἄνθρωποι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

᾽Ω! ὄχι. Κ' ἐκεῖ ζῶσιν ἀπ' αὐτὰ τινές.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

- 825 Πηγαίνομεν. Νὰ δώσω πρέπει εἰς αὐτὴν
νὰ φάγη;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

᾽Οχι. Δὲν θὰ θέλῃ νὰ γευθῇ
οὔτ' ἄρτον οὔτε μάζαν, συνηθίσασα
νὰ γλύφῃ ἄνω ἀμβροσίαν τῶν Θεῶν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Κ' ἐδώ νὰ γλύφῃ ἅς τῇ μαγειρεύσωμεν.

ΧΟΡΟΣ

830 Ὁ γέρων τρισευδαίμονα,
ὡς βλέπω, τὴν ζωὴν διάγει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί θὰ εἰπῆτε δ' ἂν λαμπρὸν νυμφίον μὲ ἰδῆτε;

ΧΟΡΟΣ

Θὰ εἶσαι, ὦ γέρων, ζηλωτὸς,
μυράλειπτος καὶ νέος πάλιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

835 Βεβαίως· κ' εἰς τὸ στῆθος τῆς ἐπόταν θὰ κοιμῶμαι!

ΧΟΡΟΣ

Θὰ εἶς' εὐδαιμονέστερος τῶν μύλων τοῦ Καρκίνου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μήπως ἀδίκως; Ἀναβὰς τὰ νῶτα τοῦ Κανθάρου
δὲν ἔσωσα τοὺς Ἑλληνας, κ' εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀφόβως
δὲν τρέχουν, δὲν εὐφραίνονται καὶ δὲν κοιμῶνται τώρα;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

840 Ἐλούσθ' ἢ κόρη, κ' εἶν' εἰς ὄλα ἔτοιμος·
ἐπλάσθη σησαμίτιον πλακούντιον,
καὶ ὄλα τ' ἄλλα. Λεῖπ' ἢ παρουσία σου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄς ἀποδώσω τώρα τὴν Πανήγυριν
εἰς τὴν Βουλὴν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τί λέγεις; ἢ Πανήγυρις!

(830—31) ---υ---, υ---
υ---υ---, υ---υ---υ---

(833—34) Ὡς 830—31.

(836) Οἱ χορευταὶ υἱοὶ τοῦ Καρκίνου, οἱ στρεφόμενοι ὡς μύλοι.

845 Αὐτὴ ἦν εἰς Βραυρῶνα πρὶν ἐφέρομεν
 χτυπῶντές την εὐθύμως καὶ μεθύοντες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τὴν ἡῦρα τῶρα μόλις.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

᾿Ω αὐθέντα μου!

γλουταπεντετηρίδα ἔχει φοβεράν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἔστω. Τίς εἶναι ἀπὸ σᾶς ὁ δίκαιος;

850 Αὐτὴν τίς θὰ φυλάξῃ διὰ τὴν Βουλὴν;
 Σὺ, τί χαραττεῖς;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τὸ . . διὰ τὰ Ἴσθμια
 σκηνηὴν χαραττω μὲ τὰ ἐργαλεῖά μου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Δὲν θὰ μ' εἰπῆτε τίς θὰ τὴν φυλάξῃ; Σὺ
 ἔλθέ· θενά σ' ἀφήσω εἰς τὸ μέσον των.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

855 Ἐκεῖνος γνέφει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποῖος;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ὁ Ἀριφραδῆς.

Νὰ τῷ τὴν φέρῃς σὲ παρακαλεῖ.

(845) Βραυρῶν, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, (τὴν σήμερον Βράονα), ἐνθα περίφημος καὶ ἀρχαῖος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐνταῦθα ἤγετο Πανήγυρις, ἐφ' ἧς λέγει ὅτι ἐμέθυον καὶ εὐωχοῦντο.

(848) Κατὰ Πενταετηρίδα, ἤτοι μετὰ πᾶν τέταρτον ἔτος, ἤγοντο αἱ μεγάλαι ἑορταὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ.

(853) Σὺ, λέγει τῇ Θεωρίᾳ.

(854) Μέσον των, τῶν θεατῶν.

(855) Ἀριφραδῆς ἢ Ἀριφράδης, μουσικὸς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀκολασίᾳ (Ἰππ. 1065.)

ΤΡΙΓΑΙΟΣ

Καλέ

- θενά ροφήση ὄλον τὸν ζωμὸν αὐτῆς.
 Σὺ δ' ἄφησε τὰ σκεύη ὄλα σου αὐτά.
 Βουλῆ, Πρυτάνεις, ἡ Πανήγυρις ἰδού.
 860 Σκεφθῆτε πόσα σᾶς προσέφερα καλά.
 Εἰπέτε τη, τοὺς πόδας ἀνεγείρουσα,
 εὐθύς ν' ἀρχίσῃ τῆς θυσίας τὸν χορόν.
 Ἐδὼ ἰδέτε μαγειρεῖον τί καλόν!
 ὄλον καπνίζον, ὅπου πρῶτα ἴσταντο
 865 πρὸ τοῦ πολέμου τῆς Βουλῆς οἱ λέβητες.
 Ἄγῶνας δὲ ὠραίους αὖριον εὐθύς
 νὰ θέσῃτ' ἤμπορεῖτε ἔχοντες αὐτήν,
 παλαιόντες νὰ εἴσθε τετραποδητι,
 νεανικῶς χρισθέντες εἰς παγκράτιον,
 870 μὲ γρόνθους νὰ κτυπᾶτε ἢ μὲ ἄλλο τί·
 τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν ἵπποδρόμιον
 νὰ τρέξῃτε, ὁ ἵππος ἵππον νὰ περνᾷ,
 κ' αἱ ἅμαξ' ἐπ' ἀλλήλας ν' ἀνατρέπωνται,
 ἐπανωταί, φουσῶσαι καὶ ἀσθμαίνουσαι,
 875 νὰ πίπτουν δ' ἄλλοι, κ' ἄλλοι νὰ ἐκδέρωνται
 ἅμαξηλάται εἰς τοῦ δρόμου τὰς στροφάς.
 Δεχθῆτε, ὦ Πρυτάνεις, τὴν Πανήγυριν.
 Ὁ Πρύτανις προθύμως πῶς τὴν δέχεται!

(857) Εἰς τὰς ἐστιάσεις τῶν πανηγύρεων ἐδίδετο ζωμός.

(858) Ἡ Πανήγυρις ἔφερε φυσικῶς τὰ μαγειρικά σκεύη, τὰ εἰς τὰς πανηγύρεις χρήσιμα.

(860—76) Ἴσως κριθῆ ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ ὅμοια, δὲν μετεφράσθη μετὰ πάσης ἀκριβείας.

(877) Ἀποτείνεται εἰς τοὺς μεταξὺ τῶν θεατῶν Πρυτάνεις, καὶ προσποιεῖται ὅτι εἰς αὐτῶν (ὁ Ἐπιστάτης) ἐδείχθη πρόθυμος νὰ τὴν δεχθῆ.

Ἄν τὴν εἰσῆγες δωρεάν, δὲν ἔσπευδες,
880 ἀλλὰ ἐκεχειρίαν θὰ ἐπρότεινες.

ΧΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

Ἄνῆρ, πολίτης ἀγαθὸς
πρὸς πάντας εἶναι ὁ τοιοῦτος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τίς εἶμαι θενὰ μάθετε, ὅταν τρυγᾶτε, μᾶλλον.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ τώρα τὸ γνωρίζομεν.

885 Σωτὴρ εἶσ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί δ' ὅταν πίνης θὰ εἰπῆς γαβάθαν νέου οἴνου!

ΧΟΡΟΣ

Σὲ πάντα μετὰ τοὺς Θεοὺς θὰ θεωρῶμεν πρῶτον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Διότι σᾶς ὠφέλησα ἐγὼ, Τρυγαῖος Ἀθμονεὺς,
λυτρώσας ἀπὸ συμφορῶν τῶν δημοτῶν τὸν ὄχλον

890 καὶ τὸν γεωργικὸν λαὸν, καὶ Ὑπερβόλους παύσας.

ΧΟΡΟΣ

Ἡμεῖς δὲ τώρα τί θὰ πράξωμεν ἐδῶ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί, πλὴν μὲ χύτρας ν' ἀνεγείρωμεν αὐτήν.

ΧΟΡΟΣ

Μὲ χύτρας, λέγεις, ὡς Ἑρμῆν ἐλεεινόν;

(879) Οἱ Πρυτάνεις εἰσῆγον εἰς τὴν Βαυλὴν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τῶν πολιτῶν. Αἰνίττεται δὲ ὅτι ἔπραττον τοῦτο δωροδοκούμενοι.

(880) Ἐκεχειρίαν, αἰνίττεται δωροδοκίαν (εἰς τὴν χεῖρα.)

(881) Τὸ μέτρον ὡς 830.

(890) Τὸν δημαγωγὸν Ὑπερβόλον.

(892) Ὅταν ἴδρουν βωμὸν καὶ ἄγαλμα, ἐπὶ μὲν τῶν εὐτελεστέρων ἔδραζον ὄσπρια εἰς χύτρας, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἔθουον ἱερεῖόν τι.

(893) Οἱ τετράγωνοι Ἑρμαὶ ἦσαν τὰ εὐτελέστερα ἀγάλματα, ἰδρυμένα εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μὲ τί λοιπὸν; μὲ βόα θέλετε χονδρόν;

ΧΟΡΟΣ

895 Μὴ βόα, μὴ· ἄς λείψουν αἱ βοήθειαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Παχὺ γουρούνι θέλετε;

ΧΟΡΟΣ

Μή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Διατί;

ΧΟΡΟΣ

Τοῦ Θεαγένους γουρουνιαῖς δὲν θέλομεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄλλὰ τί θέλεις ἀπὸ τ' ἄλλα;

ΧΟΡΟΣ

Τὸ ἀρνί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄρνι;

ΧΟΡΟΣ

Ναί, μὰ τὸν Δία.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πλὴν αὐτὴ κοινὴ

900 ἢ λέξις εἶναι.

ΧΟΡΟΣ

Κάλλιστα. Ἐὰν κάνεις

εἰς ἐκκλησίαν μᾶς προτείνῃ πόλεμον,

μὲ φόβον ὄλοι νὰ τὸν ἀρνηθῶν κοινῶς.

(897) Θεαγένης ἐκ Πειραιῶς, κατηγορούμενος ἐπὶ εὐθεΐα καὶ κτηνωδίᾳ.

(902) Ὁ Ἀριστοφάνης παίζει λέγων νὰ τὴν ιδρύσῃ μετ' ἀρνίον, (Ἰωνικῶς δὲ), ὥστε ἂν τις προτείνῃ πόλεμον, νὰ φωνάζωσιν ὄλοι ὅτι, ἤτοι φεῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλὰ τὸ εἶπες.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ νὰ μένουν ἡμεροί.

905 Πρὸς μὲν ἀλλήλους ὡς ἀμνοὶ θὰ εἴμεθα,
πολὺ πρὸς τοὺς συμμάχους δὲ πραότεροι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πήγαινε κ' εὔρε σὺ λοιπὸν τὸ πρόβατον,
κ' ἐγὼ θὰ φέρω τὸν βωμὸν νὰ θύσωμεν.

ΧΟΡΟΣ

Πῶς ἔσα θέλει ὁ Θεὸς, καὶ κατορθῶν ἡ τύχη,
προχωροῦν κατ' εὐχὴν, κ' ἐν καιρῷ ἀπαντᾶ καὶ συνέ-
[χεται ἄλλο μετ' ἄλλου!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

910 Τῷ ὄντ' ἰδοὺ καὶ ὁ βωμὸς ποῦ εἶν' ἐμπρὸς τῆς θύρας.

ΧΟΡΟΣ

Ταχύνετε τώρα, ἐν ᾧ
τῶν πολέμων ἡ αὔρα θεόθεν λοφᾶ,
ἄλλοῦ στρεφομένη.

915 Ἐπειδὴ κ' οἱ Θεοὶ φανερά
πρὸς καλὸν μας τὴν γνώμην γυρνοῦν.

(906) Πάντα τὰ πρὸς θυσίαν ἀναγκαῖα. Τὰ κόλυβα (αἱ ὄλαι) ἐχύνοντο εἰς τὰ κέρατα τοῦ ἱερείου.

(908) ~~~, ~~~, ~~~, ~~~
~~~~~| ~~~, ~~~
~~~~~  
~~, ~~~~~
~~~~~  
~~, ~~~
~~~~~  
~~~~~

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἴδου κανοῦν καὶ κόλυβα καὶ μάχαιρα καὶ στέμμα·
 ἰδοῦ καὶ πῦρ· τὸ πρόβατον ἀκόμη λείπει μόνον.

ΧΟΡΟΣ

Λοιπὸν δὲν ἀμιλλᾶσθε; Ἄν ὁ Χαῖρις ὑμᾶς ἰδῆ,
 θὰ ἔλθῃ καὶ ἀπρόσκλητος ν' αὐλήσ', ἤξεύρων πῶς
 [ἀφ' οὗ

920 φουρήση καὶ ἀγωνισθῆ,
 θὰ τῷ δώσετε κάτι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σὺ, λάβε τὴν λεκάνην καὶ τὸ κἀνιστρον,
 καὶ δεξιόθεν τρέξε περὶ τὸν βωμόν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἴδου, εἶπέ καὶ ἄλλο! Περιέτρεξα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

925 Φέρε μ' ἐκεῖνο νὰ βαπτίσω τὸ δαδί.
 Σείσου ταχέως· φέρ' ἐδῶ τὰ κόλυβα.
 Δός μοι αὐτὴν, καὶ νίψου καὶ τὰς χεῖράς σου,
 καὶ κριθὰς ρίψε εἰς τοὺς θεατάς.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἴδού.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἔδωκας;

(918) ---,--- | ---,---
 ---,---,---,---
 ---,---
 ---,---

Χαῖρις, ἀδλητῆς εἰς τὰς θυσίας.

(925) Εἰς τὰς θυσίας ἐβάπτισον τὸν δαυλὸν εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ νιψίματος, καὶ
 ἐβράντιζον τὸν βωμόν.

(927) Αὐτὴν, τὴν λεκάνην.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τόσας ἔρριψα, μὰ τὸν Ἑρμῆν,

930 ὥστ' ἐκ τῶν θεωμένων οὐδεὶς ἔμεινε
χωρὶς νὰ λάβῃ ἀνά ἐν κριθάριον..

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐπῆραν κ' αἱ γυναῖκες;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Θὰ ταῖς δώσωσιν

οἱ ἄνδρες τῶν τὸ βράδυ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄς εὐχώμεθα.

Τίς εἶν' ἐδῶ; Ποῦ εἶναι οἱ πολλοὶ καλοὶ;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

935 Δὸς νὰ τοῖς δώσω. Πολλοὶ εἶναι καὶ καλοὶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Αὐτοὺς καλοὺς νομίζεις;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Πῶς; δὲν εἶν', ἐν ᾧ

μὲ τόσον ὕδωρ τοὺς περιεχύσαμεν,

κ' αὐτοὶ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν στέκονται;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εὐθὺς ἄς εὐχηθῶμεν. Ἄς εὐχώμεθα.

940 ὦ σεμνὴ βασιλὶς, σεβασμία Θεά,

ὦ Εἰρήνη σεπτὴ,

ὦ δέσποινα γάμων, προστάτι χορῶν,

τὴν θυσίαν μ' εὐμένειαν δέξου ἡμῶν.

(934) Εἰς τὰς θυσίας ὁ ἱερεὺς ἠρώτα· Τίς εἶν' ἐδῶ; (Τίς τῆ δε;), ὁ δὲ λαὸς ἀπῆντα· Πολλοὶ καγαθοί.

(935) Κατὰ τὸν σχολιαστὴν, ἐννοεῖ τὸν Χορὸν, εἰς ὃν ταῦτα λέγων χύνει νερὸν ἀντὶ κριθῶν. Ἴσως ὁμῶς ἐννοεῖ τοὺς θεατὰς.

ΧΟΡΟΣ

- Πολυτίμητε, ναι, καταδέξου αὐτήν,
 945 πρὸς ἡμᾶς, μὰ τὸν Δία, μὴ κάμης καθὼς
 αἱ κοιναὶ μοιχαλίδες γυναῖκες συχνά.
 Εἰς τὴν θύραν ὀπίσω αὐταὶ τῆς αὐλῆς
 κρυφίστανται, σκύπτουν, καὶ ἅμα ἰδοῦν
 ὅτ' ὑπάρχει τις ὅστις προσέχ' εἰς αὐτάς,
 950 ἀποσύροντ' εὐθύς,
 ὡς δ' ἀπέρχεται, σκύπτουν καὶ πάλιν αὐταί.
 Μὴ παρόμοια πράξεως καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- ὦ! μὴ, μὰ τὸν Δί', ἀλλὰ ὄλη φανοῦ
 γενναιοπρεπῶς εἰς τοὺς σοὺς ἐραστὰς,
 955 εἰς ἡμᾶς τοὺς πρὸ δέκα ἐτῶν καὶ τριῶν
 πόθον ἔχοντας σοῦ.
 Λύσε δὲ καὶ θορύβους καὶ μάχας, Θεά,
 νὰ καλέσωμεν σὲ Λυσιμάχην.
 Παῦσε δὲ τὴν φιλύποπτον κλίσιν ἡμῶν,
 960 τὰς κενὰς ὑποψίας ποῦ τρέφ' ἡ κομψὴ
 ῥητορεία. Ἀνάμιξε πάλιν ἡμᾶς
 καθὼς πρῶτὴν τοὺς Ἑλληνας ὄλους ὁμοῦ
 μὲ φιλίας χυμόν. Εἰς συγγνώμης ῥοπὴν
 πραοτέρας συγκέρασον ὄλων τὸν νοῦν,
 965 μ' ἀγαθὰ νὰ γεμίσ' ἡ πλουσί' ἀγορὰ,
 μὲ ἀγγούρια πρῶϊμα, σκόρδα χονδρὰ,
 μὲ γλυκύτατα ῥόδια, μῆλα καλὰ,
 καὶ τριχίνας τῶν δούλων φλοκάτας μικράς.
 Καὶ παππία ἃς ἔρχωνται ἐκ Βοιωτῶν,
 970 τρυποφράκται, καὶ πλῆθος χηνῶν καὶ φασσῶν,

- κ' εἰς καλάθους πλεκτοὺς Κωπαίδος ἰχθῦς.
 Ὀφωνίζοντες περίξ αὐτῶν δὲ ἡμεῖς,
 ἄς τυρβάζωμεν, ἄς θορυβῶμεν ὁμοῦ
 μὲ Τελέαν, Γλαυκέτην καὶ Μόρυχον καὶ
 975 γαστριμάργους πολλούς· ὁ Μελάνθιος δὲ
 τελευταῖος νὰ φθάνῃ εἰς τὴν ἀγοράν,
 κ' ὄλ' αὐτὰ πωληθέντα εὐρῶν νὰ θρηγῇ,
 τῆς Μηδείας τοιαῦτα τινὰ μονωδῶν·
 «Κατεστράφην, ἐχάθην αὐτῶν στερηθεῖς,
 980 ποῦ φωλεύουν εἰς φύλλα τῶν σεύτλων πυκνά!»
 καὶ νὰ χαίρωντ' οἱ ἄνθρωποι περίξ.
 Αὐτὰ εὐχόμεθ', αὐτὰ δὸς πολύτιμε.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Τὴν μάχαιράν μου λάβε, καὶ μαγειρικῶς
 τ' ἄρνιον σφάξε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

"Ω! δὲν πρέπει.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Διατί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- 985 Δὲν τέρπετ' ἡ Εἰρήνη μὲ σφαγὰς ποτὲ,
 οὐδ' αἵματοῦται ὁ βωμός της. Ἐμβα δὲ,
 θυσίασε, καὶ φέρε τοὺς μηρούς ἐδώ·
 τ' ἄρνιον οὕτω μένει εἰς τὸν χορηγόν.

(971) Τῆς Κωπαίδος αἱ ἐγγέλεις εἰσὶ καὶ ἦσαν περίφημοι.

(974) Περιβόητος λαίμαργος.

(975) Περὶ Μελανθίου ἴδ. στ. 781.

(988) Εἰς τὰς θυσίας ὄστᾱ, λίπος, ἐντόσθια, ἐκαίοντο εἰς τὸν βωμόν, τὸ δὲ κρέας ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς. Ἐνταῦθα δὲ, ἐπειδὴ ἡ θυσία δὲν εἶναι ἀληθής, ἐπιφυλάττεται τὸ προϊόν αὐτῆς εἰς τὸν χορηγόν.

ΧΟΡΟΣ

Σὺ πρέπει δ' εἰς τὴν θύραν νὰ σταθῆς,
 990 καὶ νὰ θέτῃς ταχέως τὰς σχίζας ἐδῶ, καὶ τὰ ἄλλ' ἄ-
 [ναγκαῖα κατόπιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅμολογεῖς πῶς μαντικῶς τὰ φρύγανα στιβάζω;

ΧΟΡΟΣ

Πῶς ὄχι; Ἄφ' ὅσα σοφὸς χρεωστεῖ
 νὰ ἤξεύρῃ, σὲ λείπει τι; Εἶναι γνωστὰ εἰς σέ
 ὅσα φρένες δύνανται δόκιμοι
 995 καὶ ὀργῶσα τόλμη.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἴδου ἡ σχίζ' ἀνάψασα πιέζει τὸν Στιλβίδην.
 Θὰ φέρω καὶ τὴν τράπεζαν. Δὲν θέλω ὑπηρέτην.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ τίς δὲν ὑμνεῖ μ' ἐπαίνους ἄνδρα τοιοῦτον,
 ὅστις πλεῖστα παθῶν, ἀγίαν πόλιν διέσωσε·
 1000 δι' ὃ δὲν θέλει παύσει ὧν ἐπίφθονος πᾶσι.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἔγιναν ὅλα· φέρε τώρα τοὺς μηροὺς,
 κ' ἐγὼ τὰ σπλάγχνα φέρω καὶ τὰ κόλυβα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐγὼ φροντίζω. Σὺ νὰ ἔλθῃς ἔπρεπε.

(992)   - - - - , - - - -
             - - - - - , - - - - - , -
             - - - - , - - - - , - - -
             - - - , - - -

(996) Ὁ Στιλβίδης, γνωστὸς μάντις, παρακολουθήσας καὶ τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν. Τὸν πιέζει δὲ, τὸν λυπεῖ, διότι ἀνάπτει χωρὶς τῆς ἀνεργείας ἐκείνου.

(998)   - - - - - , - - - - - , - - - - -
             - - - - - , - - - - - , - - - - -
             - - - - - , - - - - - , - - - - - , -

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἴδου ποῦ ἤλθα· τάχα μήπως ἤργησα;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1005 Ἐπιμελήσου νὰ ψηθοῦν καλά. Ἴδου,
δαφνοστεφανωμένος τις μᾶς ἔρχεται.
Νὰ εἶναι ποῖος;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ὡς ἀγύρτης φαίνεται.

Θὰ εἶναι μάντις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅχι· ὁ Ἱεροκλῆς.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ὁ χρησμολόγος εἶναι ὁ ἐξ Ὀρεοῦ.

1010 Τί τάχα ἔχει νὰ εἰπῆ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μοὶ φαίνεται

πῶς θὰ κατηγορήσῃ τὰς συνθήκας μας.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Δὲν εἶναι τοῦτο. Πρὸς τὴν κνίσσαν ἔρχεται.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Προσποιηθῶμεν πῶς δὲν βλέπομεν.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ναί, ναί.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ποία θυσία, καὶ πρὸς ποῖον εἶν' αὐτή;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1015 Ψῆνε καὶ σίγα καὶ τὴν πλάτην πρόσεχε.

(1008) Ὁ Ἱεροκλῆς, ὅστις θεώρει ἑαυτὸν ὡς μάντιν.

(1009) Ὀρεός, πόλις τῆς Εὐβοίας.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Εἰπέ· πρὸς ποῖον θύετε;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εἴν' ἡ οὐρά

καλή;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Καλή, Εἰρήνη, φίλη σεβαστή!

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ἄρχισε σὺ, καὶ δός μοι, δός τὴν ἀπαρχήν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Νὰ ᾤψηθοῦν πρῶτον ἀρκετά.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ἐψήθησαν

1020 αὐτά.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅστις ἂν εἶσαι, μεριμνᾶς πολλά.

Σὺ κόπτε· σπονδὴν χῦσε. Ποῦ ἡ τράπεζα;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Τὴν γλῶσσαν κόπτουν χωριστά.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Γνωρίζομεν.

Ἐξεύρεις τί;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Εἰπέ το.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Νὰ μὴ μᾶς λαλήσ

ποσῶς, διότι τῇ Εἰρήνῃ θύομεν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

1025 Ἄνθρωποι κοῦφοι, ἀνόητοι...

(1018) Ὡς ἱερεὺς δὴθεν, ἀπαιτεῖ τὴν ἀπαρχήν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σὺ κ' ἢ κακὴ κεφαλὴ σου.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Οἵτινες μὴ ἐννοοῦντες τὰς θείας βουλὰς, ἀπροσκέπτως,
ἄνδρες, συνθήκας συνδέετε σεῖς μὲ γελοίους πιθήκους.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

ᾠ! χὰ, χὰ!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί γελαῖς;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἄγαπῶ τοὺς γελοίους πιθήκους.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

1030 Λοῦφοι πανάθλιοι σεῖς, ἄλωπέκων πιστεύετε τέκνα,
ἔχοντα φρένας δολίας, δολίαν ψυχὴν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ᾠ ἀγύρτα,

εἴθε νὰ ἦτον θερμὸς καὶ ὁ πλεύμων σου ὅσον εἶν' οὗτος!

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ἄν δὲν εἶχον αἱ νύμφ' αἱ Θεαὶ ἀπατήσει τὸν Βάκιν,
οὔτε ὁ Βάκις θνητοὺς, οὐδ' αἱ νύμφαι τὸν Βάκιν ἐκεῖ-
[νον...]

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Δὲν θὰ πηγαίνῃς, μωρὲ, νὰ χαθῆς; δὲν θὰ παύσῃς
[βακίζων;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

1035 Δὲν εἶν' ἔτι καιρὸς νὰ λυθοῦν τὰ δεσμὰ τῆς εἰρήνης
ἂν δὲν ἰδῶμεν προτοῦ...

(1029) Λοῦφος (Κέπφος), θαλάσσιον πτηνόν.

(1031) Ὁ φηνόμενος.

(1032) Βάκις, Βοιωτὸς νυμφόληπτος μάντις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ (πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Μὲ τὸ ἄλας αὐτὰ νὰ πασίσης.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ὅτι δὲν εἶν' ἀρεστὸν εἰς τοὺς μάκαρας τοῦτο εἰσέτι,
νὰ ἐνωθῶσι, πρὶν λύκος μὲ πρόβατον γάμον συνδέσῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Λύκος καὶ πρόβατον γάμον, κατάρατε, πῶς θὰ συν-
[δέσῃ;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

1040 Ὅσον ὁ κἀνθαρος φεύγων ὀσμὴν βρωμερὰν ἀποπέμπει,
ὅσον γεννᾷ καὶ ἡ σκύλα τυφλὰ εἰς τὴν βίαν τῆς τέκνα,
δὲν ἐπιτρέπεται ὡς τότε δεσμοὺς νὰ συνδέσεται εἰρήνης.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί δέ; πρέπει ποτὲ νὰ μὴ παύσῃ ὁ πόλεμος οὗτος,
καὶ μὲ λαχνὸν νὰ κληρώνωμεν τίς πικροτέρως νὰ
[κλαίῃ,

1045 ἔταν ὁμοῦ τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀρχώμεν, ἂν ἐνωθῶμεν;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Δὲν θ' ἀναγκάσης ποτὲ τὸν καρκῖνον ὀρθὰ νὰ βαδίξῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐν Πρυτανείῳ ποτὲ τοῦ λοιποῦ δὲν θέλεις δειπνήσει,
οὔτ' ἀφ' οὔ ἔγινον ταῦτα θὰ κάμῃς ὥστ' ἄλλως νὰ
[γίνουν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Λεῖον δὲν θέλεις ποτὲ τὸν τραχὺν ἐχινὸν καταστήσει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1050 Τοὺς Ἀθηναίους ποτὲ ἀπατῶν θέλεις ἄρα γε παύσει;

(1046) Τὸν Λάκωνα νὰ εἶναι εἰλικρινής.

(1047) Ἐν τῷ Πρυτανείῳ ἐσιτοῦντο οἱ μάντις ἐπὶ πολέμου, ὅταν ἡ πό-
λις εἶχεν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας των.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ἦ κατὰ ποῖον χρησμὸν τὰ μηρία ἐκαύσετε ταῦτα;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Κατὰ τὸν κάλλιστον τοῦτον χρησμὸν ὃν ὁ Ὅμηρος
[ψάλλει·

«Οὕτως αὐτοὶ ἐχθρικὸν τοῦ πολέμου διώξαντες νέφος,
ἔκλεισαν αὐθις εἰρήνην, ἰδρύντες αὐτὴν ἐν θυσίαις.

1055 Ὅταν δ' ἐκάησαν ὄλ' οἱ μηροὶ, καὶ ἐγεύσαντο σπλάγ-
[χνων,
ἔχυνον οἴνου σπονδὴν, καὶ ἐγὼ τοῖς ὠδήγουν τὸν
[δρόμον.

Ἄλλ' εἰς τὸν μάντιν κἀνεὶς δὲν προσέφερεν οἴνου
[φιᾶλην.»

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Τούτων ἐγὼ δὲν μετέχω. Ἡ Σίβυλλα ταῦτα δὲν λέγει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1060 Πλὴν, μὰ τὸν Δία, ὀρθῶς ὁ σοφώτατος Ὅμηρος εἶπεν·
«Ἄδικος, μισογενὴς καὶ ἀνέστιος εἶναι ἐκεῖνος,
ἔστις σκληρῶν ἀγαπᾶ συμφορὰς ἐμφυλίων πολέμων.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Πρόσεξε τ' ὄρνεον μὴ δολερῶς ἀπατῶν σε τὰς φρένας
αἴφνης ἀρπάση...

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλήτερα σὺ νὰ προσέχης εἰς τοῦτο.

(1053) Ὑποτιθέμενοι τοῦ Ὁμήρου στίχοι, ἐκ λέξεων καὶ ἐκφράσεων Ὀμηρικῶν συντεθειμένοι.

(1055—56) Ταῦτα λέγων τρώγει καὶ πίνει.

(1058) Γνωστὸν ὅτι ἀρχαιοτάτη χρησμολόγος ἡ Σίβυλλα.

(1060—61) Ὅμ. Ἰλ. I, 63—64.

(1062) Θέλει νὰ εἰπῇ μὴ τὸ ὄρνεον ἀπατῶν τὰς φρένας σου, ἀρπάση τὸ ἱερεῖον. Ἄλλ' ὁ Τρυγαῖος τὸ ἐξηγεῖ «ἀπατῶν σε, ἀρπάση αἴφνης τὰς φρένας σου.»

Εἶναι, ὡς βλέπεις, αὐτὸς ὁ χρησμὸς φοβερὸς εἰς τὰ
[σπλάγχνα.

(Πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

1065 Χύνε σπονδὴν, καὶ ὀλίγα πλησίασ' ἐδῶ ἐκ τῶν σπλάγγ-
[χνων.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Μόνος μου, ἂν ἐπιτρέπησ, ἐγὼ ἐμαυτὸν θὰ δουλεύσω.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σπονδὴ, σπονδὴ.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Χύσε ἐδῶ κ' εἰς ἐμέ, κ' ἐν τεμάχιον δός μοι τῶν
[σπλάγγνων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ὅμως δὲν εἶν' ἀρεστὸν εἰς τοὺς μάκαρας τοῦτο εἰσέτι.

1070 Πρέπει δὲ πρῶτον ἡμεῖς νὰ σπείσωμεν, σὺ δὲ νὰ φύγῃς.
Ὡ σεβασμία Εἰρήνη, μ' ἡμᾶς διὰ βίου νὰ μείνῃς.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Δός μοι τὴν γλῶσσαν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Σὺ λάβε τὴν γλῶσσάν σου τώρα καὶ φύγε.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Χύνω σπονδὴν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καὶ αὐτὰ νὰ τὰ λάβῃς μαζῆ ἐν ᾧ σπένδεις.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Δὲν θὰ μοι δώσῃ κανεὶς ἐκ τῶν σπλάγγνων;

(1069) Παρωδεῖ τὸν στίχον 1037.

(1073) Τῷ δίδει πιθανῶς κᾶν ἐν κόκκαλον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πλὴν δὲν συγχωρεῖται

1075 νὰ σοὶ δοθῶσι πρὶν λύκος μὲ πρόβατον γάμον συνδέσει.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ναί, μὰ τὰ γόνατ' αὐτά σου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ματαίως, καλὲ, γονατίζεις.

Λεῖον δὲν θέλεις ποτὲ τὸν τραχὺν ἐχινὸν καταστήσει.

Ἔλθετε σπλάγχνα νὰ γευθῆτε, θεαταί,

μ' ἡμᾶς.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Ἐγὼ δε;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τρῶγε σὺ τὴν Σίβυλλαν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

1080 Σεῖς, μὰ τὴν γῆν, σεῖς μόνοι δὲν θὰ φάγετε.

Κ' ἐγὼ θ' ἀρπάσω· εἰς τὴν μέσην κείτονται.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ (πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Τὸν Βάκιν κτύπα, κτύπα.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

Μάρτυρας καλῶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Κ' ἐγὼ, πῶς εἶσαι λαίμαργος καὶ ἀλαζών.

Στρῶσ' εἰς τὸ ξύλον, στρῶσε τὸν ἀγύρτην, παῖ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

1085 Σὺ νὰ τὸν ξεφλουδίσω ἄφησον ἐμὲ

ἀφ' ὅσας γούνας ἐφορτώθη ἀπατῶν.

Τὰς γούνας δὲν θὰ βγάλῃς, ἱεροποιέ;

(1086) Δηλ. ποῖος ἄρπαξ.

ἐπειδὴ δὲν εἶναι τρόπος νὰ κλαδεύσῃ σήμερον,
οὔτε κἂν νὰ περδικλώσῃ, ἐπειδ' εἶν' ὑγρὰ ἢ γῆ.

1110 Καὶ τοὺς σπίνους καὶ τὴν κίχλαν ἄς μὲ φέρῃ τις ἐδῶ.

Καὶ πρωτόγαλα δὲ εἶχα, κ' εἶχα τέσσαρας λαγούς,
ἂν δὲν μ' ἔφαγε κἂνένα τὸ ἐσπέρας ἢ γαλῆ,
ἐπειδὴ ἐβρόντα κάτι μέσα, κ' ἐκριντζάνιζε.

Δὸς ἐδῶ τοὺς τρεῖς, παιδίον, κ' ἓνα τὸν πατέρα σου.

1115 Ζήτησε τὸν Αἰσχινάδην καὶ μυρσίνην κάρπιμον,
κράζε καὶ τὸν Χαρινάδην εἰς τὸν δρόμον ποῦ περνᾷς·

νὰ συμπίωμεν ἄς ἔλθῃ,

ὠφελοῦντος κ' εὐποιοῦντος τοῦ Θεοῦ τ' ἀρώματα.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

1120 Ὅταν οἱ τέττιγες
ἤχους γλυκεῖς ψάλλωσι,

βλέπων ἐγὼ χαίρομαι

τὰ Λήμνι' ἀμπέλια

πῶς ὠρίμασαν πλέον,

(πετοῦν πρωϊμώτερ' αὐτὰ),

1125 πῶς φρουσκώνει τὸ σῦκον γλυκὺ,

καὶ αὐτὸ ὡς ᾠθηθῆ,

τρώγω κ' εὐφραίνομαι,

κ' ἐκφωνῶν «ὦ φίλοι ὦραι,» τρίβω, ζεματῶ τὸν θύμον,

καὶ τὸ θέρος εὐτραφῆς

1130 μᾶλλον γίνομαι, παρὰ

τὸν ταξίαρχον ἂν βλέπω τὸν θεοκατάρατον,

ποῦ τρεῖς λόφους καὶ χλαμύδα φέρει λαμπροκόκκινον,

ἥτις ἔχει, καθὼς λέγει, χρῶμα Σαρδιανικόν.

(1128) Ἐπικαλεῖται τὰς ὦρας, προστατευούσας τὴν παραγωγὴν τῶν ὀπω-
ρῶν.— Τὸν θύμον ἔπινον εἰς ἔγχυμα μετὰ τὸ γεῦμα.

(1133) Λαμπρὰ ἦν ἡ βαφή ἢ κατασκευαζομένη ἐν Σαρδηνίᾳ.

- Ἐχων ἔμωσ τὴν χλαμύδα εἰς τὴν μάχην ἂν ταχθῆ,
 1135 παρευθὺς αὐτὸς λαμβάνει χροῶμα Κυζικηνικόν.
 Πρῶτος δὲ ὡς ταχυπέτης φεύγει ἵπποπετεινός,
 σείων καὶ τοὺς τρεῖς του λόφους, κ' ἐγὼ μὲν ὡς εἰς ἰξόν.
 Ὅταν ἐπιστρέφουν πάλιν, πρᾶττον ἀνυπόφορα·
 καὶ ἐγγράφουσι μὲν ἄλλους, σβύνουσι δὲ δις καὶ τρίς
 1140 ἄλλους ἄνω κάτω πάλιν. Α ὕριον εἶν' ἔξοδος!
 Τροφὰς οὗτος δὲν ἐπῆρε· δὲν μὲ εἰδοποίησαν·
 ἔμωσ εἰς τὸν ἀνδριάντα εἶδε τοῦ Πανδίωνος
 ἀπορῶν τὸ ὄνομά του, κ' ἔφυγε βλέπων ἕξυνά.
 Εἰς τοὺς χωρικοὺς τὰ κάμνον, ὄχ' εἰς τοὺς ἐξ ἄστεος
 1145 οἱ ριψάσπιδες ἐκεῖνοι πρὸς ἀνθρώπους καὶ Θεούς.
 Πλὴν θὰ τοὺς ἐκδικηθῶμεν, ἂν τὸ δῶση ὁ Θεός.
 Πολλὰ μ' ἔβλαψαν ἀδίκως,
 λέοντες κατ' οἶκον ὄντες,
 κατ' ἐχθρῶν δ' ἀλώπεκες.

**ΤΡΥΓΑΙΟΣ, ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ, ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ, ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ,
 ΣΑΛΗΓΚΤΗΣ, ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ, ΔΟΥΡΥΘΟΣ, ΠΑΙΔΙΟΝ
 ΛΑΜΑΧΟΥ, ΠΑΙΔΙΟΝ ΚΑΕΩΝΥΜΟΥ, ΧΟΡΟΣ**

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- 1150 Ἰοῦ ἰού.
 Πόσ' εἰς τὸ δεῖπνον ἔρχονται τοῦ γάμου μου!
 Μὲ ταύτην, λάβε, τὰς τραπέζας κάθαιρε.
 (Τῷ δίδει τὴν ἵππουριν τῆς περικεφαλαίας του.)
 Δὲν χρησιμεύει τοῦ λοιποῦ εἰς τίποτε.

(1135) Τὸ Κυζικηνὸν ἐρυθρὸν ἀπέκλινε, φαίνεται, πρὸς τὸ κίτρινον, καὶ ἦν εὐτελές.

(1137) Ἦτοι ἀκίνητος.

(1140) Εἰς τοὺς καταλόγους τῶν στρατευσίων, τοῖς μὲν χαριζόμενοι, τοὺς δὲ πιέζοντες. Α ὕριον κτλ., λέγει ὁ Ταξίαρχος.

(1142) Εἰς τοὺς ἀνδριάντας τῶν Ἑπωνύμων ἀνηροτῶντο οἱ κατάλογοι τῶν στρατευομένων. Ὁ περὶ οὗ πρόκειται ἦν ἄρα τῆς Πανδιονίδος φυλῆς, ἧς ἦν καὶ ὁ ποιητής.

Ἐπειτα φέρε κίχλας καὶ ζυμαρικά,
1155 φέρε λαγούς καὶ φέρε καὶ κουλούρια.

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ

Ποῦ, ποῦ εἶν' ὁ Τρυγαῖος;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Κίχλας ἔβραζε.

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ

ὦ φίλτατ', ὦ Τρυγαῖε! πόσα ἀγαθὰ
 μᾶς ἔφερες, εἰρήνην κλείσας. Πρότερον
 τίς ἔδιδεν ἐν ἄσπρον διὰ δρέπανον;

1160 Δραχμὰς δὲ τῶρα τὰ πωλῶ πεντήκοντα,
 κ' αὐτοὺς τοὺς κάδους τρεῖς δραχμὰς εἰς τοὺς ἀγρούς.

Ἄλλ' ὦ Τρυγαῖε, λάβ' ἐκ τῶν δρεπάνων μου·
 κ' αὐτὰ, καὶ ὅ,τι θέλεις λάβε δωρεάν.

Ἄφ' ὅσα τῶρα δίδοντες κερδίζομεν,

1165 σοὶ φέρομεν τὰ δῶρα εἰς τοὺς γάμους σου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἄφήσατέ τ' αὐτὰ ἐδὼ πλησίον μου,
 κ' ἐμβᾶτε εἰς τὸ δεῖπνον. Βλέπω κ' ἔρχεται
 παρωργισμένος ἔπλων κάπηλος ἐκεῖ.

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ

Μ' ἀφάνισες, Τρυγαῖε, κατὰ κράτος, φεῦ!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1170 Τί, ἄθλιε; τοὺς λόφους τοὺς παραίτησες;

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ

Μ' ἀφῆρεσαν τὴν τύχην μου, τὰ πρὸς τὸ ζῆν,
 καὶ τούτου, καὶ ἐκείνου τοῦ λογχοποιοῦ.

(1161) Δεικνύων καθαποιάν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Αὐτοὺς τοὺς δύο λόφους σου πόσον πωλεῖς;

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ

Εἰπέ μοι σὺ τί δίδεις;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τί; Αἰσχύνομαι.

- 1175 Πλὴν κόπον ἔχει ἀρκετὸν τὸ δέσιμον.
 Τρεῖς χοίνικας σοὶ δίδω σῦκων δι' αὐτοὺς,
 νὰ καθαρίζω δι' αὐτῶν τὴν τράπεζαν.

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ

Λοιπὸν ἄς εἶναι, καὶ τὰ σῦκα φέρε με.

Καλῆτερον θὰ εἶναι ἀπὸ τίποτε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- 1180 Λάβε τους ἔξω, ἔξω τῆς οἰκίας μου.
 Αἱ τρίχες πίπτουν· δὲν ἀξίζουν τίποτε·
 δὲν δίδω οὐδ' ἐν σῦκον πλέον δι' αὐτούς.

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ

Τί δὲ αὐτὸν τῶν δέκα μνῶν τὸν θώρακα,
 καλοῦραμμένον, τί τὸν κάμν' ὁ δυστυχῆς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- 1185 Αὐτὸς ζημίαν δὲν θὰ φέρῃ βέβαια·
 τὸν ἀγοράζω τὴν τιμὴν του, ἐπειδὴ
 θενὰ τὸν ἔχ' ὡς σκεῦος ἀναγκαῖόν τι.

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ

Παῦσε ὑβρίζων καὶ τὰ ἔργα μου κ' ἐμέ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἐδὼ τρεῖς λίθους βάζων. Πῶς σοὶ φαίνεται;

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ

- 1190 Καὶ τί θὰ ἔχῃς μάκτραν, ἀμαθέστατε;

(1183) Χιλίων δραχμῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ (δεικνύων ἱππούρεις) *

Αὐτὴν κ' αὐτὴν, τὴν χεῖρα εἰς τὸ ἀνοιγμα
περῶν τῆς κώπης.

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ

Καὶ τὰς δύο;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Βέβαια·

μὴ φωραθῶ τοῦ πλοίου τρύπαν ἀμελῶν.

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ

Καὶ θὰ βρωμίσῃς σκεῦος δέκα μνῶν λοιπόν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1195 Ἐπάρατε, βεβαίως· ἢ μήπως θαρρῆεις
διὰ χιλίας ὅτι τὸν πωλῶ δραχμᾶς;

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ

Τὰς δραχμᾶς φέρε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ (καθήσας εἰς τὸν θώρακα)

Καλὲ, εἰς τὰ ὀπισθεν
αὐτὸς μὲ θλίβει. Δὲν τὸν θέλω, λάβε τον.

ΣΑΛΠΙΓΚΤΗΣ

Τί θενὰ κάμω μὲ αὐτὴν τὴν σάλπιγγα;

1200 Διὰ δραχμᾶς ἐξήντα τὴν ἡγόρασα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Μολύβι χῦσε εἰς τὸ κοιλόν της ἐδῶ,
καὶ ἀπ' ἐπάνω ράβδον βάλε μακρουλὴν,
καὶ κότταβος θὰ γίνῃ ἐκ τῶν κατακτῶν.

(1191) Ἄνοιγμα τῆς κώπης λέγει τὰς χειρίδας τοῦ θώρακος.

(1193) Ἐκάστη ναῦς εἶχε τόσους ναύτας, ὅσας εἶχε τρύπας διὰ τὰς κώπας. Τινὲς τριήραρχοι ἔκλειον τινὰς τρύπας, διὰ νὰ κερδαίνωσι τὸν μισθὸν τῶν ναυτῶν.

(1203) Κότταβος, πολυθρόλλητον παιγνίδιον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Τὸ σχῆμα αὐτοῦ ἦν ἄλλοτε ἄλλο· ἐν εἶδος ἄνομάζετο κατακτός.

ΣΑΛΠΗΓΚΤΗΣ

Μὲ περιπαίζεις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ἴδου ἄλλη συμβουλή.

- 1205 Τὸ μὲν μολύβι, ὡς σοὶ εἶπα, χύσε το.
Ἐδὼ δὲ εἰς σχοινία κρέμασον αὐτήν,
πλάστιγγα πρόσθες, καὶ μ' αὐτήν εἰς τοὺς ἀγροὺς
τὰ σῦκα θὰ ζυγίζης εἰς τοὺς δούλους σου.

ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ

- Θεὲ ἀνελεήμων, πῶς μ' ἀφάνισας!
1210 Οἴμοι! καὶ ταύτας τὰς ἡγόρασ' ἀντὶ μναῶς.
Τί νὰ τὰς κάμω τώρα; Θὰ τὰς πάρῃ τίς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εἰς Αἰγυπτίους πήγαινε καὶ πώλει τας,
εἰς ταύτας νὰ μετρῶσι τὸ καθάρσιον.

ΔΟΡΥΞΟΟΣ

Κρανοποιέ! φεῦ! ποίαν τὴν ἐπάθαμεν!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

- 1215 Ἄλλ' οὐδὲν οὗτος ἔπαθεν.

ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ

Εἰς τὸ ἐξῆς

τίς θ' ἀγοράσῃ περικεφαλαίας; τίς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ (τὸν κρατεῖ ἀπὸ τὰ ὦτα)

Λαβὰς τοιαύτας ἂν ταῖς κατεσκευάζεις,
θὰ τὰς ἐπώλεις, καὶ πολὺ καλήτερα.

ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ

ᾠ δορυξόε, ἄγωμεν.

(1213) Οἱ Αἰγύπτιοι ἔπινον καθαρτικὸν τινα ζωμὸν ἐκ βαφανίδων.

(1218) ᾠ; κάδους.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ὦ Ω! Παντελῶς!

1220 Θεὸν ἀγοράσω ἀπ' αὐτὸν τὰς λόγχας του.

ΔΟΥΡΞΟΟΣ

Καὶ πόσα δίδεις;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ὼ Ἄν κοποῦν κατὰ μεσῆς,
διὰ παλούκια ἑκατὸν εἰς τὴν δραχμὴν.

ΔΟΥΡΞΟΟΣ

Μᾶς ἐξυβρίζει· φίλε μου, ἄς φύγωμεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλά. Διότι τὰ παιδιά ἔρχονται

1225 τῶν καλεσθέντων, νὰ οὐρήσουν, κ' ἐνταυτῷ

νὰ μελετήσουν τί νὰ ψάλλουν, ὡς θαρρῶ.

Ὅ,τι νὰ ψάλλης, ὦ παιδίον, μελετᾶς,
κοντά μου στάσου, κ' ἐπανάλαβέ το πρὶν.

ΠΑΙΔΙΟΝ Α'

Νέους ὑμνῶ μαχητὰς καὶ τὸ ἄσμά μου ἄρχεται,...

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Παῦσε

1230 νέους ὑμνῶν μαχητὰς, ὦ σὺ τρισκακόμοιρε, ὅταν
εἶναι εἰρήνη. Κατάρατον εἶσαι, ἀγροϊκὸν παιδίον.

ΠΑΙΔΙΟΝ Α'

Ὅταν δ' αὐτοὶ κατ' ἀλλήλων ὀρμήσαντες, ἤγγισαν
[ἤδη,

δέρμα πρὸς δέρμα ἐκτύπα, καὶ ἀσπίς πρὸς στρογγύ-
[λην ἀσπίδα.

(1229) Ἐκ τοῦ ποιήματος τῶν Ἐπιγόνων ὑπὸ Ἀντιμάχου, κατὰ τὸν σχολιαστήν. Μᾶλλον ὅμως μίμησις ἐπῶν Ὀμηρικῶν.

(1232—33) Μίμησις τῆς Ὀμ. Ἰλ. Δ, 446.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ποίας ἀσπίδας; Δὲν παύεις ἐδῶ ἀναφέρων ἀσπίδας;

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

1235 Τότε ὁμοῦ οἰμωγὴ καὶ κραυγὴ νικητῶν ἀνηγέρθη.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Πῶς; ἀνηγέρθ' οἰμωγὴ; Θὰ οἰμώξης καὶ σὺ, μὰ τὸν

[Βάκχον,

ὅτι ἐδῶ οἰμωγὰς μᾶς ψάλλεις, καὶ ταύτας στρογ-

[γύλας.

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

Τί δὲ νὰ ψάλλω; εἶπέ μοι εἰς σὲ ἀρεστὰ ποῖα εἶναι;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

«Οὔτοι μὲν ἔτρωγον κρέας βοῶν», καὶ τὰ ὅμοια ψάλε.

1240 «Ἔστρωσαν γεῦμα δ' ἐμπρὸς των» καὶ ὅσα καλὰ

[εἶν' εἰς γεῦσιν.

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

Οὔτοι μὲν ἔτρωγον κρέας βοῶν, τῶν δὲ ἵππων τὴν

[χαίτην

ἔλυον, ὄλην μ' ἰδρῶτα βρεγμένην, μαχῶν χορτα-

[σθέντες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Καλὰ· τὰς μάχας χορτασθέντες, ἔτρωγον.

Ψάλε μ' αὐτὰ, πῶς ἔτρωγον χορτάσαντες.

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

1245 Ἔσφιξαν δ' ἅμα μαθόντες . . .

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τὴν ἔσφιξαν, κ' εὐθυμοὶ ἦσαν!

(1237) Συγγέει ὅσα ἔφαλεν ὁ παῖς ἐν στ. 1235 καὶ 1233.

(1245) Τοῦς θώρηκας, θέλει νὰ συμπληρώσῃ τὸ παιδίον.

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

Ἄσβεστος δ' ἤρθη βοή, καὶ ἐχύθησαν ἔξω τῶν πύργων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ὦ! μὲ τὰς μάχας νὰ χαθῆς, παιδάριον.

Πολέμους μόνον ψάλλεις. Τίνος εἶσαι σύ;

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

Ἐγώ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Ναί· πόθεν;

ΠΑΙΔΙΟΝ Α΄

Τοῦ Λαμάχου εἶμ' υἱός.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1250 Αἰβοῖ!

Ὄντως κ' ἐγὼ σε ἀκούων ἐθαύμαζον, κ' ἔλεγον ὅτι

ἢ Βουλομάχου υἱός σὺ ἢ Κλαυσιμάχου θὰ εἶσαι.

Κρημνίσου, ψάλλων εἰς τοὺς λογχιστάς αὐτά.

Ποῦ εἶναι, ποῦ; τοῦ Κλεωνύμου ὁ υἱός;

1255 Πρὶν ἔμβης, ψάλε κάτι· εἶμαι βέβαιος,

δὲν ψάλλεις μάχας. Εἶσαι σώφρονος πατρός.

ΠΑΙΔΙΟΝ Β΄

«Ἴσως τις Σάϊος χαίρει ἀσπίδα κρατῶν, ἣν εἰς θά-
[μνους

ἄμωμον εἶχον ἐγὼ ἄκων ἀφήσει ποτέ.»

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Εὐγε, ἀνδρεῖέ μου! Πῶς; Τὸν πατέρα σου ψάλλεις,
[εἶπέ με;

(1254) Περὶ Λαμάχου καὶ Κλεωνύμου ὕδ. στ. 304, 468, 658.

(1257—58) Δίστιχον Ἀρχιλόχου, ποιητοῦ ἀκμάσαντος ἐν Ὀλ. 15—26. Πολεμῶν δὲ ποτε κατὰ Σαίων, Θρακικοῦ ἔθνους, ἔφυγε ρίψας τὴν ἀσπίδα του, καὶ τὸ ὁμολογεῖ ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ ἐλεγείοις.

ΠΑΙΔΙΟΝ Β'

1260 «Ἐσωσα δὲ τὴν ψυχὴν μου...»

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Κατήσχυνας δὲ τοὺς γονεῖς σου.

Ἄς ἔμβωμεν. Ἐξεύρω πῶς ἀδύνατον

περὶ ἀσπίδος ὅσα ἔψαλες, ποτὲ

νὰ λησμονήσης, τοῦ πατρός σου ὦν υἱός.

Ἵμῶν ὁποῦ ἐμείνατε εἰν' ἔργον, αὐτὰ ὅλα

1265 νὰ τὰ καταβροχθίσετε, κ' οἱ μῦλοί σας ν' ἀλέσουν.

Ἄλλ' ἀνδρικῶς ὀρμήσατε,

κινήσατε τὰς γνάθους σας. Τί ἄλλο, μωροὶ, ἔχουν

νὰ κάμνουν τ' ἄσπρα ὀδόντια σας, παρὰ νὰ μασου-

[λίζουν;

ΧΟΡΟΣ

Φροντίς μας εἶναι· πλὴν καὶ σὺ καλῶς ποιῶν τὸ

[λέγεις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1270 Σεῖς ὅσοι ἐπεινᾶτε πρὶν, μασεῖτε λαγοῦ κρέας.

Δὲν ἀπαντᾶτε πάντοτε

πλακοῦντας καθὼς σήμερον ἐρήμους πλανωμένους.

Λοιπὸν, ἐδῶ, καὶ χάπτετε, νὰ μὴ μετανοῆτε.

Εὐφημεῖτε! Ἄς φέρῃ τις ἔξω ἐδῶ ἐκ τοῦ οἴκου μου

[τώρα τὴν νύμφην.

1275 Ἄς ἀνάψουν λαμπάδας· ὁμοῦ δ' ὁ λαὸς ἄς συγχαίρῃ

[καὶ ἄς ἀλαλάξῃ·

εἰς ἀγροὺς καὶ εἰς κήπους ἄς φέρῃ εὐθύς τῶν ἀγρῶν

[καὶ τῶν κήπων τὰ σκεύη·

ἄς πηδήσῃ, χορεύσῃ, ἄς χύσῃ σπονδάς, τὸν Ἵπέρ-

[βολον δὲ ἄς διώξῃ.

Τοὺς Θεοὺς δ' ἄς ζητήσουν ἀκόμη μ' εὐχὰς

- εἰς τοὺς Ἑλληνας πλοῦτον νὰ δώσουν πολὺν,
 1280 νὰ θερίσωμεν ὅλοι ἀφθόλους κριθάς,
 καὶ ἐπίσης νὰ κάμνωμεν οἶνον πολὺν,
 κ' αἱ συκαῖ μας καρπούς,
 κ' αἱ γυναῖκες υἱοὺς νὰ γεννοῦν εἰς ἡμᾶς,
 καὶ τὰ ὅσ' ἀπωλέσαμεν ἄλλα καλὰ,
 1285 νὰ τὰ λάβωμεν πάλιν ὀπίσω ὡς πρὶν,
 καὶ νὰ παύσῃ ὁ σίδηρος λάμπων.
 Ἐλθὲ καλὴ κόρη,
 κ' εὐθυμοῦσα μαζῆ μου
 εἰς ἀγροὺς γλυκοκοίμου.

1290 ὦ ὦ ὦ Ἕμην Ἕμέναι ὦ, ὦ ὦ Ἕμην Ἕμέναι ὦ.

ΧΟΡΟΣ

Τρισμάκαρ δικαίως
 τόσας χάριτας ἔχεις.

ὦ ὦ Ἕμην Ἕμέναι ὦ!

ὦ ὦ Ἕμην Ἕμέναι ὦ, ὦ ὦ Ἕμην Ἕμέναι ὦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

1295 Τί κάμνομεν αὐτήν;

ΧΟΡΟΣ

Τί κάμνομεν αὐτήν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

Τρυγήσωμεν αὐτήν;

ΧΟΡΟΣ

Τρυγήσωμεν αὐτήν.

Σηκώσατε, ἄνδρες,

1300 τεταγμένοι ὡς εἴσθε,

τὸν γαμβρὸν εἰς τοὺς ὤμους.

(1287-89) ~~~~~ Ὀμ. καὶ 1291—93, 1299—301, 1303—5.

~~~~~ 2.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΤΑ ΟΡΝΕΑ

(Ὅρνιθες)

*(Ἐδιδάχθη ἐπὶ Χαβρίου ἀρχοντος, ἐν Ὀλ. 91, 6'
π. Χ. 414, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 17^{ου} ἔτους τοῦ
Πελοποννησιακοῦ πολέμου)*

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
ΠΟΥΠΟΣ (ἔποψ)
ΑΗΔΩΝ
ΤΡΥΠΟΦΡΑΚΤΗΣ (τροχίλος) } πτηνά.
ΚΟΚΚΙΝΟΠΤΕΡΟΣ }
ΧΟΡΟΣ ὀρνέων (εἰκοσιτεσσάρων.)
ΠΟΣΕΙΔΩΝ
ΗΡΑΚΛΗΣ
ΙΡΙΣ
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ
ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ, θεός.
ΙΕΡΕΥΣ
ΠΟΙΗΤΗΣ
ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ
ΜΕΤΩΝ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ
ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ
ΚΙΝΗΣΙΑΣ, διθυραμβοποιός.
ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ
ΚΗΡΥΚΕΣ
ΑΓΓΕΛΟΙ
ΥΠΗΡΕΤΗΣ Πεισθεταίρου
ΞΑΝΘΙΑΣ καὶ ΜΗΝΟΔΩΡΟΣ, ὑπηρετάι, κωφὰ πρόσωπα.

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ θέσιν ὀρεινὴν καὶ σύδενδρον.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΤΑ ΟΡΝΕΑ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ, ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ (κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας κολοῖον)

Λέγεις ἔμπρός, τὸ δένδρον ὅπου φαίνεται;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (κρατῶν κορώνην)

ὦ νὰ χαθῆς! φωνάζει πάλιν κραὰ αὐτή.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καλὲ, ὡς πότε ἄνω κάτω τρέχομεν;

θ' ἀφανισθῶμεν πηγαινοερχόμενοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

5 Κ' ἐγὼ ν' ἀκούσω τὴν κουρούναν ὁ πτωχὸς,
καὶ στάδια νὰ τρέξω ὑπὲρ χίλια!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εἰς καλοιακούδαν πιστευθεῖς ὁ ἄθλιος

τοὺς ὄνυχας νὰ χύσω τῶν δακτύλων μου!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄκόμ' εἰς ποῖον μέρος εἴμεθ' ἀγνοῶ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

10 Ἄπὸ ἐδῶ εὐρίσκεις τὴν πατρίδα σου;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οὐδ' ὁ Ἐξηκестίδης θὰ τὴν εὕρισκε.

Πεισθέταιρος, Ἀθηναῖος σύγχρονος τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἰδ. τὰς ἐμὰς Ant. Hell. II, N. 1339.

(11) Ὁ Ἐξηκестίδης, κατηγορούμενος ὡς ξένος, ἀντιποιηθεὶς πιθανῶς τὰ δικαιώματα πολίτου Ἀθηναίου. Οὐδ' αὐτὸς θὰ ἐδύνατο νὰ εὔρη τὰς Ἀθήνας ἐντεῦθεν, ὅστις τόσον ἐπιτηδεύει τὰς εὔρε πρὶν νὰ εἶναι πατρίς του.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Φεῦ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πάρε σὺ τὸν δρόμον τοῦτον, φίλε μου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὁ τῶν ὀρνίθων πωλητῆς, ὁ πινακᾶς
 ὁ τρελλοφιλοκράτης πῶς μᾶς ἔβλαψε
 15 δούς τούτους, — πρὸς τὸν ποῦπον νὰ μᾶς φέρωσι,
 πρὸς τὸν Τηρέα, τ' ὄρνεον ἐξ Ὀρνεῶν, —
 τοῦ Θαῤῥελείδου τὸν υἱὸν τὸν κολιοῖον
 ὀβολὸν ἓνα, καὶ αὐτὴν τριώβολον.
 Αὐτὰ πλὴν μόνον νὰ δαγκάνουν ἔμαθαν.

(Πρὸς τὸν κολιοῖον)

20 Τί χάσκεις τώρα; Θὰ μᾶς φέρῃς πούποτε
 ἀκόμ' εἰς πέτρας; Δρόμος ἀπ' ἐδῶ κἀνεὶς
 δὲν εἶναι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οὔτε μονοπάτι πούποτε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Λέγ' ἡ κουρούνα περὶ δρόμου τίποτε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

᾽Οχι. Καὶ τώρα ὡς καὶ τότε λέγει κρά.

(12) Τοῦτον, δηλ. τοῦ φεῦ.

(14) Ὁ Φιλοκράτης, ἄλλως ἄγνωστος, πτηνοπώλης. Τὸν λέγει δὲ πινακᾶν, πινακοπώλην, ἢ διότι, ὡς ὁ σχολιαστῆς, ἐπὶ πινάκων προτιθέντες ἐπώλουν τὰ πτηνὰ, ἢ διότι τὸ κύριον ἔργον αὐτοῦ ἦτον ἴσως τὸ τοῦ πινακοπώλου.

(16) Τὸν μῦθον τοῦ Τηρέως ὅστις ἔγινε ποῦπος (ἔποψ), τῆς Φιλομήλας, τῆς Πρόκνης καὶ τοῦ Ἴτυος, ἴδ. ἐν Ὀβιδ. Μεταμορφ. Βιβλ. ΣΤ'. Ὁ Τηρεὺς ἦν Βασιλεὺς ἐν Θράκη. Λέγει δ' ἐξ Ὀρνεῶν, κώμης τῆς Ἀργολίδος, παίζων ἀπλῶς πρὸς τὴν λέξιν.

(17) Χλευάζει ὡς κολιοῖον τὸν υἱὸν τοῦ Θαῤῥελείδου Ἀσωπόδωρον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

25 Τί λέγει περὶ δρόμου ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄλλο τί, παρὰ
πῶς θενὰ τραγανίσῃ τοὺς δακτύλους μου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δεινὸν δὲν εἶναι, ὅταν εἰς τοὺς κόρακας
νὰ ἔλθωμεν ζητῶμεν, κ' ἠτοιμάσθημεν,
ν' ἀδυνατῶμεν τὴν ὁδὸν νὰ εὕρωμεν ;

30 Διότ' ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀκροῶμενοι,
τοῦ Σάκα νόσον ἐναντίαν πάσχομεν.
Αὐτὸς μὴ ὦν πολίτης, ἐπιβάλλεται·
ἡμεῖς τὸ γένος δ' ἐντιμοὶ καὶ τὴν φυλὴν,
πολιτῆται ἐν πολιταῖς, καὶ ἀδίωκτοὶ,

35 πλὴν τὴν πατρίδα πετακτοὶ ἐφύγαμεν,
ὄχι μὲν ὅτι ἐμισήσαμεν αὐτὴν,
ὡς νὰ μὴν εἶναι καὶ μεγάλη κ' εὐτυχῆς,
κ' εἰς ὅσους ἔχουν τι νὰ χάσουν ἀνοικτὴ·
ἀλλ' ἓνα μῆνα ἢ καὶ δύο τραγωδοῦν

40 οἱ τέττιγες εἰς τ' ἄνθη, εἰς τὰς δίκας δὲ
οἱ Ἀθηναῖοι ὄσῳ ζῶσι τραγωδοῦν.

Τὸν δρόμον τοῦτον δι' αὐτὸ ἐπήραμεν,
καὶ μὲ μυρσίνας, λέβητα καὶ κάνιστρον
πλανώμεθα ζητοῦντες τόπον ἤσυχον,

45 ν' ἀποκατασταθῶμεν διὰ πάντοτε.

Πρὸς τὸν Τηρέα τῶρα δὲ πηγαίνομεν

(31) Σάκας ἢ Σακᾶς, ἐλέγετο ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους ὁ τραγικὸς ποιητῆς Ἀκέστωρ, ὡς ξένος, ἐκ Σακῶν τῶν Θρακῶν καταγόμενος.

(33) Ἐντιμοὶ, δηλ. ἔχοντες πάντα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα.

(43) Ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν θυσίαν τῆς θεμελιώσεως τῆς πόλεως.

(46) Ἀπέρχονται πρὸς τὸν Τηρέα, ὡς συγγενῆ, νυμφευθέντα Ἀθηναίαν.

τὸν ποῦπον, ὅπως παρ' αὐτοῦ ἀκούσωμεν
 τοιαύτην πόλιν ἂν ἀπήντησε πετῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αἴ σύ!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τί εἶναι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἦ κουρούνα πρὸ πολλοῦ

50 ἐπάνω κάτι λέγει.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ ὁ κολοῖς

πρὸς τὰ ἐπάνω χάσκει, ὡς νὰ δείχνη τι.

Ἄφεύκτως πρέπει νὰ εἶν' ὄρνεα ἐδῶ.

Θὰ τὸ ἰδῶμεν κρότον καθὼς κάμωμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐεῦρεις; τὴν πέτραν κτύπα μὲ τὸ σκέλος σου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

55 Καὶ σὺ μὲ τὸ κεφάλι, νὰ κροτῆ διπλά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λοιπὸν, μὲ πέτραν κτύπησε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄν θέλῃς, ναί.

Παιδί, παιδί!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν ποῦπον, πῶς, παιδί καλεῖς;

Ἄντὶ παιδί δὲν πρέπει ποῦπε νὰ εἰπῆς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αἴ! ποῦπε! πάλιν θὰ μὲ κάμῃς νὰ κτυπῶ;

60 Αἴ ποῦπε!

(57) Παιδί! ὡς ἂν ἔκραζε θυρωρὸν.

ΤΡΥΠΟΦΡΑΚΤΗΣ (τροχίλος)

Ποῖος κράζει τὸν αὐθέντην μου;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Προστάτ' Ἀπόλλων! Τί φρικτὸν χασμουρητόν!

ΤΡΟΧΙΛΟΣ

ᾠ συμφορά μου! Εἶναι κυνηγοὶ αὐτοί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τί ἔπαθες; Δὲν λέγεις «καλῶς ὤρισες;»

ΤΡΟΧΙΛΟΣ

Κρημνίσου!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πλὴν δὲν εἶμεθ' ἄνθρωποι.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ

Τί δέ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

65 Εἶμ' ὁ Τρεμούλης, Λιβυκὸν πουλί ἐγώ.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ

Αἶ! φλυαρεῖς.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἐρώτα κἄν αὐτὰ ἐδώ.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ

Αὐτὸ δέ, δὲν μὲ λέγεις τ' εἶναι τ' ὄρνεον;

ΠΕΙΣΘΕΓΑΙΡΟΣ

Εἶμ' ὁ Χαζούλης φασιανικὸν πουλί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τί δὲ θηρίον εἶσαι σὺ, νὰ μάθωμεν.

(61) Ὁ ὑπηρέτης ἐφάνη ἔχων προσωπίδα πτηνοῦ, ἧς τὸ ράμφος ἀνοίγεται ὅταν ὀμιλῇ.

(66) Ὑπὸ φόβου ὅτι εἶδε τὸ ἄγριον αὐτὸ ὄρνεον, τῷ συνέδη τι, καὶ τοῦτο δεικνύει ὡς ἀπύδειξιν ὅτι εἶναι Τρεμούλης.

(68) Δίσχυρὸν λαγοπαίγιον.

ΤΡΟΧΙΑΟΣ

70 Ὅρνεον εἶμαι δούλος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἴσως πετεινός

σ' ἐνίκησε.

ΤΡΟΧΙΑΟΣ

Διόλου. Ὁ αὐθέντης μου,
ὡς ποῦπος ἦν, νὰ γίνω ἐπεθύμησε
πουλί, νὰ μ' ἔχη καὶ νὰ τὸν ὑπηρετῶ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πῶς; ὑπηρετάς θέλουν καὶ τὰ ὄρνεα;

ΤΡΟΧΙΑΟΣ

75 Αὐτὸς κἄν. Ἴσως ἐπειδ' ἦτον ἄνθρωπος,
καὶ ἡ σμαρίδας μὲ ζητεῖ φαληρικὰς,
καὶ μὲ τρυβλί σμαρίδας τρέχω νὰ ζητῶ,
ἡ φάβαν θέλει, καὶ πινάκαν νὰ ζητῶ
καὶ χύτραν τρέχω.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ᾠ! τροχίλος εἶν' αὐτός.

80 Ἐξεύρεις τί, Τροχίλε; τὸν αὐθέντην σου
φώναξ' ἐδώ.

ΤΡΟΧΙΑΟΣ

Πλὴν τώρα ὁ αὐθέντης μου
κοιμᾶται, φαγὼν μύρτα καὶ κουνούπια.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κ' ἐξύπνησέ τον.

ΤΡΟΧΙΑΟΣ

Θὰ θυμώσῃ βέβαια·
ἤξεύρω· ὅμως διὰ σᾶς τὸν ἐξυπνῶ.

(71) Αἱ ἀλεκτρομαχίαι εἰσήχθησαν εἰς Ἀθήνας ἀπὸ τῶν Περσικῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

85 Κακὸν νὰ σ' εὕρη ποῦ μὲ κατετρόμαξες.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ᾠ δυστυχία! μ' ἔφυγεν ὁ κολοῖός
ἀπὸ τὸν φόβον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ᾠ δειλὸν ζωντόβολον!
τὸν κολοῖὸν ἀφῆκες φοβηθεῖς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ σὺ
δὲν ἔπεσες κ' ἀφῆκες τὴν κουρούναν σου;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

90 Διόλου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τότε ποῦ ἔναι τὴν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐπέταξε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δὲν τὴν ἀφῆκες; εὗγε τὸν παλληκαρᾶν!

ΠΟΥΘΣ

Ἐλ' ἀνοιξε τὰ χόρτα, ἔξω νὰ ἐβγῶ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Φεῦ, ὦ Ἡράκλεις! τί θηρίον εἶν' αὐτό;
τί πτερὰ ἔχει! κεφαλὴν τριφούντωτην!

ΠΟΥΠΟΣ

95 Τίς ὁ ζητῶν με;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Οἱ Θεοὶ οἱ δώδεκα...

σ' ἔκαμαν τέρας.

(92) Τὰ χόρτα ἀντί νὰ εἰπῇ τὴν πόρταν (τὴν ὕλην ἀντί τὴν πύλην.)

ΠΟΥΠΟΣ

Θὰ γελα̃τε βέβαια
μὲ τὰ πτερά μου. Ἦμην, ξένοι, ἄνθρωπος
προτοῦ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σὲ δὲν γελω̃μεν.

ΠΟΥΠΟΣ

Ποῖον ἄλλον δέ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ ράμφος σου γελοῖον μόνον φαίνεται.

ΠΟΥΠΟΣ

100 Ὁ Σοφοκλῆς τοιαῦτα ἐκακούργησεν
εἰς τὸν Τηρέα, μὲ τὰς τραγωδίας του.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὁ Τηρεὺς εἶσαι; τί; παγών' ἢ ὄρνεον;

ΠΟΥΠΟΣ

Ἦ ὄρνεον εἶμαι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ ποῦ ἔχεις τὰ πτερά;

ΠΟΥΠΟΣ

Μ' ἔπεσαν ὅλα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πῶς; ἀπὸ ἀσθένειαν;

ΠΟΥΠΟΣ

105 Ὁχι· πλὴν ὅλα τὸν χειμῶνα τὰ πτηνὰ
πτερορῥοοῦν, καὶ ἄλλα κάμνομεν πτερά.
Σεῖς δὲ εἰπέτε, τ' εἴσθε;

(100) Ὁ Σοφοκλῆς ἔγραψε τραγωδίαν Τηρέα, ἐν ἣ παρίστησιν αὐτὸν ἐν τῷ
τέλει ἀπωρηθωμένον.

(102) Δηλ. σύνηθες ὄρνεον, ἢ τὸ σπάνιον Παγώνι τὸ πρὸ ὀλίγου εἰσαχθὲν
ἐξ Ἀσίας;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἡμεῖς; ἄνθρωποι.

ΠΟΥΠΟΣ

Καὶ πόθεν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὅθεν αἱ τριήρεις αἱ καλαί.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἡλιασταί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ὦ! μᾶλλον τὸ ἀνάπαλιν·

110 Ἀντιηλιασταί.

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς; Σπέρμα ζῆ ἐκεῖ

τοιούτον;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Οἱ ἀγροί μας ἔχουν, σπάνιον.

ΠΟΥΠΟΣ

Κ' ἐδῶ τί πρᾶγμα θέλετε καὶ ἦλθετε;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Σὲ νὰ ιδῶμεν ἦλθομεν!

ΠΟΥΠΟΣ

Καὶ διατί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Διότι ἀνὴρ ἦσουν, ὡς ἡμεῖς ποτέ,

115 καὶ χρέη εἶχες κάμει, ὡς ἡμεῖς ποτέ,

χωρὶς νὰ τὰ πληρώνης, ὡς ἡμεῖς ποτέ·

καὶ εἰς πτηνὸν κατόπιν μεταμορφωθείς,

ἐπέτας γύρω γύρω γῆν καὶ θάλασσαν,

(111) Ἡλιασταί, οἱ δικασταὶ ἐν Ἀθήναις. Λέγει δὲ ὅτι ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐν ἀγροῖς Ἀθηναίων εἰσὶν οἱ μόνοι μὴ μετέχοντες τῶν δικαστηρίων.

- κ' ἡξέυρεις ὅσα καὶ πτηνὰ καὶ ἄνθρωποι.
 120 Παρακαλοῦντες δι' αὐτὸ ἐρχόμεθα,
 κάμμίαν πόλιν τριχωτὴν νὰ μᾶς εἰπῆς,
 ὅπου, καθὼς εἰς γούναν, νὰ πλαγιάσωμεν.

ΠΟΥΠΟΣ

Μεγαλητέραν τῆς τῶν Κραναῶν ζητεῖς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μεγαλητέραν ὄχι, καλητέραν δέ.

ΠΟΥΠΟΣ

- 125 Τὴν ἀριστοκρατίαν ἀγαπᾶς.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἐγώ;

Ποσῶς. Καὶ τοῦ Σκελλίου τὸν υἱὸν μισῶ.

ΠΟΥΠΟΣ

Καὶ ποίαν πόλιν θὰ ἐπροτιμᾶτε σεῖς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὅπου σπουδαῖαι ὑποθέσεις εἶν' αὐταί.

Πρῶτ' πρῶτ' ὁ φίλος προσερχόμενος

- 130 νὰ λέγῃ· «Μὰ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον,
 σὺ θενὰ μ' ἔλθης καὶ τὰ τέκνα σου, πρῶτ'
 ἀφ' οὗ τὰ λούσης· ἔχω γάμου τράπεζαν.
 Δὲν θενὰ λείψης, χωρὶς ἄλλο· εἰδεμὴ
 νὰ μὴ μοὶ ἔλθης οὔτε ὅταν δυστυχῶ.»

ΠΟΥΠΟΣ

- 135 Τῷ ὄντι πράγματ' ἀγαπᾶς ταλαίπωρα.
 Καὶ σύ;

(123) Τὰς Ἀθήνας, καλουμένας τὸ ἀρχαῖον καὶ Κραναάν.

(126) Ὁ υἱὸς τοῦ Σκελλίου ἐκαλεῖτο Ἀριστοκράτης (Δημοσθ. κ. Θεοκρίν.)
 διὰ τοῦτο λέγει ὅτι τὸν μισεῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἐγὼ τοιαῦτα.

ΠΟΥΠΟΣ

Ποῖα δηλαδὴ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅπου παιδὸς ὠραίου βλέπων με πατῆρ,
ὡς ν' ἀδικήθη θὰ μὲ παραπονηθῆ·
«Πῶς, Στιλβωνίδη, τὸν υἱόν μου ἀπαντᾶς
140 καλολουσμένον ἀπὸ τὸ γυμνάσιον,
καὶ οὔτε τὸν προσλέγεις οὔτε τὸν φιλεῖς;
Δὲν τὸν χαδεύεις, πατρικὸς μου φίλος σύ;»

ΠΟΥΠΟΣ

Τὸν κακομοίρην! τί κακὰ ὀρέγεται!
Ἵπάρχει πόλις εὐτυχῆς, ὡς λέγετε,
145 τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης οὐ μακράν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ὦ μὴ,
μὴ θάλασσαν, κλητῆρα αἴφνης ἐν πρώτῃ
μὴ ἢ Σαλαμινία φέρουσα φανῆ.
Ἐλληνικὴν δὲ πόλιν δὲν γνωρίζεις που;

ΠΟΥΠΟΣ

Καὶ πῶς εἰς τῆς Ἡλείας δὲν πηγαίνετε
150 τὸν Λέπρεον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δὲν εἶδα τοῦτον, πλὴν μισῶ
τὸν Λέπρεον, γνωρίζων τὸν Μελάνθιον.

(147) Ἡ Σαλαμινία, δημόσιον πλοῖον, φέρον τὰς κλήσεις πρὸς τοὺς ἐγκαλουμένους, τοὺς ἀποδημοῦντας. Πρὸ ὀλίγου εἶχε πεμφθῆ κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, κατηγορηθέντος ὡς Ἐρμοκοπίδου.

(151) Μελάνθιος ὁ τραγικὸς ἦτον, λέγουσι, λεπρὸς, ἢ ἐκ τοῦ Λεπρέου, πόλεως τῆς Ἡλείας.

ΠΟΥΠΟΣ

Εἰς τὴν Λοκρίδα εἶναι οἱ Ὀπούντιοι·
ἐκεῖ κατασταθῆτε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ᾠ! Ὀπούντιος

δὲν γίνομαι κ' ἂν λάβω τάλαντον χρυσοῦ.
155 Πῶς εἶναι δὲ ὁ βίος μὲ τὰ ὄρνεα;
Σὺ τὸ ἤξεύρεις.

ΠΟΥΠΟΣ

ᾠχι χωρὶς χάριτας.

Πρῶτον ἐδὼ μᾶς λείπουν τὰ βαλάντια.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τοῦ βίου κιβδηλίαν ἀφαιρεῖς πολλήν.

ΠΟΥΠΟΣ

Εἰς κήπους ἄσπρα τρώγομεν σησάμια,
160 καὶ μύρτα, μάκων σπόρους καὶ ἡδύοσμον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Λοιπὸν σεῖς ζῆτε εὐτυχῆ ζωὴν γαμβρῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶ πῶ!

Σπουδαῖον βλέπω τῶν ὄρνέων βούλευμα,
καὶ δύναμιν μεγάλην ἂν μοὶ πείθησθε.

ΠΟΥΠΟΣ

165 Τί νὰ πεισθῶμεν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ πεισθῆτε; Πρῶτον μὲν

νὰ μὴ πετᾶτε χάσκοντες ἀπανταχοῦ,
διότι φέρει ἀτιμίαν. Ἄν ἐκεῖ

(154) Ὀπούντιος ἦν τὸ ὄνομα Ἀθηναίου τινὸς ὃν θεωρεῖ ἀποστροφῆς ἄξιον. Ἴδε στ. 1280.

τοὺς πετακτοὺς μας ἐρωτήσης, τί αὐτὸ
τ' ὄρνεον εἶναι; ὁ Τελέας θὰ εἰπῇ·

170 « Ἀνθρωπορνήθι, ἄστατος, πετούμενος,
ἀστόχαστος, μὴ μένων ἤσυχος στιγμὴν. »

ΠΟΥΠΟΣ

Ὁραῖος, μὰ τὸν Βάκχον, εἶν' ὁ χλευασμός.
Τί δὲ νὰ γίνῃ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πόλιν κατοικήσατε.

ΠΟΥΠΟΣ

Τὰ ὄρνεα τί πόλιν νὰ οἰκήσωμεν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

175 Τῷ ὄντι; ὦ τί λόγος ἀσυλλόγιστος!
Κύτταξε κάτω.

ΠΟΥΠΟΣ

Ναί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐπάνω κύτταξε.

ΠΟΥΠΟΣ

Κυττάζω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γύρνα τὸν λαιμόν.

ΠΟΥΠΟΣ

Μὰ τοὺς Θεοὺς,
τί τάχα θ' ἀπολαύσω ἂν στραγγουλισθῶ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίποτε εἶδες;

ΠΟΥΠΟΣ

Οὐρανὸν καὶ σύννεφα.

(169) Τελέας, κοῦφος καὶ πονηρὸς συκοφάντης, ἴδ. Εἰρήν. 974.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

180 Αὐτὸς λοιπὸν δὲν εἶναι πόλος τῶν πτηνῶν ;

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς εἶναι πόλος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τόπος ὡς νὰ ἔλεγες.

Ἐπειδὴ δ' οὗτος καὶ ἐπιπολάζεται
καὶ πάντοτε περνᾶται, πόλον τὸν καλοῦν.

Ἄν δὲ τὸν κατοικῆτε, καὶ τὸν φράξητε,

185 ἀντὶ τοῦ πόλου πόλις θὰ ὀνομασθῆ,
καὶ ὡς ἀκρίδων τῶν θνητῶν θὰ ἄρχετε,
καὶ οἱ Θεοὶ θὰ πάθουν πείναν Μηλικήν.

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἶναι ὁ ἀήρ που μεταξὺ τῆς γῆς.

Ὡς δ' ἡμεῖς, ὅταν εἰς Πυθῶ πηγαίνωμεν,

190 τὴν δίοδον ζητοῦμεν παρὰ Βοιωτῶν,
οὕτως ἂν θύωσ' οἱ θνητοὶ εἰς τοὺς Θεοὺς,
καὶ δὲν σᾶς φέρουν οἱ Θεοὶ τὸν φόρον των,
διὰ τοῦ χάους καὶ τῆς ξένης πόλεως
τῶν μηρῶν κνίσσαν μὴ διαβιβάζετε.

ΠΟΥΠΟΣ

195 ὦ! ὦ! ποτέ,
ᾧ γῆ, παγίδες, πλέγματα καὶ δίκτυα,
ιδέαν τόσον νόστιμον δὲν ἤκουσα.

(187) Ἡ πείνα ἦν ὑπέστησαν οἱ Μήλιοι, ὅταν ἐπολιορκήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἐν Ὀλ. 90, δ' δύο ἔτη πρὶν ἢ διδαχθῶσιν αἱ Ὀρνιθες. (Θουκ. Ε.)

(188) Μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

(189) Πυθῶ, τοὺς Δελφούς.

Νὰ κατοικήσω πόλιν δέχομαι μὲ σέ,
ἀνίσως θέλουν καὶ τὰ ἄλλα ὄρνεα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

200 Καὶ τίς τὸ πρᾶγμα θενὰ τοῖς ἐκθέσει;

ΠΟΥΠΟΣ

Σύ·

διότι, ἂν καὶ ἦσαν βάρβαροι προτοῦ,
συζῶν μ' αὐτὰ, τὴν γλῶσσαν τοῖς ἐδίδαξα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ πῶς θὰ τὰ φωνάξης;

ΠΟΥΠΟΣ

Εὐκολώτατα.

Ἐκεῖ ἐμβαίνω εἰς τοὺς θάμνους, ἐξυπνῶ
205 τὴν ἀηδόνα τὴν ἐμήν, καὶ παρευθὺς
τὰ συγκαλοῦμεν· τὴν φωνὴν μας δὲ αὐτὰ
καθὼς ἀκούσουν, θενὰ τρέξουν πρόθυμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄγαπητόν μου ὄρνεον, ὦ! μὴν ἀργῆς.

Ἄλλ' ἐμβα εἰς τοὺς θάμνους, σὲ παρακαλῶ·

210 τὴν ἀηδόνα τάχιστα ἐξύπνισον.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄφες, σύντροφε φίλη, τὸν ὕπνον, κ' ἐλθέ,
κ' ἱερῶν χῦσε ὕμνων εὐστρόφους σκοποὺς,
ὡς τὸ θεῖόν σου στόμα συχνὰ θρηνηδεῖ,
εἰς τὸ ἄθλιον τέκνον, τὸν Ἴτυν, ἐν ᾧ

215 μυρολόγια ψάλλης καὶ μέλη ὑγρά
τοῦ γοργοῦ λάρυγγός σου· πετᾶ δὲ ἠχῶ
καθαρά, ἀπὸ σμίλακος κλάδους δασεῖς
πρὸς τὰς θείας μονάς, καὶ σ' ἀκούει αὐτὴν
ὁ χρυσόμαλλος Φοῖβος, καὶ κρούων χορδὰς

220 πρὸς τὰ μέλη σου λύρας ἑλεφαντωτῆς,
 διαθέτ' εἰς τὰ ὕψη χοροῦς τῶν Θεῶν·
 ἀπὸ δὲ ἀθανάτων στομάτων πετᾶ
 ἐκ συμφώνου ὁμοῦ
 τῶν μακάρων κλαυθμῆρισμα θεῖον.
 (Ἀκούεται αὐλὸς μιμούμενος τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνος.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

225 ὦ Ζεῦ προστάτα, τὸ ὄρνιθι πῶς λαλεῖ!
 Τὸ δάσος ὄλον μέλι πῶς ἐγέμισε!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αἴ! σύ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί εἶναι;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Θὰ σωπάσης;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Διατί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὁ ποῦπος πάλιν, ἄχουσ', ἐτοιμάζεται.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἐπουπού, ποποπό, πουπού, πουπού.

(229) ~~,~~,~~~
 ~~~,~~~,,~ 2.
 ~~~,~~~
 ~~~,~~~,,~
 ~~,~~,~~,~~~~
 ~~~,~~~
 ~~~~~,~~~~~
 ~~~,~~~
 ~~~,~~~~
 ~~~,~~~
 ~~~,~~~~

- 230 Ἴώ ἰώ! ἐδῶ ἐδῶ ἐδῶ ἐδῶ
 ἐδῶ κἀνείς ἀπὸ τοὺς ὁμοπτέρους μου·
 εὐσπόρους ὄσα νέμεσθε
 ἀγρούς, τῶν κριθοφάγων ἔθνη μύρια,
 γένη καὶ σεῖς σπερμολόγων ταχύπτερα,
 235 μαλακοὺς καλοῦντα τόνους,
 κ' εἰς αὐλάκων ὄσα βώλους
 γλυκολεπτοκελαδεῖτε
 οὕτω μὲ φωνὰς εὐθύμους·
 τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ, τιὸ τιὸ τιότιο·
 240 κ' εἰς κήπους ὄσα, εἰς κλαδία τοῦ κισσοῦ,
 ὡς καὶ ὄσα εἰς ὄρη φωλεύετε,
 καὶ ἐλαίας ἢ κόμαρα τρώγετε,
 τὴν φωνήν μου ἀκούσαντ' ἐλθέτ' εὐθύς,
 τριοτὸ τριοτὸ τριοτὸ τοβρίξ·
 245 κ' ὄσα εἰς βαλτώδεις τάφρους
 τὰς ἀκανθοστόμους κνίπας
 χάπτετε, ἢ κατοικεῖτε
 τόπους ὄροσερούς, ἢ ὄσα
 τὸν ὠραῖον Μαραθῶνα·
 250 ποικιλτὸν καὶ σὺ ὄρνιθι,
 ταγινάρι, ταγινάρι!

~ ~ ~, ~ ~ -, ~ ~ ~ ~, ~ ~
 ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~, ~ ~
 ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~, ~ ~ -, ~ ~
 ~ ~ -, ~ ~ -, ~ ~ -, ~ ~ -
 - ~ ~ -, ~ ~ ~ -, 6 (α).
 ~ ~ -, ~ ~ -

(α) Μεθ' ὄλων τῶν τροπολογιῶν ἄς ἐπιδέχεται τὸ τροχαϊκὸν μέτρον.

κ' ὄσων τὰ γέν' εἰς τὰ πόντια κύματα
 μετ' ἀλκυόνων συμπαίζετε εὐθύμως,
 τρέξατε, τρέξατε, νέα ν' ἀκούσητε!

255 Ὅλα τὰ ἔθνη συνάγομεν σήμερον
 τῶν μακρολαίμων ὀρνέων τριγύρω μας.
 Γέρων ἐλθὼν τις θρασὺς κ' ἐπιτήδειος,
 νέα σοφίζεται

νέων πραγμάτων προτείνει κατόρθωσιν.

260 Ἄλλ' ἐλάτ' ἐλάτε ὄλα·
 ἔλα, ἔλα, ἔλα, ἔλα·
 τόρο τόρο τόρο τόρο τοροτίγξ·
 κικαβαῦ, κικαβαῦ
 τόρο τόρο, τόροτο λιλιλίγξ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

265 Ὅρνεον βλέπεις;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ τὸν Φοῖβον, τίποτε·
 εἴαν καὶ χάσκω, βλέπων πρὸς τὸν οὐρανόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λοιπὸν ὁ ποῦπος εἰς τοὺς θάμνους μάταια
 ἔκλαιε τόσον, μιμηθεὶς χαραδριόν;

ΚΟΚΚΙΝΟΠΤΕΡΟΣ (πτηνὸν)

Τοροτίγξ, τοροτίγξ.

(252—60) —̣̣, —̣̣, —̣̣, —̣̣ 6.

—̣̣, —̣̣

—̣̣, —̣̣, —̣̣, —̣̣

—̣̣—̣̣, —̣̣—̣̣

(252—53) Παρωδία στίχων τοῦ Ἀλκμᾶνος.

(268) Χαραδριὸς, πτηνὸν κίτρινον, φωλεῦον εἰς χαραδρας, καὶ λεγόμενον ὅτι ἐθεράπευε τὸν ἴκτερον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

270 Αἶ καλὲ δὰ, νά! δὲν βλέπεις; ὄρνεον μᾶς ἔρχεται.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ναί. Τί ὄρνεον νὰ εἶναι; μὴ παγῶνι ἄρά γε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Ποῦπον)

Σὺ ὁ ἴδιος εἶπέ μας, τ' εἶν' αὐτὸ τὸ ὄρνεον;

ΠΟΥΠΟΣ

Πρόστυχον δὲν εἶν', ἀφ' ὅσα καθημέραν βλέπετε.

Εἶναι τῶν λιμνῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶς εἶναι εὐμορφον καὶ κόκκινον!

ΠΟΥΠΟΣ

275 Διὰ τοῦτο τ' ὄνομά του εἶναι κοκκινόπτερος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Αἶ σύ! Αἶ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί ξεφωνίζεις;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

"Ἄλλο πάλιν ὄρνεον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

"Ἄλλος εἶν', ἐξωμερίτης, μὰ τὸν Δία, εἶν' αὐτός.

Τί βουνίσσιος μουσομάντις, ὄρνεον παράδοξον!

ΠΟΥΠΟΣ

Τ' ὄνομά του εἶναι Κοῦρκος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τοῦρκος! "Ἄναξ Ἡρακλῆ!

280 καὶ λοιπὸν χωρὶς καμήλαν μᾶς ἐπέταξεν ἐδῶ;

(277) Παρωδαῖ στίχον τῶν ἀπολεσθέντων Ἡδωνῶν τοῦ Αἰσχύλου.

(279) Μῆδος λέγει ὁ Ἀριστοφάνης τὸν Μηδικὸν ὄρνιν, τὸν Κοῦρκον. Οἱ Ἕλληες, ὡς ὅλοι οἱ Ἀσιανοί, ἤταν γνωστοί εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ὀχούμε-
δοι ἐπὶ καμήλων.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

*Άλλο πάλιν ποῦ τὸν λόφον ἔχει ἐκεῖ ὄρνεον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τ' εἶν' αὐτὸ τὸ τέρας; Ποῦπος εἶσαι ὄχι μόνος σὺ,
εἶναι καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλος;

ΠΟΥΠΟΣ

Φιλοκλέους εἶν' υἱὸς,
τοῦ υἱοῦ τοῦ πούπου, κ' εἶμαι πάππος του, ὡς ἂν εἶπῃ;
285 ὁ Ἴππόνικος Καλλίου καὶ Καλλίας Ἴππονίκου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τ' ὄρνεον Καλλίας εἶναι; Πῶς τὸν πίπτουν τὰ πτερά!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εὐγενὴς ἐπειδὴ εἶναι, συκοφάνται τὸν μαδοῦν,
καὶ ἀκόμη κ' αἱ γυναῖκες τοῦ χνουδίζουσαν τὰ πτερά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποσειδῶν! τί ἄλλο πάλιν ὄρνεον ζωγραφιστόν!
290 Πῶς νὰ λέγεται; εἰπέ μας.

ΠΟΥΠΟΣ

Λέγεται Κατωφαγᾶς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶς; κατωφαγᾶς εἶν' ἄλλος ἀπὸ τὸν Κλεώνυμον;
Ὁ Κλεώνυμος δ' ἂν εἶναι, πῶς τὸν λόφον του φορεῖ;

(281) Ἔχει τὸν λόφον, διότι, πιθανῶς, ἴσταται εἰς λόφον, καὶ διότι φέρει λόφον εἰς τὴν κεφαλὴν.

(283) Φιλοκλῆς, ὁ τραγικὸς ποιητὴς, γράφας Τηρέα, καὶ κατ' ἄλλους κωμικὸς, λέγεται διὰ τοῦτο πατὴρ πούπου. Τὸν λέγει δὲ ὁ Ἀριστοφάνης, χλευάζων αὐτὸν, καὶ πούπου υἱόν, ὥστε ὁ ἀγορευτὸν ποῦπος καυχᾶται ὅτι ἦν εὐγενὴς, ποῦπος Φιλοκλέους τοῦ πούπου, ὡς ὁ Καλλίας ὁ Ἴππονίκου τοῦ Καλλίου, ὁ δὲ δούλος ἐπιλεγόμενος, ἄσωτος, σπαταλήσας τοὺς πατρικοὺς θησαυροὺς.

(290) Πλαστὸν ὄνομα πτηνοῦ σημαῖνον τὸν ἀδηφάγον.

(292) Ὁ Κλεώνυμος, καθὼς ῥίψασπις, ὡς ἐν Εἰρ. στ. 1254, ἄπορον πῶς δὲν ἀπώλεσε τὸν λόφον του.

Πλὴν τί εἶν' ἐκεῖνα ὄλα τὰ πτηνὰ τὰ λοφωτά;
Δίαυλον νὰ τρέξουν ἤλθον;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἦς οἱ Κᾶρες καὶ αὐτοὶ
295 εἰς τοὺς λόφους κατοικοῦσι, καλὲ, δι' ἀσφάλειαν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποσειδῶν! Ὀρνέων βλέπεις πόσον πλῆθος καὶ κακὸν
συνηθροίσθη;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἦ Ἀπόλλων! ὡσάν σύννεφα. Ἦ! ὦ!
ὡς πετοῦν δὲν βλέπω πλέον οὔτε κἂν τὴν εἴσοδον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πέρδικα ἐκείνη εἶναι· ταγινάρι εἶν' αὐτὸ,
300 ἀγριόνησσα ἐκείνη, καὶ ὁ ἄλλος ἀλκυών.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ ὀπίσω της ἐκεῖνος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τ' εἶν' ἐκεῖνος; Κουρευτής.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Εἶν' ὁ κουρευτής ὀρνίθι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὁ Σποργίτης; μάλιστα.

Νὰ κ' ἡ γλαύξ.

(293) Φέροντα λόφους εἰς τὴν κεφαλὴν.

(294) Δίαυλος, τὸ διπλοῦν στάδιον, ὃ ἔτρεχον συνήθως ἔνοπλοι. Οἱ Κᾶρες ἦσαν πολεμικοί. Πρῶτοι λέγονται χρῆσιν λόφων ποιησάμενοι (Στρβ. ΙΔ), καὶ λόφον Καραϊκὸν ἀναφέρει ὁ Ἀλκαῖος. Κατέχουν δὲ καὶ ἐπὶ λόφων, φοβούμενοι ἀλλήλους ὡς πειρατάς.

(298) Εἴσοδον λέγει τὴν τῆς ὀρχήστρας, δι' ἧς εἰσέρχεται ὁ Χορός. Τοῦτου τὰ 24 πρόσωπα περιγράφει ἀπὸ στ. 299—306.

(301) Κουρευτής (Κειρύλος, ἀντὶ Κηρύλος), εἶδος πτηνοῦ θαλασσίου. — Σποργίτης (Σποργίλος), κουρεὺς ἐν Ἀθήναις (Πλάτ. ἐν Σοφιστ.)

(303) Γλαύκα εἰς Ἀθήνας, παροιμία.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τίς, λέγεις, γλαῦκα εἰς Ἀθήνας ἔφερε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τρυγῶν, κίσσα, σπῖνος, κοῦκος, περιστέρ', ὑποθυμῖς,
 305 αἰτὸς, ἰέραξ, χῆνα, φλώρι, γύψ, κορυδαλὸς,
 πορφυρῖς, κολυμβῖς, κέρχνη, φύνη, δρύοψ, ἀμπελῖς.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ὦ! πόσα, πόσα ὄρνεα!

ὦ! πόσοι, πόσοι κόσσυφοι!

πῶς πιππίζουν καὶ σφυρίζουν καὶ πῶς τρέχουν μὲ
 [φωνάς!

310 Ἄρά γε μᾶς φοβερίζουν; χάσκουν μὲ τὰ στόματα.
 Φεῦ! καὶ σὲ κ' ἐμὲ κυττάζουν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναὶ, αὐτὸ παρατηρῶ.

ΧΟΡΟΣ

Ποποπο ποποπο ποποποῦ
 ποῦ αὐτὸς ποῦ μ' ἐκάλεσεν;
 Ποῖον βόσκει λειβάδιον;

ΠΟΥΠΟΣ

315 Εἴμ' ἐδῶ, αἰ σύ! δὲν φεύγω ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου.

ΧΟΡΟΣ

Τιτιτι τιτιμπροῦ
 τί μὲ θέλεις; καλὸν
 ἔχεις τι νὰ μ' εἰπῆς;

ΠΟΥΠΟΣ

Κάτι ἀσφαλὲς, ὠραῖον, δίκαιον, κοινωφελές·
 320 ἐπειδὴ μᾶς ἤλθον δύο λεπτολόγοι σοφισταί.

ΧΟΡΟΣ

Ποῦ; πῶς, τί λαλεῖς;

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄπο τοὺς ἀνθρώπους, λέγω, ἤλθον δύο γέροντες,
καὶ τὸ στέλεχος μᾶς φέρουν πελωρίου πράγματος.

ΧΟΡΟΣ

ᾠ! ἀφ' οὗτου ζῶ δὲν εἶδα σφάλμα μεγαλύτερον.

325 Τί μὲ λέγεις;

ΠΟΥΠΟΣ

Μὴ φοβῆσαι δι' αὐτό.

ΧΟΡΟΣ

Τί μ' ἔκαμες;

ΠΟΥΠΟΣ

Παρεδέχθην δύο φίλους εἰς τὴν συντροφίαν μας.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ τὸ ἔκαμες τῷ ὄντι;

ΠΟΥΠΟΣ

Ναί, καὶ καταχαίρομαι.

ΧΟΡΟΣ

Κ' εἶναι ποῦ;

ΠΟΥΠΟΣ

Ἐδὼ κοντά σας, ἂν κοντά σας εἴμ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Αἴ! αἴ!

330 Προδοσί' ἀνοσίως δεινή!

(330—37) ~~~~~
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~

Ὅστις φίλος μας ἦτον, συντρόφως βοσκήν
 τῶν πεδίων μ' ἡμᾶς διαιρῶν,
 τοὺς ἀρχαίους μας νόμους παρέβη αὐτὸς,
 τῶν ὀρνέων παρέβη τοὺς ὄρκους·
 335 δολιευθεὶς δὲ μὲ καλεῖ, κ' εἰς τὴν ἀνόσιον φυλὴν
 μὲ παραδίδει, τὴν ἐχθρὰν, ἣτις ἐκ πρώτης γενετῆς
 ἐτράφ' εἰς μῖσος κατ' ἐμοῦ.
 Μὲ τὸ ὄρνεον κατόπιν λογαριαζόμεθα,
 οἱ δὲ γέροντες, νομίζω, πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν
 340 καὶ νὰ κατασπαραχθῶσι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δυστυχεῖς, ἐχάθημεν!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τῶν κακῶν μας αὐτῶν ὄλων εἶσαι σὺ ὁ αἷτιος.

Τί μὲ ἔφερες μαζῆ σου;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Διὰ νὰ μ' ἀκολουθῆς.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κ' ἔπειτα πικρὰ νὰ κλαίω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄνθρωπε, παραλαλεῖς,
 καὶ πολὺ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Πῶς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶς θὰ κλαύσης ὅταν σὲ τυφλώσωσι;

~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~

ΧΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

345

ᾠ! ᾠ!

Συναχθῆτε, πετᾶτε μ' ὄρμην
 ἐχθρικῶς αἰμοβόρον! Μὲ κτύπον πτερῶν
 προχωρεῖτε, κυκλώσατ' αὐτούς.

Καὶ οἱ δύο των πρέπει νὰ κλαύσουν ἐδῶ,

350

καὶ νὰ θρέψουν τὰ βράμφη μας πρέπει.

Οὔτε κατάσκιον βουνὸν, ἀλλ' οὐδ' αἰθέρος σύννεφον,
 οὔτε ἀφρίζον πέλαγος δὲν θὰ τοὺς κρύψη, φεύγοντας
 τὴν καταδίωξιν ἡμῶν.

Ἄλλὰ μὴν ἀργοπορεῖτε· σχίζετε, δαγκάνετε.

355

Ποῦ 'ν' ὁ λαχαγός; Τὸ κέρας ἄς προβῆ τὸ δεξιόν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Βλέπεις τώρα; Ποῦ νὰ φύγω ὁ πτωχός;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν στέκεσαι;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Νὰ μὲ κατακομματιάσουν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ πῶς ἄρά γε θαρῶεις

νὰ τοὺς φύγης;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δὲν ἤξεύρω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αἶ! σὲ λέγω τὸ λοιπὸν

νὰ ἀρπάσωμεν τὰς χύτρας καὶ νὰ πολεμήσωμεν.

(345—52) ᾠ; 329 κτλ.

(359) Τὰς χύτρας ἄς ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν, κατὰ στ 43.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

360 Τί μᾶς ὠφελοῦν αἱ χύτραι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν μᾶς πλησιάζει γλαύξ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κ' οἱ γαμφώνυχες ἐκεῖνοι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ σουβλί μας ἄρπαξε,

κ' ἔμπηξέ το.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καλὰ, ὅμως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας τί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ τρυβλίον λάβ' ἐκεῖνο, ἢ τὸ ξυδερὸν αὐτό.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὦ σοφὲ, καλὰ τὸ ἡῦρες καὶ στρατηγικώτατα·

365 μὲ τὰ μηχανήματά σου τὸν Νικίαν ξεπερνᾷς.

ΧΟΡΟΣ

Ἐλελεῦ! ἔμπρὸς ὁ λόχος! Φέρε βράμφοι, μὴν ἀργῆς·
κέντα, μάδει, δέρνε, κτύπα, καὶ τὴν χύτραν σύντριψε.

ΠΟΥΠΟΣ

Τί, εἰπέτε με, σᾶς ἦλθεν, ὦ θηρία κάκιστα,
νὰ ξεσχίσετε τοὺς ἄνδρας ὅπου δὲν σᾶς ἔβλαψαν,
370 συγγενεῖς τῆς γυναικός μου καὶ συμπατριώτας τῆς;

ΧΟΡΟΣ

Ἄν τοὺς λύκους δὲν λυποῦμαι, πῶς αὐτοὺς θὰ λυπηθῶ;
ἢ θὰ τιμωρήσω ποίους ἄλλους ἐχθροτέρους μου;

(365) Αἰνίττεται τὰς μηχανὰς ἃς ὁ Νικίας μετεχειρίσθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μήλου.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἐὰν εἶν' ἐχθροὶ τὴν φύσιν, εἶναι φίλοι τὴν ψυχὴν,
 κ' ἔρχονται νὰ μᾶς διδάξουν κάτι τι ὠφέλιμον.

ΧΟΡΟΣ

375 Τί ὠφέλιμον ἐκεῖνοι θενὰ μᾶς διδάξωσιν
 ἢ θὰ μᾶς εἰποῦν; Δὲν εἶναι τῶν προπάππων μας ἐχθροί;

ΠΟΥΠΟΣ

Οἱ σοφοὶ μανθάνουν ὁμῶς παρὰ τῶν ἐχθρῶν πολλά.
 Ἡ περίσκεψις μᾶς σώζει, δὲν μανθάνομεν δ' αὐτὴν
 παρὰ φίλων, ἀλλ' εἰς τοῦτο μᾶς βιάζουσ' οἱ ἐχθροί.

380 Ὑπ' ἐχθρῶν καὶ ἔχει φίλων καὶ αἱ πόλεις ἔμαθον
 ὑψηλὰ νὰ κτίζουν τείχη καὶ μακρὰς νὰ ἔχουν ναῦς·
 τὸ δὲ μάθημ' αὐτὸ σώζει παῖδας, οἶκον, χρήματα.

ΧΟΡΟΣ

Τὸ ν' ἀκούσωμεν τοὺς λόγους πρῶτον, ὡς μὲ φαίνεται,
 εἶναι χρήσιμον. Σοφὰ τις κ' ὑπ' ἐχθρῶν διδάσκεται.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Εὐελπίδην)

385 Φαίνεται πῶς μετριάζουν τὴν ὀργὴν. Ἐπιστροφή!

ΠΟΥΠΟΣ (πρὸς τὸν Χορὸν)

Εἶναι δίκαιον, καὶ πρέπει χάριν νὰ σᾶς χρεωστῶ.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ ποτὲ εἰς ἄλλο πρᾶγμα δὲν σ' ἐναντιώθημεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἦρχισαν νὰ εἰρηνεύουν·
 ὥστε κατὰ γῆς τὴν χύτραν

(385) Ἐπειδὴ τὰ ὄρνεα δὲν εἶναι πλέον ἐπιθετικά, δίδει εἰς τὸν Εὐελπίδην τὸ πρόσταγμα Ἐπιστροφή, ὅπως ὀπισθοχωρήσῃ. Ἄλλοι ἀποδίδουσι τοῦτο εἰς τὸν Χορὸν.

(388—401) ———, ——— μεθ' ὧν τῶν μεταβολῶν ἄς ἐπιδέχεται ὁ τροχαιός.

- 390 ἄφησε καὶ τὰ τρυβλία·
καὶ τὸ δόρυ μας, τὴν σούβλαν
φέροντες, ὑπὸ τὰ ὄπλα
ἅς περιπατῶμεν πέριξ
εἰς τὴν χύτραν, βλέποντές την.
- 395 Ἦ φυγὴ δὲν μᾶς ἀρμόζει.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ναί. Ἄν ὅμως φονευθῶμεν,
ποῦ θὰ εἶναι ἡ ταφή μας;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- Εἰς Κεραμεικὸν θὰ εἶναι.
«Θάψατέ μας δημοσίως,
στρατηγοὶ, θὰ τοῖς εἰπῶμεν.
Ἄπεθάναμεν νικῶντες
τοὺς ἐχθροὺς εἰς Ὀρνεάς.»
- 400

ΧΟΡΟΣ

- Συναχθῆτ' εἰς τὰς τάξεις ὡς ἦσθε προτοῦ·
καταθέσατε, ὡς οἱ ὀπλιτ', ἐπὶ γῆς
τὴν ὀργήν, καὶ τὴν τόλμην πλησίον αὐτῆς.
- 405 Ποῖοι δὲ εἶναι αὐτοὶ ἐρωτήσατε,
πόθεν μᾶς ἔρχονται,
καὶ ἐφεύρεσιν ἔχοντες ποίαν.
Σὲ, ποῦπε, ποῦπε, σὲ καλῶ.

ΠΟΥΠΟΣ

- 410 Μὲ κράζεις ὅπως μάθης τί;

(402) ---,---. Ὀρνεά, πόλις τῆς Ἀργολίδος. Ἐνταῦθα δὲ πόλις τῶν ὀρνέων.

(403) ---,--- 3.

---,---
---,---
---,---
---,---

ΧΟΡΟΣ

Τίνες καὶ πόθεν εἶν' αὐτοί.

ΠΟΥΠΟΣ

Ξένοι ἐξ Ἑλλάδος τῆς σοφῆς.

ΧΟΡΟΣ

Ποία δὲ τύχη τοὺς ὠθεῖ
 νὰ ἔλθουν πρὸς τὰ ὄρνεα;

ΠΟΥΠΟΣ

415 Ὁ ἔρωσ τῆς διαίτης σου
 καὶ σοῦ· ὁ πόθος, πάντα
 νὰ συνοικοῦν μαζῆ σου.

ΧΟΡΟΣ

Πῶς;

Καὶ ποίους λόγους λέγουσι;

ΠΟΥΠΟΣ

Ἀπίστευτα, ἀνήκουστα.

ΧΟΡΟΣ

420 Κ' ἐδῶ νὰ μείνη, ἔχει κέρδος ἄξιον;
 Ἐλπίζει συνοικῶν μ' ἐμὲ
 νὰ ὠφελῆ τοὺς φίλους του
 καὶ τοὺς ἐχθρούς του νὰ νικᾷ;

ΠΟΥΠΟΣ

425 Μεγάλα λέγει πράγματα,
 καὶ λόγου πέραν καὶ πειθοῦς·
 πῶς εἶναι, λέγει, ὅλ' αὐτά,

(413) ~~~,---

(414) ~~~,----

(415) ~~~,~---

(416) ~~~,---

(417) ----,~---

καὶ τ' ἀπ' ἐδῶ καὶ τ' ἀπ' ἐκεῖ
καὶ τὰ παρέχει κτήμιά σου.

ΧΟΡΟΣ

Μὴ εἶναι σαλευμένος;

ΠΟΥΠΟΣ

430 Τί φρόνιμος δὲν ζεύρεις!

ΧΟΡΟΣ

Διόλου γνῶσιν ἔχει;

ΠΟΥΠΟΣ

Πανταπραμμένη ἀλεποῦ,
σοφιστικὸς, πανοῦργος, τετραπέραστος.

ΧΟΡΟΣ

Ἄς ὁμιλήσῃ, ἄς εἰπῇ.

435 Αὐτοὺς ἀκούων ποῦ λαλεῖς
τοὺς λόγους, πετῶ ὄλος.

ΠΟΥΠΟΣ

Τὴν πανοπλίαν λοιπὸν λάβε σὺ καὶ σὺ
αὐτήν· κρεμάσατέ την δὲ μὲ τὸ καλὸν
εἰς τὸ καμίνι, παρὰ τὴν πυροστιάν.

440 Σὺ δὲ εἰς τούτους διατί τοὺς ἔκραξα
ἐξήγησόν τοις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οὐ, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα,
μ' ἐμὲ συνθήκην ἂν δὲν κλείσωσι, καθὼς
ὁ πίθηξ εἶχε κλείσει ὁ μαχαιουργὸς

(429) ~~~~~ 4.

(437) Πρὸς τὸν Πεισθαίτερον καὶ Εὐελπίδην, ἢ πρὸς ὑπηρέτας.

(440) Πρὸς τὸν Πεισθαίτερον.

(443) Παναίτιός τις, μαχαιουργὸς, μικρὸς τὸ σῶμα καὶ δυσειδής, ἐπελί-
γετο γλευαστικῶς πίθηκος.

πρὸς τὴν γυναῖκα, νὰ μὴ μὲ δαγκάσωσι,
445 νὰ μὴ μὲ σχίσουν, μὴ μοὶ σκάψουν...

ΧΟΡΟΣ

Μήπως τὸν...

Ὅχι, ποτέ μας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅχι, πλὴν τοὺς ὀφθαλμούς.

ΧΟΡΟΣ

Τὸ δέχομαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅρκίσου τώρα εἰς αὐτά.

ΧΟΡΟΣ

Ὅμνύω· κ' εἴθε νὰ μὲ στέφουν νικητὴν
οἱ κριταὶ ὅλοι, κ' οἱ παρόντες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Γένοιτο!

ΧΟΡΟΣ

450 Ἀλλέως νὰ νικήσω δι' ἐνὸς κριτοῦ.

ΚΗΡΥΞ

Λαοὶ ἀκοῦτε! Οἱ ὀπλιῖται λάβετε
τὰ ὅπλα, κ' εἰς τοὺς οἴκους ἐπιστρέψατε.
Προσέξατε τί γράφ' εἰς τὰ πινάκια.

ΧΟΡΟΣ

Πονηρὸν πολλαχῶς

(451) Ὁ τύπος τῶν δημοσίων κηρυγμάτων.

(453) Πινάκια, τὰ ἀναρτώμενα παρὰ τοῖς ἔρμαϊς, καὶ ἐν οἷς ἐνεγράφοντο τὰ εἰς δημοσίαν γνῶσιν φερόμενα, καὶ τὰ εἰς σκέψιν προτεινόμενα.

(454) ~~, ~-

~--~, ~--~, ~--~

~-, ~-, ~-, ~-, ~-, ~-

--~-, ~-

455 καὶ τὸν πάντα χρόνον ἦτον ὃν ὁ ἄνθρωπος.

Ἄλλὰ λέγε μοι σύ. Ἴσως τύχη νὰ λέγῃς

πρᾶγμα τὶ καλόν,

ὃ ἐμοῦ μᾶλλον βλέπεις,

τὴν ἰσχύν μου αὐξάνον,

460 τὴν ἀλόγιστον φρένα μου δὲ

διαφεύγον. Ἐάν τι νοῆς,

εἰπέ το ἐν κοινῷ

ἐπειδὴ ὅ,τι δώσης,

ἀγαθὸν εἰς ἐμέ, κοινὸν θὰ μᾶς εἶναι.

465 Τί δὲ εἶναι τὸ πρᾶγμα ποῦ σ' ἔπεισ' ἐδῶ μεταξὺ τῶν

[ὀρνέων νὰ ἔλθῃς;

χωρὶς φόβον εἰπέ το, διότι προτοῦ τὰς σπονδὰς μας

[δὲν θέλομεν λύσει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸν Δί', ἀνυπόμονος ὅλος ὀργῷ, κ' ἔχω λόγον

[καλὰ ζυμωμένον

νὰ τὸν πλάσω ἀκόμη μοὶ μένει. Ἄλλὰ φέρε στέφα-

[νον, παῖ! Νὰ μὲ χύσουν

εἰς τὰς χεῖρας ἀμέσως νερόν νὰ νιφθῶ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Νὰ δειπνήσωμεν μέλλομεν, ἦ τί;

υυ-,υυ-,υ 2.

υυ-υυ-,υυ-

υυ-υυ-υυ-

υυ-,υυ-

υυ-,υυ-,υ

υυ-υυ-,υυ-,υυ

(468) Οἱ ῥήτορες ὠμίλουν ἐστεφανωμένοι. Στέφανον δ' ἐφόρουν καὶ εἰς τὰ δειπνα.

480 ἕως ὅτου τὸν ἔθαψ' ἐντὸς τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς ἐξ ἀ-
[νάγκης ὁ ὄρνις.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὁ πατὴρ ἐπομένως τοῦ κορυδαλοῦ εἰς τὰς Κεφαλὰς
[ἔχει τάφον.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄν λοιπὸν πρὸ τῆς γῆς, ἂν πρὶν τῶν Θεῶν ἐγεννή-
[θησαν οὗτοι κ' ὑπάρχουν,
ὡς πρεσβύτεροι, εἶναι ὀρθὸν βασιλεῖς αὐτοὶ μόνοι νὰ
[εἶναι τῶν ἄλλων.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ (πρὸς τὸν Χορὸν)

Μὰ τὸν Φοῖβον, τὸ ράμφορ σου εἶναι λοιπὸν εἰς τὸ
[μέλλον ἀνάγκη νὰ θρέψῃς,
485 ἐπειδὴ δὲν θὰ δώσῃ εὐκόλως ὁ Ζεὺς εἰς τὸν μυρμη-
[καράγον τὸ σκῆπτρον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅτι δὲν ἐξουσίαζον δὲ οἱ Θεοὶ εἰς τοὺς πάλαι και-
[ροὺς τῶν ἀνθρώπων,
ἀλλὰ ὅτι τὰ ὄρνεα ἦσαν αὐτῶν βασιλεῖς, πολλαὶ
[εἶν' ἀποδείξεις.

Σὰς προτείνω παράδειγμα τὸν πετεινὸν, ὅστις εἶχ' ἐ-
[ξουσίαν τυράννου
ἐβασίλευσε πρῶτος αὐτὸς τῶν Περσῶν, πρὶν Δαρείου
[καὶ πρὶν Μεγαβύζου.

490 διὰ τοῦτο καλεῖται πτηνὸν Περσικὸν, ἀπ' ἐκεῖνον τὸν
[χρόνον ἀκόμη.

(480) Μῦθος μὴ εὐρισκόμενος ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ Αἰσώπου, ἀλλὰ σω-
ζόμενος ἐν ταῖς Παροιμίαις τοῦ Ἀποστολίου.

(481) Κεφαλαί, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, μεταξὺ Ἀθηνῶν, νομίζω, καὶ τῶν
Αἰξωνίδων Ἀλῶν.

(484) Νὰ εἶναι ἐτοιμοπόλεμος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δι' αὐτὸ ὡς ὁ Μέγας περνᾷ βασιλεὺς, ὑπερήφανος ὄ-
 [ταν βαδίζη,
 μεταξὺ τῶν πτηνῶν φέρων μόνος ὀρθὴν ἐπὶ τῆς κε-
 [φαλῆς τὴν τιάραν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μέγας δ' ἦτον αὐτὸς καὶ πολὺς, καὶ ἰσχὺν εἶχε τό-
 [σην, ὥστ' ἔτι καὶ τώρα
 δι' ἐκείνην τὴν δύναμιν κάθε πρωτὶ ἅμ' ἀρχίση νὰ
 [ψάλλη τὸν ὄρθρον,
 495 εἰς τὰ ἔργα των ὄλοι ἀμέσως πηδοῦν, κεραμεῖς, σκυ-
 [τοτόμοι, ψωμάδες,
 ὑποδηματορράφοι, λουτράραι, χαλκεῖς, τορνευτολυ-
 [ρασπιδοτεχνῖται
 ὑποδύονται νύκτα καὶ τρέχουν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἐμὲ, ναὶ ἐμὲ περὶ τούτου ἐρώτα.
 Ἐξ αἰτίας ἐκείνου Φρυγίων τριχῶν ὁ ταλαίπωρος
 [χάνω μανδύαν.
 Προσκληθεῖς εἰς δεκάμερα βρέφους ποτὲ, εἶχα πίε' εἰς
 [τὴν πόλιν ὀλίγον,
 500 καὶ μ' ἐπῆρεν ὁ ὕπνος· προτοῦ δ' οἱ λοιποὶ ἀποφά-
 [γουν, ἐφώναξ' ἐκεῖνος,
 καὶ νομίσας ἐγὼ πῶς χαράζει, κινῶ διὰ τὴν Ἄλι-
 [μοῦντα, πλὴν μόλις

(498) Ἐτιμῶντο παρὰ τοῖς ἀρχαίαις τὰ ἔργα τῶν ἐν Φρυγίᾳ πόλεων Ἄγκυρας καὶ Λαοδικείας. Στράβ. IB, 8.

(499) Τὴν δεκάτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τῶν παιδῶν, ἐγένετο ἐστίασις, καὶ ἐτίθετο αὐτοῖς τὸ ὄνομα.

(501) Ἄλιμοῦς, χωρίον ἢ δῆμος τῆς Ἀττικῆς πέραν τοῦ Φαλήρου.

· εἶμαι ἔξω τοῦ τείχους καὶ κλέπτῃς ἐκεῖ καταφέρ' εἰς
 [τὴν βράχιν μου μίαν,
 κ' ἐν ᾧ πίπτω καὶ θέλω νὰ κράζω, αὐτὸς τὸν μαν-
 [δύαν ἀρπάζει καὶ φεύγει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τότε ἦτον ὁ ἰκτινος ἄρχων ἡμῶν κ' ἐβασίλευ' ἐπὶ
 ΠΟΥΠΟΣ [τῶν Ἑλλήνων.

505 Τῶν Ἑλλήνων;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἐδίδαξε πρῶτον αὐταῦς, ἐν ᾧ εἶχεν
 [ἰσχὺν βασιλέως
 νὰ κυλίωτ' ἐμπρὸς τῶν ἰκτινῶν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κ' ἐγὼ, μὰ τὸν Βάχχον, ὡς ἰκτινον εἶδα,
 ἐκυλίσθην ὁμοίως ἐμπρὸς του, κ' ἐν ᾧ ἐκοιτόμην ἀνά-
 [σκελα χάσκων,
 ὄβολόν ἐκατάπια, κ' ἦλθ' ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸν οἶκον μὲ
 [ἄδειον σάκκον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἰς τὴν γῆν τῆς Φοινίκης κ' εἰς Αἴγυπτον δὲ ἐβα-
 [σίλευσε τότε ὁ κοῦκκος
 510 καὶ καθὼς ἐκελάδει ὁ κοῦκκος κοῦκου, εὐθὺς τότε
 [οἱ Φοίνικες ὄλοι
 νὰ θερίσουν ἐξήρχοντο δρεπανισταὶ τῶν ἀγρῶν τὰς
 [κριθὰς καὶ τὸν σῖτον.

(504) Ὁ ἰκτινος εἶναι εἶδος ἰέρακος, τὸ λεγόμενον περδικοῖεράκι· εἶναι δὲ ἕκ τῶν πρώτων φαινομένων πτηνῶν τὸ ἔαρ, διὰ τοῦτο ὑπῆρχε συνήθεια, ἅμα τὸν πρωτοέδλεπον, νὰ κυλίωται χαίροντες εἰς τὰ χόρτα.

(508) Συνήθιστον, λέγει ὁ σχολιαστὴς (Σφ. 763), νὰ φυλάττωσι πολλάκις τὸ ἀργύριον εἰς τὸ στόμα. Κυλισθεὶς λοιπὸν ὁ Εὐελπίδης, κατέπιε τὸν ὄβολόν, κ' ἐπέστρεψε μὲ ἄδειον τὸ βαλάντιον, ἢ χωρὶς ν' ἀγοράσῃ ἄλευρα, καὶ μὲ ἄδειον τὸ σακκίον. Πιθανῶς ἠγόρασεν οἶνον καὶ τὸν κατέπιεν.

(511) Ἐν Φοινίκῃ ἐθέριζον ὅταν ἐκελάδει ὁ κοῦκκος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ὡς ἐκ τούτου ὁ λόγος ἐκεῖνος λοιπὸν Κουκοῦ, λέ-
[γει, εὐνοῦχ' εἰς τὸ θέρος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἐξουσίαζον τότε μὲ τόσῃν ἰσχύν, ὥστ' εἰς πόλεις
[ἐὰν Ἑλληνίδας
βασιλέως ἠνίας διεῖπε κἀνεῖς, ἢ Μενέλαος ἢ Ἄγα-
[μέμνων,

515 εἰς τὸ σκῆπτρον καθήμενον ἦτον πτηνὸν καὶ τῶν δώ-
[ρων του ὄλων μετεῖχε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄ! ναί; δὲν τὸ ἤξευρα τοῦτο ἐγὼ· διὰ τοῦτο μ' ἐφαί-
[νετο θαῦμα
ἔταν Πρίαμος ἔχων εἰς χεῖρας πτηνὸν εἰς σκηναῖς
[τραγωδῶν παριστάτο,
καὶ πρὸς τὸν Λυσικράτην προσεῖχεν αὐτὸ, ἐξετάζων
[τί δῶρα λαμβάνει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ χειρότερον δὲ, καὶ ὁ ἴδιος Ζεὺς, ὁ τοῦ κόσμου παν-
[τὸς βασιλεύων,
520 ἴστατ' ἔχων κ' ἐκεῖνος πτηνὸν, ἀετὸν ἐπὶ τῆς κεφα-
[λῆς, βασιλεὺς ὢν·
ἢ δὲ κόρη του γλαῦκα, ὡς δοῦλός του δὲ ὁ Ἀπόλλων
[ἰέρακα ἔχει.

(512) Παροιμία, ἐννοοῦσα ὅτι, ἅμα κράξη ὁ κοῦκκος, πρέπει ὄλοι, μικροὶ μεγάλοι, νὰ ἐξέλθουν εἰς τὸ θέρος.

(515) Εἰς τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων παρίστατο ὄρνις ἐπικαθήμενος, ὡς οἱ ἄετοί εἰς τὸ σκῆπτρον τοῦ Διός.

(518) Ὁ Λυσικράτης λέγεται στρατηγὸς δωροδόκος.

(521) Ὡς ὁ θεράπων κρατεῖ ἰέρακα εἰς θήραν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ τὴν Δήμητραν, λέγεις τῷ ὄντι καλά. Διὰ τί δὲ
[τὰ ἔχουσι ταῦτα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐπειδὴ ἔταν θύη θυσίαν κάνεις, καὶ τὰ σπλάγχνα,
[καθὼς εἶν' ὁ νόμος,
εἰς τὴν χεῖρά των δίδη, πρὶν λάβῃ ὁ Ζεὺς, αὐτὰ πρῶ-
[τα λαμβάνουν τὰ σπλάγχνα.
525 Τότε δὲ οὐδὲ ὤμνυε τις εἰς Θεὸν, ἀλλ' εἰς ὄρνεα ὤ-
[μνυον ὄλοι,
καὶ ὁ Λάμπων ὁσάκις τινὰ ἀπατᾷ, μὰ τὴν χῆνα
[ὀμνύει καὶ τώρα.
Τόσον, βλέπετε, ὄλοι ἐνόμιζον σᾶς καὶ μεγάλους
[ποτὲ καὶ ἀγίους
ἀλλὰ τώρα ἀνδράποδα, ζῶα, Μανᾶς
καὶ καθὼς τοὺς παράφρονας, οὕτω καὶ σᾶς
530 σᾶς κτυποῦν καὶ ἐντὸς τῶν ἰδίων ναῶν.
Κ' ἐναντίον σας σήμερον πᾶς κυνηγὸς
θηλυκώματα στήνει, παγίδας, ἰξοὺς,
καὶ πλεγμάτια, γρύπους, κλωβία, φραγμούς.
Σᾶς ἀγρεύουν καὶ ὄλους ὁμοῦ σᾶς πωλοῦν.
535 Λιμασμένοι τινὲς δ' ἀγοράζουσι ὑμᾶς,
καὶ δὲν φθάνει, ὁσάκις θελήσουσι αὐτὰ,
να σᾶς φέρωσι κἂν εἰς τὸ δεῖπνον ψητοὺς,
ἀλλὰ χύνοντες λάδι καὶ ξύδι, τυρὶ

(526) Λάμπων, μάντις, ὃ εἰς Σύβαριν ἀποικίας Ἀθηναίων ἠγησάμενος. Μὰ τὸν χῆνα ἀντὶ μὰ τὸν Ζῆνα ὤμνυε καὶ ὁ Σωκράτης, καὶ λέγεται ὅτι ὁ Παδάμανθος ἐνομοθέτησε πρῶτος τοῦτο.

(528) Μανᾶς, δούλου ὄνομα κύριον, ἀντὶ προσηγορικοῦ.

καὶ φιδόχορτον ξύνουν, τὰ τρίβουν ὁμοῦ
 540 μὲ καρύκευμα ἄλλο γλυκὺ καὶ παχὺ,
 καὶ μὲ τοῦτο μετέπειτα ὄλον βραστὸν
 σᾶς καταζεματοῦν,
 ὡς διόλου ψοφήμι' ἂν ἦσαν.

ΧΟΡΟΣ

Τί πολὺ, τί πολὺ
 545 δυσαρέστους λόγους, ἄνθρωπε, μᾶς ἔφερρες!
 Πῶς ἐδάκρυσα δὲ λυπηθεὶς τοὺς γονεῖς μου,
 ὅτι τὰς τιμὰς ὅσας εἶχον πατρόθεν,
 ἐστερήθησαν ἤδη.
 Σὺ δὲ τώρα θεόθεν σταλεῖς,
 550 κατὰ τύχην ἐμὴν ἀγαθὴν,
 μοὶ ἔρχεσαι σωτήρ,
 καὶ εἰς σὲ ἀναθέτων
 τὰ πουλιά μου κ' ἐμέ, οὕτω θενὰ ζήσω.
 Πλὴν τί πρέπει νὰ πράξωε ἰπέ μ', ἐπειδὴ ἡ ζωὴ εἶν' ἡ-
 [μῶν ἀναξία
 555 ὅπως δὴ ποτ' ἂν πάλιν καθῶς καὶ προτοῦ τὸ ἀρχαῖον
 [δὲν λάβωμεν κράτος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μίαν μόνην διδάσκω ἐν πρώτοις λοιπὸν τῶν ὀρνέων
 [νὰ ἔχητε πόλιν.
 Τὸν ἀέρα δ' ὀλόγυρα ὄλον, καθῶς καὶ αὐτὸ τὸ με-
 [ταίχιμιον ὄλον
 μὲ μεγάλων νὰ κτίσητε πλίνθων ψητῶν περιτείχι-
 [σμα ὡς Βαβυλῶνα.

(539) Φιδόχορτον, τὸ σίλφριον. Τὸ Κυρηναϊκὸν ἐχρησίμευεν εἰς τὰ φα-
 γητά.

(558) Ἡ Βαβυλῶν, δι' ἔλλειψιν λίθων ἦν κτιστὴ διὰ πλίνθων καὶ ἀσφάλτου.
 Ἰδ. Ἡρόδ. Α, 179. Διόδ. Β, 7.

ΠΟΥΠΟΣ

Κεβριόνη, καὶ σὺ Πορφυρίων! ὦ! τί ἀξιόλογος πό-
[λις θὰ εἶναι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 560 Καὶ ἀφ' οὗ ταῦτα ὄλα κτισθῶσιν, εὐθύς τοῦ Διὸς ἀ-
[παιτεῖτε τὸν θρόνον.
Ἄν αὐτὸς δὲν θελήσῃ, οὐδὲ συναινῇ, οὐδ' εὐθύς με-
[ταβάλλῃ τὴν γνώμην,
κατ' αὐτοῦ προκηρύξατε πόλεμον σεῖς ἱερὸν, ἐμποδί-
[σατε δ' ὄλους
τοὺς Θεοὺς, ἀναιδῶς εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ὃν ὀρίζετε
[σεῖς νὰ περνῶσι,
ὡς κατέβαινον πρὶν μεταξὺ τῶν θνητῶν μὲ σκοπὸν
[ὡς μοιχοὶ ν' ἀτιμάζουσι
565 τὰς Ἀλκμήνας, Ἀλόπας, Σεμέλας. Ἐὰν δὲ καὶ τῶ-
[ρα κατέρχωνται πάλιν,
σημειώνετ' αὐτοὺς μὲ σφραγίδα, ποτὲ νὰ μὴ βλά-
[πτωσι πλέον ἐκείνας.
Εἰς τὴν γῆν δὲ νὰ στείλετε ἄλλο πτηνὸν νὰ εἰπῇ
[τοὺς ἀνθρώπους ὡς κήρυξ,
πῶς τὰ ὄρνεα τῶρα τὸ πᾶν κυβερνοῦν, κ' εἰς αὐτὰ νὰ
[προσφέρουν θυσίας,
μετ' αὐτὰ δὲ κατόπ' εἰς τοὺς ἄνω Θεοὺς· νὰ μοιρά-
[σουν δ' ἀκόμη πρεπόντως
570 ἀνὰ ὄρνεον ἓν εἰς καθένα Θεὸν, ὡς εἰς ἕκαστον ταῦτα
[ἀρμόζουσι,

(559) Κεβριόνης καὶ Πορφυρίων, δύο γίγαντες, οὓς ἐπικαλεῖται, διότι καὶ τὰ ὄρνεα, ὡς ἐκεῖνοι, μέλλουσι νὰ θεομαχήσωσι, καὶ προσεῖτι διότι ὁ Πορφυρίων κἂν ἦτον καὶ πτηνόν.

(565) Ἀλόπη, θυγάτηρ Κερκύονος, μήτηρ Ἰπποθόοντος ἐκ Ποσειδῶνος.

ἔστις θύει εἰς τὴν Ἀφροδίτην, κριθᾶς καὶ εἰς τὴν φα-
 [λαρίδα ἄς θύη·

ἂν δὲ θύ' εἰς Θεὸν Ποσειδῶνα κᾶνεις, ἄς προσφέρῃ
 [κριθᾶς εἰς τὴν πάππιαν·

ἂν δὲ βῶδι τις θύῃ εἰς τὸν Ἡρακλῆν, μελοπήτας ἄς
 [θύ' εἰς τὸν γλάρων·

ἂν δὲ θύ' εἰς τὸν ἄνακτα Δία κριὸν, βασιλεὺς εἶν' ὁ ὄρ-
 [νις ὄρχιλος,

575 κ' εἰς ἐκεῖνον ἀνήκει καὶ πρὶν τοῦ Διὸς νὰ σφαγῆ ὁ
 [κριὸς τῶν κωνώπων.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ἐναντίον μας τάχα βροντῶν κεραυτῶν
 [πτρωτῶν δὲν θὰ στείλῃ;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὲ ἀρέσει ὁ κώνωψ ὁποῦ θὰ σφαγῆ· καὶ ὁ μέγιστος
 [Ζεὺς ἄς βροντήσῃ·

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς οἱ ἄνθρωποι θέλουν ἐκλάβει ποτὲ ὡς Θεοὺς καὶ
 [οὐχὶ ὡς σποργίτας
 ἡμᾶς, ὅταν πετῶμεν φοροῦντες πτερὰ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Φλυαρεῖς ἀληθῶς· ὁ Ἑρμῆς δὲ
 580 Θεὸς ὢν δὲν πετᾶ, καὶ πτερὰ δὲν φορεῖ· καὶ Θεοὶ πολ-
 [λοὶ ἄλλοι ὁμοίως;

(571) Φαλαρίς, ἔνυδρον πτηνόν, οὕτω καὶ τὴν σήμερον καλούμενον. Τὸ ἀποδίδει δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ ἕνεκα τοῦ ὀνόματός του.

(572) Πάππιαν, νήσσαν, διὰ τ' ὄνομα καὶ διὰ τὰ ἔθη της ἀποδιδεμένην τῷ Ποσειδῶνι.

(573) Διότι ὁ Ἡρακλῆς παρίσταται ὑπὸ τῶν κωμικῶν ὡς ἀδηφάγος.

(574) Ὀρχίλος, εἶδος μικροῦ πτηνοῦ, ἴσως ὁ τρυποφράκτης.

Μὲ χρυσᾶ καὶ ἡ Νίκη πτερὰ δὲν πετᾶ, μὲ πτερὰ, μὰ
[τὸν Δία, κ' ὁ Ἔρως;

Τὴν δὲ Ἴριν ὁ Ὅμηρος εἶχεν εἶπῃ μὲ δειλὸν περι-
[στέρι ὁμοίαν.

Ἵπ' ἀγνοίας δ' ἀνίσως ἐκλάβουν αὐτοὶ διὰ σᾶς τὸ
[μηδὲν ὅτι εἶσθε,

καὶ Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου νομίσουν αὐτοὺς, ἄς πετάξῃ
[νεφέλη ὀρνέων

585 σποροφάγων, κ' ἐξ ὄλων εὐθὺς τῶν ἀγρῶν τοὺς βλα-
[στάνοντας σπόρους ἄς χάψουν,

καὶ μετέπειτα, ὅταν ἐκεῖνοι πεινοῦν, ἄς τοῖς δώσῃ ἡ
[Δήμητρα σῖτον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Μὰ τὸν Δία, δὲν θέλει τοῖς δώσει, ἀλλὰ, θὰ ἰδῆς, θὰ
[προτείνῃ προφάσεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὰ ζευγάρια δ' ὅσα ὀργώνουν τὴν γῆν, καὶ τὰ πρό-
[βατα ὅσα τὴν βόσκουν

ἄς τυφλώσουν οἱ κόρακες ὡς δοκιμὴν, καὶ ἄς σκά-
[ψουν τὰ ὄμματα ὄλων.

590 Ὁ Ἀπόλλων δὲ ἔπειτα (εἶν' ἰατρὸς καὶ μισθοῦται) ἄς
[φέρ' ἰατρούσαν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ᾠ! μὴ, ἕως ὅτου πωλήσω κ' ἐγὼ τὰ δύο μου βώδι'
[ἀκόμη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σὲ δὲ ἂν νομίζουν ζωὴν, σὲ Θεὸν, σὲ Κρόνον, σὲ γῆν,
[Προσειδῶνα,

ἀγαθὰ θὰ συρρέουσιν πολλὰ εἰς αὐτούς.

(590) Γνωστὸν ὅτι ὁ Ἀπόλλων εἶχε καὶ ἰατρικὴν δύναμιν, ὧν καὶ πατὴρ τοῦ Παίονος ἐμισθοφόρησε δὲ παρ' Ἀδημήτωρ ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ παρὰ Λαομέδοντι ἐν Τροίᾳ.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄπ' αὐτὰ τ' ἀγαθὰ ἐν εἰπέ μας.

ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πρῶτον μὲν δὲν θὰ ἔχουν ἀκρίδας ποτὲ τῆς ἀμπέλου
[των τ' ἄνθη νὰ τρώγουν.

595 Ν' ἀφανίσῃ αὐτὰς ἐν τάγμα ἀρκεῖ τῶν γλαυκῶν καὶ
[τῶν ἀνεμοδάμων.

Ταῖς συκαῖς των δὲ πάλιν κατ' ἔτος ὡς πρὶν δὲν θὰ
[τρώγουν αἱ σκνίπαι κ' αἱ μυῖται·
ἀλλὰ θέλει ἐπέλθει ἀγέλη κιχλῶν, μίαν μίαν εὐθύς
[νὰ τὰς φάγη.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄλλὰ πόθεν θὰ δώσωμεν πλοῦτον αὐτοῖς; πολὺν ἔ-
[ρωτα ἔχουν πρὸς πλοῦτον.

ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πόθεν; ὅταν μαντεύωνται, μέταλλ' αὐτοὶ τὰ πολύ-
[τιμα θέλουν τοῖς δίδει·
600 κ' εἰς τὸν μάντιν ἐπίσης αὐτοὶ θὰ εἰποῦν τί ἐμπόριον
[κέρδος θὰ φέρῃ,
ὥστε ναύκληρος πλέον δὲν θέλει χαθῆ.

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς δὲν θέλει χαθῆ; ὦ! πῶς τοῦτο;

ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Περὶ πλοῦ τις ὁσάκις μαντεῖαν ζητεῖ, θὰ τὸν λέγῃ
[κάνεν τῶν ὀρνέων·
«Τῶρ' ἀκόμη μὴ πλέης, θὰ γίνῃ χειμῶν. Τώρα πλεῦ-
[σε, θὰ ἔχετε κέρδος.»

(595) Ἄνεμοδάμας (κέρχινις), εἶδος ἰέρρακος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τρεχαντήρι εύθους αγοράζω κ' ἐγώ, ναυκληρῶ καὶ δὲν
[μένω μαζῆ σας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

605 Θὰ τοῖς δείξουν προσέτι πολλοὺς θησαυροὺς, ὅσους
[ἔθαψαν πρὶν οἱ ἀρχαῖοι
ἀργυρίου σωροὺς· τοὺς γνωρίζουν αὐτά. Διὰ τοῦτο
[κ' οἱ ἄνθρωποι λέγουν·
«Θησαυρὸν τεθαιμμένον ποῦ κρύπτω κἀνεὶς δὲν ἤξεύ-
[ρει, ἐκτὸς ἂν πτηνόν τι.»

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἄγοράζω ἀξίνην, τὸ πλοῖον πωλῶ, καὶ λαγήνους
[χρυσοῦ ἀνασκάπτω.

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς δὲν θέλουν ὑγείαν παρέξ' εἰς αὐτούς; Μὲ Θεοὺς
[κατοικεῖ ἡ Ὑγεία.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

610 Ἐὰν εἶν' εὐτυχεῖς δὲν τοῖς εἶναι αὐτὸ ἡ μεγίστη ὑ-
[γεία; ὦ! πείσου
ἔτι ἄνθρωπος ὅστις δὲν εἶν' εὐτυχῆς κατὰ τ' ἄλλα,
[οὐδὲ ὑγιάίνει.

ΠΟΥΠΟΣ

Πῶς δὲ θέλουσι φθάσει εἰς γῆρας; Αὐτὸ εἰς τὸν Ὀ-
[λυμπον εἶναι ἐπίσης.

Ν' ἀποθνήσκωσι βρέφη θὰ πρέπη λοιπόν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ! ποτέ! τριακόσια ἔτη
θὰ προσθέσουν τὰ ὄρνε' ἀκόμ' εἰς αὐτούς.

(607) Παροιμία ἐπὶ ἀγνώστων. «Οὐδεὶς θεωρεῖ, πλὴν ὁ παριστάμενος ὄρνις.»

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄπο ποῦ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄπο ποῦ; ἐξ ιδίῳν.

615 Δὲν ἤξεύρεις πῶς πέντε ἀνδρῶν γενεάς ζῆ ἢ κρώζου-
[σα λάλος κουρούνα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

ᾠ! πόσον καλλήτεροι εἶναι αὐτοὶ, παρ' ὅ,τι ὁ Ζεὺς,
[βασιλεῖς μας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ δὲν εἶναι πολὺ, ἀφ' οὗ πρῶτον ναοὺς
νὰ τοῖς κτίζωμεν εἶν' ἐντελῶς περιττὸν
μαρμαρίνους· προσέτι μὲ θύρας χρυσᾶς
620 νὰ κοσμῶμεν αὐτοὺς, ἐπειδὴ νὰ οἰκοῦν
εἰς πρινάρια μέλλουν κ' εἰς θάμνους αὐτοί.
ᾠσα δὲ σεβαστότερ' ἂν ὦσι πτηνὰ
θενὰ ἔχωσι δένδρον ἐλαίας ναὸν,
οὐδὲ πλέον εἰς Ἄμμονα ἢ εἰς Δελφοὺς
625 ἀπελθόντες θὰ θύωμεν, ἀλλ' εὐλαβῶς
εἰς κομάρων σκιάς καὶ ἀγριελαιῶν
παριστάμενοι, κ' ἔχοντες σῖτον, κριθάς,
θὰ εὐχόμεθα, χειῖρας ὑψοῦντες καλῶν
κ' εἰς ἡμᾶς νὰ παρέξωσι μέρος κἀνέν.
630 Καὶ πᾶν ὅ,τι ζητοῦμεν θὰ γίνετ' εὐθύς,
ὡς προσφέρωμεν σῖτον ὀλίγον.

ΧΟΡΟΣ

ᾠ παμφίλτατε γέρων, σὺ ὅστις προτοῦ ἀσπονδότα-
[τος ἦσουν ἐχθρός μου!

(615) Παρφοδαῖ τὸν Ἡσίοδ. Ἔργ. καὶ Ἡμ. 747.

έκουσίως δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἀφήσω τὴν γνώ-
[μην σου πλέον.

635 Εἰς ὅσα δ' εἶπες ἐγκαυχώμενος,
ἠπείλησα, καὶ ἔρκον ὤμοσα,
ἂν σὺ ὑποσχέσεις δούς σταθεράς ἐμοί,
ιεράς, ἀδόλους, πιστάς,
ὁμοφρονῶν στρατεύσης μετ' ἐμοῦ
κατὰ Θεῶν, πολὺν καιρὸν τὸ σκῆπτρόν μου
640 οὔτοι δὲν θὰ τρίβουν.

Ἄλλὰ ὅπου μὲν ῥώμης ἀνάγκη, ἐκεῖ ἐν τῷ ἅμα ἡμεῖς
[θὰ ταχθῶμεν,
ὅπου γνώμης δ' ἀνάγκη καὶ ὅπου βουλής, αὐτὰ ὅλα
[φροντίς σου θὰ εἶναι.

ΠΟΥΠΟΣ

Λοιπὸν δὲν εἶναι, μὰ τὸν Δία, νυσταγμοῦ
καιρὸς, ἢ Νικιοχασομερήματος.

645 Νὰ κάμωμεν ταχέως κάτι. Πρῶτον μὲν
εἰς τὴν λιτὴν μου φωλεὰν εἰσέλθετε
κ' εἰς τ' ἄχυρά μου, τὰ πτωχὰ μου φρύγανα·
καὶ τ' ὄνομά σας εἶπατέ μοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εὐκόλον.

Ἐγὼ μὲν εἶμαι ὁ Πεισθέταιρος.

(634) ~---, ~---, ~- 2.
-- , ~~~, ~~~, ~---
~~, ~~, ~-
~~, ~---, ~-
~---, ~---, ~---
~---, ~---, ~---
~---, ~-

(644) Ὁ Νικίας κατηγορεῖτο ὡς βραδύς, καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις του ἔχασομέρει, ὡς, κυρίως κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔτος, ἐκστρατεύων εἰς τὴν Σικελίαν, δι' ὃ ὁ Ἀριστοφάνης ἔπλασε τὸ ῥῆμα μελλονικίαν.

ΠΟΥΠΟΣ

Κ' αὐτός;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

650 Ἀπὸ τῆς Θρίας Εὐελπίδης.

ΠΟΥΠΟΣ

Χαίρετε

ἐμοῦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εὐχαριστοῦμεν.

ΠΟΥΠΟΣ

Ἄλλ' ἐμβαίνετε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄγωμεν. Σὺ δ' ὀδήγει ἡμᾶς.

ΠΟΥΠΟΣ

Πήγαινε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ἽΟμως, τί τοῦτο γύρισε μίαν στιγμὴν
εἰπέ μας, νὰ ἰδῶμεν πῶς αὐτός κ' ἐγὼ

655 μὲ σᾶς θὰ ζῶμεν ἄπτεροι τοὺς πτερωτοὺς;

ΠΟΥΠΟΣ

Καλά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πλὴν βλέπεις κάπως εἰς τὸν Αἴσωπον
ὁ λόγος λέγει κάτι, ὅτ' ἡ ἀλεποῦ
ἐκακοπέρνα μὲ τὸν ἀετὸν ποτέ.

ΠΟΥΠΟΣ

Μὴ φοβηθῆς. Ὑπάρχει ρίζα τις μικρά.

660 Μασήσατέ την, καὶ θὰ κάμητε πτερά.

(650) Θρία, δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὸ ἑλευσινιακὸν πεδῖον.

(656) Ὁ μῦθος ἦν, λέγει ὁ σχολιαστής, τοῦ Ἀρχιλόχου καὶ οὐχὶ τοῦ Αἰσώπου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αἶ, ἄς ἐμβῶμεν. Ἔλα σὺ Μανόδωρε,
καὶ σὺ Ξανθία· λάβετε τὰ στρώματα.

ΧΟΡΟΣ

Αἶ σύ! Σὲ καλῶ, σὲ καλῶ.

ΠΟΥΠΟΣ

Τί καλεῖς;

ΧΟΡΟΣ

Αὐτοὺς τώρα λαμβάνων μαζῆ σου,
φιλοξένει καλῶς· τὴν γλυκύφωνον δὲ συνωδὸν τῶν
[Μουσῶν ἀηδόνα
665 ἐδῶ φέρε τὴν· ἄφες αὐτὴν εἰς ἡμᾶς· νὰ πυμπαῖζω-
[μεν ἄφες μαζῆ της.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ᾠ! μὰ τὸν Δία, κατεπείσθητ' εἰς αὐτούς·
ἀπὸ τοὺς σχοίνους κάλεσε τ' ὄρνιθιον·
Παρακαλοῦμεν, κράξε το, ὦ! κράξε το·
τὴν ἀηδόνα νὰ ἰδῶμεν καὶ ἡμεῖς.

ΠΟΥΠΟΣ

670 Ἄν θέλετε, ἄς γίνῃ. Πρόκνη, ἔβγαινε,
καὶ ἔλα εἰς τοὺς ξένους τούτους νὰ φανῆς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ζεῦ σεβαστέ μου, τί λαμπρὸν τ' ὄρνιθιον!
τί ἀπαλὸν, τί ἄσπρον!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ ἠξεύρεις τί;
ὅτι νὰ τὴν χαδεύσω εἶμαι πρόθυμος;

(662) Καλεῖ ὑπηρέτας, ὡς μέλλον νὰ μετοικήσῃ.

(672) Κατὰ τὸν σχολιαστὴν, εἰσέρχεται ἑταίριδιον κεκαλλωπισμένον, κεφαλὴν δ' ἔχον πτηνοῦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

675 ὦς αἱ παρθένοι, πόσον ἔχει τὸν χρυσόν!

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ νὰ φιλήσω ἔχω ὄρεξιν αὐτήν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ δυστυχῆ! τὸ ράμφος ἔχει σουβλερόν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τὴν κεφαλὴν της πρῶτον ξεφλουδίζομεν
ὡς τὸ αὐγόν, καὶ τότε μόνον τὴν φιλῶ.

ΠΟΥΠΟΣ

680 Ἄς ἔμβωμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σὺ πρῶτος, τύχη ἀγαθῆ.

ΧΟΡΟΣ

ὦ προσφιλές, ὦ γοργόν,

φίλτατον ὄρνεον,

πάντων δὲ σύναυλε τῶν ἐμῶν

ὑμνων, ὦ σύντροφε ἀηδῶν,

685 ἤλθες, ἤλθες, φαίνεσαι,

φέρουσα φθόγγον γλυκὺν ἐμοί.

Σὺ καλλιβόαν φυσῶσ' αὐλόν,

ἔαρος ψάλλουσα μέλ' ἡμῖν,

ἄρχου τῶν σῶν ἀναπαίστων.

690 Ἄγετ' ἄνδρες λοιπὸν σκοτεινόζωοι σεῖς, ὁμοιάζοντες

[γένη τῶν φύλλων,

μικροδύναμα πλάσματα, ἔργα πηλοῦ, γενεαὶ σκια-

[σμάτων ματαίων,

ὦ ἐφήμεροι, ἄπτεροι, ὦ δυστυχεῖς, ὦ μ' ὄνειρους πα-

[ρόμοιοι ἄνδρες,

(675) Χρυσὸν ἔχων... ἦύτε κούρη. Ὅμ. Ἰλ. Β, 872.

εἰς τ' ἀθάνατα δότε ἡμᾶς προσοχὴν, εἰς ἡμᾶς τὰ αἰώ-
 [νια ὄντα,
 τὰ αἰθέρι', ἀγήρατα ὄντα ἡμᾶς, τὰ σκεπτόμεν' ἀφθάρ-
 [τους μελέτας·
 695 ὥστε ἅμα ἀκούσαντες ὄλα ὀρθῶς παρ' ἡμῶν τὰ περὶ
 [μετεώρων,
 τῶν ὀρνέων τὴν φύσιν, τὸ γένος Θεῶν, ποταμῶν καὶ
 [ἐρέβους καὶ χάους
 διδαχθέντες, τὸν Πρόδικον ὅτι μὴνῶ νὰ εἰπῆτε νὰ
 [πάγη νὰ κλαίη.
 Κατ' ἀρχὰς ἦτον ἔρεβος, 'χάος καὶ νύξ, καὶ πλατύς
 [ἦτον τάρταρος μαῦρος·
 οὐρανὸς δὲ δὲν ἦτον καὶ γῆ καὶ ἀήρ· ἀλλ' εἰς κόλπον
 [εὐρὺν τοῦ ἐρέβους
 700 ἢ μαυρόπτερος νύξ κατὰ πρῶτον αὐγὸν ἀνεμόσπαρ-
 [τον θέτει γεννῶσα·
 ὡς δ' αἰῶρ' ἐπληρώθησαν, τότε' ἐξ αὐτοῦ ὀώραῖος ἐβλά-
 [στησεν ἔρωσ,
 μὲ πτερὰ ἔχων στίλβον τὸ νῶτον χρυσαῖ, ὁμοιάζων
 [ἀνέμου στροβίλους.
 Μὲ τὸ σκότιον χάος δ' αὐτὸς ἐνωθεὶς τὸ πτερόεν, ἐν-
 [τὸς τοῦ ταρτάρου
 κατὰ πρῶτον τὸ γένος ἐκλώσα ἡμῶν, καὶ εἰς φῶς τὸ
 [ἀνέδειξε πρῶτον

(697) Τὸν σοφιστὴν Πρόδικον τὸν Κεῖον, γράψαντα περὶ ἀρχῆς τῶν πραγμάτων, περὶ φύσεως τῶν Θεῶν ("Ἰδ. Ξεν. Ἀπομν. Β, I, 21.— Σηξτ. ἔμπ. κ. Μαθημ. σ. 311.—Cic. d. Nat. D. I, 42, κτλ.) τιμᾶ ὁ ποιητής. ("Ἰδ. Νεφέλ. στ. 356). Ἄλλ' ἐνταῦθα τὰ ὄρνεα καυχῶνται ὅτι εἶναι καὶ ἐκεῖνου σοφώτερα.

(700) Ὅρφικὴ ἰδέα τὸ πρωτόγονον ὦον. "Ἰδ. Πλουτ. Συμπ. Ζητ. Β, 3.— Διόδ. Α, 27.

- 705 τῶν Θεῶν δὲ τὸ γένος οὐδ' ἦτον προτοῦ, πρὶν ὃ Ἔρως
 [συνέμιξε πάντα.
 Ὡς δὲ ἄλλα πρὸς ἄλλα ἐμίγνυντο, γῆ, οὐρανός, Ὠ-
 [κεάνειος πόντος
 ἐγεννῶντο, καὶ τ' ἄφθαρτα γένη Θεῶν τῶν μακάρων,
 [καὶ εἶμεθα οὕτω
 ἀρχαιότεροι ἔλων ἡμεῖς τῶν Θεῶν. Ὅτι δ' εἶμεθα ἔ-
 [ρωτος τέκνα
 εἶναι πρόδηλον. Πρῶτον πετῶμεν κ' ἡμεῖς, βοηθ' εἶ-
 [μεθα δὲ τῶν ἐρώντων·
- 710 ἀρνούμενους δὲ παῖδας ἐρώντας πολλῶς, ὅταν φθά-
 [σουν εἰς ὄριμον ἤβην,
 εἰς φιλότητος πόθους κινουῦν ἐρασταὶ διὰ μόνης ἐμοῦ
 [τῆς ἰσχύος,
 ὁ μὲν πέρδικα δίδων, ὀρτύκι ὁ δὲ, ὁ δὲ χῆνα ἢ κοῦρ-
 [κον Περσίας.
 Ὅτι μέγα δὲ εἶναι, ἡμεῖς τὰ πτηνὰ σᾶς τὸ δίδομεν
 [σᾶς τοὺς ἀνθρώπους·
 πρῶτον μὲν σᾶς ἀγγέλλομεν ὥρας καιροῦ, τὸ φθινό-
 [πωρον, ἔαρ, χειμῶνα·
- 715 ὁ μὲν γέρανος ὅτι καιρὸς τῆς σπορᾶς, ὅταν κράζων
 [πετᾶ πρὸς Λιβύαν,
 κ' εἰς τὸν ναύκληρον λέγει ἐμοίως, κρεμῶν τὸ πη-
 [δάλιον, νὰ ἡσυχάσῃ,
 τὸν δ' Ὀρέστην μανδύαν νὰ ῥάψῃ θερμόν, μὴ κρυώ-
 [νων τοὺς ἄλλους γυμνῶνῃ.

(705) Λίνιττεται, φαίνεται, τοῦ Ἀναξαγόρου τὸ σύστημα, πρᾶσεύοντος ὅμως ὅτι ὁ Νοῦς διέκρινε τὰ ὄντα. Διογ. Λαέρτ. Προοίμ. 4.

(717) Ὁ Ὀρέστης ἦν κλέπτης τις ἐν Ἀθήναις, μανίαν προσποιούμενος, καὶ τοὺς μανδύας ἀρπάζων.

- Μετ' αὐτὸν δὲ ἰέραξ, εἰς ὕψη φανείς, ἄλλην ὥραν
 [ἐμφαίνει τοῦ ἔτους,
 ὅταν φθάνη καιρὸς τῆς πρωΐμου κουραῆς τῶν προβά-
 [των, τὸ δὲ χελιδόνι,
 720 τὸν μανδύαν πωλήσαντες, ὅτι λεπτὸν ν' ἀγοράσῃτε
 [πρέπει χιτῶνα.
 Διὰ σᾶς δ' ἔτι εἴμεθα Ἄμμων, Δελφοί, καὶ Δωδώνη,
 [καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων,
 ἐπειδὴ ἐρωτᾶτε τὰ ὄρνεα πρῖν, καὶ μετέπειτα τρέ-
 [πεσθ' εἰς ὄλα,
 εἰς ἐμπόριον, πλοῦτου ἀπόκτησιν, ἢ καὶ εἰς σύνδε-
 [σμον γάμου μὲ ἀνδρα.
 Θεωρεῖτε δ' ὡς ὄρνεον σεῖς οἰωνὸν πᾶν τὸ δύναμιν ἔ-
 [χον μαντείας,
 725 καὶ ἡ φήμη μὲν ὄρνεον εἶναι εἰς σᾶς, καὶ τὸ πτέρνι-
 [σμα ὄρνεον εἶναι,
 τὸ σημεῖον εἶν' ὄρνεον, εἶν' ἡ φωνή, καὶ ὁ δοῦλος
 [εἶν' ὄρνεον, κ' ὁ ὄνος.
 Καὶ δὲν εἴμεθα οὕτω λοιπὸν διὰ σᾶς προφανῶς ὁ
 [Μαντεῖος Ἀπόλλων;
 Ἄν λοιπὸν μᾶς τιμήσῃτε σεῖς ὡς Θεοὺς,
 θεὰ εἶναι αἱ Μοῦσαι οἱ μάντιες ὑμῶν,
 730 καὶ αἱ αὔραι, κ' αἱ ὄραι, κ' ἡ ζέστ' ἡ μικρά,
 κ' ὁ χειμῶν καὶ τὸ θέρος. Δὲν φεύγομεν δὲ
 ἀγερῶχος ἐπάνω εἰς τὰ ὑψηλά,
 εἰς τὰ νέφη καθήμενοι ὅπου ὁ Ζεὺς·
 ἀλλὰ θέλομεν δίδει παρόντες, εἰς σᾶς,
 735 κ' εἰς υἱοὺς σας, κ' ἀκόμ' εἰς υἱοὺς τῶν υἱῶν,
 εὐτυχίαν, ὑγείαν καὶ πλοῦτον πολὺν,
 (718) Ἴκτινος λέγει τὸ κείμενον ὁ περὶ κοῖραξ.

καὶ εἰρήνην, νεότητα, γέλοια, ζωὴν,
 κ' εὐθυμίας, χορούς, ὡς καὶ γάλα πτηνῶν·
 ὥστε βάρος θὰ ἔχετε κύπτοντες σεῖς

740 ὑπὸ τὸς' ἀγαθά.

Τόσον πλούσιοι ὄλοι θὰ εἴσθε.

ΠΙΜΙΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Μοῦσα τῶν δασῶν

τίο τίο τίο τίο τίο τίο τίο τιγξ,

εὐστροφε, μεθ' ἧς ἐγὼ

745 εἰς νάπας ἢ καὶ εἰς ἄκρας ὀρέων

τίοτίο τίοτίο τίο τιγξ

εἰς πυκνοφύλλου μελέγου τοὺς κλάδους πετῶν,

τίοτίο τίοτίο τίο τιγξ,

μ' εὐκινήτου δὲ λάρυγγος μέλη γοργὰ

750 ψάλλω σκοποὺς ἱεροὺς εἰς τὸν Πᾶνα,

θείους χορούς τῆς μητρὸς τῆς ὀρείας,

τότοτο τότοτο τότοτο τότιγξ.

Ὡς ἡ μέλισσα δ' ἐκειῖθεν

(742)

-υ-υ-υ-
 -υ-υ-υ-,υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-
 -υ-υ-υ-,υ-
 -υ-υ-υ-υ-υ-υ-υ-
 -υ-υ-υ-υ-υ-υ-
 -υ-υ-υ-υ-υ-υ-
 -υ-υ-,υ-υ-,υ-υ-
 -υ-υ-υ-υ-υ- 3.
 -υ-υ-,υ-υ-
 -υ-υ-υ-
 -υ-υ-υ-,υ-υ-υ-
 -υ-υ-,υ-υ-
 -υ-υ-,υ-υ-

ἔβοσκε θεῖον καρπὸν
 755 ἀμβροσίων ὁ Φρύννιχος μελωδιῶν,
 ὠδὴν γλυκεῖαν φέρων,
 τισιὸ τιότιγξ.

ΧΟΡΟΣ

Μὲ τὰ ὄρνεα κἀνεῖς σας ἐὰν θέλη, θεαταί,
 σχετισθεῖς, γλυκὰ νὰ ζήση, ἄς ἀνέλθῃ πρὸς ἡμᾶς
 760 ὅτι ὄσα αἰσχρὰ εἶναι καὶ παράνομα ἐδῶ,
 αὐτὰ ὄλα καλὰ εἶναι εἰς ἡμᾶς τὰ ὄρνεα.
 Νὰ κτυπᾶτε τὸν πατέρα κατὰ νόμον εἶν' αἰσχρὸν
 εἰς ἡμᾶς πλὴν καλὸν εἶναι ἂν τις τὸν πατέρα του
 δείρῃ, καὶ εἶπῃ «ἂν ἔχῃς πληκτρον, παρατάχθητι.»
 765 Ἄν κἀνεῖς σας δὲ δραπέτης, στιγματίας εἶν' ἐδῶ,
 εἰς ἡμᾶς θενὰ καλῆται ταγινάρι πλουμιστόν.
 Κἀνεῖς ἄλλος δ' ἐὰν εἶναι Φρύξ καθὼς ὁ Σπίνθαρος,
 σπῖνος θὰ γενῆ φρυγίλος, γένους τοῦ Φιλήμονος.
 Ὡς δὲ τὸν Ἐξηκεστίδην ἂν τις δοῦλος εἶναι Κάρ,
 770 εἰς ἡμᾶς ἄς κάμη πάππους, καὶ θὰ γίνουν φράτορες.
 Ἄν τὰς πύλας δὲ προδίδῃ τοῦ Πισίου ὁ υἱὸς

(766) Διὰ τὰ στίγματα τοῦ ὄρνέου τούτου.

(768) Φρυγίλος, εἶδος σπίνου. Σπίνθαρος δὲ, καὶ Φιλήμων ἢ Φιλάμμων, ἄσημος πολίτης, κατηγορεῖται ὡς ξένος καὶ βάρβαρος.

(769) Ὁ Ἐξηκεστίδης ἐλέγχεται ὡς ἐκ δούλων Καρῶν παρέγγραπτος (στ. 11.) Ἐπομένως ἐν Ἀθήναις δὲν ἐδύνατο νὰ ἔχῃ φράτορας, ἦτοι συγγενεῖς, εἰς ὧν τὴν φρατρίαν νὰ γίνῃ δεκτός, ὡς κατὰ τὸν νόμον ὄφειλε πᾶς γνήσιος Ἀθηναῖος. Λέγει λοιπὸν ὅτι ὁ μόνος τρόπος δι' αὐτὸν ν' ἀποκτήσῃ ὁ Κάρ οὗτος ἐν Ἀθήναις φράτορας ἢ συγγενεῖς, εἶναι νὰ γεννήσῃ πάππους. Παίξει δ' εἰς τὴν διπλὴν τῆς λέξεως σημασίαν. Λέγουσι δ' οἱ σχολιασταὶ ὅτι πάππος, τὸ πτηνόν, ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ κοινῶς λεγόμενον ποταμίδα, Fauvette.

(771) Ὁ Πισίας ὑποτίθεται ὅτι ἦν εἰς τῶν Ἑρμοκοπιδῶν. Ἄν, λέγει, ὁ υἱὸς πατρῴζῃ, ἔστω πέρδιξ, διότι τὸ πτηνόν τοῦτο λέγεται δόλιον καὶ πονηρόν.

εἰς ἀτίμους, ἔστω πέρδιξ, τοῦ πατρὸς ὀρνίθιον·
ὅτι ὅστις περδικίζει εἰς ἡμᾶς δὲν εἶν' αἰσχρὸς.

ΗΜΙΚΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

Οὕτως οἱ κύκνοι

- 775   τιοτίο τιοτίο τιοτίο τιοτίγξ
            μὲ βοήν μικτὴν ὁμοῦ
            πτεροκοποῦντες ὕμνοῦσι τὸν Φοῖβον,
            τιοτίο τιοτίο τιοτίγξ,
            ἐπικαθήμεν' εἰς ὄχθον τοῦ Ἑβρου ὀρθόν,
780   τιοτίο τιοτίο τιοτίγξ.
            Ἄπὸ νέφος δ' αἰθέριον ἦλθε βοή·
            ἔφριξαν δὲ τῶν θηρίων τὰ γένη,
            κ' ἔσβυσ' αἰθρία γαλήνη τὰ κύματα
            τότοτο τότοτο τότοτο τότιγξ,
785   ὁ δὲ Ὀλυμπος ἐβρόντα·
            θάμβος δ' οἱ Ἄνακτες εἶχον,
            ῶδάς δ' αἱ Ὀλύμπιαι Χάριτες ὡς
            κ' αἱ Μοῦσαι ἐκελάδουν
            τιοτιὸ τιοτίγξ.

ΧΟΡΟΣ

- 790   Τί γλυκὺ καὶ τί ὠραῖον τὸ νὰ ἔχωμεν περὰ!
            Θεαταί, ἂν μεταξύ σας κἀνεῖς ἦτον περωτὸς,
            κ' ἐβαρύνετο πεινάσας τοὺς χοροὺς τῶν τραγωδῶν,
            εἰς τὸν οἶκον θὰ ἐπέτα καὶ θὰ ἐγευματίζε,
            χορτασθεῖς δ' ὀπίσω πάλιν θὰ ἐπέτα πρὸς ἡμᾶς.
795   Πατροκλείδης δὲ ἂν ἦτόν τις στενοχωρούμενος,

(773) Περδικίζει, δολιεύεται ὡς αἱ πέρδικες.

(774—89) Ἀντιστροφή ὡς στ. 742—57.

(795) Ὁ Πατροκλείδης οὗτος, εἰς ὃν φαίνεται ὅτι δυσάρεστόν τι συνέβη ποτὲ, ἄγνωστον τίς ἦτον.

πρὶν ἐπάνω του νὰ κάμη θὰ ἐπέτ' ἀπὸ ἐδῶ,
 κ' ἐλαφρώσας κ' ἀναπνεύσας πάλιν θὰ ἐπέστρεφε.
 Ἄν μοιχὸς δὲ μεταξὺ σας εἶναι ὅστις δήποτε,
 καὶ τῆς γυναικὸς τὸν ἄνδρα βλέπ' εἰς τὸ βουλευτικόν,
 800 θ' ἀνοίγε τὰς πτέρυγὰς του θὰ ἐπέτα καὶ αὐτὸς,
 καὶ ἐκεῖθεν ἐπιστρέφων πάλιν θὰ ἐκάθητο.
 Πτερωτὸς κἀνεὶς νὰ γίνῃ εἶναι ἄρα θαυμαστόν
 ὁ Διΐτρεφῆς μὲ μόνον τῆς κανάτας τὰ πτερά,
 φύλαρχος ἐκλέχθη, κ' εἶτα ἵππαρχος, κ' ἐκ μηδενὸς
 805 ἐπροχώρησε, καὶ εἶναι τώρα ἵπποπετεινός.

(Ἔρχονται ὁ ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ καὶ ὁ ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ, φέροντες πτερά.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αὐτὰ μὲν οὕτω. Μὰ τὸν Δία πλὴν ποτὲ
 ἐγὼ δὲν εἶδα πρᾶγμα γελειότερον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Γελᾷς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὲ τὰ πτερά σου τὰ γοργὰ γελῶ.
 Πτερὰ φορῶν ἤξεύρεις ὡς τί φαίνεσαι;
 810 κακοζωγραφισμένη χῆνα καθ' αὐτό.

(799) Βουλευτικόν, τὸ μέρος τοῦ θεάτρου ὅπου ἐκάθητο οἱ βουλευταί, ἢ πρώτη ἔδρα τῆς μέσης; κερκίδος.

(803) Ὁ Διΐτρεφῆς, κατὰ τοὺς σχολιαστὰς, ἦτόν τις ὅστις ἐπλούτησε καὶ ὑψώθη πωλῶν πιτάνας, πλεκτὰ οἴνου ἀγγεῖα. Ἄλλὰ πιθανὸν μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ στρατηγός, ὅστις κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔτος τῆς παραστάσεως τῶν Ὀρνίθων ἐκυρίευσε τὴν Μυκαλισσὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου καὶ δεινῶς ἐτραυματίσθη, (Θουκ. Α, 23. Γ, 75. Ζ, 29. Η, 64), καὶ οὗ ἀνδριᾶς ἀνέκειτο ἐν Ἀκροπόλει (Παυσ. Α, 23. Ant. Holl. I, σ. 34.) Ὁ δὲ κωμικὸς τὸν χλευάζει πιθανῶς ὡς μέθυσον, ὡς μόνον προτέρημα ἔχοντα τὸ πίνειν.

(804) Φύλαρχος καὶ ἵππαρχος ἦσαν οἱ ἀνώτεροι τοῦ ἵππικοῦ ἀξιωματικοί, οἱ μὲν δέκα, οἱ δὲ δύο.

(805) Ἴπποπετεινός, Ἴππαλεκτροῦν ἦτον καὶ τὸ ὄνομα ἐνὸς μεγάλου πλοίου ἐν Ἀθήναις. (Ἰδ. Βατρ. 883.)

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ σὺ κοτσύφι μαδημένον σύρριζα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἴμεθα οὕτω, κατὰ τὸ Αἰσχύλειον,
οὐχὶ δι' ἄλλων, διὰ τῶν πτερῶν ἡμῶν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Τί ποιητέον;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἰς τὴν πόλιν ὄνομα

815 μέγα τι πρῶτον καὶ λαμπρὸν ἄς δώσωμεν.
Εἰς τοὺς Θεοὺς κατόπιν θύομεν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καλόν.

Κ' ἢ πόλις ποῖον θενὰ λάβῃ ὄνομα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ μέγα ἴσως ἐκ τῆς Λακεδαίμονος;
Νὰ τὴν εἰπῶμεν ἄρα Σπάρτην;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Ἡρακλῆ!

820 Τὴν πόλιν μου νὰ δέσω μὲ σπαρτόσχοινον!
Οὐδὲ τὴν κλίνην, ἀλλ' ἂν ἔχω δέματα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λοιπὸν τί ἄλλο ὄνομα;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Κάνεν ἐδῶ

ἀπὸ τὰ νέφη, ἀπὸ τὰ μετέωρα,
παχύ.

(812) Ὁ Αἰσχύλος ἐν Μυρμιδόσι, δράματι ἀπολεσθέντι, ἀναφέρει ζετὸν τρωθέντα ὑπὸ βέλους κατεσκευασμένου διὰ πτερῶν ἀετοῦ, καὶ λέγοντα· «Τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς ἀλισκόμεθα.»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄν θέλης Κουκκοσυννεφόπολιν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

825 ὦ! ὦ!

Καλὸν καὶ μέγα τῆρες ὄντως ὄνομα.
 Λοιπὸν αὐτ' εἶν' ἡ Κουκκοσυννεφόπολις,
 ὅπου τὰ πλούτη Θεαγένους τὰ πολλὰ,
 καὶ τοῦ Αἰσχίνου ἔλα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ καλλήτερον

830 πεδῖον ἢ ἡ Φλέγρα, ὅπου οἱ Θεοὶ
 τοὺς Γηγενεῖς ἐν κάμπῳ κατηχόντισαν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Παχεῖα πόλις. Πολιούχου ποίου δὲ
 Θεοῦ αὐτῆς τὸν πέπλον θὰ ὑφαίνωμεν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὴν Πολιάδ' ἀφήνομεν τῶν Ἀθηνῶν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

835 Καὶ πῶς νὰ γίνῃ πόλις εὐτακτος ἐκεῖ
 ὅπου Θεὰ ὑπάρχει γυνὴ φέρουσα
 τὴν πανοπλίαν, ὁ Κλεισθένης δ' ἄτρακτον;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίς θὰ φρουρῇ τὸ τεῖχος τὸ Πελαργικόν;

(828) Θεαγένης, ὁ ἐπικαλούμενος Καπνός, καὶ Αἰσχίνης ὁ Σελλοῦ, ἦσαν καυχηματαῖοι προσποιούμενοι τοὺς πλουσίους.

(830) Ἡ Φλέγρα, πεδῖον τῆς Θράκης, ὅπου οἱ γίγαντες κατεστράφησαν.

(833) Κατ' ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι ὑφαίνουν πέπλον διὰ τὴν Πολιοῦχον Ἀθηνῶν.

(835) Παρωδία τοῦ Εὐριπίδου (Ἰκετ. 447.)

(836) Ἐννοεῖ τὴν ἔνοπλον Πρόμαχον τοῦ Φειδίου.

(837) Ὁ Κλεισθένης, ἄνθρωπος θηλυπρεπής. (Ἰδ. Νεφέλ. στ. 348.)

(838) Πελαργικὸν ὀνομάζει τὸ τεῖχος τῆς πόλεως τῶν ὀρνέων, παρωδῶν τὸ Πελασγικόν, ὡς ἐκαλεῖτο τὸ βόρειον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως.

ΠΟΥΠΟΣ

Πουλίον ἐδικόν μας γένους Περσικοῦ.
 840 Φημίζεται δ' ὅτ' εἶναι φοβερῶτατον
 τοῦ Ἄρεως κουττάβι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Δέσποτα πτηνέ!
 Πῶς εἰς τὰς πέτρας καλοκάθητ' ὁ Θεός!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Εὐελπίδην)

Λοιπὸν πρὸς τὸν ἀέρα σὺ μὲν βάδιζε,
 καὶ ὑπηρετεῖ τοὺς περιτειχίζοντας·
 845 κόμιζε πέτρας, κτύπα τὸν πηλὸν γυμνός,
 λεκάνην φέρε, πέσ' ἀπὸ τὴν κλίμακα,
 φύλακας στῆσε, καὶ παράχωνε τὸ πῦρ,
 κωδωνοφόρει, τρέχε, καὶ κοιμοῦ ἐκεῖ·
 κήρυκα στείλε δ' ἄνω μὲν πρὸς τοὺς Θεούς,
 850 ἄλλον δὲ κάτω ἄνωθεν πρὸς τοὺς θνητοὺς,
 κ' ἐκεῖθεν πάλιν πρὸς ἐμέ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ

Καὶ σὺ μ' ἐμέ
 μεῖνε καὶ κλαῖε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σπεῦσε ὄπου στέλλεσαι.
 Κἀνὲν ἐκ τούτων χωρὶς σοῦ δὲν γίνεται.
 Διὰ νὰ θύσω δ' εἰς τοὺς νέους μας Θεούς,
 855 ὁ ἱερεὺς νὰ φέρῃ τὸν πομπὴν καλῶ.
 Τὸ κἀνίστρον, παῖ, φέρε, καὶ τὸ νίψιμον.

(841) Πετεινός.

(842) Εἰς πέτρας λέγει, ἐννοῶν τὴν Ἀκρόπολιν. Τὸ Παλαστικὸν ταῖχος
 ἔκειτο ἐπὶ τῶν λεγομένων Μακρῶν πετρῶν.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Ὑπηρετῶ, συνεργῶ
 καὶ σᾶς συμπαρήνεσα.
 Φέρετε σεμνάς, μεγάλας
 860 τοῖς Θεοῖς προσόδους·
 θυσιάζετ' ἔτι
 πρόβατον κᾶνὲν πρὸς χάριν.
 Βοῆ δ' ἄς βαίνῃ Πυθιάς πρὸς τὸν Θεόν,
 κ' ὁ Χαῖρις ἄς συντραγωδῇ.

(Φαίνεται ἐν σχήματι κόρακος ὁ ΧΑΙΡΙΣ, ὅστις προσηύλει εἰς τὸ ἄνωτέρω ἕσμα.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν αὐλητὴν)

865 Μὴ φυσᾶς, παῦσε, ὦ Ἡράκλεις! Τ' εἶν' αὐτό;
 Πολλὰ, μὰ Δία, εἶδα, καὶ δεινὰ, ποτὲ

(857—64)   υ-υ-υ-υ-
               -υ-υ-υ-υ-
               υ-υ-υ-υ-υ-υ-
               υ-υ-υ-υ-υ-
               -                  -υ-
                   υ-υ-υ-υ-υ-
               υ-υ-υ-υ-υ-υ-
               υ-υ-υ-υ-υ-υ-
               υ-υ-υ-υ-υ-υ-
               υ-υ-υ-υ-υ-υ-

Ταῦτα φρονῶ ὅτι δὲν λέγει ὁ Χορὸς, ὡς ἐν τοῖς χειρογράφοις καὶ ταῖς ἐκδόσεσιν, ἀλλ' ὁ Ἱερεὺς, ὅστις λέγει καὶ τὴν ἀντιστροφὴν, ἧς ἡ ἔννοια ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα.

(863) Ἐκ τοῦ Πηλέως, ἀπολεσθείσης τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους.

(864) Χαῖρις, αὐλητῆς οὗ μνημονεύει καὶ Φερεκράτης ἐν Ἀγρίοις. Ὁ ἀρχαῖος στίχος ἔχει· Συναδέτω δὲ Χαῖρις (ᾧ δ' ἄν), ὅπου ὁ σχολιαστὴς λέγει· Τινὲς προστιθέασιν καὶ ᾧ δ' ἄν. Ἀλλὰ τότε ὁ στίχος γίνεται Ἰαμβικός δίμετρος ὑπερκατάληκτος, ὡς ἄνευ τῆς λέξεως εἶναι ἐφθήμερής, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν (στ. 885) πρέπει νὰ εἶναι ἀκατάληκτος, ἔχων τὸν τελευταῖον πόδα τρίβραχυν. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι ἀντὶ ᾧ δ' ἄν πρέπει νὰ γραφῇ ὄδε ἢ ὀδί, διότι τότε εἰσέρχεται ὁ αὐλητῆς, βεβαίως αὐτὸς ὁ Χαῖρις.

κόρακα ὅμως μὲ τὸ περιστόμιον.
Ἱερεῦ, θύε εἰς τοὺς νέους μας Θεούς.

ΙΕΡΕΥΣ

Καλὲ, ποῦ εἶναι ὁ κρατῶν τὸ κἀνιστρον;
α «Δεόμεθα τῆς ἐξίας τῆς ὀρνιθίνης, καὶ τοῦ Ἰκτίνου τοῦ
ἐστιούχου, καὶ τῶν ὀρνέων τῶν Ὀλυμπίων καὶ τῶν
Ὀλυμπιάδων, καὶ πάντων καὶ πασῶν!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

870 ὦ! χαῖρε Σουνιέρακε Πελαργικέ!

ΙΕΡΕΥΣ

β Καὶ κύκνου τοῦ Πυθίου καὶ Δηλίου, καὶ Λητοῦς τῆς
ὀρτυγομάνας, καὶ τῆς καρδερίνας Ἀρτέμιδος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄρτεμις Καρδερίνα, ὄχι Κολαινίς.

ΙΕΡΕΥΣ

γ Καὶ τοῦ Φρυγὸς Σαβαζίου τοῦ σπίνου καὶ στροθοῦ
τῆς μεγάλης τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρώπων μητρός.

(867) Περιστόμιον (φορβειῶν) ἔδενον οἱ ἀύληται εἰς τὸ στόμα των διὰ νὰ μὴ διαφεύγῃ ὁ ἀήρ.—(α) Ὁ Ἱερεὺς ἄρχεται τῆς εὐχῆς, παρωδῶν τὰς συνήθεις προσευχάς. Ἐπομένως ὅσα αὐτὸς ἐκφωνεῖ δὲν εἶναι ἔμμετρα, ἀλλ' εἰς πεζὸν λόγον.

(870) Ἐκφώνησις τοῦ Χοροῦ, ὡς ἐγένετο πιθανῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐν μέσῳ τῶν προσευχῶν. Σουνιέρακε δὲ εἶπεν ἀντὶ τοῦ Σουνιάρατε, ὡς ἐν Ἰππ. 517, ἐπιθέτου τοῦ Ποσειδῶνος, διότι ἐλατρεύετο ἐν Σουνίῳ μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς. Πελαργικὲ δὲ λέγει, ὡς ἂν ἔλεγε Πελαγικέ, ἦτοι θαλασσομέδων.

(871) Κολαινίς, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἐλατρεύετο ἡ Ἄρτεμις ἐν Μυβρίνοῦντι (Μεράντζα), εἰς τὰ Μεσόγεια τῆς Ἀττικῆς. Εἰς τὰ Προπύλαια τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχει ἐπιγραφή κεχαραγμένη εἰς τὸν τοῖχον ὑπὸ χειρὸς εὐσεβοῦς «Δέσποινα Ἄρτεμι Κολαινί.»

(γ) Φρυγίλος, εἶδος σπίνου. Σαδάζιον δὲ ὠνόμαζον οἱ Φρυγες τὸν Διόνυσον. Ἡ στροθὸς δὲ εἶναι ἡ στρουθοκάμηλος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Στρουθέ Κυβέλη! Κλεοκρίτου μήτηρ σύ!

ΙΕΡΕΥΣ

δ Δωρῆσαι τοῖς Κουκκοσυννεφοπολίταις ὑγείαν καὶ σωτηρίαν αὐτοῖς καὶ τοῖς Χίοις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οἱ Χῖοι μὲ ἀρέσουν ποῦ παντοῦ κολνοῦν.

ΙΕΡΕΥΣ

ε Καὶ τῶν ἡρώων καὶ τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἡρωοπούλων, καὶ τοῦ κοκκινοπτέρου, καὶ πελεκάνος, καὶ πελεκίνου, καὶ ξυλοπετεινοῦ, καὶ κλαψοπουλίου, καὶ παγωνίου, καὶ γλάρου, καὶ βόσκου, καὶ σουσουράδας, καὶ ἐρωδιοῦ, καὶ μελισσοουργοῦ, καὶ κολουμβάδος καὶ συκοφάγου.»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν κόρακα! Θὰ παύσης νὰ καλῆς; Ἰού!

875 Εἰς ποῖον θῦμα, ᾧ ταλαίπωρε, καλεῖς
τοὺς ἀετοὺς καὶ γύπας; Βλέπεις πῶς αὐτὸ
ἐν ἱεράκι νὰ τ'ἀρπάσῃ ἤμπορεῖ.
Ξεκουμισθῆτε καὶ τὰ στέμματα καὶ σύ.
Θὰ θυσιάσω τοῦτο μόνος μου ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

880 Καὶ ἄλλοτε πάλιν σοὶ
θέλω ψάλλει ὄσιον

(872) Ἡ Κυβέλη ἢ Ἑρέα ἦτον ἡ Μεγάλη μήτηρ τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ὁ δὲ Κλεοκρίτος ὁ ὑποκριτῆς, κωμωδεῖται ὡς υἱὸς στρουθοκαμήλου διὰ τὴν μορφήν του.

(873) Ἐπειδὴ οἱ Χῖοι συνεμάχουν τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, ἠῦχοντο οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὲρ αὐτῶν ἐν ταῖς τελεταῖς. Θεόπ. Φίλιππ. IB, Ἀπόσπ. Ἄλλ' ὁ ποιητῆς κωκίζει τοῦτο.

(880—87) Ὡς ἡ στρουφή στ. 857—64.

μέλος ἐπὶ τοῦ νικητῆρος.
 Ἄλλὰ ἓνα μόνον
 τῶν μακάρων κάλει,
 885 ὅπως ἔχη τί νὰ φάγη·
 διότι μόνα τοῦ ἀρνίου εἶν' ἐδῶ
 τὰ γένεια καὶ κέρατα.

(Ἐξέρχεται.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θεῶν πτερίνων θύοντες δεόμεθα.

ΠΟΙΗΤΗΣ (ἔρχεται)

Κουκκοσυννεφόπολιν τὴν εὐδαίμονα
 890 ψάλλε εἰς τὰς σὰς,
 ᾧ Μοῦσα, ὑμνωδίας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί εἶδους πρᾶγμα εἶν' αὐτό; Τίς εἶσαι σύ;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐγὼ εἶμ' ὁ ποιῶν μελιγλώσσων στίχων ᾠδὰς,
 ὑπηρέτης Μουσῶν τετραπέραστος,
 895 κατὰ τὸν Ὅμηρον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λοιπὸν, ἂν εἶσαι δοῦλος, κόμην πῶς φορεῖς;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἄχι, ἀλλ' ὄλοι οἱ διδάσκαλ' εἶμεθα
 «ὑπηρέται Μουσῶν τετραπέραστοι»,
 κατὰ τὸν Ὅμηρον.

(889 κτλ.) Ὅσα ψάλλει ὁ ποιητής, οἷον στ. 889—91, 893—95, 909—15, εἰσὶ περικοπαὶ ἄλλων ποιητῶν, μὴ ἀφορῶσαι εἰς μετρικὴν ἐνότητα. Εἰς αὐτῶν τὴν μετρικὴν μετάφρασιν ἐνομίσασμεν ἄσκοπον νὰ ἐπιμείνωμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

900 Δι' ὃ μανδύαν ἔχεις τετραπέραστον.
Ἐδώ δε, ποιητά μου, τί ξεφύτρωσες;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Συνέγραψα εἰς Κουκκοσυννεφόπολιν,
πολλὰς ποιήσεις καὶ καλὰς, παρθένια,
κύκλια, κ' ἄλλα ὡς τὰ Σιμωνίδεια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

905 Κ' ἐκ ποίου χρόνου, πότε τὰ συνέγραψας;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐκπαλ' ἐγὼ τὴν πόλιν ὑμῶ, ἐκπαλαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πῶς; αὐτῆς μόλις θύω τὰ δεκάμερα·
κ' ὡς εἰς παιδίον μόλις τῇ δίδ' ὄνομα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

910 Ὅμως ταχεῖα Μουσῶν διαλάλησις
ἦλθεν ὡς ἵππων βαρὺς καλπασμός.

Σὺ δ' ὦ πάτερ, κτίστορ Αἴτνας,
σὺ σεμνῶν ἱερῶν ὁμώνυμε,

δοῦς ἡμῖν ὅτι ἂν

ἐν τῇ σῇ κεφαλῇ

915 στέργῃς νὰ δώσης ἡμῖν κ' ὑμῖν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ κακὸν τοῦτο θὰ μᾶς φέρῃ σκάνδαλα,
ἂν δίδοντές τον τί, δὲν τὸν ξεκάμωμεν.

(900) Δηλ. κατατρυπημένον.

(904) Κύκλια ἄσματα, τὰ ἀδόμενα εἰς τοὺς κυκλίους χοροὺς, περὶ τῶν βωμῶν, Παρθένια τὰ ἐν χοροῖς Παρθένων ἀδόμενα, Σιμωνίδεια δὲ, ἱερὰ ἄσματα ὅποια ἔγραφεν ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης.

(909) Μίμησις ὑπορχήματος τοῦ Πινδάρου.

(912) Ἱερῶν, ὁμώνυμος τῶν Ἱερῶν.

(Πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Αἶ σὺ! φορεῖς καὶ γούναν κ' ἄλλο ἔνδυμα.

Ἐκδύσου, δός το εἰς τὸν μέγαν ποιητήν.

920 Τὴν γούναν λάβε. Πῶς κρυώνεις φαίνεσαι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ φίλη Μοῦσα τὸ δῶρον αὐτὸ

ἄνευ λύπης δέχεται.

Ἄλλ' εἰς Πινδάρειον στροφὴν

ἤδη πρόσεχε σὺ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

925 Ὁ ἄνθρωπος δὲν θέλει μᾶς ξεφορτωθῆ;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μεταξὺ ἀλητῶν Σκυθῶν πλανᾷτ' ὁ Στράτων,

ὕφαντόπλεκτον ὅμως μὴ φορῶν χιτῶνα·

ἦν δ' ἡ γούνα ἄδοξος χωρὶς χιτῶνος.

Ἐνόει τί λέγω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

930 Ἐνόησα χιτῶνος πῶς ὀρέγεσαι.

(Πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Πρὸς ὄφελος ἐκδύσου σὺ τοῦ ποιητοῦ.

Ἴδού τον καὶ ἀπέρχου.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ναί, ἀπέρχομαι,

(918) Γούνα, ἡ λέξις εὔρηται παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς.

(921) ~~~~~, ~~~,

~~~~~

~~~~~

~~~~~

(926) ~~~~~, ~~~, ~~~, ~~~,

~~~~~

~~~~~

κ' αὐτὰ θὰ ψάλλω εἰς τὴν πόλιν σας ἔλλθών·

«Ψάλε, ὦ Χρυσόθρονε,

935 σὺ, τὴν ψυχρὰν, τρομερὰν·

εἰς χιονώδ', εἰς πολὺσπορον ἦλθον γῆν, ἀλαλαί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πλὴν, μὰ τὸν Δία, φεύγεις ἀπὸ τὰ ψυχρὰ

αὐτὰ, θερμὸν χιτῶνα μετὰ σοῦ λαβών.

Δὲν ἤλπιζον, μὰ Δία, τὸ κακὸν αὐτὸ,

940 νὰ μάθῃ οὗτος παρευθὺς τὴν πόλιν μας.

(Πρὸς τὸν Ἱερέα)

Λοιπὸν σὺ γύρνα πάλιν μὲ τὸ νίψιμον.

ΙΕΡΕΥΣ

Προσέχετε!

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ (ἔρχεται)

Τὸν τράγον μὴ κουρεύσετε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίς εἶσαι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Χρησμολόγος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ᾠ ποῦ νὰ χαθῆς!

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Καλότυχε, τὰ θεῖα μὴν περιφρονῆς,

945 διότ', ὑπάρχει Βάκιδος χρησμὸς, λαλῶν

περὶ Κουκκοσυννεφοπόλεως.

(934) ---,--

--,---

---,---,---,---

(942) Τὰ θύματα, πρὶν τὰ σφάξωσι, τὰ ἐκούρευον (κατάρχεσθαι.)

(945) Βάκις, ἀρχαῖος Βοιωτὸς μάντις, γράψας χρησμοὺς ἐν ἑξαμέτροις.

"16. Ἡρόδ., Πaus. καὶ Ἀριστοφ. Ἰππ. καὶ Εἰρήν. 1009.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ πῶς

δὲν εἶχες προφητεύσει πρὶν οἰκήσωμεν
ἡμεῖς αὐτήν;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Τὸ θεῖον μὲ ἐμπόδιζε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν χρησμὸν ἔλ' ἄς τὸν ἀκούσωμεν λοιπόν.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

950 «Ὅμως ὀψέποτε λύκοι καὶ ἄσπραι συγχρόνως κου-
[ροῦναι
τὸ μεταξὺ κατοικοῦν Σικυῶνος ὁμοῦ καὶ Κορίνθου ...»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί κοινὸν ἔχουν οἱ Κορίνθιοι μ' ἡμᾶς;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Μὲ τοῦτ' ὁ Βάκις τὸν ἀέρα ἐννοεῖ.

«Εἰς τὴν Πανδώραν νὰ θύσητε πρῶτον κριὸν λευκο-
[μάλλην.

955 Ὅστις δ' ἂν ἔλθῃ τῶν λόγων μου πρῶτος προφήτης,
[εἰς τοῦτον
δόσατε ἔνδυμα ἄσπρον, καὶ πέδιλα δόσατε νέα.»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Περὶ πεδίλων λέγει;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Λάβε τὸ χαρτί.

(953) Ὡς ὄντα δηλ. τὸν ἀέρα μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Τὸ δὲ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος ἦν παροιμιωδῶς περίφημον διὰ τὴν εὐφορίαν του. ἴδ. Ἀθήν. Ε, 219.

(954) Εἰς τὴν Πανδώραν, τὴν θεὰν τῶν δώρων.

(957) Τὸ βιβλίον, τὸ περιέχον τοὺς χρησμούς.

«Δότε τον δὲ καὶ φιάλην, καὶ σπλάγγνων τὴν φού-

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ [κταν γεμάτην.]»

Καὶ περὶ σπλάγγνων λέγει;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Λάβε τὸ χαρτί.

960 «Ἄν δὲ, θεσπέσιε νέε, αὐτὰ ὡς ἐντέλλομαι πράξης,
θενὰ γενῆς ἀετὸς εἰς τὰ σύννεφ'. Ἄν ὅμως δὲν δώσης,
δὲν θενὰ εἶς' ἀετὸς, τρυποκάρυδον, οὔτε τρυγόνι.»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ ἔλ' αὐτὰ τὰ λέγει;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Λάβε τὸ χαρτί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν ὁμοιάζει ὁ χρησμὸς σου μ' ὃν ἀντέγραψα
965 ἐγὼ τοιοῦτον παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος.

«Ὅταν δὲ ἄνθρωπος ξένος, ἀπρόσκλητος ἔλθῃ ἀγύρ-
[της,

καὶ ἐνοχλῶν τὰς θυσίας, ζητῆ νὰ μεθέξῃ τῶν σπλάγγ-
[νων,

τότε κτυπᾶτε αὐτὸν μεταξὺ τῶν πλευρῶν του ἀπό-
[νωσ.]»

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Μωρολογεῖς νομίζω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λάβε τὸ χαρτί.

970 «Μὴ τὸν ἀφήνετε δὲ, οὐδ' ἂν εἶν' ἀετὸς τῶν συν-
[νέφων,

οὔτ' ἂν εἶναι ὁ Λάμπων, ἢ ἂν Διοπείθης ὁ μέγας.»

(961) Χρησμὸς (ἴσως τοῦ Βάκιδος) προέλεγεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὅτι θὰ ὑψω-
θῶσιν ὡς ἀετὸς.

(971) Λάμπων καὶ Διοπείθης, μάντιες.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

Καὶ ἔλ' αὐτὰ τὰ λέγει;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λάβε τὸ χαρτί.

Θὰ κρημνισθῆς εἰς κόρακας;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

᾽Ω συμφορά!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν θὰ πηγαίνης νὰ χρησμολογῆς ἀλλοῦ;

ΜΕΤΩΝ

(ἔρχεται)

975 Πρὸς ὑμᾶς ἦλθα...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄλλο ἔρχεται κακόν.

Νὰ κάμης τί; ὁποῖαν ἔχεις συμβουλήν,
ποῖον σὲ φέρει εὐρημα, τίς κόθορνος;

ΜΕΤΩΝ

Νὰ σᾶς μετρήσω τὸν ἀέρα ἔρχομαι,
νὰ τὸν ῥυμοτομήσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πλὴν, μὰ τοὺς Θεοὺς,

980 εἶπέ, τίς εἶσαι;

ΜΕΤΩΝ

Τίς; ὁ Μέτων εἶμ' ἐγώ.

Γνωστὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα κ' εἰς τὸν Κολωνόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ τ' εἶν' αὐτά;

(977) Κόθορνος, εἶδος ὑποδήματος, ἰδίως τὸ τραγικόν.

(980) Ὁ Μέτων εἶναι ὁ περίφημος γεωμέτρης καὶ ἀστρονόμος.

(981) Κολωνός, μέρος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἐξ οὗ λέγεται ὅτι ἦν ὁ Μέτων.

ΜΕΤΩΝ

Κανόνες εἶν' αἰέριοι·

διότι, βλέπεις, ἔχει περίξ ὁ αἴρ
 κλιβάνου σχῆμα· ἐφαρμόζων δὲ αὐτὸν
 985 ἐπάνω τὸν κανόνα τὸν κυρτὸν, κ' ἐντὸς
 τὸν διαβήτην... , ἐννοεῖς ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν ἐννοῶ.

ΜΕΤΩΝ

Μ' ὀρθὸν κανόνα θὰ μετρήσω, νὰ γενῆ
 τετράγωνος ὁ κύκλος, κ' εἰς τὸ κέντρον του
 ἡ ἀγορά· ὀρθαὶ δὲ εἰς τὸ μέσον του
 990 νὰ διευθύνωντ' αἱ ὁδοί, ὡς ὁ ἀστὴρ
 στρογγύλος ὢν, καθέτους ὅμως περίξ του
 ἀκτῖνας ἀποστίλβει.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄνθρωπος Θαλῆς!

ὦ Μέτων!

ΜΕΤΩΝ

Τί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐξέρεις ὅτι σ' ἀγαπῶ.

Ἄλλ' ἀκουσέ με, κίνησε τὸν δρόμον σου.

ΜΕΤΩΝ

995 Τί κακὸν τρέχει ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὡς εἰς Λακεδαίμονα,

(992) Ἐπὶ χλευασμῷ (οὗ ὅμως ὁ σοφὸς Μέτων δὲν ἦτον ἄξιος) τὸν παραβάλλει πρὸς τὸν μαθηματικώτατον τῶν ἐπτὰ σοφῶν.

διώκονται οἱ ξένοι, καὶ μοιράζονται
 ξυλιαῖς ἐδῶ.

ΜΕΤΩΝ

Μὴ ἔχετ' ἐπανάστασιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Διόλου.

ΜΕΤΩΝ

Πῶς δέ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅλοι ὁμοθυμαδὸν,
 ὄσους ἀγύρτας, τοὺς ἀποδιώκομεν.

ΜΕΤΩΝ

1000 Λοιπὸν, νὰ φύγω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μάλιστα, καὶ ἀγνοῶ
 ἂν θὰ προφθάσης. Αἱ ξυλιαῖς σ' ἐπρόφθασαν.

(Τὸν κτυπᾷ.)

ΜΕΤΩΝ

ὦ δυστυχία!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν σοὶ ἔλεγα ἐγώ;
 Δὲν θὰ πηγαίνης καὶ ἄλλοῦ νὰ μετρηθῆς;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

("Ἐρχεται κρατῶν δύο κάλπας ψηφοφορίας.)

Πρόξενοι!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποῖος εἶν' ὁ Σαρδανάπαλος;

(1004) Εἰς ξένην πόλιν ἐρχόμενος, ζητεῖ τοὺς προξένους, τοὺς τεταγμένους νὰ δέχωνται τοὺς Ἀθηναίους. Σαρδανάπαλον δὲ τὸν λέγει διότι πιθανῶς εἶν' ἐνδεθυμένος πολυτελῶς.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

1005 Κληρωθείς ἦλθα μὲ κουκκὶ ἐπίσκοπος
εἰς Κουκκοσυννεφόπολιν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐπίσκοπος!

Ποῖος σὲ στέλλει;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Τοῦτο τὸ παλαιόχαρτον
τὸ τοῦ Τελέου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Στέργεις τὸν μισθὸν λαβῶν
ν' ἀναχωρήσης χωρὶς ζάλας;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Βέβαια.

1010 Θέλω νὰ σπεύσω εἰς τὴν συνεδρίασιν,
ὅπου ὑπὲρ Φαρνάκου ἔπραξά τινα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λάβε καὶ τρέχε. Πληρωμὴ σου εἶν' αὐτή.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Τ' ἦν τοῦτο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τοῦ Φαρνάκου συνεδρίασις.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Μάρτυρες εἶσθε. Δέρουν τὸν Ἐπίσκοπον.

(1005) Ἐπίσκοποι ἐστέλλοντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὡς ἐπιτηρηταὶ, ἀναλόγως τοῖς ἀρμοσταῖς τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐλαχε δὲ ἡ ἐξελέγη διὰ ψήφου.

(1008) Δίπλωμα ὃ τὸν ἔδωκεν ὁ Τελέας. Ἐν στ. 169 ἀναφέρει τὸν Τελέαν ὡς κοῦφον καὶ πονηρὸν συκοφάντην, ὃν διὰ τοῦτο παραβάλλει πρὸς πετώμενα ὄρνεα.

(1010) Τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου.

(1011) Φαρνάκης, σατράπης Πέρσης. Αἰνίττεται δὲ τὰς μετὰ τῶν ξένων ῥαδιουργίας καὶ συνεννοήσεις τῶν πολιτευομένων.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1015 Δέν θενά φύγης, ἔχων καί τὰς κάλπας σου ;
Φρικτὸν δὲν εἶναι ; Ἐπισκόπους στέλλουσι,
πρὶν θυσιάσῃ τοῖς Θεοῖς ἢ πόλις μας.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ (ἔρχεται)

«Ἐάν δ' ὁ Κουκκοςυννεφοπολίτης τὸν Ἀθηναῖον ἀ-
δικῆ...»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί κακὸν πάλιν τὸ βιβλίον εἶν' αὐτό ;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

1020 Ὁ ψηφισματοπώλης εἶμαι. Νέους δὲ
νὰ σᾶς πωλήσω νόμους ἔφερα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ τί ;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Οἱ κουκκοςυννεφοπολίται θὰ δεχθοῦν
τοιούτους νόμους, μέτρα καὶ σταθμὰ, καθὼς
οἱ Ὀλοφύξιοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1025 Σὺ δὲ τὰ μέτρα ὡς οἱ Ὀτοτύξιοι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Τί ἔπαθες ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δέν φεύγεις μὲ τοὺς νόμους σου ;
Θενὰ σὲ δείξω σήμερον νόμους πικρούς.

(1015) Τὰς κάλπας τῆς ψηφοφορίας, ἃς εἶχε φέρει ὅπως ἐγκαταστήσῃ
δικαστήριον, ὡς ἔπραττον οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις.

(1018) Πεζὸν ὕψος δικαστικῶν ἀποφάσεων.

(1024) Ὀλόφυξος, μικρὰ Θρακικὴ πόλις, σύμμαχος ὑποτελῆς τῶν Ἀθηνῶν.

(1025) Δηλ. θὰ ὠτοτύξῃς, θὰ κλαύσῃς.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Κλητεύω τὸν Πεισθέταιρον δι' ὕβριν
εἰς τὸν Μουνυχιῶνα μῆνα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1030 Τῷ ὄντι λέγεις, καὶ ἀκόμη εἶς' ἐδώ;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ἄ' Ἐὰν δ' ἀποδιώκῃ τις τοὺς ἄρχοντας,
κατὰ τὴν στήλην μὴ δεχόμενος αὐτοὺς...»

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κακὸν νὰ σ' ἔλθῃ! Καὶ ἀκόμη εἶς' ἐδώ;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Δραχμὰς μυρίας σ' ἐπιβάλλω πρόστιμον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1035 Κ' ἐγὼ σκορπίζω καὶ τὰς δύο κάλπας σου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Νύκτα τὴν στήλην, ἐνθυμεῖσ', ἐβρώμισες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αἰβοῖ! συλλάβετέ τον. Πῶς; δὲν στέκεσαι;

ΙΕΡΕΥΣ

Ἄς φύγωμεν ἐντεῦθεν τάχιστα κ' ἡμεῖς,
εἰς τοὺς Θεοὺς τὸν τράγον ὅπως θύσωμεν.

(Ἐξέρχονται ὁ Ἱερεὺς, ὁ Πεισθέταιρος
καὶ ὁ Εὐελπίδης.)

(1028—29) Πεζόν.

(1029) Κατὰ τὸν Μουνυχιῶνα, τὸ ἔαρ, ἐδικάζοντο ἐν Ἀθήναις αἱ πρὸς τοὺς ξένους δίκαι.

(1031) Πεζόν.

(1032) Στήλη, ἡ ἐφ' ἧς ἦν ἐπιγεγραμμένος ὁ νόμος.

(1034) Τῆς ὕβρεως ἡ ἀγὼν ἦν τιμητός. Ὁ ἐνάγων ἐπρότεινε τὸ εἰς τὸν ἀντίδικόν του ἐπιβλητέον πρόστιμον.

Ἡμίχορος

ΣΤΡΟΦΗ

- 1040 Εἰς ἐμὲ τὸν παντόπτην τούντεϋθεν
τὸν παντάρχην οἱ ἄνθρωποι ὅλοι παντοῦ
θά προσφέρουν εὐχὰς καὶ δεήσεις.
Ἐπειδὴ τὴν γῆν πᾶσαν ἐγὼ ἐφορῶ,
καὶ τοὺς θάλλοντας σῶζω καρπούς της
- 1045 πανσπερμίαν φονεύων θηρίων,
ἔσα, ὡς εἰς τὴν γῆν τι φυτρώση,
ἀπὸ τοῦ κάλυκος εὐθὺς μὲ σιαγόν' ἀχόρταγον
ἐπὶ τῶν δένδρων κάθηνται καὶ τρώγουν τὸν καρ-
[πὸν αὐτῶν.
- Ἐποκτείνω καὶ ἔσα, φυλῶν βλαπτικῶν,
1050 ἐπιφέρουσ' εἰς κήπους εὐώδεις φθοράν·
ἔσα δὲ δαγκάνοντα ἢ ἔρποντ', αὐτὰ,
τὰ ἐξολοθρεύει ὄλα ἢ γοργῇ πτέρυξ μου.

ΧΟΡΟΣ

Σήμερον διαλαλεῖται εἰς τὴν πόλιν πανταχοῦ,
τὸν ἐκ Μήλου Διαγόραν ἂν φονεύση τις ὑμῶν,

(1040—52) $\left. \begin{array}{l} \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}, \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}} \\ \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}, \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}} \end{array} \right\} 2.$
 $\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}, \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}} \quad 3.$
 $-\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}, \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}, \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}$
 $-\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}$
 $\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}, \underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}} \quad 2.$
 $-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}-\underline{\underline{\quad}}$
 $-\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}, -\underline{\underline{\quad}}$

Τοῦ τύπου τούτου τὸ ἀρχαῖον κείμενον ἔχει τὰ μακρὰ, τὸ νέον τὴν ἀνάλυ-
σιν αὐτῶν εἰς βραχεά.

(1054) Διαγόρας, Μήλιος φιλόσοφος ὡς ἄθεος καταδιωχθεὶς, καὶ φυγὸν ἐξ
Ἀθηνῶν.

- 1055 τάλαντον νὰ λάβῃ μέλλει· καὶ ἂν τύραννόν τινα
τῶν ἀποθανόντων κτείνει, θενὰ λάβῃ τάλαντον.
Θέλομεν κ' ἡμεῖς δὲ τῶρα νὰ διαλαλήσωμεν.
Τὸν Σποργίτην Φιλοκράτην ἂν φονεύσῃ τις ὑμῶν,
τάλαντον θὰ λάβῃ· ἂν δὲ φέρῃ ζῶντα, τέσσαρα,
1060 ἐπειδὴ πωλεῖ τοὺς σπίνους πρὸς ἑπτὰ τὸν ὀβολόν,
δι' ἐπίδειξιν τὰς κίχλας βασανίζει καὶ φουᾶ,
καὶ τὰς μύτας τῶν κοσσύφων μὲ πτερὰ διαπερᾶ,
καὶ περιστεράς ὁμοίως συλλαμβάνει καὶ κρατεῖ,
καὶ ὡς κράκτας τὰς βιάζει νὰ πετοῦν εἰς δίκτυα.
1065 Ταῦτα σᾶς διαλαλοῦμεν. Ἄν κλεισμένας κρύπτη τις
ὄρνιθας εἰς τὴν αὐλήν του, ἅς ἀνοίξῃ τὴν αὐλήν.
Ἄλλ' ἐὰν καὶ δὲν πεισθῆτε, θενὰ σᾶς συλλάβωμεν,
θὰ σᾶς δέσωμεν, κ' ὡς κράκται θὰ μᾶς χρησιμεύητε.

Ἡμίχορος

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

- Ἦ φίλη τῶν πετώντων ὀρνέων
1070 πανευδαίμων! διότι χειμῶνα ποτὲ
δὲν ἐνδύονται γούνας παχείας,
οὔτε δὲ ἡ ἄκτις ἢ καλοκαιρινή,
πνιγηράν εἰς ἡμᾶς στέλλει ζέστην,
ἀλλ' εἰς κόλπους ἀνθούτων λειμώνων
1075 ὑπὸ φύλλων σκιάδας φωλεύω,
ἔταν μ' ὄξυ σύριγμα ὁ κράκτης ὁ θεόπνευστος,
ψάλλη εἰς τὸν καύσωνα καὶ ἡλιομανῆς βοᾶ,

(1055) Οἱ φιλελεύθεροι Ἀθηναῖοι καὶ ἀποθανόντας ἀπεστρέφοντο τοὺς τυράννους, ὥστε εἰ δυνατόν νὰ τοὺς θανατώσωσι.

(1058) Περὶ Φιλοκράτους Ἰδ. στ. 14.

(1069—81) Τὸ μέτρον ὡς 1040—52 πλὴν στ. 1069, ἀντιστοιχοῦντος εἰς στ. 1048, καὶ ἔχοντος οὕτω·

— — — — —, — — — — —, — — — — —, — — — — —

- τὸν χειμῶνα εἰς σπήλαια κοῖλα περνῶ,
 με τὰς νύμφας συμπαίζων εἰς νάπας βουνῶν·
 1080 βόσκομεν δ' ἀνοίξεως παρθενικά
 μύρτα λευκανθῆ, καὶ τῶν χαρίτων φυτεύματα.

ΧΟΡΟΣ

- Τοὺς κριτὰς περὶ τῆς νίκης νὰ εἰπῶμεν θέλομεν.
 Ἄγαθὰ, ἂν μᾶς ἐγκρίνουν τόσα θὰ τοῖς δώσωμεν,
 ὥστε δῶρα θενὰ λάβουν ὑπὲρ τὸν Ἀλέξανδρον.
 1085 Πρῶτον μὲν, αὐτὸ ποῦ ἔλοι λακταρεῖτε οἱ κριταί,
 πῶποτε δὲν θὰ σᾶς λείψουν γλαῦκες λαυριωτικάι·
 θενὰ κατοικοῦν μαζῆ σας, καὶ εἰς τὰ βαλάντια
 τὰ πουλία των γεννῶσαι, θὰ κλωσήσουν ὀβολούς.
 Ἐπειτα θὰ ὁμοιάζουν αἱ οἰκίαι σας ναοὺς,
 1090 ἐπειδὴ τὰς ὀροφάς των θὰ στεγάζη ἀετός.
 Ἄν δ' ὑπούργημα λαβόντες θέλητε ν' ἀρπάσητε,
 θὰ σᾶς δίδωμεν εἰς χειῖρας ἱεράκιον ταχύ.
 Ἄν δὲ πούποτε δειπνήτε, στέλλομεν τὴν σγάρανμας.
 Καθ' ἡμῶν δ' ἂν κηρυχθῆτε, χάλκινα σκιάδια
 1095 βάλετε ὡς ἀνδριάντες· ἐπειδὴ χωρὶς αὐτῶν
 ἔνδυμ' ἂν κἀνεὶς φορέση ἄσπρον, θὰ τιμωρηθῆ.
 Ἄπ' ἐπάνω ἕως κάτω θενὰ τὸν λερώνωμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (ἐπανερχόμενος)

Ἦ μὲν θυσία ἦτον, ὦ πτηνὰ, καλή.
 Πῶς νὰ μὴ ἔλθῃ ἐκ τοῦ τείχους ἄγγελος,

(1084) Τὰ δῶρα ἃ ἔλαβεν ὁ Πάρις ὅταν ἐπρόκρινε τὴν Ἀφροδίτην.

(1086) Αἱ δραχμαὶ τοῦ Λαυριωτικοῦ ἀργύρου, ἔχουσαι τύπον γλαυκός.

(1090) Ἄετός καὶ τὸ ἀέτωμα, τὸ τριγωνικὸν πέρας τῆς στέγης τῶν ναῶν.

(1094) Εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἐν ὑπαίθρῳ ἰσταμένων χαλκῶν ἀνδριάντων
 ἔθετον χαλκᾶ μηνοειδῆ σκιάδια προφυλάττοντα αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν
 τῶν ὀρνέων.

1100 νὰ μάθωμεν πῶς εἶναι τάκεϊ πράγματα ;
Πλὴν τίς φουσᾶ καὶ τρέχει ὡς τὸν Ἄλφειόν;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

Ποῦ εἶναι, ποῦ, ποῦ ποῦ ποῦ ποῦ, ποῦ εἶναι, ποῦ,
ποῦ εἶν' ὁ ἄρχων ὁ Πεισθέταιρος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐγώ.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

Ἐκοδομήθη πᾶν τὸ τεῖχος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κάλλιστα.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

1105 Ὁραῖον ἔργον, μεγαλοπρεπέστατον
ὥστ', ἂν ἐπὶ τὸν Προξενίδης Κομπασεὺς
κ' ὁ Θεαγένης μ' ἄμαξαν ἀπαντηθοῦν,
καὶ μ' ἄλογα μεγάλα ὡς τὸ Δούριον,
θενὰ περάσουν κατὰ πλάτος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἡρακλῆ!

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

1110 Ἐχει δὲ μῆκος, τὸ ἐμέτρησα ἐγώ,
ἑκατοντόργιον.

(1101) Ἀναφέρει τὸν Ἄλφειόν μᾶλλον ἴσως διότι παρ' αὐτῶ ἐσταδιοδρόμου.

(1106) Ὁ Προξενίδης, ἴσως πρόγονος τοῦ μεταγενεστέρως χρηματίσαντος ἐπωνύμου (Ant. Hell. II, ἀρ. 471.) Κωμῶδων αὐτὸν ὡς κομπάζοντα, πλάττει τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ Κομπασεὺς, ἀντὶ ἴσως Στειριεύς, ὡς λέγεται ἐν ἐπιταφίῳ ὁμώνυμός τις καὶ πιθανῶς συγγενῆς αὐτοῦ (Αὐτ. ἀρ. 1624.)

(1107) Θεαγένης, ἴδ. ἀνωτ. στ. 828.

(1108) Ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ὑπῆρχε κολοσσιαῖος χαλκοῦς Δούριος ἵππος, ἔργον Στρογγυλίωνος (Ant. Hell. I, ἀρ. 41.)

(1109) Ἀπαρλλάκτως ὡς λέγει ὁ Θουκυδίδης διὰ τὸ τεῖχος τοῦ Πειραιῶς (Θουκ. Α, 93.)

(1111) Διὰ πτηνᾶ δὲν ἀπητεῖτο μακρότερον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί μάκρος, Ποσειδῶν!

Τόσον μακρὸν δὲ τίνες τ' ὠκοδόμησαν;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'

Τὰ ὄρνεα, (ὄχ' ἄλλος, οὔτ' Αἰγύπτιος
κεραμοφόρος, κτίστης, οὐδὲ λιθουργός),

1115 διὰ χειρῶν των, ὥστε τὰ ἐθαύμασα.

Τρισμύρι' ἦλθον ἐκ Λιβύας γερανοί,
καταπίοντες λίθους εἰς θεμέλια,
καὶ μὲ τὰ βράμφ' οἱ ὄρτυγες τοὺς ἔκοπτον.

Ἄλλοι δὲ μύρι' ἠγθοφόρουν πελαργοί.

1120 Νερὸν δ' εἰς τὸν ἀέρα ἦντλουν κάτωθεν
χαραδριῶν καὶ τ' ἄλλα τὰ ποτάμια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίς δὲ προσῆγε τὸν πηλόν;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'

Ἐρωδιοὶ

μὲ τὰς λεκάνας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄλλὰ πῶς τὸν ἔβαλον;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α'

Αὐτὸ, καλὲ, τὸ εὖρον τεχνικώτατα.

1125 Αἰ χῆνες ὡς μὲ πτύα μὲ τοὺς πόδας των
κτυπῶσαι, εἰς λεκάνας ἔβαλον αὐτόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οἱ πόδες, ὦ! τί πρᾶγμα δὲν ἐργάζονται!

(1113) Αἰγύπτιοι, κτίσται ἄριστοι, ὡς κτίσαντες καὶ τὰς πυραμίδας.

(1116) Οἱ γερανοὶ ἔρχονται ἐξ Ἀφρικῆς.

(1127) Ἄντι «αἱ χεῖρες κτλ.» κατὰ παροιμίαν «Τί δὴ τὰ χεῖρες
οὐκ ἄν ἐργασασάτο;»

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

Κ' αἱ πάππαι, φοροῦσαι περιζώματα,
 ἔφερον πλίνθους· καὶ τὸ πηλοφόριον,
 1130 κρατοῦσ' ἐπέτων, ὡς παιδία, μετ' αὐτάς
 αἱ χελιδόνες, εἰς τὸ στόμα των πηλόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί νὰ μισθῶμεν μισθωτοὺς εἰς τὸ ἐξῆς;
 Τὰ δὲ τοῦ τεῖχους ξύλινα εἰπέ μοι, τίς
 τὰ κατηργάσθη;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α΄

Ἦσαν λεπτουργοὶ, πτηνά·

1135 τεχνῆται πελεκάνοι ἐπελέκησαν
 τὰς πύλας μὲ τὰ ράμφη· καὶ ὁ κτύπος ἦν
 ὄτ' ἐπελέκων, ὡς παρὰ τοῖς ναυπηγοῖς.
 Μὲ πύλας τώρα ὄλ' αὐτὰ ἐκλείσθησαν,
 καὶ μὲ μοχλοὺς κλειδοῦνται καὶ φυλάττονται,
 1140 περιπολοῦνται, περικωδωνίζονται,
 φρουραὶ εἰς ὄλους καὶ πυραὶ ἐτάχθησαν
 τοὺς πύργους. Ἄλλὰ τρέχω τώρα νὰ νιφθῶ
 ὀλίγον. Σὺ δὲ πράξε τὰ ἐπίλοιπα.

ΧΟΡΟΣ

Αἶ σὺ, τί κάμνεις; στέκεσαι καὶ ἀπορεῖς
 1145 πόσον ταχέως ἔγινε τὸ τεῖχός μας;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' εἶναι ἀπορίας ἄξιον, μὰ τοὺς Θεοὺς.
 Τῇ ἀληθείᾳ ψεύματα μοὶ φαίνεται.
 Ἄλλ' ἰδοὺ φύλαξ τῶν ἐκεῖθεν, ἄγγελος
 ἔρχεται τρέχων, ὡς πυρρίχην νὰ πηδᾷ.

(1128) Διὰ τὸ διάφορον χρῶμα τοῦ στήθους των.

(1140) Κώδωνας εἶχον οἱ περίπολοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

1150 Ἴου ἰού, Ἴου ἰού, Ἴου ἰού.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί εἶναι τοῦτο;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

Φοβερά ἐπάθαμεν.

Ἐκ τῶν Θεῶν τις, ἐκ Διός, ἐπέρασεν
εἰς τὸν ἀέρα διὰ τῶν πυλῶν, λαθῶν
ἡμεροσκόπους φύλακας, τοὺς κολοιοῦς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1155 ὦ πράξις, πράξις ἀνοσία καὶ κακὴ.

Τίς δ' εἶναι;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

Δὲν ἤξεύρω. Ὅτι δὲ πτερὰ
φορεῖ ἤξεύρω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Περιπόλους ἔπρεπε
νὰ στείλετε ἀμέσως.

ΑΓΓΕΛΟΣ Β'

Καὶ ἐστείλαμεν
ἵπποτοξότας παμπληθεῖς ἰέρακας.

1160 Ἐκίνησαν δὲ κ' ὄλ' οἱ γαμφώνυχες,
ἀνεμοδάμης, γέρανος, γύψ, ἀετὸς,
καὶ τὸν Θεὸν ζητοῦσι· τρέμει δ' ὁ αἰθὴρ
εἰς τῶν πτερύγων τὴν ὄρμην καὶ τοὺς τρυγμούς.
Μακρὰν δὲν εἶναι πλέον. Κάπου ἀπ' ἐδῶ

1165 θὰ εἶναι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὰς σφενδόνας ἄς ἀρπάσωμεν,

(1159) Τρισμυρίους, λέγει ὁ ποιητής.

τὰ τόξα. Ὑπηρέται, ὅλοι τρέξατε,
τοξεύετ' ὅλοι. Τὴν σφενδόνην δότε με.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Πόλεμος αἴρεται,
πόλεμος ἄφατος,
1170 πρὸς τοὺς Θεοὺς κ' ἐμέ.
Τὸ κενὸν φρούρει, πᾶς,
τὸ συννεφόφρακτον,
Ἐρεβογέννητον,
μὴ περάσ' ἴσως τις
1175 τῶν Θεῶν σὲ λαθῶν.

Ἴδέτε πλήν, προσέχετε!
Ἐγγὺς θὰ εἶναι ὁ Θεός. Ἀκούεται
τὸ ἐναερίον τοῦ πτεροκτύπημα.

(Ἐπιφαίνεται ἡ ΙΡΙΣ πετώσα.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αἰ' σὺ! Ποῦ, ποῦ πετᾶς; ποῦ; Μένε ἤσυχος.
1180 Τὸν δρόμον παῦσε· στάσου καὶ μὴ προχωρῆς.
Τίς εἶσαι, πόθεν, ἔπρεπε νὰ μᾶς εἰπῆς.

ΙΡΙΣ

Παρὰ τῶν Ὀλυμπίων ἔρχομαι Θεῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καλεῖσαι πλοῖον; περικεφαλαία; πῶς;

ΙΡΙΣ

Ἴρις γοργή.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σαλαμινία; Πάραλος;

(1168—75) — — — (τὰς μακρὰς ἐνίοτε ἀναλελυμένας.)

(1183) Τὴν νομίζει πλοῖον, διότι τρέχει, περικεφαλαίαν διότι ἔχει πτερὰ.

(1184) Ἦσαν αἱ δύο ἀγγελιαφόροι τριήρεις τῶν Ἀθηναίων, ὡς ἡ Ἴρις ἦν τῶν Θεῶν ἀγγελιαφόρος.

ΙΡΙΣ

1185 Τί τοῦτο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄς συλλάβῃ ταύτην τις ὑμῶν,
ἀνεμοδάμης.

ΙΡΙΣ

Νὰ συλλάβωσιν ἐμέ;
Τί κακὸν τοῦτο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θενὰ κλαύσης, καὶ πολύ.

ΙΡΙΣ

Ἄτοπον πρᾶγμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Διὰ ποίων δὲ πυλῶν
ὦ μιὰρὰ, εἰσῆλθες εἰς τὸ τεῖχος μας;

ΙΡΙΣ

1190 Τὰς πύλας δὲν γνωρίζω, κατ' ἀλήθειαν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄκουσατέ τὴν πῶς μᾶς εἰρωνεύεται.
Ἄν πρὸς τοὺς κολοιάρχας ἦλθες, λέγε μας.
Τῶν πελαργῶν σφραγίδα ἔχεις;

ΙΡΙΣ

Τί κακόν!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν ἔχεις;

ΙΡΙΣ

Ὑγιαίνεις;

(1192) Κολοιάρχαι, οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν φρουρούντων κολοιῶν. Ἰδ. στ. 1154.

(1193) Σφραγιστὸν διαβατήριον.

(1194) Ὑγιαίνεις, δηλ. ἔχεις τὰς φρένας ὑγιεῖς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὴν ὑπογραφὴν

1195 θρονίθαρχος οὐδεὶς σοὶ ἐπεκύρωσε ;

ΙΡΙΣ

Καλότυχε, οὐδεὶς μοι ἐπεκύρωσε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ πετᾶς οὕτω τὸ λοιπὸν ἐν σιωπῇ,
διὰ τοῦ χάους καὶ τῆς ξένης πόλεως ;

ΙΡΙΣ

Πῶς ἄλλως πρέπει νὰ πετῶσιν οἱ Θεοί ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1200 Δὲν τὸ ἤξεύρω. Ὅχι οὕτω βέβαια.
Παρανομεῖς δὲ τώρα. Κ' ἤξευρε αὐτὸ,
ὅτι πασῶν Ἰρίδων δικαιοτάτα
θ' ἀπέθνησκες, ἂν εἶχες ὅ,τι σ' ἤξιζεν.

ΙΡΙΣ

Ἄθάνατος πλὴν εἶμαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πλὴν θ' ἀπέθνησκες.

1205 Μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ ἐπάσχομεν δεινὰ,
ἂν τῶν μὲν ἄλλων ἤρχομεν, σεῖς δ' οἱ Θεοὶ
ἤσχημονεῖτε, οὐδὲ κατεπείθεσθε
ν' ἀκούητέ πως καὶ τοὺς καλλητέρους σας.
Ποῦ ἀρμενίζεις, λέγε μοι, μὲ τὰ πτερά ;

ΙΡΙΣ

1210 Ἐγώ ; πρὸς τοὺς ἀνθρώπους παρὰ τοῦ πατρὸς
πετῶ, νὰ εἶπω τοῖς Θεοῖς νὰ θύωσι,
ν' ἀρνοσφαγῶσιν εἰς βουθυσιῶν βωμοὺς,
νὰ καίουν κνίσσαν.

(1210) Παρωδία χωρίου τοῦ Σοφοκλέους (ἐκ τῶν ἀποσπασμάτων.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ποίους λέγεις; τί Θεούς;

ΙΡΙΣ

Ποίους; ἡμᾶς τοὺς ὄντας εἰς τὸν οὐρανόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1215 Θεοὶ σεῖς εἴσθε;

ΙΡΙΣ

Ποῖοι ἄλλ' εἶν' οἱ Θεοί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὰ ὄρνεα· κ' εἰς ταῦτα ὄλ' οἱ ἄνθρωποι,
ὄχ' εἰς τὸν Δία, μὰ τὸν Δί', ἄς θύωσι.

ΙΡΙΣ

Μωρέ, μωρέ! Τὰς φρένας μὴ συ τῶν Θεῶν
τὰς δεινὰς κίνει, σύσσωμον τὸ γένος σου

1220 μὴ βροντὴ δίκης καταστρέψη τοῦ Διός,
καὶ μὴ τὸ σῶμα, μὴ τοὺς οἴκους τοὺς κτιστοὺς
φλόξ σοὶ τεφρώσῃ Λικυμνίου κεραυνοῦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄκουσον σὺ, καὶ παῦσον τοῦ νὰ φλυαρῆς.

Ἐσύχασον· εἶπέ με, Φρύγα ἢ Λυδὸν

1225 θαρρῆεις πῶς θὰ ξιππάσῃς μὲ τοὺς λόγους σου;

Ἐξεύρεις ὅτι ἂν ὁ Ζεὺς μὲ ἐνοχλῇ,

τοὺς οἴκους του, τοὺς οἴκους τοῦ Ἀμφίονος

θ' ἀποτεφρώσω μὲ πυρφόρους ἀετούς.

Εἰς οὐρανὸν θὰ στείλω πορφυρίωνας,

(1222) Λικύμνιος, ἀπολεσθεῖσα τραγωδία τοῦ Εὐριπίδου, ἐν ἣ ἔκεραυνοβο-
λεῖτό τις.

(1224) Λυδὸν ἢ Φρύγα, κατὰ τὴν Ἄλκηστιν τοῦ Εὐριπίδου, στ. 649.

(1227—28) Ἐκ τῆς ἀπολεσθείσης Νιόβης τοῦ Λισχύλου.

(1229) Πορφυρίωνες, ἴδ. στ. 559.

- 1230 μὲ πανοπλίας ἐνδυμένους παρδαλᾶς,
 ἑξακοσίους κ' ἔτι πλέον. Ἄλλοτε
 εἰς Πορφυρίων ἄρκετὰ τὸν ἔβλαψε.
 Καὶ σὺ δ' ἂν μ' ἐνοχλήσης, τὴν διάκονον,
 θὰ τὴν τινάξω μίαν καὶ ἀνάσκελα,
 1235 τὴν Ἴριν τὴν ἰδίαν, ὥστε ν' ἀπορῆς,
 πῶς γέρων ἔχω δύναμιν νεανικὴν.

ΙΡΙΣ

Καχότυχε, νὰ σκάσης μὲ τοὺς λόγους σου!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν θὰ τὸ στρίψης, παρευθὺς, εὐράξ πατάξ;

ΙΡΙΣ

Ἄν δὲν σὲ ταπεινώσῃ ὁ πατήρ μου Ζεὺς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1240 ὦ δυστυχία! Πέτα τώρα καὶ ἄλλοῦ
 ν' ἀποτεφρώσης νεωτέρους ἀπ' ἐμέ.

ΧΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

- Ἐπροκηρύξαμεν
 διογενεῖς Θεοὶ
 ἀπὸ τὴν πόλιν μας
 1245 νὰ μὴ περνοῦν ποτέ·
 κ' εἰς ἱερόθυτον
 οἱ βροτοὶ ἔδαφος
 νὰ μὴ προσφέρωσιν
 εἰς τοὺς Θεοὺς καπνόν.

(1238) Εὐράξ, πατάξ, ἐπιφώνημα, τράμ τράμ.

(1241) Ν' ἀποτεφρώσῃ διὰ τοῦ ἔρωτος.

(1242—49) Τὸ μέτρον ὡς 1168—75.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1250 Παράδοξον, ὁ κήρυξ ποῦ ἐστείλαμεν
εἰς τοὺς θνητοὺς, ὀπίσω νὰ μὴν ἔρχεται !

ΚΗΡΥΞ (ἐρχόμενος, καὶ χρυσοῦν στέφανον ἔχων ἀνὰ χειρας)

Πεισθέταιρε, ὦ μάκαρ, ὦ σοφώτατε,
λαμπρότατε, σοφώτατ', ἐνδοξότατε,
μακάριε ! Ἀράξεις !

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί μοι λέγεις σύ ;

ΚΗΡΥΞ

1255 Χρυσῶ στεφάνῳ, καὶ σοφίας ἔνεκα
σὲ στεφανοῦσι καὶ τιμῶσιν οἱ λαοί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν δέχομαι· τί ὅμως τόσον μὲ τιμοῦν ;

ΚΗΡΥΞ

᾽Ω κτίσας πόλιν ἐνδοξον, αἰθέριον !

Πόσον τιμᾶται παρ' ἀνθρώπων ἀγνοεῖς,

1260 καὶ πόσους ἔχει αὐτ' ἡ χώρα ἐραστάς ;
Αὐτῆς πρὶν γίνῃς οἰκιστῆς τῆς πόλεως,
οἱ ἀνθρωπ' ἦσαν ὅλοι Λακωνομανεῖς,
μὲ κόμηγν, λερωμένοι, σωκρατίζοντες,
πεινῶντες, ραβδοφόροι. Τῶρ' ἀνάπαλιν

1265 καὶ ὄρνιθομανοῦσι, καὶ μεθ' ἡδονῆς
μιμοῦνται ὅσα πράττουσι τὰ ὄρνεα.

Καὶ πρῶτον ὅλοι ἅμ' ἀπὸ τὴν κλίνην των

(1254) Δηλ. ἐπέτυχας, συνεπλήρωσας τὸ ἔργον σου. Τὸ κείμενον ἔχει Κα-
τακέλευσον, λέξιν ναυτικὴν, ὡς ἂν ἔλεγεν εἰς τὸν κελευστὴν τριήρεως νὰ
διατάξῃ τοῖς ἐρέταις τὰ δέοντα διὰ τὴν προσόρμησιν.

(1255) Ἐκφράσεις τῶν ψηφισμάτων.

(1262) Δέκα ἔτη μετὰ τὴν παράστασιν τῶν Νεφελῶν καταφέρεται κατὰ
τοῦ Σωκράτους. Προσβάλλει δὲ καὶ τοὺς Λακωνίζοντας, οἵτινες μετὰ τινα
ἔτη ἦσαν ἡ φατρία τῶν Τριάκοντα.

- πρωτὶ πετῶσιν ὡς ἡμεῖς εἰς τὴν βοσκήν·
καὶ μετὰ ταῦτα εἰς βιβλία κάθηνται,
1270 κ' ἔπειτα βόσκουν ἐξ αὐτῶν ψηφίσματα·
καὶ ὀρνιθομανοῦσι τόσον, ὥστε καὶ
πολλοὶ ὀρνέων ἔλαβον ὀνόματα·
ἐπωνομάσθη Πέρδιξ μὲν εἰς κάπηλος
χωλός, κ' ἐκλήθη Χελιδῶν ὁ Μένιππος,
1275 μονόφθαλμος δὲ Κόραξ ὁ Ὀπούντιος,
ὁ Φιλοκλῆς δὲ Σπῆνος, καὶ Χηναλεποῦ
ὁ Θεαγένης, Νυκτερίς ὁ Χαιρεφῶν,
Λυκοῦργος δ' Ἴβις, καὶ ὁ Συρακούσιος
Κίσσα, Ὀρτύκι δ' ὁ Μειδίας, ὅμοιος
1280 μ' ὀρτύκι κτυπημένον κατακέφαλα.
Ἵπὸ φιλορνηθίας δ' ὄλοι ἔψαλλον
ἄσματα ὅπου νὰ ὑπάρχη χελιδῶν,
ἢ χήνα, ἢ πηνέλοψ, ἢ περιστέρα,
ἢ πτέρυγες, ἢ ἔστω μέρος πτέρυγος.
1285 Κ' ἐκεῖθεν μὲν τοιαῦτα. Λέγω δὲ εἰς σέ
πῶς μύριοι ἐκεῖθεν θὰ μᾶς ἔλθωσι,
πτερά ζητοῦντες κ' ἦθη γαμψωνυχικά.
Ἴδὲ πτερά νὰ εὕρης τοῖς ἐποίκοις σου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν πρέπει μὰ τὸν Δία νὰ στεκώμεθα.

(1275) Ὀπούντιος, ἴδ. ἀνωτ., στ. 154. — Χαιρεφῶν, ὁ φίλος τοῦ Σωκράτους. Ὁ Συρακούσιος, ῥήτωρ ἀδόκιμος, οὗ ἐμνημόνευε καὶ ὁ Εὐπολις ἐν Πύλαις. Μειδίας, περὶ κύβους καὶ ὀρτυγας ἀσχολούμενος, γνωστός ἐξ ἄλλων χωρίων τῶν κωμικῶν. Ἴσως πάππος τοῦ ἐπὶ Δημοσθένους. Οἱ λοιποὶ ἄγνωστοι.

(1280) Οἱ ἀρχαῖοι ἐπαιζον διάφορα παιγνίδια ὀρτυκίων. Ὁ παίζων (στ. φ ο κ ό π ο ς) ἐκτύπα τὸ ὀρτύκιον κατὰ κεφαλῆς διὰ τοῦ λιχανοῦ του, ἢ τῶ ἀπέσπα τινὰ πτερά. Ἐν τῷ πτηνὸν ἔφευγεν, ἐνίκα αὐτός· ἂν δ' ἐνεκαρτέρει, ὁ κύριος τοῦ ὀρτυκίου.

1290 Καὶ σὺ μὲν τρέχα, καὶ τὰ χειροκάλαθα
 γέμισε, κ' ὄλα τὰ κοφίνια πτερά.
 Ἄς μοὶ τὰ φέρῃ δ' εἰς τὰς θύρας ὁ Μανῆς.
 Ἐκεῖ τοὺς ἐρχομένους θὰ ὑποδεχθῶ.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Μετ' ὀλίγον πολὺάνδρον θέλει καλεῖ
 1295 καθεὶς τὴν πόλιν ταύτην.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ μᾶς τὰ δῶσ' ἡ τύχη!

ΧΟΡΟΣ

Πρὸς τὴν πόλιν μου ἔρως κατέχει αὐτούς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Ὅγλήγορα σοὶ λέγω.

ΧΟΡΟΣ

Τί καλὸν δὲν εὐρίσκουν
 1300 οἱ ἐδῶ μετοικοῦντες!
 Ἄγλαόμορφον χάριν, καὶ πόθον τερπνόν,
 καὶ σοφίαν, καὶ ἔψιν γλυκεῖαν ὁμοῦ
 ἡμέρου ἡσυχίας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Ὡς ζῶον πῶς ὑπηρετεῖς! Ὅλιγον θὰ σαλεύσης;

(1292) Μανῆς ὁ δοῦλός του, ὃν ἀνωτέρω καλεῖ Μανόδωρον, στ. 661.

(1294) υ-υ-υ-,υ-υ-,υ-υ-

υ-υ-,υ-υ 2.

υ-υ-υ-,υ-υ-υ-

υ-υ-,υ-υ

υ-υ-υ-,υ 2.

υ-υ-υ-,υ-υ-υ- 2.

υ-υ-,υ-υ

(1298) Νὰ φέρῃ τοὺς κοφίνους.

ΧΟΡΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

- 1305 Τὸ καλάθῃ ἄς φέρουν ἐδῶ τῶν πτερῶν.
 Σὺ ἄργισε δὲ πάλιν
 καὶ ξυλοφόρτωσέ τον.
 Ἐπειδὴ ὡς γαῖδαρος εἶναι βραδύς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μανῆς ἂν εἶναι χάχας!
 (Ὁ Μανῆς δίδει τὸ καλάθιον.)

ΧΟΡΟΣ

- 1310 Τὰ πτερὰ δὲ σὺ πρῶτον
 βάλε ταῦτα εἰς τάξιν.
 Μουσικὰ βάλ' ἐδῶ, μαντικὰ βάλ' ἐκεῖ,
 τὰ θαλάσσια πέραν, κ' ἰδὲ γνωστικὰ
 καθένα νὰ πτερῶσης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1315 ὦ! μὰ τὸν κοῦκκον εἶσαι ἀνυπόφορος,
 τόσον βραδύς νὰ εἶσαι, τόσον ἄθλιος!

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ (ἔρχεται)

Νὰ εἶχ' αἰτὸς ὑψιπέτης γενῆ,
 ἐπὶ ἀτρυγῆτων γλαυκῶν νὰ πετῶ
 κυμάτων εὐρείας λίμνης!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1320 Ὁ ἄγγελος δὲν ἦτον δὰ ψευταγγελῆς.
 Ἴδου μᾶς ἔρχετ' ἓνας ψάλλων αἰτούς.

(1305) υ--υ-,υ--υ-,υ--υ-,υ--υ

(1317—19) υ---,υ---υ-

--,υ---,υ---

---υ-,υ--

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Πῶ πῶ!

Τοῦ πετᾶν εἶναι τὶ ἡδονικώτερον ;
Ἐγὼ τοὺς νόμους τῶν ὀρνέων ἀγαπῶ.

- 1325 Πετῶ, μανίαν ἔχω διὰ σᾶς, ποθῶ
νὰ ζῶ μαζῆ σας, κ' ἀγαπῶ τοὺς νόμους σας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τοὺς ποίους νόμους ; ἔχομεν πολλοὺς ἐδῶ.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Ὅλους. Πρὸ πάντων πῶς καλὸν τὰ ὄρνεα
νὰ πνίγουν, νὰ δαγκάνουν τοὺς πατέρας των.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1330 Καὶ μὰ τὸν Δί' ἀνδρεῖόν εἶναι καθ' ἡμᾶς
ὅ,τι πτηνὸν πληγώσῃ τὸν πατέρα του.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Ἐδῶ λοιπὸν οἰκήσας, τὸν πατέρα μου
νὰ πνίξω θέλω, καὶ νὰ τὸν διαδεχθῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1335 Ἄλλ' εἶναι νόμος τῶν ὀρνέων παλαιός,
εἰς κώδικας γραμμένος τοὺς τῶν πελαργῶν
« Ἀφ' οὗ ὁ γέρον πελαργὸς τὰ τέκνα του
εἰς ἡλικίαν θρέψῃ ὥστε νὰ πετοῦν,
νὰ τρέφουν πρέπ' οἱ νέει τὸν πατέρα των. »

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

- 1340 Πολὺ κερδίζω ἀληθῶς ἐλθὼν ἐδῶ,
ἂν καὶ νὰ βόσκω τὸν πατέρα χρεωστῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Οὐδέν. Ἀφ' οὗ μᾶς ἤλθες, ᾧ καλότυχε,
θα σὲ πτερώσω, εὖνους, ὄρφανὸν πουλί.
Κακὴν δὲ, νέε, δὲν σοὶ δίδω συμβουλήν,

- ἀλλ' ὅ,τι εἶχον μάθει παῖς κ' ἐγώ. Σὺ μὲν
 1345 μὴ δέρνης τὸν πατέρα, καὶ λαβὼν αὐτὴν
 τὴν πτέρυγα, καὶ τοῦτο τὸ σουβλί λαβὼν,
 καὶ φαντασθεῖς πῶς φέρεις λόφον πετεινοῦ,
 φρούρει, στρατεύου, τρέφου μὲ μισθόν. Ἄς ζῆ
 καὶ ὁ πατήρ σου. Ἄν δὲ ἦσαι μάχιμος,
 1350 εἰς Θράκην πέτα, καὶ ἐκεῖ πολέμησε.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

Νομίζω, μὰ τὸν Βάκχον, πῶς ὀρθὰ λαλεῖς.
 Θὰ σὲ ἀκούσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἔχεις, μὰ τὸν Δία, νοῦν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ (ἔρχεται)

Εἰς τοῦ Ὀλύμπου κορυφᾶς κοῦφα πτερὰ μὲ φέρουν,
 καὶ εἰς ἄλλοτε ἄλλους μελῶν δρόμους πετῶ ...

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1355 Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα θέλει φόρτωμα πτερῶν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Τολμηρὸς καὶ ἀτρόμητος
 ὁδοὺς νέας ζητῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Χαιρέτω Κινησίας ὁ φλαμούρινος.

Ἐδῶ τί φέρει γύραις ὁ κουλλός σου ποῦς ;

(1350) Εἰς τὴν Θράκην εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι πόλεις ἀποίκους «τὰ ἐπὶ Θράκῃς» λεγόμενα χωρία.

(1353) Παρωδία τοῦ Ἀνακρέοντος.

~ ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~ ~

Ὁ Κινησίας ἦν διθυραμβικὸς ποιητὴς ἀδόκιμος.

(1856) ~ ~ ~ ~ ~, ~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~

(1358) Φλαμούρινον (φιλύρινον) τὸν λέγει ὡς κοῦφον. Προσέτι λέγεται ὅτι μακρὺς ὦν καὶ ἰσχνός, ἔφερε περιστήθιον ἐκ ξύλου φιλύρας ἵνα μὴ λυγίξῃ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

1360 Πτηνὸν νὰ γίνω ἤθελα,
καλλίφωνον ἀηδόνι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὰς μελωδίας παῦσε. Λέγε, τί λαλεῖς ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Νὰ μὲ πτερώσης θέλω, κ' ἐναέριος
στροφὰς ν' ἀντλήσω νέας εἰς τὰ σύννεφα,
1365 χιονοβόλους καὶ ἀνεμοκλονιστάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Στροφὰς λαμβάνει τις ἀπὸ τὰ σύννεφα ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Ἐμῶν ἡ τέχνη ἀπὸ τοῦτο κρέμαται.
Τῶν διθυράμβων εἶναι τὰ λαμπρότερα
ἀέρια, ζοφώδη, γαλανόμαυρα,
1370 κ' ὑπόπτερα· θ' ἀκούσης παρευθὺς αὐτά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅχι ἐγώ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Ναί, μὰ τὸν Ἡρακλέα, σύ.
Θενὰ σὲ ψάλλω τὸν ἀέρα τὸν πλατὺν,
αἰθεροπόρων εἰκόνας πτηνῶν
μακροτραχήλων ὀρνέων.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1375 Σία ὦ !

(1360) υ-υ-,υ-υ-
υ- υ-,υ-υ-

(1372—74) Μέτρα ἀδιάφορα, περικοπή λυρική.

(1375) Ὡς κελευστὴς τὸν καλεῖ νὰ παύσῃ τὴν ποιητικὴν του κωπηλασίαν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Ἵπερπηδῶν ὁδοὺς ποντίας
εἰς ἀνέμων πνοήν νὰ πετῶ . . .

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θὰ σ' ἀφαιρέσω, μὰ τὸν Δία, τὴν πνοήν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

1380 Πότε μὲν πρὸς νοτίαν βαδίζων ὁδὸν,
πότε δὲ πρὸς βορέαν τὸ σῶμα πλανῶν,
αὐλακα σχίζων αἰθέρος ἀλίμενον.

Καλὰ, ὦ γέρον, ἐσοφίσθης καὶ σοφά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Δὲν χαίρεσαι πῶς εἶσαι πτεροκίνητος ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

1385 Προσβάλλεις οὕτω κυκλιοδιδάσκαλον,
εἰς τὰς φυλάς τοσοῦτον περιμάχητον ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ μείνης θέλεις νὰ διδάξης παρ' ἡμῖν
εἰς τὸν Λεωτροφίδην τῶν πτηνῶν χορὸν
φυλῆς τῆς Κεκροπίδος ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

Μ' εἰρωνεύεσαι.

(1383) Ὁ Πεισθέταιρος τὸν κτυπᾷ.

(1384) Ὁ διδάσκαλος κυκλίων χορῶν. Εἰς τὰς ἐορτὰς αἱ φυλαὶ ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλας, προσπαθοῦσαι νὰ ἔχη ἐκάστη τὸν ἄριστον ποιητὴν καὶ χοροδιδάσκαλον.

(1387) Ὁ Λεωτροφίδης, κατὰ τὸν κωμικὸν Ἑρμιππον, ἐν Ἀθηναίῳ, ἦν ἰσχνότατος καὶ αὐτός. Λέγει λοιπὸν ἡ χορὸν ἐλαφρὸν ὡς τὸν τοῦ Λεωτροφίδου, ἢ, οὗ χορηγὸς εἶναι ὁ Λεωτροφίδης, ὡς ὄρνεον ὦν καὶ αὐτός.

(1388) Μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ χορηγοῦ ἀνεφέρετο συνήθως καὶ τὸ τῆς φυλῆς. Εἶπε δὲ Ἰσως τὴν Κεκροπίδα, διότι ἡ Κεκροπίς φυλὴ δύνάται νὰ ἐκληφθῆ ὡς ἡ φυλὴ τῆς Κεκροπίας, ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων οὐς εἰρωνεύεται ὡς κούφους.

Πλὴν δὲν θὰ παύσω κ' ἐγώ, ἤξευρε, ποτὲ,
1390 πρὶν διαδράμω τὸν ἀέρα πτερωθεὶς.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ (ἔρχεται)

Τίνα τὰ ὄρνε' αὐτὰ,
ὄχλος ἀκτῆμων,
πτεροποίκιλα,

ὦ μακρόπτερε χελιδῶν, ποικίλη;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1395 Ὅποῖον μέγα ἐξεγείραμεν κακόν!
Ἴδου καὶ ἄλλος μурμουρίζει κ' ἔρχεται.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ὦ μακρόπτερε, ποικίλη καὶ πάλιν!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἰς τὸν χιτῶνα ψάλλει τὸν διθύραμβον,
κ' ἔχει ἀνάγκην χελιδόνων, καὶ πολλῶν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

1400 Ποῖος ἐδῶ πτερόνει ὅσους ἔρχονται;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἴδου αὐτός· πλὴν λέγε τί χρειάζεσαι.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Πτερὰ, πτερὰ. Μὴ πάλιν μ' ἐπανερωτᾶς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἰς τὴν Πελλήνην θὰ πετάξης παρευθός;

(1391) Ὁ Συκοφάντης λυπεῖται ὅτι τὰ πτηνὰ εἶναι ἀκτῆμονα. Οὗτος ἐκ τῶν πλουσίων ἀποζῆ.

(1398) Ὁ Συκοφάντης ἔχει παμπάλαιον τὸν χιτῶνα. Δι' αὐτὸν ψάλλει τὰς χελιδόνας· ἀλλὰ μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, καὶ ἔαρος πρὸ πάντων ἔχει ἀνάγκην ὁ κατὰ τρυτος χιτῶν.

(1403) Εἰς Πελλήνην τῆς Ἀχαΐας κατεσκευάζοντο παχτεῖαι χλαῖναι ἢ μανδύαι, καὶ χλαῖνην ἔδιδον οἱ Πελλήνησι; ἄθλον εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἑρᾶϊων.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Διόλου. Κλητῆρ εἶμαι νησιωτικὸς
1405 καὶ συκοφάντης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ χαρῆς τὴν τέχνην σου.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κ' ἐριδοθήρας. Θέλω δὲ, πτερὰ λαβῶν,
κλητεῦων περίξ εἰς τὰς πόλεις νὰ πετῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ μὲ πτερὰ κλητεῦεις, τί; καλλίτερα;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ἦχι. Ἄλλ' ὅπως μὴ φοβῶμαι τοὺς ληστὰς,
1410 κ' ἐκεῖθεν φεύγω πάλιν μὲ τοὺς γερανοὺς,
ὡς ἔρμα δίκας ἱκανὰς κατέπια.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἶπέ μ', αὐτὸ τὸ ἔργον σὺ ἐργάζεσαι;
Συκοφαντεῖς τοὺς ξένους νεανίας ὦν;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Τί ἄλλο δέ; Νὰ σκάπτω δὲν μ' ἐδίδαξαν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1415 Ὑπῆρχον ἔμως ἄλλα ἔργα σώφρονα
διὰ νὰ ζήσῃ ἄνθρωπος ὁποῖος σὺ,
δικαίως πράττων, ὅχι δὲ δικορῥαφῶν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Καλέ μου, πτέρωσέ με, μὴ μὲ νοθετῆς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μ' αὐτὰ ποῦ λέγω σὲ πτερῶ.

(1404) Κλητῆρ στελλόμενος νὰ φέρῃ τὰς δικαστικὰς κλήσεις εἰς τοὺς συμμάχους Νησιώτας, οἵτινες ἐν Ἀθήναις ἐδικάζοντο.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Μὲ λόγους πῶς

1420 πτερόνεις ἄνδρα ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὲ τοὺς λόγους ὅλοι των
ἀναπτεροῦνται.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ὅλοι ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ δὲν ἤκουσας
πατέρας καθ' ἡμέραν λέγοντας αὐτὰ
εἰς τὰ κουρεῖα περὶ τῶν παιδίων των ;
« Πῶς τὸν υἱόν μου οὗτος ὁ Διῖτρεφῆς
1425 εἰς ἵπποδρόμι' ἀνεπτέρωσε λαλῶν !
εἰς τραγωδίαν, λέγει ἄλλος, ὁ υἱὸς
ἀνεπτερώθη, κ' ἐπετάχθη του ὁ νοῦς. »

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Λοιπὸν οἱ λόγοι καὶ πτερόνουν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Βέβαια !

Διὰ τῶν λόγων καὶ ὁ νοῦς ὑψόνεται,
1430 κ' ἐπαίρονται οἱ ἄνδρες. Οὕτω σὲ κ' ἐγὼ
νὰ σὲ πτερώσω χρηστὰ λέγων προσπαθῶ
πρὸς νόμιμόν τι ἔργον.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Δὲν τὸ θέλω πλήν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Καὶ τί θὰ κάμῃς ;

(1423) Εἰς τὰ κουρεῖα διέτριβον οἱ ἄργοι ἐν Ἀθήναις.

(1424) Περὶ Διῖτρεφοῦς ἴδ. ἀνωτ. στ. 803.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ν' ἀρνηθῶ τὸ γένος μου;

Πρὸς πάππου ἔχω τέχνην νὰ συκοφαντῶ.

1435 Πλὴν πτερὰ δὸς μοι καὶ ταχέα κ' ἐλαφρὰ
 γυπῶν ἢ ἱεράκων, ὥστε, ἐγκαλῶν
 τοὺς ξένους, ἅμα γίν' ἡ κλήτευσίς ἐδῶ,
 ὀπίσω πάλιν νὰ πετῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Σὲ ἐννοῶ.

Ὁ ξένος λέγεις νὰ καταδικάζεταιται

1440 ἐδῶ πρὶν ἔτι φθάσῃ.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Ναί, μ' ἐνόησας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἐδῶ ἐκεῖνος ἐν ᾧ πλέει, σὺ πετῶν
 ἐκεῖ, ν' ἀρπάζῃς ὅ,τι ἔχει.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Μάλιστα.

Νὰ εἶμαι πρέπει σφιντιρλόνη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐννοῶ

τὸ σφιντιρλόνη· κ' ἔχω, μὰ τὸν Δί', αὐτὰ

1445 τὰ Κερκυραῖα ὠραιότατα πτερὰ.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ὦ δυστυχία! ἔχεις μάστιγα!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Πτερὰ

ποῦ νὰ σὲ κάμουν νὰ καλοστριφογυρνᾷς.

(1343) Βέμβιξ, τὸ διὰ μάστιγος ὑπὸ τῶν παιδίων στρεφόμενον.

(1445) Ἐν εἶδος μαστίγων ἐλέγοντο Κερκυραϊκά. Ἴδε καὶ Θεοκ. Δ, 47.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ὦ δυστυχία!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Θὰ πετάξης ἀπ' ἐδῶ;

Τὸ φύσημα θὰ πάρης, ὦ παγκάκιστε;

1450 Ἐστρεψοδικοπανουργία σ' ἔφαγε.

Κ' ἡμεῖς, λαβόντες τὰ πτερὰ, ἄς φύγωμεν.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ

Εἰς θαυμάσια καὶ νέα καὶ πολλὰ πετάξας,
μεγάλα εἶδα πράγματα.

1455 Δένδρον ἔξω τῆς Καρδίας φύεται ἀλλόκοτον
καὶ θάλλει, ὁ Κλεώνυμος·

εἰς οὐδὲν μὲν χρήσιμον, ἀλλὰ τρέμον κ' ὑψηλόν.

Τὴν μὲν ἀνοιξιν βλαστάνει καὶ συκοφαντεῖ τὸ δένδρον,
πλὴν τινάζει τὸν χειμῶνα τὰς ἀσπίδας κατὰ γῆς.

1460 Εἶναι δὲ μακρὰν καὶ χώρα, τῆς σκοτίας γείτων,
εἰς τὴν τῶν λύχνων ἔρημον,

ὅπου μετὰ τῶν ἥρώων συνοικοῦν οἱ ἄνθρωποι,
καὶ συνδειπνοῦν, πλὴν τῆς νυκτός·

ὅτι τις γὰρ τοὺς ἰδῆ τότε δὲν εἶν' ἀσφαλές.

1465 Ἄν τὴν νύκτ' ἀπαντηθῆ μὲ τὸν ἥρωα Ὀρέστην,
γυμνὸς μένει, κ' ἐκτὸς τούτου καὶ ξυλοφορτόνεται.

(1452—62) — — —, — — (—), — — —, — — (—)

— — —, — — —

(1454) Καρδία, πόλις τοῦ Ἑλλησπόντου. Κλεώνυμος ἦν βίψασπις, περὶ οὗ καὶ ἐν Νεφέλαις, κτλ. Διὰ τοῦτο λέγει ἔξω τῆς Καρδίας, αἰνιττόμενος, ἄνευ καρδίας, δειλός.

(1464) Περὶ τοῦ νυκτοκλέπτου τοῦ φέροντος τὸ ἥρωϊκὸν ὄνομα Ὀρέστης ἴδ. ἄνωτ. στ. 717.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ (ἐρχόμενος)

ὦ ἄθλιος! Μὴ τύχη καὶ μ' ἰδῆ ὁ Ζεὺς!
Πεισθέταιρε, ποῦ εἶσαι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αἶ! τί εἶν' αὐτό;

Κουκουλωμένος τ' εἶν' αὐτός;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Βλέπεις ἐμοῦ

Θεόν τινα κατόπιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὅχι· παντελῶς.

1470 Τίς δ' εἶσαι σύ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τί ὥρα εἶναι ἄρά γε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί; μετὰ μεσημβρίαν εἶναι κάτι τί.

Ἄλλὰ τίς εἶσαι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Δειλινὸν ἢ μετ' αὐτό;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ὦ πῶς σ' ἀγδιάζω!

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τί ποιεῖ ὁ Ζεὺς;

Συννεφιάζει, ἢ σκορπᾷ τὰ σύννεφα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1475 Κλαῦσε καὶ σύ!

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

ὦ! τώρα ξεσκεπάζομαι.

(1475) Ξεσκεπάζεται διὰ τὴν ἰδίαν τὸν ἴδιον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Προμηθεῦ φίλε!

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Παῦσε, παῦσε, μὴ βοᾷς!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί τρέχει;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Μὴ μὲ κάλει, μὴ κατ' ὄνομα.

Μὲ καταστρέφεις ἂν μ' ἰδῆ ὁ Ζεὺς ἐδώ.

Ἄλλ' ὅπως τὰ ἐπάνω πράγματα σ' εἰπῶ,

1480 λάβε καὶ κράτει τὸ σκιάδιον αὐτὸ

ἐπάνωθέν μου, μὴ μ' ἰδῶσιν οἱ Θεοί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Φεῦ, φεῦ!

Καλὰ ἐφηῦρες τοῦτο καὶ προμηθικῶς.

Ἔμβ' ἀποκάτω, καὶ μὲ θάρρος λέγε με.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

1485 Ἄκουε τώρα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Λέγε ὡς νὰ ἤκουα.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ὁ Ζεὺς ἐχάθη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄπὸ πότ' ἐχάθηκεν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ἄφ' ὅτου τὸν ἀέρα κατωκῆσατε.

Δὲν θυσιάζουν ἔκτοτε οἱ ἄνθρωποι

εἰς τοὺς Θεοὺς, καὶ οὔτε κνίσσα τῶν μηρῶν

1490 ἀνέβη πλέον ἀπὸ τότε εἰς ἡμᾶς,

ἀλλ' ὡς εἰς Θεσμοφόρια νηστεύομεν
χωρὶς θυμάτων. Οἱ δὲ βάρβαροι Θεοὶ
καθὼς πεινῶντες τσυρικτοὶ Ἰλλυριοὶ,
θαῖ ἐκστρατεύσουν ἄνωθεν κατὰ Διὸς
1495 ἂν δὲν ἀνοίξῃ, λέγουν, τὸ ἐμπόριον,
ὥστε κομμένα σπλάγχνα νὰ εἰσέρχωνται.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὑπάρχουν ἄλλοι βάρβαροι Θεοὶ τινες
ἄνω ὑμῶν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Βεβαίως εἶναι· κ' ἐξ αὐτῶν
ὁ τοῦ Ἐξηκεστίδου εἶναι πάτριος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1500 Τῶν δὲ βαρβάρων τούτων Θεῶν τ' ὄνομα
πῶς εἶναι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Εἶναι Τριβαλλοί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄ! ἐννοῶ.

Ἐκ τούτου τὸ σὲ τρίβω τὴν κασίδαν σου.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Ναὶ βέβαια. Σοὶ λέγω πλὴν καὶ ἤξευρε·
ἐδῶ θαῖ ἔλθουν περὶ φιλιώσεως

1505 τοῦ Διὸς πρέσβεις καὶ τῶν ἄνω Τριβαλλῶν.
Μὴ συνθηκολογήτε πλὴν ἐὰν ὁ Ζεὺς

(1491) Ἡ ἑορτὴ τῶν Θεσμοφορίων διήρκει πέντε ἡμέρας, ὧν ἡ τρίτη ἦν ἡ-
μέρα νηστείας.

(1499) Περὶ Ἐξηκεστίδου ὡς ξένου καὶ παρεγγράπτου πολίτου ἴδε στ. 769.
Ὁ τῶν γνησίων Ἀθηναίων πάτριος ἢ πατρῶος Θεὸς ἦν ὁ Ἀπόλλων.

(1501) Οἱ Τριβαλλοὶ ἦσαν φυλὴ τῆς Μοισίας.

τὸ σκῆπτρον δὲν ἀφήσῃ εἰς τὰ ὄρνεα,
 κ' εἰς σὲ τὴν Βασιλείαν εἰς γυναῖκά σου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τίς εἶν' ἡ Βασιλεία ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Κόρη εὐμορφη,

1510 ποῦ κεραμεύει τοῦ Διὸς τὸν κεραυνὸν
 καὶ τ' ἄλλα ὄλα, ὡς, βαθεῖαν φρόνησιν,
 καὶ εὐνομίαν, σωφροσύνην, ναύσταθμον,
 καὶ ὕβριν, Κωλακρέτην, καὶ τριώβολα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Αὐτὴ εἶν' ὁ ταμίας ὄλων ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Βέβαια.

1515 Ἐὰν τὴν λάβῃς, θὰ τὰ ἔχῃς ὄλ' αὐτά.
 Ἐπίτηδες δὲ ἦλθα νὰ σὲ τὸ εἰπῶ.
 Εἰς τοὺς ἀνθρώπους πάντοτ' εὐνοὺς εἶμ' ἐγώ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἰς σὲ καὶ μόνον χρεωστοῦμεν τὸ ψητόν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Καθὼς δ' ἠξέυρεις, μισῶ ὄλους τοὺς Θεούς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1520 Τῷ ὄντι ἦσουν πάντοτε θεομισῆς.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Καθαρὸς Τίμων. Τώρα δὲ ἀναχωρῶ.

(1513) Κωλακρέται, τὸ πάλαι οἱ συλλέγοντες καὶ διανέμοντες τὰ ἐκ τῶν
 θουσιῶν, μετὰ ταῦτα δὲ οἱ ταμίαι τοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ, ὅστις καθ' ἡμέραν
 ἦν τριώβολον.

(1518) Διότι ἔφερε τὸ πῦρ εἰς τὴν γῆν.

(1520) Θεομισῆς, κυρίως ὁ μισούμενος ὑπὸ τῶν Θεῶν.

(1521) Τίμων, ὅστις ἐμίσει Θεούς καὶ ἀνθρώπους. Λογκ. Τιμ. 34.

Δὸς τὸ σκιάδι, ὥστε κ' ἂν μ' ἰδῆ ὁ Ζεὺς,
εἰς κανηφόρον νὰ φανῶ πῶς ἔπομαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ναί, καὶ τὸν δίφρον λάβε νὰ διφροφορῆς.

ΧΟΡΟΣ

ΣΤΡΟΦΗ Β'

1525 Εἰς Σκιάποδας δ' ἦν λίμνη, ὅπου ὁ Σωκράτης
ἄλουτος φέρει τὰς ψυχάς.

Καὶ ὁ Πείσανδρος ἐκ' ἤλθε, μήπως εὖρη τὴν ψυχὴν
ποῦ ζωντανὸν τὸν ἔφυγε.

Τῆς καμήλας τὸ ἄρνι εἶχε θῦμα κ' ἔσφαξε,

1530 κ' ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθε· κ' ἐκ τῶν κάτω τῷ ἀνέβη
πρὸς τὸ αἶμα τῆς καμήλας Χαιρεφῶν ἢ νυκτερίς.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ, ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ, ΠΡΑΚΛΗΣ (ἔρχονται)

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Καὶ τὴν μὲν χώραν Κουκκοσυννερόπολιν
τὴν βλέπεις, ὅπου πρέσβεις ἀπεστάλημεν.

(1523) Ἐν τοῖς Παναθηναίοις εἰς τὰς Κανηφόρους, γυναῖκες Ἀθηναίας, φερούσας τὰ ἱερὰ κανᾶ, εἶποντο γυναῖκες μέτοικοι, φέρουσαι αὐτῶν τὰ σκιάδια καὶ τοὺς δίφρους.

(1525) Σκιάποδες, μυθικὴ φυλὴ ἐν Λιβύᾳ, κατὰ Κτησίαν (ἐν Ἀρποκρατίωνι), Στράβωνα, Πλίνιον κλ., περὶ τὸν Δυτικὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν κεκαυμένην ζώνην οἰκοῦσα. Εἶχον δὲ πλατεῖς πόδας, καὶ τετραποδητὶ βαδίζοντες, ὅταν ἐκαίοντο ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὕψουν τὸν ἕνα πόδα ὡς σκιάδιον. Ἐνταῦθα ὑποτίθεται ὁ Σωκράτης φέρων τὰς ψυχάς, ὡς ἄλλος τις Ἑρμῆς, εἰς τὸν ἄδην, διότι οὗτος διὰ τῆς φιλοσοφίας του εἶχε τὴν ἀξίωσιν τοῦ νὰ ἄγῃ καὶ φέρῃ τὰς ψυχάς.

(1527) Πείσανδρος, ὁ ἐν Ὀλ. 92, 6' ἐπιχειρήσας τὴν ἀνατροπὴν τῆς δημοκρατίας, καὶ φυγὼν εἰς Δικέλειαν (Θουκ. Η, 65, 68), ὡς δειλὸς δὲ κωμωδούμενος καὶ ὑπὸ Εὐπόλιδος. Διὰ τοῦτο λέγεται καὶ ἐδῶ ὅτι ἡ ψυχὴ ζωντανὸν τὸν ἔφυγε.

(1530) Ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ Νεκρομαντείᾳ. Ὀδύσσ. Α, 35.

(1531) Χαιρεφῶν, ὁ ὀπαδὸς τοῦ Σωκράτους. Ἰδ. Νεφ. στ. 105. Τὸν λέγει δ' ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ἄδου διὰ τὸ ἀπαίσιον τῆς ὀψέως του.

(Πρὸς τὸν Τριβαλλόν)

- Τί κάμνεις; ἐκομβώθης σὺ ἀριστερά;
 1535 Τὸ φόρεμά σου δὲν γυρίζεις δεξιά;
 Τί Λαισποδίας εἶσαι, κακοῤῥίζικε!
 Οὐαὶ δημοκρατία, ποῦ μᾶς καταντᾶς,
 οἱ Θεοὶ τοῦτον ὅταν μᾶς χειροτονοῦν!
 Θὰ σιωπήσης; Σκάσε. Ἄλλον παρὰ σέ
 1540 ποτὲ δὲν εἶδα βαρβαρότερον Θεόν.
 Τί θενὰ γίνῃ, Ἡρακλῆ;

ΠΡΑΚΛΗΣ

Τὸ ἤκουσας,
 ὅτι νὰ πνίξω μελετῶ τὸν ἄνθρωπον
 ὅστις ἂν εἶναι ἀποκλείων τοὺς Θεούς.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

- Διὰ συνθήκης πρέσβεις ἐξελέχθημεν,
 1545 καλέ.

ΠΡΑΚΛΗΣ

Θενὰ τὸν πνίξω δι' αὐτὸ διπλᾶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸν τυροτρίφτην δός μοι, φέρε σίλφιον,
 καὶ τυρὶ φέρε ἀναψε τοὺς ἄνθρακας.

ΠΡΑΚΛΗΣ

Ἡμεῖς τὸν ἄνδρα χαιρετῶμεν οἱ Θεοὶ
 καὶ οἱ τρεῖς.

(1534) Ὁ Τριβαλλὸς Θεός, ὡς ἀγροῖκος, δὲν ἤξεύρει πῶς ἐνδύονται.

(1536) Λαισποδίας, στρατηγὸς Ἀθηναῖος (Θουκ. ΣΤ, 105. Η, 86), ὅστις κακᾶς ἔχων κνήμας, ἐφόρει μακρὰ ἐνδύματα διὰ νὰ τὰς καλύψῃ.

(1538) Αἰνίττεται τὴν ἀττικὴν δημοκρατίαν, ἐν ἣ ὁ ὄχλος ἐχειροτόνει καὶ τοὺς ἀναξιώτερους.

(1548) Ὁ Ἡρακλῆς, ὁσφρανθεὶς τῆς κνίσσης τοῦ μαγειρείου, τρέπεται πρὸς ἡπιωτέρους τρόπους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ξύνω ἐγὼ σίλφιον ἐδώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

1550 Τὰ κρέατ' αὐτὰ τ' εἶναι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ἽΡρνιθές τινες

ἔπου κατὰ τοῦ δήμου ἐπανέστησαν,
καὶ τιμωροῦνται.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Καὶ λοιπὸν, πῶς; σίλφιον
ἐπιπασσίζεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

ἽΩ! καλῶς ἤλθες ἽΗρακλῆ!

Τί εἶναι;

ΗΡΑΚΛΗΣ

ἽΗμεῖς πρέσβεις παρὰ τῶν Θεῶν
1555 περὶ πολέμου παύσεως ἐρχόμεθα.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Διόλου λάδι δὲν ὑπάρχ' εἰς τὸ βοῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Νὰ γίνουιν ὁμως πρέπει τὰ πουλιὰ παχειά.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Κ' ἡμεῖς μὲν πολεμοῦντες δὲν κερδίζομεν,
καὶ σεῖς δὲ φίλοι τῶν Θεῶν ἂν γίνετε,
1560 βροχῆς νερὸν θὰ ἔχετ' εἰς τὰς βάλτους σας,
κ' ἡμέρας θενὰ ζῆτε ἀλκυονικάς.
ἽΗλθομεν περὶ τούτων πληρεξούσιοι.

(1553) Προσποιεῖται ὅτι κατὰ πρῶτον ἐννοεῖ τὴν παρουσίαν του.

(1561) ἽΗμέρας ἐντελοῦς εἰδίας, καθ' ἃς φαίνεται ἡ ἀλκυὼν. Αὐταὶ λέγονται οὔσαι ἐπὶ τὸ ὄλου τοῦ χειμῶνος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- Ἄλλ' οὔτε πρῶτοι πόλεμον ἤρχισαμεν
 πρὸς σᾶς, καὶ τῶρα δὲ ἀκόμη θέλομεν
 1565 εἰς δίκαιόν τι ἂν συγκατανεύετε,
 πρὸς σᾶς εἰρήνην. Εἶναι δὲ τὸ δίκαιον
 νὰ δώσῃ πάλιν εἰς ἡμᾶς τὰ ὄρνεα
 ὁ Ζεὺς τὸ σκῆπτρον, καὶ φιλιωνόμεθα.
 Λοιπὸν τοὺς πρέσβεις εἰς τὸ γεῦμα προσκαλῶ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

- 1570 Αὐτὰ μ' ἀρκοῦσιν. Ἔχετε τὴν ψῆρόν μου.

ΠΟΣΕΪΔΩΝ

Μωρὲ τί; εἶσαι καὶ φαγᾶς κ' ἠλίθιος;
 Τῆς βασιλείας τὸν πατέρα σου στερεῖς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- Τῷ ὄντι; Δὲν θὰ εἴσθε ἰσχυρότεροι
 σεῖς οἱ Θεοὶ, ἂν κάτω ἄρχουν ὄρνεα;
 1575 Διότι τῶρα κεκρυμμέν' εἰς σύννεφα
 οἱ θνητοὶ σκύπτουν, καὶ πρὸς σᾶς ἐπιорκοῦν.
 Ἄν δὲ συμμάχους ἔχητε τὰ ὄρνεα,
 κ' ὀμνύῃ τις τὸν Δία καὶ τὸν κόρακα,
 ὄρμων ὁ κόραξ ἐπὶ τὸν ἐπίορκον,
 1580 τ' ὀμμάτι του θὰ χύνη μ' ἓνα κτύπημα.

ΠΟΣΕΪΔΩΝ

Καλὰ τὰ λέγεις μὰ τὸν Ποσειδῶν' αὐτὰ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Τῷ ὄντι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ (πρὸς τὸν Τριβαλλόν)

Σὺ τί λέγεις δέ;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

Ναβαισατρεῦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Κ' ἐκεῖνος, βλέπεις, συναινεῖ. Καὶ ἄλλο δὲ μάθετε ὅτι θὰ σᾶς κάμωμεν καλόν.

- 1585 Ἄν ἄνθρωπός τις εἰς Θεὸν ὑποσχεθεὶς
 θυσίαν, δὲν τὴν δίδῃ ὁ φιλάργυρος,
 πῶς εἶναι λέγων ἀνεξίκακ' οἱ Θεοὶ,
 ἡμεῖς καὶ τοῦτο θενά πράττωμεν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Καὶ πῶς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- 1590 Ὄταν συμπέσῃ νὰ μετρᾶ ἀργύριον
 αὐτὸς, καὶ ὅταν κάθηται εἰς τὸ λουτρὸν,
 πετῶν ἰέραξ, θεν' ἀρπάζῃ τὴν τιμὴν
 προβάτων δύο, νὰ τὴν φέρ' εἰς τὸν Θεόν.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Τὸ σκῆπτρον πάλιν, δίδω ψῆφον, εἰς αὐτοὺς
 νὰ δώσωμεν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ἐρώτα καὶ τὸν Τριβαλλόν.

ΗΡΑΚΛΗΣ

- 1595 Αἶ! Τριβαλλέ; θὰ βρέξουν, λέγεις;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

Σαύνακα

βακταρικροῦσα.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Λέγει, καλὰ εἶπαμεν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ἄν σύμφων' εἴσθε, εἶμαι σύμφωνος κ' ἐγώ.

(1595) Δηλ. θὰ συναινέσῃς μεθ' ἡμῶν, ἢ θὰ σὲ δαίρωμεν;

ΗΡΑΚΛΗΣ (πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Περὶ τοῦ σκῆπτρου συγκατατιθέμεθα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἶναι καὶ ἄλλο ποῦ μᾶς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν.

1600 Ὁ Ζεὺς τὴν Ἥραν νὰ τὴν ἔχη συγχωρῶ·
τὴν κόρην Βασιλείαν θὰ μοὶ δώσῃ πλὴν
γυναῖκά μου.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Δὲν θέλεις τὴν φιλίωσιν.

Ἄς φύγωμεν ὀπίσω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἄδιαφορῶ.

Μάγειρε κάμε τὸ καρύκευμα γλυκύ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

1605 Ποσειδῶν στάσου, ἄνθρωπε καλότυχε!
Διὰ γυναῖκα θενὰ πολεμήσωμεν;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τί δὲ νὰ γίνῃ;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Τί; νὰ εἰρηνεύσωμεν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Τί; δὲν ἤξεύρεις, δυστυχῆ, πῶς σ' ἀπατοῦν;
Τὸν ἑαυτὸν σου βλάπτεις. Ἄν ὁ Ζεὺς θανῶν

1610 τὴν ἐξουσίαν καταλείπη εἰς αὐτοὺς,
πτωχὸς θὰ μείνης. Τώρα εἶναι κτῆμά σου
ὅ,τι ἀφήσῃ μετὰ θάνατον ὁ Ζεὺς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἦ δυστυχία! Πονηρὰ σοφίζεται.

(1605) Τὸ γλυκὺ καρύκευμα κατέστησε τὸν λαίμαργον Ἡρακλῆν εὐκολώ-
τερον.

Πλησίασε καὶ ἔχω κάτι νὰ σ' εἰπῶ.

1615 Σὲ ἀπατᾷ ὁ θεῖος, ὦ ταλαίπωρε.

Τῶν πατρικῶν σου δὲν σὲ δίδει ψίχουλον
ὁ νόμος. Εἶσαι νόθος, ἔχι γνήσιος.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Νόθος ἐγώ; τί λέγεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Μὰ τὸν Δία, σύ.

Ἐκ ξένης εἶσαι γυναικός. Ἦ πῶς ποτὲ

1620 ἢ Ἀθηνᾶ θὰ ἦτον κληρονόμος του,
ἢ κόρη, ἂν γνησίους εἶχεν ἀδελφούς;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Νοθεῖα δ' ἂν μοι δώση θνήσκων ὁ πατήρ
τὰ χρήματα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ὁ νόμος δὲν τὸ συγχωρεῖ.

Ὁ Ποσειδῶν, ὁ πρῶτος ἐρεθίζων σε,

1625 θ' ἀμφισβητῆ τὰ πατρικά σου χρήματα,
ἀδελφὸς λέγων ὅτι εἶναι γνήσιος.

Τὸν νόμον δὲ νὰ σὲ εἰπῶ τοῦ Σόλωνος·

«Οἱ δὲ νόθοι οὐδεμίαν ἔχουσι μετοχὴν τῆς κληρονομίας, ὅταν ὑπάρχωσι παῖδες γνήσιοι. Ἄν δὲ παῖδες γνήσιοι δὲν ὑπάρχωσι, κληρονομοῦσιν οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς.»

(1619) Ὡς νόθος θεωρεῖτο ἐν Ἀθήναις ὁ ἐκ ξένης (μὴ ἀστῆς) γεννηθεὶς, καὶ δὲν ἐκληρονόμει ὁ τοιοῦτος τὰ πατρῷα. Μεταξὺ δὲ γνησίων αἱ κόραι ἐκληρονόμουν μόνον ἐν ἐλλείψει υἱῶν.

(1622) Νοθεῖα, ἢ προῖξ ἦν μόνην ἐδύνατο ν' ἀφήσῃ ὁ πατήρ εἰς τὸν νόθον, καὶ ἦτις ἦν μέχρι 500 δραχμῶν.

(1627) Τὸ μετὰ τὸν στίχον τοῦτον πεζὸς λόγος, τὸ κείμενον τοῦ νόμου.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Λοιπὸν δὲν ἔχω μέρος ἀπὸ τοῦ πατρὸς
τὰ χρήματα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

- Δὲν ἔχεις. Ἄλλὰ λέγε μοι·

1630 Σ' εἰσήγαγ' ὁ πατήρ σου εἰς τοὺς φράτορας;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Ἦχι, καὶ κάπως ἐπαραξενεύουμουν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τί χάσκεις βλέπων πρὸς τὰ ἄνω ἄγρια;
Μ' ἡμᾶς ἂν ἔλθης θὰ σὲ κάμω τύραννον,
καὶ τῶν πτηνῶν τὸ γάλα θὰ σὲ δώσωμεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ

1635 Θαῤῥῶ καὶ πάλιν δίκαια πῶς ὀμιλεῖς
περὶ τῆς κόρης. Νὰ τὴν λάβῃς συμφωνῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

(Πρὸς τὸν Ποσειδῶνα)

Τί λέγεις σύ;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Ψηφίζω τὸ ἀνάπαλιν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Τὸ πρᾶγμα μένει εἰς τὸν Τριβαλλόν. Καὶ σύ;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ

Καλανὶ κοραῦνα μεγάλα βασιλίσσαναῦ

1640 τ' ὀρνίθι δίδω.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Λέγεις νὰ τὴν δώσωμεν;

(1630) Τὰ γνήσια παιδιά, ἅμα γεννώμενα, τὰ εἰσήγεν ὁ πατήρ ἢ ὁ ἐπίτροπος τῶν εἰς τοὺς φράτορας, ἢ τὰ μέλη τῆς πατρικῆς φρατρίας. Οἱ νόθοι δὲν εἰσῆγοντο, ἢ δὲν ἐγίνοντο δεκτοί.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Δὲν λέγει, μὰ τὸν Δία, νὰ τὴν δώσωμεν,
τερετερίζει ὡς ἡ χελιδὼν αὐτός.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Εἰς χελιδόνας λέγει νὰ τὴν δώσητε.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Σεῖς κάμετε συνθήκην, συμφωνήσατε.

1645 Ἄφ' οὗ δ' ὁμοφωνεῖτε, σιωπῶ ἐγώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ (πρὸς τὸν Πεισθέταιρον)

Ὅσα μᾶς εἶπες μᾶς ἐφάνησαν δεκτά.
Μ' ἡμᾶς δ' ἀνάβα τώρα εἰς τὸν οὐρανόν,
τὴν Βασιλείαν καὶ τὰ ἄλλα νὰ δεχθῆς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1650 Λοιπὸν ἐγκαίρως μᾶς ἐσφάγησαν αὐτοὶ
διὰ τοὺς γάμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ

Μένω, ἐὰν θέλετε,
τὰ κρέατα νὰ ψήσω, καὶ πηγαίνετε.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ

Νὰ ψήσης κρέας; ὦ τῆς λαιμαργίας σου!
Δὲν ἔρχεσαι;

ΗΡΑΚΛΗΣ

Νὰ μείνω θὰ μὲ ἤρεσκε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

Ἐνδυμα γάμου δότε μοι κἀνεῖς ἐδώ. (Ἐξέρχεται.)

ΧΟΡΟΣ

1655 Πρὸς Φανὰς δ' εἰς τὴν Κλειψύδραν γένος τι πανοὔργον

(1642) Τὸ κείμενον φέρει «εἰ μὴ θαδίσειν», ὅπερ τινὲς διώρθωσαν «εἰ μὴ
βαδάζει. γ'»

(1655) Ὁ Χορὸς καὶ ἐδῶ καὶ ἐν στ. 1525 κλ. ἐξακολουθεῖ λέγων πόσα

τῶν Ἑγγλωσσογαστόρων ἦν,
 ὅπου σπείρουν καὶ θερίζουν μὲ τὰς γλώσσας καὶ τρυ-
 [γοῦν,

καὶ μὲ τὰ σῦκα τρέφονται.

Γένος δ' ἄλλο βάρβαρον, Γοργίαί καὶ Φίλιπποι.

1660 Κ' ἐκ τῶν Ἑγγλωσσογαστόρων εἶν' ἐκείνων τῶν Φι-
 [λίππων
 ποῦ εἰς Ἀττικὴν ἡ γλῶσσα κόπτεται ξεχωριστά.

ΑΓΓΕΛΟΣ

(Ἐπιστρέφων ἐξ οὐρανῶν)

Ἦ ὑπὲρ πάντα λόγον παντευδαίμονες,
 πτηνῶν ὀρνέων γένος τρισμακάριον,
 τὸν βασιλέα δέχθητ' εἰς τοὺς οἴκους σας.

1665 Προσέρχεται, ὁποῖος οὔτε παμφαῆς
 ἀστὴρ εἰς θόλον λάμπει χρυσαστράπτοντα,
 οὐδὲ ἀκτίνων τοῦ ἡλίου στίλβον φῶς
 τοσοῦτον ποτ' ἀστράπτει, καθὼς ἔρχεται
 κρατῶν γυναῖκα ἀνεκφράστου καλλονῆς,

1670 κεραυνὸν πάλλων, πτηνὸν βέλος τοῦ Διός!

θαυμάσια εἶδε πετῶν, ὡς ἤρξατο ἐν στ. 1452.—Φανὰς πλάττει τόπον ἐκ τοῦ
 Φαίνειν, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν ἐγκαλεῖν. Κλεψύδρα, ἡ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπο-
 λιν πηγὴ, καὶ τὸ ὑδάτινον ὠρολόγιον πρὸς ὃ ὠμίλουν οἱ δικηγόροι καὶ ρή-
 τωρες.

(1658) Τὸ γένος τῶν συκοφαντῶν.

(1659) Γοργίας ὁ Λεωντίνος, ρήτωρ καὶ διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς. Φίλιπ-
 πος, συκοφάντης, οὗ καὶ ἀλλαχοῦ μνημονεύει ὁ ποιητής.

(1660) Ἑγγλωσσογάστορας, τρεφομένους διὰ τῆς γλώσσης των.

(1661) Τὰς γλώσσας ἐν ταῖς θυσίαις ἐχώριζον ἀπὸ τῶν λοιπῶν μερῶν. (Ἰδ.
 καὶ Ὀμ. Ὀδ. Γ, 341.) Λέγει δὲ ὅτι τοῦτο ἐγένετο ἐξ ἀπεχθείας πρὸς τοὺς
 θαρδάρους ἐκείνους.

Εἰς βάθος κύκλου δ' ἄνωνόμαστος ὁσμή
 προβαίνει· λαμπρὰ θεά! Θυμιάματος
 καπνοῦ πλεκτάνας αὔραι ἐξελίσσουσιν.

Ἴδου δ' αὐτός. Τῆς Θεᾶς Μούσης
 1675 τὸ στόμα τῶρ' ἄς ἀνοιχθῆ τὸ ἱερόν.

ΧΟΡΟΣ

Ἄνοιγε, πήγαινε, πρόβαινε, πέρασε, περιπετᾶτε
 τὸν μακάριον τύχη μακαριστῆ.

Φεῦ! τί ὠραιότης! φεῦ! τί καλλονή!

ᾠ μακαριστὸν συνδέσας γάμον εἰς τὴν πόλιν μας!

1680 ᾠ! μεγάλοι, μεγάλ' εὐτυχίαι κοσμοῦν
 τῶν ὀρνέων τὸ γένος ἔλθοῦσ' ἐξ αὐτοῦ.

Ἄλλὰ σεῖς μ' ὕμεναίους, μ' ὠδὰς νυμφικὰς
 προσδεχθῆτε αὐτὸν
 καὶ τὴν νύμφην αὐτοῦ Βασιλείαν.

Ἡμίχορος

1685 Τὴν Ἥραν εἰς ᾠλυμπον
 παρὰ τὸν ὑψίθρονον,
 τὸν μέγιστον τῶν Θεῶν
 αἱ Μοῖραι ἐκοίμιζον
 μ' ὕμεναίους τοιούτους.

1690 Ὑμῆν ᾠ! ὕμεναι' ᾠ!

(1671) Βάθος κύκλου λέγει τὸν οὐρανόν.

(1676) ~~~~~,~~~~,~~~~,~~~~,~~~~,~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~ 3.

~~~~~

~~~~~

(1685) ~~~~~ 4.

~~~~~

~~~~~

} 2.

1695 Ὅ δ' ἔρωσ χρυσόπτερος
καὶ θάλλων διεύθυνεν
ἠγία παλίντονα,
παράνυμφος ὦν Διὸς
καὶ τῆς μάκαρος Ἥρας.
Ἵμῆν ὦ! ὑμέναι' ὦ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1700 Μὲ ἀρέσκουσ' οἱ ὕμνοι, μ' ἀρέσκουν ὦδαί,
μὲ ἀρέσκουσ' οἱ λόγοι. Νῦν δὲ τὰς βροντὰς
τοῦ Διὸς ἐξυμνεῖτε, ποῦ σείουν τὴν γῆν,
τὰς πυρώδεις ὑμνεῖτε αὐτοῦ ἀστραπὰς,
τὴν ἀγρίαν κεραῦνιον φλόγα.

ΧΟΡΟΣ

1705 ὦ ἀστραπῆς τὸ κατάχρυσον ἔλλαμμα,
ἄφθαρτ' αἰχμὴ τοῦ Διὸς ἢ διάπυρος,
ὦ ὀμβροφόρ' ὑποχθόνιοι
κρότοι βροντῶν, δι' ὧν οὗτος
σεῖει τὴν γῆν ἐκ θεμέθλων,
ἐνεκα σοῦ ἔχει κράτος,
καὶ τὴν Διὸς βασιλείαν συμπάρεδρον,
ὑμῆν ὦ, ὑμέναι' ὦ!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ

1710 Προπέμπετε τοὺς γάμους,

(1702) - - - , - - - , - - - , - - - 2.

- - - , - - - , - - -

- - - , - - - , - - 3.

- - - , - - - , - - - , - - -

- - - , - - - , - - -

(1710—12 καὶ 1713—15) - - - - , - - - -

- - - - , - - - -

- - - - , - - - - , - - - - , - - - -

ὦ πτεροφόροι σύντροφοι,
εἰς τοῦ Διὸς τὰ δώματα καὶ εἰς τὴν παστάδα μου.

(Πρὸς τὴν Βασιλείαν)

Θεά, τὴν χεῖρα τεῖνε,
καὶ κράτει μ' ἀπὸ τὰ πτερὰ,

1715 νὰ συγχορεύσωμεν, κ' ἐγὼ θὰ σὲ σηκόνω· χόρευε.

ΧΟΡΟΣ

Ἄλαλαλαί, ἰὼ παιάν,
τῆνελλα καλλίνικος,
ὦ Θεῶν ὑπέρτατε.

(1716—18) Ἄλαλαλαί καὶ τῆνελλα, ἐπιφωνήματα. Τὸ δεύτερον, ἢ μίμησις τοῦ ἤχου τῆς λύρας. Παρωδία ὕμνου τοῦ Ἀρχιλόχου.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.	Στίχ.	Ἐντι	Γράφε
ιε'	24	καὶ εἰς τὰς	κ' εἰς τὰς
κθ'	19	ἐπιφαινομένη	ἐπιφουμένη
μδ'	18	«Μοναχὸς	«Μονάχος
ξα'	9	καταρύγω»,	καταφύγω»,
»	29	ἐπιτίτων	ἐπιτρίτων
ξθ'	3	10	8
»	7	12	10
»	11	13	10
»	14	15	12
»	21	19	16
»	27	26	23
»	29	29	26
»	31	τοῦ (σ. 29),	τοῦ χοροῦ (σ. 26),
ο'	2	31	28
»	6	38	34
»	8	39	35
»	11	40	36
»	15	46	41
»	»	46	42
»	19	48	44
»	21	53	48
»	24	54	49
»	25	56	51
»	29	57	53
οα'	1	60	55
»	4	60	55
»	6	62	56
»	13	65	59
28	614	μελλονόμενου,	νύμφης,
29	627	εἰμή	πλήν ἤ
30	660	καὶ ὑπὸ ἄνδρ'	ὑπ' ἄνδρα καὶ
33	722	εἶσαι	εἶσαι,
39	Σημ. (840)	Θεῶν	Θηβῶν
46	1004	Πίπτουν, ὦ γέρων	Πίπτουσι, γέρων
56	1519	ἐπὶ τὴν κεφαλὴν	ἐπὶ κεφαλὴν
58	1264	φέρετέ μ' εὐθύς, φέρετέ με
σεῖς ἀπ' ἐδώ.	φέρετέ με σεῖς παρευθύς.

Σελ.	Στίχ.	Ἄντι	Γράφε
63	15	ἵπποδρόμ'	ἵπποδρόμι'
"	Σημ. (17)	ὄλαι ἀπό	ὄλαι αἰ ἀπό
84	329	Βόσκου	Βόσκαου
"	(ἐν τέλει, πρόσθετες τὴν σημείωσιν:)	(333)	Κατέπινον, οἱ ταῦτα ψάλλοντες.
86	347	αὐτοῦ	αὐτοῦ,
"	348	ρίψασι	ρίψασπιν
91	403	κ' ἐμέ	κ' ἐμέ,
93	437	δαίρνου	δέρνου
123	893	Βρωμολόχος	Βρωμολόγος
148	1278	μὲ	μῆ
154	1403	δὲν	δὲ
171	156	μ' εὐκίνητ' αὐτία διεγείρω	μὲ εὐκίνητ' αὐτία ἐγείρω
208	779	κελαδῆ.	κελαδῆ,
"	780	Χορὸν	χορὸν
229	1085	Σὺ νᾶ	Σύ· νᾶ
"	Σημ.	(1086)	(1088)
247	26	μου.	μου;
261	243	ἀκούσαντ'	ἀκούσατ',
279	499	πίε'	πί'
288	609	δὲν	δὲ
289	617	Καὶ δὲν	ᾠ, ναί,
291	653	τί τοῦτα'	τὸ τοῦτα'
292	666	κατεπέισθητ'	καταπέισθητ'
296	726	ὄρνεον,	ὄρνιον,
300	796	νᾶ	τᾶ
"	Σημ. 4	πιτάνας,	πιτίνας,
301	821	ἄλλ'	ἄλλ'
302	831	κάμπω	κόμπω
305	869	Καλὲ,	Καλά·
309	929	Ἐνόει	Ἐνόει
312	964	ὁμοιάζει	ᾠοιάζει
320	1069	φίλη	φυλή
94	Σημ. 3	—υ—υ, —υ	—υ—υ, —υ
98	" 1	ἰσόστατον,	χοριαμδικόν,
101	" 1	καταληκτικοί.	καταληκτικοί, ὡς αἰ ἀρχαῖαι.
106	" 3	Σωστράτης,	Σωστράτη,
138	" 7	—υ—υ, —υ—υ, —υ	—υ—υ, —υ—υ, —υ—υ
141	" 2	—υ—υ,	—υ—υ,

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Προοίμιον	ε'— οα'
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ	1— 60
ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ	63—159
ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ	163—242
ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΤΑ ΟΡΝΕΑ	245—360

743017

